KONINKRIJK BELGIË

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN

ALGEMENE DIRECTIE VOOR STUDIËN EN DOCUMENTATIE

DE BELGISCHE ECONOMIE IN 1981

BRUSSEL

DRUKKERIJ ANC. ÉTABL. AUG. PUVREZ N.V.
FONSNYLAAN 59

1982

KONINKRIJK BELGIE

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN

ALGEMENE DIRECTIE VOOR STUDIEN EN DOCUMENTATIE

DE BELGISCHE ECONOMIE IN 1981

BRUSSEL
DRUKKERIJ ANC. ETABL. AUG. BUYKX N.V.
KONINGLAAN 39
1982

VOORBERICHT

Dit werk beoogt een ruim overzicht te verstrekken nopens de ontwikkeling van de Belgische economie en haar verschillende bedrijfstakken tijdens het afgelopen jaar 1981.

De economische toestand van België wordt besproken overeenkomstig het reeds vroeger gevolgde schema. De inleiding omvat overwegingen van algemene aard over de internationale samenhang en over het verloop van het bruto binnenlands produkt : produktie, aanwending van goederen en diensten door de particuliere en collectieve consumptie, bruto investeringen en uitvoer. Dit jaar is zij vergezeld van een bondige uiteenzetting van de door de regering genomen economische beleidsmaatregelen en van enkele basisindicatoren van de economie.

Daarna wordt deze synthese uitgebouwd in teksten, tabellen en/of grafieken over elke sector, bedrijfstak of economisch aspect (werkgelegenheid, energie, regio's, nationaal produkt). De gegevens omtrent de buitenlandse handel worden op globaal (handelsbalans, enz.) en op intersectorieel vlak gegeven overeenkomstig een uitsplitsing van de N.A.C.E.-C.L.I.O.-groepen.

Er moge worden op gewezen dat de lijst van de publicaties enkel nog de periodiek uitgegeven werken bevat en niet meer de speciale studiën.

Brussel, 2 augustus 1982.

ALGEMENE INLEIDING

§ 1. — DE INTERNATIONALE CONJUNCTUUR

Het voortduren van een voor de economie nadelige inflatie en de noodzaak de buitenlandse rekeningen weer in evenwicht te brengen hebben er de meeste grote industrielanden toe aangezet een beleid te voeren dat de begrotingstekorten beoogt in te krimpen en de aangroei van de geldvoorraad af te remmen. Dit beleid kan niet anders dan op de bedrijvigheid en op de werkgelegenheid doorwegen, vooral omdat al een aanzienlijk gedeelte van de produktiemiddelen ongebruikt bleef en de werkloosheid fors omhoog was gegaan.

Een totaal verschillend beleid werd vanaf juni 1981 door de nieuwe Franse regering gevoerd. Haar hoofdoogmerk bestond erin de economische groei in de hand te werken en zo de werkloosheid te doen verminderen, zelfs indien daardoor het begrotingstekort zou aanzwellen. Als middel daartoe werd gekozen voor de aanwakkering van de gezinsconsumptie, die zou worden aangemoedigd door grootmoedige sociale maatregelen.

De door de industrielanden verwachte economische opleving heeft zich in 1981 niet voorgedaan. Na een nog bemoedigend begin van het jaar in de Verenigde Staten en Japan begon de bedrijvigheid geleidelijk in te krimpen. In de landen van de Europese Gemeenschap bleef zij stagneren. Voor de gezamenlijke O.E.S.O.-lidstaten groeiden de nationale produkten met ongeveer 1 % naar volume, maar wel verschillend naargelang het land : Japan +2,9 %, Verenigde Staten +2 % en de E.E.G. —0,5 %.

Volgens de G.A.T.T. lag de groei naar volume van de wereldproduktie voor het tweede opeenvolgende jaar beneden 1 % : de landbouwproduktie steeg met 2,5 %, die van de fabrieksnijverheid met 1 %, die van de minerale produkten stagneerde, terwijl zij voor aardolie met 7 % afnam. Naar volume stagneerde de wereldhandel in 1981. Inzonderheid de olie-uitvoer daalde met 14 % en de prijs zowel van aardolie als van de basisprodukten liep terug. Afgezien van de ruwe aardolie, beliep de toeneming van de wereldhandel in hoeveelheden 2,5 %.

In 1981 trad in de financiële toestand van de industrielanden een aanmerkelijke verbetering in. Volgens de ramingen van het Internationaal Muntfonds werd het door de olierekening fors gestegen tekort op de rekening van de lopende verrichtingen van die landen in 1981 nagenoeg volledig weggewerkt. Deze terugkeer naar een evenwichtstoestand kan worden verklaard door een verminderde aankoop van aardolie enerzijds en door een aanzienlijke toeneming van de verkopen aan de olie-exporterende landen anderzijds. Het overschot van de olie-uitvoerende ontwikkelingslanden liep terug van 115 miljard U.S.-dollar naar 70,8 miljard, terwijl het tekort van de niet-olie-uitvoerende ontwikkelingslanden opliep van 85,6 miljard tot 102 miljard. Ook het tekort van de landen met staatshandel groeide sterk aan. Onder de grote industrielanden moet worden gewezen op de opmerkelijke ontwikkeling in Japan, waar het tekort van 9,5 miljard dollar in 1980 werd omgezet in een overschot van 6,1 miljard in 1981.

In 1981 vertraagde de prijshausse aanzienlijk op alle gebieden. Bij de aardolie woog de omvang van voorraden en produktie ten aanzien van een slinkend verbruik behoorlijk door op de prijzen. De stijging van de noteringen in dollar was gering. Voor de andere afnemers dan de Verenigde Staten werd de olierekening evenwel sterk aangedikt tengevolge van de stijgende dollarkoers. Bij de andere basisprodukten, voedingsmiddelen en industriële grondstoffen, gaven de verhoudingen tussen vraag en aanbod vanaf de zomer over het algemeen aanleiding tot dalingen van de noteringen in dollars.

De hausse van de consumptieprijzen kende in 1981 een gematigde vertraging. Voor de gezamenlijke E.E.G.-landen beliep zij gemiddeld 12,6 %, tegen 14,1 % een jaar voordien. Achter dit resultaat gaan evenwel sterk uiteenlopende ontwikkelingen schuil, evenals zeer verschillende inflatierata. Onder de hoogste percentages gelden die van Italië, nl. van 21,2 % tot 19,6 %, en van Ierland, nl. van 18,2 % tot 20,4 %. De opvallendste vertraging werd in Groot-Brittannië genoteerd, waar de stijging van de consumptieprijzen in 1980 18 % bereikte en in 1981 tot 11,9 % zakte. In de Duitse Bondsrepubliek, evenals in Nederland en Frankrijk ging de hausse enigszins versnellen. Daarentegen werd een teruggang waargenomen in de Verenigde Staten, nl. van 13,5 % tot 10,2 % en in Japan : van 8 % tot 4,9 %.

In vele landen, zoals Japan, Groot-Brittannië en de Duitse Bondsrepubliek vertraagden de loonsverhogingen. In Frankrijk en Italië liepen zij in zeer beperkte mate terug, hoewel zij in het laatstgenoemde land nog steeds aan de zeer hoge kant liggen : 22 %. Zowat overal was de prijshausse groter dan de stijging van de lonen, hetgeen uiteraard heeft bijgedragen tot de koopkrachtvermindering bij de gezinnen.

Het monetaire beleid van de grote industrielanden was over het algemeen gericht op de bestrijding van de inflatie, hetgeen een min of meer strenge controle van de munt en het krediet impliceerde. In de Verenigde Staten was dit beleid oorzaak van het doorlopend zeer hoog rentepeil, dat aanzienlijke buitenlandse kapitalen naar de dollarzone aantrok. Op de wisselmarkten ging de forse opwaardering van de dollar die reeds in 1980 voelbaar was het gehele eerste halfjaar verder. Dan kwam gedurende enkele maanden een kentering in die trend, maar rond het einde van het jaar herstelde zij zich.

In het kader van het Europees muntstelsel gaven de uiteenlopende ontwikkeling van de prijzen en van de industriële kosten in de diverse lidstaten, alsmede de min of meer gunstige resultaten op het vlak van de buitenlandse rekeningen aanleiding tot tal van spanningen, rekening houdend met de strakke verhoudingen die onder de munten moeten gehandhaafd worden. Zo werd op 22 maart de Italiaanse lire met 6 % gedevalueerd. Verder bracht het invoeren van een nieuw beleid in Frankrijk rond het midden van het jaar enige bezorgdheid omtrent de stabiliteit van de Franse munt teweeg. De verhoging van de rentetarieven en de versterkte wisselcontrole volstonden niet om de rust te herstellen. De DM, tenslotte, ging vanaf september fors de hoogte in en op 5 oktober werden de DM en de gulden met 5,5 % opgewaardeerd, terwijl de FF en de lire met 3 % devalueerden.

De zeer omvangrijke werkloosheid in 1980, verergerde nog bestendig in 1981. In de Verenigde Staten klom het jaargemiddelde van het aantal werklozen van 7,1 % van de beroepsbevolking naar 7,6 %, maar op het einde van het jaar beliep het seizoenverbeterde peil 8,9 % en kwam het aantal werklozen op 9,5 miljoen. In de E.E.G. liep de werkloosheidsgraad op van 6,2 % naar 8,1 %; de aanhoudende toeneming bracht het gemiddelde van het vierde kwartaal op 8,9 %. In Japan bedroeg de gemiddelde werkloosheidsgraad 2,2 % in 1981, tegen 2 % in 1980. Volgens de berekeningen van de O.E.S.O. waren er in 1981 in al de lidstaten samen 25 miljoen werklozen.

In de Verenigde Staten ging het in het tweede halfjaar van 1980 ingezette herstel voort en groeide de bedrijvigheid tijdens de eerste maanden van 1981 verder aan, maar het bleek alras dat de nieuwe stuwing van de rentetarieven de aan de gang zijnde economische opleving zou aantasten. In januari bereikte het voorkeurstarief (prime rate) van de banken de piek van 21,5 %. Na enige schommeling beneden dit peil gedurende de meeste tijd van het jaar liep het in december terug tot 15,75 %. Deze ongewone rentestand heeft op de gehele economische bedrijvigheid doorgewogen; vooral de bouwsector had er fel onder te lijden, maar ook de automobielnijverheid, de landbouw en de spaarinstellingen. De

verslapping van de bedrijvigheid kwam in de jongste maanden zeer scherp tot uiting. Dank zij de gunstige ontwikkeling beliep de aangroei van het bruto nationaal produkt toch nog 2 % in de laatste maanden van 1980 en in het eerste kwartaal van 1981.

In Japan was de economische groei in 1981 gering (2,9 %) in vergelijking met de gewone percentages. Dit betrekkelijk weinig gunstige resultaat is voornamelijk te wijten aan het laatste kwartaal, waarin een daling van het bruto nationaal produkt werd waargenomen. De bijzonderste negatieve factor was de geleidelijke vertraging van de uitvoergroei. Over het gehele jaar nam die uitvoer evenwel nog met 17,9 % (uitgedrukt in dollar) toe en bedroeg het overschot op de betalingsbalans 8,9 miljard dollar.

In de Europese Economische Gemeenschap heeft de economische ontwikkeling evenmin aan de verwachtingen beantwoord. Hoewel de Commissie een groei van het bruto binnenlands produkt met 0,6 % had voorzien, was het resultaat uiteindelijk een teruggang met 0,5 %. In Frankrijk en in de Bondsrepubliek lag de bedrijvigheid vrijwel op hetzelfde peil als in 1980. In Italië beliep de daling 0,8 %, in Nederland 1,1 %, in Denemarken 1,2 % en in het Verenigd Koninkrijk 1,4 %.

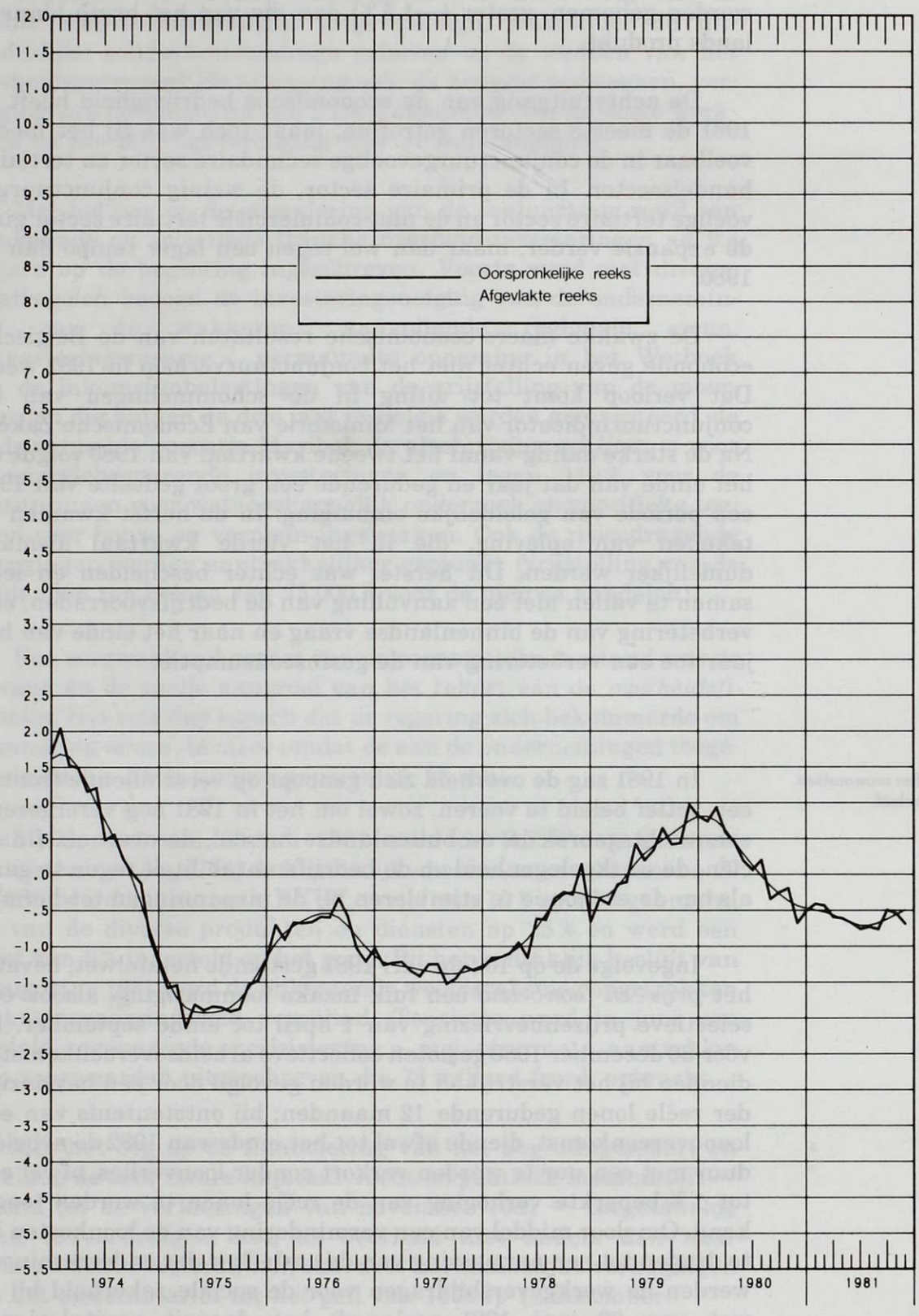
§ 2. — DE CONJUNCTUUR IN BELGIE

Algemene economische ontwikkeling

De Belgische economie is door haar ruime openheid, haar kleine omvang en de structuur van haar produktie uitermate gevoelig aan de internationale conjunctuur en heeft daardoor in 1981, meer dan de meeste Europese handelspartners, de negatieve weerslag van de teruggang van de economische bedrijvigheid in de wereld ondergaan. Het bruto binnenlands produkt — maatstaf van de waarde van het geheel van de goederen en diensten die op nationaal vlak worden geproduceerd — liep naar volume met iets meer dan 1 % terug t.o.v. het voorgaande jaar. Deze daling is geringer dan in 1975 (—1,8 %) en volgt op twee jaren van bescheiden groei : +2,3 % in 1979 en +2,4 % in 1980. In tegenstelling met 1981 was de groei van de Belgische economie in 1980 groter dan in de E.E.G.-landen en o.m. dan bij de voornaamste handelspartners, de Duitse Bondsrepubliek, Frankrijk en Nederland. Ten aanzien van de produktie zijn de minder goede prestaties in 1981 dan ook opvallender in België.

Bovendien is het saldo van het buitenlands inkomen, dat tot 1978 positief was, sindsdien in de negatieve waarden opgelopen : België heeft meer factorinkomsten aan het buitenland gestort dan het buitenland aan België en deze netto-stortingen zijn geleidelijk vermeerderd. Zodoende lijkt de daling van het bruto nationaal

Conjunctuurindicator

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

produkt naar volume, waarbij deze inkomsten in aanmerking worden genomen, groter (—1,5 %) dan die van het bruto binnenlands produkt.

De achteruitgang van de economische bedrijvigheid heeft in 1981 de meeste sectoren getroffen, maar toch was zij het meest voelbaar in de conjunctuurgevoelige secundaire sector en tertiaire handelssector. In de primaire sector, de weinig conjunctuurgevoelige tertiaire sector en de niet-commerciële tertiaire sector ging de expansie verder, maar dan wel tegen een lager tempo dan in 1980.

De zwakke macro-economische resultaten van de Belgische economie geven echter niet het conjunctuurverloop in 1981 weer. Dat verloop komt tot uiting in de schommelingen van de conjunctuurindicator van het Ministerie van Economische Zaken. Na de sterke daling vanaf het tweede kwartaal van 1980 volgde op het einde van dat jaar en gedurende een groot gedeelte van 1981 een periode van geleidelijke ombuiging. In de herfst kwamen er tekenen van opleving, die in het vierde kwartaal alsmaar duidelijker werden. Dit herstel was echter bescheiden en leek samen te vallen met een aanvulling van de bedrijfsvoorraden, een verbetering van de binnenlandse vraag en naar het einde van het jaar toe een verbetering van de gezinsconsumptie.

Het economisch beleid

In 1981 zag de overheid zich genoopt op verschillende fronten een actief beleid te voeren, zowel om het in 1981 nog verergerend evenwichtsgebrek in de buitenlandse handel, de overheidsfinanciën, de werkgelegenheid en de bedrijfsrentabiliteit tegen te gaan als om de economie te stimuleren bij de inspanningen tot herstel.

Ingevolge de op 10 februari 1981 gestemde herstelwet, bevatte het *prijs- en loonbeleid* een luik inzake loonmatiging, alsook een selectieve prijzenbevriezing van 1 april tot einde september. De vóór 30 december 1980 gesloten collectieve arbeidsovereenkomsten dienden bij het verstrijken te worden gevolgd door een bevriezing der reële lonen gedurende 12 maanden; bij ontstentenis van een loonovereenkomst, diende ofwel tot het einde van 1982 de arbeidsduur met een uur te worden verkort zonder loonverlies, ofwel een tot 1 % beperkte verhoging van de reële lonen te worden toegekend. Om door middel van een vermindering van de loonkosten bij te dragen tot een aanpassing van de cash-flow der ondernemingen werden de werkgeversbijdragen voor de sociale zekerheid bij de wet van 29 juni 1981 verlaagd; het daaruit voortvloeiende inkomstenverlies voor de sociale zekerheid werd gecompenseerd door een staatstransfer gefinancierd door de verhoging van sommige indirecte belastingen (operatie Maribel).

Tegelijkertijd werden maatregelen tot *rechtzetting van de sociale zekerheidsrekeningen* uitgevaardigd, waaronder de uitzonderlijke solidariteitsbijdrage geheven op de wedden van het overheidspersoneel, de aftopping van de hoogste pensioenen, verlenging van de wachttijd van 3 tot 6 maanden voor de jonge werklozen en een bijdrageverhoging voor de zelfstandigen.

Met het oog op de stimulering van de conjunctuur werd een bijkomende en selectieve tranche overheidsinvesteringen ad 9,4 miljard op de begroting ingeschreven. Voorts werd met diverse maatregelen beoogd de investeringsneiging van de ondernemingen aan te wakkeren : aanvullende regionale steun, « investeringsreserve », permanente opneming in het Wetboek van de inkomstenbelastingen van de vrijstelling van de meerwaarden die binnen de drie jaar in België worden geïnvesteerd, de reeds vermelde operatie Maribel, de afschrijving *ad libitum* voor de energiebesparende investeringen en tegen 110 % voor de investeringen voor wetenschappelijk onderzoek en specifieke toelagen voor bouw- en vernieuwingswerken. Ook de risicodragende beleggingen werden aantrekkelijker gemaakt (vrijstelling van de dividenden ten belope van 75 000 F voor de nieuwe aandelen).

Een zorgwekkend aspect van de economische toestand was de omvang en de snelle aangroei van het tekort van de *overheidsfinanciën*. Het was dus logisch dat de regering zich bekommerde om de sanering ervan, te meer omdat de aan de ondernemingen toegekende fiscale ontlastingen aanzienlijk waren.

Bij de wet van 23 juli 1981 werd de B.T.W. op de luxeprodukten verhoogd. Bij de koninklijke besluiten van 19 juni en 29 juli 1981 werd het normale B.T.W.-tarief van 16 % op 17 % gebracht, dat van de diverse produkten en diensten op 25 % en werd een tarief van 6 % ingesteld op het goud. Bij het koninklijk besluit van 11 augustus 1981 werd de bijkomende weeldetaks nog opgetrokken en het toepassingsveld verruimd. Tenslotte werd in juni een speciale zogenaamde « crisislening » met uitermate aantrekkelijke voorwaarden uitgeschreven die 78 miljard frank opbracht.

Met het oog op de financiering van het begrotingstekort en ten einde de door zware kapitaalvlucht en politieke instabiliteit — leidend tot de verkiezingen van november 1981 — toegetakelde frank te verdedigen, kon de overheid niet anders dan haar *monetair beleid* verstrakken, o.m. door herhaaldelijke verhogingen van het discontotarief tot het peil van 15 % op 11 december.

Op 6 april werden bij een aanbeveling van de Nationale Bank de financiële instellingen verplicht gedurende een periode van 3 maanden hun portefeuille overheidseffecten op zijn vroegere peil

te handhaven. Tenslotte werd de kredietlijn waarover de Schatkist via het Rentefonds beschikt geleidelijk van 90 miljard tot 150 miljard verruimd.

De industriële produktie

De recessie die na de piek van de industriële produktie (eerste kwartaal 1980) inzette heeft in grote mate het conjunctuurverloop in 1981 bepaald, hoewel de schommelingen minder opvallend waren. Terwijl in 1980 tijdens het tweede en het derde kwartaal de industriële produktie snel afnam en zich nadien stabiliseerde, was zij in 1981 gekenmerkt door een quasi stagnatie. Vanaf september kende zij evenwel een duidelijke verbetering, zodat de resultaten over het vierde kwartaal ver boven die over de voorgaande 9 maanden liggen.

De produktieverbetering naar het einde van het jaar toe was echter verre van algemeen. Zij was betrekkelijk aanzienlijk in een reeks kleinere sectoren, o.m. bij het leder, het hout, het papier en de confectie, evenals in twee belangrijke bedrijfstakken, nl. de scheikunde en de basismetaalnijverheid, welke voornamelijk intermediaire produkten leveren. Bij deze laatstgenoemde sectoren was het produktieherstel reeds vanaf het derde kwartaal merkbaar. Bij de textiel en de metaalverwerking (met uitzondering van het vervoermaterieel) bleef de opleving op het einde van het jaar zeer beperkt, terwijl in de sectoren van de bouwmaterialen en de energie de produktie zelfs terugliep.

De synthetische conjunctuurindicator van de Nationale Bank waarvan de curve normaliter enkele maanden vooruitloopt op de ontwikkeling van de industrieconjunctuur, had het herfstherstel trouw aangekondigd, vermits hij in het tweede kwartaal en in het begin van het derde vrij fors de hoogte was ingegaan.

De kentering van de conjunctuur op het einde van 1981 moet vooral worden toegeschreven aan het wederaanleggen van voorraden, zowel in het binnen- als in het buitenland. Dat is toch hetgeen blijkt uit de resultaten van de enquêtes van de Nationale Bank, die wijzen op een lager voorradenpeil en een verbetering bij de bestellingen uit het buitenland tijdens de maanden vóór het herstel op het einde van het jaar. Die verbetering was evenwel niet voldoende om de produktie terug op het peil van het voorgaande jaar te brengen. Ten opzichte daarvan daalde het indexcijfer van de industriële produktie (zonder de bouwnijverheid) met 2 % en overschreed zij met slechts 1 % het gemiddelde over 1974, laatste jaar vóór de crisis.

De jaarresultaten zijn sterk uiteenlopend naargelang de sectoren. Met uitzondering van de ledernijverheid werd geen

enkele aanmerkelijke verbetering waargenomen. Opvallende produktieverslappingen zijn echter al even zeldzaam en blijven beperkt tot de bouwmaterialen en de energiesector. Bij de laatstgenoemde is de teruggang te wijten aan de zwakke binnen- en buitenlandse vraag, waardoor de produktie met nagenoeg 14 % zakte in de olieraffinaderijen en met ca. 5 % in de elektriciteitscentrales. Wat de bouwmaterialen betreft, moet de oorzaak worden gezocht in de uitzonderlijk zwakke conjunctuur in deze sector. Deze komt tot uiting in een daling van het aantal aangevatte woningen tot een nooit gekend niveau; het volume van de aangevatte niet-woongebouwen was eveneens uitermate gering. Alleen in de openbare werken hield de bedrijvigheid nog enigszins stand, ondanks de begrotingsmoeilijkheden.

In de meeste andere bedrijfstakken waren t.o.v. het voorgaande jaar de op- of neerwaartse bewegingen van de produktie gering, hoewel zij toch met ongeveer 4 % terugliep bij de metaalproduktie en de metaalverwerking.

Naar fabricagestadia is bij de halffabrikaten en de duurzame consumptiegoederen de teruggang in 1981 aanmerkelijker dan in 1980. De produktie van niet-duurzame consumptiegoederen, daarentegen, bleef gedurende twee opeenvolgende jaren stabiel wegens de geringe elasticiteit van de vraag t.o.v. het inkomen.

In de regio's was in 1981 het gemiddeld produktiepeil (exclusief bouwnijverheid) lager dan in 1980 met iets meer dan 6 % in Wallonië en 8 % in het Brusselse; in het Vlaamse landsgedeelte ging de produktie daarentegen enigszins omhoog met ongeveer 1 %.

Over het algemeen kunnen de zwakke prestaties van de industrie niet alleen aan conjuncturele maar ook aan structurele faktoren worden toegeschreven : een in de jongste jaren kwijnende vraag, overcapaciteiten in sommige sectoren, veroudering van het produktie-apparaat ten gevolge van ontoereikende investeringen, te nauwe winstmarges, een gamma van te traditionele produkten, overwaardering van de munt, een zekere vermindering van het ondernemingsinitiatief.

Werkgelegenheid en werkloosheid

Het jaar 1981 moet in de annalen van de werkgelegenheid en werkloosheid met een diepzwarte stift worden aangestreept. Het aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen steeg met gemiddeld 70 000 eenheden, of 22 %, t.o.v. 1980 en kwam op 31 december 1981 op 423 847. Indien de aangroei tussen december en december minder groot is (46 000 eenheden), dan komt dat door het feit dat de stijging van de werkloosheid zich voornamelijk in de tweede

helft van 1980 en in het eerste halfjaar van 1981 voordeed en naar het einde van 1981 toe enigszins vertraagde. De door de A.D.S.D. (Algemene Directie voor Studiën en Documentatie) berekende en van seizoeninvloeden ontdane reeks toont duidelijk een sterke toeneming in de tweede helft van 1980 die nog scherper werd in het eerste halfjaar van 1981 en op het einde van het jaar vertraagde. Zo komt het verband onder de voornaamste indicatoren van de economische bedrijvigheid duidelijk naar voren. In absoluut aantal evenaart de aangroei van de uitkeringsgerechtigde volledige werkloosheid die welke in 1975 werd geboekt. T.o.v. de beroepsbevolking bereikte de gemiddelde werkloosheidsgraad 9,4 % in 1981, tegen 7,8 % in 1980. Op 31 december 1981 bedroeg zij 10,2 %.

Met inbegrip van de door de overheid tewerkgestelde werklozen, de verplichte ingeschreven werkzoekenden en de vrijwillig ingeschreven niet tewerkgestelde werkzoekenden betrof de volledige werkloosheid 558 582 eenheden. Indien daarbij de bijzondere tijdelijke kaders, de jonge R.V.A.-stagedoenden en de bruggepensioneerden (na overeenkomst en oudere werklozen) worden gevoegd, komt het aantal personen op ongeveer 685 000, d.i. het daadwerkelijke aantal personen die door het gebrek aan of de wankelbaarheid van werkgelegenheid worden getroffen.

Opvallend zijn de voornaamste kenmerken van de ontwikkeling van de uitkeringsgerechtigde volledige werkloosheid. Met 46,8 % kent het aantal mannelijke werklozen met normale geschiktheid de sterkste gemiddelde toeneming, terwijl de werkloosheid onder de vrouwen minder oploopt. De werkloosheid blijft vooral personen met een laag studiepeil treffen : 80 % van de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen genoten slechts lager middelbaar onderwijs. De stijging van de werkloosheid was algemeen en trof alle bedrijfstakken; indien tegelijkertijd de stijgingen in absolute waarde en de groeipercentages in aanmerking worden genomen, is de grootste achteruitgang terug te vinden in de bouwsector, de metaalverwerking, de diensten en het vervoer en verkeer. Het werkloosheidspeil bleef evenwel het hoogst in de sectoren die reeds sedert het begin van de crisis zwaar werden getroffen zoals de kleding, de textiel, het schoeisel, het leder en de huiden. Regionaal gezien was de aangroei in Brussel en Vlaanderen groter dan in Wallonië, waar het werkloosheidspercentage evenwel het hoogst is.

De arbeidsvraag (in macro-economische betekenis) liep in 1981 slechts zeer beperkt op — volgens ramingen van de Nationale Bank met ongeveer 17 000 eenheden (30 juni) — en de oorzaak van die uitgesproken verslechtering van de werkgelegenheid moet hoofdzakelijk aan de kant van de werkaanbiedingen worden gezocht.

De R.S.Z.-statistieken zijn beschikbaar tot 30 juni 1981. In vergelijking met dezelfde maand van het voorgaande jaar tonen zij aan dat de bezoldigde werkgelegenheid bruusk terugliep met 80 500 eenheden. Ruim de helft van deze werkplaatsen gingen verloren in de industrie, ruim een derde in de bouwnijverheid en het saldo in de particuliere tertiaire sector, waar zich een tendenskentering voordeed, terwijl nog enkele banen werden gecreëerd in de overheidssector en bij enkele andere diensten.

Zodoende is de globale teruggang van de werkgelegenheid veel groter dan in 1975. Zoals voorheen ging het verdwijnen van handarbeidersbanen verder, maar in 1981 was het tempo sneller; bovendien kwam daarbij de stilstand in het scheppen van betrekkingen van hoofdarbeider. Dat moet worden beklemtoond, aangezien sedert 1975 de creatie van dit soort werkgelegenheid het verlies aan manuele betrekkingen gedeeltelijk compenseerde. Het samenvallen van een ongunstige conjunctuur in de industrie en de bouwnijverheid met het verdwijnen van de globale schepping van betrekkingen van hoofdarbeider is in 1981, op het gebied van de werkgelegenheid het meest opvallend verschijnsel.

Hoewel het geen twijfel lijdt dat het afnemen van de bedrijfsactiviteit een beslissende rol heeft gespeeld bij de teruggang van de werkgelegenheid en de stijging van de werkloosheid, is het verlies van betrekkingen in de industrie naar verhouding groter dan de vermindering van de industriële produktie. Deze waarneming wordt nog versterkt door het zeer hoge peil van de gedeeltelijke werkloosheid in 1981. De toeneming van de produktiviteit die aldus tot uiting kwam — of die aan het werkgelegenheidsverloop ten grondslag ligt — zou o.m. moeten worden toegeschreven aan het grote aantal faillissementen, in de mate waarin zij de minst produktieve ondernemingen zou hebben getroffen, hetgeen toch niet bij alle sluitingen het geval is. Dit zou echter een slechts zeer gedeeltelijke verklaring van de beweging zijn. Een zeer voorname rol spelen wellicht de rationaliseringsverschijnselen, maar die zijn globaal moeilijk te kwantificeren.

De ongunstige ontwikkeling van de bedrijvigheid in de bouwnijverheid was stellig een hoofdfactor bij de teloorgang van werkgelegenheid en de toeneming van de werkloosheid. De vermindering van de woningbouw en de geringere investeringen in gebouwen door de particuliere sector liggen aan de basis van dit verloop.

In de overheidsdiensten, tenslotte, vertraagde de aangroei van de werkgelegenheid zeer sterk en in de particuliere tertiaire sector kwam de schepping van arbeidsplaatsen tot stilstand. De eerstgenoemde trend moet worden in verband gebracht met de

begrotingsmoeilijkheden en de tweede met eensdeels het conjunctuurverloop en anderdeels met ontwikkelingen van meer structurele aard in samenhang met de invoering van nieuwe technologieën of met wijzigingen in de expansiestrategie.

De prijzen

Ondanks de recessie en de afzwakking van de vraag en van de grondstoffennoteringen gingen de binnenlandse groothandelsprijzen met inbegrip van de prijzen der ingevoerde goederen sneller omhoog (+8,1 %), gedeeltelijk tengevolge van een geïmporteerde inflatie, o.m. van de energieprodukten, en van de daling van de gewogen gemiddelde koers van de Belgische frank.

Dit zelfde verschijnsel deed zich voor bij het indexcijfer van de consumptieprijzen (+7,6 % in 1981, tegen +6,7 % in 1980), ondanks een prijzenbevriezing van april tot september. Naast de invloed van de geïmporteerde inflatie en het verloop van loon- en andere kosten, is die ontwikkeling te wijten aan de zwaardere druk van de indirecte fiscaliteit (operatie Maribel). Die versnelling was toe te schrijven aan de prijsverhoging van de levensmiddelen (+6 % in 1981, tegen +3,6 % in 1980) en de huren (10,2 % in 1981, tegen +7,6 % in 1980), terwijl de prijshausse voor andere produkten dan levensmiddelen en voor de diensten nagenoeg gelijk was aan die in het voorgaande jaar.

De lonen

De stijging van de nominale lonen versnelde eveneens. Zij beliep 10,1 % voor het bruto uurloon in de industrie, 8,8 % voor de bij overeenkomst bepaalde arbeiderslonen en 7,8 % voor de loonkosten. De reële lonen liepen met iets minder dan 2 % op.

Dank zij de produktiviteitstoeneming en, in mindere mate, de fiscalisering van een gedeelte der werkgeverslasten, zou volgens de Europese Gemeenschap de loonkost per eenheid produkt in de industrie in 1981 met slechts 2,6 % zijn gestegen, tegen 6,2 % een jaar voordien.

Uit de vergelijking van het verloop van de loonkost per eenheid met die van de concurrenten en rekening houdend met de valutaschommelingen in 1981, blijkt zoals in 1980 een toeneming van het concurrentievermogen.

De inkomens

De reële loonsom weerspiegelt de globale teruggang van de werkgelegenheid en ook, maar in mindere mate de door de regering gewilde loonmatiging; zij verminderde in 1981 met 1 %, hoewel zij in 1979 nog met 2,5 % en in 1980 met 2 % was

aangegroeid. De stijging van de sociale zekerheidstransfers (+12,8 % in 1981, tegen +8,7 % in 1980, naar nominale waarde), alsmede de nog aanzienlijke stijging van de inkomens uit eigendom aan particulieren (+9,6 % naar nominale waarde in 1981) hebben, ondanks de daadwerkelijke verzwakking van de inkomens der zelfstandigen en der personenvennootschappen, evenwel geleid tot een beschikbaar reëel inkomen van de particulieren dat nagenoeg op hetzelfde peil stond als een jaar voordien.

De vrees bij de gezinnen voor het behoud van hun beroepsinkomen — zoals dat trouwens blijkt uit de geregelde enquête van de Gemeenschappen bij de consumenten — heeft geleid tot een aanmerkelijke verhoging van hun voorzorgssparen ten koste van de consumptie en van hun vaste bestedingen voor huisvesting. Hun spaarquote liep op van 15,6 % in 1980 tot 17,5 % in 1981.

De zwakke conjunctuur, de sterke prijshausse voor de ingevoerde goederen en de toeneming van de financiële lasten van de ondernemingen drukten andermaal het inkomen van de vennootschappen, niettegenstaande een zekere verlichting van hun fiscale lasten. Daardoor ontstond een forse vermindering van de reële bruto spaarquote der ondernemingen wat uiteraard een negatieve invloed op hun investeringen heeft gehad, naast het bestaan van een zwakke vraag en een hoge rentestand.

Het gezinsverbruik

De ontwikkeling van het gezinsverbruik in het jaar 1981 ligt gewoon in dezelfde lijn van het tweede halfjaar van 1980 toen het voor het eerst sedert meer dan twintig jaar naar volume begon terug te lopen.

De gezinsgedragingen werden gewijzigd door de stagnatie van het beschikbaar inkomen, samen met een vermindering van de loonsom, die gedeeltelijk werd gecompenseerd door de stijging van de sociale transfers. Uit vrees voor een eventueel of onmiddellijk inkomensverlies gingen de gezinnen hun aankopen van duurzame en niet-duurzame goederen en van diensten inkrimpen. Een gedeelte van deze besnoeiingen werd dan omgezet in spaargeld, dat fors toenam. Deze door de conjuncturele onzekerheid ingegeven bezuiniging op de uitgaven hield het hele jaar aan, met een lichte stabilisatie in de loop van het vierde kwartaal.

Zowel uit het omzetcijfer van de kleinhandel opgesteld door de B.T.W.-administratie als uit de resultaten van de door het N.I.S. ingerichte maandelijkse enquêtes blijkt dat de kleinhandelsomzet met ca. 2 % terugliep (tegen een verhoging met 2 % in 1980).

Uit de structuur van de gezinsconsumptie kan worden opgemaakt dat de particulieren steeds meer afhankelijk zijn van de

ontwikkeling van het beschikbaar inkomen. De inkrimping van de koopkracht der consumenten leidde tot een afgetekende vermindering van de bedragen besteed aan hun voertuig, omdat de aankoop van een nieuwe wagen werd uitgesteld, er werd bezuinigd op het aantal af te leggen kilometers en op het onderhoud en de herstellingen. Het aantal inschrijvingen van nieuwe wagens daalde in 1981 met 11,5 % t.o.v. het voorgaande jaar. Bovendien was er een duidelijke teruggang bij de bestedingen in verband met woninginrichting en -uitrusting, evenwijdig met de crisis in de bouwnijverheid en uitstellen van inspanningen tot vernieuwbouw.

Voorts kan worden vastgesteld dat de vrijetijdsbesteding (recreatieve en culturele diensten, horeca) op hetzelfde peil als voorheen bleef, en dat geldt ook voor de kleding; bij deze posten was de inkrimping van de gezinsaankoopkracht nog niet merkbaar. De verminderde koopkracht bij de consumenten leidde uiteindelijk tot een verschuiving van de vraag naar duurzame goederen naar diensten, die naar volume een aanzienlijk groeipercentage kon behouden.

De woongebouwen

De vraag naar nieuwe woningen is in 1981 zeer fel teruggelopen. Het aantal nieuwe bouwvergunningen lag 31 % lager dan een jaar voordien. In 1979 en 1980 was de vermindering reeds aanzienlijk, maar lag toch maar half zo hoog (telkens 15 %). De toekenning aan bepaalde kopers van een specifieke B.T.W.-toelage, waartoe de centrale overheid in december 1980 besloot, kon deze nieuwe achteruitgang niet verhinderen, evenmin als de interventies van de gewestelijke overheid om de last van de hypotheekleningen te verlichten. De daling van het aantal begonnen woningen was in 1981 al even groot (—30 %) en van dezelfde orde als in 1980. De oorzaken van een zo zware ineenstorting van de woningvraag zijn gekend. Naast het verdwijnen van de speculatieve vraag door de vermindering van de rentabiliteit bij het onroerend goed, moet vooral worden gewezen op de aarzeling, bij de kandidaat-eigenaars van een eerste woning, om zich te verbinden gedurende vele jaren een zware hypotheeklening terug te betalen, rekening houdend met de aan de algemene economische toestand gekoppelde onzekerheid over het behoud van hun inkomen.

De produktieve investeringen

Na een herstel in 1979 en vooral in 1980 liepen de produktieve investeringen in 1981 met naar raming 4 % naar volume terug. Deze vermindering heeft betrekking zowel op de industriële als op de niet-industriële ondernemingen. Behoudens bij het vervoer en verkeer, waar de uitrustingsbestedingen nog aanmerkelijk naar volume opliepen, wordt in de dienstensector een soms aanzienlijke

daling van de nieuwe produktieve investeringen vastgesteld. Ook in de meeste bedrijfstakken van de industrie is er een afgetekende teruggang van het volume produktieve bestedingen. Het meest getroffen zijn de sectoren van de niet-metaalhoudende mineralen, het hout, de scheikunde, de textiel, de voedingsprodukten, de dranken en tabak en de basismetaalnijverheid. De automobielconstructie was de enige nijverheidstak waar het volume van de nieuwe uitrusting fors aangroeide en waardoor de achteruitgang van de investeringen in de sector van de metaalverwerking — waar alle andere bedrijvigheid een soms aanmerkelijke verslechtering van de nieuwe produktieve bestedingen vertoonde — kon worden beperkt. In tegenstelling met het voorgaande jaar daalden ook enigszins naar volume de investeringen in de elektriciteitssector.

Klaarblijkelijk is in de jongste jaren de toestand in de verwerkende nijverheid uitermate kritiek geworden; het peil van de bruto vorming van vast kapitaal blijft, ondanks het aanzienlijk herstel in 1980, ver beneden de in 1974 bereikte piek. Hoewel de sindsdien waargenomen bescheiden economische groei, samen met het nieuwe gegeven van de internationale handel in grote mate tot deze stand van zaken bijdraagt, neemt dat toch niet weg dat de geringe, en in vele gevallen zelfs ronduit negatieve rentabiliteit in de industrie, evenals de versnelde veroudering van het industrieel bestel, zeker niet mogen worden onderschat.

De overheidsinvesteringen

Gezien de noodzaak van een beter evenwicht in de overheidsfinanciën zich geleidelijk steeds meer deed voelen, lagen de overheidsinvesteringen in 1981 slechts iets hoger naar volume dan in het voorgaande jaar. Op het einde van het jaar lagen de voorlopige bedragen van de vastleggingen door de centrale, regionale en gewestelijke overheid en door de openbare nutsinstellingen naar nominale waarde 9,7 % hoger dan in 1980; op hetzelfde tijdstip waren de betalingen van de centrale, de regionale en de communautaire overheid met 9,5 % gestegen. Daar waar vroeger de werking van de overheid op het vlak van de investeringen gericht was op de grote structuurwerken, gaat haar voorkeur thans naar het stimuleren van de industriële spitssectoren. Hoewel alsnog geen officiële gegevens daarover werden bekendgemaakt, ziet het er toch naar uit dat het volume bestellingen vanwege de overheid dat onderzocht werd door de commissie voor de oriëntering en de coördinatie van de overheidscontracten (C.O.C.), in het bijzonder belast met deze heroriënteringsopdracht, vrij aanzienlijk is. Zoals dat ook in andere landen het geval is en in naleving van de Europese reglementering, bestaan er voor de overheid niet te versmaden mogelijkheden inzake selectieve actie en het zou jammer zijn deze niet op grotere schaal te benutten.

De buitenlandse handel

Volgens de douanestatistieken nam de uitvoer in 1981 met 9,0 % toe en bedroeg 2 059,9 miljard frank, terwijl de invoer met 9,3 % steeg en 2 296,6 miljard frank beliep. Het tekort op de handelsbalans bereikte 236,7 miljard.

De buitenlandse vraag verhinderde dat de eindvraag nog meer daalde. De uitvoer naar volume over het gehele jaar beschouwd heeft geen vooruitgang geboekt, maar wel was er een aanmerkelijke, doch kortstondige verbetering tijdens de centrale maanden; zij deinde echter spoedig uit. Daarnaast is de invoer naar volume fors geslonken onder de invloed van de zwakke conjunctuur en van de sterke structurele vermindering van het verbruik van olieprodukten (—12 %), een fenomeen dat niet eigen is aan België.

De duidelijke verbetering van de ruiltermen naar volume, voortvloeiend uit deze verschillende evoluties, was niet in staat de nieuwe verslechtering van ditzelfde indexcijfer naar waarde goed te maken. Het resultaat van deze twee bewegingen is een toename met meer dan 12 % van het tekort van de handelsbalans, dat aldus 11 % van de totale uitvoer vertegenwoordigt. Hieraan dient toegevoegd te worden dat gedurende de vier laatste maanden van het jaar het negatief saldo gematigd was.

Het negatief saldo op de handelsbalans was voornamelijk te wijten aan de verslechtering van het saldo betreffende de energieprodukten — dat 115 % van het totaal tekort vertegenwoordigt, tegen 94 % een jaar voordien — samen met de hogere koers van de Amerikaanse munt t.o.v. de Belgische frank, evenals de aanmerkelijke inkrimping van het overschot bij de ertsen en de minerale produkten. Voor verschillende andere takken verminderde het negatief saldo of verbeterde het overschot : deze verbeteringen bedragen 88 miljard frank, hetgeen erop wijst dat sommige bedrijfstakken een inspanning deden om het steeds zwaarder wordend gewicht van het tekort bij de energieprodukten op te vangen.

Talrijke door België uitgevoerde produkten hebben dagelijks steeds meer af te rekenen met de concurrentie van gelijkaardige produkten, die niet alleen door de ontwikkelde, maar ook door de ontwikkelingslanden worden vervaardigd. Nu is het evenwel zo, dat het concurrentievermogen van een sector op internationale markten onbetwistbaar afhankelijk is van de kostprijs van het gefabriceerde produkt, maar dat zij bovendien nog verband houdt met de soepele aanpassing van dat produkt aan de behoeften van de verschillende koperscategorieën; het gaat er dus om de produktie aan te passen aan de wereldvraag.

De ontwikkeling van die factoren die het concurrentievermogen bepalen is het resultaat van de internationalisering van het produktieproces, dat via een gevorderde complementariteit van de verschillende economische entiteiten, leidt tot een specialisatie zowel tussen sectoren als tussen bedrijfstakken en produkten. Het is duidelijk gebleken dat de landen, die het best in hun specialisatie op het internationaal vlak slaagden, precies die landen zijn welke hun produktie in « vooruitstrevende » banen leidden, d.w.z. die waarin de wereldvraag snel aangroeit — in hoofdzaak de industrieën van de produktiegoederen, de mechanische, de elektrische en de elektronische nijverheid — en hun produktie in de andere categorieën verminderden. Bovendien gebeurt deze specialisatie veeleer op het niveau van de produkten dan wel op dat van de bedrijfstakken. Dit proces is dynamisch en het vergt van de economie een voortdurende aanpassing.

Betalingsbalans

De betalingsbalans sloot af met een tekort van 54 miljard. Bij het deficit op goederen (144 miljard op basis van transacties) kwam nu ook het tekort op diensten (5,3 miljard) en op transfers (48 miljard).

De balans van de dienstverrichtingen verslechterde verder, o.m. wegens het stijgend tekort op inkomens uit beleggingen en investeringen, ondernemingscontracten en reizen naar het buitenland.

De balans van de kapitaalverrichtingen van de particuliere sector verklaart een uiteenlopende ontwikkeling naargelang de rubrieken. De tegoeden in valuta van de ingezetenen in 1981 zijn voor het eerst met 111,1 miljard frank gestegen, waaruit blijkt in welke mate de particulieren en de ondernemingen valutabeleggingen hebben verricht, onder de aansporing van voordeliger rentetarieven en in de hoop kapitaalwinst te boeken in geval van opwaardering van de vreemde munt t.o.v. de Belgische frank. Tenslotte kon ook worden gewezen op de omslag van het saldo der netto-tegoeden in Belgische frank van de niet-ingezetenen, met een tekort van 40 miljard, tegen een bonus van 50 miljard in 1981. Volgens de voorlopige gegevens van de N.B.B. zouden de gezamenlijke kapitaalverrichtingen van de particuliere sector afsluiten met een tekort van 199,8 miljard, tegen een overschot van 15 miljard in 1980.

Uit de kapitaalverrichtingen van de overheidssector blijkt een nieuwe aanzienlijke stijging van de schuldenlast van de Schatkist bij het buitenland en van de leningen in valuta bij de Belgische banken. Het saldo van deze verrichtingen vertoont een kapitaalinvoer ten belope van 288,3 miljard frank.

Dank zij deze aanzienlijke kapitaalinvoer bedroeg de vermindering van de valutareserves van de Nationale Bank slechts 96 miljard (tegen +27 miljard in 1980), maar dat is evenwel een recordcijfer voor de jongste kwarteeuw.

Volgens de Bank beschikten de particulieren en de ondernemingen over een groot bedrag aan schuldvorderingen op het buitenland, die evenwel niet gemakkelijk kunnen worden gemobiliseerd om de tekorten op de andere rubrieken goed te maken.

De overheidsfinancien

De recessie in 1980 en 1981, waarvan de rampzalige gevolgen voor de produktie, de werkgelegenheid, de bedrijfsrentabiliteit en de betalingsbalans werden onderstreept, kon uiteraard niet anders dan doorwerken op de overheidsfinanciën, die trouwens reeds sedert enkele jaren ontwricht waren.

Het begrotingstekort voor 1981 lag aanzienlijk hoger dan in 1980, toen reeds een stijging werd genoteerd. Het netto te financieren saldo bedroeg 475,4 miljard frank en overschreed met 58 % het saldo over 1980. Uitgedrukt in procent van het bruto nationaal produkt tegen marktprijzen liep het tekort op tot 13,4 %, tegen 8,6 % in 1980.

Bij de stemming van de begroting 1981 was weliswaar een aanzienlijk tekort voorzien, maar door een onderschatting van de bestedingen voor werkloosheid en van de lasten van de rijksschuld en door een minder-ontvangst van inkomsten werd het nog groter. De elasticiteitscoëfficiënt van 1,2 waaraan de aangroei van de fiscale ontvangsten wordt gemeten in functie van de verwachte toeneming van het B.N.P. tegen marktprijzen, is te hoog gebleken, want die ontvangsten stegen met slechts 3,5 %, ondanks een reeks regeringsmaatregelen.

De financiering van dit tekort verliep moeizaam. De binnenlandse kapitaalmarkt kon of wilde niet over de brug komen. Rekening houdend met de uitgifte van de « bijzondere lening juni 1981 », maar ook met de delging van de rijksschuld, kwam de geconsolideerde schuld slechts voor 27 miljard tussenbeide in de fondseninbreng. Deze toestand is niet eigen aan 1981 en zal zich ook later nog doen gevoelen, als gevolg van het vroegere rijksschuldbeheer, waarbij weinig aandacht werd besteed aan het samenvallen van de vervaldata. Om uit het slop te geraken werd dus voornamelijk een beroep gedaan op in het buitenland uitgegeven leningen en op kortlopende binnenlandse leningen.

De leningen in valuta (235 miljard frank) werden voor het grootste gedeelte op korte termijn aangegaan, hetgeen de armslag van de overheid nog meer beperkte, gezien zij doorlopend moeten

worden hernieuwd. Bovendien is het moeilijk een gezond beheer te voeren als de te betalen intresten niet voorspelbaar zijn.

De financiering van het tekort op korte en zeer korte termijn door de rijksschuld nam eveneens grote afmetingen aan (214 miljard frank) en steeg t.o.v. 1980. Het beroep van de Schatkist op de Nationale Bank via het Rentenfonds liep met 72,4 miljard op, zodat de kredietlijn drie keer met 20 miljard F diende te worden verhoogd en zo op het einde van 1981 op 150 miljard frank kwam.

Het overheidsverbruik, met een sneller aangroeipercentage dan dat van het B.N.P., werd aldus door het binnenlands sparen bestraft. Er diende een beroep te worden gedaan op leningen in het buitenland en de munt moest worden verdedigd ten koste van een hogere rentestand en spanningen op de financiële markten.

Geld en krediet

Op internationaal vlak was de wisselmarkt gekenmerkt door twee treffende feiten; de « explosie » van de dollar en de herschikkingen in de Europese muntslang in maart en oktober 1981. Van deze gezichtshoek uit hoeft het dan ook geen verbazing te wekken dat doorheen een ruim gedeelte van het jaar de wisselkoers van de Belgische frank aan grote spanningen blootstond.

Ondanks de daling met ongeveer 7 % van de werkelijke wisselkoers bleef de officiële pariteit van de frank ongewijzigd, evenwel ten koste van steeds grotere inspanningen. De interventies van de Nationale Bank op de wisselmarkten bereikten een record van 316 miljard frank (123 miljard in 1980) en ook het discontotarief werd herhaaldelijk als instrument tegen de wisselkoersdruk gehanteerd. Op het einde van maart kwam het dan ook op een recordpeil, nl. 16 %. Het moge dan een feit zijn dat deze zeer hoge discontotarieven gedeeltelijk moeten worden toegeschreven aan de hoge rente op de US-dollar; toch kan niet worden ontkend dat de fundamentele reden moet worden gezocht in het groeiende wantrouwen t.o.v. de frank, wat op zijn beurt te wijten was aan het financieel-economisch evenwichtsgebrek van de Belgische economie, dat in sommige periodes van het jaar gepaard ging met een grote onzekerheid op politiek vlak.

De noodzaak de korte termijn-rentetarieven op te trekken was er, zoals in 1980, oorzaak van dat gedurende verscheidene maanden van het jaar zich een omgekeerde rentestructuur voordeed, waarbij de rente op korte termijnbeleggingen ver boven die op langere termijn uitsteeg. Ondanks de verhoging van de lange termijnrente op de obligatieleningen van de overheid en van de parastatale instellingen (gewogen gemiddelde ter beurs van 12,5 % in januari tot 13,7 % in december), werd dit soort leningen dan ook slechts moeizaam door de markt opgenomen.

De debettarieven volgden de stijging van de kost der middelen : het gewogen gemiddelde van de Nationale Bank (disconto-, voorschot- en acceptkredieten) liep op van 12 % op het einde van 1980 tot 13,9 % op het einde van 1981. De renten op hypotheekleningen en investeringskredieten werden twee maal verhoogd.

De geldhoeveelheid bij de overwegend geldscheppende instellingen nam sterker toe dan in 1980. Uit de tegenposten blijkt dat dit in hoofdzaak te wijten is aan de geldschepping ten behoeve van de overheid (+360 miljard frank tegenover +265 miljard frank in 1980), terwijl de vorderingen op de bedrijven en particulieren een gelijkaardige toename als in 1980 te zien gaven. Aan de andere kant nam de geldvernietiging ten gevolge van het negatieve saldo op de transacties met het buitenland nog sterker toe dan dat in 1980 reeds het geval was (296 miljard frank t.o.v. 190 miljard frank).

De door de particulieren en de ondernemingen aangehouden financiële activa namen in 1981 aanmerkelijk forser toe dan in 1980. De beleggingen in Belgische frank op ten hoogste een jaar namen relatief sterker toe dan deze op meer dan een jaar in vergelijking met 1980 wegens de sterkere en snellere reaktie van de korte termijnrentevoeten in periodes van monetaire spanning. Globaal was de stijging van de totale beleggingen in Belgische frank minder uitgesproken dan voor de beleggingen in deviezen. Deze laatsten namen dubbel zo sterk toe dan in 1980.

De verbintenissen van de particulieren, tenslotte, boekten veel minder vooruitgang (+36 miljard, tegen 86 miljard in 1980), mede door de zwakke vraag naar duurzame consumptiegoederen en de woningcrisis. De ondernemingen hebben meer financiële verbintenissen aangegaan (+236 miljard, tegen +161 miljard in 1980), zowel om het hoofd te kunnen bieden aan hun geringere inkomsten als om de gelegenheden tot voordelige beleggingen op de markt te kunnen te baat nemen.

Besluit

Het lijdt geen twijfel dat de economische crisis de gehele wereld bestrijkt, maar in België sluit zij bovendien aan op structurele onevenwichten, waaronder het tekort van de overheidsfinanciën op de eerste plaats komt. De crisis veroorzaakte een vertraging van de inkomsten en een aangroei van de bestedingen van de overheidssector, waardoor de financieringsbehoeften alsmaar groter werden.

Dit verschijnsel vindt zijn oorsprong in het gebrek aan evenwicht tussen de nationale produktie en de particuliere en overheidsconsumptie. Samen met een nog ontoereikend herstel

van het concurrentievermogen en de kapitaalvlucht, gaf dit evenwichtsgebrek aanleiding tot een verslechtering van de betalingsbalans, die dan op haar beurt een voortdurende druk uitoefende op de prijzen, de munt en de rentetarieven die reeds te lijden hadden onder het recordpeil van de rentevoeten op de internationale markt.

De noodzaak aan krachtdadiger maatregelen is in het begin van 1982 gebleken. Dienvolgens nam de regering een reeks beslissingen, waaronder de devaluatie van de frank en de begeleidende maatregelen. Daarmee wordt beoogd het concurrentievermogen van de ondernemingen in de onmiddellijke toekomst te verbeteren, daardoor op termijn de werkgelegenheid te ontplooien, het evenwicht van de handelsbalans te herstellen en de overheidsfinanciën geleidelijk te saneren.

*
* *

Belangrijkste basisindicatoren

OMSCHRIJVING	Eenheid	1981	1980	81/80 %
Produktie en bestedingen (in vaste prijzen)				
Bruto binnenlands produkt	10^9 F	3 443,5 (r)	3 483,2	— 1,1
Bruto nationaal produkt	10^9 F	3 415,3 (r)	3 465,0	— 1,4
waarvan :				
— gezinsconsumptie	10^9 F	2 184,3 (r)	2 228,8	— 2,0
— overheidsconsumptie	10^9 F	656,7 (r)	646,7	+ 1,5
— produktieve investeringen	10^9 F	364,3 (r)	379,7	— 4,1
— woningen	10^9 F	181,0 (r)	226,2	—20,0
— overheidsinvesteringen	10^9 F	121,2 (r)	122,9	— 1,4
Totale binnenlandse vraag	*10^9 F*	*3 507,5* (r)	*3 604,3*	*— 2,7*
Buitenlands handelsverkeer				
— saldo handelsbalans	10^9 F	—236,8 (v)	—210,5	+12,5
— saldo lopende betalingsbalans	10^9 F	—196,9 (v)	—149,9	+31
— (t.o.v. het B.N.P.)	%	—5,5 % (v)	— 4,3 %	..
— ontwaarding externe waarde BF (indexcijfer I.M.F.)	1975=100	106,3	114,0	— 6,8
Netto nationaal inkomen	10^9 F	2 905,2 (r)	2 797,0	+ 3,9
waarvan werknemers	10^9 F	2 206,1 (r)	2 071,7	+ 6,5
Industriële produktie (exclusief bouwnijverheid)	1970=100	121,3 (v)	124,3	— 2,4
Aangevatte woningen	aantal	32 751	46 839	—31,7
Aangevatte niet-woongebouwen	1 000 m^3	17 324	19 847	—12,7
Aanwending van de produktiecapaciteit (jaargemiddelde)	%	75,1	76,2	..
Consumptieprijzen (gemiddelde stijging over het jaar)	%	7,6	6,7	..
Collectieve arbeidsovereenkomsten (gemiddelde stijging over het jaar)	%	9,1	8,8	..
Vergoedingsgerechtigde volledig werklozen, jaargemiddelde in percent van de beroepsbevolking	aantal %	391 784 9,4	321 895 7,8	21,7 ..
Fiscale en para-fiscale lasten t.o.v. het nationaal inkomen	%	55,3 (r)	54,9	
Netto te financieren saldo van de Schatkist	10^9 F	—475,4	—300,7	58
Netto te financieren saldo t.o.v. het B.N.P.	%	— 13,4 (r)	— 8,6	..
Financiële gezinsspaarquote t.o.v. het B.N.P.	%	12,1 (r)	8	..
Gezinsspaarquote t.o.v. het beschikbaar inkomen	%	17,5 (r)	15,6	..
Discontotarief (einde december)	%	15,0	12,0	..
Rendement staatsfondsen (gewogen gemiddelde)	%	13,7	12,5	..
Beursindexcijfer (gemiddelde)	1973=100	77,2	94,0	—18,0

(r) Raming.
(v) Voorlopig.

EERSTE DEEL

BEVOLKING EN WERKGELEGENHEID

HOOFDSTUK I

BEVOLKING

Op 1 januari 1982 telde de totale bevolking 9 867 953 inwoners, d.i. 4 579 eenheden of 0,46‰ (1) meer dan een jaar voordien. Deze aangroei is de helft minder dan die welke in 1980 werd geboekt en valt samen met die van 1978 als de geringste sedert lange jaren. Hij is het resultaat van een natuurlijk accres van dezelfde orde als in de voorgaande jaren en van een groter negatief migratiesaldo dan vroeger.

Het aantal geboorten was hetzelfde als in 1980, d.i. het hoogste sedert 1973. De overlijdens waren in 1981 veeleer aan de lage kant. Dienvolgens komt het natuurlijk accres op 11 519 eenheden, d.i. het grootste dat sedert 1972 werd waargenomen (behoudens in 1980, met 11 557 eenheden). Daar de totale bevolkingsaangroei over 4 579 eenheden strekt, schuilt het verschil dus in een negatief saldo van de migratiebeweging, die betrekking heeft op de netto emigratie van 6 940 eenheden, de grootste van de gehele decade.

De ontwikkeling van het migratiesaldo is dus de voornaamste verklaringsfactor van de totale bevolkingsaangroei, zowel wat de regio's als het gezamenlijke Rijk betreft. Het is immers voor het eerst dat dit saldo zo in Vlaanderen als in Wallonië negatief uitvalt.

Op 1 januari 1982 telde het Vlaamse landsgedeelte 5 646 378 inwoners, d.i. 12 226 meer dan een jaar voordien. Deze beweging moet worden toegeschreven aan een positief verloop van het natuurlijk accres (+2,45‰) en voor het eerst, de negatieve ontwikkeling van de migratieweging : —1 584 eenheden of —0,28‰.

Op dezelfde datum telde de bevolking van het Waalse gewest 3 225 393 eenheden, d.i. een vermindering met 3 608, bestaande uit de samenvoeging van twee negatieve saldi, nl. die van de natuurlijke aangroei, hetgeen voor deze regio niets nieuws meer is, en die van de migratiebeweging, die hier ook voor het eerst kenterde.

Ook voor Brussel-hoofdstad zijn de beide saldi negatief, met een bevolkingsvermindering van 4 039 eenheden; de bevolking kwam dus op 1 januari 1982 op 996 182 eenheden. De teruggang is hier evenwel minder groot dan in de voorgaande jaren.

De nataliteit laat steeds hetzelfde patroon zien : het hoogst in Vlaanderen, het laagst in Wallonië en te Brussel iets beneden het nationaal gemiddelde. De

(1) De in de tekst en in de tabellen opgenomen promillages werden berekend volgens de op 1 januari 1982 getelde bevolking.

mortaliteit is steeds het grootst te Brussel daarna in Wallonië en tenslotte in Vlaanderen, waar zij het laagst is met 10,41‰. De verschillen tussen de regio's zijn ruimer bij de mortaliteit (van 10,4‰ tot 13,23‰) dan bij de geboortecijfers (van 12,36‰ tot 12,85‰).

Par provincie bekeken, daalde de bevolking het meest in Henegouwen en in Luik, waarbij het grootste gedeelte aan de migratiebeweging moet worden toegeschreven. In provincies als Brabant en Antwerpen neemt de bevolking van de grote agglomeraties af en neemt zij toe in andere gedeelten. De grootste bevolkingsaangroei wordt in Limburg en Oost-Vlaanderen genoteerd, vooral als gevolg van natuurlijk accres.

Arrondissementsgewijze kan worden vastgesteld, zoals trouwens in de voorgaande jaren, dat het geboortecijfer het hoogst ligt in de drie arrondissementen van Limburg en dat van Turnhout, terwijl de mortaliteit er het laagst is. Een vrij hoge nataliteit wordt ook vastgesteld in Luxemburgse arrondissementen; de hoogste sterftecijfers werden in de arrondissementen Borgworm, Hoei, Doornik, Ath, Bergen en Charleroi, evenals te Brussel-hoofdstad opgetekend.

*
* *

Geboorten, sterfgevallen, bevolkingsaangroei en totale bevolking

TIJDVAK	Geboorten	Sterfgevallen	Bevolkingsaccres			Totaal bevolkings-cijfer (a)
			Natuurlijke aangroei	Door migratie	Totaal	
1971	139 104	118 853	20 251	24 184	44 435	9 695 379
1972	134 437	116 743	17 694	13 777	31 471	9 726 850
1973	129 425	118 313	11 112	18 628	29 740	9 756 590
1974	123 155	116 039	7 116	24 542	31 658	9 788 248
1975	119 273	119 273	—	24 904	24 904	9 813 152
1976	120 472	118 765	1 707	8 443	10 150	9 823 302
1977	121 523	112 208	9 315	4 796	14 111	9 837 413
1978	121 983	115 060	6 923	— 2 682	4 241	9 841 654
1979	123 658	112 156	11 502	1 954	13 456	9 855 110
1980	124 794	114 364	10 430	— 2 166	8 264	9 863 374
1981	124 827	113 308	11 519	— 6 940	4 579	9 867 953

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Berekende bevolking op basis van de telling van 1970. Op 31 december tot 1976; op 1 januari vanaf 1977.

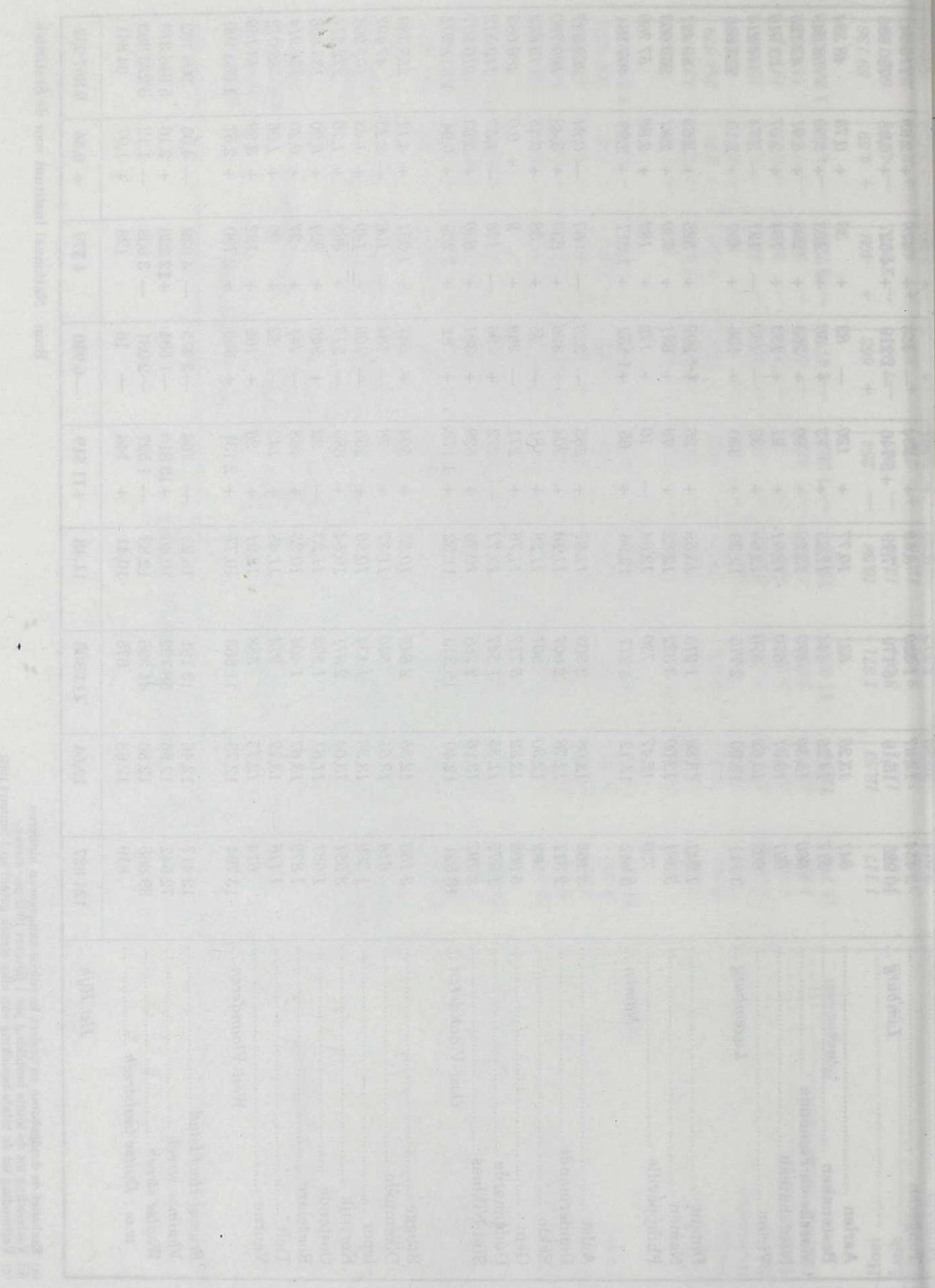
Loop van de bevolking in 1981

LANDSGEDEELTE	Geboorten (a)		Sterfgevallen (a)		Toe- of afneming				Stand per 1 januari 1981
					Natuurlijk accres	Saldo der migratiebeweging.	Totale aangroei		
	Absolute cijfers	‰ (b)	Absolute cijfers	‰ (b)	Absolute cijfers	Absolute cijfers	Absolute cijfers	‰ (c)	Absolute cijfers
Antwerpen	*11 261*	*12,22*	*10 575*	*11,47*	*+ 686*	*—2 481*	*— 1795*	*— 1,94*	*921 752*
Mechelen	*3 485*	*11,88*	*3 392*	*11,56*	*+ 93*	*+ 460*	*+ 553*	*+ 1,19*	*293 296*
Turnhout	*5 114*	*14,15*	*2 699*	*7,47*	*+ 2 415*	*— 137*	*+ 2 278*	*+ 6,30*	*361 518*
Antwerpen ...	19 860	12,60	16 666	10,57	+ 3 194	—2 158	+ 1 036	+ 0,66	1 576 566
Brussel-Hoofdstad	*12 417*	*12,46*	*13 181*	*13,23*	*— 764*	*—3 275*	*— 4 039*	*— 4,05*	*996 182*
Halle-Vilvoorde	*6 120*	*11,83*	*5 414*	*10,46*	*+ 706*	*+ 365*	*+ 1 071*	*+ 2,07*	*517 349*
Leuven	*5 322*	*12,78*	*4 467*	*10,73*	*+ 855*	*+ 688*	*+ 1 543*	*+ 3,71*	*416 385*
Nijvel	*3 480*	*11,88*	*2 968*	*10,14*	*+ 512*	*+ 1 869*	*+ 2 381*	*+ 7,92*	*292 822*
Brabant ...	27 277	12,27	25 930	11,67	+ 1 347	— 265	+ 1 082	+ 0,49	2 222 864
Aat	*885*	*11,36*	*1 079*	*13,84*	*— 194*	*+ 102*	*— 92*	*— 1,18*	*77 935*
Charleroi	*5 183*	*11,84*	*5 718*	*13,07*	*— 535*	*—2 904*	*— 3 439*	*— 7,86*	*437 578*
Bergen	*3 252*	*12,56*	*3 434*	*13,26*	*— 182*	*— 938*	*— 1 120*	*— 4,33*	*258 879*
Moeskroen	*934*	*12,86*	*924*	*12,72*	*+ 10*	*— 88*	*— 78*	*— 1,07*	*72 650*
Zinnik	*2 065*	*12,37*	*2 103*	*12,60*	*— 38*	*— 192*	*— 230*	*— 1,38*	*166 887*
Thuin	*1 762*	*12,45*	*1 763*	*12,46*	*— 1*	*— 128*	*— 129*	*— 0,91*	*141 511*
Doornik	*1 697*	*11,79*	*2 009*	*13,95*	*— 312*	*— 329*	*— 641*	*— 4,45*	*143 994*
Henegouwen ...	15 778	12,14	17 030	13,11	— 1 252	—4 477	— 5 729	— 4,41	1 299 434
Hoei	*1 117*	*12,53*	*1 371*	*15,38*	*— 254*	*+ 663*	*+ 409*	*+ 4,59*	*89 136*
Luik	*7 101*	*11,71*	*8 064*	*13,30*	*— 963*	*—1 944*	*— 2 907*	*— 4,79*	*606 159*
Verviers	*3 262*	*13,26*	*2 990*	*12,16*	*+ 272*	*+ 223*	*+ 495*	*+ 2,01*	*245 964*
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Hasselt	*3 331*	*16,22*	*2 130*	*10,37*	*+ 1 201*	*+ 2*	*+ 1 203*	*+ 10,06*	*189 147*
[illegible]	*3 074*	*16,25*	*1 173*	*6,20*	[illegible]	*458*	*+ 476*	*+ 2,69*	*176 941*

Hasselt									
Maaseik									
Tongeren	2 454	13,87	1 520	8,59	+ 934	— 458	+ 476	+ 2,69	176 941
Limburg ...	10 925	15,16	5 179	7,19	+5 746	—1 219	+ 4 527	+ 6,28	720 586
Aarlen	641	13,25	521	10,77	+ 120	— 82	+ 38	+ 0,78	48 384
Bastenaken	517	14,26	444	12,25	+ 73	+ 50	+ 123	+ 3,39	36 249
Marche-en-Famenne	660	15,30	570	13,22	+ 90	+ 208	+ 298	+ 6,91	43 125
Neufchâteau	691	13,31	670	12,91	+ 21	+ 133	+ 154	+ 2,97	51 916
Virton	602	13,62	570	12,89	+ 32	— 153	— 121	— 2,74	44 214
Luxemburg ...	3 111	13,90	2 775	12,39	+ 336	+ 156	+ 492	+ 2,19	223 888
Dinant	1 241	13,88	1 215	13,59	+ 26	+ 299	+ 325	+ 3,63	89 421
Namen	3 381	13,00	3 332	12,82	+ 49	+ 681	+ 730	+ 2,81	260 003
Philippeville	720	12,47	730	12,64	— 10	+ 172	+ 162	+ 2,80	57 760
Namen ...	5 342	13,12	5 277	12,96	+ 65	+1 152	+ 1 217	+ 2,99	407 184
Aalst	3 168	12,08	2 903	11,07	+ 265	— 328	— 63	— 0,24	262 337
Dendermonde	2 311	12,78	2 007	11,10	+ 304	+ 326	+ 630	+ 3,48	180 790
Eeklo	982	12,30	901	11,28	+ 81	— 45	+ 36	+ 0,45	79 853
Gent	5 988	12,32	5 717	11,76	+ 271	— 269	+ 2	+ 0,0	486 083
Oudenaarde	1 275	11,35	1 547	13,77	— 272	+ 96	— 176	— 1,57	112 312
Sint-Niklaas	2 797	13,26	2 268	10,75	+ 529	+ 301	+ 830	+ 3,93	210 927
Oost-Vlaanderen ...	16 521	12,40	15 343	11,52	+ 1 178	+ 81	+ 1 259	+ 0,94	1 332 302
Brugge	3 153	12,35	2 642	10,35	+ 504	+ 547	+ 1 051	+ 4,11	255 383
Diksmuide	618	13,01	540	11,37	+ 78	— 184	— 106	— 2,23	47 497
Ieper	1 389	13,36	1 134	10,90	+ 255	— 106	+ 149	+ 1,43	103 995
Kortrijk	3 551	13,04	2 871	10,54	+ 680	— 217	+ 463	+ 1,70	272 314
Oostende	1 581	11,81	1 503	11,23	— 22	+ 946	+ 924	+ 6,90	133 856
Roeselare	1 872	13,67	1 404	10,25	+ 468	— 441	+ 27	+ 0,20	136 914
Tielt	1 116	13,12	974	11,45	+ 142	— 52	+ 90	+ 1,06	85 072
Veurne	614	12,75	588	12,21	+ 26	+ 166	+ 192	+ 3,99	48 159
West-Vlaanderen ...	13 794	12,73	11 663	10,77	+ 2 131	+ 659	+ 2 790	+ 2,57	1 083 190
Brussel-Hoofdstad	12 417	12,46	13 181	13,23	— 764	—3 275	— 4 039	— 4,05	996 182
Vlaamse streek	72 542	12,85	58 732	10,40	+13 810	—1 584	+12 226	+ 2,16	5 646 378
Waalse streek	39 868	12,36	41 395	12,83	— 1 527	—2 081	— 3 608	— 1,12	3 225 393
w.o. : Duitse taalstreek	819	12,63	675	10,41	+ 144	— 16	128	+ 1,97	64 841
Het Rijk ...	**124 827**	**12,64**	**113 308**	**11,48**	**+11 519**	**—6 940**	**4 579**	**+ 0,46**	**9 867 953**

(a) Exclusief de doodgeboren en andere levenloos aangegeven kinderen.
(b) Verhouding tot de totale bevolking per 1 januari 1982 per streek.
(c) Verhouding tot de totale bevolking van elke streek geteld op 1 januari 1982.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

HOOFDSTUK II

WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID

AFDELING I. — WERKGELEGENHEID

Uit de R.S.Z.-gegevens over de werkgelegenheid op 30 juni 1981 blijkt een aanzienlijke teruggang t.o.v. dezelfde maand van het voorgaande jaar, die hoger ligt dan in de periode tussen juni 1974 en juni 1975. Het totaal aantal aan de sociale zekerheid onderworpen werknemers verminderde van 2 994 101 op 30 juni 1980 tot 2 913 823 op 30 juni 1981, d.i. —80 278 eenheden of —2,7 %. Dit resultaat is het saldo van uiteenlopende bewegingen, die van verschillende gezichtshoeken uit kunnen worden bekeken.

Het is vooreerst het saldo van een beweging waarbij ongeveer 80 500 manuele arbeidsplaatsen werden uitgeschakeld en van een globale stagnatie van de hoofdarbeid en dit laatste is een verschijnsel dat voor het eerst optreedt. Tot nog toe was de aanzienlijke verdwijning van manuele betrekkingen sedert 1974 gedeeltelijk gecompenseerd door het scheppen van hoofdarbeidsbetrekkingen, hetgeen de algemene teruggang van de werkgelegenheid betrekkelijk had ingedijkt.

Bekeken naargelang van het geslacht verloren in deze periode 72 926 mannen hun werk, d.i. —3,7 % en 7 352 vrouwen, d.i. —0,7 %. Voor de beide groepen gaat het om de sterkste teloorgang van werkgelegenheid sedert het begin van de crisis en hij is groter dan in 1975.

Volgens het onderscheid « particuliere sector/overheidssector en onderwijs » gingen in de particuliere sector ongeveer 85 000 banen verloren en werden er ca 4 500 gecreëerd in de overheidssector. Het gaat hierbij om respectievelijk de grootste daling en de kleinste aangroei sedert 1974.

Per bedrijfstak gezien moet vooreerst worden gewezen op het verlies van 28 500 betrekkingen in de bouwnijverheid — d.i. 12 % van de werkgelegenheid in deze sector op 30 juni 1980 — de teruggang met 47 000 eenheden in de industrie stricto sensu (—5,4 %) (1), de ingezette teloorgang van arbeidsplaatsen in de particuliere tertiaire sector — en dit betekent een tendenskentering — nl. met ongeveer 12 000 eenheden, en de vertraging van de werkgelegenheidsaangroei in de overheidssector en het onderwijs, evenals de andere diensten, met ca 8 000 nieuwe betrekkingen.

(1) D.w.z. zonder de sector « energie en water ».

Al deze gegevens zijn omstandig vervat in de tabellen bij dit hoofdstuk. Welke commentaar kan bij het doornemen ervan worden gegeven op de ontwikkeling van de gesalarieerde werkgelegenheid van juni 1980 tot juni 1981 ? Wat is er in die periode gebeurd ?

Hoewel het aan de hand van de R.S.Z.-statistieken moeilijk en onbetrouwbaar zou zijn de kwartaalresultaten in een jaar te vergelijken, o.m. wegens seizoengebonden factoren, kunnen de gegevens over een kwartaal worden gesteld tegenover die over hetzelfde kwartaal van het voorgaande jaar : de opeenvolging van de aldus bekomen resultaten, in absolute getallen of in percent.

In juni 1980 had de *globale gesalarieerde werkgelegenheid* nagenoeg geen wijziging ondergaan t.o.v. het peil van 1979. Daaronder gingen evenwel uiteenlopende ontwikkelingen schuil naargelang van de grote bedrijfssectoren. In de primaire en de secundaire sector, inclusief bouwnijverheid, verminderde verder de werkgelegenheid, terwijl in de tertiaire de toeneming voortging, hoewel het tempo reeds enigszins vertraagde bij de overheid en bij sommige diensten van de particuliere sector. Dit verloop hield aan en van juni 1980 tot juni 1981 verslechterde het nog aanzienlijk, zodat het op een werkelijke breuk ten aanzien van het verleden ging lijken. Het samenvallen van een sterke teruggang in de nijverheid en in de bouwsector met de inkrimping van de globale banenschepping voor hoofdarbeid is op het gebied van de werkgelegenheid het meest opvallende verschijnsel in 1981.

Van een meer conjunctureel oogpunt uit, kan worden opgemerkt dat in vergelijking met dezelfde maand een jaar voordien, de totale gesalarieerde werkgelegenheid in juni 1980 met ongeveer 1 000 eenheden (0 %) daalde, nadien met 26 000 (—0,9 %) in september 1980, met 55 000 (—1,9 %) in december 1980 en in juni 1981 met 80 500 (—2,7 %). Dit verloop houdt vrij nauw verband met dat van de werkloosheid, die vooral in het tweede halfjaar van 1980 en het eerste van 1981 zeer sterk opliep.

Zowel in absolute waarde als procentueel geeft de ontwikkeling van de totale werkgelegenheid voor manuele arbeid van juni 1980 tot juni 1981 blijk van een zeer aanmerkelijke achteruitgang. In vergelijking met hetzelfde kwartaal van het voorgaande jaar daalde zij met 29 941 eenheden, of —2,1 %, in juni 1980, met 48 734 eenheden, of —3,4 %, in september 1980, met 68 995 eenheden, of —4,9 %, in december 1980 en met 80 450 eenheden, of —5,8 %, in juni 1981. Het laatstgenoemde aantal behelst 67 808 mannen, d.i. —6,5 %, en 12 462 vrouwen, d.i. —3,6 %.

De sedert 1975 aanhoudende teruggang van de manuele werkgelegenheid had in 1979 een bodem bereikt in overeenstemming met de conjunctuurverbetering in dat jaar. Nadien was de tendens weer neerwaarts gericht, maar ging nog meer verslechteren. Van 1974 tot 1981 is dit patroon gelijk voor de vrouwen en voor de mannen, met dien verstande dat de schommelingen sterker waren in de reeks van de mannen en bij de reeks van de vrouwen de verslechteringstrend veel vaster verliep.

Bij het nagaan hoe de teloorgang van *manuele betrekkingen in de industrie,* in enge betekenis, verliep kan tussen juni 1980 en juni 1981 een aanmerkelijke verscherping worden vastgesteld. In juni 1980 en t.o.v. 30 juni 1974 verminderde de

manuele werkgelegenheid voor vrouwen met 40,2 % en voor mannen met 25,1 %. De verdwijning van 28 510 arbeidsplaatsen in de bouwnijverheid tijdens de jongste 12 maanden heeft nagenoeg volledig betrekking op de handenarbeid.

In totaal heeft de creatie van *werkgelegenheid voor hoofdarbeid* vaak de uitschakeling van manuele banen op enkele duizenden eenheden na gecompenseerd, behalve in 1975 toen het verschil zeer groot was. In 1980 ontstond vanaf juni een negatieve afwijking, die in september, december en maart 1981 sterk aangroeide en in juni 1981 het reeds genoemde aantal van 80 278 eenheden bereikte.

Sedert 1974 vertraagde geleidelijk de schepping van hoofdarbeidwerkplaatsen voor mannen. Van 1974 tot 1977 schommelde de jaaraangroei nog rond 20 000 (behalve in 1975 : +9 000), zakte dan in 1978-1979 tot gemiddelden van 10 000 en loste zich begin 1979-begin 1980 volledig op. In 1981 wordt voor het eerst een forse teruggang van dit soort werkgelegenheid vastgesteld.

De hoofdarbeidwerkgelegenheid voor vrouwen ging sedert 1974 (+5 % in dat jaar) constant met 3 à 4 % omhoog en elk jaar lagen de aantallen tussen 18 000 en 25 000. In december liep zij met 14 359 eenheden, of 2,2 % op t.o.v. december 1979, maar in juni 1981 strekte deze vermeerdering nog slechts over 5 290 eenheden, of 0,8 %, t.o.v. juni 1980. En daar verschenen dan meteen de eerste tekenen van uitdroging van deze bron van banenschepping.

Er is dus een samenloop van tendensen bij de reeks van de mannen en die van de vrouwen, in de richting van eerst een verslapping en nadien de uitschakeling van de schepping van hoofdarbeidsjobs. Het kan hierbij gaan om een kentering in een tendens die alsnog structureel opgaand was geweest.

Uit de tabel *per bedrijfstak* blijkt een algemene vermindering van de werkgelegenheid, met een uitzonderlijk forse teruggang in de bouwnijverheid, de sector van het schoeisel en de kleding (en het leder), van het hout en houten meubelen. In de metaalverwerking, evenals in de tak « niet-energetische mineralen en derivaten » is de daling naar rata gelijkaardig (5 en 6 %) en vrij massaal naar volstrekt aantal.

Bij een vergelijking van de ontwikkeling der produktie met het verloop van de werkgelegenheid, kan worden vastgesteld dat de produktiviteit blijkbaar zeer sterk omhoog ging in de genoemde sectoren, nl. schoeisel en kleding, leder, hout, papier en karton, tabak, scheikunde en rubber. In de meeste van deze nijverheidstakken is thans een processus van intense rationalisatie aan de gang.

In de overheidsdiensten, het onderwijs en de andere elders niet genoemde diensten is de toeneming geringer dan voorheen. Dit verschijnsel kan gedeeltelijk worden verklaard door de vermindering van het aantal in het bijzonder tijdelijk kader tewerkgestelden.

*
* *

Aantal arbeiders en uren-arbeiders in sommige bedrijfstakken (a)

(duizenden)

BEDRIJFSTAK	Tewerkgestelde arbeiders (maandgemiddelden)				Uren-arbeiders			
	1978	1979	1980	1981	1978	1979	1980	1981
Steenkolenmijnen (b)	16,0	15,5	15,2	15,0	31 333	29 191	29 106	29 202
Cokesfabrieken	2,6	2,5	2,5	2,5	4 403	4 176	3 939	4 128
IJzer- en staalnijverheid (c)	37,1	37,8	36,8	34,4	62 256	63 237	59 105	54 274
Industrie der non-ferrometalen	12,4	11,8	11,6	11,1	18 859	18 820	18 139	16 534
Metaalverwerkende nijverheid	228,2	224,8	223,4	208,8	354 934	349 451	338 209	310 032
Rubbernijverheid	5,0	4,8	4,8	4,4	7 966	7 924	7 810	6 895
Papiernijverheid (producerende inrichtingen)	6,0	6,1	5,8	5,5	10 244	10 238	9 521	9 379
Papiernijverheid (verwerkende inrichtingen)	9,6	9,3	9,0	8,4	15 476	15 039	14 251	12 863
Steengroeven	3,2	3,2	3,1	3,0	4 938	4 700	4 881	4 358
Kalk, kalksteen en kalkderivaten	3,2	3,0	3,0	2,9	5 229	5 030	5 066	4 553
Aardewerkindustrie	4,0	3,6	3,3	2,5	6 914	5 922	5 045	2 971
Cementnijverheid	2,5	2,4	2,3	2,2	3 903	3 784	3 694	3 352
Glasnijverheid	14,1	13,6	13,0	12,3	22 428	21 741	21 185	19 096
Houtnijverheid	29,8	28,2	27,3	25,7	47 791	44 591	43 320	38 962
Keramieknijverheid	4,4	4,3	3,9	3,6	7 013	6 709	6 249	5 357
Bouwbedrijf	113,3	121,8	121,3	105,6	186 237	162 721	166 881	140 013
Spinnerijen : katoen, vlas en hennep (d)	5,3	4,7	4,7	4,2	..	..	..	..
wol, jute, harde vezels	8,9	8,4	8,1	7,8	12 672	12 049	12 362	11 199
Weverijen	23,2	22,5	21,9	20,8	36 384	34 335	33 240	30 571
Andere textielbedrijven	2,2	2,1	1,9	1,5	2 996	2 998	2 682	2 220
Tricotagenijverheid	9,9	9,2	8,6	7,9	13 587	12 689	12 247	10 709
Dierlijke en plantaardige oliën	0,8	0,7	0,8	0,8	1 397	1 327	1 241	1 275
Tabaksnijverheid	5,8	5,4	5,1	4,8	8 635	8 116	7 782	6 847
Ledernijverheid	1,1	0,9	0,8	0,7	1 554	1 398	1 204	1 171
Schoennijverheid	2,3	2,1	2,0	1,8	3 224	3 158	2 727	2 272
Pantoffelindustrie	0,4	0,3	0,3	0,3	516	485	507	450
Watervoorziening	4,7	4,5	4,5	4,5	8 543	8 249	8 112	7 933
Haven van Antwerpen	10,9	10,3	9,5	9,2	..	..	..	..

(a) In het algemeen maken de in deze tabel voorkomende industrieën het voorwerp uit van een produktiestatistiek en hebben de gegevens, in principe, betrekking op alle nijverheidsinrichtingen zonder onderscheid van het aantal tewerkgestelde arbeiders.
(b) Het betreft het gemiddeld aantal aanwezige werklieden per gewerkte dag en het aantal verwezenlijkte posten.
(c) Exclusief de bedrijven die uitsluitend vormstaal voortbrengen.
(d) Voor deze bedrijfstakken, aantal spillen-uren van 1978 tot 1981 : 2 058, 2 233, 2 203 en 1 645 miljoen.

Bronnen : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Administratie van het Mijnwezen. Bedrijfsfederaties.

Actieve bevolking (a)
Indeling per bedrijfstak

BEDRIJFSTAK	30 juni 1978		30 juni 1979		30 juni 1980	
	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%
	MANNEN					
Werkzaam in België	**2 438 971**	**93,7**	**2 453 697**	**93,7**	**2 435 781**	**93,5**
Landbouw, bosbouw en visserij	92 967	3,6	90 602	3,5	87 989	3,4
Winning en verwerking van niet-energetische delfstoffen en derivaten; chemische nijverheid	203 420	7,8	197 818	7,5	193 104	7,4
Metaalverwerkende industrie; fijn mechanische industrie en andere be- en verwerkende industrieën	532 539	20,4	522 638	20,0	514 881	19,8
Bouwnijverheid	283 914	10,9	286 301	10,9	277 259	10,6
Energie- en waterhuishouding	61 220	2,3	59 674	2,3	59 172	2,3
Handel, hotels, restaurants en café's, reparatiebedrijven, bank- en verzekeringswezen, enz.	530 213	20,4	536 892	20,5	539 678	20,7
Vervoer en verkeer	234 074	9,0	237 451	9,1	241 193	9,3
Andere diensten (beroepsmilitairen inbegrepen)	500 624	19,2	522 321	19,9	522 505	20,0
Werkzoekenden (b)	**108 107**	**4,2**	**107 020**	**4,1**	**112 657**	**4,3**
Miliciens	**26 149**	**1,0**	**28 290**	**1,1**	**28 707**	**1,1**
Stagiairs in beroepsopleiding	**2 587**	**0,1**	**2 633**	**0,1**	**2 662**	**0,1**
Werkzaam in het buitenland (c)	**28 429**	**1,1**	**27 068**	**1,1**	**26 287**	**1,0**
Totaal	**2 604 243**	**100,0**	**2 618 708**	**100,0**	**2 606 094**	**100,0**
	VROUWEN					
Werkzaam in België	**1 290 555**	**87,5**	**1 319 439**	**86,9**	**1 333 398**	**86,3**
Landbouw, bosbouw en visserij	25 356	1,7	27 781	1,8	24 013	1,6
Winning en verwerking van niet-energetische delfstoffen en derivaten; chemische nijverheid	24 877	1,7	23 815	1,6	23 554	1,5
Metaalverwerkende industrie; fijn mechanische industrie en andere be- en verwerkende industrieën	210 746	14,3	201 818	13,3	195 166	12,6
Bouwnijverheid	10 575	0,7	10 554	0,7	10 575	0,7
Energie- en waterhuishouding	2 819	0,2	2 922	0,2	3 059	0,2
Handel, hotels, restaurants en café's, reparatiebedrijven, bank- en verzekeringswezen, enz.	404 153	27,4	409 719	27,0	414 857	26,8
Vervoer en verkeer	33 894	2,3	34 861	2,3	36 451	2,4
Andere diensten (beroepsmilitairen inbegrepen)	578 135	39,2	607 969	40,0	625 723	40,5
Werkzoekenden (b)	**170 480**	**11,5**	**184 974**	**12,2**	**198 069**	**12,8**
Stagiaires in beroepsopleiding	**1 367**	**0,1**	**1 963**	**0,1**	**2 115**	**0,1**
Werkzaam in het buitenland (c)	**12 785**	**0,9**	**12 463**	**0,8**	**12 507**	**0,8**
Totaal	**1 475 187**	**100,0**	**1 518 839**	**100,0**	**1 546 089**	**100,0**

Bronnen : Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Loontrekkenden en gelijkgestelden, zelfstandigen en helpers inbegrepen.
De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Volledige vergoede werklozen en vrijwillig ingeschreven werkzoekenden.
(c) Grensarbeiders en het Belgisch personeel van de internationale organismen.

Actieve bevolking (a)

Indeling per bedrijfstak

(mannen en vrouwen)

BEDRIJFSTAK	30 juni 1978		30 juni 1979		30 juni 1980	
	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%
Werkzaam in België	**3 729 526**	**91,4**	**3 773 136**	**91,2**	**3 769 179**	**90,8**
Landbouw, bosbouw en visserij	118 323	2,9	118 383	2,9	112 002	2,7
Winning en verwerking van niet-energetische delfstoffen en derivaten; chemische nijverheid	228 297	5,6	221 633	5,3	216 658	5,2
Metaalverwerkende industrie; fijn mechanische industrie en andere be- en verwerkende industrieën	743 285	18,2	724 456	17,5	710 047	17,1
Bouwnijverheid	294 489	7,2	296 855	7,2	287 834	6,9
Energie- en waterhuishouding	64 039	1,6	62 596	1,5	62 231	1,5
Handel, hotels, restaurants en café's, reparatiebedrijven, bank- en verzekeringswezen, enz.	934 366	22,9	946 611	22,9	954 535	23,0
Vervoer en verkeer	267 968	6,6	272 312	6,6	277 644	6,7
Andere diensten (beroepsmilitairen inbegrepen)	1 078 759	26,4	1 130 290	27,3	1 148 228	27,7
Werkzoekenden (b)	**278 587**	**6,8**	**291 994**	**7,0**	**310 726**	**7,5**
Miliciens	**26 149**	**0,6**	**28 290**	**0,7**	**28 707**	**0,7**
Stagiairs in beroepsopleiding	**3 954**	**0,1**	**4 596**	**0,1**	**4 777**	**0,1**
Werkzaam in het buitenland (c)	**41 214**	**1,0**	**39 531**	**1,0**	**38 794**	**0,9**
Totaal	**4 079 430**	**100,0**	**4 137 547**	**100,0**	**4 152 183**	**100,0**

Bronnen : Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Loontrekkenden en gelijkgestelden, zelfstandigen en helpers inbegrepen.
De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Volledige vergoede werklozen en vrijwillig ingeschreven werkzoekenden.
(c) Grensarbeiders en het Belgisch personeel van de internationale organismen.

Werknemers opgenomen in de sociale zekerheid

OMSCHRIJVING	Handarbeiders			Hoofdarbeiders			Algemeen totaal
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	
31 maart 1979	1 037 089	355 060	1 392 149	933 919	645 689	1 579 608	2 971 757
30 juni 1979	1 057 230	357 739	1 414 969	933 422	646 988	1 580 410	2 995 379
30 september 1979	1 062 027	358 951	1 420 978	930 867	649 308	1 580 175	3 001 153
31 december 1979	1 053 291	356 722	1 410 013	936 878	660 263	1 597 141	3 007 154
31 maart 1980	1 035 454	351 050	1 386 504	939 206	667 602	1 606 808	2 993 312
30 juni 1980	1 032 949	352 079	1 385 028	938 611	670 462	1 609 073	2 994 101
30 september 1980	1 023 449	348 795	1 372 244	933 437	669 447	1 602 884	2 975 128
31 december 1980	997 114	343 904	1 341 018	935 880	674 622	1 610 502	2 951 520
30 juni 1981	965 141	339 437	1 304 578	933 499	675 752	1 609 245	2 913 823

Bron : Rijksdienst voor Sociale Zekerheid.

Indeling (N.A.C.E.) naar activiteitsklasse van de op 30 juni in de maatschappelijke zekerheid opgenomen werknemers (a)

(arbeiders en bedienden)

BEDRIJFSTAK	1974	1980	1981	1981/1980	1981/1980 in %	1981/1974	1981/1974 in %
Land- en bosbouw, visserij	12 158	11 456	11 113	— 343	— 3,0	— 1 045	— 8,6
Energie en waterhuishouding (b)	69 403	62 016	61 635	— 381	— 0,6	— 7 768	—11,2
Niet-energetische delfstoffen en derivaten, chemische nijverheid	264 225	212 653	201 080	—11 573	— 5,4	— 63 145	—23,9
Metaalverwerkende-, fijnmechanische en optische nijverheid	357 535	305 874	288 291	—17 583	— 5,7	— 69 244	—19,4
Andere be- en verwerkende industrieën :	479 373	350 315	332 498	—17 817	— 5,1	—146 875	—30,6
— voeding	*82 013*	*74 934*	*73 692*	*— 1 242*	*— 1,7*	*— 8 321*	*—10,1*
— drank	*21 733*	*17 346*	*16 799*	*— 547*	*— 3,1*	*— 4 934*	*—22,7*
— tabak	*8 758*	*6 820*	*6 548*	*— 272*	*— 4,0*	*— 2 210*	*—25,2*
— textiel	*104 497*	*66 470*	*62 744*	*— 3 726*	*— 5,6*	*— 41 753*	*—39,9*
— leder	*5 820*	*3 235*	*2 932*	*— 303*	*— 9,3*	*— 2 888*	*—49,6*
— schoenen en kleding	*90 713*	*52 465*	*47 702*	*— 4 943*	*— 9,4*	*— 43 011*	*—47,4*
— hout en houten meubelen	*54 317*	*39 298*	*36 427*	*— 2 871*	*— 7,3*	*— 17 890*	*—32,9*
— papier en artikelen in papier	*27 076*	*19 254*	*18 119*	*— 1 135*	*— 5,9*	*— 8 957*	*—33,1*
— drukkerij en uitgeverij	*41 092*	*33 809*	*33 010*	*— 799*	*— 2,4*	*— 8 082*	*—19,7*
— rubber en plastiek	*25 158*	*22 124*	*21 119*	*— 1 005*	*— 4,5*	*— 4 039*	*—16,0*
— diversen	*18 196*	*14 380*	*13 406*	*— 974*	*— 6,8*	*— 4 790*	*—26,3*
Bouwnijverheid	245 856	240 141	211 631	—28 510	—11,9	— 34 225	—13,9
Handel, hotel- en reparatiebedrijven	414 421	424 824	417 009	— 7 815	— 1,8	+ 2 588	+ 0,6
Vervoer en verkeer (c)	191 950	200 127	197 284	— 2 843	— 1,4	+ 5 334	+ 2,8
Bank-, krediet- en verzekeringswezen, verhuur	188 636	210 750	209 585	— 1 165	— 0,6	+ 20 949	+11,1
Overheid, onderw. en overige dienstverlening.	795 330	975 745	983 697	+ 7 952	+ 0,8	+188 367	+23,7
Algemeen totaal ...	**3 018 887**	**2 994 101**	**2 913 823**	**—80 278**	**— 2,7**	**—105 064**	**— 3,5**

Bronnen : Rijksdienst voor Sociale Zekerheid.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Met inbegrip van de werknemers van het « bijzonder tijdelijk kader ».
(b) Met inbegrip der onder het N.P.M. ressorterende mijnwerkers en gelijkgestelden.
(c) Met inbegrip der onder de D.M.V.Z.K. ressorterende zeelieden ter koopvaardij, de tijdelijke beambten van de N.M.B.S. en de beambten van de N.M.V.B.

Werknemers opgenomen in de Sociale Zekerheid op 30 juni

OMSCHRIJVING	1974	1980	1981	1981 — 1980	1981 — % 1980	1981 — 1974	1981 — % 1974
Privésector :							
Handarbeiders							
Mannen	1 152 490	989 928	926 259	—63 669	—6,4	—226 231	—19,6
Vrouwen	366 817	292 768	279 993	—12 775	—4,3	— 86 824	—23,6
Totaal	**1 519 307**	**1 282 696**	**1 206 252**	**—76 444**	**—6,0**	**—313 055**	**—20,6**
Hoofdarbeiders							
Mannen	453 750	474 915	467 398	— 7 517	—1,6	13 648	3,0
Vrouwen	321 993	364 915	364 004	— 911	—0,2	42 011	13,0
Totaal	**775 743**	**839 830**	**831 402**	**— 8 428**	**—1,0**	**55 659**	**7,1**
Mannen	1 606 240	1 464 843	1 393 657	—71 186	—4,8	—212 583	—13,2
Vrouwen	688 810	657 683	643 997	—13 686	—2,1	— 44 813	— 6,5
Totaal	**2 295 050**	**2 122 526**	**2 037 654**	**—84 872**	**—4,0**	**—257 396**	**—11,2**
Overheidssector en onderwijs							
Handarbeiders							
Mannen	36 790	43 021	38 882	— 4 139	—9,6	2 092	5,7
Vrouwen	47 551	59 311	59 444	133	0,2	11 893	25,0
Hoofdarbeiders :		463 696	466 095	2 399	0,5	52 789	12,8

Mannen	413 306	463 696	466 095	2 399	0,5	52 789	12,8
Vrouwen	226 190	305 547	311 748	6 201	2,0	85 558	37,8
Totaal	**639 496**	**769 243**	**777 843**	**8 600**	**1,1**	**138 347**	**21,6**
Mannen	450 096	506 717	504 977	— 1 740	—0,3	54 881	12,2
Vrouwen	273 741	364 858	371 192	6 334	1,7	97 451	35,6
Totaal	**723 837**	**871 575**	**876 169**	**4 594**	**0,5**	**152 332**	**21,0**
Samen :							
Handarbeiders							
Mannen	1 189 280	1 032 949	965 141	—67 808	—6,5	—224 139	—18,8
Vrouwen	414 368	352 079	339 437	—12 642	—3,6	— 74 931	—18,0
Totaal	**1 603 648**	**1 385 028**	**1 304 578**	**—80 450**	**—5,8**	**—299 070**	**—18,6**
Hoofdarbeiders							
Mannen	867 056	938 611	933 493	— 4 668	—0,5	66 437	7,7
Vrouwen	548 183	670 462	675 752	5 290	0,8	127 569	23,3
Totaal	**1 415 239**	**1 609 073**	**1 609 245**	**172**	**0**	**194 006**	**13,7**
Mannen	2 056 336	1 971 560	1 898 634	—72 926	—3,7	—157 702	— 7,7
Vrouwen	962 551	1 022 541	1 015 189	— 7 352	—0,7	52 638	+ 5,4
Totaal	**3 018 887**	**2 994 101**	**2 913 823**	**—80 278**	**—2,7**	**—105 064**	**— 3,5**

Bronnen : Rijksdienst voor Sociale Zekerheid.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Werknemers opgenomen in de Sociale Zekerheid op 30 juni in de nijverheid (a)

	1974	1980	1981	1981 / 1980	1981 / 1980 %	1981 / 1974	1981 / 1974 %
Handarbeiders :							
Mannen	636 832	505 215	476 840	—28 375	—5,6	—159 992	—25,1
Vrouwen	234 957	153 223	140 348	—12 875	—8,4	— 94 609	—40,2
Totaal	**871 789**	**658 438**	**617 188**	**—41 250**	**—6,2**	**—254 601**	**—29,2**
Hoofdarbeiders :							
Mannen	168 413	155 638	151 566	— 4 072	—2,6	— 16 847	—10,0
Vrouwen	60 931	54 766	53 115	— 1 651	—3,0	— 7 816	—12,8
Totaal	**229 344**	**210 404**	**204 681**	**— 5 723**	**—2,7**	**— 24 663**	**—10,7**
Samen :							
Mannen	805 245	660 853	628 406	—32 447	—4,9	—176 839	—22,0
Vrouwen	295 888	207 989	193 463	—14 526	—7,0	—102 425	—34,6
Totaal	**1 101 133**	**868 842**	**821 869**	**—46 973**	**—5,4**	**—279 264**	**—25,4**

Bronnen : Rijksdienst voor Sociale Zekerheid.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Niet-energetische delfstoffen en derivaten, chemische industrie, Metaalverwerkende fijn-mechanische en optische industrie, en andere be- en verwerkende industrieën.
Energie en waterhuishouding zijn hier niet inbegrepen.

Indeling naar de grootte van de inrichtingen der op 30 juni 1980 in de sociale zekerheid opgenomen inrichtingen en werknemers (a)

OMSCHRIJVING	Inrichtingen		Handarbeiders			Hoofdarbeiders			Totaal der werknemers	
	Aantal	%	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Aantal	%
Inrichtingen met :										
min dan 5 werknemers	133 345	66,63	96 128	46 788	142 916	38 605	54 142	92 747	235 663	7,88
van 5 tot 9 werknemers	28 316	14,15	82 032	25 757	107 789	40 488	36 517	77 005	184 794	6,18
van 10 tot 19 werknemers	17 064	8,53	99 527	31 150	130 677	57 232	43 196	100 428	231 105	7,73
van 20 tot 49 werknemers	12 445	6,22	152 311	50 749	203 060	103 010	76 640	179 650	382 710	12,80
van 50 tot 99 werknemers	4 397	2,20	101 134	36 941	138 075	96 664	72 964	169 628	307 703	10,29
van 100 tot 199 werknemers	2 440	1,22	97 686	44 074	141 760	111 896	87 775	199 671	341 431	11,41
van 200 tot 499 werknemers	1 433	0,71	115 704	50 969	166 673	148 889	117 364	266 253	432 926	14,48
van 500 tot 999 werknemers	440	0,22	89 236	30 487	119 723	111 977	67 145	179 122	298 845	9,99
1 000 en meer werknemers	236	0,12	195 749	34 994	230 743	229 850	114 719	344 569	575 312	19,24
Totaal ...	**200 116**	**100,00**	**1 029 507**	**351 909**	**1 381 416**	**938 611**	**670 462**	**1 609 073**	**2 990 489**	**100,00**

(a) Exclusief de zeelieden ter koopvaardij die onder de D.M.V.Z.K. ressorteren.

Bron : Rijksdienst voor Sociale Zekerheid.

Indeling naar de grootte van de inrichtingen der op 30 juni 1981 in de sociale zekerheid opgenomen inrichtingen en werknemers (a)

OMSCHRIJVING	Inrichtingen		Handarbeiders			Hoofdarbeiders			Totaal der werknemers	
	Aantal	%	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Aantal	%
Inrichtingen met :										
min dan 5 werknemers	133 052	67,18	94 489	47 214	141 703	38 916	54 871	93 787	235 490	8,09
van 5 tot 9 werknemers	27 677	13,98	78 269	25 668	103 937	39 900	36 648	76 548	180 485	6,20
van 10 tot 19 werknemers	16 618	8,39	92 324	31 188	123 512	57 125	44 107	101 232	224 744	7,72
van 20 tot 49 werknemers	11 930	6,02	139 244	48 390	187 634	102 204	76 828	179 032	366 666	12,60
van 50 tot 99 werknemers	4 309	2,18	95 221	35 572	130 793	96 708	74 434	171 142	301 935	10,37
van 100 tot 199 werknemers	2 381	1,20	90 526	42 272	132 798	110 936	87 461	198 397	331 195	11,38
van 200 tot 499 werknemers	1 413	0,71	110 861	49 705	160 566	148 987	117 156	266 143	426 709	14,66
van 500 tot 999 werknemers	430	0,22	81 238	27 630	108 868	109 986	71 457	181 443	290 311	9,98
1 000 en meer werknemers	231	0,12	179 703	31 655	211 358	228 731	112 790	341 521	552 879	19,00
Totaal ...	**198 041**	**100,00**	**961 875**	**339 294**	**1 301 169**	**933 493**	**675 752**	**1 609 245**	**2 910 414**	**100,00**

Bron : Rijksdienst voor Sociale Zekerheid.

(a) Exclusief de zeelieden ter koopvaardij die onder de D.M.V.Z.K. ressorteren.

Indeling per provincie en taalstreek van de onder de sociale zekerheid ressorterende werkgevers en arbeiders op 30 juni 1981 (a)

PROVINCIE OF STREEK	Inrichtingen	Werklieden			Bedienden			Totaal der arbeiders
		Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	
Antwerpen	32 042	188 250	53 921	242 171	158 629	103 139	261 768	503 939
Brabant	50 156	190 235	77 332	267 567	341 219	239 809	581 028	848 595
West-Vlaanderen	25 258	116 260	49 225	165 485	75 964	54 311	130 275	295 760
Oost-Vlaanderen	24 464	119 545	53 133	172 678	85 890	67 009	152 899	325 577
Henegouwen	20 303	117 176	37 157	154 333	87 504	75 056	162 560	316 893
Luik	20 558	102 015	31 756	133 771	87 283	69 013	156 296	290 067
Limburg	12 125	82 106	21 602	103 708	49 879	31 683	81 562	185 270
Luxemburg	4 763	13 642	5 275	18 917	16 491	11 274	27 762	46 682
Namen	8 149	30 869	9 748	40 617	30 634	24 458	55 092	95 709
Vlaamse streek	*108 335*	*576 109*	*201 273*	*777 382*	*445 866*	*303 729*	*749 595*	*1 526 977*
Waalse streek	*59 100*	*284 308*	*89 226*	*373 534*	*241 326*	*196 402*	*437 728*	*811 262*
Brussel-Hoofdstad	*30 383*	*99 681*	*48 650*	*148 331*	*246 301*	*175 621*	*421 922*	*570 253*
Het Rijk ...	**197 818**	**960 098**	**339 149**	**1 299 247**	**933 493**	**675 752**	**1 609 245**	**2 908 492**

Bron : Rijksdienst voor Sociale Zekerheid.

(a) Met inbegrip van de werknemers van het « bijzonder tijdelijk kader ». Exclusief de zeelieden ter koopvaardij die onder de D.M.V.Z.K. ressorteren en de binnenschippers.

AFDELING II. — WERKLOOSHEID

Op 31 december 1981 had de vergoedingsgerechtigde volledige werkloosheid betrekking op 423 847 eenheden, d.i. 46 000 (of 12,4 %) meer dan op het einde van december 1980. De gemiddelde stijging ligt hoger, nl. 70 000 eenheden in 1981, of 21,7 %, meer dan het gemiddelde over 1980. Indien de aangroei tussen december en december minder groot is, dan komt dat door het feit dat de stijging van de werkloosheid voornamelijk in de tweede helft van 1980 en het eerste halfjaar van 1981 viel en naar het einde van 1981 toe enigszins vertraagde. De door de A.D.S.D. berekende en van seizoeninvloeden ontdane reeks (1) geeft voor het eerste halfjaar van 1980 een toeneming met 17 000 eenheden aan, voor het tweede met 42 000 eenheden, voor het eerste halfjaar van 1981 met 47 000 eenheden en voor het tweede met 8 000 eenheden; de eerste vier maanden van 1982 maakte de van seizoeninvloeden ontdane reeks evenwel alweer een sprong, nl. 36 000 eenheden. Deze ontwikkeling hangt vrij nauw samen met die van de globale economische bedrijvigheid zoals zij blijkt uit de voornaamste conjunctuurindicatoren. In absoluut aantal bereikte de gemiddelde toeneming van de vergoedingsgerechtigde volledige werkloosheid hetzelfde peil als in 1975, hoewel de teloorgang van werkgelegenheid dat jaar minder groot was (80 000 in 1980-1981, tegen 36 000 in 1974-1975) (2). Zoals reeds in het eerste gedeelte werd aangehaald, moet het verschil tussen deze beide periodes worden gezocht in de geringere vraag naar werkgelegenheid, die in 1981 verminderde eensdeels door het stijgend aantal brugpensioenen en anderdeels door een vrij afgetekende daling van de bedrijvigheidsrata ten gevolge van diverse factoren.

De uiteenlopende ontwikkeling van de werkloosheid onder de mannen en de werkloosheid onder de vrouwen is te duidelijk afgetekend om enkel te kunnen zijn bepaald door de conjunctuurrecessie, die, zoals bekend, steeds grotere schommelingen bij de werkloosheid onder de mannen veroorzaakt. Gemiddeld steeg het in 1981 aantal werkloze mannen met 38,3 %, tegen 11,7 % bij de vrouwen. Het verband tussen de teloorgang van werkgelegenheid en de toeneming van de werkloosheid is blijkbaar over het algemeen nauwer. Bij de arbeidsplaatsen voor vrouwen was de verdwijningstrend globaal genomen minder hoog gericht, maar gaf hij een kentering t.o.v. het verleden te zien (van +14 000 in 1978, +22 500 in 1979 en +18 000 in 1980 naar —7 000 in 1981). Het verloop van de werkloosheid onder de vrouwen wordt dus evenzeer bepaald door de moeilijke toegang tot de arbeidsmarkt voor de nieuwelingen, als door de uitschakeling van banen voor de reeds werkenden. In die omstandigheden kan de bedrijvigheidsrata gevoeliger reageren — thans in neerwaartse richting — hetgeen gedeeltelijk de minder sterke aangroei dan verwacht van de werkloosheid onder de vrouwen zou kunnen verklaren.

Voorts mag niet uit het oog worden verloren dat de tewerkstelling van vrouwen in de nijverheid reeds sterk daalde, terwijl de globale werkloosheid onder de vrouwen

---

(1) Door wijzigingen aan de reglementering betreffende de toelating van de jonge afgestudeerden tot de vergoedingsgerechtigde werkloosheid werden deze niet opgenomen in de aantallen over het laatste kwartaal van 1981. De A.D.S.D. heeft daarmee rekening gehouden bij de herberekening van een van seizoeninvloeden ontdane reeks en deze nieuwe werklozen weer op de gewone tijdstippen ingeschakeld, zoals dat uit de statistieken over de vroegere jaren blijkt. De aldus berekende van seizoeninvloeden ontdane reeks is dienvolgens niet meer scheefgetrokken.

(2) Van 30 juni tot 30 juni.

hoog is opgelopen. Het procentueel grote verlies van werkgelegenheid voor vrouwen kan omslaan in een veel grotere procentuele toeneming van die werkloosheid, gezien de berekeningsbases bij wijziging in omgekeerde richting lopen.

Ten slotte kan ook nog worden opgemerkt dat voor het eerst sedert 1972 de stijging van de werkloosheid onder de mannen in absoluut aantal aanzienlijker is dan die van de werkloosheid onder de vrouwen.

Nagenoeg geheel de aangroei van de vergoedingsgerechtigde volledige werkloosheid steekt in de reeks van de werklozen met normale geschiktheid, die gemiddeld 69 449 eenheden, of 25,2 %, telt. Bij de mannen beloopt deze toeneming 46,8 % (55,4 % in Vlaanderen). Het aandeel van de werklozen met normale geschiktheid in het totaal loopt zo op van 85,5 % in 1980 tot 88 % in 1981. De grootste werkloosheidsaangroei in 1981 heeft betrekking op de leeftijdsgroepen tussen 20 en 40 jaar, die nagenoeg volledig uit personen met normale geschiktheid bestaan. De groepen tussen 25 en 40 jaar groeiden evenzeer aan als die tussen 20 en 25 jaar. Hoewel het aspect van de werkloosheid onder de jongeren belangrijk is, zoals steeds en overal alsmaar weer wordt gezegd, neemt dat toch niet weg dat de toeneming in 1981 betrekking had op vele personen die niet bepaald op zoek waren naar een eerste baan of zelfs een vaste betrekking.

Dat is trouwens klaarblijkelijk uit het respectievelijk verloop van de reeks der op grond van hun arbeidsprestaties toegelaten werklozen eensdeels en die van de op grond van de studies opgenomen werklozen anderdeels. In de eerstgenoemde reeks steeg het aantal met 66 554 eenheden, of 22,5 %, en in de tweede met 3 336 eenheden, of 12,8 % (1).

Deze laatste opmerkingen mogen evenwel niet uit het oog doen verliezen dat een belangrijk rotatieverschijnsel in de vergoedingsgerechtigde volledige werkloosheid aan de gang is. Zoals zij geteld werd vormt zij een voorraad waarvan de schommelingen geregeld worden nagegaan, maar deze laatsten zijn het saldo van een vloed toe- en uitgangen die een min of meer aanzienlijk aandeel van deze voorraad kunnen vormen. Deze rotatie zal groter worden naarmate de werkgelegenheid wankelbaarder is. Zo komt in de aangroei van de reeks der op grond van hun arbeidsprestaties toegelaten werklozen de terugkeer naar de werkloosheid voor van sommige werknemers die een jongerenstage of een betrekking in het bijzonder tijdelijk kader achter de rug hebben; dezelfde beoordeling kan worden gegeven in verband met de vergroting van de werkloosheid in de tak van de diensten. Volgens de R.V.A. heeft dit gevolg echter slechts maar een miniem aandeel in de toeneming van deze reeksen, want de hoofdoorzaak schuilt in de teloorgang van arbeidsplaatsen (2).

Deze benadering van het vraagstuk is niet te verwaarlozen. De respectieve aandelen die bij het werkloosheidsverloop moeten worden toegeschreven aan de vraag naar en aan het aanbod van betrekkingen (en hun determinanten) waren immers alsnog een belangrijk betwistingsonderwerp. De waarneming van de werkloosheid als gevolg van het banenverlies werd beperkt door het brugpensioen-

(1) Dit aantal werd onderschat tengevolge van de invoering van de nieuwe reglementering. Bij behoud van het gewone patroon zou het 4 400 eenheden benaderen, d.i. een toeneming met 16,7 %.

(2) Overzicht van de ontwikkeling van de werkloosheid in 1980, R.V.A.

stelsel (1), terwijl bij de jongeren of bij de « nieuwelingen » op de arbeidsmarkt stelsels van onzekere, wankelbare werkgelegenheid of gewoon van geen werk begon te gelden en ook dit impliceert het verschijnsel van sterke rotatie. De vormen die de werkloosheid tot nu toe heeft aangenomen waren dus wellicht verschillend van de ene groep tot de andere. Wat de « nieuwelingen » betreft, zal veeleer gewaagd worden van een vrij moeilijke toegankelijkheid tot de traditionele arbeidsmarkt, terwijl de werkloosheid bij de reeds tewerkgestelden zal worden bestempeld als een verkrapter afvloeiïng via het brugpensioen, gezien het saldo van de personen in deze tweede groep is opgenomen in de langdurige werkloosheid of in verandering van werk als dat mogelijk was. De analyse van de werkloosheid, de vele desbetreffende toespraken hebben zich dus te veel verankerd op de blijkbare werkloosheid, waarvan de determinanten veeleer dienden te worden gezocht in het verloop van de banenvraag. In dat verband zou de in 1981 waargenomen ontwikkeling wel eens enkele vooropgezette ideëen kunnen wijzigen.

Bij het nagaan van de vergoedingsgerechtigde werkloosheid naar het studiepeil kunnen ook opvallende vaststellingen worden gedaan : 80 % van de in verband daarmee getelde werklozen gingen niet verder dan lagere middelbare school. Deze vaststelling vergt een nuancering en twee opmerkingen. De nuance is dat, zoals de R.V.A. het zegt, een lager studieniveau niet noodzakelijkerwijze overeenstemt met een gemis aan geschooldheid, want deze kan immers worden verworven in het beroepsleven vóór de werkloosheid en niet door studiën. De eerste opmerking is dat de sedert het begin van de crisis het hardst getroffen nijverheidssectoren — want daar gaat het vooral om — minder geschoold personeel met een lager studieniveau tewerkstelden (2).

De tweede opmerking gaat erover dat het plan tot bestrijding van de werkloosheid betrekking had op een groter aantal mensen met een hoger studieniveau dan het aandeel dat zij in de werkloosheid voor rekening nemen. Naar betrekkelijke en absolute aangroei is het verloop in 1981 vrijwel gelijk aan hetgeen in het verleden gebeurde, gezien 78 % van de gemiddelde werkloosheidsaangroei dat jaar betrekking had op werklozen die geen verdere studies dan lager middelbaar onderwijs hadden genoten, met name 54 715.

Naargelang van het beroepsstatuut kan de vergoedingsgerechtigde volledige werkloosheid worden uitgesplitst in 70 % arbeiders en 30 % bedienden. Percentsgewijze was de stijging in 1981 iets groter bij de arbeiders; in absolute cijfers is het verschil aanzienlijker, daar het aantal arbeiders met ca 50 000 toenam en het aantal bedienden met ca 20 000.

---

(1) 93 975 betrokkenen op het einde van april 1982, waarvan 75 109 mannen en 18 866 vrouwen, en waarvan 70 000 arbeiders van de beide geslachten en 23 975 bedienden van de beide geslachten. Voorts waren van deze 93 975 brugpensioengerechtigden, 75 624 in de industrie en de bouwnijverheid tewerkgesteld. Zo is het brugpensioenpatroon vrij duidelijk.

(2) De leeftijdsstructuur liet trouwens zien dat er een groot aandeel vrij jonge mensen waren die dus niet in aanmerking voor een brugpensioen konden komen. Zo is de verhouding brugpensioengerechtigden t.o.v. het aantal verloren betrekkingen gering in de textielsector en nagenoeg nihil in de sectoren van de kleding en het schoeisel. Daarentegen is zij veel groter in de sector van de metaalverwerking, de metaalnijverheid, de scheikunde, het glas en de niet-metaalhoudende mineralen, waar de leeftijdsstructuur gediversifieerder is en de geschoolheidsgraad hoger.

De door de R.V.A. verrichte jaarlijkse telling van de vergoedingsgerechtigde werklozen verstrekte belangwekkende inlichtingen nopens de werkloosheidsduur. Volgens die gegevens (30 juni 1981) blijkt duidelijk dat de tijdsduur van niet-terwerkstelling het langst is in de bedrijfstakken met het hoogste werkloosheidspercentage, bij de vrouwen in de hoogste leeftijdsgroepen en waarschijnlijk, want dat blijkt niet uit de R.V.A.-tabellen, bij de personen met de geringe geschooldheid. Deze criteria overlappen zich wellicht vaak bij de personen die sedert geruime tijd geen werk meer vonden.

Naar de bedrijfstakken bekeken moet een onderscheid worden gemaakt tussen de werkloosheidsstand in bepaalde sectoren en de ontwikkeling in 1981. Zo wordt in enkele takken, zoals textiel, kleding, voedingsprodukten, de hoogste werkloosheidspercentages en aanzienlijke absolute cijfers geboekt, maar daar is de werkloosheid in 1981 niet zo sterk toegenomen. In absolute cijfers wordt een zwaar gewicht in de werkloosheidsschaal geworpen door de bouwnijverheid, de handel en de diensten, drie takken waar in 1981 de aangroei ook het grootst was.

Zo kwamen zij dienaangaande ook op een hoog peil terecht, hoewel zij toch niet dat van de voormelde sectoren bereikten. Sommige sectoren, tenslotte, liggen tussen deze beide uitersten in; dat is o.m. in 1981 het geval voor de metaalverwerking, de constructie van vervoermaterieel (zie probleem van de scheepsbouwwerven) (+51,6 %), maar hun gewicht in absolute cijfers is nog steeds gering. Hetzelfde kan worden gezegd van andere sectoren zoals hout, rubber, de banken en verzekeringen, het vervoer en verkeer.

De twee takken « diensten » en « slecht omschreven of onbekende bedrijvigheden » moeten wel enigszins los van de andere bekeken worden. In de tweede tak zijn vooral de jongeren opgenomen, die voorheen nog geen beroepsbedrijvigheid aan de dag legden; bij de eerstgenoemde gaat het vooral om personen die weer werkloos werden na een of meer werkperiodes in het kader van het plan tot bestrijding van de werkloosheid. De bewegingen in deze twee takken staan dus bloot aan de invloed — totaal bij de ene en gedeeltelijk bij de andere — van de trends in de werkgelegenheidsvraag eensdeels en van het specifieke arbeidsmarktbeleid van de overheid.

Het sedert enkele jaren door de overheid toegepaste programma tot bestrijding van de werkloosheid heeft verder een goede uitwerking gehad, hoewel in geringere mate dan een jaar voordien. Gemiddeld werd het aantal door de overheid tewerkgestelde werklozen verminderd door de personen die werden tewerkgesteld in het bijzonder tijdelijk kader en in de jongerenstages. Deze teruggang had meer betrekking op de mannen dan op de vrouwen. Bij samenvoeging van al de stelsels kwam het aantal brugpensioengerechtigden in 1981 op 21 000 eenheden, tegen 16 000 in 1982 (1), waarbij een groot gedeelte van deze netto aangroei moet worden toegeschreven aan het overeenkomst-brugpensioen na afdanking.

Van een ruimere gezichtshoek dan die van de vergoeding uit betreft de volledige werkloosheid op 31 december 558 582 eenheden. Indien daarbij de bijzondere tijdelijke kaders, de jonge R.V.A.-stagedoenden en de brugpensioengerechtigden (na

(1) Toestand op 31 december.

overeenkomst en oudere werklozen) (1) worden gevoegd, komt het aantal op ongeveer 685 000, d.i. het daadwerkelijke aantal personen die door de ontstentenis of de wankelbaarheid van werkgelegenheid worden getroffen.

De verslechtering van de arbeidsmarkt in 1981 blijkt ook uit twee andere indicatoren. De eerste slaat op het verloop van de gedeeltelijke werkloosheid. Sedert korte tijd maakt de R.V.A. nieuwe statistische reeksen op, waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen de ontwikkeling van de gedeeltelijke werkloosheid om economische redenen en de globale gedeeltelijke werkloosheid (van economische, klimatologische en andere aard). De globale reeks bereikt in 1981 een gemiddelde van 93 588 eenheden, tegen een gemiddelde van 80 347 in 1980. De « economische » reeks strekt over een gemiddelde van 49 912 eenheden in 1981, tegen 42 062 in 1980. In de beide gevallen wordt een niet te onderschatten stijging genoteerd en zij deed zich vooral gevoelen in het 1ste halfjaar van 1981 t.o.v. dezelfde helft van 1980, terwijl de verhouding net andersom lag in het 2de halfjaar van elk jaar, in vrij nauw verband dus met het verloop van de bedrijvigheid.

Een tweede getuigenis wordt verstrekt door de werkaanbiedingen, nl. 140 217 in 1981, een aanzienlijke teruggang t.o.v. de voorgaande drie jaren en weer aansluitend bij het lage peil in de periode van 1975 tot 1977. Wat de enquête van de Nationale Bank over het aantal in de nijverheid tewerkgestelde arbeiders — waarvan het gegeven het saldo is van de opwaarts of neerwaarts gerichte antwoorden van de bedrijfsleiders op de vooruitzichten over 3 maanden — betreft, besluit zij met —18 tot eenzelfde resultaat als in 1980, waarbij de negatieve pieken in het 4de kwartaal van 1980 en het begin van 1981 werden geboekt.

Uit de geregionaliseerde tabellen bij dit hoofdstuk blijkt dat de grootste aangroei van de werkloosheid in het Brusselse gewest werd waargenomen (+23,9 %); dit verschijnsel moet worden toegeschreven aan een bijzonderheid — ten overstaan van hetgeen in dit verband reeds werd gezegd — nl. een grotere stijging dan elders van de werkloosheid onder de vrouwen. Maar globaal gezien, d.w.z. zo in aangroeipercentage als in absolute toenemingscijfers, is de stijging van de werkloosheid het grootst in Vlaanderen, nl. met 26 851 eenheden, of 44 %. In deze regio beliep het aantal mannelijke werklozen met normale geschiktheid 55,4 %, tegen 33 % en 32,4 % voor dezelfde categorie respectievelijk te Brussel en in Wallonië. Het hoogste werkloosheidspercentage wordt echter in Wallonië waargenomen (2).

Volgens de Nationale Bank zou de arbeidsvraag (in macro-economische betekenis) slechts zeer beperkt zijn opgelopen in 1981. De voornaamste determinanten van het werkloosheidsverloop in dat jaar moet hoofdzakelijk aan de kant van de werkaanbiedingen worden gezocht. De ontwikkeling van de bedrijvigheid heeft aanleiding gegeven tot de uitschakeling van vele werkgelegenheden en naar het blijkt in een sterkere verhouding dan gewoonlijk.

---

(1) Geen rekening houdend met het wettelijk brugpensioen, want dat wordt in principe op aanvraag toegekend.

(2) Voor nadere gegevens moge worden verwezen naar de hoofdstukken in verband met de regio's.

In het 2de halfjaar van 1980 nam het aantal faillissementen fors toe en ook in de eerste helft van 1981 zette zich dat verschijnsel voort; nadien vertraagde het enigszins. Het aantal bedrijfssluitingen waarmee het Fonds voor de vergoeding van afgedankte werknemers door sluiting te maken kreeg, liep met 16,5 % op en het aantal door dat fonds vergoede werknemers met 37,4 %. Bij de sluitingen gaat het trouwens niet alleen om faillissementen. Indien de produktie van deze verdwenen ondernemingen door andere bestaande bedrijven wordt overgenomen zou de werkgelegenheid deze beweging niet in dezelfde verhouding volgen. De verschijnselen inzake rationalisering en opvoering van de produktiviteit in de bestaande ondernemingen lijken zich in België uitermate te doen gelden en hun weerslag op de werkgelegenheid is zeer groot. Geen enkele opwaarts gerichte conjunctuurkentering kan de werkgelegenheid in dezelfde mate herstellen als zij door een dalende bedrijvigheid wordt neergehaald.

Buiten de industrie was ook het bedrijvigheidsverloop in de bouwnijverheid een van de hoofdoorzaken van het banenverlies en van de werkloosheidstoeneming. De teruggang van de woningbouw en geringere investeringen in de bouwwerken vanwege de particuliere sector liggen aan de basis van deze ontwikkeling.

In de overheidsdiensten, ten slotte, vertraagde zeer sterk de aangroei van de werkgelegenheid en in de particuliere tertiaire sector kwam de schepping van arbeidsplaatsen tot stilstand. De eerstgenoemde trend moet worden in verband gebracht met de begrotingsmoeilijkheden en de tweede met eensdeels het conjunctuurverloop en anderdeels met ontwikkelingen van meer structurele aard in samenhang met de invoering van nieuwe technologieën of met wijzigingen in de expansiestrategie.

*

* *

Verloop van de werkloosheid

JAARTAL	Volledige werkloosheid (a)			Gedeeltelijke werkloosheid (b) (c)		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
1970	42 387	28 874	71 261	24 997	8 715	33 712
1971	42 368	28 508	70 876	31 830	7 792	39 622
1972	51 855	34 967	86 822	27 405	9 175	36 580
1973	48 608	43 094	91 702	25 511	8 774	34 285
1974	49 841	54 879	104 720	28 790	13 160	41 950
1975	85 158	92 209	177 367	59 536	23 005	82 541
1976	98 304	130 233	228 537	42 913	15 582	58 495
1977	106 286	157 998	264 284	47 814	21 163	68 977
1978	111 239	170 925	282 164	48 122	21 296	69 418
1979	110 006	184 410	294 416	—	—	75 à 80.000
1980	120 719	201 176	321 895	—	—	75 à 80.000
1981	166 992	224 794	391 785	—	—	90 à 95 000

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Statistiek van de vergoede volledig werkloze werkzoekenden, met uitsluiting van de door de openbare besturen tewerkgestelde werklozen. Toestand op het einde van de maand en maandgemiddelde van het jaar.
(b) Daggemiddelden.
(c) Het ministerieel besluit van 14 februari 1975 (*Belgisch Staatsblad* van 8 april 1975) stelt de gedeeltelijke werklozen vrij (vanaf 1 maart 1975) van de gemeentelijke controle.

Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, per provincie en taalstreek (a)

Mannen en vrouwen

PROVINCIE OF STREEK	1980	1981	$\frac{1980}{1979}$ in %	$\frac{1981}{1980}$ in %	Werkloos-heids-graad in 1981 (b)
Antwerpen	46 210	57 442	+ 7,3	+24,3	13,0
Brabant	64 857	80 230	+ 8,3	+23,7	13,4
West-Vlaanderen	29 969	37 835	+ 9,4	+26,2	13,9
Oost-Vlaanderen	42 033	51 451	+ 9,9	+22,4	14,5
Henegouwen	47 760	57 396	+ 7,7	+20,2	18,1
Luik	42 312	48 031	+ 5,0	+13,5	18,2
Limburg	33 273	40 079	+16,2	+20,5	20,5
Luxemburg	3 982	5 041	+18,7	+26,6	12,3
Namen	11 499	14 277	+15,3	+24,2	16,6
Vlaamse streek	*177 407*	*218 200*	*+ 10,3*	*+ 23,0*	*14,4*
Waalse streek	*111 814*	*133 102*	*+ 8,2*	*+ 19,0*	*17,1*
Brussel (c)	*32 674*	*40 482*	*+ 8,3*	*+ 23,9*	*14,7*
Het Rijk ...	**321 895**	**391 784**	**+ 9,3**	**+21,7**	**15,2**

(a) Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.
(b) Ten overstaan de verzekerden tegen werkloosheid.
(c) Brussel-hoofdstad (19 gemeenten).

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, per provincie en taalstreek (a)

PROVINCIE OF STREEK	1980	1981	1980/1979 in %	1981/1980 in %	Werkloosheidsgraad in 1981 (b)
	MANNEN				
Antwerpen	16 449	23 996	+ 7,7	+45,9	8,3
Brabant	27 080	37 262	+10,4	+37,6	10,4
West-Vlaanderen	11 602	16 929	+ 9,5	+45,9	9,8
Oost-Vlaanderen	15 891	22 448	+10,4	+41,3	10,0
Henegouwen	18 926	25 849	+ 7,8	+36,6	12,8
Luik	16 183	19 613	+ 3,8	+21,2	12,0
Limburg	8 063	11 751	+20,5	+45,7	9,4
Luxemburg	1 719	2 304	+18,2	+34,0	8,5
Namen	4 806	6 836	+23,1	+79,7	12,7
Vlaamse streek	*61 025*	*87 873*	*+ 11,1*	*+ 44,0*	*9,1*
Waalse streek	*44 079*	*58 351*	*+ 8,9*	*+ 32,4*	*11,9*
Brussel (b)	*15 615*	*20 765*	*+ 7,1*	*+ 33,0*	*13,2*
Het Rijk ...	**120 719**	**166 991**	**+ 9,7**	**+38,3**	**10,3**
	VROUWEN				
Antwerpen	29 761	33 445	+ 7,2	+12,4	22,3
Brabant	37 777	42 968	+ 9,3	+13,7	17,8
West-Vlaanderen	18 367	20 906	+ 9,4	+13,8	21,0
Oost-Vlaanderen	26 142	29 002	+ 9,6	+10,9	22,1
Henegouwen	28 834	31 547	+ 7,6	+ 9,4	27,4
Luik	26 129	28 417	+ 5,8	+ 8,8	28,0
Limburg	25 210	28 328	+14,9	+12,4	39,6
Luxemburg	2 263	2 736	+19,0	+20,9	19,6
Namen	6 693	7 440	+10,2	+11,2	23,3
Vlaamse streek	*116 382*	*130 324*	*+ 9,8*	*+ 12,0*	*23,7*
Waalse streek	*67 735*	*74 745*	*+ 7,7*	*+ 10,3*	*26,0*
Brussel (c)	*17 059*	*19 719*	*+ 9,5*	*+ 15,6*	*16,6*
Het Rijk ...	**201 176**	**224 792**	**+ 9,1**	**+11,7**	**23,5**

(a) Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.
(b) Ten overstaan de verzekerden tegen werkloosheid.
(c) Het betreft Brussel-hoofdstad (19 gemeenten).

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, normale geschiktheid, per provincie en taalstreek (a)

PROVINCIE OF STREEK	1980	1981	1980/1979 %	1981/1980 %	1981 (c)
	MANNEN				
Antwerpen	12 968	20 109	+10,4	+55,1	83,8
Brabant	24 474	34 599	+12,2	+41,4	92,8
West-Vlaanderen	8 720	13 823	+12,5	+58,5	81,6
Oost-Vlaanderen	11 421	17 669	+13,4	+54,7	78,7
Henegouwen	17 019	23 849	+ 9,6	+40,1	88,9
Luik	11 640	15 451	+10,4	+32,7	78,7
Limburg	6 030	9 859	+32,9	+63,5	83,9
Luxemburg	1 417	1 949	+15,6	+37,5	84,6
Namen	3 158	4 914	+29,0	+55,6	84,6
Vlaamse streek	*46 910*	*72 886*	*+ 15,0*	*+ 55,4*	*82,9*
Waalse streek	*35 462*	*49 650*	*+ 12,5*	*+ 40,0*	*85,0*
Brussel (b)	*14 475*	*19 681*	*+ 8,5*	*+ 36,0*	*94,8*
Het Rijk ...	**96 847**	**142 217**	**+13,1**	**+46,8**	**85,2**
	VROUWEN				
Antwerpen	27 143	30 967	+ 8,5	+14,1	92,6
Brabant	34 618	39 956	+11,0	+15,4	93,0
West-Vlaanderen	15 790	18 307	+10,5	+15,9	87,6
Oost-Vlaanderen	21 876	24 841	+10,6	+13,5	85,6
Henegouwen	27 307	29 955	+ 8,5	+ 9,7	91,5
Luik	21 837	24 258	+ 8,5	+11,1	85,3
Limburg	23 073	26 200	+16,1	+13,5	92,2
Luxemburg	2 060	2 492	+19,8	+21,0	91,1
Namen	4 801	5 610	+10,7	+16,9	89,9
Vlaamse streek	*103 352*	*117 561*	*+ 11,0*	*+ 13,7*	*90,2*
Waalse streek	*59 489*	*66 553*	*+ 9,3*	*+ 11,9*	*89,0*
Brussel (b)	*15 664*	*18 469*	*+ 11,1*	*+ 17,9*	*93,7*
Het Rijk ...	**178 505**	**202 583**	**+10,4**	**+13,5**	**90,1**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.
(b) Het betreft Brussel-hoofdstad (19 gemeenten).
(c) Deel in % van de werklozen met normale geschiktheid in het totaal van de vergoede volledig werklozen.

Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, normale geschiktheid, per provincie en taalstreek (a)

Mannen en vrouwen

PROVINCIE OF STREEK	1980	1981	1980/1979 %	1981/1980 %	1981 (c)
Antwerpen	40 111	51 075	+ 9,1	+27,3	88,9
Brabant	59 092	74 555	+11,1	+26,2	92,9
West-Vlaanderen	24 510	32 130	+11,2	+31,1	84,9
Oost-Vlaanderen	33 297	42 510	+11,6	+27,7	82,6
Henegouwen	44 326	53 804	+ 8,9	+21,4	90,3
Luik	33 477	39 709	+ 9,1	+18,6	82,7
Limburg	29 103	36 059	+19,3	+23,9	90,0
Luxemburg	3 477	4 441	+18,1	+27,7	88,1
Namen	7 959	10 524	+17,3	+32,2	87,3
Vlaamse streek	*150 262*	*190 447*	*+ 12,2*	*+ 26,7*	*87,3*
Waalse streek	*94 951*	*116 203*	*+ 10,5*	*+ 22,4*	*87,3*
Brussel (b)	*30 139*	*38 150*	*+ 9,8*	*+ 26,6*	*94,2*
Het Rijk ...	**275 352**	**344 800**	**+11,3**	**+25,2**	**88,0**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.
(b) Het betreft Brussel-hoofdstad (19 gemeenten).
(c) Deel in % van de werklozen met normale geschiktheid in het totaal van de vergoede volledig werklozen.

Maandelijks verloop van de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen in 1981

Verdeling volgens geslacht en arbeidsgeschiktheid

MAAND	Normale geschiktheid	Gedeeltelijke geschiktheid	Zeer beperkte geschiktheid	Totaal
	MANNEN			
Januari	130 355	15 155	9 771	155 281
Februari	130 356	15 203	9 884	155 443
Maart	130 765	15 061	9 814	155 640
April	133 528	14 946	9 731	158 205
Mei	136 253	14 861	9 695	160 809
Juni	136 828	14 777	9 675	161 280
Juli	143 321	15 095	9 746	168 162
Augustus	143 619	14 961	9 619	168 199
September	147 422	14 907	9 572	171 901
Oktober	152 217	15 050	9 568	176 835
November	157 330	15 314	9 610	182 254
December	164 604	15 610	9 676	189 890
Maandgemiddelde ...	**142 217**	**15 078**	**9 697**	**166 992**
	VROUWEN			
Januari	200 462	17 720	4 731	222 913
Februari	199 007	17 736	4 723	221 466
Maart	196 366	17 759	4 699	218 824
April	196 254	17 773	4 653	218 680
Mei	195 171	17 739	4 618	217 528
Juni	195 548	17 585	4 639	217 772
Juli	206 057	17 944	4 710	228 711
Augustus	206 033	17 533	4 654	228 220
September	206 998	17 439	4 629	229 066
Oktober	207 895	17 239	4 576	229 710
November	208 891	17 212	4 565	230 668
December	212 322	17 099	4 536	233 957
Maandgemiddelde ...	**202 584**	**17 565**	**4 644**	**224 793**
	TOTAAL			
Januari	330 817	32 875	14 502	378 194
Februari	329 363	32 939	14 607	376 909
Maart	327 131	32 820	14 513	374 464
April	329 782	32 719	14 384	376 885
Mei	331 424	32 600	14 313	378 337
Juni	332 376	32 362	14 314	379 052
Juli	349 378	33 039	14 456	396 873
Augustus	349 652	32 494	14 273	396 419
September	354 420	32 346	14 201	400 967
Oktober	360 112	32 289	14 144	406 545
November	366 221	32 526	14 175	412 922
December	376 926	32 709	14 212	423 847
Maandgemiddelde ...	**344 800**	**32 643**	**14 341**	**391 785**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Maandelijks verloop van de volledige werkloosheid in 1980 en 1981

Seizoengezuiverde gegevens (a)

TIJDVAK	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1980 Januari	298 110	0,7		4,1	—11,2
Februari	297 991	0,0	1,3	1,9	—11,5
Maart	301 354	1,1		2,9	—11,5
April	304 731	1,1		3,8	—11,4
Mei	308 136	1,1	3,3	4,4	—10,9
Juni	313 983	1,9		6,5	—10,1
Juli	320 745	2,2		8,2	— 9,0
Augustus	327 145	2,0	6,2	9,8	— 7,7
September	336 074	2,7		13,0	— 6,3
Oktober	346 985	3,2		17,6	— 5,0
November	350 721	1,1	7,2	19,0	— 3,9
December	356 769	1,7		20,6	— 3,0
1981 Januari	362 471	1,6		21,6	— 2,1
Februari	369 575	2,0	5,0	24,0	— 1,3
Maart	374 782	1,4		24,4	— 0,3
April	382 391	2,0		25,5	0,8
Mei	390 041	2,0	5,8	26,6	1,8
Juni	398 210	2,1		26,8	2,7
Juli	403 945	1,4		25,9	3,3
Augustus	407 089	0,8	4,3	24,4	3,4
September	409 905	0,7		22,0	3,3
Oktober	410 490	0,1		18,3	3,1
November	412 424	0,5	1,4	17,6	3,2
December	414 538	0,5		16,2	3,7

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening. Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Gegevens berekend door de A.D.S.D., waarbij de jongeren die tot de werkloosheidsuitkering toegelaten werden, opgenomen zijn in dezelfde maanden als de voorgaande jaren (oktober, november, december).

(1) Seizoengezuiverde series.
(2) Verloop in % t.o.v. de voorgaande maand.
(3) Verloop in % t.o.v. het voorgaand trimester.
(4) Verloop in % t.o.v. dezelfde maand van het vorig jaar.
(5) Afwijking in % t.o.v. de trend.

Indeling van de volledig werklozen per bedrijfstak en per geslacht in 1981 (a)

BEDRIJFSTAK	MANNEN				VROUWEN				TOTAAL			
	1980	1981	1980/1979 %	1981/1980 %	1980	1981	1980/1979 %	1981/1980 %	1980	1981	1980/1979 %	1981/1980 %
Landbouw	948	1 294	+10,0	+36,5	436	493	+ 8,7	+13,1	1 384	1 788	+ 9,6	+29,2
Bosbouw - Jacht	117	185	+17,0	+58,1	16	20	— 5,9	+25,0	133	205	+13,7	+54,1
Visserij	198	228	+ 5,3	+15,2	7	9	—30,0	+28,6	205	237	+ 3,5	+15,6
Mijnen	2 481	1 883	—11,2	—24,1	94	100	+ 4,4	+ 6,4	2 575	1 982	—10,7	—23,0
Steen	507	655	+11,4	+29,2	94	107	+ 1,1	+13,8	601	762	+ 9,7	+26,8
Voeding	5 733	7 553	+ 3,0	+31,7	11 384	11 855	+ 6,6	+ 4,1	17 117	19 408	+ 5,3	+13,4
Tabak	88	110	—11,1	+25,0	2 580	2 686	+ 6,3	+ 4,1	2 668	2 796	+ 5,6	+ 4,8
Textiel	3 930	4 923	— 2,2	+25,3	12 280	12 730	+ 2,0	+ 3,7	16 210	17 653	+ 1,0	+ 8,9
Kleding	928	977	— 1,8	+ 5,3	25 501	27 084	+ 4,5	+ 6,2	26 429	28 061	+ 4,2	+ 6,2
Schoenen	180	190	—10,4	+ 5,6	1 553	1 525	— 3,4	— 1,8	1 733	1 715	— 4,1	— 1,0
Hout	3 040	4 258	— 0,7	+40,1	2 677	2 727	+ 2,5	+ 1,9	5 717	6 985	+ 0,8	+22,2
Papier	962	1 396	+ 4,2	+45,1	2 451	2 589	+ 3,7	+ 5,6	3 413	3 985	+ 3,9	+16,8
Boek	1 518	1 877	+ 5,5	+23,6	2 358	2 569	+ 5,0	+ 8,9	3 876	4 446	+ 5,2	+14,7
Leder, vellen	420	458	+ 0,5	+ 9,0	1 121	1 115	+ 1,5	— 0,5	1 541	1 573	+ 1,2	+ 2,1
Rubber	421	690	+ 7,9	+63,9	603	661	+ 1,5	+ 9,6	1 024	1 350	+ 4,1	+31,8
Scheikunde	2 861	3 736	+ 1,1	+30,6	5 369	5 713	+ 4,7	+ 6,4	8 230	9 449	+ 3,4	+14,8
Aardewerk, steenbakkerijen, cement	1 258	1 612	— 8,2	+28,1	1 174	1 169	— 2,0	— 0,4	2 432	2 781	— 5,3	+14,4
Glas	918	1 055	+18,5	+14,9	1 385	1 359	— 0,1	— 1,9	2 303	2 415	+ 6,6	+ 4,9
Basismetaalnijverheid	2 802	3 192	+ 1,0	+13,9	632	663	+ 3,8	+ 4,9	3 434	3 855	+ 1,5	+12,3
Metaalbewerkende nijverheid	8 286	11 047	— 5,8	+33,3	5 639	5 779	+ 0,2	+ 2,5	13 925	16 826	— 3,1	+20,8
Fabrikatie van machines	1 133	1 753	+12,5	+54,7	761	805	+ 7,3	+ 5,8	1 894	2 558	+10,4	+35,1
Constructie van elektrische machines	2 133	3 040	+10,8	+42,5	9 903	10 735	+ 8,9	+ 8,4	12 036	13 775	+ 9,2	+14,4
Constructie van transportmaterieel	4 081	6 894	+ 5,4	+68,9	1 842	2 084	+ 5,4	+13,1	5 923	8 978	+ 5,4	+51,6
Diamant	547	663	0,0	+21,2	750	903	+34,2	+20,4	1 297	1 566	+17,3	+20,7
Andere fabrieksnijverheden	917	1 300	+19,6	+41,8	1 899	2 161	+ 8,1	+13,8	2 816	3 461	+11,6	+22,9
Bouw	31 467	48 041	+19,3	+52,7	1 916	2 382	+10,6	+24,3	33 428	50 423	+18,9	+50,8
Elektriciteit, water, gas	264	415	+ 0,8	+57,2	139	206	+18,8	+48,2	403	621	+ 6,3	+54,1
Handel	8 464	10 950	+ 4,9	+29,4	30 830	33 412	+ 7,7	+ 8,4	39 294	44 363	+ 7,1	+12,9
Banken, verzekeringen	858	1 209	+ 5,9	+40,9	2 287	2 852	+10,1	+24,7	3 145	4 061	+ 8,9	+29,1
Vervoer en verkeer	4 813	6 752	+ 8,4	+40,3	2 168	2 672	+ 6,2	+23,2	6 981	9 424	+ 7,7	+35,0
Hotels, spijshuizen	2 952	3 588	— 0,2	+21,5	6 912	7 584	+ 5,8	+ 9,7	9 864	11 172	+ 3,9	+13,3
Diensten	15 554	22 969	+27,9	+47,7	44 876	56 908	+18,3	+26,8	60 430	79 877	+20,6	+32,2
Onnauwk. bepaalde en ongeken. activiteit. (b)	9 940	12 098	+12,2	+21,7	19 494	21 138	+15,8	+ 8,4	29 434	33 236	+14,5	+12,9
Algemeen totaal ...	**120 719**	**166 992**	**+ 9,7**	**+38,3**	**201 176**	**224 793**	**+ 9,1**	**+11,7**	**321 895**	**391 785**	**+ 9,3**	**+21,7**

(a) Werkzoekenden, vergoede volledig werklozen. Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.
De op deze tabel vermelde werklozen zijn verdeeld volgens de nijverheidstak waarin zij laatst tewerkgesteld waren, welke ook hun beroep is.

(b) Hierin zijn voornamelijk begrepen de jonge werklozen die nog niet gewerkt hebben.

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Indeling van de volledig werklozen per bedrijfstak en taalstreek in 1981 (a)

BEDRIJFSTAK	VLAANDEREN				WALLONIE				BRUSSEL (b)			
	1980	1981	1980 / 1979 %	1981 / 1980 %	1980	1981	1980 / 1979 %	1981 / 1980 %	1980	1981	1980 / 1979 %	1981 / 1980 %
Landbouw	926	1 208	+10,5	+30,5	406	499	+ 7,7	+22,9	52	81	+ 8,3	+ 55,8
Bosbouw - Jacht	41	56	+10,8	+36,6	89	144	+18,7	+61,8	3	6	— 40,0	+100,0
Visserij	199	231	+ 4,2	+16,1	6	4	+20,0	—33,3	—	1	—	+100,0
Mijnen	1 144	1 049	—11,6	— 8,3	1 384	882	—10,3	—36,3	47	51	0,0	+ 8,5
Steen	151	227	+10,2	+50,3	442	522	+ 9,7	+18,1	8	13	0,0	+ 62,5
Voeding	10 975	12 611	+ 5,7	+14,9	4 714	5 165	+ 6,5	+ 9,6	1 428	1 631	— 0,6	+ 14,2
Tabak	2 314	2 452	+ 5,6	+ 6,0	281	261	+ 4,5	— 7,1	73	83	+ 10,6	+ 13,7
Textiel	11 712	12 616	+ 2,4	+ 7,7	4 055	4 591	— 2,9	+13,2	443	446	— 1,1	+ 0,7
Kleding	18 983	20 398	+ 7,1	+ 7,4	6 242	6 393	— 1,2	+ 2,4	1 204	1 279	— 8,0	+ 6,2
Schoenen	1 566	1 552	— 4,5	— 0,9	137	137	+ 3,0	0,0	30	26	— 16,7	— 13,3
Hout	4 592	5 632	— 0,4	+22,6	788	911	+ 5,9	+15,6	337	441	+ 6,0	+ 30,9
Papier	1 761	1 956	+ 3,2	+11,1	1 219	1 550	+ 5,5	+27,2	433	479	+ 1,9	+ 10,6
Boek	1 793	2 112	— 0,6	+17,8	1 274	1 384	+14,5	+ 8,6	809	950	+ 5,2	+ 17,4
Leder, vellen	886	916	+ 0,7	+ 3,4	264	273	— 1,9	+ 3,4	391	384	+ 4,8	— 1,8
Rubber	568	825	+ 7,4	+45,2	388	444	+ 0,3	+14,4	68	82	0,0	+ 20,6
Scheikunde	4 608	5 260	+ 4,1	+14,1	2 399	2 808	+ 3,5	+17,0	1 223	1 381	+ 0,8	+ 12,9
Aardewerk, steenbakkerijen, cement	1 149	1 409	—11,4	+22,6	1 177	1 267	+ 2,2	+ 7,6	106	105	— 10,9	— 0,9
Glas	495	564	— 4,8	+13,9	1 771	1 806	+10,1	+ 2,0	37	45	+ 15,6	+ 21,6
Basismetaalnijverheid	701	860	+ 0,3	+22,7	2 618	2 853	+ 1,7	+ 9,0	115	143	+ 5,5	+ 24,3
Metaalbewerkende nijverheid	6 036	7 714	+ 0,5	+27,8	6 530	7 538	— 6,6	+15,4	1 359	1 573	— 1,0	+ 15,7
Fabrikatie van machines	1 063	1 410	+15,7	+32,6	652	870	+ 2,4	+33,4	179	279	+ 11,9	+ 55,9
Constructie van elektrische machines	8 178	9 581	+13,2	+17,2	3 268	3 515	+ 1,6	+ 7,6	590	679	+ 2,3	+ 15,1
Constructie van transportmaterieel	3 829	4 989	+ 4,0	+30,3	1 476	2 910	+ 6,8	+97,2	618	1 079	+ 11,4	+ 74,6
Diamant	1 274	1 539	+17,4	+20,8	11	11	—26,7	0,0	12	16	+100,0	+ 33,3
Andere fabrieksnijverheden	1 264	1 544	+10,5	+22,2	1 082	1 356	+ 9,6	+25,3	470	561	+ 20,0	+ 19,4
Bouw	16 751	27 422	+24,4	+63,7	12 847	17 657	+16,4	• 37,4	3 830	5 344	+ 6,4	+ 39,5
Elektriciteit, water, gas	175	290	+ 2,9	+65,7	182	265	+ 9,0	+45,6	46	67	+ 9,5	+ 45,7
Handel	17 573	20 519	+10,1	+16,8	16 428	17 784	+ 3,5	+ 8,3	5 293	6 060	+ 8,9	+ 14,5
Banken, verzekeringen	1 524	1 968	+ 6,9	+29,1	1 045	1 335	+12,0	+27,8	576	758	+ 8,7	+ 31,6
Vervoer en verkeer	3 707	4 965	+ 7,0	+33,9	2 249	3 214	+ 6,3	+42,9	1 025	1 245	+ 13,9	+ 21,5
Hotels, spijshuizen	5 208	5 851	+ 5,9	+12,3	3 000	3 335	+ 6,3	+11,2	1 656	1 986	— 5,6	+ 19,9
Diensten	30 161	40 091	+20,9	+32,9	21 618	28 577	+21,0	+32,2	8 651	11 209	+ 18,7	+ 29,6
Onnauwk. bepaalde en ongeken. activiteit. (c)	16 100	18 396	+13,9	+14,3	11 772	12 839	+14,6	+ 9,1	1 562	2 002	+ 20,7	+ 28,2
Algemeen totaal ...	**177 407**	**218 201**	**+10,3**	**+23,0**	**111 814**	**133 101**	**+ 8,2**	**+19,0**	**32 674**	**40 482**	**+ 8,3**	**+ 23,9**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Werkzoekenden, vergoede volledig werklozen. Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.
De op deze tabel vermelde werklozen zijn verdeeld volgens de nijverheidstak waarin zij laatst tewerkgesteld waren, welke ook hun beroep is.
(b) Het betreft Brussel-hoofdstad (19 gemeenten).
(c) Hierin zijn voornamelijk begrepen de jonge werklozen die nog niet gewerkt hebben.

Werkloosheidsgraad (a)

Indeling per bedrijfstak en geslacht (b)

BEDRIJFSTAK	MANNEN				VROUWEN				TOTAAL			
	1978	1979	1980	1981	1978	1979	1980	1981	1978	1979	1980	1981
Landbouw	9,7	9,2	10,5	14,9	21,8	24,3	24,8	26,8	11,5	11,5	12,9	17,0
Bosbouw - Jacht	6,5	6,8	8,4	13,2	28,8	29,3	30,2	33,3	7,4	7,7	9,2	14,0
Visserij	12,6	14,7	15,9	17,8	30,0	52,6	33,3	40,9	12,9	15,3	16,1	18,2
Mijnen	11,0	10,5	9,8	7,7	41,9	41,1	48,0	47,4	11,3	10,7	10,1	8,0
Steen	6,6	6,7	7,7	10,2	17,6	19,5	20,1	23,2	7,3	7,5	8,5	11,0
Voeding	7,4	7,3	7,6	10,2	29,5	30,1	32,3	32,8	14,3	14,5	15,5	17,6
Tabak	3,2	3,0	2,6	3,3	30,2	31,8	34,0	37,3	22,4	23,0	24,2	26,6
Textiel	7,6	8,0	8,3	11,1	22,4	25,4	27,6	28,9	14,6	16,4	17,6	20,0
Kleding	10,2	11,0	11,1	12,8	30,7	33,7	36,1	39,0	28,4	31,3	33,5	36,4
Schoenen	10,9	10,9	9,5	11,2	38,9	41,0	33,4	43,5	29,9	31,4	26,5	33,0
Hout	6,6	7,5	7,9	11,4	26,2	29,4	32,5	33,0	10,0	11,4	12,2	15,3
Papier	5,9	5,6	5,7	8,8	28,1	29,6	30,5	34,3	13,1	13,4	13,7	17,0
Boek	5,9	5,3	5,7	7,1	19,6	19,8	21,1	21,9	9,9	9,6	10,3	11,6
Leder, vellen	12,3	13,8	13,3	17,1	35,1	37,4	31,5	40,0	23,0	25,5	23,0	28,8
Rubber	6,2	5,5	6,0	9,9	28,0	28,8	31,3	35,1	11,1	10,8	11,5	15,2
Scheikunde	4,2	4,1	4,2	5,3	24,8	25,6	26,8	27,8	8,8	9,0	9,3	10,4
Aardewerk, steenbakkerijen, cement	3,7	3,7	3,5	4,8	26,6	26,9	28,7	29,0	6,2	6,2	6,1	7,3
Glas	4,4	4,5	5,5	6,7	30,3	33,6	35,1	35,9	9,4	10,1	11,1	12,3
Basismetaalnijverheid	3,1	2,8	2,9	3,4	12,6	13,2	14,6	15,3	3,5	3,2	3,5	4,0
Metaalbewerkende nijverheid Fabrikatie van machines Constructie van elektrische machines Constructie van transportmaterieel	5,4	5,1	5,2	7,6	20,9	22,1	23,5	25,3	8,5	8,5	8,9	11,2
Diamant	5,7	7,2	7,2	9,4	11,1	15,4	19,5	24,5	7,3	9,9	11,4	14,6
Andere fabrieksnijverheden	5,7	5,9	7,0	9,8	26,1	27,2	27,4	32,3	12,4	13,1	14,0	17,3
Bouw	10,2	9,9	11,7	18,3	17,7	17,5	20,0	23,5	10,4	10,1	12,0	18,4
Elektriciteit, water, gas	1,2	1,2	1,2	1,9	5,2	7,0	7,2	10,6	1,5	1,6	1,7	2,7
Handel	3,1	4,2	4,4	5,7	15,5	16,7	17,7	18,8	9,3	10,1	10,7	12,0
Banken, verzekeringen	0,7	0,7	0,7	1,0	2,4	2,5	2,7	3,2	1,4	1,5	1,5	1,9
Vervoer en verkeer	4,3	4,3	4,6	6,4	9,1	9,3	9,6	11,5	5,2	5,2	5,5	7,3
Hotels, spijshuizen	10,4	11,4	11,0	13,2	20,2	21,9	22,5	23,7	15,6	17,0	17,2	18,9
Diensten	6,5	7,2	9,0	12,9	11,6	12,2	13,8	16,9	9,8	10,5	12,1	15,5
Onnauwk. bepaalde en ongeken. activiteit. (c)	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Algemeen totaal ...	**6,3**	**6,3**	**6,9**	**9,6**	**18,1**	**19,0**	**20,1**	**22,0**	**10,4**	**10,9**	**11,7**	**14,2**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Vergoede volledig werklozen/verzekerden tegen de werkloosheid (verzekerden tegen de werkloosheid : ingeschrevenen bij de R.M.Z. + volledige werklozen + grensarbeiders op 30 juni).

(b) Werkzoekenden, vergoede volledig werklozen. Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.
De op deze tabel vermelde werklozen zijn verdeeld volgens de nijverheidstak waarin zij laatst tewerkgesteld waren, welke ook hun beroep is.

(c) Hierin zijn voornamelijk begrepen de jonge werklozen die nog niet gewerkt hebben.

Werkgelegenheidstekort
Toestand op 31 december

OMSCHRIJVING	1979	Graad (a) %	1980	Graad (a) %	1981	Graad (a) %
A. — Uitkeringsgerechtigde volledige werklozen	314 567	7,6	377 081	9,1	423 847	10,2
Andere verplichte ingeschreven werklozen ...	30 688		31 424		75 725 (c)	
Door de openbare besturen tewerkgestelde werklozen	36 252		35 522		33 173	
Vrij ingeschreven werkzoekenden niet werkend	21 497		21 952		25 827	
Totaal ...	**403 004**	**9,7**	**465 979**	**11,2**	**558 572**	**13,4**
B. — Bijzondere tijdelijk kader	27 426		22 107		25 670	
Stage der jongeren	30 778		28 289		28 908	
Conventioneel brugpensioen	28 358		34 908		43 346	
Bijzonder brugpensioen voor andere werklozen .	17 177		21 274		26 408	
Totaal (A + B) ...	**506 743**	**12,2**	**572 557**	**13,8**	**682 904**	**16,4**
C. — Wettelijk brugpensioen (b)	31 280		36 913		41 319	
Algemeen totaal ...	**538 023**	**13,0**	**609 470**	**14,7**	**724 224**	**17,4**

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) T.o.v. de actieve bevolking op 30 juni. Voor 1981 is de actieve bevolking deze van 30 juni 1980.
(b) Daar het een brugpensioen « op aanvraag » is, werd het apart gehouden, want het kan niet beschouwd worden als een gebrek aan arbeidsplaatsen.
(c) Dit aantal omvat ook de jongeren die hun studies beëindigd hebben en die tijdens de voorgaande jaren, op dit tijdstip, reeds tot de vergoeding waren toegelaten.

Indeling van de volledig werklozen volgen

LEEFTIJDSGROEP	WERKLOOS									
	Minder dan 3 maanden	Van 3 tot 6 maanden	Van 6 tot 12 maanden	Van 1 tot 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal	Minder dan 3 maanden	Van 3 tot 6 maanden	Van 6 tot 12 maanden	Van 1 tot 2 jaar
	VLAAMSE STREEK						WAALSE			
	MA									
Minder dan 25 jaar :										
1978	5 094	2 499	3 299	1 262	338	12 492	3 585	2 094	3 126	1 578
1979	4 891	2 142	3 314	1 376	506	12 229	3 457	1 764	2 640	1 492
1980	5 744	2 510	3 034	1 186	502	12 976	4 182	2 185	2 645	1 336
1981	7 808	4 857	8 256	2 896	660	24 477	5 367	3 080	5 759	2 665
Van 25 tot —40 jaar :										
1978	3 919	2 023	2 689	1 979	1 551	12 161	3 142	1 759	2 526	2 101
1979	3 603	1 800	2 500	2 085	1 911	11 899	2 796	1 438	2 214	2 078
1980	4 482	2 217	2 533	1 767	2 149	13 148	3 498	1 976	2 255	1 802
1981	7 226	3 891	6 203	3 889	2 659	23 868	5 895	2 799	4 732	3 480
Van 40 tot —50 jaar :										
1978	1 864	988	1 399	1 501	2 541	8 293	1 142	680	1 302	1 187
1979	1 589	905	1 458	1 520	2 848	8 320	1 048	573	975	1 249
1980	1 809	1 012	1 358	1 327	3 043	8 549	1 250	704	929	1 029
1981	3 137	1 711	2 999	2 181	3 299	13 327	1 970	991	1 488	1 447
Van 50 tot 65 jaar :										
1978	1 751	1 173	1 959	2 648	7 584	15 115	913	711	1 477	1 834
1979	1 503	1 066	2 235	2 966	8 326	16 096	856	604	1 115	1 875
1980	1 814	1 248	1 871	2 737	9 224	16 894	1 001	638	1 022	1 588
1981	2 868	1 773	3 342	3 358	9 967	21 308	1 402	850	1 545	1 787
Totaal in 1978 ...	**12 628**	**6 683**	**9 346**	**7 390**	**12 014**	**48 061**	**8 782**	**5 244**	**8 431**	**6 700**
Totaal in 1979 ...	**11 586**	**5 913**	**9 507**	**7 947**	**13 591**	**48 544**	**8 157**	**4 379**	**6 944**	**6 694**
Totaal in 1980 ...	**13 849**	**6 987**	**8 796**	**7 017**	**14 918**	**51 567**	**9 931**	**5 503**	**6 851**	**5 755**
Totaal in 1981 ...	**21 039**	**12 232**	**20 800**	**12 324**	**16 585**	**82 980**	**14 634**	**7 720**	**13 524**	**9 379**
	VRO									
Minder dan 25 jaar :										
1978	5 821	4 090	8 310	8 377	7 026	33 624	3 026	2 262	5 155	4 935
1979	6 218	4 235	8 111	7 544	8 587	34 695	3 256	2 284	5 290	4 832
1980	6 488	4 304	8 641	7 531	9 213	36 177	3 347	2 344	5 117	5 013
1981	7 300	5 456	12 525	9 779	9 405	44 465	3 580	2 809	7 011	5 795
Van 25 tot —40 jaar :										
1978	3 758	3 130	5 523	10 021	16 361	38 793	2 092	1 573	2 645	4 314
1979	4 227	3 104	5 384	8 694	22 189	43 598	2 225	1 852	2 913	4 127
1980	4 430	3 369	5 894	8 543	826 745	48 981	2 527	1 748	2 944	4 461
1981	4 966	3 799	7 371	10 345	30 454	56 935	2 989	2 138	3 996	5 196
Van 40 tot 60 jaar :										
1978	1 477	1 284	2 264	3 902	10 584	19 511	882	706	1 414	2 301
1979	1 387	1 234	2 217	3 740	12 909	21 487	840	773	1 328	2 100
1980	1 463	1 143	2 215	3 527	14 885	23 233	753	618	1 139	2 111
1981	1 313	1 243	2 316	3 555	16 145	24 572	825	664	1 302	1 844
Totaal in 1978 ...	**11 056**	**8 504**	**16 097**	**22 300**	**33 971**	**91 928**	**6 000**	**4 541**	**9 214**	**11 550**
Totaal in 1979 ...	**11 832**	**8 573**	**15 712**	**19 978**	**43 685**	**99 780**	**6 321**	**4 909**	**9 531**	**11 059**
Totaal in 1980 ...	**12 381**	**8 816**	**16 750**	**19 601**	**50 843**	**108 391**	**6 627**	**4 710**	**9 200**	**11 583**
Totaal in 1981 ...	**13 579**	**10 498**	**22 212**	**23 679**	**56 004**	**125 972**	**7 394**	**5 611**	**12 309**	**12 833**

(a) Telling van 30 juni.
(b) Het betreft Brussel hoofdstad (19 gemeenten).

e tijdsgroep, duur en taalstreek (a)

EIDSDUUR													
jaar en eer	Totaal	Minder dan 3 maanden	Van 3 tot 6 maanden	Van 6 tot 12 maanden	Van 1 tot 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal	Minder dan 3 maanden	Van 3 tot 6 maanden	Van 6 tot 12 maanden	Van 1 tot 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal
S REEK		BRUSSEL (b)						HET RIJK					
N													
672	11 055	1 079	636	736	373	139	2 963	9 758	5 229	7 161	3 213	1 149	26 510
721	10 074	855	539	781	591	239	3 005	9 203	4 445	6 735	3 459	1 466	25 308
726	11 074	989	619	666	453	277	3 004	10 915	5 314	6 345	2 975	1 505	27 054
744	17 615	1 137	963	1 190	854	323	4 467	14 312	8 900	15 205	6 415	1 727	46 559
2 016	11 544	1 307	891	1 100	943	695	4 936	8 368	4 673	6 315	5 023	4 262	28 641
2 255	10 781	1 033	682	1 033	1 141	975	4 864	7 432	3 920	5 747	5 304	5 141	27 544
2 327	11 858	1 168	873	964	860	1 134	4 999	9 148	5 066	5 752	4 429	5 610	30 005
2 664	19 570	1 644	1 222	1 671	1 512	1 348	7 397	14 765	7 912	12 606	8 881	6 671	50 835
2 413	6 724	576	402	525	594	816	2 913	3 582	2 070	3 226	3 282	5 770	17 930
2 478	6 323	432	285	468	681	999	2 865	3 069	1 763	2 901	3 450	6 325	17 508
2 575	6 487	438	419	410	478	1 198	2 943	3 497	2 135	2 697	2 834	6 816	17 979
2 567	8 463	702	570	683	716	1 302	3 973	5 809	3 272	5 170	4 344	7 168	25 763
5 732	10 667	391	324	516	715	1 418	3 364	3 055	2 208	3 952	5 197	14 734	29 146
6 147	10 597	352	271	504	778	1 707	3 612	2 711	1 941	3 854	5 619	16 180	30 305
6 427	10 676	359	363	442	654	1 967	3 785	3 174	2 249	3 335	4 979	17 618	31 355
6 607	12 191	496	381	624	840	2 283	4 624	4 766	3 004	5 511	5 985	18 857	38 123
0 833	**39 990**	**3 353**	**2 253**	**2 877**	**2 625**	**3 068**	**14 176**	**24 763**	**14 180**	**20 654**	**16 715**	**25 915**	**102 227**
1 601	**37 775**	**2 672**	**1 777**	**2 786**	**3 191**	**3 920**	**14 346**	**22 415**	**12 069**	**19 237**	**17 832**	**29 112**	**100 665**
2 055	**40 095**	**2 954**	**2 274**	**2 482**	**2 445**	**4 576**	**14 731**	**26 734**	**14 764**	**18 129**	**15 217**	**31 549**	**106 393**
2 582	**57 839**	**3 979**	**3 136**	**4 168**	**3 922**	**5 256**	**20 461**	**39 652**	**23 088**	**38 492**	**25 625**	**34 423**	**161 280**
EN													
5 394	20 772	733	529	768	785	605	3 420	9 580	6 881	14 233	14 097	13 025	57 816
6 214	21 876	759	544	710	763	793	3 569	10 233	7 063	14 111	13 139	15 594	60 140
6 647	22 468	792	646	842	741	802	3 823	10 627	7 294	14 600	13 285	16 662	62 468
6 866	26 061	931	761	1 261	1 049	782	4 784	11 811	9 026	20 797	16 623	17 053	75 310
0 713	21 337	754	579	935	1 300	2 133	5 701	6 604	5 282	9 103	15 635	29 207	65 831
2 853	23 970	725	558	908	1 248	2 643	6 082	7 177	5 514	9 205	14 069	37 685	73 650
4 487	26 167	858	702	908	1 224	3 086	6 778	7 815	5 819	9 746	14 228	44 318	81 926
6 358	30 677	1 074	792	1 358	1 601	3 415	8 240	9 029	6 729	12 725	17 142	50 227	95 852
8 854	14 157	416	357	627	1 038	2 699	5 137	2 775	2 347	4 305	7 241	22 137	38 805
9 795	14 836	405	353	569	931	3 262	5 520	2 632	2 360	4 114	6 771	25 966	41 843
0 519	15 140	420	432	519	844	3 495	5 710	2 636	2 193	3 873	6 482	28 899	44 083
1 258	15 893	471	422	672	954	3 626	6 145	2 609	2 329	4 290	6 353	31 029	46 610
4 961	**56 266**	**1 903**	**1 465**	**2 330**	**3 123**	**5 437**	**14 258**	**18 959**	**14 510**	**27 641**	**36 973**	**64 369**	**162 452**
8 862	**60 682**	**1 889**	**1 455**	**2 187**	**2 942**	**6 698**	**15 171**	**20 042**	**14 937**	**27 430**	**33 979**	**79 245**	**175 633**
1 653	**63 775**	**2 070**	**1 780**	**2 269**	**2 809**	**7 383**	**16 311**	**21 078**	**15 306**	**28 219**	**33 995**	**89 879**	**188 477**
4 482	**72 631**	**2 476**	**1 975**	**3 291**	**3 604**	**7 823**	**19 169**	**23 449**	**18 084**	**37 812**	**40 118**	**98 309**	**217 772**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Uitkeringtrekkende volledig werklozen van belgische en vreemde nationaliteit (a)

OMSCHRIJVING	1980			1981		
	Aantal	% t.o.v. totaal	1980 / 1979 %	Aantal	% t.o.v. totaal	1981 / 1980 %
Belgen						
Mannen	97 869	35,5	+11,2	136 703	40,6	+39,7
Vrouwen	178 035	64,5	+ 9,1	199 935	59,4	+12,3
Totaal ...	*275 904*	*100,0*	*+ 9,9*	*336 638*	*100,0*	*+ 22,0*
Vreemdelingen						
Mannen	22 850	49,7	+ 3,6	30 289	54,9	+32,5
Vrouwen	23 141	50,3	+ 5,0	24 858	45,1	+ 7,4
Totaal ...	*45 991*	*100,0*	*+ 6,3*	*55 148*	*100,0*	*+ 19,9*
Totaal						
Mannen	**120 719**	**37,5**	**+ 9,7**	**166 992**	**42,6**	**+38,3**
Vrouwen	**201 176**	**62,5**	**+ 9,1**	**224 793**	**57,4**	**+11,7**
Totaal ...	**321 895**	**100,0**	**+ 9,3**	**391 785**	**100,0**	**+21,7**

Bronnen ; Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.

Plan tot opslorping van de werkloosheid
(wetten van 30 maart 1976 en 22 december 1977)

OMSCHRIJVING	31 december 1979			31 december 1980			31 december 1981		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Stagiairs	17 556	13 222	30 778	15 596	12 693	28 289	15 826	13 082	28 908
Werklozen tewerkgesteld door de overheid	22 261	13 991	36 252	21 056	14 466	35 522	19 029	14 144	33 173
Brugpensioenen	46 122	13 516	59 638	56 034	15 787	71 821	69 609	18 056	87 665
— Wettelijk brugpensioen	*20 570*	*10 710*	*31 280*	*24 285*	*12 628*	*36 913*	*27 865*	*13 454*	*41 319*
— Brugpensioen - Conventie n^{r} 17 (a)	*25 552*	*2 806*	*28 358*	*31 749*	*3 159*	*34 908*	*41 744*	*4 602*	*46 346*
Bijzonder brugpensioen voor oudere werklozen (b)	8 322	8 855	17 177	10 441	10 833	21 274	12 713	13 695	26 408
Bijzonder tijdelijk kader	14 784	12 642	27 426	9 451	12 656	22 107	10 830	14 840	25 670
Totaal :	**109 045**	**62 226**	**171 271**	**112 578**	**66 435**	**179 013**	**128 007**	**73 817**	**201 824**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Collectieve arbeidsovereenkomst n° 17 van 19 december 1974; koninklijk besluit van 16 januari 1975 (*Belgisch Staatsblad* van 31 januari 1975). Dit is het brugpensioen « na ontslag »; het wettelijk brugpensioen wordt verkregen « op aanvraag ».

(b) Het gaat om personen wiens aanvraag tot het verkrijgen van een bijzonder brugpensioen is ingediend. Het aantal personen die op hetzelfde tijdstip genoten van een bijzonder brugpensioen bedroeg 10 981.

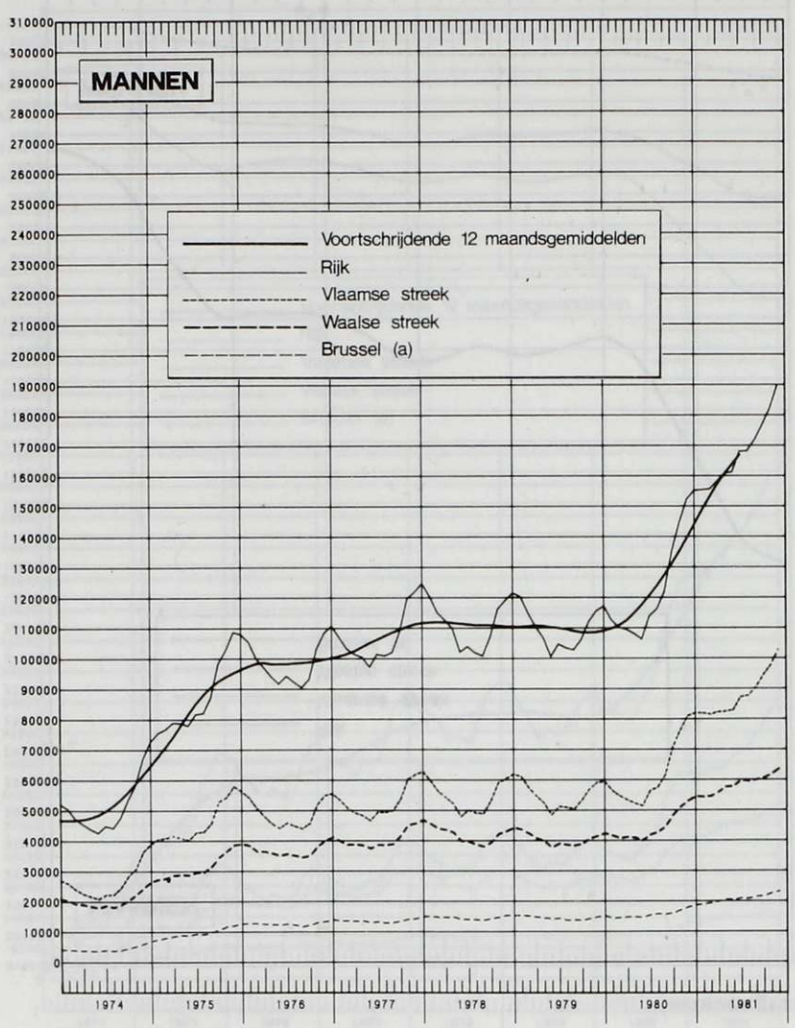
Sluitingen van ondernemingen in 1981

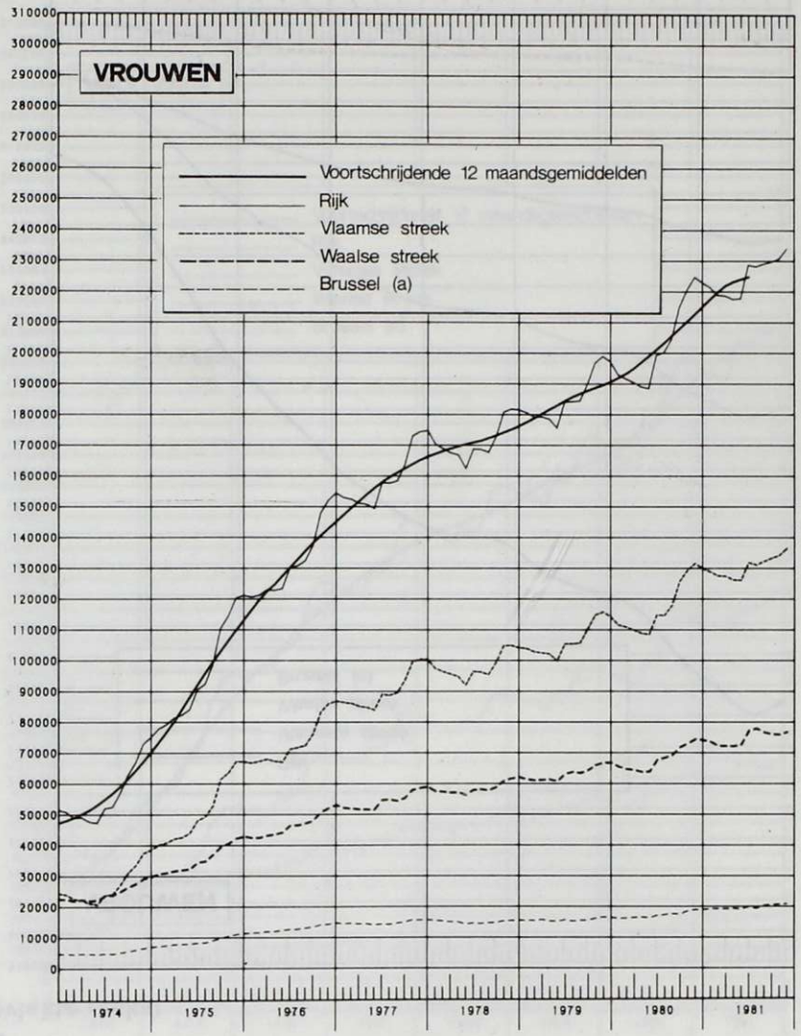
SECTOR	Aantal sluitingen				Aantal ontslagen werknemers			
	Vlaanderen	Wallonië	Brussel	TOTAAL	Vlaanderen	Wallonië	Brussel	TOTAAL
Metaal	85	49	36	170	3 642	8 324	1 206	13 172
Bouw	194	78	60	332	4 479	1 701	2 720	8 900
Confectie	39	8	15	62	1 248	640	200	2 088
Voeding	65	32	13	110	919	477	271	1 667
Textiel	22	10	6	38	987	1 497	164	2 648
Horeca	41	30	43	114	129	250	432	811
Leder en vellen	3	—	2	5	51	—	8	59
Drukkerij	4	8	11	23	45	37	126	208
Papier en karton	3	5	1	9	97	428	3	528
Hout	37	15	10	62	1 007	142	44	1 193
Glas	2	—	2	4	16	—	3	19
Scheikunde	11	6	3	20	1 000	208	201	1 409
Vervoer	29	17	11	57	274	234	145	653
Reiniging	8	3	6	17	149	13	27	189
Publiciteit	3	1	3	7	29	1	9	39
Andere	238	90	137	465	1 462	990	1 666	4 118
	784	**352**	**359**	**1 495**	**15 534**	**14 942**	**7 225**	**47 701**

Bron : Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers.

Werkzoekenden, uitkeringtrekkende volledig werklozen, ingeschreven op het einde van de maand

Alle categorieën

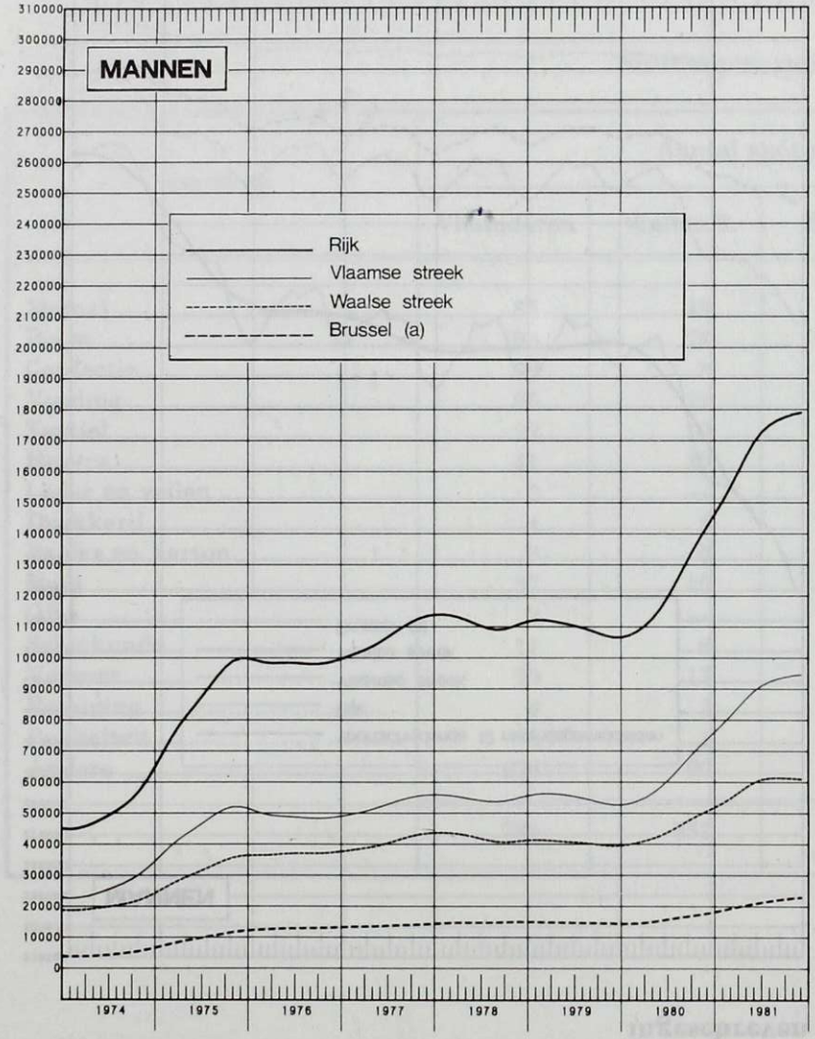
(a) Het betreft Brussel hoofdstad (19 gemeenten).

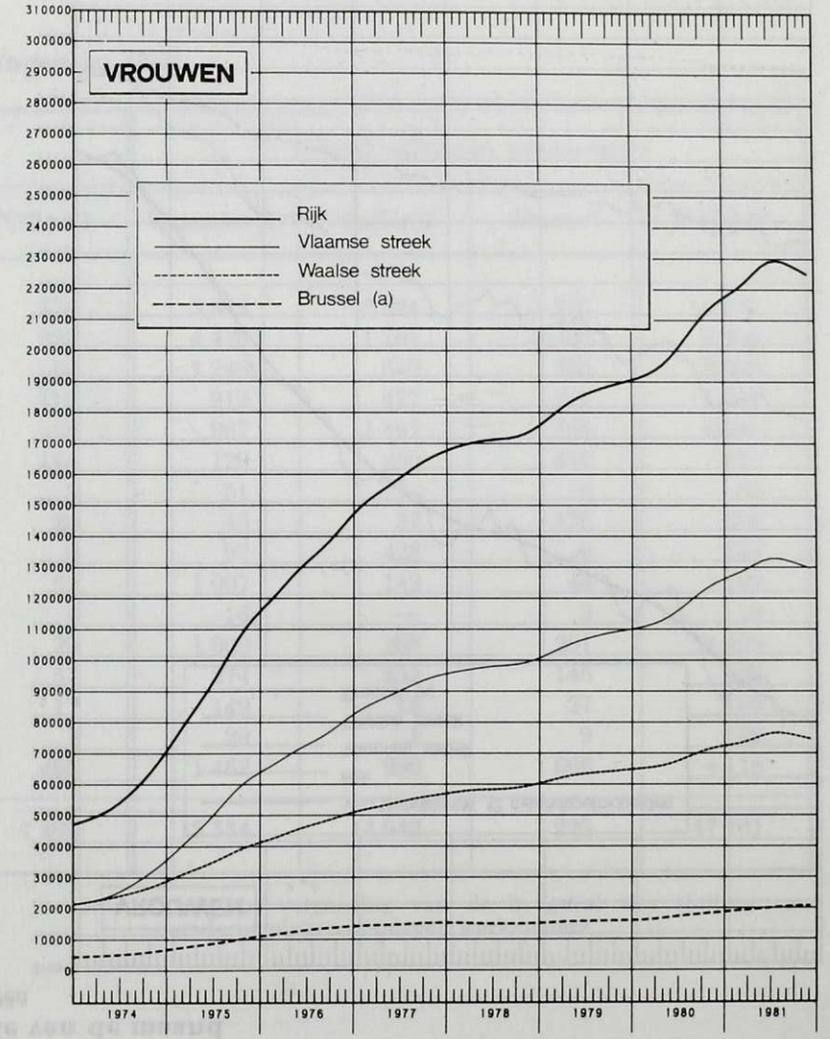
Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Werkzoekenden, uitkeringtrekkende volledig werklozen, ingeschreven op het einde van de maand

Alle categorieën

(seizoengezuiverde en afgevlakte reeks)

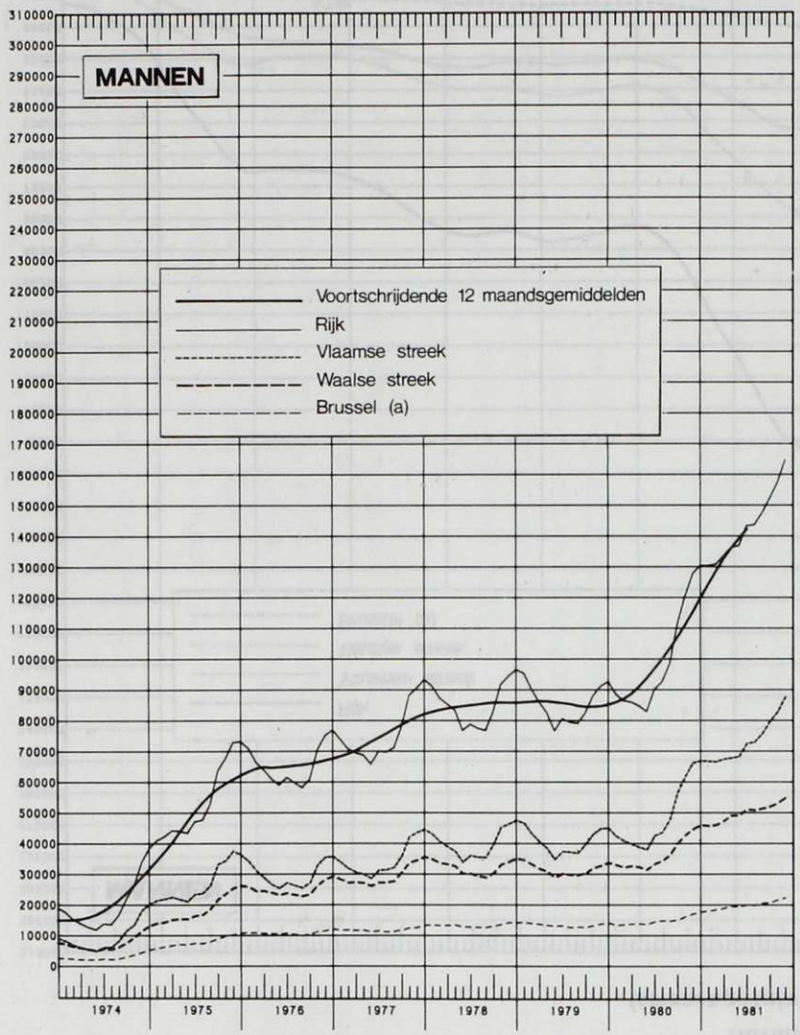

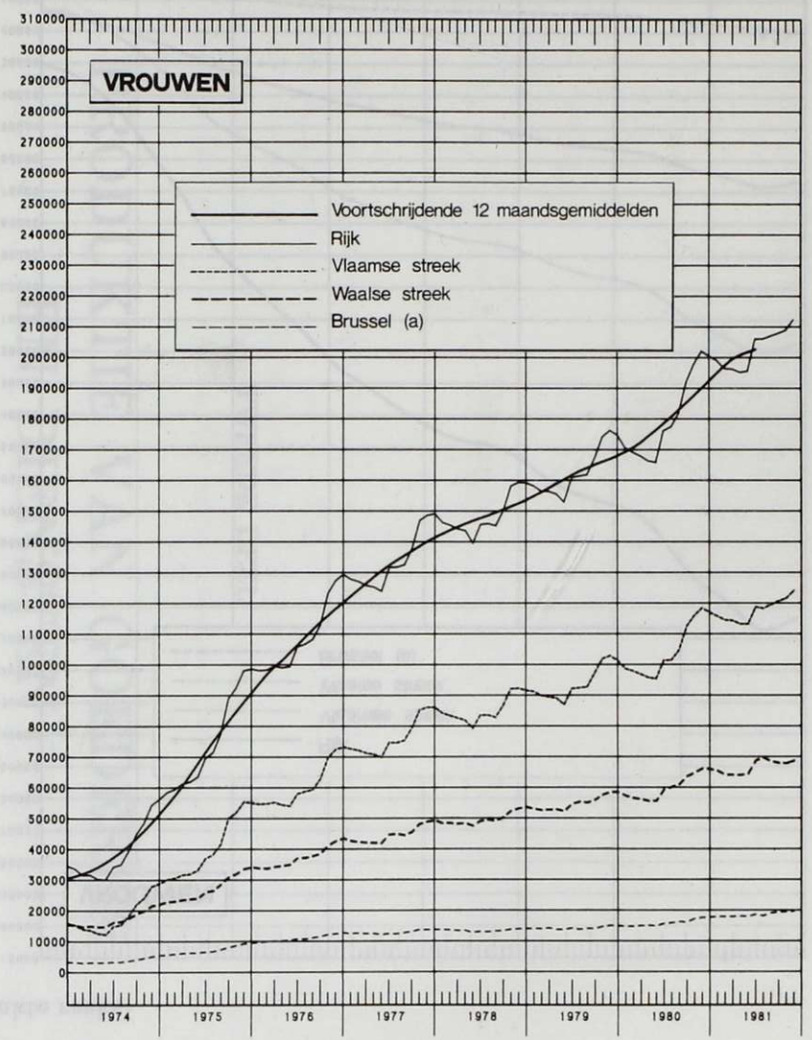
(a) Het betreft Brussel hoofdstad (19 gemeenten).

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Werkzoekenden, uitkeringtrekkende volledig werklozen, ingeschreven op het einde van de maand

Normale geschiktheid

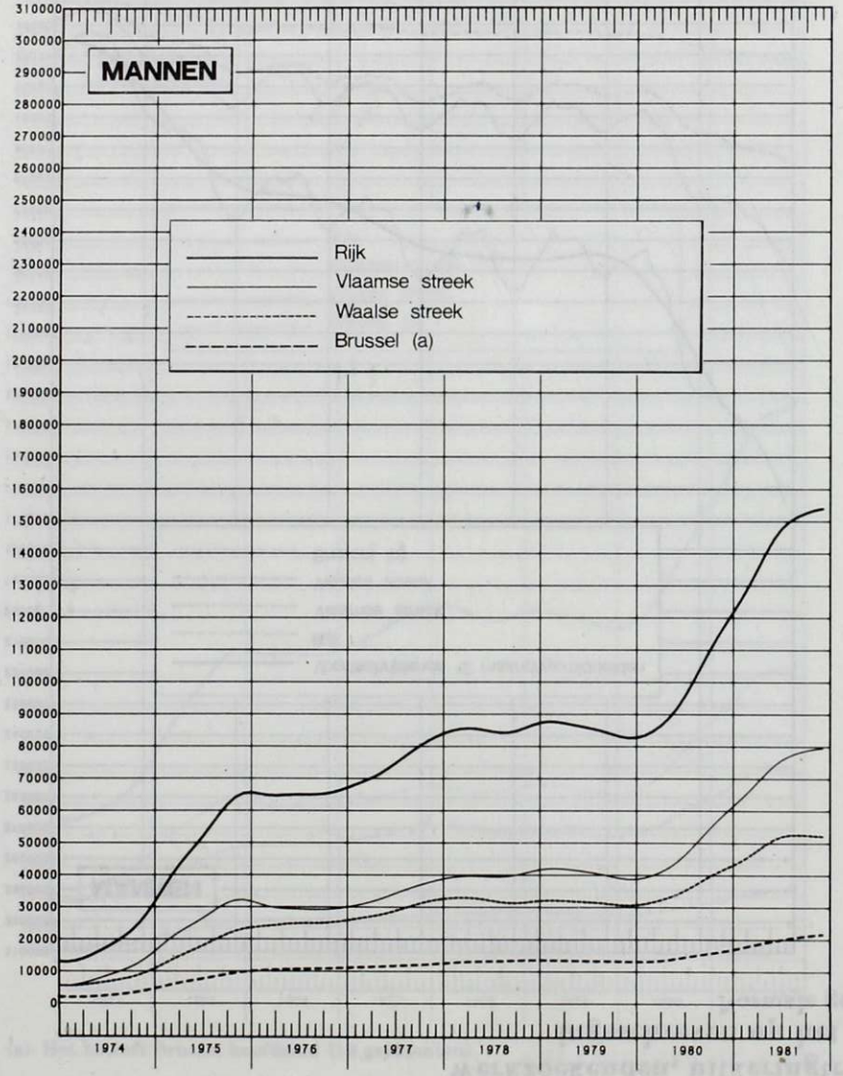
(a) Het betreft Brussel hoofdstad (19 gemeenten).

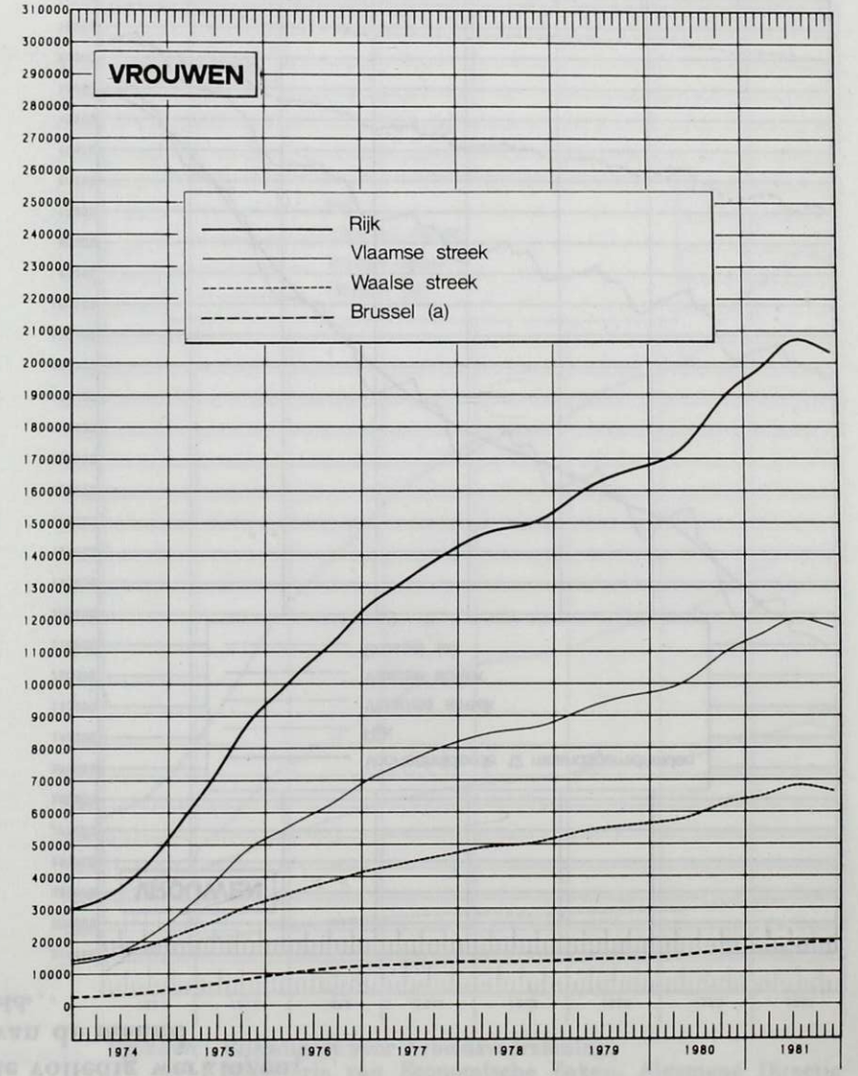
Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Werkzoekenden, uitkeringtrekkende volledig werklozen, ingeschreven op het einde van de maand

Normale geschiktheid

(seizoengezuiverde en afgevlakte reeks)

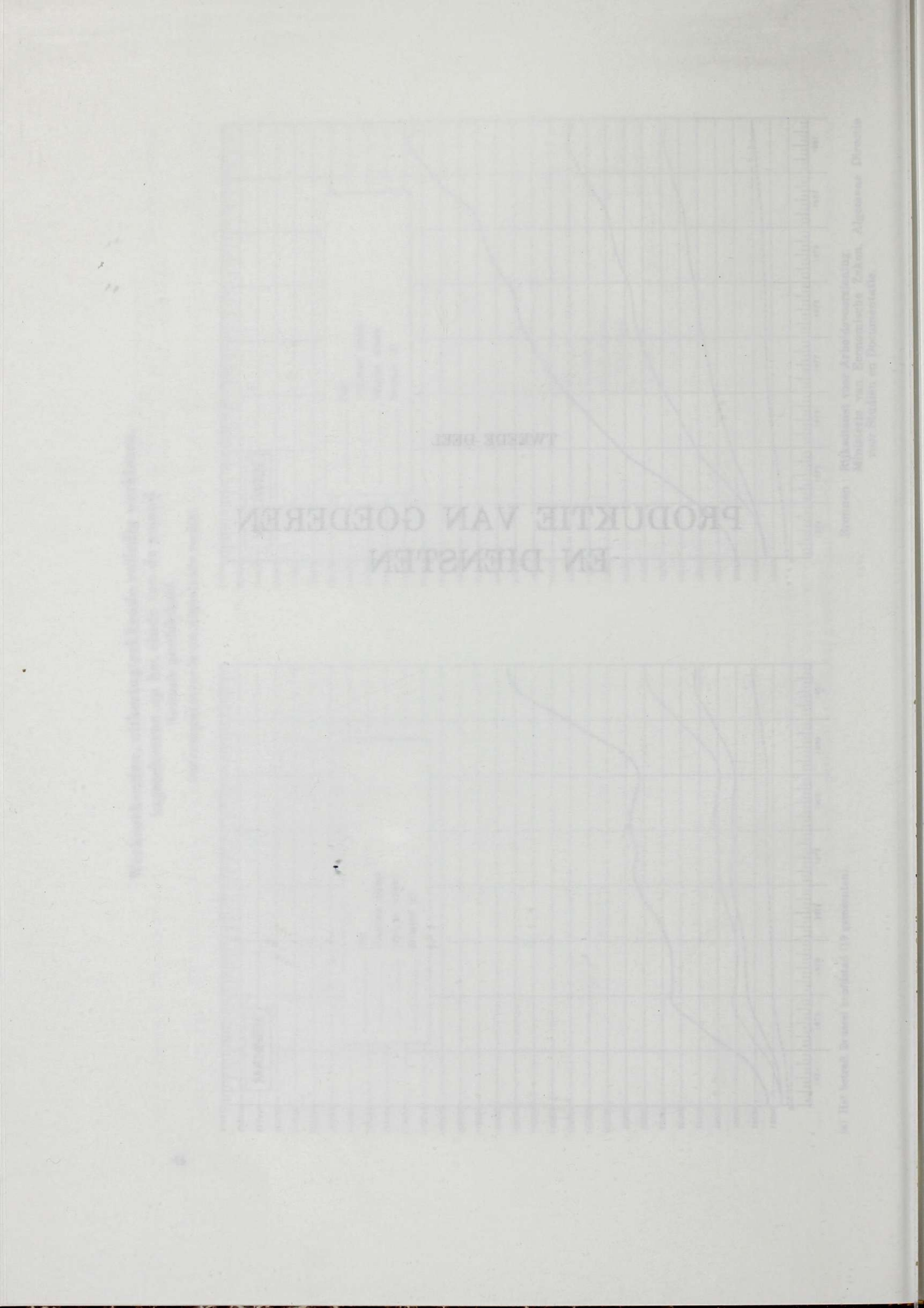

(a) Het betreft Brussel hoofdstad (19 gemeenten).

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

TWEEDE DEEL

PRODUKTIE VAN GOEDEREN EN DIENSTEN

HOOFDSTUK I

LANDBOUW EN ZEEVISSERIJ

In 1981 verminderde het landbouwareaal met 9 128 ha (d.i. 0,6 %). Deze vermindering is veel geringer dan in 1979 en 1980 (respectievelijk 14 701 ha en 14 160 ha). De totale oppervlakte kan worden ingedeeld als volgt : 49,5 % grasland, 26,4 % graangewassen, 9,9 % industrieplanten, 7,2 % groenvoeder en 2,4 % aardappelen. Het overige, nl. 4,6 % omvat alle andere teelten die hierboven niet worden genoemd.

Het graangewassenareaal verminderde met 4,9 % (inzonderheid broodgraan : —8,3 %). De weidelandoppervlakte liep enigszins terug (0,8 %), terwijl het groenvoederareaal met 3,2 % toenam. Het aantal hectaren voor industrieplanten ging met 9,8 % vooruit en bereikte in 1981 een piekpeil.

In de tuinbouwsector ging de fruitteelt in open lucht in 1981 nog verder met 5 % achteruit, zoals trouwens tijdens de twee voorgaande jaren. De groententeelt in open lucht, die in 1979 en 1980 daalde, boekte daarentegen in 1981 een vooruitgang met 27,6 %, wegens een grotere vraag vanwege de conservennijverheid. De teelt onder glas (groenten en fruit) loopt terug. Bij de niet-eetbare tuinbouwprodukten boekt plantenteelt sedert 1976 een stelselmatige vordering, terwijl de bloementeelt in 1981 met 4,8 % opliep.

De opbrengsten per hectare lagen in 1981 hoger dan in 1980, behalve voor de wintergerst. Bij de voornaamste teelten lijkt de totale produktie te vergroten. Tevens moge worden gewezen op de aanzienlijke toeneming van de suikerbietenproduktie (+30 %) tengevolge van een sterkere uitzaai (+11 %) en een hoge opbrengst per hectare (+16,9 %).

Uit de gegevens van de telling op 15 mei 1981 blijkt dat het totaal aantal runderen en varkens met respectievelijk 1,3 % en 1,2 % verminderde. Wat het aantal melkkoeien en gedekte zeugen betreft, wordt voor beide categorieën een daling ad 0,8 % vastgesteld. Het teruggangstempo van het aantal legklare legkippen vertraagde enigszins, nl. van 5,5 % tot 4 % in 1981. Het totaal aantal nog niet legklare kippen stabiliseerde zich en het aantal vleeskippen steeg met 1,4 %.

Wat de vleesproduktie betreft wordt vastgesteld dat het gewicht van de geslachte runderen met ongeveer 2 % toenam (+10 % bij de kalveren) en voor het tweede opeenvolgende jaar de drempel van 300.000 ton overschreed; bij de varkens daalde het gewicht met 2,6 %. De totale melkproductie bleef in 1980 stabiel, maar de

hoeveelheden ter hoeve gebruikte melk en aan de zuivelhandel geleverde room lopen verder terug. De ramingen over 1981 die op het tijdstip van de redactie van dit overzicht ter beschikking zijn, bevestigen deze tendens. Na een teruggang tijdens de voorgaande 5 jaren liep de eierproduktie met ongeveer 5 % op.

Uit de beschikbare ramingen blijkt dat de haring, waarop tot 1979 nagenoeg niet meer werd gevist, in 1980 en 1981 in steeds grotere hoeveelheden aankomt (+207 %). De aanvoer van platvis gaat enigszins omhoog (7 %) en die van andere categorieën blijft stabiel, zodat de totale aanvoer met 5 500 ton (of 15,2 %) opliep; de totale waarde steeg in dezelfde orde.

*
* *

Bebouwde oppervlakte

Volgens de telling op 15 mei

(hectaren)

OMSCHRIJVING	1977	1978	1979	1980	1981
Graangewassen	406 589	399 771	398 397	390 690	371 731
Broodgranen	*202 942*	*202 548*	*202 979*	*197 709*	*181 378*
— tarwe	*176 928*	*178 354*	*182 479*	*179 160*	*166 092*
— wintertarwe	*163 936*	*163 663*	*171 051*	*168 980*	*155 561*
Voedergranen	*203 649*	*197 223*	*195 418*	*192 981*	*190 353*
— gerst	*151 679*	*153 239*	*155 670*	*152 732*	*152 403*
— wintergerst	*116 652*	*120 761*	*126 104*	*129 801*	*133 200*
— haver	*38 875*	*32 331*	*28 091*	*28 284*	*26 418*
Peulvruchten	2 302	2 063	2 081	1 737	1 493
Nijverheidsgewassen	106 905	121 344	125 578	126 972	139 470
— suikerbieten	*93 561*	*109 799*	*115 716*	*117 165*	*130 326*
— vlas	*9 987*	*8 548*	*7 282*	*7 257*	*6 352*
Aardappelen	41 012	35 360	36 263	38 132	34 272
— vroege	*4 117*	*3 918*	*3 605*	*3 121*	*3 086*
— halfvroege	*22 194*	*18 619*	*18 401*	*19 029*	*16 539*
— late	*14 701*	*12 823*	*14 257*	*15 982*	*14 647*
Voederwortelen	23 129	20 686	18 554	17 584	16 443
Grasland	727 638	720 916	710 183	702 452	697 103
Groenvoeders	96 701	94 669	97 162	98 390	101 562
— kuilmaïs	*83 021*	*83 340*	*88 137*	*89 912*	*91 272*
Fruitteelt voor verkoop	13 602	13 437	12 721	12 148	11 573
— in openlucht	*13 247*	*13 121*	*12 421*	*11 891*	*11 326*
— hoogstam	*3 092*	*2 961*	*2 456*	..	..
— laagstam	*9 403*	*9 443*	*9 299*	..	..
— aardbeien	*626*	*597*	*548*	..	..
— onder glas	*355*	*316*	*300*	*257*	*247*
— aardbeien	*144*	*128*	*126*	..	..
— druiven	*209*	*187*	*172*	..	..
Groenteteelt voor verkoop	30 533	26 215	19 815	18 926	23 885
— in open lucht	*29 620*	*25 298*	*18 878*	*18 026*	*22 994*
— voor de nijverheid	*17 114*	*13 091*	*8 561*	..	..
— onder glas	*913*	*917*	*937*	*900*	*891*
— tomaten	*730*	*742*	*731*	..	..
Bloementeelt	1 303	1 242	1 269	1 263	1 324
— in open lucht	*826*	*759*	*763*	*766*	*809*
— onder glas	*477*	*483*	*506*	*497*	*515*
Boomkwekerijen	2 164	2 283	2 332	2 412	2 432
Niet elders genoemd	6 898	9 002	7 932	7 415	7 705
Totaal bebouwde oppervlakte	**1 458 776**	**1 446 988**	**1 432 287**	**1 418 121**	**1 408 993**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Opbrengst per hectare en totale opbrengst van de belangrijkste landbouwteelten

OMSCHRIJVING	Produktie per ha (100 kg)			Totale produktie (1000 t)		
	1979	1980	1981	1979	1980	1981
Wintertarwe	52,9	48,2	53,5	904,9	814,5	832,3
Zomertarwe	42,5	37,6	41,0	48,6	38,3	43,2
Rogge	38,2	37,5	38,3	46,7	38,2	32,0
Wintergerst	51,7	56,7	51,2	652,0	738,0	682,0
Zomergerst	38,8	31,0	36,4	114,7	71,1	69,9
Haver	42,3	38,5	41,2	118,8	108,9	108,8
Korrelmaïs	61,3	62,8	64,8	36,9	39,1	38,3
Droge erwten	38,3	30,9	35,6	3,5	2,2	2,6
Suikerbieten	558,4	505,8	591,5	6 462,0	5 926,0	7 708,2
Vlas (stro)	68,8	60,3	66,4	50,1	43,8	42,2
Cichorei voor koffie	400,0	394,4	402,3	34,4	32,1	34,6
Late aardappelen	355,4	331,9	376,9	506,7	530,4	552,0
Halfvroege aardappelen	330,1	312,1	351,5	607,4	593,9	581,3
Vroege aardappelen	179,5	183,1	200,5	64,7	57,1	61,9
Voederbieten	937,1	892,5	955,5	1 710,0	1 541,9	1 548,0
Gewone klaver (hooi) (a)	49,8	49,0	51,4	14,8	15,6	11,4
Luzerne (hooi)	56,5	56,5	57,4	32,2	28,6	22,6
Hooi (blijvend hooiland) (b)	54,5	52,7	53,0	1 818,7	1 831,0	1 876,4
Kuilmaïs	460,2	400,4	483,4	4 056,0	3 600,1	4 412,1

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De totale opbrengst omvat de opbrengst van alle klaversoorten.
(b) De totale opbrengst omvat alle grashooi.

Veestapel op 15 mei

OMSCHRIJVING	1977	1978	1979	1980	1981
	Eenheden				
Landbouwpaarden	30 303	26 361	23 830	20 776	19 015
Runderen	2 989 827	2 999 795	3 058 163	3 053 593	3 014 049
w.o. : melkkoeien	982 990	971 407	980 734	976 032	968 589
Varkens	4 892 543	5 076 146	5 125 260	5 172 536	5 111 938
Schapen	119 387	120 740	122 817	112 861	110 877
	Duizenden eenheden				
Leghennen op ouderdom van de leg	11 556	11 156	8 982	8 486	8 149
Leghennen niet op ouderdom van de leg	4 499	3 881	4 848	4 327	4 320
Vleeskippen	9 826	9 701	10 138	9 833	9 973

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistieken.

Inlandse produktie van slachtrijpe dieren

Karkasgewicht

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1976	1977	1978	1979	1980	1981 (c)
Ossen	21,3	17,7	17,5	20,9	22,7	22,9
Stieren	84,5	86,9	83,9	86,9	93,4	94,3
Koeien	81,2	80,0	78,7	89,4	100,1	101,0
Vaarzen	52,2	48,5	45,8	47,2	51,9	52,4
Kalveren	28,7	29,3	30,1	31,5	33,4	36,9
Totaal runderen	**267,9**	**262,3**	**256,0**	**275,8**	**301,5**	**307,5**
Varkens (a)	636,0	654,9	676,1	672,8	668,5	651,1
Schapen en geiten (a)	3,2	3,3	3,5	4,2	4,4	5,3
Paarden en veulens	4,0	4,4	4,1	4,1	4,7	4,9
Kippen	109,8	106,7	103,5	104,7	106,9	111,9
Ander gevolgelte (b)	7,4	7,5	7,1	7,3	6,9	6,8
Wild en konijnen (b)	9,1	8,8	9,3	8,9	10,6	10,9
Algemeen totaal	**1 037,3**	**1 047,9**	**1 059,6**	**1 077,8**	**1 103,4**	**1 098,4**

Bron : Landbouw Economisch Instituut.

(a) Met inbegrip van de geraamde huis- en sluikslachtingen.
(b) Eenden, ganzen, kalkoenen, parelhoenen, duiven, kwartels. Raming.
(c) Raming

Produktie van melk en eieren

OMSCHRIJVING	1977	1978	1979	1980	1981 (*)
	Duizenden tonnen				
Melkproduktie.					
Levering aan melkerijen :					
— room in melkequivalent ..	87,7	76,6	66,1	62,9	55,3
— melk	2 736,1	2 896,9	2 971,1	2 983,1	3 022,0
Hoeve-aanwendingen	799,1	792,5	733,7	717,0	..
Totale melkproduktie	**3 622,9**	**3 766,0**	**3 770,9**	**3 763,0**	..
	Miljoenen				
Produktie van eieren	**3 809**	**3 753**	**3 420**	**3 280**	**3 451**

(*) Raming.

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Landbouw Economisch Instituut.

Buitenlandse handel in landbouw-, bosbouw- en visserijprodukten

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. Plantaardige produkten	63 330	64 067	70 297	74 678	91 934	25 543	23 064	30 480	35 501	41 546
1. Tarwe, mengkoren, niet gemalen	*4 814*	*6 536*	*9 203*	*10 618*	*10 933*	*973*	*1 342*	*4 633*	*4 988*	*3 943*
2. Gerst, niet gepeld	*7 853*	*9 658*	*7 679*	*7 803*	*12 016*	*2 704*	*3 105*	*2 358*	*4 092*	*6 702*
3. Maïs, niet gemalen	*12 443*	*11 582*	*13 774*	*13 825*	*16 518*	*7 503*	*5 568*	*8 654*	*10 343*	*12 426*
4. Andere granen, niet gemalen	*2 831*	*2 072*	*2 381*	*1 787*	*2 010*	*886*	*376*	*457*	*448*	*452*
5. Verse groenten en aardappelen	*8 738*	*7 548*	*9 632*	*10 589*	*12 224*	*6 474*	*5 916*	*7 014*	*7 263*	*8 804*
6. Nijverheidsgewassen	*1 146*	*535*	*429*	*732*	*954*	*196*	*132*	*223*	*303*	*380*
7. Citrusvruchten	*2 930*	*3 069*	*3 437*	*3 562*	*3 918*	*386*	*438*	*498*	*510*	*551*
8. Appelen	*2 354*	*2 387*	*1 881*	*2 189*	*2 659*	*990*	*1 045*	*855*	*1 337*	*1 330*
9. Overig fruit en noten	*3 362*	*3 428*	*3 766*	*4 308*	*4 496*	*971*	*893*	*1 091*	*1 161*	*1 293*
10. Hooi en voedergewassen	*672*	*465*	*741*	*888*	*895*	*67*	*65*	*129*	*107*	*177*
11. Ruwe tabak en tabaksafvallen	*3 792*	*3 645*	*3 939*	*4 177*	*3 993*	*579*	*224*	*232*	*258*	*385*
12. Oliehoudende zaden	*8 887*	*9 217*	*9 059*	*9 225*	*16 353*	*402*	*357*	*479*	*512*	*471*
13. Bollen, knollen, enten	*1 187*	*1 240*	*1 527*	*1 762*	*1 859*	*2 757*	*2 985*	*3 063*	*3 405*	*3 748*
14. Zaaigoed	*742*	*794*	*922*	*930*	*982*	*357*	*390*	*567*	*484*	*540*
15. Diversen	*1 579*	*1 891*	*1 927*	*2 283*	*2 124*	*298*	*228*	*227*	*290*	*344*
B. Wijn	5 339	5 745	6 868	7 200	7 464	371	503	417	510	520
C. Niet-eetbare produkten van landbouw en jacht	11 858	12 944	14 208	14 133	15 196	12 475	11 856	10 853	11 434	11 655
D. Dierlijke produkten van landbouw en jacht	*1 300*	*1 307*	*1 712*	*1 925*	*2 209*					

1. Runderen	*3 425*	*3 785*	*3 161*	*2 495*	*2 490*	*1 309*	*1 307*	*1 712*	*1 925*	*2 209*
2. Varkens	*1 291*	*1 933*	*2 944*	*3 599*	*4 890*	*5 863*	*5 250*	*4 713*	*4 594*	*4 209*
3. Pluimvee	*824*	*659*	*1 030*	*1 130*	*1 006*	*272*	*365*	*331*	*386*	*670*
4. Overige levende dieren	*904*	*1 092*	*923*	*1 012*	*1 096*	*662*	*892*	*709*	*924*	*700*
5. Ruwe pelterijen	*1 275*	*1 315*	*1 288*	*1 657*	*1 597*	*329*	*451*	*381*	*459*	*455*
6. Wol en haar	*3 428*	*3 398*	*3 876*	*2 987*	*2 611*	*661*	*865*	*611*	*721*	*962*
7. Vogeleieren in de schaal	*222*	*262*	*336*	*474*	*694*	*3 229*	*2 553*	*2 001*	*2 189*	*2 157*
8. Diversen	*489*	*500*	*650*	*779*	*812*	*150*	*167*	*195*	*236*	*293*
E. Landbouwprodukten uitsluitend ingevoerd	18 057	15 055	16 015	17 154	17 527	374	537	1 134	755	1 139
1. Fruit, vers of gedroogd	*1 170*	*1 106*	*1 230*	*1 547*	*1 629*	*25*	*36*	*78*	*109*	*131*
2. Niet gebrande koffie	*11 192*	*8 729*	*9 303*	*9 498*	*9 534*	*166*	*280*	*849*	*475*	*779*
3. Cacaobonen, ook gebroken	*2 058*	*2 108*	*1 996*	*2 364*	*2 331*	*34*	*48*	*50*	*27*	*7*
4. Natuurlijke rubber	*864*	*775*	*865*	*1 232*	*1 362*	*30*	*24*	*28*	*30*	*28*
5. Katoen	*1 641*	*1 485*	*1 799*	*1 879*	*1 883*	*28*	*41*	*31*	*26*	*17*
6. Diversen	*1 132*	*852*	*822*	*634*	*789*	*91*	*108*	*98*	*88*	*177*
F. Bosbouwprodukten	3 870	3 839	4 051	4 969	4 456	1 198	1 480	1 558	1 957	1 986
1. Pulphout in ronde blokken	*1 037*	*809*	*914*	*1 277*	*1 376*	*12*	*33*	*32*	*29*	*33*
2. Diversen	*2 833*	*3 030*	*3 137*	*3 692*	*3 080*	*1 186*	*1 497*	*1 526*	*1 928*	*1 953*
G. Visserijprodukten	4 398	4 631	5 616	6 076	6 289	878	999	1 077	1 149	1 366
1. Vis, vers of gekoeld	*1 735*	*1 849*	*2 137*	*2 430*	*2 541*	*623*	*730*	*722*	*837*	*1 011*
2. Bevroren vis	*501*	*490*	*699*	*582*	*653*	*41*	*58*	*59*	*50*	*69*
3. Vis, gedroogd, gerookt, gezouten	*164*	*176*	*145*	*140*	*137*	*55*	*43*	*46*	*11*	*19*
4. Schaal-, schelp- en weekdieren, vers	*1 678*	*1 807*	*2 252*	*2 438*	*2 367*	*112*	*120*	*191*	*187*	*165*
5. Diversen	*320*	*309*	*383*	*486*	*591*	*47*	*48*	*59*	*64*	*102*
Algemeen totaal	**106 915**	**106 342**	**117 131**	**124 290**	**142 956**	**40 840**	**38 437**	**45 329**	**51 316**	**58 220**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Visaanvoer
Hoeveelheid
(duizenden tonnen)

	1977	1978	1979	1980	1981 (a)
Haring en soortgelijken	**0,04**	**0,00**	**0,02**	**2,47**	**7,59**
Rondvissen :	**19,46**	**23,28**	**17,53**	**14,10**	**14,00**
w.o. : kablejauw	9,65	15,13	10,23	7,37	7,86
wijting	2,63	2,14	2,65	2,06	2,01
Platvissen :	**9,11**	**8,24**	**9,50**	**9,11**	**9,74**
w.o. : schol	4,05	3,65	4,21	3,92	4,52
tong	2,96	2,64	3,44	3,37	2,27
Andere	**2,69**	**3,82**	**2,82**	**2,47**	**2,43**
Schaal- en weekdieren	**2,73**	**2,52**	**2,29**	**2,44**	**2,33**
Totaal ...	**34,03**	**37,86**	**32,16**	**30,59**	**36,09**

(a) Raming.

Visaanvoer
Waarde
(miljoenen franken)

	1977	1978	1979	1980	1981 (a)
Haring en soortgelijken	**0,60**	**0,04**	**0,33**	**26,13**	**72,23**
Rondvissen :	**530,58**	**625,45**	**540,63**	**461,16**	**493,12**
w.o. : kabeljauw	265,12	401,34	332,41	248,81	277,42
wijting	54,93	43,29	50,70	41,54	44,17
Platvissen :	**644,31**	**626,73**	**811,70**	**883,86**	**1 047,29**
w.o. : schol	89,92	94,29	112,07	100,29	132,55
tong	457,90	429,29	587,13	667,02	774,14
Andere	**81,89**	**193,58**	**94,34**	**89,26**	**94,10**
Schaal- en weekdieren	**157,80**	**147,97**	**131,39**	**157,53**	**155,61**
Totaal ...	**1 415,18**	**1 593,77**	**1 578,39**	**1 617,94**	**1 862,35**

(a) Raming.

HOOFDSTUK II

NIJVERHEID

§ 1. — ALGEMEEN OVERZICHT

Sinds het jaar 1975, toen de economische crisis zich voor het eerst doorzette in de sfeer van de industriële produktie werden slechts gedurende twee jaren belangrijke stijgingen geboekt van de produktie-indexcijfers, met name in 1976, toen een belangrijk deel werd goedgemaakt van de achteruitgang opgelopen tijdens het voorgaande jaar, en in 1979, het enige jaar waarin zich een reële, zij het beperkte, conjuncturele opleving voordeed. In de tussenliggende jaren kan men eerder spreken van stagnatie op een laag niveau, vermits de produktiestijging zo beperkt was dat eind 1978 het algemeen indexcijfer (zonder bouwnijverheid) nog altijd niet hoger geraakt was dan het jaargemiddelde van het laatste jaar vóór de crisis, 1974 dat 120 punten bedroeg (1970=100).

De conjuncturele groei van 1979 bracht slechts een tijdelijke verandering in dat beeld. In dat jaar steeg het produktie-indexcijfer wel tot 125,9, d.i. nagenoeg 5 % meer dan in 1974, maar in 1980 liep de produktie met ruim 1 % terug tot 124,3. Opvallend is dat dit definitieve indexcijfer bijna een vol punt lager is dan het voorlopige indexcijfer dat in de vorige uitgave werd vernoemd, en de correctie dus veel groter was dan gewoonlijk; het verschil naar onder of boven tussen het voorlopig en definitief indexcijfer bedraagt immers zelden meer dan 0,5 %.

Het onbevredigend verloop van de industriële conjunctuur werd verder gezet in 1981, vermits het voorlopig indexcijfer van de produktie (zonder bouwnijverheid), opnieuw daalde, ditmaal met 2,2 %, in vergelijking met het voorgaande jaar. Het bedroeg 121,6 en ligt dus nog slechts iets meer dan 1 % boven het peil van 1974.

De zwakte van de industriële conjunctuur was fundamenteel het gevolg van de eveneens lage economische activiteit in de andere westerse industrielanden en meer bepaald in de ons omringende landen die het overgrote deel opnemen van onze buitenlandse afzet, met name Nederland, de Duitse Bondsrepubliek, Frankrijk en in een steeds groeiende mate, het Verenigd Koninkrijk. Ook de zwakke binnenlandse bestedingsvraag, vooral dan in de private consumptie en de investeringen was mede de oorzaak van de geringere produktie.

Daarenboven werd de produktie meer dan ooit belast met structurele problemen van overcapaciteit, schaal, veroudering en diens meer, waarbij de politiek van de

regering er op gericht was de gevolgen van deze problemen op te vangen, terwijl ondertussen met wisselend succes verder gezocht wordt naar fundamentele oplossingen op lange termijn.

In 1980 kwam het jaargemiddelde van het produktie-indexcijfer tot stand bij een snel teruglopende conjunctuur. In januari van dat jaar stond het seizoenverbeterd indexcijfer nog op het hoogste peil bereikt door de conjunctuurverbetering van 1979, maar in december was het al met meer dan 10 % gedaald. Dit blijkt ook uit de trimestriële gemiddelden waarvan het peil in het vierde kwartaal bijna 8 % lager lag dan in het eerste kwartaal.

In 1981 daarentegen waren de veranderingen in de conjunctuur veel minder sterk. Tijdens de eerste negen maanden kan men bijna spreken van een stagnatie, vermits het produktie-indexcijfer van de eerste drie kwartalen nooit met meer dan 0,5 % veranderde in vergelijking met het voorgaande kwartaal, wat minder is dan de foutenmarge in de gegevens. Uit het verloop van maand tot maand tijdens de beschouwde periode kan men evenwel reeds een stijging, zij het dan een zeer zwakke, in de conjuncturele trend aflezen. Die stijging versnelde sterk vanaf september, zodat de resultaten van het vierde kwartaal duidelijk beter waren dan de eerste negen maanden van het jaar.

Wel moet rekening gehouden worden met het uiterst voorlopig karakter van de gegevens van de laatste maanden, vermits die juist de meest onvolledige zijn en meest vatbare voor wijzigingen bij het bekend worden van de definitieve gegevens. Toch lijkt het onwaarschijnlijk dat dit zou aanleiding geven tot een volledig verschillend conjunctuurbeeld : de verbetering in de laatste maanden van 1981 wordt immers bevestigd door de eerste resultaten van de beginmaanden van 1982 waarin de omslag van de voorgaande maanden wordt verdergezet.

Dat er minstens een beperkte conjunctuurverbetering op til was, kon tijdens de eerste helft van 1981 al worden vermoed uit het verloop van de synthetische conjunctuurcurve van de Nationale Bank. Dit gegeven was vanaf begin 1981 licht beginnen stijgen, parallel met de zwakke produktieverbetering, die zich tijdens die periode voordeed, en vertoonde een sterke groeiversnelling tussen mei en september om daarna gedurende verschillende maanden nagenoeg vlak te verlopen. De conjunctuurverbetering van eind 1981 werd zodoende adekwaat aangekondigd, wat erop wijst dat deze indicator terug functioneert volgens de bedoeling van de ontwerpers.

In de voorbije jaren hadden zich soms problemen voorgedaan bij het gebruik van deze indicator. Hij berust immers essentieel op de appreciatie van de bedrijfsleiders over een aantal bedrijfseconomische variabelen; maar er mag aangenomen worden dat deze appreciatie gestoord werd door de verwarring die ontstaan was tengevolge van de voortdurende crisissituatie sinds 1975, wat verschillende malen aanleiding gaf tot een conjunctuurvisie die in min of meer belangrijke mate afweek van de industriële conjunctuur zoals die naar voor komt uit de produktiestatistieken. Het lijkt erop dat de bedrijfsleiders hun appreciaties ondertussen hebben aangepast aan de nieuwe toestand, zodat ook de eropgaande conjunctuurindicator terug functioneert zonder problemen.

De belangrijkste elementen die de stijging van de indicatoren van de Nationale Bank in de hand gewerkt hebben waren het dalen van het voorradenpeil en de verbetering in de bestellingen uit het buitenland.

Weliswaar werden voorraden gedurende het gehele jaar hoger dan normaal geacht, maar vanaf juni was dit veel minder het geval. Dit zou erop wijzen dat de reeds beschreven produktiegroei in het najaar het gevolg was van een beperkte voorraadaanvulling, dit na een systematische afbouw ervan tijdens de recessie- en stagnatieperiode die begon in de eerste helft van 1980.

Ook de buitenlandse bestellingen verbeterden duidelijk in de tweede helft van het jaar; er deed zich wel geen belangrijke stijging voor, maar toch werd de dalende trend die reeds begin 1980 voelbaar werd, duidelijk stopgezet. Daarnaast werd ook de evaluatie van de binnenlandse bestellingen minder negatief tijdens het tweede semester, maar dit was minder duidelijk dan bij de buitenlandse.

Ook het verloop van prijzen en prijsverwachtingen had enige invloed op het positieve verloop van de conjunctuurindicator, maar in tegenstelling met de hoger vermelde reeksen had dit weinig te maken met een reële conjunctuurverbetering — deze was te bescheiden om in normale omstandigheden veel invloed te hebben op het prijsverloop — maar veel meer met de chaotische toestand op de internationale geldmarkt en met de snel verzwakkende positie van de Belgische frank in de loop van het jaar.

Een andere indicator van de Nationale Bank, de trimestriële enquête van de bezettingsgraad van de produktiecapaciteit, week in 1981 duidelijk af van het reële conjunctuurverloop in de nijverheid. Dit gegeven was ten gevolge van de conjunctuurverbetering gestegen tot 78,7 % in het eerste kwartaal van 1980 en daarna, overeenkomstig het conjunctuurverloop, systematisch gedaald tot 73,6 % op het einde van het jaar. Tijdens de eerste zes maanden van 1981 steeg de capaciteitsbezetting evenwel, met ongeveer 2 % in vergelijking met eind 1980, maar ze daalde terug in het vierde kwartaal, dit in tegenstelling met de duidelijke verhoging van de produktie tijdens deze laatste periode.

Toch moet erop gewezen worden dat die produktieverhoging op het einde van het jaar verre van algemeen was : ze was wel vrij groot in een aantal kleinere sectoren (voornamelijk klederen en schoeisel, hout, papier, leder) maar ook in twee sectoren die voornamelijk halffabrikaten leveren met name de scheikunde en de basismetaalnijverheid. In de textielnijverheid en in de metaalverwerking bleef ze echter zeer beperkt, met uitzondering van het transportmaterieel en er werd een verdere daling geregistreerd bij de bouwmaterialen (niet-metaalhoudende mineralen zowel als groeven) evenals in twee energiesectoren (steenkool, raffinaderijen). De voornaamste oorzaken van die teruggang zijn respectievelijk het zeer lage activiteitspeil in de bouwnijverheid en de verminderde energievraag.

Eenzelfde verscheidenheid stelt men ook vast bij het jaarresultaat van de verschillende sectoren. Slechts één kleine sector kon een belangrijke produktieverhoging realiseren, met name de ledernijverheid, waar zo een einde kwam aan een

jarenlange trend van systematische afbouw. Een beperkte produktiegroei (1 tot 3 %) werd geregistreerd in de voeding, scheikunde, hout en papier en een daling van dezelfde grootte-orde in de textielnijverheid. In de basismetaalnijverheid en de metaalverwerking liep de produktievermindering op tot ongeveer 4 % en de sterkste achteruitgang werd genoteerd bij de bouwmaterialen (groeven en niet-metaalhoudende mineralen) waar ingevolge de zeer slechte bouwconjunctuur de produktie daalde met meer dan 10 %.

Ook in de energiesectoren daalde de produktie. In de steenkoolnijverheid bleef de — structurele — achteruitgang beperkt tot 5,5 %, maar in de petroleumraffinaderijen liep ze op tot bijna 14 % en daalde de produktie tot onder het peil van 1970, dit ten gevolge van de zeer geringe vraag en het grote capaciteitsoverschot op wereldvlak. Opmerkenswaardig is dat zelfs de elektriciteitsproduktie daalde en wel met bijna 6 % ten gevolge van de mindere uitvoer, de daling van het industrieel verbruik en de slechts zeer beperkte stijging van het gezinsverbruik.

De sector met de grootste problemen in 1981 was ongetwijfeld de bouwnijverheid, met als centrum van de moeilijkheden de woningbouw. Deze had tijdens de eerste crisisjaren een spectaculaire vlucht genomen, met zowat 75 000 begonnen woningen per jaar in 1975 tot 1977 (tegenover slechts gemiddeld iets meer dan 50 000 tussen 1968 en 1974). In 1978 en 1979 lag het bouwvolume wel lager, maar toch ruim boven het peil van vóór 1975. In 1980 was het aantal begonnen woningen evenwel gezakt tot 48 000 en in 1981 daalde het nog eens met nagenoeg een derde tot ongeveer 33 000 woningen, wat een absoluut dieptepunt is sinds het bestaan van deze statistiek.

De achteruitgang van de activiteit was minder erg in de niet-woningbouw, al bleef hij nog aanzienlijk. Het volume van de begonnen gebouwen daalde immers met ongeveer 13 % en bereikte nog slechts 17,5 miljoen m^3, wat het laagste cijfer is sinds 1968, en ruim 40 % minder dan het hoogtepunt van 30 miljoen m^3 in 1974. Het gunstigst bleef de toestand bij de openbare werken waar, niettegenstaande de budgettaire moeilijkheden, de uitgaven in 1981 nog met een paar procent zouden zijn toegenomen wat een daling van minder dan 5 % in volume impliceert.

§ 2. — BASISMETAALNIJVERHEID

De produktie van de basismetaalnijverheid daalde in 1981 met nagenoeg hetzelfde percentage als in 1980 (respectievelijk 4,5 % en 4,7 %), zij het dan dat dit in 1980 gebeurde bij een dalend gerichte conjunctuur, terwijl er zich in 1981 vanaf het tweede kwartaal een lichte opleving voordeed, die duidelijk versterkte in de tweede helft van het jaar.

Uit het feit dat het indexcijfer in 1981 slechts een drietal procent hoger lag dan in 1970, en nog bijna een vierde lager was dan het historisch hoogtepunt van 1974, komt duidelijk naar voren dat deze sector met zware moeilijkheden heeft af te rekenen.

In de basismetaalnijverheid komen immers een aantal fundamentele problemen van de Belgische industrie bijzonder sterk naar voren. Het is de bedrijfstak bij uitstek die aan de basis ligt van het grote aandeel van halffabrikaten zowel in het produktie- als uitvoerpakket, die het meest gevoelig is voor conjuncturele bewegingen omdat hij aan het begin staat van het produktieproces, en waar de grootste structurele problemen zich voordoen met betrekking tot de modernizering van het produktieapparaat, alhoewel sommige bedrijven ervan toch aan de spits staan van de wereldtechnologie.

De structurele problemen zijn vooral geconcentreerd in de *ijzer- en staalnijverheid* en in de ermee samenhangende *eerste verwerking*. In beide sectoren lag de produktie in 1981 ruim 4 % lager dan in 1980, waardoor ze in de ijzer- en staalnijverheid opnieuw daalde onder het peil van 1970, en in de eerste verwerking zelfs al 17 % minder geproduceerd werd dan een tiental jaar geleden. In deze laatste sector is vooral de gestadige afbrokkeling in de vormstaalgieterijen en, meer nog, in de ijzergieterijen de oorzaak van de gestage achteruitgang; maar ook de koudwalserij en draadtrekkerij blijft verder terrein verliezen, zij het dan in mindere mate.

In de eerste verwerking bleef de trend in 1981 eerder vlak verlopen, met slechts een beperkte opleving in het vierde kwartaal. De ijzer- en staalnijverheid daarentegen vertoonde een scherpe inzinking na de conjunctuurtop van begin 1980 en een opvallende verbetering van de conjunctuur vanaf het derde kwartaal, dus verschillende maanden vroeger dan de algemene opleving. Deze sector is immers altijd een van de eersten om van een conjuncturele verbetering te genieten.

Dit produktieverloop was slechts mogelijk omdat de overheid alles in het werk stelde om alle belangrijke bedrijven in de sector in het leven te houden door het opvangen van de zeer grote cash-drain. Immers, zelfs de meest moderne bedrijven werkten in 1980-1981 met een zeker verlies tengevolge van de zeer lage staalprijzen op de wereldmarkt, maar konden er wel op rekenen deze verliezen goed te maken zodra de vraag wat verbeterde. Bij de oudere bedrijven daarentegen waren de verliezen zo hoog opgelopen dat ze niet meer recupereerbaar zijn zodat ze moesten worden opgevangen met overheidssteun, en kan de toekomst slechts gered worden door massale investeringen in vernieuwing. In die richting werd dan ook belangrijk voorbereidend werk gedaan in 1981, maar de resultaten van het investeringsprogramma zullen slechts op lange termijn voelbaar worden.

In de nijverheid der *non-ferrometalen* ligt de problematiek geheel anders. Ook daar daalde de produktie in 1981, en wel met meer dan 10 % maar om geheel andere redenen.

Deze sector is immers globaal modern tot zeer modern uitgerust, en wist zijn produktie op een hoog peil te behouden ook na de crisis. De verzwakking van de activiteit sinds 1980 is er voornamelijk het gevolg van de lage vraag op de wereldmarkt maar ook van de moeilijkheden bij bevoorrading met ertsen. Dit laatste stelde vooral problemen bij de zinkfabricage — wat wel geen aanleiding gaf tot produktievermindering, maar tot een sterke onderbenutting van de bestaande zeer moderne produktiecapaciteit — en, in mindere mate, bij de fabricage van ruwkoper.

De produktie van ruwe metalen daalde met ruim 12 %, door een sterke achteruitgang bij de koper- en loodfabricage evenals bij de minder belangrijke metalen, terwijl de zinkfabricage vrijwel gelijk bleef. Bij de halffabrikaten was de achteruitgang minder groot : slechts 7,5 %. Ze werd beperkt gehouden door de lichte stijging bij de aluminiumverwerking, die de achteruitgang van respectievelijk 13 % en 14 % bij het koper en het zink enigszins compenseerde.

De gedruktheid van de markt had voor gevolg dat zich in de herfst slechts een zeer beperkte opleving voordeed in de produktie van de non-ferrometalen waar regelmatig hoge stocks worden aangehouden zowel om strategische als om speculatieve redenen, zodat een conjunctuuropleving op zichzelf nog geen aanleiding hoeft te zijn om de produktie te stimuleren, te meer daar de internationale markt van deze goederen regelmatig sterk wordt gestoord door speculatieve bewegingen.

§ 3. — METAALVERWERKENDE NIJVERHEID

De conjuncturele teruggang in de metaalverwerkende nijverheid was in 1980 veel groter dan uit de voorlopige indexcijfers kan worden verwacht. In plaats van de stijging met 0,4 % die in het voorgaande jaaroverzicht werd gemeld, daalde de produktie in deze bedrijfstak volgens de definitieve indexcijfers met 2,8 %, dit omdat de produktiedaling van het transportmaterieel veel groter was dan voorzien en er van de stijging in de niet-mechanische constructie nagenoeg niets meer overbleef in de definitieve gegevens.

In deze bedrijfstak komen regelmatig belangrijke verschillen voor tussen de voorlopige en de definitieve gegevens, maar het gebeurt zelden dat de afwijking oploopt tot meer dan 3 %. Daardoor dient wat volgt over het produktieverloop in 1981 dan ook met de nodige voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd.

Het algemeen indexcijfer van de metaalverwerkende nijverheid daalde tijdens dat jaar opnieuw, en wel met 3,6 % in vergelijking met 1980.

De minst gunstige resultaten werden bereikt bij de elektrische machines en toestellen, waar de produktie nog duidelijk terugliep tot in augustus, en pas op het einde van het jaar een lichte verbetering vertoonde. Het jaar werd afgesloten met een achterstand van zowat 7 % op 1980.

Ook in de niet-mechanische constructie bleef de recessie doorlopen tot tijdens de vakantiemaanden, maar deed er zich in de herfst een krachtige opleving voor. Toch bleef het jaargemiddelde van de produktie nog ruim 5 % onder dat van het voorgaande jaar, vooral door de zwakke resultaten in de zware metaalconstructie (bruggen, ketels, vakwerk) veroorzaakt door de lage investeringsneiging en bij de toebehoren voor de bouw, waar de zeer slechte bouwconjunctuur de voornaamste oorzaak lijkt.

In de andere subsectoren was de achteruitgang beperkter en in één geval lijkt het indexcijfer de reële produktie te onderschatten, met name voor wat de wapens en munitie betreft. In deze laatste subsector wijst het voorlopig indexcijfer immers op een vermindering van een paar procent, maar de definitieve gegevens liggen van

maand tot maand systematisch beduidend hoger dan de voorlopige, zodat het eindresultaat vermoedelijk wel licht positief zal zijn. Dit hangt trouwens samen met de grote vraag naar wapens op de wereldmarkt, die in deze sector overal een sterke expansie veroorzaken.

In de machinebouw bleef de recessie in 1980 vrij beperkt, en werd 1981 gekenmerkt door een vrij vlak verloop, onderbroken door een inzinking tijdens de zomermaanden. Zodoende lag het jaargemiddelde slechts een paar procent lager dan dat van 1980.

Toch werden ook hier erg uiteenlopende resultaten bereikt per subsector. De produktie groeide bij de diverse mechanische constructies, de hef- en weegtoestellen en, heel beperkt de weeftoestellen, maar daalde duidelijk bij de nijverheidsuitrusting (waar ook landbouwmachines onder vallen), de motoren- en pompenbouw en de werktuigmachines. Daar het hier alle sectoren betreft die industriële uitrustingsgoederen of onderdelen ervan produceren ligt de voornaamste reden van de algemene zwakte in de lage investeringsneiging in binnen- en buitenland. Ook het indexcijfer van de fijnmechaniek daalde licht, maar ook dit gegeven zou een zekere onderschatting kunnen inhouden.

De enige groep die een beperkte groei vertoonde is die van het transportmaterieel, waar het indexcijfer met ruim 1 % toenam. De ruggegraat van deze sector wordt gevormd door de auto-assemblage, die een duidelijke opleving vertoonde in het midden van het jaar en zich daarna stabilizeerde ten gevolge o.m. van het in produktie nemen van nieuwe modellen.

Het jaarresultaat van de assemblage, dat meestal vrij juist is, lag ruim 2 % hoger dan dat van 1980. Anders is het gesteld met de drie kleinere sectoren in deze groep, waar de daling met 17,3 % in de scheepsbouw niet onwaarschijnlijk is, maar waar correcties op de voorlopige indexcijfers de groei van respectievelijk 15 en 20 % bij het spoormaterieel en in de vliegtuigbouw sterk zouden kunnen drukken, temeer daar in deze laatste sector de expansieve fase ten gevolge van het in produktie nemen van militaire toestellen ongetwijfeld achter de rug is, en een stabilisatie mag verwacht worden op een peil dat bijna twintig maal zo hoog is als vóór tien jaar.

De totale bestellingen lagen, volgens nog erg voorlopige cijfers, in waarde 4,6 % hoger dan tijdens het voorgaande jaar. Daar de gemiddelde prijsstijging 6 % bedroeg, hield dit een lichte teruggang van 1,4 % in volume in. Vooral de bestellingen voor de binnenlandse markt waren zwak; in waarde bleven ze nagenoeg gelijk aan die van het voorgaande jaar, wat een reële achteruitgang van 6 % impliceert. De buitenlandse bestellingen daarentegen namen toe met 7 % in waarde of met een bescheiden 1 % in volume.

Dit is een weinig bevredigende ontwikkeling vermits 1980 ook al een zwak jaar was. Volgens de definitieve gegevens daalde het volume van de bestellingen toen immers met 8,4 % in vergelijking met 1979, dat evenwel was gekenmerkt door een krachtige aangroei van de bestellingen tengevolge van de conjuncturele verbetering tijdens dat jaar. De nieuwe achteruitgang in 1981 herleidt het bestellingspeil tot slechts weinig meer dan dat van 1976-1978. Positief was wel dat conjunctureel gezien

de bestellingen in de tweede helft van het jaar duidelijk stijgend gericht waren, en belangrijk hoger waren dan in het dieptepunt dat bereikt werd eind 1980 en begin 1982.

Slechts in een beperkt aantal sectoren overtrof de aangroei van de bestellingen in belangrijke mate de prijsstijging van 6 %, en werd er dus een reële vooruitgang geboekt. Dit geldt met name voor de plaatbewerking, de autonijverheid, de werktuigmachines, de diverse mechanische constructies, de instrumentenbouw en de telecommunicatie en automatie. In de andere sectoren bleef de stijging lager dan de prijsstijging, of werden zelfs forse dalingen genoteerd naar waarde, wat een nog grotere teruggang in volume impliceert. Dit laatste was vooral het geval in de zware metaalbouw, scheepsbouw, spoormaterieel, motoren en, in mindere mate, textielmachines en landbouwmachines.

Het aandeel van de buitenlandse bestellingen in het totaal is opgelopen tot 68,4 %. Dit aandeel was tussen 1960 en 1976 elk jaar systematisch aangegroeid, van slechts 38,5 % in het begin van die periode tot 67,8 % op het einde ervan. In 1977 viel dit aandeel terug tot 65,4, maar het steeg terug, telkens met zowat 1 %, tijdens de twee daaropvolgende jaren. In 1980 bleef het aandeel van de buitenlandse bestellingen hangen op het peil van 1979 (67 %), zodat pas in 1981 de top van 1976 werd overschreden.

Evenals de bestellingen daalden ook de leveringen in 1981 met iets meer dan 1 % in volume, wat vrij dicht ligt bij de daling met 4 % die naar voorkomt in de produktieindexcijfers. Gezien het erg voorlopig karakter van de beide reeksen, vooral wat de tweede helft van het jaar betreft, is het verschil tussen beide aannemelijk en kan men besluiten tot een lichte daling van de activiteit.

Ook hier deden zich belangrijke verschillen voor per sector, met een reële groei in volume bij het spoormaterieel, de motorvoertuigen, de diverse mechanische constructies en de wapens en vliegtuigbouw, en een belangrijke daling zelfs in waarde bij de toebehoren voor het bouwbedrijf, de scheepsbouw, de landbouwmachines, terwijl de andere sectoren in vergelijking met het voorgaande jaar eerder beperkte verschillen lieten zien.

§ 4. — SCHEIKUNDIGE EN RUBBERNIJVERHEID

De scheikundige en rubbernijverheid is een van de weinige bedrijfstakken die haar produktie kon verhogen in 1981. Weliswaar was de stijging met 2,3 % niet voldoende om de achteruitgang met 5,2 % in 1980 te compenseren, maar toch mag gesteld worden dat de bedrijvigheid van de sector fundamenteel stijgend gericht blijft. De inzinking van 1975 was immers in 1977 al goedgemaakt en sindsdien is de produktie van jaar tot jaar blijven stijgen met uitzondering van 1980, zij het dan dat het stijgingstempo veel kleiner was na 1975 dan ervoor.

De produktiedaling in 1980 kwam voort van een algemene malaise op wereldvlak vooral in de basisscheikunde, terwijl het beperkt herstel in 1981 vooral het gevolg is

van het einde van de voorraadafbouw en van een zeker herstel van het concurrentievermogen door de voor België gunstige veranderingen in de muntpariteiten.

Een belangrijke produktiestijging deed zich in 1981 voor in de zeepnijverheid en in de stikstofnijverheid. In de eerstgenoemde subsector was het de tweede opeenvolgende belangrijke jaarlijkse groei, vermits het indexcijfer in 1980 ook al was toegenomen met 8,6 %, terwijl het in 1981 verder steeg met 6,5 %. In de stikstofnijverheid kan men spreken van een werkelijke omslag, vermits de produktie er al jarenlang stagneerde of zelfs dalend gericht was en in 1980 teruggevallen was tot onder het peil van 1970, maar in 1981 terug toenam met bijna 13 %.

In de plastiekverwerking bleef de stijging van het indexcijfer in 1981 beperkt tot nagenoeg 3 %, waardoor de eveneens beperkte daling van 2,2 % tijdens het voorgaande jaar gecompenseerd werd. Een zekere stabilisatie van de produktie lijkt zich dus af te tekenen in deze sector die vóór 1975 erg expansief was, maar daarna nog slechts matig groeide.

Eveneens zwakke resultaten werden geboekt in de basisscheikunde, waar de produktie in 1981 globaal genomen stagneerde op het peil van het voorgaande jaar, dat zelf een daling had vertoond met 10 % in vergelijking met het evenwel uitzonderlijk hoge produktiecijfer van 1979. Buiten het laatstgenoemde jaar kan men stellen dat de produktie in deze subsector sinds 1977 van jaar tot jaar nagenoeg onveranderd is gebleven.

De enige subsector die in 1981 een sterke achteruitgang moest verwerken, was de rubbernijverheid, die mede het slachtoffer was van de zwakke vraag naar auto's. Het indexcijfer daalde met bijna 10 %, terwijl het in 1980 tegen de algemene trend van de conjunctuur in met 8,3 % was gestegen.

§ 5. — TEXTIELNIJVERHEID

In 1981 werd het produktieverloop in de textielnijverheid gekenmerkt door een quasi-stagnatie op het peil dat bereikt was op het einde van het voorgaande jaar. Het jaargemiddelde daalde met iets minder dan 2 % in vergelijking met 1980, voornamelijk omdat het gemiddelde van 1980 gunstig beïnvloed was door een opvallend hoge produktie tijdens het eerste kwartaal. Daarmede bleef de produktie in 1981 toch nog 11 % achter op deze van 1970, en 16 % op het relatieve hoogtepunt in 1974, wat wijst op de structureel zwakke positie van deze bedrijfstak in zijn geheel.

De verzwakking kwam vooral uit de spinnerij waarvan het indescijfer, dat tijdens de twee voorgaande jaren goed had standgehouden, in 1981 met ongeveer 6 % verminderde, en uit de breigoednijverheid, waarvan de produktie met bijna 10 % terugliep, dit eveneens na een stabilisatie tijdens de twee voorgaande jaren. De weverij blijft het sterkste onderdeel in de textielnijverheid, met een bescheiden groei van naar raming 3 % in 1981, waardoor de belangrijke produktiewinst van 15 % in 1979 en 6 % in 1980 behouden blijft. Het produktiepeil van 1981 in deze subsector overtrof dan ook dat van tien jaar geleden met ongeveer één derde, terwijl in de spinnerij en

de breigoednijverheid de produktie tijdens de afgelopen tien jaren met ruim een derde verminderd is.

Per verwerkte grondstof beschouwd, liggen de problemen vooral bij het katoen en het vlas; zowel de weverij als de spinnerij van deze twee textielvezels verminderde in 1981 in belangrijke mate. Ook de juteweverij blijft verder teruglopen ten gevolge van de concurrentie van synthetische stoffen, maar de spinnerij handhaafde zich bijna op het peil van het voorgaande jaar. In de wolnijverheid die in de voorbije jaren relatief goed standhield, was de achteruitgang in 1981 beperkt, met een kleine produktiegroei in de weverij, maar een iets grotere vermindering in de spinnerij. De enige echt expansieve sector in de textielnijverheid blijft de weverij van synthetische stoffen, die in 1981 opnieuw aangroeide met meer dan 10 % en waarvan het produktiepeil tijdens de voorbije tien jaar bijna verviervoudigd is.

Ten slotte dient nog vermeld dat de confectie, die niet inbegrepen is in het algemeen indexcijfer van de textielnijverheid in 1981 haar produktie zag teruglopen in nagenoeg dezelfde mate als tijdens het voorgaande jaar : in 1981 bedroeg de vermindering van het voorlopige indexcijfer 2,5 %, en in 1980 daalde het definitief indexcijfer met 2,4 %.

§ 6. — VOEDINGSMIDDELEN- EN DRANKNIJVERHEID

In de voedingsmiddelen- en dranknijverheid zijn de veranderingen in het produktiepeil van jaar tot jaar meestal erg beperkt. De sector is gespaard gebleven van grote inzinkingen — zo werd tijdens het crisisjaar 1975 slechts 1,4 % prijsgegeven van de produktie — maar belangrijke stijgingen zijn er ook zeldzaam. Zo nam definitief het indexcijfer in 1980 toe met 1,7 % in de lijn van de stijgingspercentages vam om en nabij de 2 % tussen 1976 en 1979.

In 1981 zou de produktiestijging volgens reeds grotendeels definitieve gegevens hoger geweest zijn dan gewoonlijk, en de 4 % benaderen. Opvallend is wel dat vooral tijdens het vierde kwartaal de definitieve cijfers duidelijk hoger lagen dan de eerste ramingen, waardoor ook in deze sector zich een opleving blijkt af te tekenen die nog niet bleek uit de voorlopige gegevens.

De produktiegroei blijft evenwel beperkt tot de voedingsnijverheid zelf, vermits de drankproduktie nagenoeg niet veranderde. De brouwerijen handhaafden hun produktie op het peil van 1980, dat wel een stuk hoger lag dan het gemiddelde van de voorgaande jaren. De veel minder belangrijke alcoholproduktie, die in 1980 een scherpe inzinking vertoonde, daalde in 1981 nogmaals met bijna 13 %.

Het indexcijfer van de voedingsmiddelennijverheid zelf steeg met 5,0 % in vergelijking met het voorgaande jaar.

In verschillende sectoren steeg de produktie merkelijk, o.m. in de suikerfabrieken, waar vooral de produktie van ruwe suiker toenam (+18,2 %) door de grotere inzaai van suikerbieten, in de olieslagerijen waar de raffinage wel stagneerde, maar de produktie van ruwe olie en de ermee samengaande veekoeken en schroot met

meer dan 50 % aangroeide, bij de groentenconserven (+37,5 %), waar een duidelijke herneming te bespeuren is na de inzinking van de voorgaande jaren en bij de maalderijen, die na jarenlage stagnatie voor de tweede opeenvolgende maal hun produktie belangrijk opdreven, ditmaal met 13,8 %.

In meerdere andere sectoren nam de produktie wel minder sterk toe, maar toch nog met 4 tot 8 %: fruitconserven, vleesconserven, koekjes, chocolade, koffie, suikergoed. Het betreft hier alle vrij stabiele sectoren, met uitzondering van de laatste, die tussen 1976 en 1979 duidelijk in regressie was, maar sinds 1980 terug lijkt te hernemen.

Produktiedalingen in de voedingsmiddelennijverheid waren in 1981 eerder zeldzaam. Ze bleven beperkt tot de cichorei, waarvan de vraag tengevolge van de gewijzigde gewoonten nog verder terugloopt, en de margarine, die de kleine produktiewinst van het voorgaande jaar terug prijsgaf.

§ 7. — BOUWNIJVERHEID

In 1980 kwam in de bouwnijverheid een abrupt einde aan de hoogconjunctuur die de tweede helft van de zeventiger jaren had gekenmerkt. Volgens de definitieve gegevens was het aantal begonnen woningen in dat jaar gedaald tot nog slechts 46.838, wat 31,5 % minder was dan tijdens het voorgaande jaar en een terugval betekende tot op het activiteitspeil van de jaren vóór de boom. In de niet-woningbouw was de achteruitgang ook erg groot : —17,5 % en daalde de activiteit voor het eerst sinds 1968 onder de 20 miljoen kubieke meter.

Slechts de openbare werken bleven nagenoeg gehandhaafd op het peil van het voorgaande jaar. In 1980 kan het bouwverloop nog geïnterpreteerd worden als een terugkeer tot een meer normale situatie na de uitzonderlijke activiteit van de voorgaande jaren, maar wat zich in 1981 voordeed was wel degelijk een zware crisis. Immers nagenoeg alle statistieken daalden nog sterker dan tijdens het voorgaande jaar, en vielen terug tot ver onder het laagste peil sinds 1968, het beginjaar van de huidige statistiek en zelf al een jaar van een uitzonderlijk lage bouwconjunctuur.

Slechts de openbare werken bleven nog op peil, niettegenstaande de budgettaire moeilijkheden. De vastleggingen voor de scholenbouw stegen naar waarde veel meer dan de prijsstijging, wat een duidelijke groei in volume impliceert, terwijl de wegenbouw en de overige gebouwen naar raming een paar procent zouden gedaald zijn in volume.

De niet-woningbouw verminderde in volume met bijna 13 % tot nog slechts 17,3 miljard m^3. Gezien het overheidsaandeel in deze sector nagenoeg onveranderd bleef, impliceert dit een zeer sterke — zij het moeilijk raambare — achteruitgang in de privé-sector, tengevolge van de algemene zwakke investeringsneiging.

Het ergst getroffen was de woningbouw, waar het aantal begonnen woningen voor het tweede opeenvolgende jaar daalde met meer dan 30 %, zodat het terugviel tot nog slechts 32 751 woningen, wat 57 % minder is dan in het piekjaar 1976 en bijna 10 000 woningen achterblijft op de zeer zwakke jaren 1968 en 1971.

Weliswaar daalde de sociale woningbouw, met 1,2 % in waarde (iets minder dan 10 % in volume) maar in de privé-woningbouw was de achteruitgang nog veel groter, dit omdat de factoren die de grote bouwgolf van 1974-1979 hadden veroorzaakt, volledig waren omgeslagen. Die factoren waren een hoge inflatie en vooral inflatieverwachtingen, gekoppeld aan relatief lage rentevoeten, die een vlucht in het vastgoed zowel voor de belegger als voor de privé-gezinnen aantrekkelijk maakte.

Van deze twee stimulansen is ondertussen niets overgebleven. De inflatie is, tengevolge van de voortdurende laagconjunctuur, gezakt tot een veel lager niveau dan enkele jaren terug verwacht werd, terwijl de rentetarieven sterk gestegen zijn ten gevolge van de hoge kapitaalvraag van de overheid en van buitenlandse invloeden. Voor het bouwen van een eigen woning is het vooral de prohibitieve rentelast die als rem werkt, terwijl de combinatie van hoge rentevoeten en relatief lage inflatie, met de eruit volgende hoge reële rente, het bouwen van woningen erg onaantrekkelijk maakt voor de beleggers. Dit laatste is vermoedelijk de oorzaak van de snelle daling in de bouw van appartementen, waarvan de bouw teruggevallen is tot op nog slechts een vierde van 1976, terwijl de bouw van ééngezinswoningen daalde met minder dan de helft.

Ook het aantal afgeleverde bouwvergunningen, die eerder de toekomstige vraag weerspiegelen verminderde in 1981 even sterk als het aantal begonnen bouwwerken, vooral dan tijdens de eerste maanden van het jaar. Op het einde van het jaar leek dit gegeven zich te stabiliseren op het bereikte zeer lage peil. Daarenboven was het volume van de afgeleverde vergunningen in 1981 — zoals ook in 1980 — niet wezenlijk groter dan dat van de begonnen werken. Gezien een belangrijk deel van de afgeleverde vergunningen nooit worden uitgevoerd, zal dit in 1982 vrijwel zeker leiden tot een verdere activiteitsdaling die zou kunnen oplopen tot 10 à 20 %.

§ 8. — BOUWMATERIALEN

De krisis in de bouwnijverheid liet in 1981 ook duidelijke sporen na in de twee sectoren die voornamelijk bouwmaterialen leveren, met name de groeven en de niet-metaalhoudende mineralen. In beide gevallen daalde de produktie sterk in vergelijking met het voorgaande jaar en beide sectoren hadden geen deel aan de vrijwel algemene verbetering van de produktie tijdens de laatste maanden van het jaar. Integendeel leek de tendens tot produktievermindering nog geaccentueerd te worden op het einde van 1981.

De ontwikkeling was het minst negatief bij de groeven (met inbegrip van de kalksteen). Daar bedroeg de produktiedaling wel 11,5 %, maar in het voorgaande jaar was daar een produktiegroei van bijna 10 % geregistreerd, zodat de recente daling toch nog geleid heeft tot een produktiepeil dat niet ver onder dat van 1979 ligt. De produktiedaling wordt wel beperkt gehouden door het feit dat een groot aandeel van de produktie uit deze sector naar openbare werken gaat (wegen- en waterbouw), waarvan het volume slechts beperkt terugliep. Het is dan ook opvallend dat de achteruitgang het sterkst was voor die produkten die voornamelijk in de woningbouw aangewend worden (hardsteen, marmer, leien), alhoewel ook de winning van zand,

grind en steenslag duidelijk verminderde. Dit laatste is ongetwijfeld mede bepaald door de groeiende verschuiving naar vernieuwbouw i.p.v. nieuwbouw bij de openbare werken.

In de sector van de niet-metaalhoudende mineralen bedroeg de achteruitgang van het produktie-indexcijfer 12,5 % en in 1980 was er helemaal geen groei meer geweest.

De teruggang was het sterkst in de kleinijverheid die bijna uitsluitend produkten voor de ruwbouw van woningen levert, en waarvan de produktie met meer dan 1/3 verminderde, dit nadat ook al in 1980 een achteruitgang van 5,6 % was geboekt. De vermindering was het sterkst bij de gewone baksteen en de holle steen voor gewelven, die onder sterke concurrentiedruk staan van betonprodukten, maar ook de gevelsteenproduktie verminderde met 30 %, en de andere produkten van deze bedrijfstak zijn nagenoeg helemaal van de markt verdrongen door betonnen en plastieken substituties.

Ook in de kalknijverheid liep de produktie in 1981 sterk terug (ruim 15 %), waar de achteruitgang in 1980 tot een paar procent beperkt was gebleven. Per produkt beschouwd was de inzinking het sterkst bij de pleisterkalkagglomeraten, een produkt dat rechtstreeks verwerkt wordt in de bouwnijverheid.

In de keramieknijverheid bedroeg de produktieachteruitgang 11,4 %, waardoor de dalende trend van de voorgaande jaren nog versneld wordt. Ook hier werden de grootste verliezen geleden bij de produkten bestemd voor de woningbouw (dakpannen, tegels, bouwkeramiek), alhoewel ook alle andere produkten terugliepen. Dit blijkt voornamelijk het gevolg van de blijvende druk op de markt van goedkope invoerprodukten, die het effect van de heersende malaise in de bouwnijverheid nog versterkt.

De cementproduktie daalde eveneens met ruim 10 %, niettegenstaande de lichte verbetering in de uitvoer. De nieuwe politiek bij wegenbouw zoveel mogelijk cementbetonbekledingen te gebruiken i.p.v. asfalt, heeft blijkbaar nog slechts weinig directe resultaten gehad, waarschijnlijk omdat de uitgevoerde werken grotendeels lastenboeken uit een vroegere periode uitvoerden. Daarnaast heeft ook de vermindering van de niet-woningbouw en van de appartementsbouw — die relatief meer cement verbruiken dan de bouw van ééngezinswoningen — het cementverbruik gedrukt in 1981, evenals de reeds vermelde verschuiving van nieuwbouw naar vernieuwbouw ook bij wegenaanleg.

In de glasnijverheid daalde de activiteit met iets minder dan 10 %, waar in 1980 nog een groei van ruim 6 % was geboekt. Bij het holglas bedroeg de achteruitgang slechts 4,5 %, zodat de groei met 7,9 % van 1980 niet volledig verloren ging. In de vlakglasnijverheid daarentegen, waar vorig jaar slechts een beperkte produktiegroei werd gerealiseerd, daalde de produktie in 1981 met 14 %. Het dieptepunt lag in deze subsector weliswaar in het begin van het jaar; tijdens de tweede helft was ze weer stijgend gericht, voornamelijk onder invloed van de herneming in de autonijverheid in binnen- en buitenland, die naast de bouw eveneens een belangrijke afnemer is van vlakglas.

§ 9. — DIVERSE SECTOREN

In de *papier- en kartonnijverheid* lag het jaargemiddelde van de produktie in 1981 1,6 % hoger dan dat van het voorgaande jaar. De verwerking bleef op hetzelfde peil (+0,1 %), met een achteruitgang van nagenoeg 3 % bij de gespecialiseerde bedrijven maar een belangrijke groei bij de papierproducenten zelf. De eigenlijke papierproduktie steeg met 1,8 %, met een lichte achteruitgang bij het papierdeeg en het grafisch papier, maar een belangrijke groei bij het karton en pakpapier.

Uit de jaargemiddelden komt evenwel de belangrijke conjuncturele beweging niet naar voren, waarbij in 1980 het gemiddelde tot stand kwam bij een snel dalende conjunctuur, terwijl in 1981 een vlugge verbetering intrad die de produktie bij het einde van het jaar had opgetrokken boven deze van het hoogtepunt van 1979.

Met uitzondering van een kortstondige verbetering in 1976 was de produktie in de *ledernijverheid* sinds 1971 systematisch blijven dalen, zodat het indexcijfer van deze nijverheidstak in 1980 maar een derde meer bedroeg van dat van 1971. In 1981 kwam opnieuw een breuk in deze trend, vermits de produktie steeg met ruim 9 %. Dit was uitsluitend het gevolg van een stijging met meer dan 10 % in het onderdeel van de bedrijfstak waarin de afbouw het duidelijkst was, met name het licht leder. De produktie van zwaar rundsleder, bleef gehandhaafd op het peil van het voorgaande jaar, dat slechts een vierde lager lag dan dat van het topjaar 1971.

In de *schoenen- en pantoffelnijverheid* daarentegen werd de systematische produktiedaling, die werd onderbroken door een quasi-stabilisatie in 1979 en 1980 opnieuw verdergezet in 1981. Het produktieindexcijfer liep immers terug met bijna 11 %, doordat de sterke achteruitgang van de schoenenproduktie (13,9 %) niet kon goedgemaakt worden door de veel bescheidener stijging in de minder belangrijke pantoffelnijverheid.

In de *houtverwerking* bleef de activiteit in 1981 gehandhaafd op het hoge peil van het voorgaande jaar, met een duidelijke produktieverbetering tijdens het vierde kwartaal die de zwakkere resultaten van de eerste negen maanden compenseerde. Uit de gegevens van de leveringen blijkt dat van de vier belangrijkste subsectoren er twee een lichte produktiewinst boekten, met name de meubels en de platen, terwijl de zetelmakerij en de schrijnwerkerij enigszins terugliepen.

In 1981 steeg de *tabakverwerking* met 2,5 % en werd het produktiepeil van 1975 (40.000 ton) dicht benaderd. Dit is wel geen terugkeer tot de periode van snelle expansie tussen 1970 en 1974, maar wijst er toch op dat de dalende trend die zich aankondigde tussen 1976 en 1978, tenminste tijdelijk niet wordt verdergezet. De veranderende rookgewoonten zouden nochtans aanleiding kunnen geven tot een verdere daling, maar deze lijkt te worden opgevangen door een groeiende uitvoer. Dit verklaart de produktiegroei van sigaretten met ruim 8 %, terwijl deze van andere tabakprodukten in 1981 duidelijk terugliep, gedeeltelijk ten gevolge van een sterkere buitenlandse concurrentie.

*
* *

Kwartaalgemiddelden van het seizoenverbeterd maandelijks indexcijfer van de industriële produktie (a)

(1970 = 100)

BEDRIJFSTAK	1980				1981							
	Indexcijfer				Indexcijfer				Procentuele wijziging in vergelijking met voorgaand kwartaal			
	1e kwart.	2e kwart.	3e kwart.	4e kwart.	1e kwart.	2e kwart.	3e kwart.	4e kwart.	1e kwart.	2e kwart.	3e kwart.	4e kwart.
Algemeen indexcijfer *(exclusief bouwnijverheid)*	**129,7**	**125,0**	**124,0**	**119,5**	**120,1**	**120,7**	**120,5**	**125,0**	**+ 0,5**	**+ 0,5**	**— 0,2**	**+ 3,8**
Algemeen indexcijfer *(inclusief bouwnijverheid)*	**119,7**	**114,9**	**113,6**	**107,3**	**107,7**	**108,1**	**105,8**	**108,1**	**+ 0,4**	**+ 0,4**	**— 2,2**	**+ 2,2**
Indexcijfers naar bestemming der goederen :												
Grondstoffen en intermediaire goederen	130,0	124,8	121,7	118,0	117,3	118,3	119,1	122,9	— 0,6	+ 0,9	+ 0,7	+ 3,2
Niet-duurzame consumptiegoederen	125,7	125,9	124,7	123,3	125,5	124,2	125,0	127,6	+ 1,7	—0,9	+ 0,4	+ 2,1
Duurzame consumptiegoederen	127,9	120,3	123,1	116,7	117,5	118,9	115,1	123,3	+ 0,6	+ 1,2	— 3,2	+ 7,1
Investeringsgoederen (exclusief bouwnijverheid)	137,0	128,7	127,7	122,0	123,0	124,7	119,2	126,2	+ 0,8	+ 1,4	— 4,4	+ 5,9
Bouwnijverheid	**83,8**	**74,4**	**74,0**	**64,4**	**64,2**	**64,1**	**58,8**	**55,3**	**—0,3**	**—0,2**	**— 8,2**	**— 6,0**
Extractieve nijverheid	**57,7**	**53,9**	**57,0**	**54,0**	**52,3**	**53,1**	**52,4**	**48,8**	**—3,2**	**+ 1,5**	**— 1,3**	**— 6,8**
Steenkoolmijnen	40,1	38,5	42,5	40,9	38,2	40,0	39,8	36,3	—6,7	+ 4,6	— 0,5	— 8,7
Groeven en graverijen (incl. kalksteen)	131,8	126,3	122,7	110,4	111,1	107,8	106,8	106,5	+ 0,6	—3,0	— 0,9	— 0,3
Fabrieksnijverheid (algemeen indexcijfer)	**134,3**	**129,5**	**128,0**	**123,0**	**124,3**	**125,1**	**124,3**	**129,7**	**+ 1,1**	**+ 0,6**	**—1,1**	**+ 4,3**
Voedingsnijverheid en bereiding van dranken	133,7	133,1	132,8	130,9	137,6	135,8	134,9	136,7	+ 5,2	—1,3	— 0,7	+ 1,3
Tabaksnijverheid	126,8	118,2	125,1	117,6	118,6	127,1	123,7	127,5	+ 0,8	+ 7,2	— 2,6	+ 3,0
Textielnijverheid	93,3	89,3	92,8	88,0	89,2	90,0	86,1	89,7	+ 1,4	+ 0,9	— 4,4	+ 4,2
Konfektie- en schoeiselnijverheid	96,6	90,3	96,9	87,8	89,8	90,9	90,3	100,0	+ 2,3	+ 1,2	— 0,6	+ 10,8
Houtnijverheid	182,8	175,8	181,4	173,7	174,6	178,0	173,3	191,7	+ 0,5	+ 2,0	— 2,7	+ 10,6
Papier- en kartonnijverheid	129,3	124,4	120,7	116,2	121,0	122,4	126,1	128,2	+ 4,2	+ 1,1	+ 3,0	+ 1,7
Scheikundige- en rubbernijverheid	155,2	156,5	151,5	151,4	160,2	151,9	155,4	163,4	+ 5,8	—5,1	+ 2,3	+ 5,2
Petroleumraffinaderijen	118,7	113,9	100,9	96,3	94,7	87,4	99,8	87,7	—1,6	—7,8	+ 14,2	—12,1
Nijverheid van niet-metaalhoudende mineralen	122,9	114,7	110,0	100,2	96,4	100,8	99,3	94,8	—3,8	+ 4,5	— 1,5	— 4,6
Basis-metaalnijverheid	117,6	112,8	102,5	99,2	96,8	99,1	107,2	111,9	—2,4	+ 2,3	+ 8,2	+ 4,4
Metaalverwerkende nijverheid	138,5	129,4	128,4	122,6	124,1	126,6	120,4	127,6	+ 1,2	+ 2,1	— 4,9	+ 6,0
Niet-mechanische werken uit metaal	*133,3*	*126,9*	*124,7*	*119,0*	*118,9*	*118,8*	*114,2*	*123,3*	*—0,1*	*—0,1*	*— 3,9*	*+ 8,0*
Niet-elektrische machines en fijnmechaniek	*130,3*	*124,3*	*124,8*	*120,2*	*124,2*	*124,5*	*114,9*	*121,7*	*+ 3,3*	*+ 0,3*	*— 7,7*	*+ 5,9*
Transportmaterieel	*136,9*	*125,1*	*125,6*	*120,5*	*117,1*	*119,6*	*113,5*	*120,8*	*—2,8*	*+ 2,1*	*— 5,1*	*+ 6,3*
Elektrische machines en toestellen	*182,5*	*171,7*	*163,8*	*156,5*	*162,7*	*176,1*	*165,7*	*175,9*	*+ 4,0*	*+ 8,2*	*— 5,9*	*+ 6,2*
Elektriciteit	180,2	176,4	178,3	172,3	171,7	165,4	167,0	171,7	—0,4	—3,6	+ 0,9	+ 2,8

(a) Voorlopige gegevens.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Bruto-indexcijfers van de industriële produktie

(1970 = 100)

OMSCHRIJVING	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981 (a)	1981 (a)			
								1er kwart.	2e kwart.	3e kwart.	4e kwart.
Algemeen indexcijfer van de industriële produktie (exclusief bouwnijverheid)	**108,5**	**118,0**	**117,9**	**120,3**	**126,0**	**124,4**	**121,3**	**123,7**	**123,1**	**111,5**	**127,1**
Algemeen indexcijfer van de industriële produktie (inclusief bouwnijverheid)	**106,5**	**113,7**	**113,2**	**113,5**	**113,7**	**113,7**	**107,2**	**106,5**	**113,5**	**99,4**	**109,5**
Indexcijfers naar bestemming der goederen :											
Grondstoffen en intermediaire goederen	103,5	114,6	114,7	118,5	125,1	123,3	118,9	120,8	121,1	108,2	125,7
Niet duurzame consumptiegoederen	112,4	118,4	121,6	121,1	125,5	125,2	126,2	125,8	126,6	119,5	132,8
Duurzame consumptiegoederen	116,4	124,8	119,8	118,0	121,6	120,9	118,4	123,4	119,3	108,1	122,6
Investeringsgoederen (exclusief bouwnijverheid)	118,5	125,0	124,9	129,0	132,8	128,6	123,7	126,1	124,6	113,5	130,7
Investeringsgoederen (inclusief bouwnijverheid)	102,9	103,1	101,9	98,3	86,3	88,2	76,7	71,2	89,2	72,5	73,9
Bouwnijverheid	**97,0**	**94,9**	**93,3**	**86,8**	**69,9**	**73,3**	**60,6**	**53,1**	**75,5**	**58,3**	**55,5**

(a) Voorlopige gegevens.

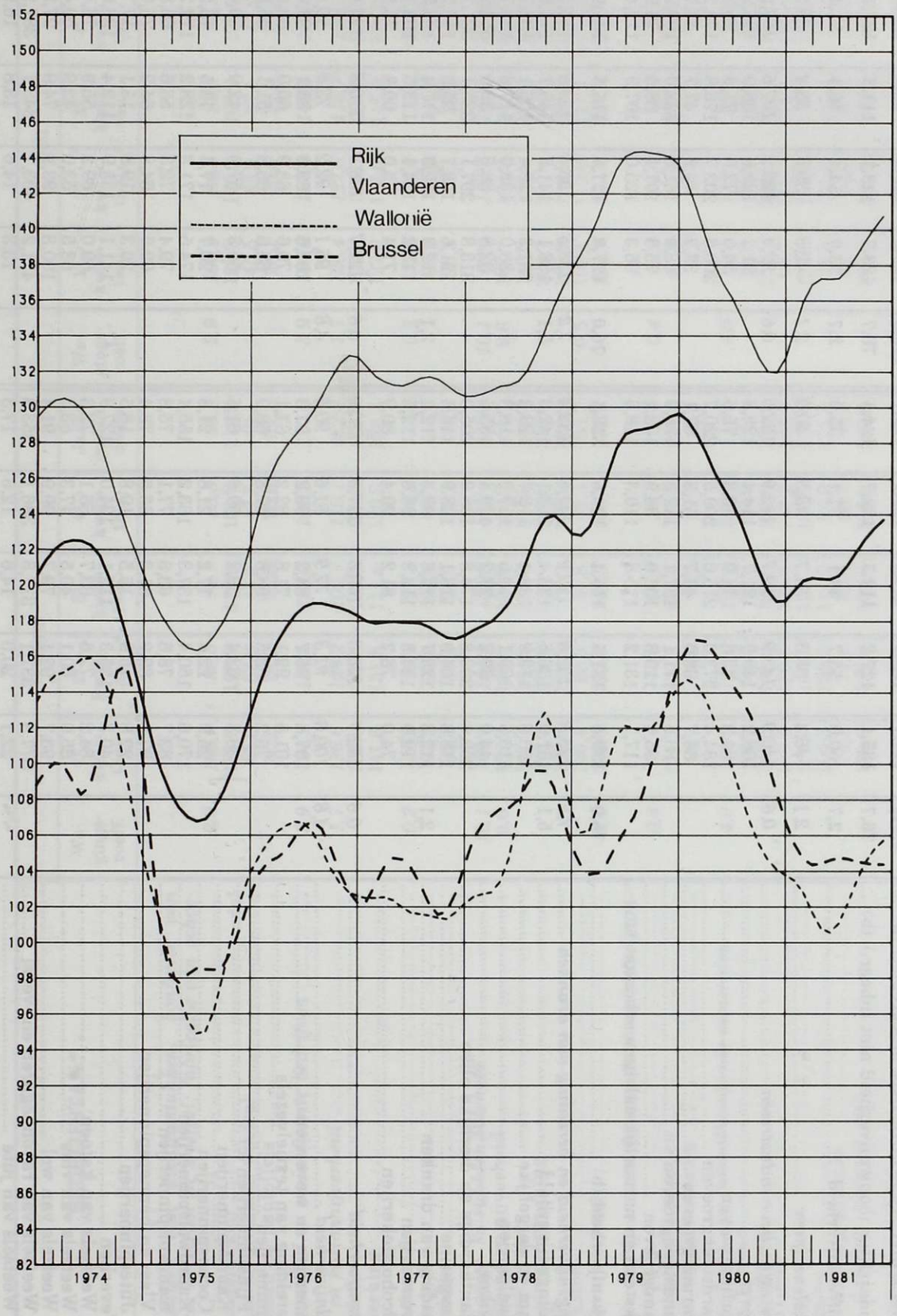
Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Industriële produktie

Algemene index, bouwbedrijf uitgesloten

Seizoengezuiverd en afgevlakte reeksen

(bruto-indexcijfers 1970=100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Bruto kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid (1970 = 100)

BEDRIJFSTAK	1980						1981					
	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde
Alg. indexcijfer (bouwnijverheid inbegrepen) (a)	**100,0**	**119,7**	**120,5**	**104,4**	**110,1**	**113,7**	**100,0**	**106,5**	**113,5**	**99,4**	**109,5**	**107,2**
Alg. indexcijfer (bouwnijverheid niet inbegr.) (b)	**78,7**	**135,1**	**127,2**	**112,5**	**122,7**	**124,4**	**78,7**	**123,7**	**123,1**	**111,5**	**127,1**	**121,3**
Delfstoffennijverheid	**2,7**	**60,0**	**55,7**	**49,1**	**57,1**	**55,0**	**2,7**	**53,9**	**54,4**	**46,4**	**51,4**	**51,5**
Steenkolenmijnen	*2,1*	*46,4*	*38,5*	*34,7*	*43,3*	*40,3*	*2,1*	*42,3*	*39,6*	*33,4*	*38,3*	*38,4*
Andere extractieve industrieën	*0,6*	*110,9*	*143,9*	*119,7*	*112,9*	*122,0*	*0,6*	*92,4*	*123,2*	*107,5*	*107,5*	*107,7*
Groeven		108,2	149,9	121,7	114,4	123,8		91,2	123,6	108,0	105,2	107,0
Porfiergroeven		64,2	83,6	74,2	80,3	75,6		54,0	72,0	71,8	75,3	68,2
Hardsteengroeven		184,4	273,0	215,6	209,5	220,7		200,6	202,7	176,8	178,2	189,6
Marmergroeven		64,7	68,0	44,7	51,8	57,1		38,2	40,2	47,7	44,7	42,7
Zandsteengroeven		86,5	171,1	137,1	112,8	126,9		58,0	161,8	122,0	108,2	112,4
Zandgroeven		95,1	119,6	103,0	88,9	102,1		75,3	107,1	88,0	79,9	87,6
Kalksteen en natuurlijk calciumcarbonaat		117,1	131,2	115,8	110,3	118,6		95,3	123,0	107,9	112,4	109,6
Fabrieksnijverheid (b)	**76,0**	**139,6**	**131,5**	**116,4**	**126,6**	**128,5**	**76,0**	**127,8**	**127,3**	**115,5**	**131,9**	**125,6**
Voedingsnijverheid en bereiding van dranken	*7,2*	*125,8*	*132,8*	*129,2*	*141,8*	*132,4*	*7,2*	*128,5*	*136,0*	*134,8*	*150,7*	*137,8*
Voedingsnijverheid	5,1	131,9	136,5	136,4	163,1	142,0	5,1	136,1	141,8	146,1	174,5	149,7
Jam en dergelijke		120,8	113,9	139,4	118,7	123,2		131,3	116,4	156,1	132,7	134,2
Maalderijen		116,5	109,1	110,5	129,3	116,3		138,0	135,0	117,6	139,7	132,6
Suiker		44,0	39,2	27,2	429,4	135,6		32,8	38,6	39,0	514,2	156,2
Plantaardige en dierlijke oliën		252,6	203,8	174,8	188,9	205,0		313,8	297,1	225,1	321,7	289,5
Margarine		118,8	104,9	113,1	128,9	116,5		121,6	108,7	95,9	115,2	110,3
Bereiding van dranken	2,1	112,3	123,7	113,6	99,3	112,2	2,1	112,3	122,9	111,4	103,5	112,5
Brouwerijen		112,9	124,5	113,8	98,6	112,5		113,2	124,1	113,0	103,7	113,5
Alcoholstokerijen		74,0	78,2	81,2	90,4	80,9		71,4	75,0	60,8	75,5	70,7
Tabaksnijverheid	*0,6*	*132,7*	*126,6*	*106,5*	*117,8*	*120,9*	*0,6*	*122,7*	*136,4*	*110,8*	*125,6*	*123,9*
Textielnijverheid	*4,6*	*100,6*	*91,3*	*77,9*	*91,6*	*90,5*	*4,6*	*95,1*	*92,2*	*73,6*	*90,5*	*87,9*
Spinnerijen en weverijen		107,8	96,7	84,2	99,2	97,0		102,6	99,0	80,1	99,6	95,3
Bereiding van textielvezels		101,8	92,1	71,8	82,2	87,1		79,6	68,9	60,0	69,5	69,5
Spinnerijen		76,2	68,5	58,6	67,8	68,0		68,6	65,8	51,1	65,8	62,8
Fijnspinnerijen (c)		} 68,3	62,4	56,2	59,6	61,6		55,3	57,0	42,0	60,6	53,7
Kaardspinnerijen												
Coconspinnerijen		25,9	22,4	17,2	21,8	21,8		20,7	17,4	13,5	15,2	16,7
Kaardwolspinnerijen		170,6	150,4	137,3	163,2	155,4		174,5	171,3	128,2	172,2	161,6
Kamwolspinnerijen		83,7	78,6	63,8	77,1	75,8		79,4	72,3	56,6	68,8	69,3
Vlas- en hennepspinnerijen		97,5	89,2	61,3	65,5	78,4		69,6	64,8	64,2	75,0	68,4
Jutespinnerijen		22,8	15,9	15,5	19,8	18,5		20,3	19,8	15,1	17,7	18,2
Weverijen		140,3	125,3	112,1	134,0	127,9		141,1	135,9	112,4	138,0	131,9
Weefsels van katoen		84,2	72,6	63,7	68,1	72,3		69,0	69,2	55,9	76,4	67,6
Weefsels van vlas		65,0	60,1	40,5	47,3	53,3		53,5	53,0	42,9	50,4	49,9
Weefsels van wol		93,7	92,1	79,7	99,9	91,4		100,8	93,9	74,9	97,5	91,8
Weefsels van rayonnegaren en -vezel		377,9	331,1	317,8	386,1	353,3		421,2	403,7	343,7	387,9	389,1
Weefsels van jute		22,1	20,0	14,6	12,6	17,3		13,3	14,6	13,8	16,9	14,7
Breigoednijverheid		78,3	74,5	59,3	66,6	69,7		70,6	69,3	52,1	60,7	63,2
Harde vezelspinnerijen en touwslagerijen		48,8	50,4	36,7	57,7	48,4		52,6	54,2	40,2	46,5	48,4
Fabricatie van artikelen n.e.g.		82,0	77,7	65,6	78,8	76,1		83,4	91,3	68,2	88,8	82,9

(vervolg op blz. 75)

Bruto kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid (1970 = 100) *(vervolg)*

BEDRIJFSTAK	1980						1981					
	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde
Vervaardigen van kledingstukken; konfectie van diverse artikelen in weefsel; fabricatie van schoenen	*2,9*	*108,6*	*86,5*	*93,1*	*83,3*	*93,1*	*2,9*	*100,2*	*86,8*	*89,1*	*84,3*	*90,1*
Kledingstukken		131,0	103,2	112,9	101,8	112,2		121,3	105,2	108,9	102,0	109,4
Andere artikelen in weefsel		55,0	52,8	41,1	47,5	49,1		45,5	43,9	37,1	42,8	42,3
Schoenen en pantoffels		30,9	28,0	25,6	23,9	27,1		28,1	23,5	21,9	23,2	24,2
Houtnijverheid en aanverwante bedrijven	*3,9*	*191,9*	*184,5*	*152,0*	*182,2*	*177,6*	*3,9*	*181,8*	*187,4*	*148,6*	*179,7*	*174,4*
Papier- en kartonnijverheid	*1,7*	*136,6*	*128,2*	*108,7*	*116,1*	*122,3*	*1,7*	*126,4*	*127,6*	*115,7*	*126,0*	*123,9*
Produktie		129,6	123,5	104,4	109,9	116,5		123,4	120,0	114,1	126,9	121,0
Verwerking		141,6	131,8	111,4	120,3	126,3		127,9	133,0	116,3	124,4	125,4
Lederindustrie	*0,2*	*36,9*	*39,3*	*27,3*	*34,5*	*34,5*	*0,2*	*32,6*	*41,6*	*32,4*	*44,1*	*37,6*
Zwaar leder		84,3	94,8	64,9	92,2	84,1		95,8	91,8	61,1	87,2	83,9
Licht leder		33,4	35,2	24,5	30,3	30,9		28,3	37,7	30,0	40,3	34,1
Scheikundige- en rubbernijverheid	*10,1*	*165,3*	*161,1*	*135,6*	*152,6*	*153,6*	*10,1*	*169,0*	*156,7*	*141,0*	*160,9*	*156,9*
Scheikundige nijverheid	9,6	162,3	158,8	134,3	149,7	151,1	9,6	167,1	154,3	140,9	159,3	155,4
Basischemie		142,7	143,0	116,3	135,1	134,3		140,3	133,3	122,9	139,6	134,0
Plastiekverwerking		276,5	270,4	224,2	239,8	252,8		264,7	267,4	236,2	277,7	261,5
Zeep		190,5	190,1	162,5	177,9	180,1		188,9	196,9	178,9	192,3	189,2
Stikstof		100,4	88,3	106,8	99,4	98,7	0,5	109,1	110,0	112,1	114,2	111,3
Rubbernijverheid	0,5	203,0	192,6	148,3	183,7	181,9		182,7	182,5	126,4	163,7	163,9
Afgeleide bedrijven van de steenkool- en petroleumnijverheid	*0,4*	*78,6*	*70,4*	*66,7*	*64,1*	*70,0*	*0,4*	*63,9*	*54,6*	*65,3*	*59,7*	*60,9*
Petroleumraffinaderijen		121,3	107,7	102,4	97,5	107,3		97,6	82,6	102,2	89,8	93,1
Steenkoolagglomeraten		14,0	10,6	8,7	10,7	11,0		9,2	6,0	5,0	8,8	7,3
Nijverheid van niet-metaalhoudende mineralen	*4,0*	*109,8*	*125,6*	*108,1*	*102,5*	*111,5*	*4,0*	*84,5*	*110,5*	*99,8*	*95,3*	*97,5*
Kleinijverheid		82,5	94,6	77,3	77,9	83,1		31,7	70,0	58,5	54,3	53,6
Glasnijverheid		137,5	141,0	128,6	131,0	134,1		115,7	126,6	120,5	124,9	121,9
Vlakglas		136,2	130,3	128,6	120,2	128,8		95,7	111,8	115,1	120,4	110,8
Holglas		131,0	143,1	119,7	133,9	131,6		128,8	134,0	118,7	122,3	125,9
Cement		100,3	135,8	114,7	94,9	111,4		78,5	121,8	107,3	91,2	99,7
Keramische produkten		74,1	74,2	59,5	66,1	68,4		59,7	64,4	56,5	62,0	60,7
Kalk, dolomiet, pleister, enz.		139,3	137,8	108,6	105,2	122,8		103,2	111,5	100,8	98,1	103,4
Basis-metaalnijverheid	*8,5*	*124,7*	*120,1*	*91,6*	*96,3*	*108,1*	*8,5*	*101,7*	*106,0*	*93,2*	*109,1*	*102,5*
IJzernijverheid		121,0	118,1	82,5	84,7	101,6		93,5	101,7	88,3	105,3	97,2
Gietijzer		107,9	107,3	75,1	73,7	91,0		85,8	93,6	85,4	97,1	90,5
Ruw staal		116,2	115,6	81,5	79,6	98,2		93,0	102,6	92,5	103,7	98,0
Afgewerkte produkten		135,3	128,6	89,3	97,8	112,7		100,4	107,5	87,7	112,2	101,0

(vervolg op blz. 76)

Bruto kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid (1970 = 100) *(vervolg)*

BEDRIJFSTAK	1980						1981					
	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde
Vormstaalgieterijen, ijzergieterijen, draad- en metaaltrekkerijen, koudwalserijen		94,4	90,0	78,2	85,4	87,0		86,8	84,3	74,3	86,4	82,9
Vormstaalgieterijen		92,4	81,3	72,3	84,7	82,6		82,6	78,0	75,5	73,9	77,5
Ijzergieterijen		67,5	68,0	62,8	64,9	65,8		61,1	58,9	53,5	60,2	58,4
Draad- en metaaltrekker., koudwalser.		101,1	96,9	81,6	89,1	92,2		94,1	92,2	78,5	97,1	90,5
Nijverheid van non-ferrometalen		177,1	163,2	131,5	144,6	154,3		142,8	142,7	125,3	140,9	137,9
Ruwe produkten		175,6	163,8	136,3	151,5	156,9		142,2	138,0	124,3	137,3	135,4
Koper		174,5	158,4	129,3	146,8	152,2		129,8	128,9	111,0	135,3	126,3
Zink		108,2	108,8	95,9	101,8	103,7		112,4	110,1	103,0	91,4	104,2
Lood		132,2	126,2	100,9	118,8	119,6		119,1	85,4	93,5	113,1	102,7
Tin		100,1	100,1	81,0	72,9	89,1		44,7	43,2	51,8	37,6	44,2
Halfprodukten		179,7	162,8	129,6	137,3	152,2		144,1	148,5	127,1	145,4	141,2
Cokesfabrieken afhankelijk van de metaalindustrie		113,0	116,4	101,0	92,5	105,9		100,9	106,1	104,4	108,5	104,7
Metaalverwerkende nijverheid (b)	*25,1*	*143,8*	*129,2*	*117,8*	*127,0*	*129,4*	*25,1*	*127,4*	*126,6*	*115,7*	*132,1*	*125,4*
Fabricatie van werken uit metaal, met uitzondering van machines en transportmaterieel	5,6	136,9	126,6	116,5	122,7	125,7	5,6	120,7	119,0	113,7	127,1	120,1
Smederijen, perswerk, zwaar drijfwerk		126,3	121,6	102,7	100,1	112,7		99,3	111,4	98,4	119,7	107,2
Plaatbewerking		136,1	129,5	117,7	119,5	125,8		124,5	126,7	119,3	132,2	125,7
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf		119,1	107,5	101,6	108,3	109,1		104,7	95,4	93,0	107,0	100,0
Bruggen, vakwerk, enz.		110,9	106,9	104,9	114,4	109,3		106,2	102,7	97,5	110,8	104,3
Wapens en munitie		220,1	187,5	155,6	167,2	182,7		172,9	183,4	183,3	184,8	181,1
Constructie van machines, met uitzondering van elektrische machines	5,6	136,4	125,2	115,1	121,8	124,6	5,6	127,0	123,7	108,7	124,5	121,0
Drijfkrachtmachines, enz.		156,0	154,6	138,0	149,1	149,6		145,0	141,1	120,8	138,3	136,3
Werktuigmachines, enz.		121,7	114,4	105,4	109,5	112,7		110,2	111,4	104,1	113,1	109,7
Verscheidene mekaniekbouwwerken		147,8	136,2	125,1	139,6	137,2		154,6	143,9	131,1	142,3	143,0
Hijs-, vervoer- en weegapparaten		157,5	150,2	140,8	142,1	147,7		146,8	150,2	143,8	158,6	149,8
Toestellen voor verscheidene industrieën		122,5	103,2	93,8	97,7	104,2		107,2	99,3	87,0	92,9	96,6
Textielmachines en bijhorigheden		98,8	89,1	86,7	95,0	92,5		92,0	90,3	81,9	105,8	92,5
Constructie van elektrische machines, toestellen en toebehoren	6,9	141,8	122,3	115,8	127,0	126,7	6,9	119,9	117,1	113,8	127,4	119,6
Roterende en statische machines		89,3	80,6	91,7	101,4	90,9		79,9	91,6	..	..	..
Apparaten voor de nijverheid en het huishoudelijk gebruik		79,1	74,9	68,8	77,5	75,0		71,7	70,2	..	..	..
Andere produkten		162,6	139,0	130,1	142,6	143,5		136,5	131,7	..	..	..
Constructie van transportmaterieel	6,8	191,6	171,1	148,5	161,8	168,2	6,8	169,3	176,5	153,2	181,5	170,1
Scheepsbouw		107,4	116,7	111,0	110,7	111,4		94,9	104,2	75,2	100,9	93,8
Auto's, rijwielen, enz.		173,0	143,9	119,6	133,7	142,2		146,0	146,0	138,0	152,7	145,7
Spoorweg- en trammaterieel		111,1	111,0	98,5	107,3	107,0		111,0	122,7	125,3	141,8	125,2
Vliegtuigbouw		1 460,9	1 680,4	1 699,6	1 947,2	1 696,3		1 891,4	1 964,5	1 995,7	2 072,5	1 981,0
Meet-, laboratoriumapparaten, enz.	0,2	127,0	131,2	143,9	161,0	140,7	0,2	151,3	148,5	136,9	124,9	140,4
Elektriciteit	*5,4*	*195,7*	*167,9*	*153,7*	*187,5*	*176,3*	*5,4*	*181,8*	*154,7*	*144,2*	*185,3*	*166,4*
Waterdistributie	*1,4*	*134,6*	*138,6*	*134,8*	*135,0*	*135,8*	*1,4*	*134,1*	*137,2*	*134,1*	*136,1*	*135,4*
Bouwnijverheid (a)	**21,3**	**68,8**	**87,0**	**70,8**	**66,3**	**73,3**	**21,3**	**53,1**	**75,5**	**58,3**	**55,5**	**60,6**

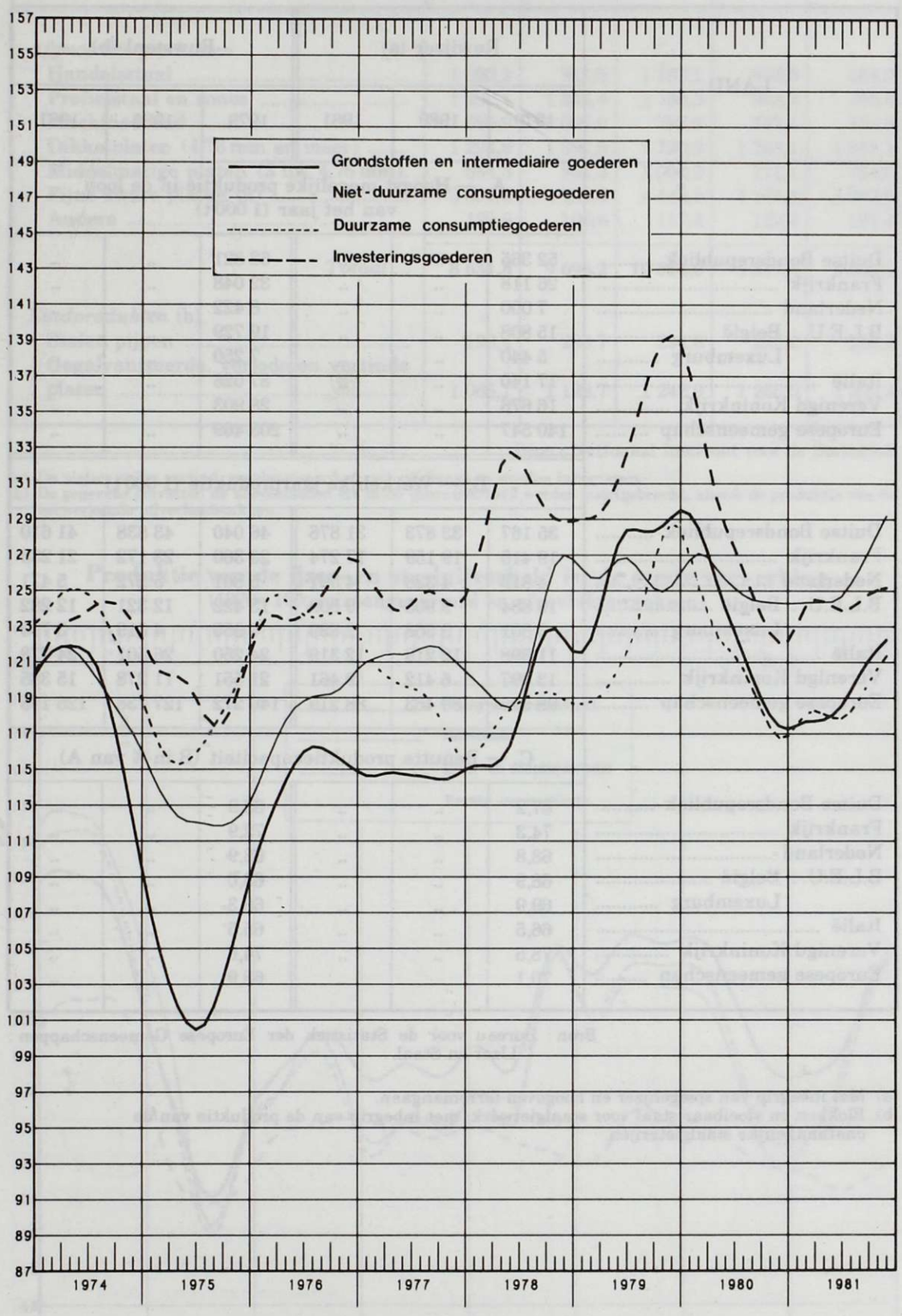
(a) De gegevens voor 1981 zijn voorlopig.
(b) Vanaf het tweede kwartaal van 1981 zijn de gegevens voorlopig.
(c) Vanaf 1978 zijn de kaardspinnerijen inbegrepen.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Evolutie van de industriële produktie volgens goederengroepen

Seizoengezuiverd en afgevlakte reeksen

(bruto-indexcijfers 1970=100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Vergelijking van het verloop van de hoogst mogelijke jaarproduktie van ruwijzer en ruwstaal met de werkelijke produktie per land in de E.E.G.

LAND	Ruwijzer (a)			Ruwstaal (b)		
	1979	1980	1981	1979	1980	1981
	A. — Hoogst mogelijke produktie in de loop van het jaar (1 000 t)					
Duitse Bondsrepubliek	52 365	..	..	68 821	..	..
Frankrijk	26 118	..	..	32 048	..	..
Nederland	7 000	..	..	8 422	..	..
B.L.E.U. : België	15 808	..	..	19 729	..	..
Luxemburg	5 440	..	..	7 250	..	..
Italië	17 140	..	..	37 026	..	..
Verenigd Koninkrijk	16 676	..	..	28 903	..	..
Europese gemeenschap	140 547	..	..	203 469	..	..
	B. — Werkelijke jaarproduktie (1 000 t)					
Duitse Bondsrepubliek	35 167	33 873	31 876	46 040	43 838	41 610
Frankrijk	19 415	19 159	17 274	23 360	23 172	21 235
Nederland	4 813	4 328	4 591	5 801	5 272	5 471
B.L.E.U. : België	10 884	9 905	9 809	13 422	12 321	12 282
Luxemburg	3 801	3 568	2 889	4 950	4 619	3 790
Italië	11 398	12 219	12 319	24 250	26 501	24 778
Verenigd Koninkrijk	13 097	6 412	9 461	21 551	11 278	15 385
Europese gemeenschap	98 575	89 463	88 219	140 272	127 738	125 195
	C. — Benutte produktiecapaciteit (B in % van A)					
Duitse Bondsrepubliek	67,2	..	..	66,9	..	..
Frankrijk	74,3	..	..	72,9	..	..
Nederland	68,8	..	..	68,9	..	..
B.L.E.U. : België	68,9	..	..	68,0	..	..
Luxemburg	69,9	..	..	68,3	..	..
Italië	66,5	..	..	65,5	..	..
Verenigd Koninkrijk	78,5	..	..	74,6	..	..
Europese gemeenschap	70,1	..	..	68,9	..	..

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen : IJzer en Staal.

(a) Met inbegrip van spiegelijzer en hoogoven-ferromangaan.
(b) Blokken en vloeibaar staal voor staalgietwerk, met inbegrip van de produktie van de onafhankelijke staalgieterijen.

Produktie van afgewerkte en eindprodukten van de ijzer- en staalnijverheid

(duizenden tonnen)

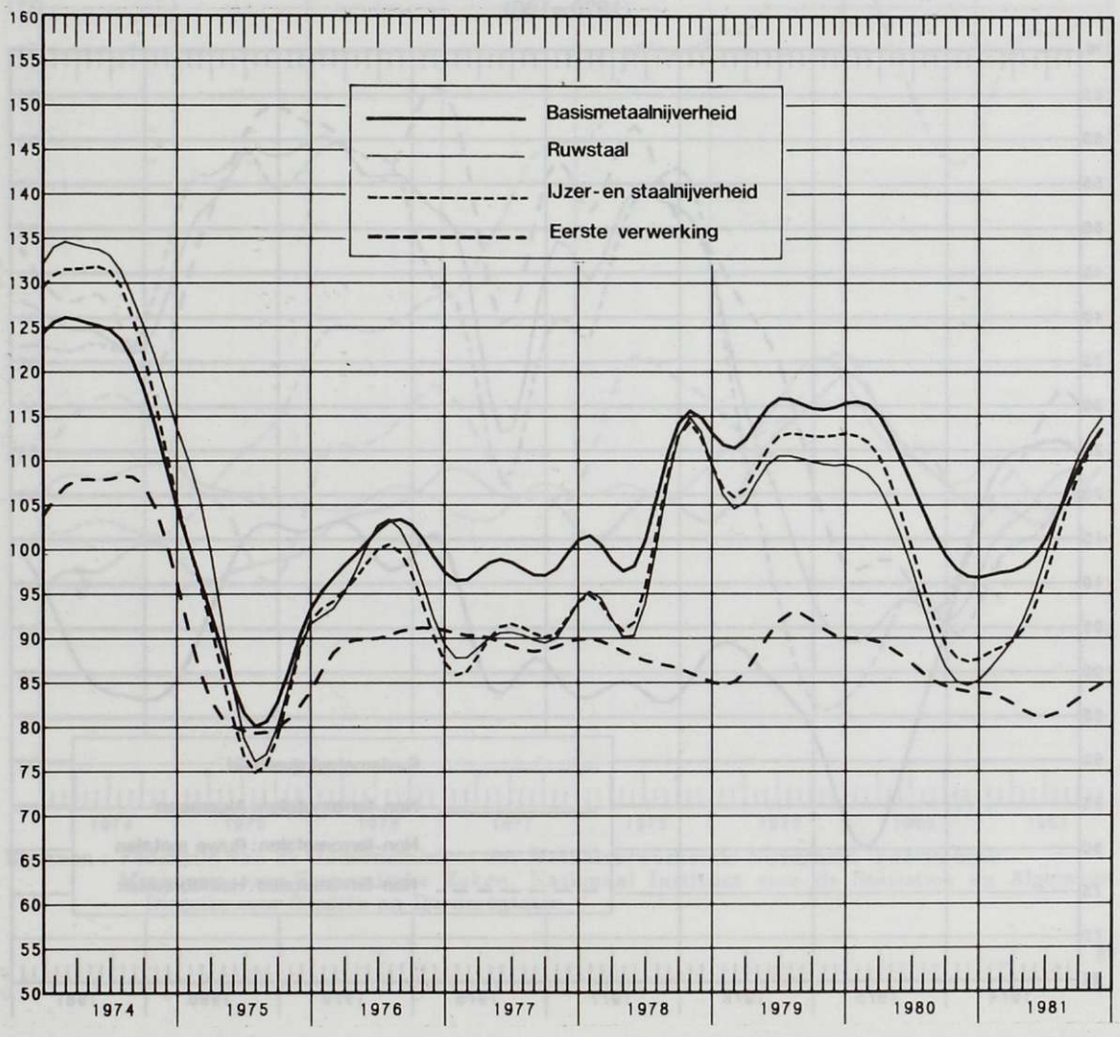
OMSCHRIJVING	1977	1978	1979	1980	1981
Afgewerkte produkten.					
Handelsstaal	1 020,2	911,5	1 133,1	936,5	684,9
Profielstaal en zones	1 200,1	1 254,4	1 130,3	943,2	796,6
Machinedraad	580,9	697,9	798,9	787,4	780,8
Dikke platen (4,76 mm en meer)	1 224,9	1 591,9	1 730,3	1 788,1	1 957,1
Middelmatige platen (3 tot 4,76 mm).	584,3	901,3	1 004,2	771,1	764,0
Fijne zware platen (a)	3 891,8	4 232,6	4 449,8	4 168,8	3 707,6
Andere	129,6	106,6	117,4	122,4	197,4
Totaal ...	**8 631,8**	**9 696,2**	**10 364,0**	**9 517,4**	**8 888,3**
Eindprodukten (b).					
Stalen pijpen	199,4	283,7	294,8	225,2	238,2
Gegalvanizeerde, verlode en vertinde platen	1 066,1	1 129,7	1 242,9	1 265,0	1 220,4

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De platen welke vertind, gegalvaniseerd of verlood dienen te worden inbegrepen.
(b) De gegevens omvatten de hoeveelheden die in de ijzernijverheid werden voortgebracht, alsook de produktie van de verwerkende nijverheidstakken.

Produktie van de ijzer- en staalnijverheid en de eerste verwerking

(1970=100; seizoengezuiverd en afgevlakte reeksen)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van non-ferrometalen

(duizenden tonnen)

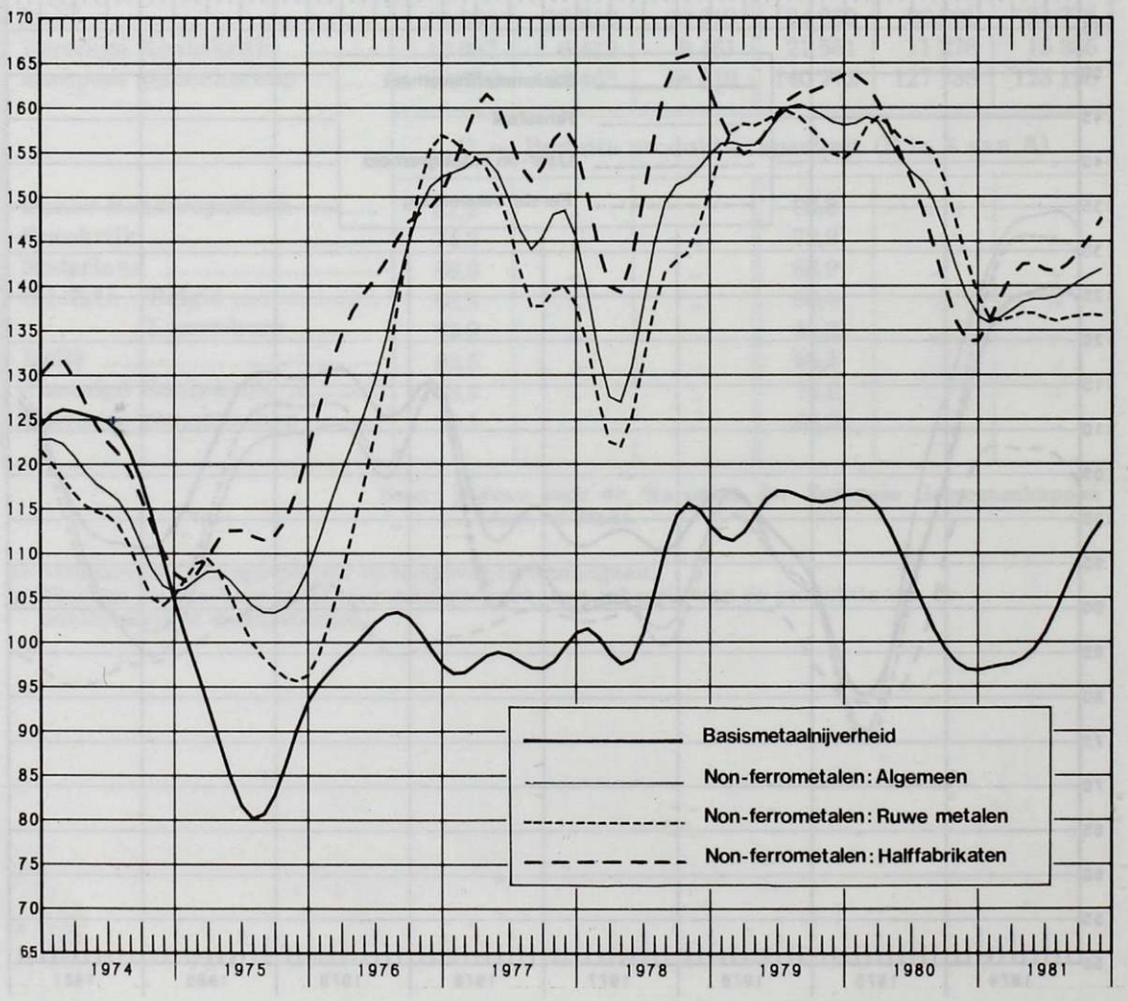
OMSCHRIJVING	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Metalen (1e en 2e fusie) :								
Zink	293,6	225,0	241,2	258,2	240,5	261,7	249,2	250,4
Koper	388,3	357,0	481,8	563,3	504,9	519,9	526,3	436,6
Lood	109,6	114,9	121,5	122,8	125,0	113,4	127,9	109,9
Tin	4,2	5,5	6,1	5,0	5,2	4,7	5,0	2,5
Cadmium	1,0	1,0	1,2	1,4	1,2	1,4	1,5	1,2
Aluminium en diversen	11,1	8,2	8,6	7,0	3,6	4,6	4,1	3,4
Zinkstof	54,0	46,3	42,4	43,6	32,9	27,4	30,1	26,2
Totaal...	**861,9**	**757,9**	**902,8**	**1001,4**	**913,3**	**933,2**	**944,1**	**830,2**
Halffabrikaten :								
Koper	226,4	217,7	274,2	338,5	327,6	340,0	341,2	295,5
Lood	17,9	15,7	15,8	18,1	19,2	17,5	16,3	16,0
Aluminium	255,8	208,1	262,5	261,8	264,1	275,1	247,5	251,2
Zink	50,4	29,6	36,7	34,1	32,3	32,4	33,4	28,6
Diversen	1,2	1,1	1,5	0,7	0,4	0,4	0,3	0,3
Totaal ...	**551,7**	**472,3**	**590,7**	**653,2**	**643,6**	**665,4**	**638,8**	**591,6**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van de nijverheid der non-ferrometalen

Seizoengezuiverd en afgevlakte reeksen

(1970=100)

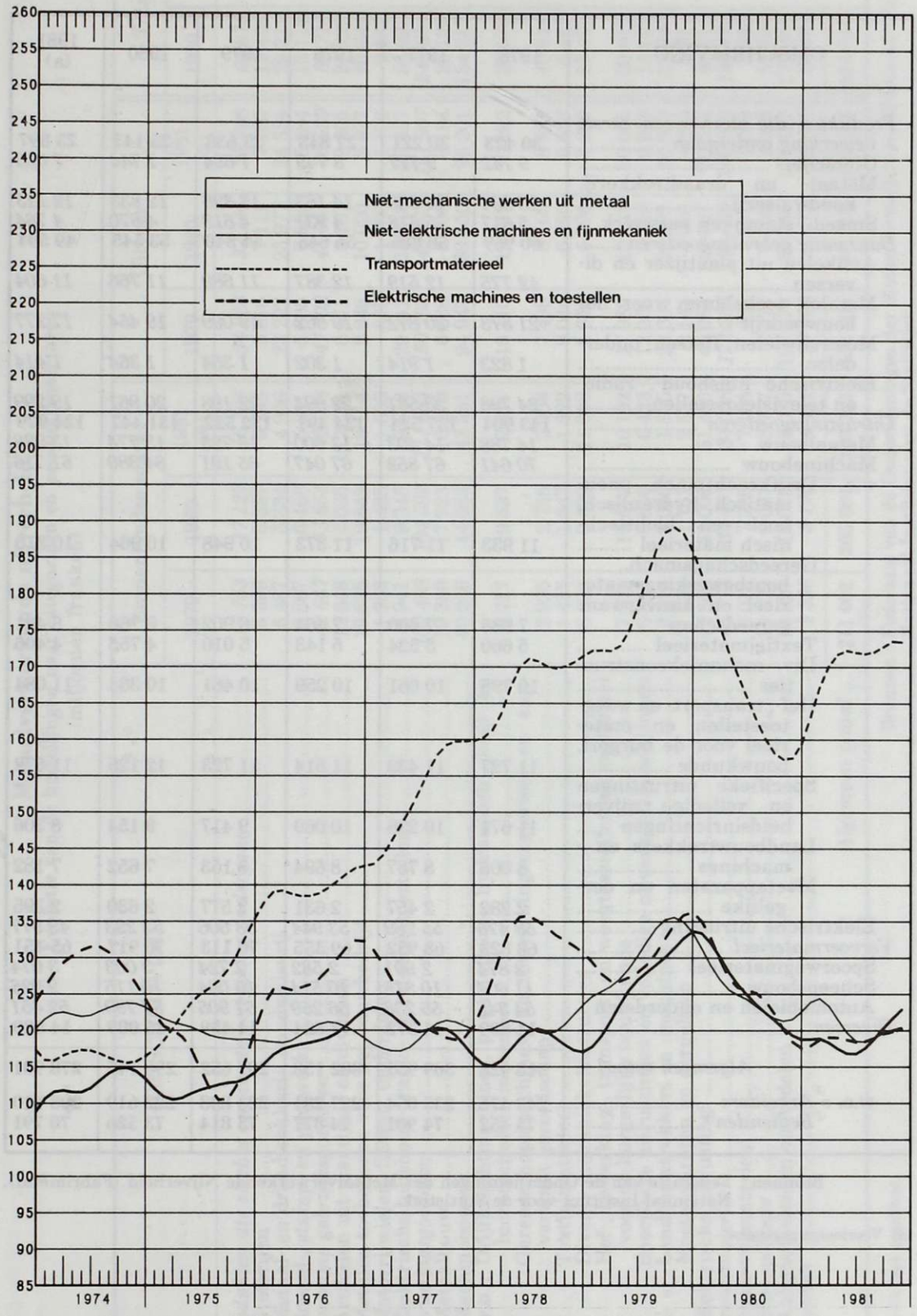

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van de metaalverwerkende nijverheid

Seizoengezuiverd en afgevlakte reeksen

(1970=100)

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal).
Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Metaalverwerkende nijverheid

Evolutie van de totale tewerkstelling naar categorieën en produktensectoren
(maandgemiddelden in eenheden)

OMSCHRIJVING	1976	1977	1978	1979	1980	1981 (a)
Produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan	**30 423**	**30 221**	**27 843**	**25 638**	**25 147**	**23 897**
Gieterijen	*9 142*	*9 717*	*8 749*	*7 694*	*7 744*	*7 020*
Metaal- en draadtrekkerij, koudwalserij	*15 664*	*14 986*	*14 163*	*13 326*	*12 833*	*12 113*
Smeed-, stamp- en perswerk	*5 617*	*5 518*	*4 931*	*4 618*	*4 570*	*4 764*
Duurzame gebruiksgoederen	**60 969**	**58 886**	**56 645**	**54 340**	**53 545**	**49 594**
Artikelen uit plaatijzer en diversen	*12 775*	*12 519*	*12 387*	*11 689*	*11 766*	*11 604*
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf	*21 573*	*20 872*	*19 962*	*19 099*	*19 454*	*17 277*
Motorrijwielen, fietsen, onderdelen	*1 823*	*1 914*	*1 302*	*1 354*	*1 364*	*1 414*
Elektrische huishoud-, radio- en televisietoestellen	*24 798*	*23 581*	*22 994*	*22 198*	*20 961*	*19 299*
Uitrustingsgoederen	**143 904**	**137 524**	**134 491**	**132 522**	**131 447**	**124 979**
Metaalbouw	*14 788*	*14 403*	*13 500*	*13 725*	*13 774*	*13 286*
Machinebouw	*70 641*	*67 852*	*67 047*	*65 191*	*64 380*	*61 716*
w.o. : Drijfkrachtmach., pneumatisch, hydraulisch, koel- en luchttechnisch materieel	11 933	11 716	11 373	10 948	10 964	10 310
Gereedschapsmach., houtbewerkingsmaterieel en aanverwant gereedschap	7 968	7 600	7 464	6 902	6 766	6 461
Textielmaterieel	5 660	5 524	5 143	5 010	4 755	4 406
Div. mekaniekconstructies	10 795	10 061	10 259	10 461	10 334	11 084
Hef-, transport- en weegtoestellen en materieel voor de burgerl. bouwkunde	11 727	11 439	11 514	11 723	12 125	11 572
Specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinrichtingen	11 671	10 298	10 069	9 417	9 154	8 306
Landbouwtrekkers en -machines	8 605	8 757	8 594	8 153	7 652	7 182
Meetapparaten en dergelijke	2 282	2 457	2 631	2 577	2 630	2 395
Elektrische uitrusting	*58 475*	*55 269*	*53 944*	*53 606*	*53 293*	*49 977*
Vervoermaterieel	**68 823**	**68 952**	**69 355**	**70 113**	**70 917**	**65 451**
Spoorwegmaterieel	*2 874*	*2 901*	*2 582*	*2 724*	*3 003*	*3 074*
Scheepsbouw	*11 604*	*10 815*	*10 514*	*10 084*	*10 115*	*9 926*
Automobielen en onderdelen	*54 345*	*55 236*	*56 259*	*57 905*	*57 799*	*52 451*
Diversen	**14 809**	**14 372**	**13 824**	**14 439**	**15 089**	**14 980**
Algemeen totaal	**318 928**	**309 955**	**302 158**	**297 652**	**296 145**	**278 901**
w.o. : *Arbeiders*	**243 476**	**235 054**	**227 281**	**223 838**	**222 619**	**208 110**
Bedienden	**75 452**	**74 901**	**74 877**	**73 814**	**73 526**	**70 791**

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal).
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voorlopige gegevens.

Metaalverwerkende nijverheid

Evolutie van de bestellingen naar categorieën en produktensectoren

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Binnenlandse markt			Uitvoer			Totaal	
	1979	1980	1981 (a)	1979	1980	1981 (a)	1980	1981 (a)
Produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan	*16 753*	*17 129*	*16 105*	*34 925*	*37 746*	*37 998*	*54 875*	*54 103*
Gieterijen	5 399	5 337	5 298	5 818	7 111	7 180	12 448	12 478
Metaal- en draadtrekkerij, koudwalserij	5 487	5 334	4 996	23 222	23 977	24 534	29 311	29 530
Smeed-, stamp- en perswerk	5 867	6 458	5 811	5 885	6 658	6 284	13 116	12 095
Duurzame gebruiksgoederen	*42 647*	*43 654*	*42 008*	*47 702*	*45 061*	*46 529*	*88 715*	*88 537*
Artikelen uit plaatijzer en diversen	12 848	13 035	12 781	8 471	8 187	9 805	21 222	22 586
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf	19 625	19 849	18 114	8 946	10 020	9 877	29 869	27 991
Motorrijwielen, fietsen, onderdelen	1 233	1 425	1 565	873	1 106	1 190	2 531	2 755
Elektrische huishoud-, radio- en televisietoestellen	8 941	9 345	9 548	29 412	25 748	25 657	35 093	35 205
Uitrustingsgoederen	*102 488*	*104 592*	*111 681*	*150 298*	*145 363*	*151 907*	*249 955*	*263 588*
Metaalbouw	19 389	17 923	16 270	6 266	8 206	6 194	26 129	22 464
Machinebouw	40 236	44 663	43 921	94 947	89 550	95 201	134 213	139 122
w.o. : Drijfkrachtmachines, pneumatisch-, hydraulisch-, koel- en luchttechnisch materieel	9 717	9 537	7 611	18 110	19 542	20 092	29 079	27 703
Gereedschapsmachines, houtbewerkingsmaterieel en aanverwant gereedschap	2 925	2 756	2 908	7 498	8 158	8 993	10 914	11 901
Textielmaterieel	1 455	1 547	1 322	9 044	6 865	6 930	8 412	8 252
Diverse mekaniekconstructies	8 628	9 629	11 093	5 655	5 796	7 890	15 425	18 983
Hef-, bewerking-, transport- en weegtoestellen en materieel voor de burgerlijke bouwkunde	7 771	10 572	10 192	17 989	19 045	20 055	29 617	30 247
Specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinrichtingen	6 595	6 806	6 423	12 206	9 149	9 918	15 955	16 341
Landbouwtrekkers en -machines	2 214	2 065	1 835	22 304	16 929	16 933	18 994	18 768
Meetapparaten en dergelijke	931	1 751	2 537	2 141	4 066	4 390	5 817	6 927
Elektrische uitrusting	42 863	42 006	51 490	49 085	47 607	50 512	89 613	102 002
Vervoermaterieel	*45 778*	*34 451*	*34 038*	*172 255*	*163 669*	*180 839*	*198 120*	*214 877*
Spoorwegmaterieel	6 012	7 289	7 186	1 005	1 997	1 069	9 286	8 255
Scheepsbouw	19 939	9 087	8 777	3 974	2 708	2 288	11 795	11 065
Automobielen en onderdelen	19 827	18 075	18 075	167 276	158 964	177 482	177 039	195 557
Diversen	*3 336*	*5 175*	*4 411*	*27 306*	*24 479*	*26 060*	*29 654*	*30 471*
Algemeen totaal ...	**211 002**	**205 001**	**208 243**	**432 486**	**416 318**	**443 333**	**621 319**	**651 576**

(a) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal).
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Metaalverwerkende nijverheid

Evolutie van de leveringen naar categorieën en produktensectoren

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Binnenlandse markt			Uitvoer			Totaal	
	1979	1980	1981 (a)	1979	1980	1981 (a)	1980	1981 (a)
Produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan	*15 514*	*16 533*	*15 266*	*33 673*	*35 837*	*36 440*	*52 370*	*51 706*
Gieterijen	4 331	4 921	4 627	4 864	5 864	5 869	10 785	10 496
Metaal- en draadtrekkerij, koudwalserij	5 373	5 485	4 828	23 341	23 837	24 076	29 322	28 904
Smeed-, stamp- en perswerk	5 810	6 127	5 811	5 468	6 136	6 495	12 263	12 306
Duurzame gebruiksgoederen	*42 756*	*44 935*	*43 443*	*45 594*	*46 681*	*47 964*	*91 616*	*91 407*
Artikelen uit plaatijzer en diversen	13 060	13 338	13 009	7 025	8 210	9 937	21 548	22 946
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf	19 462	20 671	18 978	9 399	10 373	10 107	31 044	29 085
Motorrijwielen, fietsen, onderdelen	1 397	1 575	1 687	848	1 200	1 228	2 775	2 915
Elektrische huishoud-, radio- en televisietoestellen	8 837	9 351	9 769	28 322	26 898	26 692	36 249	36 461
Uitrustingsgoederen	*90 019*	*104 148*	*108 061*	*131 322*	*140 894*	*140 299*	*245 042*	*248 360*
Metaalbouw	15 870	19 521	19 401	6 010	4 650	5 543	24 171	24 944
Machinebouw	38 346	42 727	42 983	85 145	90 111	91 151	132 838	134 134
w.o. : Drijfkrachtmachines, pneumatisch-, hydraulisch-, koel- en luchttechnisch materieel	9 318	9 415	9 021	16 900	20 825	19 464	30 240	28 485
Gereedschapsmachines, houtbewerkingsmaterieel en aanverwant gereedschap	2 939	3 049	2 765	7 438	8 090	8 402	11 139	11 167
Textielmaterieel	1 332	1 344	1 145	6 400	6 396	6 736	7 740	7 881
Diverse mekaniekconstructies	8 071	9 403	11 030	5 366	5 968	7 166	15 371	18 196
Hef-, bewerking-, transport- en weegtoestellen en materieel voor de burgerlijke bouwkunde	7 696	9 706	9 995	17 512	18 504	19 793	28 210	29 788
Specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinrichtingen	5 687	6 416	5 630	7 550	9 328	9 602	15 744	15 232
Landbouwtrekkers en -machines	2 303	2 087	1 843	21 716	17 057	16 185	19 144	18 028
Meetapparaten en dergelijke	1 000	1 307	1 554	2 263	3 943	3 803	5 250	5 357
Elektrische uitrusting	35 803	41 900	45 677	40 167	46 133	43 605	88 033	89 282
Vervoermaterieel	*33 404*	*31 669*	*33 804*	*171 361*	*166 555*	*180 454*	*198 224*	*214 258*
Spoorwegmaterieel	2 650	5 654	6 701	1 124	628	668	6 282	7 369
Scheepsbouw	10 563	7 250	9 345	3 139	6 472	2 561	13 722	11 906
Automobielen en onderdelen	20 191	18 765	17 758	167 098	159 455	177 225	178 220	194 983
Diversen	*3 203*	*3 282*	*4 232*	*17 618*	*20 562*	*25 986*	*23 844*	*30 218*
Algemeen totaal ...	**184 896**	**200 567**	**204 806**	**399 568**	**410 529**	**431 143**	**611 096**	**635 949**

(a) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal).
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie in sommige takken van de scheikundige nijverheid

OMSCHRIJVING	Eenheid	1977	1978	1979	1980	1981
Rubberprodukten	t	120 266	123 694	132 649	142 351	133 998
w.o. : — banden	t	(47 942)	(45 519)	(48 865)	(52 801)	(46 264)
Zeep en wasmiddelen :						
Zeep	t	31 080	29 446	28 607	29 874	30 505
Waspoeders	t	117 695	129 485	114 574	136 830	142 159
Andere wasmiddelen	t	118 713	127 700	131 910	134 708	144 773
Salpeterzuur	1 000 t	986	1 048	1 055	1 167	1 316
Zwavelzuur en oleum (a)	1 000 t	2 011	2 112	2 299	2 151	1 974
Zuurstof	duizenden m^3	951	1 008	1 077	962	913
Acetyleen	t	2 704	2 760	2 443	2 334	2 328
Produkten van steenkooldistillatie :						
Benzeen	1 000 t	43	39	46	39	53
Ruwe benzol	1 000 t	39	41	44	34	30
Ruwe teer	1 000 t	209	164	203	188	198
Koudlijm, gelatines, osseine	t	23 727	21 234	20 215	17 826	17 508
Synthetische kleefstoffen	t	25 170	18 216	7 996	7 255	5 574
Verf, lak, vernis (b)	t	116 120	116 917	115 843	106 263	114 137
Onderhoudsprodukten	t	55 997	55 130	55 786	60 599	65 217
Synthetische ammoniak en derivaten :						
Primaire N	t-N	583 522	539 699	530 618	541 643	588 549
w.o. : — in meststoffen	t-N	(401 553)	(392 994)	(388 343)	(383 429)	(432 817)
— in technische produkten	t-N	(82 422)	(67 732)	(59 515)	(45 715)	(63 951)
Ammoniumsulfaat uit terugwinning	t-N	121 267	129 941	147 508	121 204	113 098
Fosfaatmeststoffen	1 000 t	648	599	627	696	707
Gemalen thomasslakken	1 000 t	841	928	1 052	893	496
Samengestelde meststoffen :						
Geproduceerd door producenten van de grondstoffen	1 000 t	1 404	1 553	1 647	1 695	1 586
Geproduceerd door mengelaars	1 000 t	304	333	301	374	342

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Teruggebracht op 100 % mono-gehydrateerd.
(b) De daarbij aanwendbare vergunnings- en oplosmiddelen inbegrepen.

Verbruikte grondstoffen en leveringen in de plastiekverwerkende nijverheid

(tonnen)

OMSCHRIJVING	1977	1978	1979	1980	1981 (a)
Verbruikte grondstoffen	441 458	447 661	502 504	489 385	512 992
Leveringen :					
Halffabrikaten	181 800	211 906	245 799	248 659	256 178
Afgewerkte produkten	195 636	187 674	202 111	194 309	221 461
Tanks, vaten, enz.	4 251	3 859	4 574	3 864	3 491
Verpakkingsartikelen :					
— zakken	54 077	56 262	60 736	60 149	59 019
— flessen en flacons	17 415	16 015	19 997	17 476	15 265
— andere	38 261	33 800	38 233	37 191	37 713
Huishoud-, hygiene- en camping-artikelen	23 589	22 993	24 232	24 938	26 837
Toebehoren bouwbedrijf en meubelen	30 260	22 086	24 647	22 614	21 055
Sportartikelen, speelgoed en grammofoonplaten	1 257	1 269	1 278	1 230	1 619
Stukken voor industrie en transportmateriëlen	23 386	27 691	25 040	23 688	23 366
Andere voorwerpen en artikelen	3 140	3 699	3 374	3 736	33 096

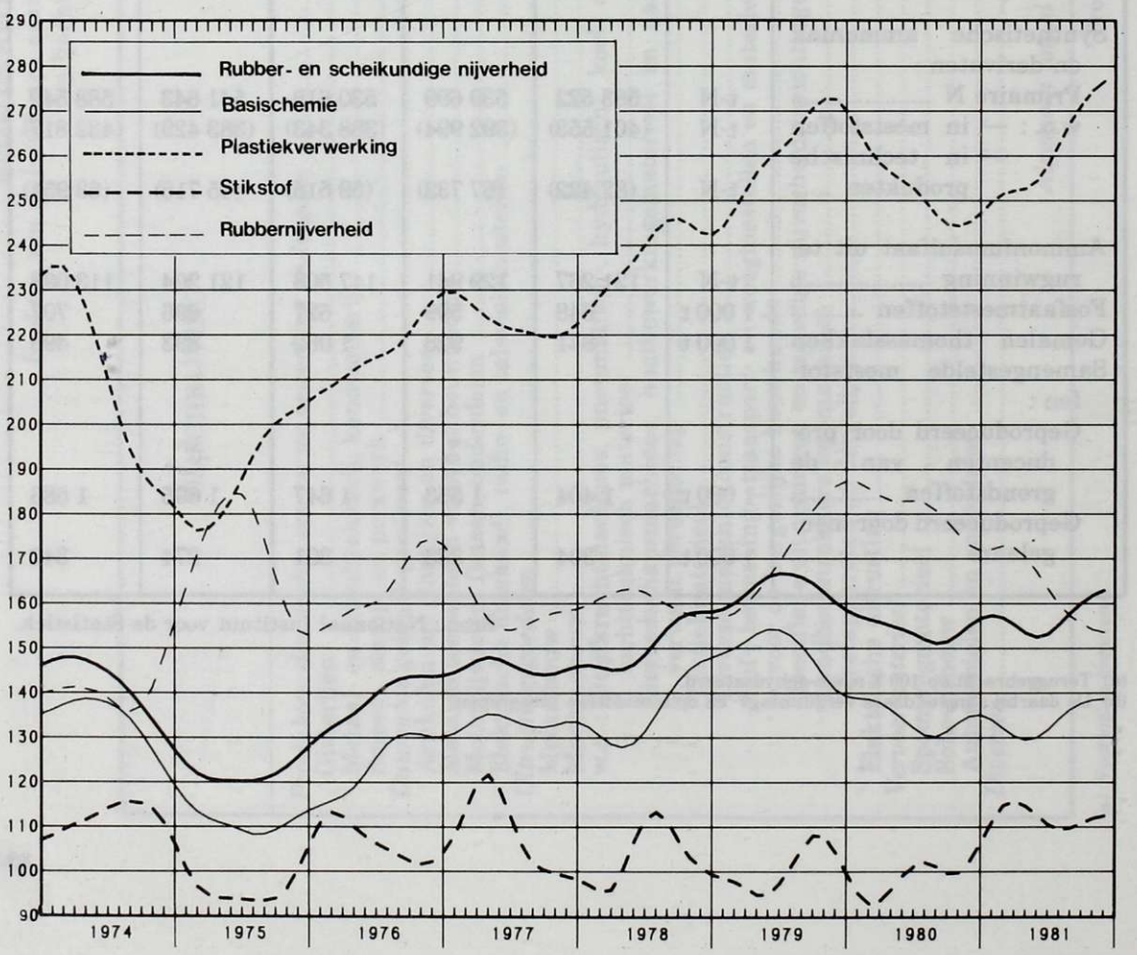
(a) Voorlopige gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van de scheikundige nijverheid en rubbernijverheid

Seizoengezuiverde en afgevlakte reeksen

(1970=100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Voorraden weefsel

Stand op 31 december
(tonnen)

AARD DER WEEFSELS	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Katoen	13 676	13 885	15 208	14 007	14 192	14 716	13 214
Vlas	1 031	880	813	835	791	639	668
Wol	6 187	6 498	6 113	5 440	6 293	6 991	6 623
Rayonne en rayonnevezels	4 863	4 610	4 732	4 316	3 919	3 892	3 615
Synthetische vezels	17 624	19 493	22 546	20 277	19 654	22 121	23 812
Jute	1 068	637	567	384	582	546	463
Tapijten van harde vezels	585	580	812	811	1 155	744	638

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van de breigoednijverheid

OMSCHRIJVING	Eenheid	1977	1978	1979	1980	1981
Gebreide stoffen :						
Ondergoed	t	3 414	3 407	3 541	3 803	3 202
Bovengoed	t	3 392	3 499	3 875	4 159	4 090
Andere	t	2 523	1 529	1 820	1 462	1 442
Totaal ...	t	**9 329**	**8 435**	**9 236**	**9 424**	**8 734**
Afgewerkte produkten :						
Ondergoed	1 000 dz.	2 165	2 042	1 915	2 112	1 732
Dameskousen van synthetische garens	1 000 dz. par.	243	193	181	170	126
Broekkousen	1 000 dz.	1 142	971	916	934	733
Sokken, 3/4 kousen, sokjes uit synthetische garens	1 000 dz. par.	660	725	720	585	541
Andere	1 000 dz. par.	1 006	1 028	1 079	1 105	1 088
Bovengoedartikelen	1 000 stuks	14 731	13 281	12 332	12 739	11 829
T-shirts en polohemden	1 000 stuks	1 506	1 484	2 192	2 334	2 197

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Textielproduktie

Spinnerijen, weverijen, wolbereiding

(tonnen)

OMSCHRIJVING	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Wolbereiding :							
Wassen en verkolen van de wol	9 840	12 852	10 248	9 499	9 675	9 903	8 035
Kammen van de wol (a)	24 586	37 639	35 913	35 986	35 616	35 753	28 422
Spinnerijen :							
Katoen	54 947	68 810	52 980	51 923	57 208	56 663	49 294
w.o. : fijn katoen en mixte garens	(38 476)	(47 142)	(35 080)	(39 463)	(46 402)	(46 251)	(39 662)
rayonnevezels	(10 642)	(15 263)	(12 277)	(11 212)	(9 494)	(9 229)	(8 727)
Kaardwol	25 474	30 850	29 599	32 385	35 232	37 470	38 952
Kamwol	45 682	50 278	47 319	41 596	41 041	43 379	39 639
Vlas	8 980	10 560	8 964	9 004	9 607	9 369	8 149
Jute	37 068	37 188	29 692	23 133	16 875	14 366	14 038
Harde vezels	41 539	38 561	27 215	27 668	29 426	27 766	27 757
w.o. : enkel garens	(36 981)	(33 697)	(22 535)	(21 988)	(22 663)	(19 104)	(19 263)
touwwerk	(4 558)	(4 864)	(4 680)	(5 680)	(6 763)	(8 662)	(8 494)
Kunstmatige garens en vezels	..	..	..	..	..	..	..
w.o. : viscose garens	(3 055)	(4 043)	(3 210)	(3 929)	(4 076)	(4 504)	(4 207)
acetaatgarens	..	..	..	..	..	..	..
vezels	(10 308)	(21 402)	(23 025)	(24 579)	(26 836)	(22 029)	(14 582)
Weverijen :							
Katoen (b)	55 050	63 076	48 676	45 339	51 659	50 773	47 487
Vlas	4 631	5 033	4 346	5 588	4 876	4 153	3 888
Wol (b)	30 140	33 972	27 365	27 609	30 691	35 716	35 585
Rayonne en rayonnevezels (b)	27 640	30 823	32 030	33 218	33 972	33 668	35 606
Synthetische vezels (b)	125 301	160 720	169 411	164 938	190 481	205 634	228 272
Jute (c)	8 343	5 826	5 171	4 485	5 986	5 922	5 023
Tapijten :							
Katoen	2 384	2 678	1 922	1 505	1 431	1 806	1 441
Wol	23 044	26 894	22 840	23 109	26 150	30 694	30 940
Jute	2 263	1 536	2 392	2 030	2 152	3 187	2 440
Dekens (katoen en wol) (d)	3 616	4 020	3 233	2 652	3 222	3 035	2 921
Weefsels voor stoffering (e)	35 550	43 107	40 287	39 889	39 498	38 369	39 900
w.o. : katoen	(13 292)	(15 284)	(9 327)	(7 036)	(6 398)	(6 473)	(6 928)

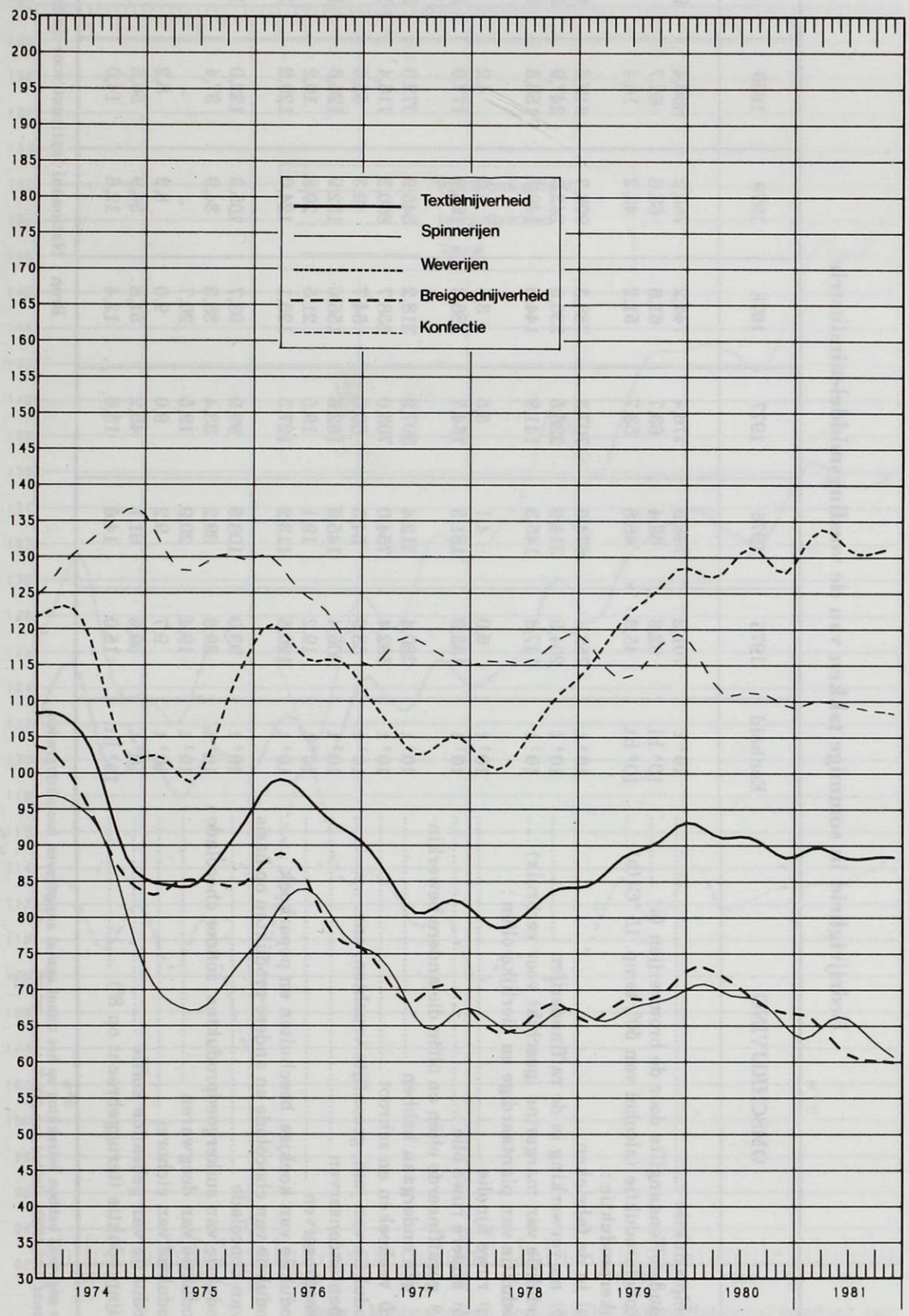
(a) Nieuwe reeks : wol en haar, synthetische en kunstmatige vezels en wolkammeling inbegrepen.
(b) Tapijten en dekens inbegrepen.
(c) Tapijten inbegrepen.
(d) Dekens in rayonnevezels en synthetische vezels inbegrepen.
(e) Weefsels voor stoffering in rayonnevezels en synthetische vezels inbegrepen.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Textielnijverheid

Seizoengezuiverde en afgevlakte reeksen

(1970=100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Bedrijvigheid in sommige takken van de voedingsmiddelenindustrie

OMSCHRIJVING	Eenheid	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Meelproduktie	10^3 t	701,2	748,9	776,4	744,2	766,2	850,4	967,5
Grondstoffenaangifte door de brouwerijen (a)	10^6 hl.	62,8	66,4	63,7	61,8	63,8	65,7	65,5
Alcoholproduktie (alcohol van 50°, temp. 15 °C) (b)	10^6 lit.	45,3	48,8	53,7	51,2	43,2	16,4	14,3
Suikerproduktie :								
a) in de fabrieken	10^3 t	752,8	674,0	707,3	788,3	908,3	819,6	968,6
b) na verwerking in de raffinaderijen	10^3 t	204,3	214,9	226,5	230,5	243,9	247,9	260,8
Produktie van margarine (geschikt voor verbruik)	10^3 t	147,8	145,3	141,9	144,8	149,7	158,3	149,9
Produktie van plantaardige en dierlijke oliën :								
a) ruwe lijnolie	10^3 t	6,0	4,1	3,5	3,5	4,3	4,2	3,5
b) andere ruwe olie	10^3 t	133,9	181,3	154,7	186,3	193,9	177,0	299,4
c) geraffineerde oliën en oliën die andere bewerkingen ondergaan hebben	10^3 t	280,4	312,4	307,9	318,2	345,9	372,0	371,5
d) veekoeken en schroot	10^3 t	562,4	754,0	703,0	858,7	860,3	716,4	1 132,5
Produktie van jam, geconfijte vruchten, enz.	10^3 t	53,9	54,3	50,0	54,7	49,3	52,6	57,2
Groentenconserven	10^3 t	206,4	145,6	182,6	155,6	152,9	125,6	173,0
Vleesconserven	10^3 t	19,2	19,1	19,5	21,5	20,8	19,2	20,4
Produktie van koekjes, beschuiten en peperkoek	10^3 t	120,5	113,2	127,3	125,1	124,0	129,2	134,9
Produktie van chocolade en andere produkten op basis van chocolade	10^3 t	93,0	103,5	99,9	93,7	105,3	122,0	127,0
Produktie van suikergoedprodukten, zonder chocolade	10^3 t	39,6	39,2	33,4	35,3	34,9	37,4	39,6
Produktie van deegwaren	10^3 t	19,4	20,9	19,5	20,7	..	..	..
Produktie van cichorei	10^3 t	9,7	9,2	9,0	9,0	8,2	8,2	7,1
Produktie van gebrande koffie	10^3 t	59,6	61,1	45,2	51,8	54,9	56,6	60,0
Azijnproduktie (teruggebracht op 8°)	10^6 lit.	15,0	14,6	13,6	12,4	12,6	14,0	15,2

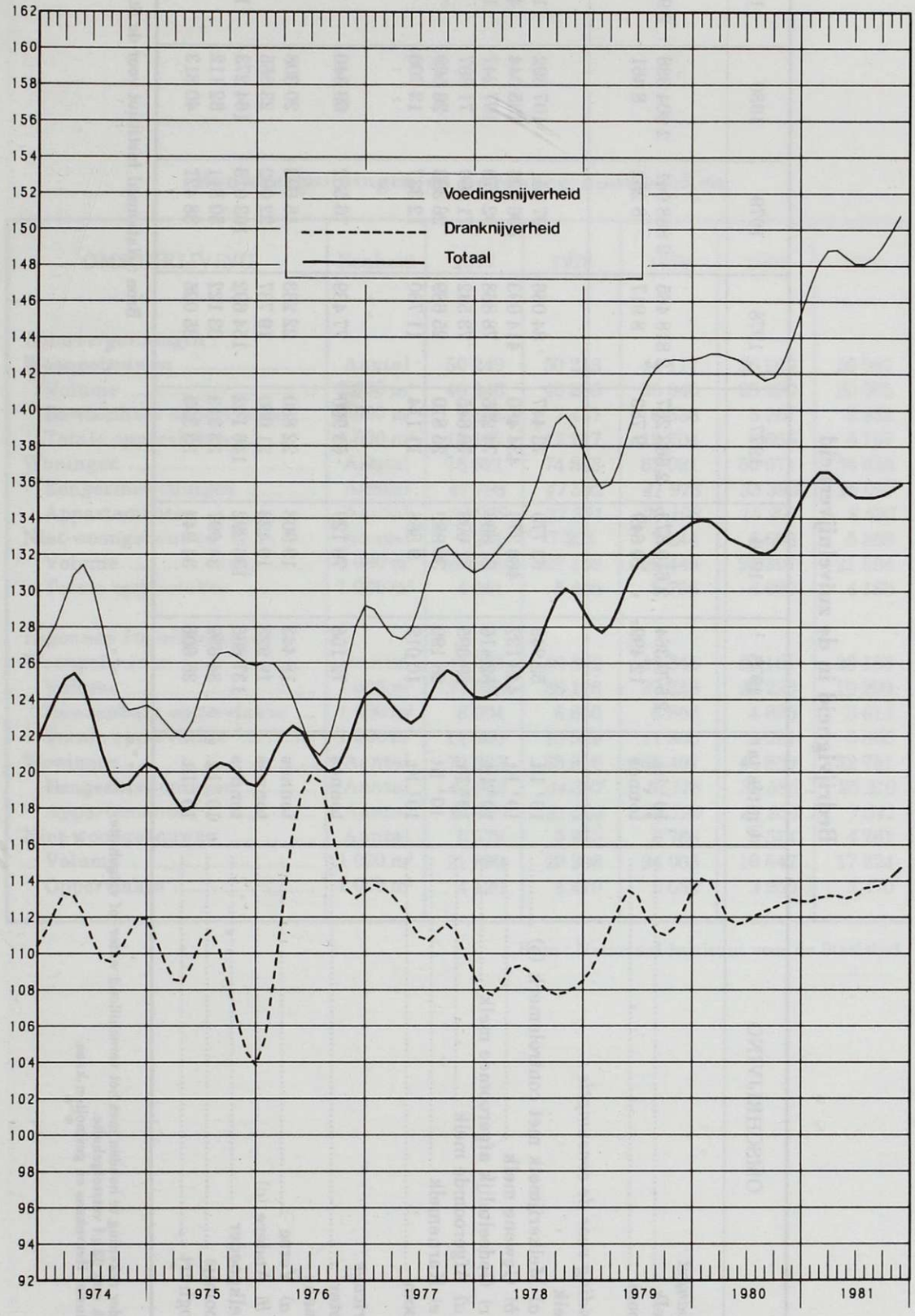
(a) De gegevens hebben betrekking op het totaal aantal aangegeven hectolitergraden.
(b) Vanaf juni 1980 : alcohol van 100 %, temp. 20 °C.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Voeding

Seizoengezuiverd en afgevlakte reeksen

(1970=100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Bedrijvigheid in de zuivelnijverheid

OMSCHRIJVING	Unités (a)	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Ontvangst :								
Melk	10^3 lit.	2 579 364	2 610 873	2 663 267	2 818 465	2 888 041	2 904 388	2 947 864
Room	tonnes	12 499	10 649	9 783	8 917	8 252	8 461	8 845
Bereiding voor de consumptie :								
Melk :								
a) Melkerijmelk met controlemerk (b)	10^3 lit.	52 949	63 770	73 447	84 066	97 251	107 392	105 927
b) Gewone melk	10^3 lit.	449 132	460 370	434 480	414 093	406 026	405 044	420 853
c) Gedeeltelijk afgeroomde melk	10^3 lit.	52 416	61 896	74 255	78 868	92 670	107 247	121 215
d) Afgeroomde melk	10^3 lit.	59 395	71 606	76 645	73 542	71 560	71 897	70 847
e) Karnemelk	10^3 lit	28 199	30 989	25 810	25 689	26 303	26 569	26 903
Room	10^3 lit.	10 019	9 888	11 114	11 780	12 337	13 700	15 100
Fabricage :								
Boter	tonnes	72 158	70 129	63 990	77 439	76 582	69 340	69 124
Kaas :								
a) Verse	tonnes	18 443	19 908	22 880	22 233	18 693	20 308	19 882
b) Andere (c)	tonnes	19 923	19 423	21 060	19 737	22 092	23 555	27 513
Melkpoeder	tonnes	137 866	136 292	146 142	154 692	163 013	164 273	156 623
Roomijs	10^3 lit.	34 659	34 097	33 213	33 122	50 811	52 112	53 695
Yoghurt	10^3 lit.	35 606	34 944	33 303	35 025	38 421	40 813	42 513

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Zonder rekening te houden met het verschillend water- of vetgehalte.
(b) Melk met 32 g/l vetstofgehalte.
(c) Exclusief Hervekaas en gesmolten kaas.

Bouwvergunningen en begonnen bouwwerken

OMSCHRIJVING	Eenheid	1977	1978	1979	1980	1981
Bouwvergunningen :						
Woongebouwen	Aantal	50 249	50 218	44 117	36 909	26 967
Volume	1 000 m³	40 346	40 285	35 040	28 290	20 065
Bewoonbare oppervlakte	1 000 m²	7 453	7 437	6 538	5 267	3 832
Totale oppervlakte	1 000 m²	12 167	12 217	10 704	8 665	6 157
Woningen	Aantal	76 821	74 883	62 081	50 671	34 623
Eengezinswoningen	Aantal	*47 796*	*47 592*	*41 973*	*35 380*	*26 097*
Appartementen	Aantal	*29 025*	*27 291*	*20 108*	*15 291*	*8 526*
Niet-woongebouwen	Aantal	6 211	7 224	7 244	6 603	5 358
Volume	1 000 m³	25 226	27 148	28 448	22 397	21 594
Totale oppervlakte	1 000 m²	4 661	5 408	5 796	4 690	4 188
Begonnen bouwwerken :						
Woongebouwen	Aantal	47 383	46 362	48 345	34 161	26 156
Volume	1 000 m³	37 959	36 176	37 338	26 293	19 299
Bewoonbare oppervlakte	1 000 m²	6 904	6 650	6 866	4 895	3 614
Totale oppervlakte	1 000 m²	11 300	10 929	11 305	8 031	5 866
Woningen	Aantal	72 382	65 910	68 407	46 839	32 751
Eengezinswoningen	Aantal	*44 952*	*44 387*	*46 178*	*32 585*	*25 210*
Appartementen	Aantal	*27 430*	*21 523*	*22 229*	*14 254*	*7 541*
Niet-woongebouwen	Aantal	5 578	5 978	6 766	5 514	4 761
Volume	1 000 m³	21 899	29 298	24 063	19 847	17 324
Oppervlakte	1 000 m²	4 120	4 410	5 032	3 950	3 470

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van de cementnijverheid

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1977	1978	1979	1980	1981
Portlandcement	4 851,7	4 546,5	4 516,7	4 335,7	3 637,4
Metaalcement	2 241,0	2 214,5	2 363,4	2 434,8	2 224,6
Uitgevoerde klinker	671,8	814,6	822,6	711,9	834,5
Totaal ...	**7 764,5**	**7 575,6**	**7 702,7**	**7 482,4**	**6 696,5**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Activiteit in de glasnijverheid

(1970=100)

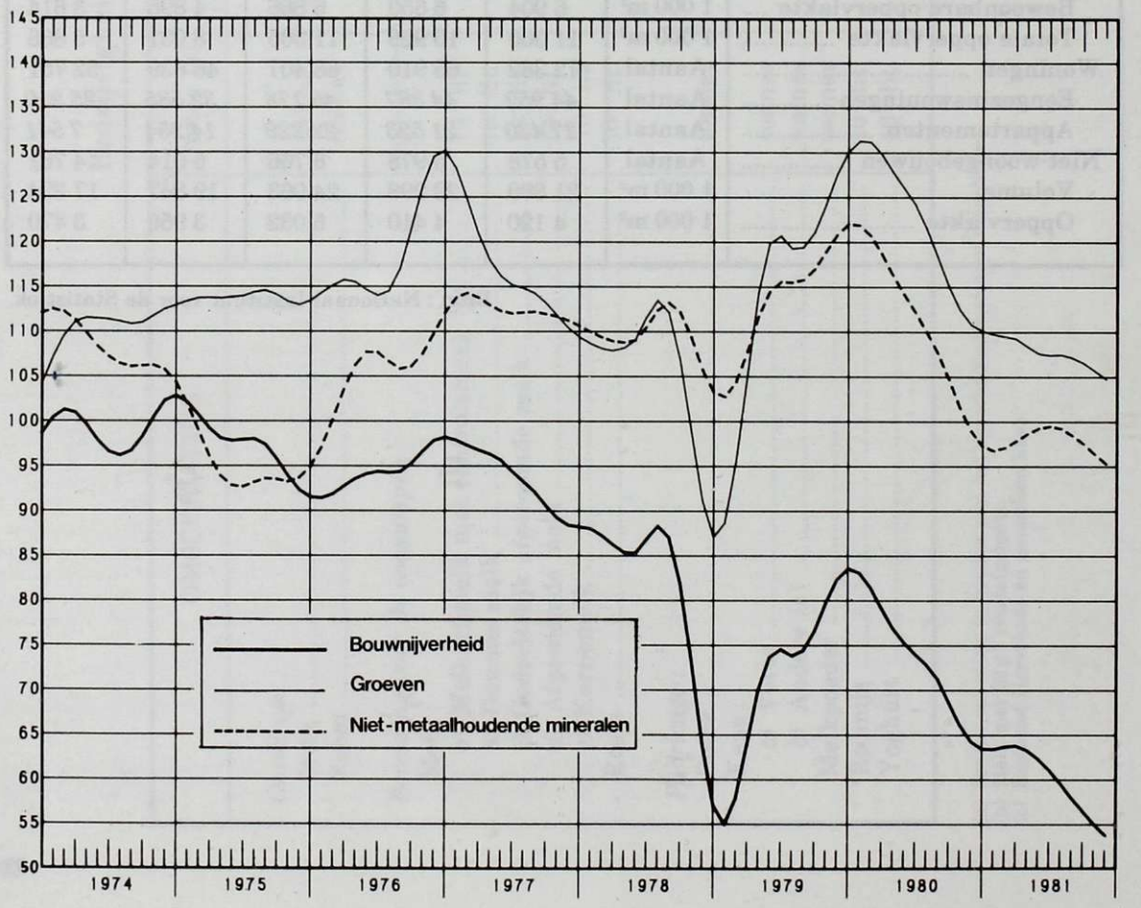
OMSCHRIJVING	1977	1978	1979	1980	1981
Vlakglas	111,9	118,1	124,2	128,8	110,8
Holglas	125,1	117,5	122,3	131,6	125,9
Algemeen indexcijfer ...	**120,1**	**121,1**	**126,9**	**134,1**	**121,9**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bouwnijverheid en nijverheid der niet metaalhoudende mineralen

Produktie

(1970=100; seizoengezuiverd en afgevlakte reeksen)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van de kleinijverheid

OMSCHRIJVING	Eenheid	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Baksteen voor gewoon metselwerk	m^3	2 057 667	2 239 135	2 022 522	1 988 416	1 855 611	1 165 840
Gevelsteen	m^3	500 245	568 756	691 108	647 410	623 344	433 549
Draineerbuizen en kabelbeschermer	t	13 782	9 081	2 345	..	..	..
Holle steen voor vloeren	m^2	1 527 851	1 838 160	1 545 555	1 132 684	1 102 643	606 901
Andere kleiprodukten (a)	t	7 771	8 470	17 450	..	..	..

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Andere dan pannen, bouwkeramiek, bloempotten, duivenkwekers, huishoudelijk- en kunstaardewerk.

Produktie van kalk, kalksteen en kalkderivaten

OMSCHRIJVING	Eenheid	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Kalk	10^3 t	2 520,0	2 304,2	2 310,8	2 301,1	2 480,7	2 325,8	1 999,5
Kalksteen	10^3 t	22 860,0	24 155,4	29 084,3	27 051,6	27 461,5	29 658,7	27 584,1
Dolomiet :								
ruw	10^3 t	2 476,9	2 684,9	2 523,5	3 489,3	3 354,3	3 223,5	2 697,1
witgegloeid ..	10^3 t	233,9	209,3	172,4	166,6	163,7	164,7	147,8
Pleisterkalk	10^3 t	221,3	219,7	167,4	183,5	192,9	174,1	154,4
Pleisterkalkagglomeraten ..	10^3 m^2	18 488,6	18 331,4	23 065,3	18 750,5	18 683,9	20 408,0	16 108,4
Natuurlijk calciumcarbonaat	10^3 t	367,0	351,5	441,4	427,4	400,2	326,9	273,0

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van de keramieknijverheid

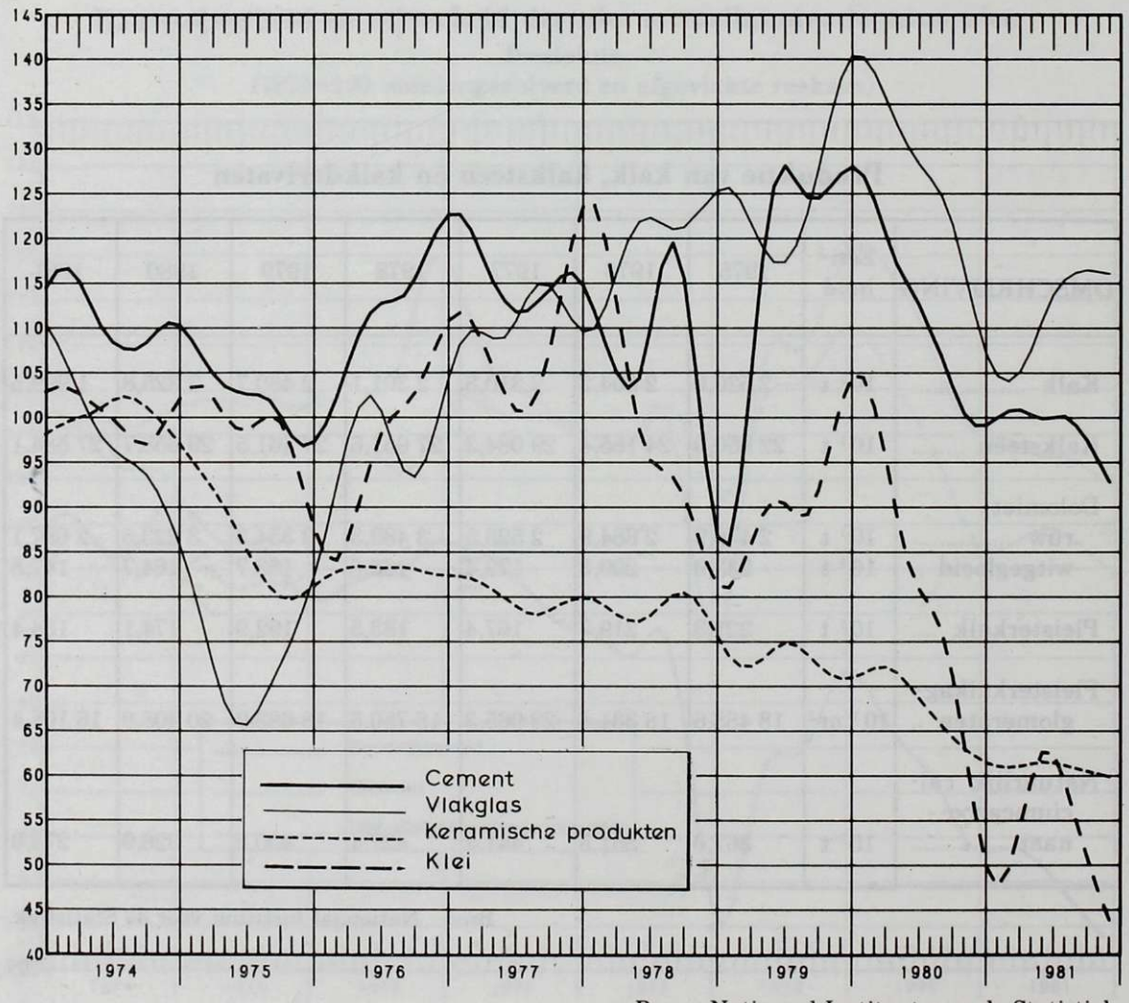
OMSCHRIJVING	Eenheid	1979	1980	1981
Plateel- en porceleinen vaatwerk, elektrotechnisch porcelein, kunstzandsteen en diverse	t	8 941	8 761	8 377
Bekledingstegels in plateelaarde en in zandsteen, bevloeringstegels in halve zandsteen	m2	568 410	665 315	498 680
Kiezelaluinachtige produkten, kiezelachtige produkten en andere	t	134 110	124 969	105 552
Fabriekstegels	t	3 743	3 689	3 034
Pannen en bijbehoren	t	103 764	105 401	71 726
Slijpstenen	t	520	751	570
Bouwkeramiek	t	18 095	18 610	16 582
Potten	t	24 120	26 481	20 062
Klei	t	64 688	60 277	53 876
Kwarts en kwartsiet	t	416 908	223 366	193 447
Vuursteen (gestampt en straatsteen)	t	2 290	107 104	71 468

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van de bouwmaterialen

Seizoengezuiverd en afgevlakte reeksen

(1970=100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Papier- en kartonnijverheid

Produktie en verwerking

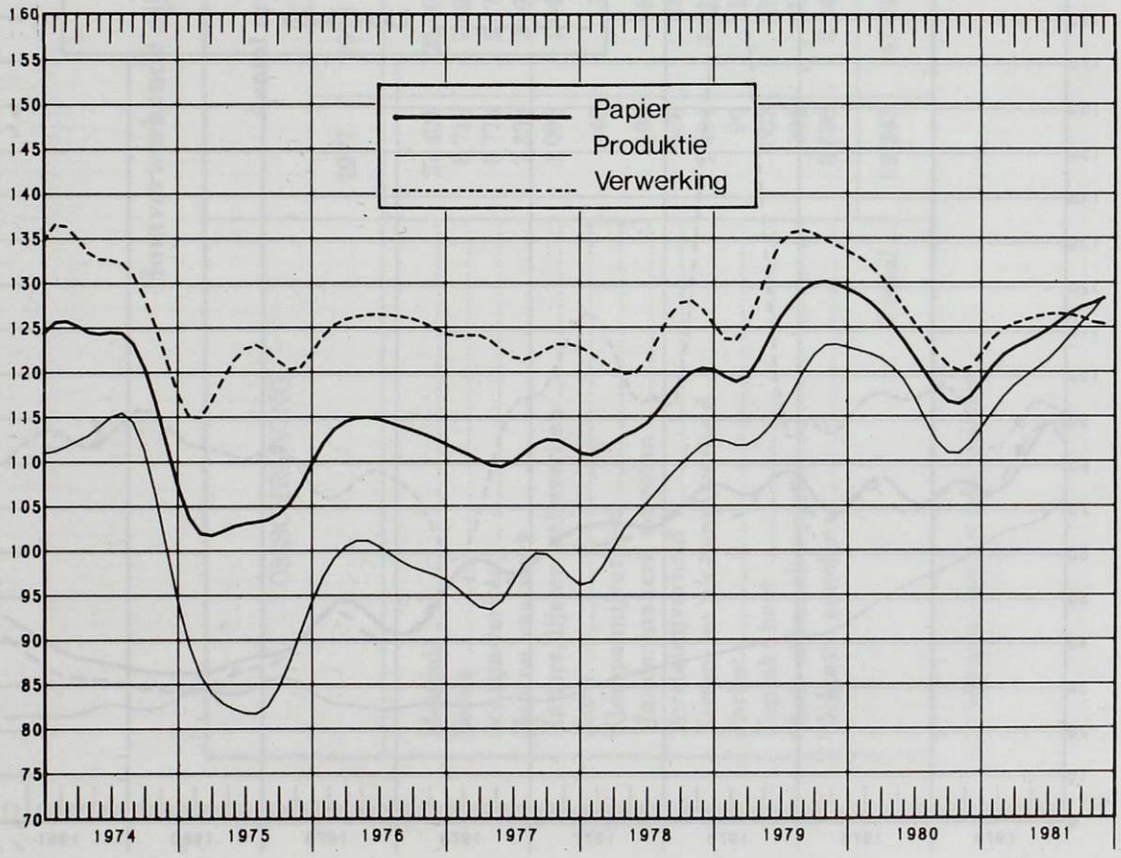
(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1977	1978	1979	1980	1981
Produktie :					
Papierdeeg	371,6	329,5	365,7	389,3	380,6
Grafisch papier en karton	528,5	557,7	591,3	601,4	591,0
w.o. : — Dagbladpapier	(82,6)	(83,8)	(98,8)	(101,7)	(101,7)
— Gestreken druk- en schrijfpapier en karton (a)	(209,6)	(227,0)	(252,5)	(252,2)	(259,9)
Pakpapier (b)	115,8	125,7	151,8	149,5	182,0
Karton	58,1	58,1	56,8	55,5	62,5
Ander papier	59,5	70,2	87,4	92,0	94,4
Totaal ...	**1 133,6**	**1 141,3**	**1 253,0**	**1 287,7**	**1 310,5**
Verwerking :					
Door de voortbrengers	109,9	122,2	136,4	127,8	147,8
Door de verwerkende nijverheid (c)	617,6	619,1	635,4	642,4	623,5
w.o. : — Verpakkingsmiddelen	(378,5)	(392,8)	(407,7)	(416,3)	(416,4)
— Geïmpregneerd papier en karton	(183,4)	(176,5)	(182,3)	(163,2)	(154,0)
Totaal ...	**727,5**	**741,3**	**771,9**	**770,2**	**771,2**

(a) Carbonloos copieerpapier inbegrepen.
(b) Papier en karton voor golfkarton inbegrepen.
(c) Vanaf 1979, zonder stofferingsartikelen.

Produktie

(1970=100; seizoengezuiverd en afgevlakte reeksen)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van leder, schoenen en pantoffels

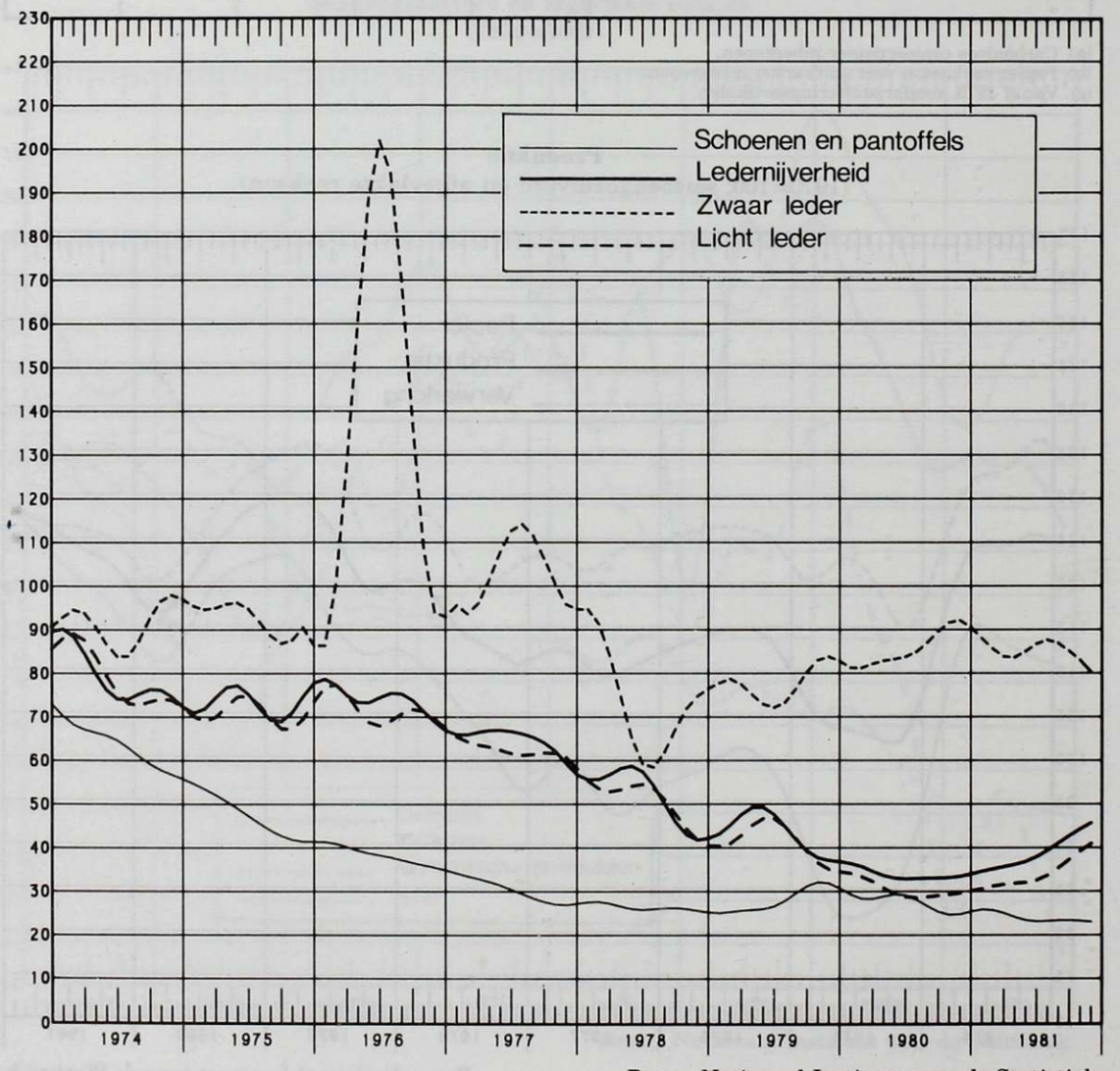
JAARTAL	Zwaar leder van runderen (tonnen)	Licht leder (duizenden vierkante voet)	Schoenen (duizenden paren)	Pantoffels (duizenden paren)
1971	2 086	60 515	10 556	6 483
1972	1 857	59 736	9 914	6 707
1973	1 862	46 758	8 686	5 294
1974	1 788	44 820	8 324	5 036
1975	1 807	39 158	6 300	4 065
1976	2 014	41 716	5 064	3 485
1977	1 956	35 687	4 129	3 094
1978	1 570	28 527	3 611	2 591
1979	1 563	22 643	3 617	2 451
1980	1 643	17 382	3 625	2 703
1981	1 640	19 192	3 122	2 854

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van de leder-, schoen- en pantoffelnijverheid

Seizoengezuiverd en afgevlakte reeksen

(1970=100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Houtverwerkende nijverheid en aanverwante produkten (a)

OMSCHRIJVING	Aantal uren-arbeiders (duizenden)					Waarde van de gefactureerde verkopen (miljoenen franken)				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
Meubels	27 401	25 004	22 448	21 698	19 789	24 536	24 395	24 036	27 493	28 122
Zetels	8 718	7 895	7 463	7 055	6 352	8 507	8 303	8 613	9 521	9 189
Schrijnwerkerij	5 774	5 473	5 826	5 948	5 033	6 058	5 626	7 166	8 247	7 625
Houten vaatwerk	2 336	2 092	1 818	1 674	1 508	1 714	1 568	1 577	1 703	1 699
Kaders, lijsten, schaverijen	1 098	1 046	1 032	1 066	994	905	941	987	1 106	1 151
Kurk	45	38	25	22	10	63	57	59	54	28
Klompennijverheid	195	183	169	157	140	271	241	238	286	261
Mandenmakerij en rotan	538	471	424	388	355	536	530	549	571	662
Borstelnijverheid	1 494	1 311	1 286	1 212	1 003	1 766	1 609	1 762	1 732	1 696
Kisten- en tonnennijverheid	96	110	109	108	72	110	135	143	140	107
Parket	562	510	524	497	466	706	677	707	699	737
Geplakt hout	395	317	398	469	457	428	408	579	817	787
Blok- of lamellenplaten	3 596	3 343	3 069	3 024	2 783	8 204	7 932	8 847	10 385	10 614
Geperste panelen										
Totaal ...	**52 247**	**47 791**	**44 591**	**43 318**	**38 962**	**53 803**	**52 423**	**55 264**	**62 754**	**62 677**

(a) Inrichtingen met 5 of meer arbeiders.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tabaksindustrie

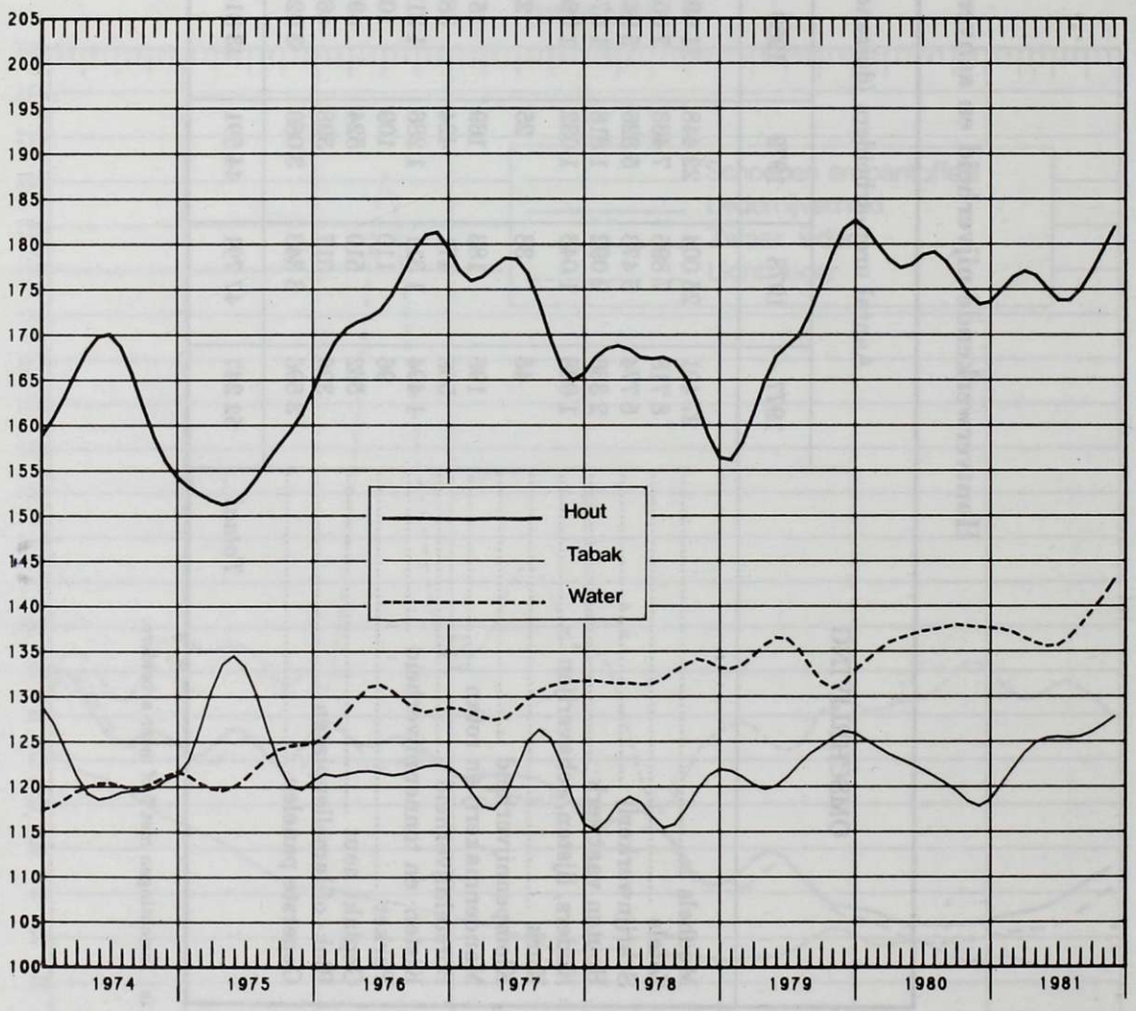
Verwerkte hoeveelheid
(tonnen)

OMSCHRIJVING	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Sigaren	4 637	3 550	3 840	3 852	4 355	3 123	2 540
Cigarillo's	4 659	5 189	4 450	4 829	4 627	5 621	5 283
Sigaretten	25 636	25 184	25 102	23 429	24 684	24 576	26 644
Rooktabak	5 055	5 225	6 097	5 482	5 576	5 470	5 162
Andere tabakssoorten ..	29	22	16	16	5	2	120
Totaal ...	**40 017**	**39 170**	**39 506**	**37 609**	**39 247**	**38 792**	**39 749**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie in de hout-, tabaksnijverheid en de waterdistributie

Seizoengezuiverd en afgevlakte reeksen (1970=100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel in ijzerertsen en ferrometalen

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. IJzererts	9 116	10 182	12 830	11 949	14 706	120	87	70	116	79
B. Ruw ijzer, ruw staal, warm- en koudgewalst plaatijzer, bekleed plaatstaal	29 964	30 298	33 576	35 937	36 218	116 512	130 429	156 647	157 986	153 193
1. Gietijzer	*863*	*671*	*599*	*601*	*587*	*302*	*217*	*136*	*89*	*123*
2. Ferromangaan, sponsijzer en -staal	*715*	*705*	*811*	*799*	*1 065*	*520*	*305*	*518*	*436*	*137*
3. Ingots of brokken	*1 337*	*1 067*	*1 316*	*1 205*	*655*	*108*	*103*	*225*	*89*	*110*
4. Blooms, billets, enz.	*3 016*	*3 187*	*3 447*	*4 255*	*4 275*	*4 936*	*4 786*	*7 404*	*6 348*	*5 582*
5. Coils voor het walsen van plaat	*2 981*	*3 841*	*5 913*	*5 522*	*7 227*	*11 430*	*19 163*	*25 126*	*23 970*	*22 784*
6. Walsdraad	*4 146*	*4 514*	*4 620*	*4 909*	*5 108*	*4 508*	*5 005*	*6 345*	*6 671*	*6 868*
7. Staven	*3 623*	*2 947*	*3 302*	*3 836*	*3 284*	*8 580*	*7 915*	*9 881*	*10 188*	*7 920*
8. Profielen en damwandprofielen	*1 490*	*1 816*	*2 065*	*2 108*	*2 053*	*22 726*	*26 444*	*28 461*	*29 052*	*28 136*
9. Universaalplaten en platen meer dan 4,75 mm	*2 596*	*2 245*	*2 449*	*2 906*	*2 525*	*10 119*	*12 574*	*14 420*	*16 760*	*20 441*
10. Platen tot 4,75 mm	*4 466*	*4 771*	*4 436*	*4 992*	*4 627*	*32 072*	*32 108*	*39 363*	*38 463*	*36 350*
11. Vertinde of bewerkte plaat	*3 168*	*2 904*	*2 815*	*3 169*	*3 645*	*13 835*	*13 811*	*16 359*	*17 185*	*17 754*
12. Band (warm gewalst, blik, enz.) (a)	*983*	*968*	*898*	*689*	*582*	*4 886*	*5 560*	*5 976*	*6 121*	*4 631*
13. Rails, enz.	*409*	*478*	*640*	*739*	*392*	*676*	*623*	*800*	*889*	*962*
14. Diversen	*171*	*184*	*265*	*207*	*193*	*1 814*	*1 815*	*1 633*	*1 725*	*1 395*
C. Stalen buizen	5 608	5 726	6 278	8 184	7 843	5 263	6 833	6 978	7 094	8 683
1. Naadloze buizen en pijpen	*1 865*	*1 950*	*1 967*	*2 545*	*3 040*	*1 088*	*1 634*	*1 372*	*1 594*	*3 770*
2. Andere buizen en pijpen	*2 266*	*2 213*	*2 634*	*3 645*	*2 701*	*3 102*	*4 385*	*4 891*	*4 506*	*3 865*
3. Diversen	*1 477*	*1 563*	*1 677*	*1 994*	*2 102*	*1 073*	*814*	*715*	*994*	*1 048*
D. Draadprodukten, walsprodukten van bandstaal, koudgewalste profielen	5 537	5 378	6 040	7 041	6 790	26 331	27 798	29 147	30 801	31 002
1. Staven, vormen en profielen	*783*	*782*	*969*	*1 217*	*1 241*	*1 329*	*1 117*	*864*	*982*	*920*
2. Overige band	*1 279*	*1 375*	*1 397*	*1 446*	*1 438*	*4 179*	*4 481*	*5 117*	*5 180*	*4 875*
3. IJzer- en staaldraad, exclusief walsdraad	*1 152*	*1 147*	*1 324*	*1 442*	*1 312*	*9 183*	*9 844*	*10 601*	*11 341*	*11 292*
4. Werken van metaaldraad	*1 171*	*1 145*	*1 318*	*1 336*	*1 585*	*5 193*	*5 315*	*6 139*	*5 577*	*5 921*
5. Diversen	*1 152*	*929*	*1 032*	*1 600*	*1 214*	*6 447*	*7 041*	*6 426*	*7 721*	*7 994*
Algemeen totaal ...	**50 225**	**51 584**	**58 724**	**63 111**	**65 557**	**148 226**	**165 147**	**192 842**	**195 997**	**192 957**

(a) In 1977 werden 4 nieuwe B.N.L. rubrieken voorzien onder B 12, die betrekking hebben op produkten welke tijdens de vorige jaren begrepen waren onder D 2.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in radio-actievestoffen, non-ferrometaalertsen en non-ferrometalen

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. *Radio-actieve stoffen e.d.*	**3 979**	**10 750**	**9 531**	**8 277**	**11 275**	**2 463**	**7 984**	**8 953**	**7 329**	**8 857**
B. *Non-ferrometaalertsen*	**10 060**	**9 685**	**14 287**	**16 628**	**20 680**	**1 196**	**1 452**	**2 560**	**3 236**	**5 397**
1. Looderts	*790*	*1 339*	*2 215*	*3 751*	*3 468*	—	—	*17*	*174*	—
2. Zinkerts	*3 827*	*2 993*	*3 718*	*2 986*	*4 337*	*232*	*61*	*387*	*348*	*806*
3. Tinerts	*1 519*	*1 367*	*940*	*1 086*	*16*	—	*12*	*20*	—	—
4. Molybdeen-, niobiumerts, enz.	*2 686*	*3 075*	*6 020*	*7 040*	*9 408*	*852*	*1 264*	*2 062*	*2 602*	*4 492*
5. Diversen	*1 238*	*911*	*1 394*	*1 765*	*3 451*	*112*	*115*	*74*	*112*	*99*
C. *Non-ferrometalen*	**70 442**	**73 005**	**96 872**	**147 613**	**142 683**	**72 131**	**71 017**	**98 074**	**132 408**	**112 531**
I. Ruw :	40 105	36 402	45 954	55 913	40 371	24 791	21 097	26 670	30 292	29 379
1. Niet-geraffineerd koper	*26 695*	*8 176*	*10 638*	*17 070*	*16 405*	*16 267*	*89*	*173*	*392*	*746*
2. Geraffineerd koper		*14 622*	*18 569*	*20 112*	*17 501*		*13 439*	*16 715*	*19 916*	*18 978*
3. Aluminium en legeringen	*9 850*	*10 076*	*11 031*	*13 170*	*13 379*	*469*	*372*	*492*	*1 076*	*1 574*
4. Lood en legeringen	*1 384*	*1 316*	*2 253*	*2 210*	*1 434*	*1 853*	*2 149*	*3 283*	*3 164*	*2 648*
5. Zink en legeringen	*661*	*457*	*1 084*	*909*	*1 353*	*4 775*	*3 671*	*4 540*	*3 847*	*4 767*
6. Tin en legeringen	*804*	*857*	*1 171*	*1 359*	*1 385*	*987*	*955*	*1 014*	*1 398*	*389*
7. Diversen	*711*	*898*	*1 208*	*1 083*	*954*	*440*	*422*	*453*	*498*	*277*
II. Halffabrikaten :	30 337	36 603	50 918	91 700	102 312	47 340	49 920	71 404	103 116	83 152
1. Staven, profielen en draad van koper	*1 062*	*1 383*	*1 667*	*1 652*	*1 488*	*11 356*	*10 991*	*13 688*	*15 891*	*14 464*
2. Andere halffabrikaten van koper	*1 458*	*1 606*	*1 811*	*2 121*	*1 869*	*4 146*	*3 688*	*4 865*	*5 289*	*4 292*
3. Resten van koper	*2 883*	*2 778*	*4 486*	*6 325*	*5 987*	*613*	*665*	*1 089*	*1 142*	*1 065*
4. Staven, profielen en draad van aluminium	*1 432*	*1 355*	*1 411*	*1 880*	*1 805*	*3 747*	*3 410*	*4 087*	*5 293*	*4 700*
5. Andere halffabrikaten van aluminium	*3 044*	*3 075*	*3 851*	*4 274*	*4 378*	*8 884*	*9 069*	*10 221*	*10 273*	*11 330*
6. Halffabrikaten van nikkel	*587*	*595*	*449*	*538*	*433*	*253*	*230*	*130*	*170*	*106*
7. Ferrolegeringen	*1 886*	*1 886*	*2 932*	*2 573*	*2 929*	*2 748*	*3 216*	*4 320*	*4 850*	*5 428*
8. Zilver	*2 991*	*1 886*	*4 840*	*15 190*	*8 004*	*3 746*	*3 461*	*6 048*	*30 540*	*12 603*
9. Platina, enz.	*450*	*577*	*732*	*1 082*	*1 170*	*320*	*508*	*593*	*1 222*	*1 505*
10. Niet-monetair goud	*3 184*	*3 794*	*6 578*	*14 769*	*25 216*	*2 008*	*2 623*	*6 284*	*15 762*	*14 955*
11. Resten van non-ferrometalen (exclusief koper)	*4 608*	*4 390*	*7 271*	*20 435*	*18 909*	*1 864*	*1 593*	*2 406*	*3 161*	*3 073*
12. Diversen	*6 752*	*13 278*	*14 890*	*18 155*	*26 577*	*7 655*	*10 466*	*17 673*	*6 885*	*6 577*
Algemeen totaal ...	**84 481**	**93 440**	**120 691**	**172 518**	**174 638**	**75 790**	**80 453**	**109 587**	**143 973**	**126 785**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel betreffende bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten op basis van niet-metaalhoudende mineralen

Waarde
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. Bouwmaterialen en klei	3 535	3 656	4 147	4 844	4 877	3 123	2 949	3 204	3 846	3 881
1. Natuurstenen, zand en grint	*2 469*	*2 541*	*2 878*	*3 302*	*3 252*	*2 736*	*2 553*	*2 779*	*3 375*	*3 406*
2. Klei, krijt, enz.	*1 066*	*1 115*	*1 269*	*1 542*	*1 625*	*387*	*396*	*425*	*471*	*475*
B. Natuurlijke fosfaten	3 015	2 539	2 714	4 035	5 299	12	13	15	18	33
C. Zout	969	947	1 271	1 147	1 351	219	230	277	299	315
D. Andere mineralen, turf	3 017	2 735	2 789	3 401	3 356	989	1 026	1 272	1 462	1 620
E. Baksteen, dakpannen, enz.	1 295	1 486	1 585	1 263	954	473	615	496	555	488
F. Cement, kalk en gips	567	879	781	776	831	3 346	3 854	4 388	5 016	5 721
G. Bouwmaterialen uit beton, kalk en gips	2 266	2 457	2 529	2 616	2 377	4 523	4 987	5 114	5 582	4 911
H. Artikelen van asbest	523	528	571	631	569	368	367	364	421	418
I. Be- en verwerkte natuurstenen, mica, enz.	1 707	1 996	2 255	2 676	2 427	1 781	1 747	1 871	2 239	2 386
J. Slijpstenen en andere slijpmiddelen	710	736	820	881	924	783	678	779	886	1 008
K. Glas en glaswaren	8 044	7 896	8 342	9 663	8 817	17 761	18 490	19 078	22 320	23 767
w.o. : 1. Getrokken of geblazen glas	*219*	*179*	*131*	*129*	*96*	*1 575*	*1 499*	*1 220*	*868*	*987*
2. Gegoten of gewalst glas	*617*	*702*	*927*	*1 239*	*1 428*	*5 143*	*6 132*	*6 582*	*8 205*	*8 287*
3. Veiligheidsglas	*437*	*407*	*497*	*547*	*499*	*1 351*	*1 525*	*1 507*	*1 414*	*1 572*
4. Ballons, enz.	*1 340*	*1 141*	*881*	*430*	*191*	*1 982*	*1 570*	*1 471*	*1 087*	*1 075*
5. Werken van glas	*3 375*	*3 375*	*3 594*	*4 414*	*4 057*	*3 692*	*3 589*	*4 052*	*5 203*	*5 369*
L. Aardewerk, vuurvaste produkten	8 400	9 042	10 037	11 452	11 583	3 804	4 166	4 622	5 550	6 033
w.o. : 1. Vuurvaste materialen	*1 641*	*1 691*	*2 263*	*2 396*	*2 737*	*741*	*864*	*971*	*1 136*	*998*
2. Niet-vuurvaste materialen	*2 903*	*2 985*	*2 994*	*3 588*	*3 322*	*966*	*1 063*	*1 018*	*1 183*	*1 045*
3. Pottenbakkerswerk	*2 086*	*2 352*	*2 479*	*3 078*	*2 817*	*837*	*1 018*	*1 234*	*1 449*	*1 673*
Algemeen totaal ...	**34 048**	**34 897**	**37 841**	**43 385**	**43 365**	**37 182**	**39 122**	**41 480**	**48 194**	**50 581**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in scheikundige produkten

Waarde
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. Produkten van de petro- en carbochemische industrie	60 314	62 947	91 223	97 813	113 416	76 390	80 729	114 324	118 663	133 412
w.o.: 1. Acyclische koolwaterstoffen	*8 881*	*9 729*	*17 788*	*20 759*	*22 994*	*1 616*	*1 392*	*2 310*	*2 085*	*2 094*
2. Cyclische koolwaterstoffen	*6 509*	*6 245*	*11 703*	*11 730*	*15 882*	*1 136*	*1 196*	*2 602*	*2 188*	*2 533*
3. Halogeen-, sulf-, nitro-, en nitrosoderivaten	*1 455*	*1 691*	*1 883*	*2 120*	*1 991*	*3 365*	*3 435*	*1 011*	*1 189*	*1 385*
4. Alkoholen, fenolen en derivaten	*2 194*	*2 208*	*3 715*	*4 265*	*5 044*	*2 187*	*2 231*	*3 224*	*2 843*	*2 926*
5. Verbindingen met stikstofhoudende groepen	*4 498*	*4 751*	*6 401*	*5 596*	*5 255*	*1 975*	*2 670*	*3 573*	*3 291*	*4 060*
6. Carbonzuren	*3 841*	*3 675*	*5 202*	*5 230*	*5 595*	*4 609*	*4 129*	*5 444*	*5 916*	*6 499*
7. Organominerale en heterocyclische verbindingen	*3 189*	*3 565*	*3 818*	*4 397*	*5 984*	*12 497*	*12 352*	*14 450*	*15 424*	*19 024*
8. Andere organische chemische produkten	*3 532*	*3 784*	*5 825*	*5 588*	*6 284*	*3 608*	*2 909*	*4 243*	*4 615*	*5 441*
9. Synthetische organische kleurstoffen en luminoforen	*2 086*	*1 982*	*2 159*	*2 010*	*2 092*	*1 330*	*1 185*	*1 010*	*1 019*	*1 057*
10. Synthetische rubber	*2 532*	*2 769*	*3 472*	*4 052*	*4 834*	*3 724*	*3 836*	*4 686*	*5 035*	*6 858*
11. Ruwe fenoplasten en aminoplasten	*1 305*	*1 397*	*1 493*	*1 696*	*1 944*	*587*	*647*	*721*	*822*	*768*
12. Ruwe polyesters, polyamiden en polyurethanen	*1 770*	*1 888*	*2 650*	*2 299*	*2 878*	*1 569*	*1 816*	*1 874*	*1 976*	*2 341*
13. Ruwe epoxyharsen, siliconen, ionenwisselaars e.d.	*1 874*	*2 304*	*2 482*	*2 551*	*3 235*	*4 276*	*4 580*	*6 207*	*4 382*	*1 069*
14. Ruwe polyethyleen en polypropyleen	*5 140*	*4 992*	*7 165*	*8 567*	*9 192*	*12 211*	*13 905*	*23 635*	*26 045*	*28 822*
15. Ruwe polystyreen en polyvinylchloride	*3 632*	*3 639*	*4 990*	*5 149*	*5 283*	*10 022*	*10 985*	*15 745*	*15 651*	*11 558*
16. Overige polymerisatieprodukten *(a)*	*2 960*	*2 944*	*3 628*	*4 224*	*4 817*	*3 137*	*3 207*	*3 852*	*3 154*	*3 971*
17. Cellulosenitraten en -acetaten, enz. *(b)*	*927*	*1 062*	*985*	*1 174*	*1 560*	*223*	*247*	*233*	*243*	*212*
B. Andere chemische basisprodukten	18 313	19 997	22 861	27 266	30 075	32 650	36 596	42 357	46 159	52 758
w.o.: 1. Elementen, oxyden, zuren	*3 229*	*3 650*	*4 025*	*4 883*	*5 826*	*4 459*	*4 748*	*5 440*	*5 488*	*7 418*
2. Andere anorganische produkten,										
					4 115	*2 803*	*2 769*	*3 764*	*3 424*	*3 050*

verbindingen met edele metalen ...	*2 952*	*3 141*	*3 638*	*4 882*	*4 445*	*2 803*	*2 769*	*3 764*	*3 424*	*3 050*
3. Geneeskundige en farmaceutische produkten ...	*1 375*	*1 748*	*2 125*	*1 927*	*2 661*	*874*	*949*	*791*	*854*	*834*
4. Kunstmeststoffen ...	*6 364*	*6 995*	*7 300*	*8 702*	*8 709*	*15 118*	*17 003*	*17 672*	*20 699*	*23 806*
C. *Lakken, verf, vernis en drukinkten* ...	3 517	3 537	4 142	4 881	5 216	3 649	3 958	4 768	5 470	6 317
w.o. : — Vernis en verfstoffen ...	*2 107*	*2 200*	*2 544*	*2 908*	*3 181*	*2 302*	*2 219*	*2 699*	*2 999*	*3 278*
D. *Andere chemische produkten met voornamelijk industriële en agrarische toepassing* ...	16 515	19 973	23 579	26 078	29 203	21 217	22 470	27 867	35 466	37 865
w.o. : 1. Tensio-actieve, wasmiddelen ...	*1 431*	*1 618*	*2 211*	*2 458*	*2 623*	*1 675*	*1 959*	*2 710*	*3 185*	*3 730*
2. Bereide insektendodende middelen, enz. ...	*3 705*	*4 409*	*4 587*	*4 208*	*4 283*	*5 946*	*4 812*	*6 899*	*11 207*	*9 769*
3. Eiwitstoffen en lijm ...	*1 069*	*1 229*	*1 529*	*1 509*	*1 778*	*1 213*	*1 291*	*1 449*	*2 151*	*2 935*
4. Dopes voor minerale oliën ...	*2 304*	*2 256*	*2 639*	*3 393*	*3 752*	*2 379*	*2 566*	*2 890*	*3 812*	*4 611*
E. *Farmaceutische produkten* ...	13 089	14 718	15 992	17 494	18 398	13 666	15 013	16 104	18 730	22 052
w.o. : 1. Antibiotica ...	*1 579*	*1 944*	*1 905*	*2 200*	*2 270*	*2 063*	*1 518*	*1 542*	*1 709*	*1 638*
2. Heterosiden, klieren, sera ...	*800*	*682*	*843*	*1 013*	*712*	*375*	*332*	*403*	*517*	*677*
3. Geneeskundige preparaten ...	*9 788*	*11 153*	*12 196*	*13 047*	*14 047*	*10 874*	*12 712*	*13 741*	*16 031*	*19 234*
F. *Zeep, was- en reinigingsmiddelen, kosmetische artikelen* ...	5 002	5 221	5 409	6 102	6 590	5 282	5 534	5 715	6 750	7 925
w.o. : — Parfumerieën, toiletartikelen ...	*2 981*	*3 110*	*3 268*	*3 766*	*4 124*	*2 354*	*2 562*	*2 727*	*3 066*	*3 472*
G. *Overige chemische produkten voornamelijk bestemd voor huishoudelijk gebruik voor kantoren* ...	6 188	6 640	7 333	8 702	10 380	18 169	19 632	22 839	31 750	37 149
w.o. : 1. Produkten voor fotografie ...	*3 140*	*3 470*	*3 857*	*5 157*	*6 106*	*14 109*	*14 788*	*16 940*	*24 961*	*29 137*
2. Geluidsdragers voor het opnemen .	*1 162*	*1 198*	*1 192*	*1 106*	*1 579*	*1 073*	*1 150*	*1 227*	*972*	*1 452*
H. *Kunstmatige en synthetische vezels* ...	11 951	10 885	13 048	15 097	17 484	7 172	7 606	8 138	7 884	8 292
w.o. : 1. Ruwe synthetische stapelvezels ...	*3 144*	*3 289*	*3 868*	*3 797*	*4 565*	*210*	*207*	*214*	*254*	*256*
2. Kabel voor synthetische stapelvezels ...	*620*	*595*	*755*	*818*	*1 047*	*12*	*14*	*12*	*9*	*10*
3. Kunstmatige vezels en afval van synthetische en kunstmatige vezels	*703*	*567*	*770*	*941*	*1 193*	*899*	*997*	*1 145*	*1 050*	*1 065*
4. Garens tenminste 85 % synthetische vezels, niet voor kleinverkoop; synthetische catgut ...	*6 743*	*5 785*	*6 879*	*8 698*	*9 887*	*3 769*	*3 690*	*3 918*	*3 543*	*3 665*
Algemeen totaal ...	**134 889**	**143 918**	**183 587**	**203 433**	**230 762**	**178 195**	**191 538**	**242 112**	**270 872**	**305 770**

(a) Bevat in de uitvoer eveneens de vertrouwelijke gegevens betreffende de uitvoer onder C5 van de tabel « B.H. in rubberartikelen en artikelen van plastic ».
(b) Bevat in de uitvoer eveneens de vertrouwelijke gegevens betreffende de uitvoer onder C6 van de tabel « B.H. in rubberartikelen en artikelen van plastic ».

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in machines voor landbouw en industrie

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. *Landbouwmachines en -traktoren*	6 462	7 140	8 214	6 996	6 622	15 217	12 523	14 237	12 698	12 194
w.o. : 1. Landbouwmachines	*2 712*	*3 299*	*3 773*	*3 480*	*4 140*	*6 848*	*7 335*	*7 467*	*7 275*	*9 231*
2. Landbouwtraktoren	*3 334*	*3 330*	*3 888*	*2 970*	*1 963*	*8 093*	*4 876*	*6 411*	*5 026*	*2 537*
B. *Metaalbewerkingsmachines, machinegereedschappen en gereedschapswerktuigen*	6 808	8 303	9 057	13 086	11 890	7 859	8 238	8 756	9 834	10 460
w.o. : 1. Gereedschap	*2 170*	*2 373*	*2 835*	*3 361*	*3 387*	*2 380*	*2 348*	*2 648*	*3 089*	*3 076*
2. Gereedschapswerktuigen	*3 903*	*4 683*	*5 185*	*8 275*	*7 082*	*4 505*	*4 436*	*4 782*	*5 530*	*6 073*
C. *Textielmachines, onderdelen voor textielmachines, naaimachines*	4 084	4 263	4 531	5 850	5 594	7 044	6 070	7 463	8 484	7 938
D. *Machines en apparaten voor de voedingsmiddelenindustrie, de chemische industrie, machines voor verpakking, machines voor de rubber- en kunststofverwerkende industrie*	10 026	10 831	11 491	14 043	13 381	10 678	11 141	9 761	11 280	12 399
w.o. : 1. Voor de voedingsindustrie (inclusief melkerijen)	*1 417*	*1 751*	*1 760*	*1 866*	*1 937*	*1 246*	*1 262*	*1 228*	*1 204*	*2 245*
2. Centrifuges, filtreer- en zuiveringsapparaten, enz.	*1 187*	*1 235*	*1 367*	*1 865*	*1 676*	*1 031*	*1 564*	*1 429*	*1 477*	*1 574*
3. Verpakkings-, reinigings- en vulmachines, enz.	*1 851*	*2 197*	*2 519*	*2 898*	*2 880*	*1 233*	*1 354*	*1 416*	*1 615*	*1 797*
E. *Machines voor de mijnbouw, machines en installaties voor de metallurgische industrie, voor de industrie van bouwmaterialen en de bouwnijverheid, hijs- en hefwerktuigen*	19 374	19 685	21 196	24 094	22 779	22 739	25 963	26 498	28 956	29 978
w.o. : 1. Machines voor het bouwbedrijf	*6 513*	*6 376*	*7 204*	*7 671*	*6 286*	*14 133*	*16 338*	*17 280*	*18 318*	*19 119*
					2 406	*3 495*	*3 487*	*3 525*	*3 858*	*3 791*

2. Machines voor andere industrieën ..	*2 301*	*2 166*	*2 444*	*2 866*	*2 406*	*3 495*	*3 487*	*3 525*	*3 858*	*3 791*
3. Machines voor metaalbewerking	*1 258*	*1 103*	*1 252*	*1 707*	*2 272*	*1 064*	*1 232*	*1 023*	*1 337*	*1 509*
4. Mechanisch transportmaterieel	*8 993*	*9 667*	*9 849*	*11 421*	*11 359*	*4 910*	*4 768*	*4 587*	*5 255*	*5 749*
F. Tandwielen en andere overbrengingsmechanismen, kogellagers	5 321	5 405	6 022	7 291	7 956	3 520	3 657	3 992	5 331	5 839
w.o. : — lagers	*2 042*	*1 853*	*2 253*	*2 914*	*3 138*	*356*	*493*	*593*	*1 053*	*1 234*
G. Machines voor bewerking van hout, papier, leder en schoeisel, voor chemie en witwasserijen	4 717	5 593	6 452	7 141	6 286	2 794	2 817	3 315	2 983	3 036
w.o. : 1. Papiermachines	*1 161*	*1 126*	*1 293*	*1 377*	*1 431*	*381*	*680*	*472*	*440*	*554*
2. Druk-, innaaimachines, enz.	*1 627*	*2 357*	*2 593*	*3 073*	*2 735*	*416*	*525*	*566*	*577*	*612*
3. Gereedschapswerktuigen, andere machines n.e.g. en onderdelen	*1 276*	*1 418*	*1 431*	*1 748*	*1 274*	*1 484*	*976*	*900*	*1 256*	*1 075*
H. Overige machines en installaties	31 589	32 888	36 054	41 868	40 510	40 532	38 966	39 268	42 478	47 596
w.o. : 1. Stoommachines zonder ketel	*973*	*916*	*1 149*	*1 019*	*1 035*	*732*	*525*	*491*	*302*	*410*
2. Explosie- en verbrandingsmotoren (exclusief voor vliegtuigen en voertuigen)	*5 101*	*5 379*	*5 808*	*6 751*	*7 792*	*1 766*	*1 622*	*1 976*	*2 558*	*2 936*
3. Gasturbines (exclusief schroefturbines), andere motoren en krachtmachines	*1 208*	*2 075*	*1 768*	*1 995*	*1 189*	*1 398*	*1 507*	*1 033*	*971*	*1 021*
4. Verwarmings- en koelmachines (exclusief watergasgeneratoren)	*3 890*	*3 216*	*3 565*	*4 297*	*4 262*	*1 921*	*1 754*	*1 761*	*2 080*	*2 166*
5. Pompen	*3 415*	*3 537*	*3 939*	*4 423*	*4 326*	*2 512*	*2 871*	*2 366*	*2 990*	*2 883*
6. Compressors, generatoren, luchtpompen, ventilatoren, enz.	*3 553*	*3 689*	*3 659*	*4 523*	*4 298*	*3 121*	*3 008*	*3 194*	*3 649*	*3 750*
7. Andere niet elektrische machines (o.a. weegtoestellen, spuitmachines)	*2 030*	*2 208*	*2 522*	*2 700*	*2 573*	*981*	*951*	*1 120*	*1 076*	*1 126*
8. Delen en onderdelen, niet elektrisch, n.e.g.	*5 476*	*5 642*	*6 512*	*7 470*	*7 583*	*2 402*	*2 270*	*2 496*	*2 627*	*2 670*
Algemeen totaal ...	**88 381**	**94 108**	**103 017**	**120 369**	**115 018**	**111 383**	**109 375**	**113 290**	**122 044**	**129 440**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in produkten uit metaal, exclusief machines en transportmiddelen

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. *Gietwerk*	5 063	5 458	7 101	7 039	7 136	3 954	3 578	3 669	4 254	4 117
w.o. : — onbewerkt, gegoten of gevormd gietwerk	*1 087*	*1 074*	*1 459*	*1 558*	*1 708*	*507*	*439*	*493*	*401*	*415*
B. *Produkten uit metaal, gesmeed, gestampt, geperst, gestanst, getrokken*	4 335	5 045	6 036	6 505	6 632	3 463	3 061	3 342	3 586	3 455
C. *Schroeven, bouten, moeren, spijkers, kettingen, veren, produkten uit sintermateriaal, oppervlaktebewerking van metaal*	3 196	3 145	3 862	4 771	4 416	1 996	1 900	2 075	2 995	2 328
w.o. : — spijkers, schroeven, bouten, enz.	*2 307*	*2 252*	*2 806*	*3 476*	*3 173*	*1 051*	*990*	*1 068*	*1 382*	*1 214*
D. *Produkten voor metaalconstrukties*	5 270	6 170	6 691	8 324	8 715	8 198	9 675	8 579	9 231	12 682
w.o. : 1. Constructiewerken van ijzer of staal	*4 221*	*4 875*	*5 275*	*6 713*	*7 240*	*6 520*	*7 836*	*6 866*	*6 850*	*10 261*
2. Constructiewerken van aluminium	*839*	*919*	*1 107*	*1 321*	*1 199*	*1 315*	*1 517*	*1 438*	*1 996*	*2 127*
E. *Stoomketels en reservoirs*	2 118	2 608	2 381	2 703	2 628	2 023	2 879	2 908	2 927	3 127
F. *Gereedschap en andere eindprodukten van metaal (uitgezonderd elektrisch materiaal)*	20 794	21 433	23 913	27 393	26 328	16 919	16 746	17 952	20 868	21 955
w.o. : 1. Kook en verwarmingstoestellen	*1 717*	*1 803*	*2 178*	*2 732*	*2 559*	*838*	*803*	*1 064*	*1 853*	*1 466*
2. Zitmeubelen	*1 137*	*1 085*	*1 157*	*1 360*	*1 404*	*884*	*791*	*796*	*913*	*999*
3. Andere meubelen	*1 740*	*1 875*	*1 944*	*2 138*	*1 897*	*1 322*	*1 005*	*984*	*1 048*	*1 177*
4. Gereedschap (zagen, vijlen, tangen, enz.)	*2 343*	*2 604*	*2 989*	*3 333*	*3 115*	*822*	*890*	*988*	*1 235*	*1 248*
5. Messenmakerswerk	*1 097*	*1 025*	*1 075*	*1 296*	*1 257*	*118*	*93*	*88*	*151*	*141*
6. Huishoudartikelen (keukengerei, e.d.)	*2 510*	*2 681*	*2 757*	*3 118*	*2 940*	*715*	*761*	*811*	*1 004*	*1 098*
7. Sanitaire artikelen	*674*	*660*	*667*	*721*	*564*	*306*	*275*	*217*	*247*	*231*
8. Sloten, brandkasten, enz.	*2 654*	*2 679*	*2 945*	*3 458*	*3 228*	*765*	*760*	*855*	*836*	*867*
9. Werken van non-ferrometalen	*1 168*	*1 219*	*1 521*	*1 766*	*1 749*	*1 483*	*1 612*	*1 635*	*2 022*	*1 866*
10. Fusten, blikken, enz.	*1 655*	*1 866*	*2 395*	*2 868*	*3 008*	*3 511*	*3 625*	*3 585*	*4 538*	*5 815*
11. Buigzame buizen, stoppen, straatnaamborden, draad en staven voor solderen, enz.	*1 067*	*1 104*	*1 123*	*1 283*	*1 434*	*888*	*739*	*823*	*852*	*843*
Algemeen totaal	**40 796**	**43 859**	**49 984**	**56 735**	**55 855**	**36 553**	**37 839**	**38 525**	**43 861**	**47 664**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in bureaumachines, machines voor informatieverwerking, precisie-instrumenten, optische instrumenten, e.d.

Waarde
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. *Bureaumachines, machines voor informatieverwerking*	12 418	13 804	16 950	19 626	23 415	5 390	6 254	6 981	9 080	10 655
w.o. : 1. Kantoormachines	*2 067*	*2 245*	*2 408*	*2 368*	*2 668*	*483*	*533*	*718*	*768*	*879*
2. Machines voor informatieverwerking	*8 026*	*8 436*	*10 564*	*11 970*	*14 488*	*3 322*	*3 622*	*4 308*	*5 437*	*5 713*
B. *Precisie-instrumenten, meet- en regelapparaten*	3 445	3 353	3 820	4 826	4 659	1 290	1 435	1 500	1 993	1 973
C. *Chirurgische en orthopedische apparaten*	2 593	2 968	3 377	3 769	4 076	2 173	2 717	3 120	3 422	3 622
D. *Optische instrumenten en foto-apparatuur*	5 806	5 868	6 160	6 464	6 945	2 338	2 133	2 094	2 251	2 384
w.o. : 1. Fotografie	*2 203*	*2 392*	*2 481*	*2 382*	*2 540*	*800*	*806*	*816*	*823*	*871*
2. Optische elementen en brillen	*1 162*	*1 196*	*1 320*	*1 422*	*1 506*	*233*	*237*	*260*	*333*	*345*
E. *Klokken, horloges*	2 297	2 517	2 682	3 071	3 009	377	497	571	810	952
Algemeen totaal ...	**26 559**	**28 510**	**32 989**	**37 756**	**42 104**	**11 568**	**13 036**	**14 266**	**17 556**	**19 586**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in automobielen en motoren

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. *Motorrijtuigen en motoren*	129 918	143 596	160 875	174 225	192 900	134 943	143 662	164 827	158 966	181 145
w.o. : 1. Voertuigen voor personenvervoer, niet gemeenschappelijk	*46 824*	*52 787*	*63 295*	*64 060*	*67 463*	*111 924*	*126 365*	*141 251*	*132 224*	*151 938*
2. Voertuigen voor personenvervoer, gemeenschappelijk	*512*	*632*	*731*	*679*	*589*	*3 812*	*1 699*	*3 350*	*3 533*	*4 391*
3. Voertuigen voor goederenvervoer	*8 910*	*9 026*	*12 097*	*14 679*	*12 866*	*16 333*	*12 891*	*17 463*	*19 755*	*20 617*
4. Voertuigen voor bijzondere doeleinden	*1 142*	*1 323*	*1 127*	*1 248*	*1 068*	*1 270*	*1 099*	*1 002*	*1 132*	*1 423*
5. Trekkers voor wegverkeer en tractors op wielen	*1 484*	*1 410*	*1 853*	*2 032*	*1 582*	*360*	*483*	*527*	*690*	*793*
6. Chassis met motor	*1 498*	*1 412*	*1 348*	*1 402*	*2 215*	*266*	*282*	*320*	*352*	*593*
7. Motoren voor voertuigen	*13 716*	*13 051*	*15 546*	*15 684*	*11 287*	*238*	*388*	*270*	*246*	*210*
B. *Carrosserieën, opleggers en aanhangwagens*	3 263	3 075	3 235	2 812	2 226	4 454	4 271	4 886	5 625	6 335
w.o. : 1. Carrosserieën	*801*	*852*	*1 071*	*870*	*518*	*1 702*	*1 611*	*1 938*	*2 383*	*2 303*
2. Woonwagens, enz.	*1 723*	*1 368*	*1 375*	*1 121*	*972*	*1 238*	*1 408*	*1 553*	*1 572*	*1 828*
3. Aanhangwagens voor goederenvervoer	*592*	*696*	*645*	*652*	*633*	*1 406*	*1 131*	*1 315*	*1 617*	*2 069*
C. *Accessoires en onderdelen voor motorvoertuigen*	42 306	41 931	47 420	28 815	26 460	19 797	19 081	23 718	21 659	23 669
w.o. : delen en onderdelen voor voertuigen (exclusief chassis en carrosserieën)	*41 138*	*40 829*	*45 859*	*27 285*	*24 812*	*18 973*	*18 329*	*22 884*	*20 726*	*22 659*
Algemeen totaal	**175 487**	**188 602**	**211 530**	**205 852**	**221 586**	**159 194**	**167 014**	**193 431**	**186 250**	**211 149**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in transportmiddelen andere dan automobielen

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. Schepen, binnenvaartuigen, oorlogsschepen, sleepboten, drijvende installaties, materieel uit de sloop van schepen	2 694	2 385	1 287	2 216	4 596	2 171	1 970	1 194	4 921	1 480
B. Locomotieven, treinstellen, motorwagens, trams, aanhangwagens en gelijksoortig materieel	869	835	829	1 376	1 741	759	1 109	1 444	973	1 038
C. Rijwielen, motorrijwielen, invalidewagens	3 010	2 717	2 727	3 606	3 769	1 143	1 073	932	1 290	1 420
w.o. : 1. Motorrijwielen, enz. met hulpmotor	*1 392*	*1 251*	*1 183*	*1 375*	*1 479*	*621*	*650*	*494*	*582*	*735*
2. Rijwielen zonder motor	*443*	*447*	*567*	*802*	*778*	*113*	*73*	*60*	*136*	*122*
3. Delen en onderdelen	*1 050*	*961*	*923*	*1 320*	*1 472*	*404*	*348*	*375*	*561*	*556*
D. Vliegtuigen, helicopters, hoovercrafts, raketten, ruimtevoertuigen en overige luchtvaartuigen	11 290	15 678	19 339	24 920	23 022	3 718	2 464	5 892	11 306	18 678
w.o. : 1. Straalmotoren	*3 039*	*3 497*	*2 278*	*3 170*	*3 269*	*330*	*265*	*1 519*	*2 048*	*4 486*
2. Schroefturbines, e.d.	*780*	*1 827*	*922*	*1 260*	*1 196*	*448*	*434*	*665*	*1 201*	*3 004*
3. Vliegtoestellen	*2 544*	*2 607*	*3 557*	*5 625*	*1 345*	*436*	*265*	*1 081*	*3 162*	*4 314*
4. Delen en onderdelen van vliegtoestellen	*4 812*	*7 716*	*12 551*	*14 663*	*17 034*	*2 415*	*1 447*	*2 574*	*4 815*	*6 784*
E. Kinderwagens, ziekenwagens, karren, rijtuigen	193	179	242	253	259	31	40	44	46	66
Algemeen totaal ...	**18 056**	**21 794**	**24 424**	**32 371**	**33 387**	**7 822**	**6 656**	**9 506**	**18 536**	**22 682**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in elektrotechnische installaties en voorzieningen

Waarde
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. *Draad en kabels*	2 849	2 694	3 064	3 635	3 502	3 204	3 290	3 963	4 394	4 272
B. *Elektromotoren, generatoren en transformatoren, schakel- en installatiemateriaal*	12 914	12 116	13 167	15 082	15 968	12 426	13 588	13 922	15 588	15 814
w.o. : 1. Elektrische roterende machines voor wisselstroom	*2 134*	*2 125*	*2 254*	*2 407*	*2 486*	*1 737*	*1 869*	*1 496*	*1 690*	*1 859*
2. Overige elektrische roterende machines	*1 252*	*1 356*	*1 280*	*1 376*	*1 604*	*569*	*1 017*	*755*	*1 137*	*1 130*
3. Elektrische apparaten voor produktie en transformatie, enz.	*2 534*	*2 359*	*2 503*	*2 982*	*3 101*	*3 537*	*3 809*	*3 646*	*4 554*	*5 042*
4. Elektrische apparatuur	*6 355*	*5 574*	*6 004*	*7 330*	*7 838*	*5 350*	*5 573*	*6 600*	*6 911*	*6 404*
C. *Elektrische apparaten, batterijen en accumulatoren*	8 360	9 266	10 174	11 756	12 820	9 480	10 436	11 777	13 645	16 535
w.o. : 1. Batterijen en accumulatoren	*1 801*	*1 868*	*2 191*	*2 714*	*3 029*	*2 498*	*2 526*	*3 111*	*4 113*	*5 884*
2. Uitrusting voor elektrische motoren	*2 771*	*2 967*	*3 024*	*3 346*	*2 717*	*2 362*	*2 686*	*3 009*	*3 302*	*3 421*
3. Elektromechanische handgereedschap	*1 280*	*1 467*	*1 525*	*1 703*	*1 386*	*95*	*120*	*135*	*198*	*225*
4. Elektrische machines voor het lassen	*742*	*850*	*1 001*	*1 189*	*2 407*	*660*	*540*	*574*	*692*	*656*
D. *Telecommunicatie- en signaalapparaten, meet- en regelapparatuur, elektromedische toestellen*	17 678	21 243	23 594	26 603	28 737	18 914	19 331	19 173	25 419	26 643
w.o. : 1. Telecommunicatietoestellen, enz.	*5 158*	*5 455*	*6 609*	*8 404*	*9 225*	*11 733*	*10 592*	*10 048*	*15 209*	*15 104*
2. Elektrische apparatuur	*1 936*	*3 566*	*3 953*	*4 082*	*3 947*	*1 340*	*2 145*	*2 728*	*2 673*	*2 728*
3. Apparaten voor geneeskunde en radiologie	*2 468*	*2 861*	*2 952*	*2 392*	*2 546*	*2 295*	*2 424*	*2 699*	*2 838*	*2 577*
	1 584	*2 133*	*1 873*	*2 165*	*2 225*	*770*	*997*	*423*	*572*	*528*
								177	*323*	*228*

4. Elektronische microstructuren, enz.										
5. Condensatoren	*1 248*	*1 139*	*1 196*	*1 075*	*1 051*	*202*	*183*	*177*	*223*	*228*
6. Elektronische of elektrische meet- en analyseinstrumenten, enz.	*4 883*	*5 639*	*6 551*	*7 648*	*8 678*	*2 480*	*2 866*	*2 942*	*3 297*	*4 690*
E. Elektronische, radio-, televisie-, elektro-akoestische apparaten, grammofoonplaten en magnetofoonbanden	21 082	22 481	23 238	26 645	27 511	22 737	24 911	26 164	26 920	27 371
w.o. : 1. Ontvangsttoestellen voor T.V.	*3 875*	*3 499*	*3 310*	*4 393*	*3 880*	*7 963*	*9 165*	*8 594*	*8 987*	*8 204*
2. Ontvangsttoestellen voor radio-omroep	*3 285*	*3 599*	*3 531*	*3 511*	*3 639*	*3 661*	*4 028*	*4 995*	*5 041*	*5 276*
3. Grammofonen, e.d.	*2 078*	*3 090*	*3 752*	*4 782*	*5 963*	*2 778*	*2 815*	*3 168*	*4 325*	*5 281*
4. Telecommunicatietoestellen, enz.	*4 853*	*5 133*	*5 139*	*6 382*	*6 749*	*4 729*	*5 326*	*5 506*	*6 105*	*7 308*
5. Kathodestraalbuizen voor T.V. (a)	*3 281*	*3 544*	*2 844*	*3 056*	*2 821*	*1 914*	*2 195*	*1*	*2*	*7*
6. Halfgeleiderelementen	*1 587*	*1 461*	*2 153*	*1 703*	*1 390*	*653*	*486*	*1 347*	*620*	*165*
F. Huishoudelijke elektrische apparaten	12 703	11 923	12 542	13 576	14 026	2 194	2 130	2 563	2 978	3 293
w.o. : 1. Was- en droogmachines	*2 404*	*2 579*	*2 625*	*2 794*	*3 092*	*281*	*324*	*275*	*412*	*378*
2. Koelkasten en diepvriezers	*2 578*	*1 922*	*1 934*	*2 261*	*2 235*	*460*	*331*	*355*	*405*	*534*
3. Elektromechanische huishoudapparaten	*2 332*	*2 178*	*2 225*	*2 302*	*2 446*	*296*	*329*	*316*	*428*	*380*
4. Elektrothermische apparaten, n.e.g.	*4 103*	*4 000*	*4 513*	*4 909*	*4 989*	*1 034*	*1 037*	*1 510*	*1 621*	*1 812*
G. Lampen, verlichtingsartikelen	4 562	4 719	4 877	5 652	4 802	4 475	4 914	5 429	6 043	5 795
w.o. : 1. Elektrische lampen en buizen	*1 883*	*2 011*	*1 866*	*2 297*	*1 768*	*2 431*	*2 925*	*3 249*	*3 498*	*3 414*
2. Verlichtingstoestellen	*2 081*	*2 175*	*2 352*	*2 686*	*2 456*	*1 307*	*1 297*	*1 539*	*1 836*	*1 771*
Algemeen totaal ...	**80 148**	**84 442**	**90 656**	**102 949**	**107 366**	**73 430**	**78 600**	**82 991**	**94 987**	**99 723**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Gegevens over uitvoer van rubriek 85.21.160 zijn vertrouwelijk vanaf 1979.

Buitenlandse handel in vlees, vleeswaren en conserven, overige slachtprodukten

Waarde
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
1. Vlees en vleesafvallen	*10 013*	*11 917*	*12 201*	*12 407*	*13 404*	*17 434*	*18 099*	*19 750*	*22 422*	*28 492*
w.o. : — rundvlees	*(3 651)*	*(4 823)*	*(4 642)*	*(3 653)*	*(3 764)*	*(2 669)*	*(3 194)*	*(3 587)*	*(4 952)*	*(6 838)*
— schape- en geitevlees	*(1 065)*	*(1 288)*	*(1 448)*	*(1 693)*	*(1 750)*	*(21)*	*(30)*	*(29)*	*(46)*	*(89)*
— varkensvlees	*(509)*	*(498)*	*(578)*	*(815)*	*(1 236)*	*(11 484)*	*(11 862)*	*(12 804)*	*(13 675)*	*(16 858)*
— vlees van pluimvee	*(795)*	*(951)*	*(956)*	*(1 143)*	*(1 357)*	*(1 066)*	*(778)*	*(802)*	*(799)*	*(812)*
— paardenvlees, enz.	*(2 231)*	*(2 480)*	*(2 549)*	*(2 769)*	*(3 132)*	*(305)*	*(364)*	*(342)*	*(437)*	*(619)*
2. Vleespreparaten, extracten van vis	*1 871*	*2 101*	*2 415*	*2 772*	*2 839*	*5 227*	*5 815*	*6 547*	*7 244*	*8 262*
3. Vet van varkens en van pluimvee	*732*	*323*	*313*	*299*	*456*	*1 228*	*778*	*849*	*756*	*1 010*
4. Ongelooide huiden	*1 131*	*1 018*	*1 500*	*957*	*1 000*	*1 366*	*1 507*	*2 140*	*1 285*	*1 757*
5. Ruwe dierlijke produkten	*1 200*	*968*	*1 138*	*1 104*	*1 217*	*1 368*	*1 190*	*1 197*	*1 003*	*1 137*
w.o. : — beenderen, ivoor, enz.	*(663)*	*(426)*	*(558)*	*(351)*	*(322)*	*(673)*	*(536)*	*(477)*	*(225)*	*(220)*
6. Dierlijke oliën en vetten	*933*	*851*	*951*	*808*	*1 241*	*389*	*273*	*300*	*381*	*473*
Algemeen totaal ...	**15 880**	**17 178**	**18 518**	**18 347**	**20 157**	**27 012**	**27 662**	**30 783**	**33 091**	**41 131**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in melk en melkprodukten

Waarde
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
1. Melk en room	*2 887*	*2 828*	*3 097*	*3 939*	*4 477*	*4 822*	*6 158*	*7 709*	*8 733*	*12 469*
w.o. : — melkpoeder	*(1 895)*	*(1 628)*	*(1 483)*	*(2 087)*	*(2 172)*	*(3 260)*	*(4 516)*	*(5 803)*	*(6 405)*	*(9 108)*
— melk en room, vers	*(291)*	*(336)*	*(495)*	*(567)*	*(918)*	*(1 465)*	*(1 480)*	*(1 660)*	*(1 898)*	*(2 718)*
2. Boter	*8 568*	*10 971*	*10 944*	*11 903*	*16 353*	*6 643*	*9 798*	*11 435*	*12 775*	*12 610*
3. Kaas en wrongel	*8 050*	*9 084*	*9 789*	*10 838*	*11 684*	*1 878*	*2 119*	*2 710*	*3 157*	*3 466*
4. Overige melkprodukten	*348*	*376*	*458*	*592*	*529*	*300*	*309*	*496*	*605*	*735*
Algemeen totaal ...	**19 853**	**23 259**	**24 288**	**27 272**	**33 043**	**13 643**	**18 384**	**22 350**	**25 270**	**29 280**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in andere voedingsmiddelen

Waarde
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. Plantaardige en dierlijke oliën en vetten	12 846	11 843	13 665	15 295	17 120	9 376	10 624	11 157	11 536	18 796
w.o. : 1. Perskoeken e.d. afvallen	*6 585*	*5 801*	*5 984*	*7 826*	*8 816*	*3 633*	*4 084*	*3 934*	*3 979*	*8 313*
2. Plantaardige fijne vette oliën	*2 182*	*2 318*	*2 739*	*2 632*	*3 330*	*2 867*	*3 659*	*3 630*	*3 289*	*5 814*
3. Andere plantaardige vette oliën	*2 275*	*1 897*	*2 527*	*2 473*	*2 407*	*1 034*	*915*	*1 122*	*1 369*	*1 470*
4. Bereide oliën en vetten, was (dierlijk en plantaardig)	*1 217*	*1 248*	*1 639*	*1 429*	*1 550*	*791*	*760*	*1 008*	*1 159*	*994*
B. Groenten- en fruitconserven, vruchten- en groentensappen	8 133	8 255	9 238	10 338	12 095	5 997	6 065	6 346	6 496	8 433
w.o. : 1. Groenten, wortels, bereid, verduurzaamd	*3 157*	*3 068*	*3 349*	*3 605*	*3 947*	*3 134*	*2 878*	*2 938*	*2 877*	*3 569*
2. Gedroogde druiven, vijgen, noten en ander gedroogd fruit	*724*	*849*	*957*	*1 133*	*1 264*	*25*	*21*	*30*	*28*	*67*
3. Bereidingen en conserven van fruit	*3 509*	*3 734*	*4 007*	*4 466*	*5 502*	*2 192*	*2 423*	*2 413*	*2 312*	*2 880*
C. Visconserven, andere visprodukten voor menselijke voeding	4 232	4 546	4 992	5 172	5 732	799	833	866	940	1 051
w.o. : 1. Vis, schaal-, schelp- en weekdieren, bereid of verduurzaamd	*3 076*	*3 361*	*3 693*	*3 783*	*4 329*	*428*	*448*	*467*	*550*	*610*
w.o. : 1. Rijst (exclusief niet gedopt)	*1 341*	*1 703*	*1 851*	*2 321*	*3 521*	*867*	*1 348*	*1 990*	*2 652*	*3 332*

D. Meel, grutten, griesmeel, graanvlokken	4 945	4 454	5 400	5 952	7 668	3 047	3 495	4 246	5 653	7 567
w.o. : 1. Rijst (exclusief niet gedopt)	*1 341*	*1 703*	*1 851*	*2 321*	*3 521*	*867*	*1 348*	*1 990*	*2 652*	*3 332*
2. Zemelen, slijpsel, enz.	*2 750*	*1 745*	*2 427*	*2 663*	*2 871*	*402*	*307*	*348*	*377*	*370*
3. Meel	*353*	*480*	*343*	*326*	*364*	*1 407*	*1 528*	*1 413*	*2 269*	*3 566*
E. Deegwaren	477	422	532	618	819	190	194	272	288	360
F. Zetmeelprodukten	1 618	1 360	1 531	1 715	1 833	2 876	2 848	3 048	3 405	4 173
G. Brood, beschuit, biscuit, gebak	2 298	2 601	2 862	3 258	3 667	3 739	3 974	4 106	4 960	5 429
H. Suiker	3 586	3 045	4 786	3 607	4 505	7 140	5 666	7 455	10 473	14 714
I. Cacaoboter, suikerwerk, consumptieijs	6 386	7 127	7 146	7 857	7 564	5 871	5 925	7 104	8 467	9 187
w.o. : 1. Suikerwerk, zonder cacao	*1 152*	*1 235*	*1 354*	*1 311*	*1 384*	*956*	*1 003*	*1 028*	*1 215*	*1 293*
2. Cacaopoeder, -boter en -pasta	*2 494*	*2 420*	*2 440*	*2 887*	*2 410*	*81*	*43*	*92*	*237*	*528*
3. Chocolade en bereidingen met cacao	*2 574*	*3 206*	*3 228*	*3 526*	*3 635*	*4 283*	*4 239*	*5 060*	*6 268*	*6 640*
J. Veevoeders	3 882	4 272	5 235	5 616	6 973	2 655	2 910	3 406	3 862	5 808
K. Overige voedingsmiddelen	6 647	6 671	7 470	8 320	8 899	5 495	5 853	6 588	7 963	11 565
w.o. : 1. Koffie en surrogaten	*2 293*	*2 136*	*2 302*	*2 265*	*2 628*	*2 337*	*2 163*	*2 467*	*2 930*	*3 067*
2. Preparaten voor soepen of bouillons	*1 388*	*1 374*	*1 464*	*1 647*	*1 622*	*174*	*183*	*174*	*194*	*229*
Algemeen totaal ...	**55 050**	**54 596**	**62 857**	**67 748**	**76 875**	**47 185**	**48 387**	**54 594**	**64 043**	**87 083**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in dranken en tabaksprodukten

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. Gist, spiritus, gedistilleerde dranken	2 638	3 079	3 596	4 255	4 082	200	371	432	426	474
w.o. — brandewijn, whisky	*1 396*	*1 631*	*1 853*	*2 183*	*2 013*	*18*	*32*	*34*	*38*	*40*
B. Champagne, mousserende wijnen, aperitieven op basis van wijn	2 135	2 425	2 827	3 143	3 154	237	391	368	427	469
1. Wijn en druivenmost gestuit met alkohol	*1 619*	*1 699*	*2 033*	*2 297*	*2 237*	*79*	*47*	*61*	*80*	*77*
2. Aperitieven	*516*	*726*	*794*	*846*	*917*	*158*	*344*	*307*	*347*	*391*
C. Cider en andere vruchtenwijnen	33	38	40	50	49	55	61	64	61	69
D. Bier, mout	1 704	2 029	1 779	1 984	2 201	5 800	5 581	5 608	5 353	7 132
w.o. : 1. Bier	*1 204*	*1 269*	*1 271*	*1 315*	*1 330*	*1 677*	*1 758*	*2 142*	*2 465*	*2 824*
2. Mout	*455*	*726*	*483*	*663*	*864*	*4 070*	*3 816*	*3 456*	*2 873*	*4 294*
E. Mineraal water, limonades	1 249	1 432	1 726	2 006	2 481	568	683	986	1 325	2 031
F. Tabaksprodukten	2 379	2 323	2 571	2 561	2 721	4 428	5 079	5 535	6 020	7 228
w.o. : 1. Sigaren en cigarillo's	*1 154*	*1 101*	*1 340*	*1 237*	*1 226*	*2 113*	*2 562*	*2 772*	*3 199*	*3 194*
2. Sigaretten	*785*	*690*	*678*	*752*	*756*	*2 207*	*2 423*	*2 575*	*2 584*	*3 471*
Algemeen totaal ...	**10 138**	**11 326**	**12 539**	**13 999**	**14 688**	**11 288**	**12 166**	**12 993**	**13 612**	**17 403**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in leder, huiden en schoeisel

Waarde
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. Leder, huiden, pelterijprodukten	2 260	1 957	2 296	2 163	1 862	2 492	2 116	2 543	2 226	2 393
1. Bereide huiden en vellen	*1 604*	*1 459*	*1 754*	*1 552*	*1 458*	*2 113*	*1 757*	*2 169*	*1 911*	*2 139*
2. Ongelooide huiden	*656*	*498*	*542*	*611*	*404*	*379*	*359*	*374*	*315*	*254*
B. Lederwaren	2 832	2 942	3 303	3 787	3 665	639	641	776	872	903
w.o. : 1. Handtassen	*871*	*875*	*953*	*1 052*	*1 046*	*102*	*115*	*112*	*133*	*105*
2. Reisartikelen en andere tassen	*1 314*	*1 381*	*1 581*	*1 742*	*1 731*	*364*	*371*	*503*	*547*	*617*
3. Diverse lederwaren (exclusief voor schoeisel)	*225*	*231*	*246*	*302*	*295*	*82*	*54*	*68*	*76*	*74*
C. Schoeisel, pantoffels, geheel of gedeeltelijk van leder	11 483	11 768	14 600	16 035	15 191	1 496	1 437	1 843	2 057	1 702
w.o. : 1. Schoeisel met buitenzool van leder, rubber of plastische stof	*10 361*	*10 616*	*13 223*	*14 349*	*13 426*	*1 192*	*1 028*	*1 398*	*1 590*	*1 200*
2. Ander schoeisel	*781*	*774*	*970*	*1 276*	*1 574*	*88*	*101*	*135*	*126*	*217*
Algemeen totaal ...	**16 575**	**16 667**	**20 199**	**21 985**	**20 718**	**4 627**	**4 194**	**5 162**	**5 155**	**4 998**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in textielprodukten

Waarde

(miljoenen frankeñ

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. *Bewerkte textielvezels, spinnerijprodukten, garens, handbreigarens*	19 354	18 674	21 082	23 428	24 217	21 197	18 478	20 205	23 193	23 023
w.o. : 1. Bewerkt vlas, rafelingen en afval van vlas	*1 275*	*1 209*	*1 272*	*1 028*	*947*	*2 732*	*2 176*	*2 446*	*2 192*	*2 196*
2. Synthetische stapelvezels, bewerkt	*814*	*701*	*711*	*765*	*875*	*140*	*144*	*110*	*66*	*49*
3. Wol (ontvet, gebleekt), haar, enz. .	*3 007*	*2 681*	*2 947*	*3 439*	*3 633*	*1 908*	*1 940*	*1 944*	*2 091*	*1 839*
4. Garens van wol of van haar	*3 966*	*3 485*	*3 993*	*4 619*	*4 576*	*6 537*	*5 300*	*5 889*	*7 299*	*7 237*
5. Garens van katoen	*3 739*	*3 243*	*4 230*	*4 905*	*4 890*	*2 456*	*1 976*	*2 524*	*3 117*	*3 074*
6. Garens tenminste 85 % synthetische vezels, niet voor kleinverkoop	*2 021*	*2 429*	*2 723*	*3 027*	*3 589*	*2 284*	*1 970*	*2 138*	*2 742*	*2 933*
7. Garens minder dan 85 % synthetische stapelvezels	*1 145*	*1 274*	*1 449*	*1 488*	*1 578*	*1 694*	*1 761*	*1 871*	*2 003*	*2 148*
8. Garens van kunstmatige vezels, niet voor kleinverkoop	*1 856*	*1 892*	*1 851*	*1 965*	*2 051*	*360*	*384*	*364*	*448*	*351*
B. *Weefsels*	17 919	18 934	20 347	20 762	19 904	24 508	25 065	27 371	28 313	29 759
w.o. : 1. Weefsels van katoen, ongebleekt	*799*	*504*	*672*	*977*	*960*	*676*	*568*	*996*	*947*	*628*
2. Fluweel	*1 901*	*2 790*	*3 356*	*2 886*	*2 113*	*1 928*	*2 722*	*3 102*	*2 196*	*2 485*
3. Andere weefsels ten minste 85 % katoen	*4 745*	*3 963*	*3 938*	*4 628*	*5 195*	*3 805*	*3 355*	*3 865*	*5 062*	*5 758*
4. Overige weefsels van katoen, bewerkt	*481*	*823*	*831*	*871*	*616*	*535*	*796*	*1 073*	*799*	*877*
5. Weefsels van synthetische continuvezels	*2 083*	*2 068*	*2 391*	*2 449*	*2 716*	*1 548*	*1 527*	*2 017*	*2 563*	*2 929*
6. Weefsels van hoofdzakelijk synthetische stapelvezels	*3 911*	*3 825*	*4 054*	*4 313*	*4 065*	*2 430*	*2 385*	*2 251*	*2 445*	*2 652*
7. Overige weefsels van kunstmatige continuvezels of van kunstmatige stapelvezels	*1 991*	*2 842*	*2 779*	*2 033*	*1 800*	*11 047*	*11 250*	*11 455*	*11 533*	*11 935*
C. *Produkten van de tricotage- en kousenindustrie*	15 882	16 598	18 110	21 238	22 818	5 860	5 634	6 409	7 360	8 000
w.o. : 1. Brei- en haakwerk, niet elastisch ..	*2 881*	*3 188*	*3 496*	*3 569*	*3 447*	*1 804*	*1 843*	*2 361*	*2 528*	*2 806*
2. Truien, jassen, blouses, enz.	*1 777*	*1 659*	*1 880*	*2 455*	*2 402*	*695*	*681*	*794*	*899*	*731*

3. Japonnen, rokken, mantelpakken, enz.										
4. Andere kleding van niet elastische brei- of haakwerk	*1 839*	*1 831*	*1 935*	*2 319*	*2 546*	*560*	*408*	*455*	*618*	*587*
5. Onderkleding van brei- of haakwerk	*2 915*	*3 474*	*3 914*	*4 759*	*4 974*	*740*	*786*	*910*	*1 097*	*1 157*
6. Handschoenen, kousen, sokken, enz.	*1 024*	*1 096*	*1 223*	*1 380*	*1 435*	*456*	*415*	*485*	*571*	*557*
D. Tapijten, vilt, vloerzeil, wasdoek	5 390	6 123	6 555	7 082	6 491	25 616	27 604	29 457	34 912	38 366
w.o. : 1. Weefsels, geïmpregneerd of met deklaag	*980*	*912*	*986*	*1 102*	*1 058*	*1 274*	*1 264*	*1 531*	*1 665*	*1 786*
2. Tapijten, geknoopt of met opgerolde polen	*1 257*	*1 474*	*1 690*	*1 916*	*1 753*	*85*	*138*	*200*	*191*	*197*
3. Tapijten, syntetische en kunstmatige stof	*1 586*	*2 221*	*2 227*	*2 222*	*2 000*	*15 450*	*17 461*	*18 469*	*21 145*	*23 747*
E. Overige textielprodukten	3 911	4 026	4 726	5 378	5 448	9 145	8 986	10 350	11 700	12 448
F. Kleding en kledingstoebehoren	26 936	27 969	31 131	34 196	37 009	22 292	21 202	22 323	24 040	24 933
w.o. : 1. Kostuums	*2 399*	*1 907*	*1 981*	*2 173*	*2 064*	*892*	*600*	*679*	*972*	*583*
2. Broeken en korte broeken	*5 680*	*4 848*	*6 031*	*6 597*	*7 552*	*9 303*	*9 411*	*9 995*	*11 049*	*12 082*
3. Colbertjassen, blazers, overjassen, enz.	*1 515*	*1 557*	*1 460*	*1 612*	*1 832*	*1 358*	*1 028*	*947*	*1 066*	*1 180*
4. Ander bovenkleding voor heren en jongens	*1 521*	*2 014*	*2 168*	*2 758*	*3 318*	*1 928*	*1 720*	*1 901*	*2 109*	*2 199*
5. Mantels en jasjes voor dames, meisjes en kinderen	*2 138*	*2 308*	*2 463*	*2 572*	*2 727*	*1 558*	*1 736*	*1 708*	*1 614*	*1 512*
6. Japonnen	*2 917*	*3 271*	*3 496*	*3 335*	*3 277*	*1 465*	*1 105*	*1 080*	*1 232*	*1 314*
7. Rokken	*1 105*	*1 271*	*1 159*	*1 387*	*1 568*	*849*	*965*	*923*	*1 023*	*1 121*
8. Blouses	*1 114*	*1 209*	*1 327*	*1 513*	*1 863*	*592*	*579*	*629*	*682*	*666*
9. Andere bovenkleding voor dames, meisjes en kinderen	*3 285*	*4 115*	*4 824*	*5 555*	*6 311*	*1 637*	*1 732*	*2 090*	*1 992*	*2 260*
10. Onderkleding, geen brei- of haakwerk	*2 031*	*2 137*	*2 905*	*3 134*	*2 532*	*1 019*	*884*	*1 040*	*870*	*703*
11. Bustehouders, korsetten, gaines, enz.	*835*	*811*	*866*	*907*	*962*	*538*	*460*	*451*	*490*	*425*
G. Huishoudtextiel, gestikte dekens en spreien, woningtextiel, tenten, dekzeilen, vlaggen, zakken	3 516	4 031	4 336	5 429	5 308	5 163	5 247	5 688	6 701	6 704
w.o. : — Bedde-, tafellinnen, enz.	*1 653*	*1 911*	*2 041*	*2 295*	*2 044*	*3 022*	*3 051*	*3 456*	*3 920*	*3 810*
H. Bontwerk	1 262	1 274	1 751	2 061	1 762	1 362	1 228	1 554	1 813	1 794
Algemeen totaal ...	**94 170**	**97 629**	**108 039**	**119 574**	**122 957**	**115 143**	**113 504**	**123 357**	**138 032**	**145 027**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in hout en houten meubelen

Waarde
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. *Gezaagd, geschaafd, gedroogd, gestoomd hout*	10 113	11 026	12 980	12 749	11 843	1 310	1 540	1 916	2 329	2 537
w.o. : 1. Dwarsliggers voor spoorwegen	*226*	*233*	*430*	*431*	*387*	*7*	*6*	*5*	*8*	*6*
2. Bewerkt naaldhout	*4 882*	*4 961*	*5 750*	*5 854*	*5 503*	*544*	*597*	*745*	*1 054*	*1 181*
3. Ander hout	*4 809*	*5 635*	*6 619*	*6 203*	*5 719*	*748*	*919*	*1 143*	*1 229*	*1 302*
4. Houtafval	*195*	*197*	*181*	*261*	*234*	*11*	*18*	*22*	*38*	*48*
B. *Fineer, triplex, houtvezel- en spaanderplaten, veredeld hout, behandeld hout*	3 464	4 001	4 755	4 980	5 358	6 744	6 867	7 769	9 419	9 204
w.o. : 1. Duplex-, triplex- en multiplexhout	*1 346*	*1 832*	*2 244*	*2 205*	*2 625*	*551*	*699*	*978*	*1 110*	*1 271*
2. Verbeterd hout en kunsthout	*786*	*728*	*883*	*881*	*823*	*4 726*	*4 660*	*5 155*	*6 215*	*5 961*
3. Hout, enkel gezaagd	*569*	*659*	*716*	*788*	*857*	*871*	*1 036*	*1 241*	*1 465*	*1 204*
4. Platen voor construktiedoeleinden	*530*	*541*	*609*	*755*	*708*	*280*	*139*	*95*	*297*	*401*
C. *Houten bouwelementen, construkties van hout, parket*	2 902	3 349	3 672	3 650	3 191	793	667	807	1 019	1 252
D. *Kisten, kratten, palletten, vaten en kuipen*	334	352	348	411	378	220	195	207	199	219
E. *Houtwaren, houtmeel, houtwol en klompen*	1 553	1 689	2 000	2 325	2 327	598	651	705	842	878
F. *Kurkwaren, stro- en rietwaren, borstels, bezems, kwasten*	1 021	1 115	1 151	1 301	1 231	384	404	409	435	469
G. *Houten en rieten meubelen, matrassen*	12 045	13 578	14 487	15 514	15 242	14 412	15 297	15 683	18 027	19 038
w.o. : 1. Zitmeubelen	*2 726*	*3 152*	*3 509*	*3 939*	*4 065*	*4 631*	*4 687*	*4 832*	*5 255*	*5 421*
2. Andere meubelen	*8 672*	*9 761*	*10 320*	*10 839*	*10 472*	*8 980*	*9 642*	*9 829*	*11 534*	*12 239*
Algemeen totaal	**31 432**	**35 110**	**39 393**	**40 930**	**39 570**	**24 461**	**25 621**	**27 496**	**32 270**	**33 597**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in papier, papierwaren en drukwerk

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. Houtslijp, cellulose, papier, karton	19 732	20 045	24 468	27 270	31 564	14 444	14 687	17 436	19 563	21 466
w.o. : 1. Houtslijp	*446*	*453*	*517*	*635*	*525*	*13*	*12*	*4*	*11*	*2*
2. Chemische papierstof	*3 118*	*2 727*	*3 514*	*3 930*	*5 393*	*1 599*	*1 501*	*1 742*	*1 981*	*2 349*
3. Sulfietcellulose, enz.	*1 408*	*1 104*	*1 346*	*1 796*	*2 281*	*37*	*41*	*17*	*9*	*18*
4. Courantenpapier	*2 000*	*1 971*	*2 152*	*2 242*	*2 273*	*345*	*309*	*439*	*546*	*668*
5. Druk- en schrijfpapier	*5 312*	*6 389*	*8 516*	*9 012*	*9 694*	*5 381*	*5 622*	*6 122*	*7 206*	*7 743*
6. Kraftpapier en -karton	*2 554*	*2 767*	*3 220*	*3 452*	*4 317*	*404*	*427*	*382*	*327*	*490*
7. Ander papier en karton	*3 544*	*3 225*	*3 619*	*4 290*	*4 879*	*1 091*	*1 230*	*1 637*	*2 288*	*2 632*
B. Papierwaren, kartonnages	11 484	12 321	14 957	16 707	18 171	11 519	11 999	14 331	16 724	19 455
w.o. : 1. Bewerkt papier en karton	*1 746*	*1 726*	*2 198*	*2 137*	*2 118*	*2 977*	*3 237*	*3 693*	*3 935*	*4 235*
2. Getransformeerd papier en karton	*1 071*	*1 123*	*1 307*	*1 333*	*1 422*	*464*	*375*	*358*	*388*	*408*
3. Dozen, zakken e.d. verpakkingsmiddelen	*2 747*	*2 804*	*3 399*	*3 816*	*4 033*	*1 777*	*1 861*	*2 117*	*2 643*	*3 088*
4. Registers, schriften, papierwaren voor correspondentie, ander gesneden papier en karton	*2 167*	*2 402*	*2 762*	*3 411*	*4 046*	*2 891*	*3 176*	*3 709*	*4 651*	*5 467*
5. Klossen, borden, zakdoeken, servetten, enz.	*2 224*	*2 465*	*3 240*	*3 723*	*4 188*	*1 801*	*1 831*	*2 672*	*3 204*	*3 912*
C. Kranten, drukwerk, produkten van uitgeverij	9 816	11 090	12 553	13 493	14 439	8 305	8 695	9 835	10 663	11 922
w.o. : 1. Boeken, cartografische werken	*3 999*	*4 506*	*5 163*	*5 579*	*6 021*	*3 504*	*3 909*	*4 365*	*5 014*	*5 541*
2. Kranten en tijdschriften	*2 956*	*3 222*	*3 627*	*3 782*	*4 035*	*2 331*	*2 311*	*2 565*	*2 790*	*3 084*
3. Reclamedrukwerk, enz.	*1 434*	*1 669*	*1 928*	*2 164*	*2 282*	*958*	*905*	*1 128*	*1 369*	*1 759*
Algemeen totaal ...	**41 032**	**43 456**	**51 978**	**57 470**	**64 174**	**34 268**	**35 381**	**41 602**	**46 950**	**52 843**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in rubberartikelen en artikelen van plastic

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. *Rubberartikelen*	11 171	11 334	12 401	15 044	15 701	11 922	12 423	13 502	15 858	17 970
w.o. : 1. Produkten van rubber : platen, draad, buizen, eboniet, e.d.	*2 256*	*2 209*	*2 486*	*3 070*	*3 402*	*2 015*	*2 092*	*2 144*	*2 336*	*2 739*
2. Buitenbanden voor personenwagens	*3 290*	*3 632*	*3 687*	*4 454*	*4 513*	*3 940*	*3 982*	*4 482*	*5 404*	*6 264*
3. Buitenbanden voor autobussen en vrachtwagens	*1 901*	*1 815*	*2 037*	*2 788*	*2 625*	*1 935*	*2 376*	*2 728*	*3 295*	*3 666*
4. Andere banden	*1 507*	*1 458*	*1 714*	*1 909*	*2 304*	*2 185*	*2 190*	*2 331*	*2 779*	*3 078*
5. Riemen, transportbanden, hygiënische artikelen, enz.	*1 730*	*1 762*	*2 026*	*2 342*	*2 177*	*1 392*	*1 420*	*1 469*	*1 597*	*1 737*
B. *Loopvlakvernieuwing*	390	396	434	496	527	411	458	435	510	518
C. *Artikelen van plastic* (exclusief ruwe)	19 441	19 968	24 231	27 126	27 488	22 700	23 792	29 238	33 230	37 211
w.o. : 1. Condensatie- en additieprodukten	*1 630*	*1 610*	*1 888*	*2 343*	*2 268*	*4 494*	*5 087*	*6 059*	*6 247*	*7 070*
2. Polyethyleen	*906*	*1 022*	*1 416*	*1 675*	*1 470*	*1 921*	*2 094*	*3 276*	*3 408*	*3 106*
3. Polypropyleen en polystyreen	*1 066*	*819*	*1 044*	*1 304*	*1 452*	*973*	*1 109*	*1 669*	*2 178*	*2 986*
4. Polyvinylchloride	*2 382*	*2 437*	*2 852*	*3 142*	*2 904*	*2 874*	*2 735*	*3 450*	*3 960*	*4 397*
5. Overige polymerisatieprodukten *(a)*	*685*	*821*	*992*	*991*	*1 152*	*109*	*79*	*95*	*1 312*	*1 632*
6. Cellulose en derivaten, geharde proteïnen *(b)*	*481*	*550*	*693*	*767*	*755*	*1 652*	*1 467*	*1 638*	*1 480*	*1 947*
7. Zitmeubelen in plastic	*473*	*450*	*515*	*623*	*570*	*92*	*95*	*102*	*364*	*294*
8. Transportartikelen, verpakking in plastic	*3 842*	*3 918*	*5 112*	*5 833*	*6 023*	*3 339*	*3 271*	*4 052*	*4 309*	*4 224*
Algemeen totaal ...	**31 002**	**31 698**	**37 066**	**42 666**	**43 716**	**35 033**	**36 673**	**43 175**	**49 598**	**55 699**

(a) De vertrouwelijke gegevens over de uitvoer van produkten behorend tot die rubriek werden gevoegd bij deze van de rubriek A16 van de tabel « B.H. in scheikundige produkten ».

(b) De vertrouwelijke gegevens over de uitvoer van produkten, behorend tot die rubriek werden gevoegd bij deze van de rubriek A17 van de tabel « B.H. in scheikundige produkten ».

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in produkten en stoffen bestemd voor de recuperatie

Waarde
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
1. Schroot	*1 947*	*3 191*	*4 812*	*3 979*	*4 256*	*1 356*	*1 604*	*2 064*	*1 930*	*2 066*
2. Lompen en vodden	*487*	*557*	*562*	*683*	*950*	*1 048*	*1 084*	*1 050*	*1 231*	*1 648*
3. Afval van papier en karton	*93*	*69*	*109*	*255*	*155*	*521*	*366*	*505*	*645*	*573*
4. Voertuigen :										
— voor personenvervoer, niet gemeenschappelijk	*1 508*	*1 650*	*1 620*	*1 824*	*1 935*	*1 193*	*1 453*	*1 835*	*2 277*	*2 887*
— voor personenvervoer, gemeenschappelijk	*118*	*258*	*292*	*222*	*278*	*113*	*175*	*188*	*204*	*177*
— voor goederenvervoer	*628*	*632*	*654*	*656*	*886*	*273*	*266*	*407*	*586*	*766*
5. Kunstvoorwerpen en verzamelingen	*915*	*1 042*	*968*	*954*	*748*	*531*	*446*	*533*	*789*	*986*
6. Overige produkten	*61*	*87*	*87*	*45*	*123*	*76*	*147*	*145*	*116*	*219*
Algemeen totaal ...	**5 757**	**7 486**	**9 104**	**8 618**	**9 331**	**5 111**	**5 541**	**6 727**	**7 778**	**9 322**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in produkten van de overige be- en verwerkende nijverheid

Waarde
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. Sieraden, goud- en zilversmeedwerk, edelstenen, bewerkt diamant, munten, medailles	76 892	98 848	110 205	146 358	145 078	71 293	92 137	102 437	119 667	129 928
w.o. : 1. Gesorteerde diamant	*42 695*	*51 740*	*55 635*	*63 050*	*62 727*	*27 765*	*34 764*	*38 864*	*43 029*	*47 907*
2. Geslepen diamant	*27 528*	*39 423*	*41 975*	*46 584*	*41 307*	*38 516*	*51 366*	*54 912*	*64 868*	*70 230*
3. Echte parels, andere edelstenen	*433*	*434*	*829*	*775*	*1 602*	*304*	*272*	*487*	*502*	*1 046*
4. Bijouterieën, edelsmidswerk, enz. ...	*1 706*	*2 099*	*2 464*	*2 853*	*2 840*	*1 086*	*1 400*	*1 545*	*1 876*	*2 298*
5. Munten	*1 071*	*1 377*	*2 643*	*23 091*	*29 319*	*274*	*574*	*2 060*	*5 067*	*2 541*
B. Muziekinstrumenten	667	800	819	972	937	273	210	203	216	182
C. Produkten van kopiëerinrichtingen van films en foto's	516	495	519	629	763	314	345	343	386	465
D. Speelgoed, sportartikelen	4 684	5 327	5 549	6 340	7 045	1 546	1 773	2 090	2 528	3 147
w.o. : 1. Speelgoed	*3 065*	*3 336*	*3 500*	*3 841*	*4 067*	*494*	*662*	*962*	*1 056*	*1 496*
2. Gezelschapsspelen en ontspanningsartikelen	*676*	*773*	*824*	*926*	*1 366*	*489*	*464*	*483*	*372*	*128*
E. Vulpennen, balpennen, stempels, overige produkten, n.e.g.	1 659	1 754	1 957	2 799	2 243	1 350	1 252	1 336	1 872	2 139
w.o. : — penhouders, vulpotloden, schrijfpennen, punten, handstempels, numeroteurs, enz.	*630*	*653*	*729*	*834*	*860*	*212*	*212*	*211*	*248*	*260*
Algemeen totaal ...	**84 418**	**107 224**	**119 049**	**157 098**	**156 066**	**74 776**	**95 717**	**106 409**	**124 669**	**135 861**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

HOOFDSTUK III

EVOLUTIE IN DE ENERGIESECTOR

§ 1. — ENERGIEBELEID IN 1981

Het energiebeleid werd in 1981 hoofdzakelijk bepaald door het in uitvoering stellen van de Wet van 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980 (art. 168 tot en met 185; art. 189 en art. 192), enerzijds, en de Herstelwet van 10 februari 1981 inzake de fiscale en financiële bepalingen (art. 6 en 8), anderzijds.

1. — *Wet van 8 augustus en de in 1981 getroffen uitvoeringsbesluiten betreffende deelaspecten van het energiebeleid.*

Het Nationaal Comité voor de Energie wordt een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid, onder voogdij van de Minister van Economische Zaken. De opdracht van het Comité bestaat erin advies uit te brengen over de doelstellingen van het energiebeleid, de uitvoering ervan te volgen en de resultaten ervan te beoordelen. Ook het Controlecomité voor de Electriciteit en het Gas wordt, na onderhandeling met de sociaal-economische groepen die erin vertegenwoordigd zijn, in dezelfde zin omgevormd. Voor geen van beide omvormingen werd echter een uitvoeringsbesluit uitgevaardigd.

Het nationaal uitrustingsprogramma van de middelen voor produktie en groot transport van electrische energie moet vóór zijn uitvoering goedgekeurd worden door de Minister van Economische Zaken na advies te hebben ingewonnen van het Nationaal Comité voor de Energie en van het Controlecomité voor de Electriciteit en het Gas. Een gedeelte van de nieuwe capaciteit van de electriciteitsproduktie wordt voorbehouden aan de openbare sector.

Volgens het K.B. van 23 januari 1981 is de Staat vertegenwoordigd in de Raad van Beheer van de drie privé electriciteitsmaatschappijen N.V. Ebes, N.V. Intercom en N.V. Unerg, van de S.V. Gecoli (belast met het groot transport), evenals van de N.V. voor Coördinatie van Produktie en Transport van Electrische Energie (C.P.T.E.). De afgevaardigden van de Staat beschikken over het recht tot schorsing van beslissingen die in strijd zijn met het algemeen belang en/of met het energiebeleid van de Regering.

De openbare sector van de electriciteitsproduktie komt onder de rechtsbevoegdheid van een « Samenwerkende Vennootschap voor Produktie van Electriciteit » die

vertegenwoordigd is in het « Beheerscomité van de Electriciteitsondernemingen » om zo de investeringen voor produktie en groot vervoer van electriciteit te coördineren.

De wet en haar uitvoeringsbesluit van 30 maart 1981 bepalen dat de subsidies om het exploitatieverlies der Kempense steenkolenmijnen te dekken, kunnen worden omgezet in participaties. Aangezien de Staat voor 1980 bijna 5,5 miljard moest bijpassen, bedroeg in 1981 de staatsparticipatie in KS 77 %.

Bij K.B. van 29 juni 1981 werd trouwens overgegaan tot de oprichting van de Nationale Maatschappij voor de Financiering van de Steenkolennijverheid, die alle huidige of toekomstige participaties van de overheid in de betrokken sector kan overnemen en beheren.

Wat de kernenergie betreft, werd een openbaar organisme opgericht, belast met het beheer van de opslag van geconditioneerde afval, het lozen van afval, het vervoer van radioactief afval en van verrijkte splijtstof of van plutonium, alsmede de opslag van plutonium. Dit organisme is tevens belast met de conditionering van radioactief afval afkomstig van installaties die niet beschikken over de nodige uitrusting om dit zelf te doen. Het K.B. van 30 maart 1981 (B.S. van 5 mei 1981) bepaalt de opdrachten en werkingsmodaliteiten van deze openbare instelling. De activiteiten van Belgowaste (waarin de Staat een participatie had van 50 %) zullen door dit organisme worden overgenomen.

Bovendien bepaalt die wet dat de Staat mag deelnemen in het kapitaal van een nog op te richten gemengde vennootschap die tot doel heeft andere activiteiten in verband met de nucleaire brandstofcyclus te beheren. Deze deelname zal minstens 50 % bedragen. De vennootschap kan de installaties voor Eurochemic (dat op 31 december 1981 volledig rijkseigendom werd krachtens een overeenkomst, ondertekend met het Rijk in 1978) geheel of gedeeltelijk overnemen, als het Parlement zou beslissen de installaties weer op gang te brengen; zoniet zal Eurochemic worden ontmanteld.

Elk ontwerp tot vervoer per pijpleiding van andere produkten dan water, aardgas, mijngas, hoogovengas en warmte, moet vooraf worden voorgelegd aan de Nationale Maatschappij der Pijpleidingen. Gaat het om vervoer van energiegassen, dan wordt overleg gepleegd met Distrigaz.

Er zou een vennootschap voor de aankoop en de opslag van petroleum en petroleumprodukten worden opgericht met het doel strategische voorraden aan te leggen. De Staat zou gemachtigd worden het kapitaal van deze vennootschap geheel te onderschrijven.

De participaties van de Staat in de vennootschappen voorzien in de programmawet (art. 175, 179, 180 en 183) zullen voor rekening van de Staat in het bezit gehouden worden door de N.I.M. of een gewestelijke investeringsmaatschappij of een dochtermaatschappij gespecialiseerd inzake energie.

In de bestuursorganen van de bovengenoemde comités en vennootschappen zijn de Gewestelijke Executieven vertegenwoordigd.

Artikel 184 van die wet geeft de Koning zeer uitgebreide bevoegdheden inzake energiebesparingsbeleid, uitgewerkt door de Minister van Economische Zaken, in overleg met de op het technische en reglementaire vlak betrokken ministeriële departementen. Inbreuken op de bepalingen van de uitvoeringsbesluiten ervan kunnen worden bestraft.

Zo werden reeds, zich uitdrukkelijk steunend op artikel 184, een reeks koninklijke en ministeriële besluiten getroffen ter aanmoediging van brandstofbesparingen en van aardoliebesparingen in de landbouw, de tuinbouw en de zeevisserij : o.a. door terugwinning van warmte uit melk en mest, transformatie van stookketels, constructie van experimentele installaties inzake het gebruik van nieuwe energievormen, premies voor vissersboten die zuinig brandstof verbruiken, enz. (zie K.B. van 26 februari 1981, gewijzigd bij K.B. van 5 augustus 1981; K.B. van 30 juli 1981).

2. — *Herstelwet van 10 februari 1981 betreffende de artikels van het fiscale en financiële luik welke energiebesparende maatregelen stimuleren.*

Zich baserend op artikel 8 van de herstelwet van 10 februari 1981 inzake de fiscale en financiële bepalingen bepaalt het K.B. van 6 juli 1981 onder welke voorwaarden van de belastbare inkomsten mogen worden afgetrokken de uitgaven gedaan door de belastingsplichtige voor de thermische isolatie van de bestaande woning die hij bezet of waarvan hij eigenaar is. Deze aftrekking bedraagt 40 % van de uitgaven met een maximum van 120 000 F en een minimum van 10 000 F, wat overeenkomt met uitgaven ten belope van maximum 300 000 F en minimum 25 000 F.

In uitvoering van artikel 6 van dezelfde wet van 10 februari 1981 werden op 28 februari 1981 een K.B. en een M.B. uitgevaardigd, waarin bepaald wordt onder welke voorwaarden de industriële, commerciële en landbouwondernemingen energiebesparende investeringen naar keuze mogen afschrijven.

§ 2. — EVOLUTIE VAN HET ENERGIEVERBRUIK IN 1981

Het zichtbaar bruto *primair energieverbruik* is van 1980 tot 1981 met 6,2 % afgenomen, ten gevolge van structurele wijzigingen welke zijn opgetreden in de vraag naar energie onder voortdurende druk van prijsstijgingen en daaruit voortvloeiende besparingsmaatregelen genomen door de verschillende categorieën energieverbruikers, enerzijds, en door de economische recessie, daling van het bruto nationaal produkt met naar schatting 1,1 % in volume en van de industriële produktie met ongeveer 2,5 % anderzijds.

Het sterkst namen af het aardolieverbruik, 12,1 %, en het aardgasverbruik 7,8 %. Maar ook het verbruik van vaste brandstoffen daalde met 1,9 %. Alleen de kernenergie steeg licht, met ongeveer 3 %. Het netto uitvoersaldo van electriciteit werd bovendien omgezet in een netto invoersaldo. De resultante hiervan is dat het aandeel van aardolie in de primaire energiebalans daalt tot 46 %, waar dit 10 jaar geleden nog ongeveer 60 % bedroeg. Het aandeel aardgas schijnt aan stabilisering toe op 20 % van de totaal benodigde primaire energie en de vaste brandstoffen klommen gestadig opnieuw naar een verbruiksaandeel van 25 %, tegen 20,7 % in 1977.

Ondanks dit lager primaire energieverbruik is de faktuur van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie voor ingevoerde energie opnieuw beangstigend toegenomen tot 280 miljard BF, tegenover 206 miljard in 1980, dit hoofdzakelijk als gevolg van de waardestijging van de dollar voor de aardolie- en steenkolenaankopen en door toepassing van contractuele prijsaanpassingsclausules voor aankopen van aardgas.

De binnenlandse afzet van *steenkool* daalde met 500 000 ton. Deze daling werd veroorzaakt door een ingekrompen vraag naar cokeskolen, huisbrandkolen en industriekolen. De leveringen van steenkolen aan de electrische centrales daarentegen namen toe (± 300 000 ton) en bedroegen bijna opnieuw 6 miljoen ton, het hoogste niveau dat ooit werd bereikt (1964-1965).

Bij deze kolenleveringen dienen in 1981 nog ongeveer 2 miljoen ton herwonnen terrilschiefers te worden geteld, tegenover 1,8 miljoen in 1980.

Nadat in 1980 de binnenlandse steenkoolproduktie voor het eerst sinds 1964 was gestegen, is ze opnieuw met ruim 2 % gedaald in 1981, zodat de invoer, ondanks de daling van de binnenlandse leveringen, ongeveer hetzelfde niveau bereikte als in 1980.

Voor de eerste keer sedert 1975 zijn de rechtstreekse toelagen verminderd, al bedragen ze nog 10,6 miljard frank. Dit was het gevolg van de toeneming van de nettowaarde van de kolenproduktie met gemiddeld 535 F/t (27 %), daar waar de kostprijs slechts met 381 F/t (10 %) was gestegen. De geplande sluiting van de laatste Waalse mijn werd uitgesteld. In het Kempische bekken daalde het rendement in de ondergrond met 5,6 %, zodat hier alleen de hogere valorisatiewaarde van de geproduceerde steenkolen een daling van de toelagen van de overheid met 0,9 miljard F mogelijk maakte.

De vermindering van de vraag naar *aardgas* zette zich door in 1981 met bijna 8 % ten gevolge van een dalende afzet in de industrie met 12 % en vooral in de electrische centrales met 18 %. Deze belangrijke minder-afzet in genoemde sectoren werd niet meer, zoals in de voorgaande jaren, ondervangen door het toenemende verbruik van aardgas in de huishoudelijke en gelijkgestelde sector, waar voor het eerst sinds de introductie van het aardgas in 1966 een lichte daling van het verbruik optrad.

Het deel aardgas afkomstig uit het Noorse continentaal plat van de Noordzee nam toe tot 22 % van de totale invoer van aardgas. Hierdoor kon de invoer van Nederlands aardgas teruggebracht worden tot 75 % van het ooit bereikte maximum.

De binnenlandse leveringen van *aardolieprodukten* zijn gedaald met 11,8 %. De voornaamste dalingen betreffen enerzijds de gasolie en lichte stookolie voor hoofdzakelijk verwarmingsdoeleinden met 11 % en anderzijds de zware stookolie met 1 400 000 ton of 21 %, vooral door een geringere inzet om electriciteit voort te brengen. Het totale verbruik van motorbrandstoffen daalde voor het tweede opeenvolgende jaar met ongeveer 100 000 ton. De forse daling in het benzineverbruik tot beneden het peil van 1975 werd ondervangen door het stijgende verbruik van gasolie als motorbrandstof en het vlug toenemend verbruik van vloeibaar petroleumgas dat

vrijwel verdubbelde, van 39 000 ton in 1980 naar 74 000 ton in 1981. Ook het verbruik van vliegtuigmotorbrandstoffen steeg nog in 1981.

De hoeveelheid verwerkte ruwe aardolie en intermediaire produkten in de raffinaderijen daalde met 11 %. Het netto-uitvoersaldo van geraffineerde produkten bedroeg 7,7 miljoen ton, zoals verleden jaar, maar er werd meer begunkerd. De voorraden, die in beide voorgaande jaren aanzienlijk waren toegenomen, werden in 1981 zeer veel ingeteerd.

Omdat de daling van het verbruik van aardolieprodukten bleef doorgaan en er geen uitzicht was op een heropleving, begonnen de raffinaderijen ingrijpende maatregelen te overwegen ter vermindering van overtollige distillatiecapaciteit. Er werden een aantal distillatieëenheden voor onbepaalde tijd stilgelegd of de capaciteit ervan werd verminderd.

De netto-produktie van *electriciteit* daalde met bijna 6 %, hoewel het netto-verbruik vrijwel onveranderd bleef. In 1980 werd er netto 2 635 GWh geëxporteerd, terwijl 1981 een netto-invoersaldo geeft van 440 GWh.

De industriële vraag is weer gedaald en wel met —1,9 %, maar de leveringen aan de dienstensector en aan de huishoudelijke sector namen toe, met respectievelijk 2,6 % en 2,5 %. De groei van het laagspanningsverbruik bleef dus in 1982 wat lager dan in 1980 en beduidend beneden de gemiddelde groei van 8 % per jaar over de periode 1973-1979 en van 10 tot 12 % vóór de oliecrisis van 1973.

Wat de energie-input in de electrische centrales betreft, kan opgemerkt worden dat bijna 4 000 GWh minder werd geproduceerd op basis van aardoliederivaten en 1 000 GWh minder door aardgasinput. Het aandeel van de kernenergie in de totale electriciteitsproduktie bedroeg ruim 25 % en dit van steenkool en van uit steenkool gewonnen secundair gas 35 %. In 1973 werden er nog ruim 20 000 GWh geproduceerd op basis van aardolieprodukten, of 53 % van de totale produktie; nu bereikt dit aandeel nog slechts 27 % of ruim 13 000 GWh.

Het globaal energieverbruik verloopt dus zoals gewenst in de Belgische en internationale energieprogramma's : veel minder aardolie ten gunste van kernenergie en een terugschakeling op steenkool voor de produktie van electriciteit. De achteruitgang van de petroleumprodukten is in gans Europa veel aanzienlijker dan verwacht met als gevolg zware verliezen en ruime structurele overcapaciteit op het vlak van de raffinage. Sedert de eerste oliecrisis in 1973 werd ook veel zuiniger met energie omgesprongen.

*

* *

Personeelsbezetting in de steenkoolmijnen

JAARTAL	Aantal ingeschreven mijnwerkers (duizenden) (a)			Gemiddeld aantal aanwezige arbeiders per gepresteerde arbeidsdag (maandgemiddelde, duizenden)					
				Zuiden		Kempen		Het Rijk	
	Zuiden	Kempen	Het Rijk	Ondergrond	Onder- en bovengrond	Ondergrond	Onder- en bovengrond	Ondergrond	Onder- en bovengrond
1971	14,9	20,1	35,0	8,0	11,8	11,6	16,0	19,6	27,8
1972	13,6	19,1	32,8	7,2	10,5	11,5	15,7	18,7	26,2
1973	10,9	17,5	28,5	6,1	8,8	10,2	14,2	16,3	23,0
1974	9,0	18,8	27,9	4,6	6,8	9,9	13,7	14,6	20,5
1975	7,7	19,0	26,7	3,6	5,3	11,0	14,6	14,6	19,9
1976	5,8	18,9	24,7	2,7	4,1	10,7	14,2	13,4	18,3
1977	4,1	18,6	22,7	2,0	3,1	10,9	14,3	12,4	17,4
1978	3,4	18,7	22,1	1,5	2,3	10,6	13,8	12,1	16,1
1979	2,7	18,6	21,3	1,2	1,8	10,6	13,7	11,7	15,5
1980	1,8	18,6	20,4	0,8	1,2	10,9	14,0	11,7	15,2
1981 (b)	1,5	18,7	20,2	0,6	1,0	11,0	14,0	11,6	15,0

(a) Einde van het tijdvak.
(b) Voorlopige gegevens.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

Rendement in de steenkoolmijnen

JAARTAL	Gemiddelde produktie per dagtaak en per arbeider (maandgemiddelde, kilogrammen) (a)					
	Zuiden		Kempen		Het Rijk	
	Ondergrond	Onder- en bovengrond	Ondergrond	Onder- en bovengrond	Ondergrond	Onder- en bovengrond
1971	1 820	1 214	2 612	1 883	2 282	1 591
1972	1 767	1 187	2 643	1 917	2 298	1 616
1973	1 715	1 162	2 522	1 806	2 219	1 555
1974	1 736	1 168	2 505	1 809	2 254	1 590
1975	1 696	1 122	2 254	1 677	2 114	1 525
1976	1 641	1 069	2 335	1 747	2 191	1 590
1977	1 582	1 008	2 465	1 859	2 319	1 698
1978	1 680	1 069	2 397	1 818	2 304	1 704
1979	1 785	1 095	2 321	1 764	2 265	1 678
1980	1 804	1 165	2 338	1 794	2 297	1 738
1981 (b) ..	2 009	1 277	2 207	1 710	2 196	1 681

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

(a) Kader- en bewakingspersoneel inbegrepen.
(b) Voorlopige gegevens.

Steenkoolbalans

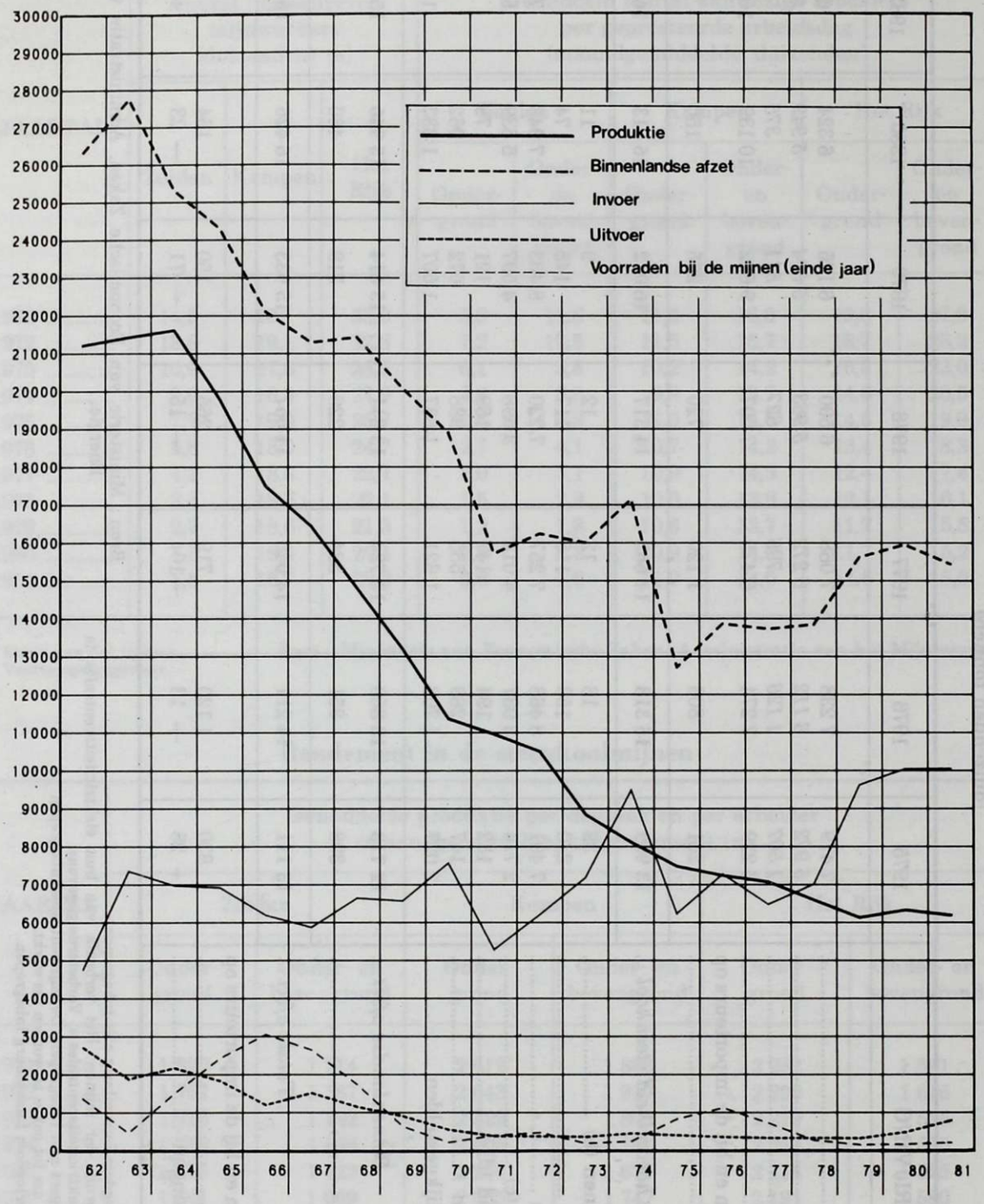
(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981 (f)
Nettoproduktie	7 479	7 238	7 068	6 590	6 125	6 324	6 186
Kempen	*5 972*	*6 112*	*6 272*	*5 963*	*5 614*	*5 949*	*5 815*
Zuiden	*1 507*	*1 126*	*796*	*627*	*511*	*375*	*371*
Invoer (a)	6 229	7 274	6 475	7 007	9 622	10 139	10 051
Voorraden bij de mijnen en bij de importeurs op 1 januari	261	806	1 120	720	265	150	164
Beschikbare hoeveelheid steenkool	**13 969**	**15 318**	**14 663**	**14 317**	**16 012**	**16 613**	**16 401**
Eigen verbruik der mijnen (b)	32	16	12	12	9	11	5
Agglomeraatfabrieken	240	153	118	117	145	74	49
Cokes- en gasfabrieken	7 401	8 468	7 257	7 220	8 463	7 948	7 605
Elektriciteitscentrales (c)	2 714	3 037	4 014	3 698	4 597	5 539	5 842
IJzer- en staalnijverheid (d)	152	194	147	169	121	79	30
Andere industrietakken	147	289	555	988	672	962	746
Huisbrandsector en gelijkgestelden	2 027	1 703	1 621	1 637	1 607	1 333	1 160
Binnenlandse afzet	**12 713**	**13 860**	**13 724**	**13 841**	**15 614**	**15 946**	**15 437**
Uitvoer (e)	398	351	324	226	319	480	787
Totale afzet	**13 111**	**14 211**	**14 048**	**14 067**	**15 933**	**16 426**	**16 224**
Voorraden bij de mijnen en bij de importeurs op 31 december	830	1 120	719	265	150	164	207
Vergissingen en weglatingen	+ 28	— 13	—104	— 15	— 71	— 23	+ 30

(a) De invoer uit het Groothertogdom Luxemburg niet inbegrepen.
(b) Uitsluitend het eigen verbruik der mijnen. Het verbruik van hun elektriciteitscentrales is overgebracht in de post « Elektriciteitscentrales ». Verbeterde gegevens.
(c) De individuele zelfvoortbrengers niet inbegrepen. De mijncentrales inbegrepen.
(d) Voor andere doeleinden dan om tot cokes te worden verwerkt.
(e) De uitvoer naar het Groothertogdom Luxemburg inbegrepen.
(f) Voorlopige gegevens.

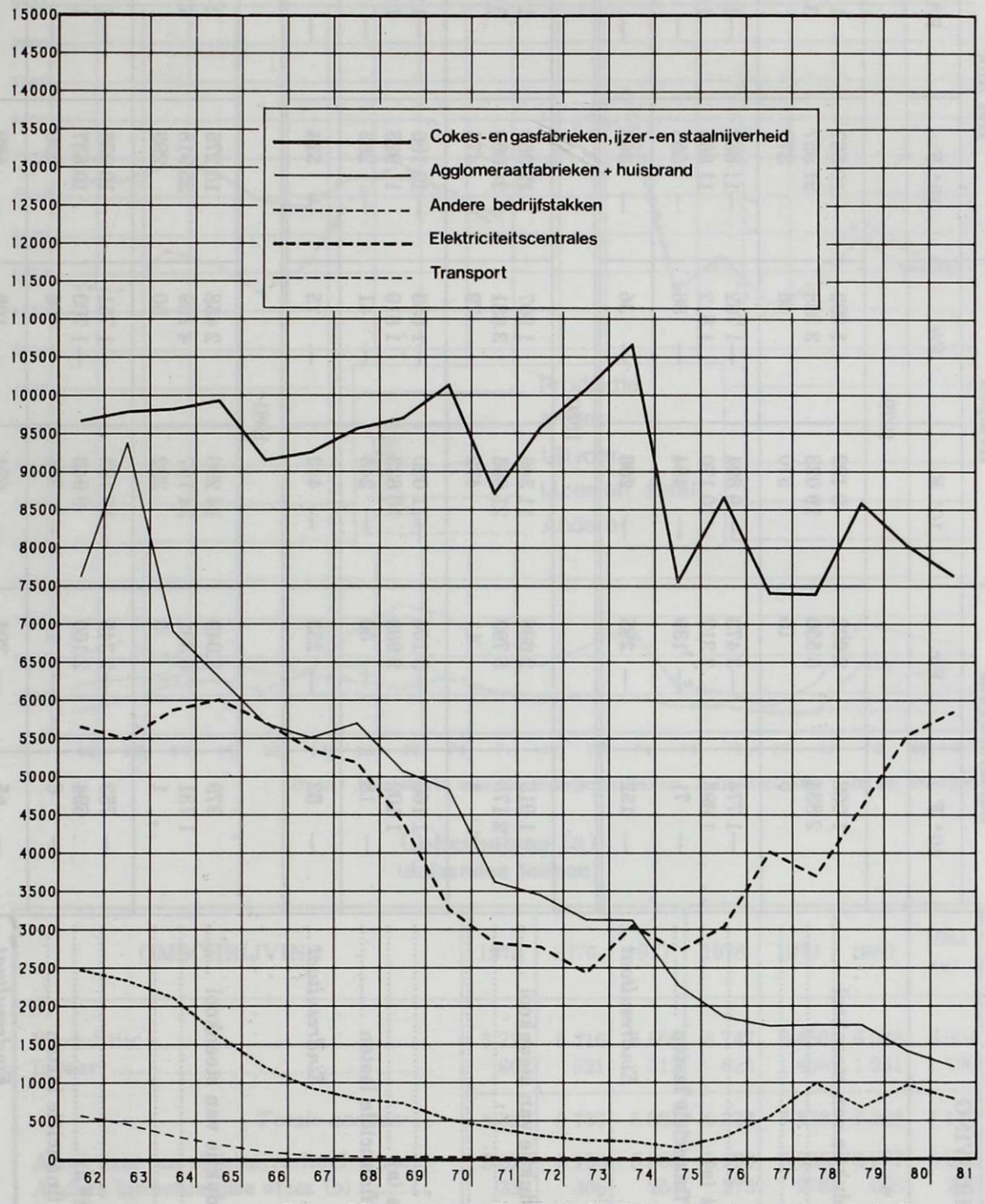
Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Steenkoolbalans
(duizenden tonnen)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Steenkoolleveringen aan de grote binnenlandse verbruikssectoren
(duizenden tonnen)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

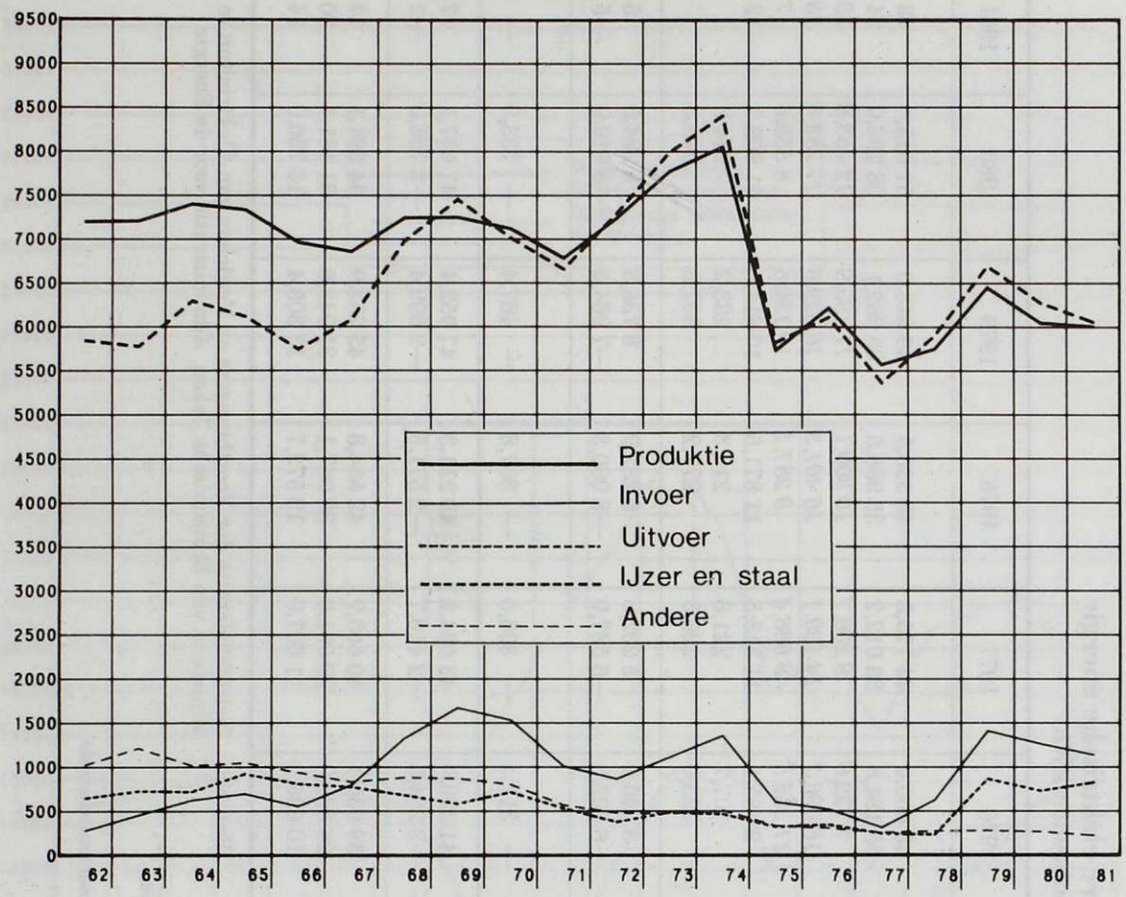
Op de boekhouding gesteunde exploitatieresultaten der steenkoolmijnen van 1979 tot 1981

OMSCHRIJVING	Zuiderbekkens		Kempen		Het Rijk	
	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t
	1979					
Nettowaarde van de produktie van steenkool	1 068	2 092	9 499	1 692	10 567	1 725
Bedrijfsuitgaven	2 834	5 550	19 023	3 388	21 857	3 569
Vastleggingsuitgaven	8	15	370	66	378	62
Bedrijfswinst of -verlies	—1 774	—3 473	— 9 894	—1 762	—11 668	—1 906
Subsidies en rectificaties (a)	1 693	3 317	10 170	1 812	11 863	1 937
Afschrijvingen en netto financiële lasten	— 71	— 139	— 484	— 86	— 555	— 91
Eindresultaat ...	**— 152**	**— 295**	**— 208**	**— 36**	**— 360**	**— 60**
	1980					
Nettowaarde van de produktie van steenkool	1 013	2 698	11 346	1 907	12 359	1 954
Bedrijfsuitgaven	2 175	5 793	21 894	3 681	24 069	3 806
Vastleggingsuitgaven	4	11	472	79	476	75
Bedrijfswinst of -verlies	—1 166	—3 106	—11 020	—1 853	—12 186	—1 927
Subsidies en rectificaties (a)	1 102	2 903	10 823	1 819	11 925	1 886
Afschrijvingen en netto financiële lasten	— 18	— 50	— 245	— 41	— 263	— 42
Eindresultaat ...	**— 82**	**— 253**	**— 442**	**— 75**	**— 524**	**— 83**
	1981					
Nettowaarde van de produktie van steenkool	979	3 049	14 296	2 458	15 275	2 489
Bedrijfsuitgaven	1 731	5 391	24 187	4 159	25 918	4 224
Vastleggingsuitgaven	1	3	292	50	293	48
Bedrijfswinst of -verlies	— 753	—2 345	—10 183	—1 751	—10 936	—1 783
Subsidies en rectificaties (a)	694	2 160	9 943	—1 709	10 637	1 733
Afschrijvingen en netto financiële lasten	— 6	— 14	— 384	— 66	— 390	— 63
Eindresultaat ...	**— 65**	**— 204**	**— 624**	**— 108**	**— 689**	**— 113**

(a) Het gebeurlijk saldo van het voormalig Solidariteitsfonds, de verschillen voortspruitend uit de raming van verbruikte waren en de andere toelagen van de Staat en van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

Hoogovencokes
(duizenden tonnen)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Cokesbalans (a)
(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981 (c)
Produktie	5 728	6 216	5 569	5 747	6 450	6 048	6 004
Invoer	601	521	312	625	1 408	1 261	1 136
Totale aanvoer	**6 329**	**6 737**	**5 881**	**6 372**	**7 858**	**7 309**	**7 140**
Afzet ijzer- en staalnijverheid	5 820	6 108	5 360	5 900	6 695	6 277	6 058
Andere binnenlandse afzet (b)	331	306	254	273	278	265	222
Binnenlandse afzet	**6 151**	**6 414**	**5 614**	**6 173**	**6 973**	**6 542**	**6 280**
Uitvoer	320	344	245	230	864	768	822
Totale afzet	**6 471**	**6 758**	**5 859**	**6 403**	**7 837**	**7 310**	**7 102**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Hoogovencokes, steenkoolhalfcokes.
(b) Eigen verbruik inbegrepen.
(c) Voorlopige gegevens.

Beschikbare elektrische energie

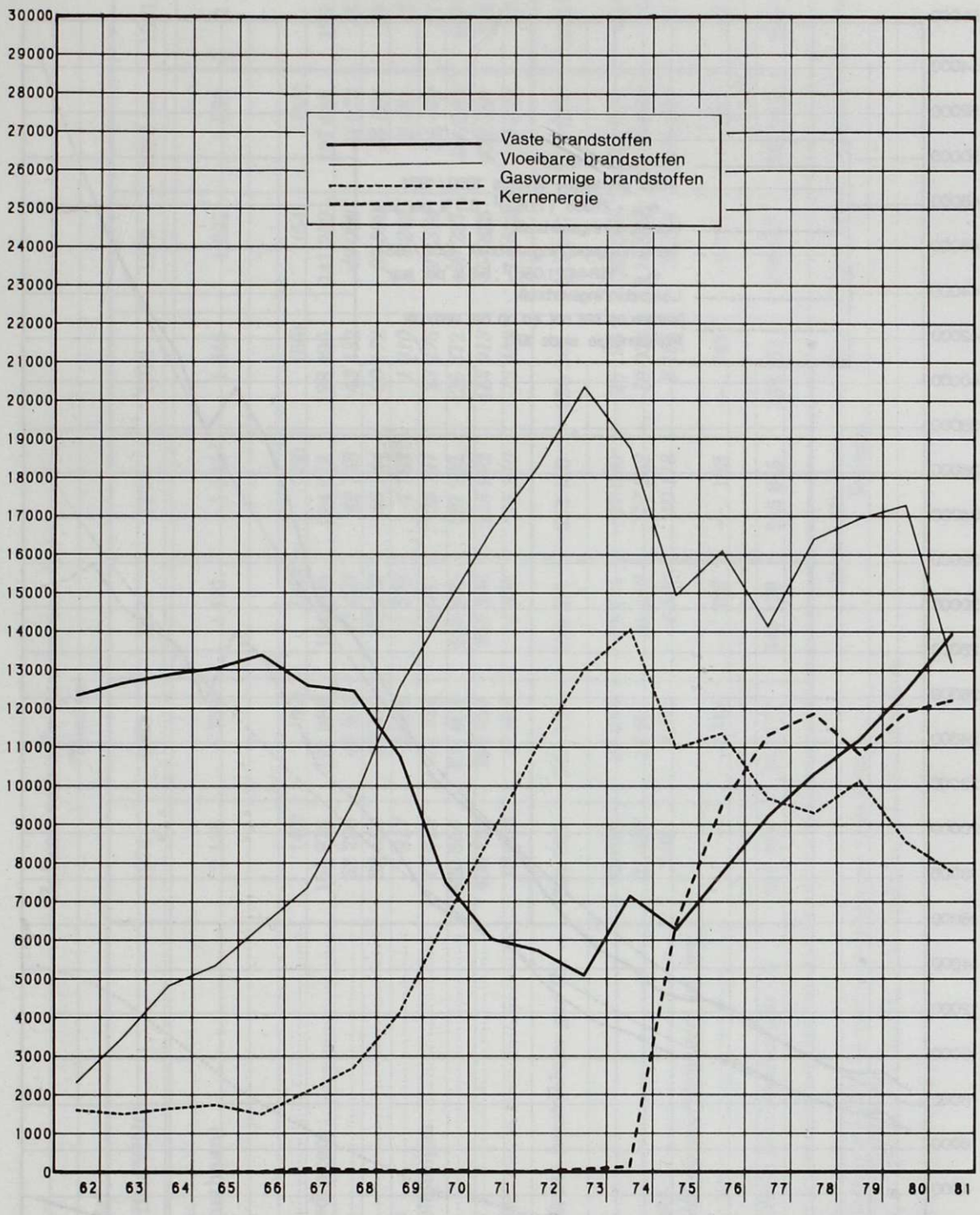
(miljoenen kWh)

OMSCHRIJVING	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981 (f)
Nettoproduktie	**39 019,9**	**45 000,6**	**44 773,8**	**48 356,5**	**49 648,0**	**51 015,4**	**48 179,3**
Conventionele thermische produktie	32 185,8	35 184,8	33 012,2	35 988,5	38 262,1	38 286,0	34 888,5
op basis van : Vaste brandstoffen (a)	*6 268,9*	*7 732,6*	*9 206,7*	*10 300,1*	*11 195,9*	*12 463,8*	*13 923,0*
Vloeibare brandstoffen (b)	*14 946,1*	*16 096,7*	*14 139,1*	*16 401,3*	*16 939,6*	*17 282,6*	*13 196,9*
Gasvormige brandstoffen (c)	*10 970,8*	*11 355,5*	*9 666,4*	*9 287,1*	*10 126,6*	*8 539,6*	*7 768,6*
Kernenergie (d)	6 408,4	9 485,1	11 313,5	11 871,5	10 814,8	11 909,3	12 219,1
Waterkracht	180,1	107,7	221,8	219,3	233,2	274,3	377,0
Spaarbekkencentrales	245,6	223,0	226,3	277,2	337,8	545,8	694,7
Invoer (e)	4 215,4	3 240,2	5 202,9	5 282,9	6 736,3	6 284,5	5 704,0
Uitvoer	—5 067,5	—6 602,5	—6 587,0	—8 060,3	—7 964,5	—8 919,9	—5 263,9
Energieverbruik voor het pompen in de spaarbekkencentrales	— 355,3	— 317,4	— 305,5	— 367,8	— 467,4	— 733,0	— 925,9
Gevraagde energie in België	**37 812,5**	**41 320,9**	**43 084,2**	**45 211,3**	**47 952,4**	**47 647,1**	**47 693,5**
Verliezen op het net	—2 199,9	—2 284,5	—2 410,7	—2 571,5	—2 699,4	—2 756,0	—2 785,6
Nettoverbruik	**35 612,6**	**39 036,4**	**40 668,9**	**42 634,8**	**45 253,9**	**44 891,1**	**44 907,9**
w.v. : Hoogspanning	25 832,2	28 339,9	29 061,0	30 067,1	31 943,6	31 141,1	30 814,1
Laagspanning	9 780,4	10 696,5	11 607,9	12 572,7	13 309,4	13 750,0	14 093,8

Bronnen : Bedrijfsfederatie der Voortbrengers en Verdelers van Elektriciteit in België.
Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

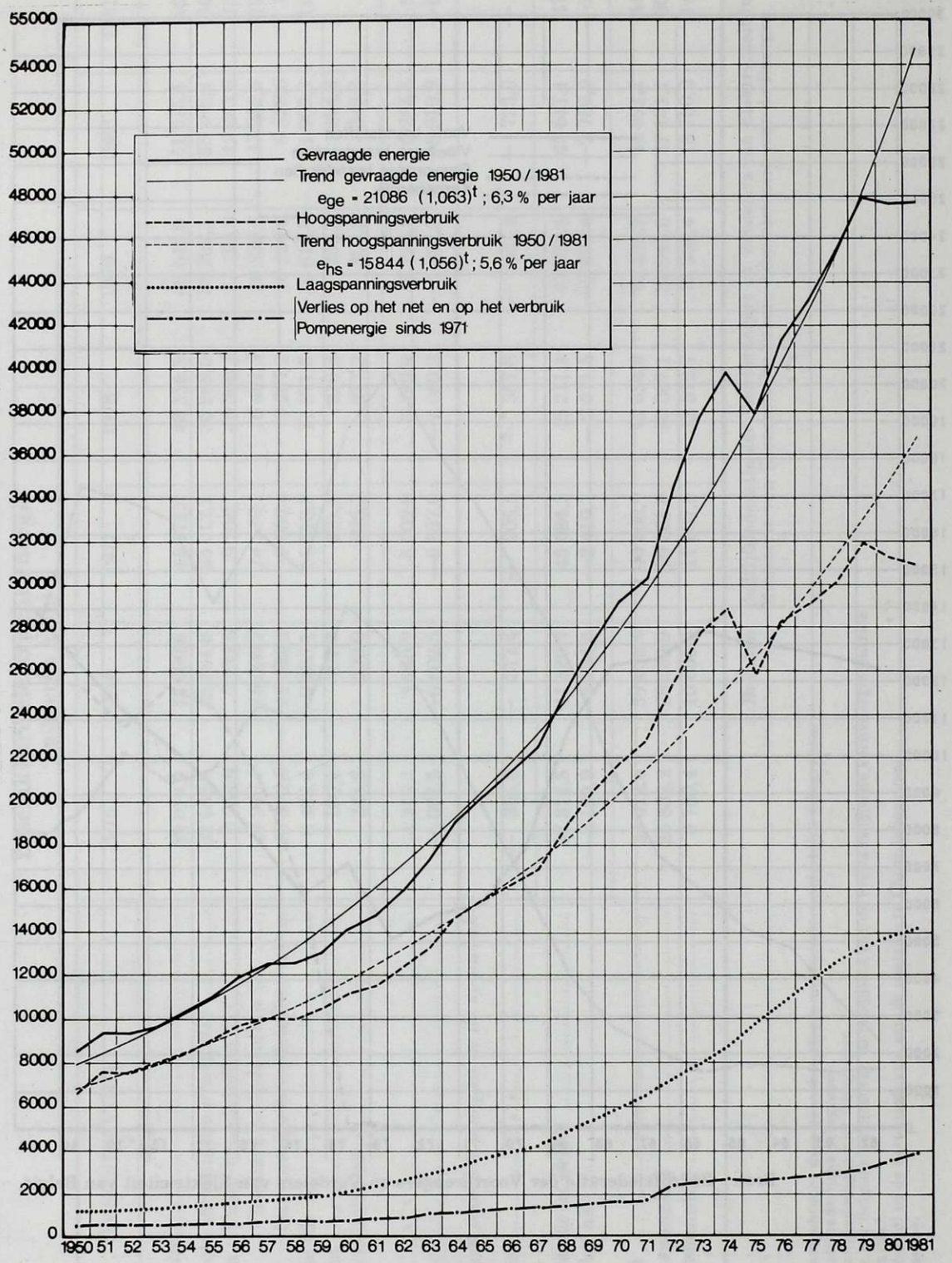
(a) Elektriciteit voortgebracht door gekochte stoom en warmterecuperaties inbegrepen.
(b) Produktie uit raffinaderijgas inbegrepen.
(c) Produktie uit raffinaderijgas niet inbegrepen.
(d) Niet inbegrepen het Belgisch aandeel van de produktie van de Frans-Belgische kernenergiecentrale te Chooz (Frankrijk).
(e) Het Belgisch aandeel in de nettoproduktie van de centrale te Chooz inbegrepen.
(f) Voorlopige gegevens.

Netto produktie van elektriciteit per energiedrager
(miljoenen kWh)

Bron : Bedrijfsfederatie der Voortbrengers en Verdelers van Elektriciteit van België.

Elektriciteitsverbruik
(miljoenen kWh)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Balans van alle gassoorten (a)

(Tjoules)

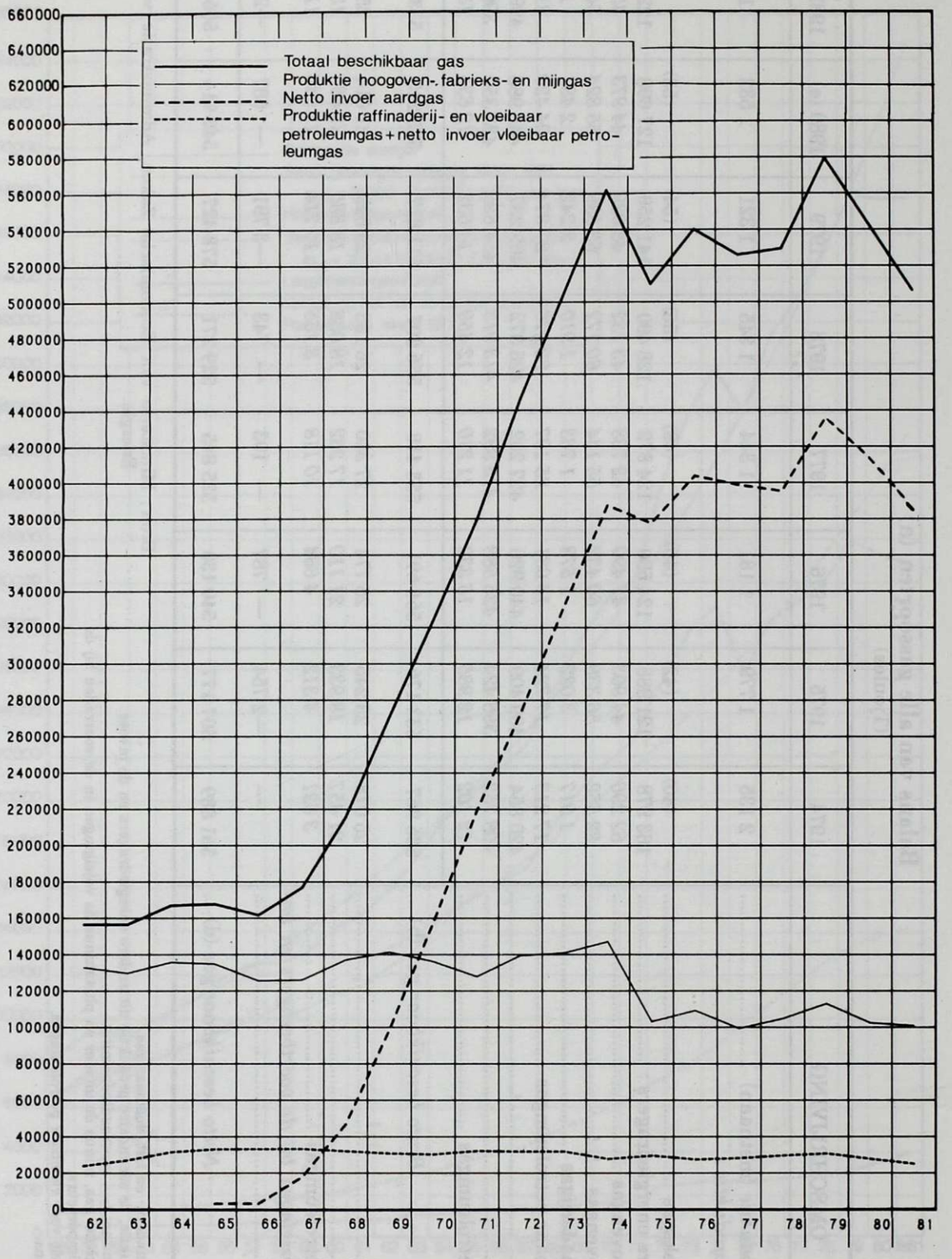
OMSCHRIJVING	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980 (e)	1981 (f)
1. *Primaire produktie* (methaan)	2 135	1 779	1 181	1 344	1 345	1 321	1 532	1 269
2. *Secundaire produktie :*								
a) Uit gas :								
— Fabrieksgas	(40)	(42)	(45)	(49)	(56)	(54)	(53)	(47)
b) Uit andere energiedragers :	163 978	121 988	124 590	124 872	128 490	141 259	127 698	122 766
— Cokesovengas	*62 296*	*44 903*	*47 499*	*42 768*	*43 132*	*48 039*	*44 973*	*45 190*
— Hoogovengas	*82 552*	*56 339*	*60 432*	*55 144*	*60 172*	*63 599*	*55 824*	*54 280*
— Raffinaderijgas	*1 917*	*3 022*	*1 578*	*1 763*	*1 910*	*2 242*	*2 481*	*1 671*
— Vloeibaar petroleumgas	*17 213*	*17 724*	*15 081*	*25 197*	*23 276*	*27 374*	*24 420*	*21 625*
3. *Invoer*	420 854	409 409	440 920	427 202	426 372	469 237	445 985	409 693
Aardgas	*408 752*	*396 424*	*425 588*	*415 992*	*413 913*	*454 625*	*433 350*	*396 081*
Vloeibaar petroleumgas	*12 102*	*12 985*	*15 332*	*11 210*	*12 459*	*14 632*	*12 635*	*13 612*
Bruto beschikbaar gas (b)	**586 967**	**533 176**	**566 691**	**553 418**	**556 207**	**611 817**	**575 215**	**533 728**
4. *Uitvoer*	25 078	23 245	25 774	27 380	26 193	29 599	31 614	25 067
Aardgas	*21 457*	*18 933*	*21 110*	*17 262*	*18 038*	*18 885*	*19 668*	*13 077*
Vloeibaar petroleumgas	*3 621*	*4 312*	*4 664*	*10 118*	*8 155*	*10 714*	*11 946*	*11 990*
5. *Voorraadwijzigingen bij de voortbrengers en importeurs* (c)	—	—2 754	— 787	— 193	— 743	—3 791	— 687	—2 259
Netto beschikbaar gas (d)	**561 889**	**507 177**	**540 130**	**525 845**	**529 271**	**578 427**	**542 914**	**506 402**

(a) Inclusief het raffinaderij- en het vloeibaar gas.
(b) De primaire produktie, de secundaire produktie uit andere energiedragers en de invoer.
(c) (+) Voorraadafneming; (—) voorraadtoeneming.
(d) Het bruto beschikbaar gas, minus de uitvoer en plus/minus de wijzigingen in de voorraden bij de voortbrengers en importeurs.
(e) Voorlopige gegevens voor vloeibaar petroleumgas.
(f) Voorlopige gegevens.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Beschikbaar gas

(Tjoules)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Vervoer en distributie van gas met pijpleidingen

(Terajoules)

OMSCHRIJVING	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981 (a)
A. *Beschikbaar gas :*										
1. Stadsgas :										
— Totale produktie van de gasfabrieken en -centrales	39	41	40	42	45	50	56	54	53	47
— Cokesovengas	1 357	96	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Aardgas	279 192	341 595	408 752	396 424	424 801	415 799	413 170	450 787	432 663	393 457
3. Calorieënrijke gassen (mijngas en raffinaderijgas)	1 635	115	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal ...	**282 223**	**341 847**	**408 792**	**396 466**	**424 846**	**415 849**	**413 226**	**450 841**	**432 716**	**393 504**
B. *Verkoop van gas :*										
1. Verkoop van de distributieorganismen :										
— Huishoudelijk verbruik	43 875	50 814	56 222	66 588	76 787	85 861	101 280	114 493	116 770	115 273
— Niet-huishoudelijk verbruik	13 331	16 727	19 858	25 341	30 131	35 583	42 894	48 718	52 393	53 662
Totaal ...	**57 206**	**67 541**	**76 080**	**91 929**	**106 918**	**121 444**	**144 174**	**163 211**	**169 163**	**168 935**
2. Rechtstreekse verkoop van Distrigas aan de nijverheid	213 343	256 506	303 398	275 015	287 613	271 117	245 752	265 742	241 331	208 921
Totaal ...	**270 549**	**324 047**	**379 478**	**366 944**	**394 531**	**392 561**	**389 926**	**428 953**	**410 494**	**377 856**
3. Uitvoer	4 575	9 054	11 255	13 375	15 478	16 164	18 038	18 885	19 668	13 077

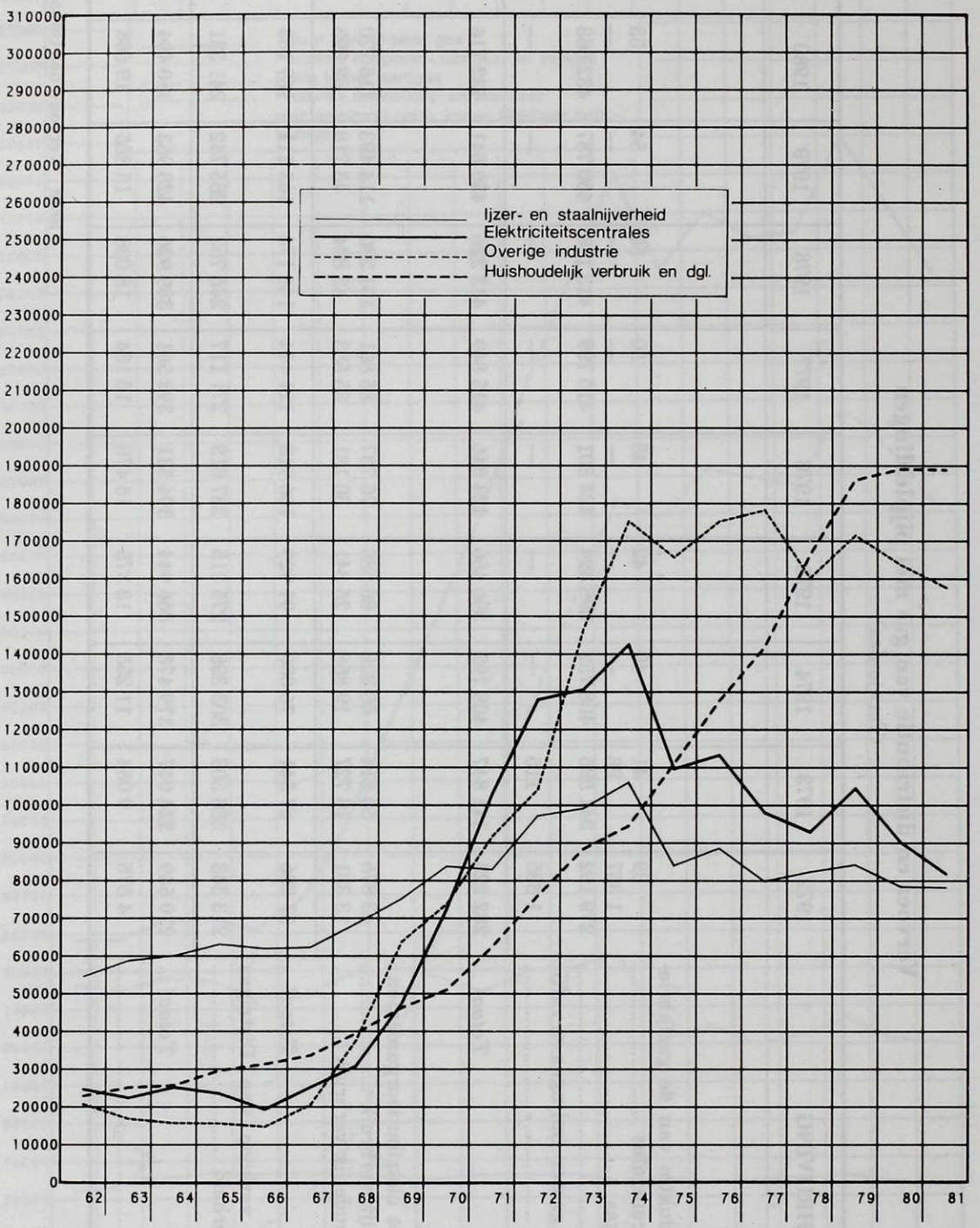
(a) Voorlopige gegevens.

Bron : Verbond der Gasnijverheid.

Netto gasverbruik

Alle gas, inclusief vloeibaar en raffinaderijgas

(Tjoules)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Produktie en verbruik van aardolieprodukten

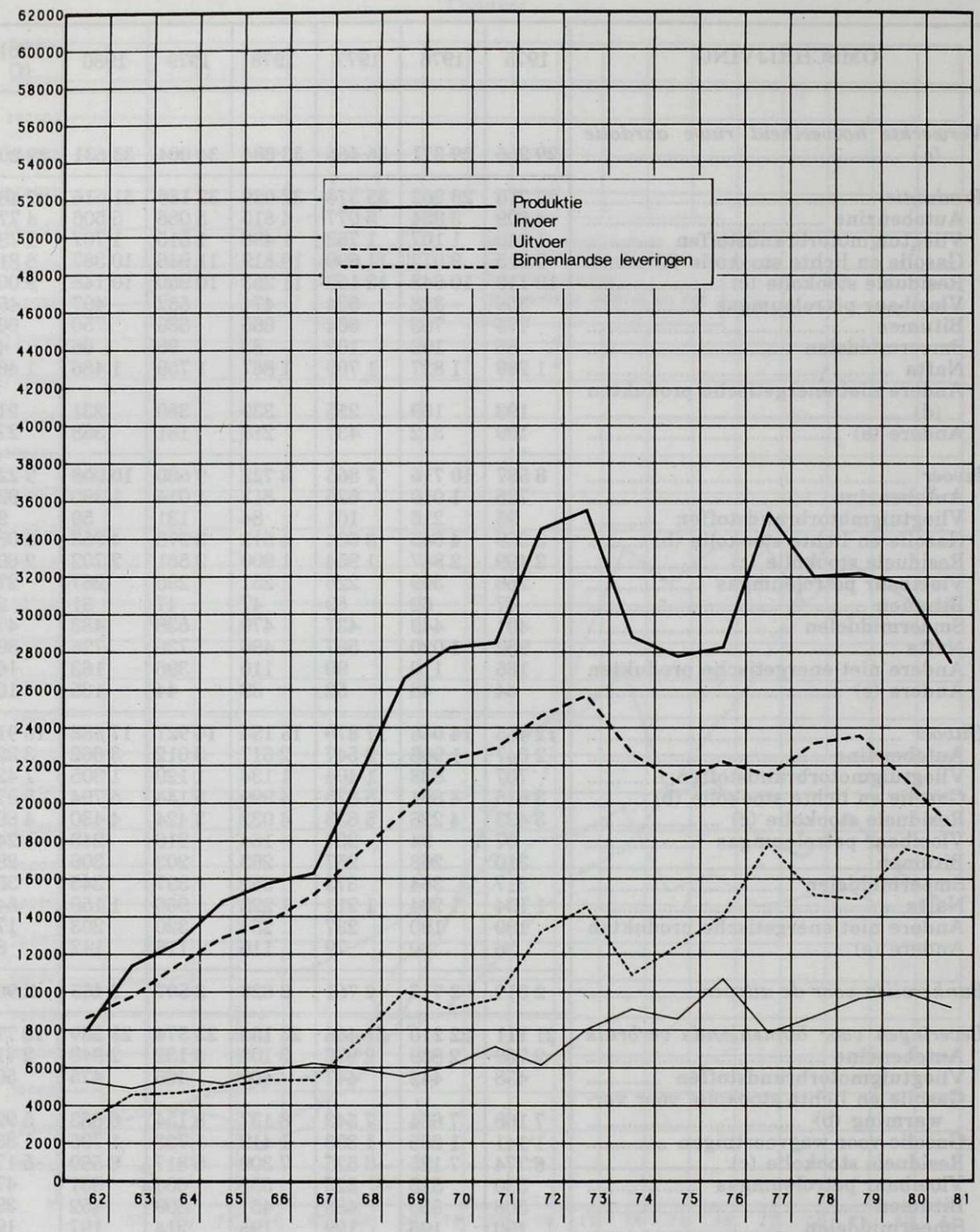
(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981 (f)
Verwerkte hoeveelheid ruwe aardolie (a)	**29 266**	**29 371**	**36 466**	**33 884**	**34 004**	**33 631**	**29 202**
Produktie	**27 770**	**28 262**	**35 374**	**32 029**	**32 189**	**31 616**	**27 484**
Autobenzine	4 609	3 934	5 077	4 815	5 088	5 506	4 773
Vliegtuigmotorbrandstoffen	1 040	1 107	1 753	1 496	1 515	1 707	1 783
Gasolie en lichte stookolie (b)	9 215	9 072	11 690	10 819	11 946	10 387	8 814
Residuele stookolie (c)	10 119	10 648	13 153	11 253	10 950	10 148	9 001
Vloeibaar petroleumgas	356	328	534	474	552	497	455
Bitumen	775	763	664	665	680	750	666
Smeermiddelen	85	102	102	83	98	66	40
Nafta	1 269	1 827	1 709	1 867	1 759	1 486	1 460
Andere niet-energetische produkten (d)	193	169	255	339	380	231	218
Andere (e)	109	312	437	218	181	338	274
Invoer	**8 587**	**10 716**	**7 865**	**8 722**	**9 680**	**10 008**	**9 227**
Autobenzine	728	1 010	625	813	1 014	1 390	925
Vliegtuigmotorbrandstoffen	95	216	101	84	131	50	97
Gasolie en lichte stookolie (b)	3 359	4 645	3 684	4 512	3 978	4 053	4 065
Residuele stookolie (c)	2 499	2 847	1 954	1 900	2 581	2 702	2 692
Vloeibaar petroleumgas	266	309	226	251	295	267	276
Bitumen	47	62	59	47	47	31	26
Smeermiddelen	401	449	437	470	538	483	476
Nafta	982	1 020	587	496	736	725	395
Andere niet-energetische produkten	166	110	90	110	396	163	167
Andere (e)	44	48	52	39	44	135	108
Uitvoer	**12 465**	**14 046**	**17 870**	**15 154**	**14 927**	**17 588**	**16 915**
Autobenzine	2 647	1 906	2 547	2 617	3 012	3 662	3 320
Vliegtuigmotorbrandstoffen	707	838	1 404	1 134	1 129	1 305	1 421
Gasolie en lichte stookolie (b)	3 615	4 891	5 875	4 999	5 144	5 794	5 373
Residuele stookolie (c)	3 423	4 226	5 633	4 032	3 424	4 430	4 801
Vloeibaar petroleumgas	87	94	204	164	216	243	245
Bitumen	310	263	257	263	203	306	294
Smeermiddelen	317	354	373	352	397	345	359
Nafta	1 134	1 204	1 211	1 223	966	1 158	841
Andere niet-energetische produkten	189	190	237	254	320	203	179
Andere (e)	36	80	79	116	116	142	82
Bunkeroliën voor de uitvoer	**2 819**	**2 717**	**2 761**	**2 820**	**2 507**	**2 455**	**2 905**
Leveringen voor binnenlands verbruik	**21 111**	**22 210**	**21 468**	**23 182**	**23 574**	**21 289**	**18 770**
Autobenzine	2 769	2 869	2 978	3 108	3 132	2 948	2 719
Vliegtuigmotorbrandstoffen	438	442	447	460	466	475	504
Gasolie en lichte stookolie voor verwarming (b)	7 168	7 654	7 543	8 137	8 154	6 653	5 929
Gasolie voor wegvoertuigen	1 141	1 255	1 393	1 419	1 723	1 795	1 834
Residuele stookolie (c)	6 774	7 125	6 525	7 309	6 817	6 569	5 177
Vloeibaar petroleumgas	530	525	523	552	604	531	477
Bitumen	508	550	486	457	509	452	390
Smeermiddelen	190	196	199	195	214	197	194
Nafta	1 327	1 399	1 127	1 248	1 413	1 133	1 025
Andere niet-energetische produkten	157	105	91	208	464	205	245
Andere (e)	109	90	156	89	78	331	281

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) De verwerkte hoeveelheid tussenprodukten inbegrepen.
(b) Met inbegrip van lampolie en tractorpetroleum.
(c) Het pek van residuele aardolie inbegrepen.
(d) Hoofdzakelijk white-spirit en speciale benzines.
(e) Het onverdichtbaar gas inbegrepen.
(f) Voorlopige gegevens op 15 april 1982.

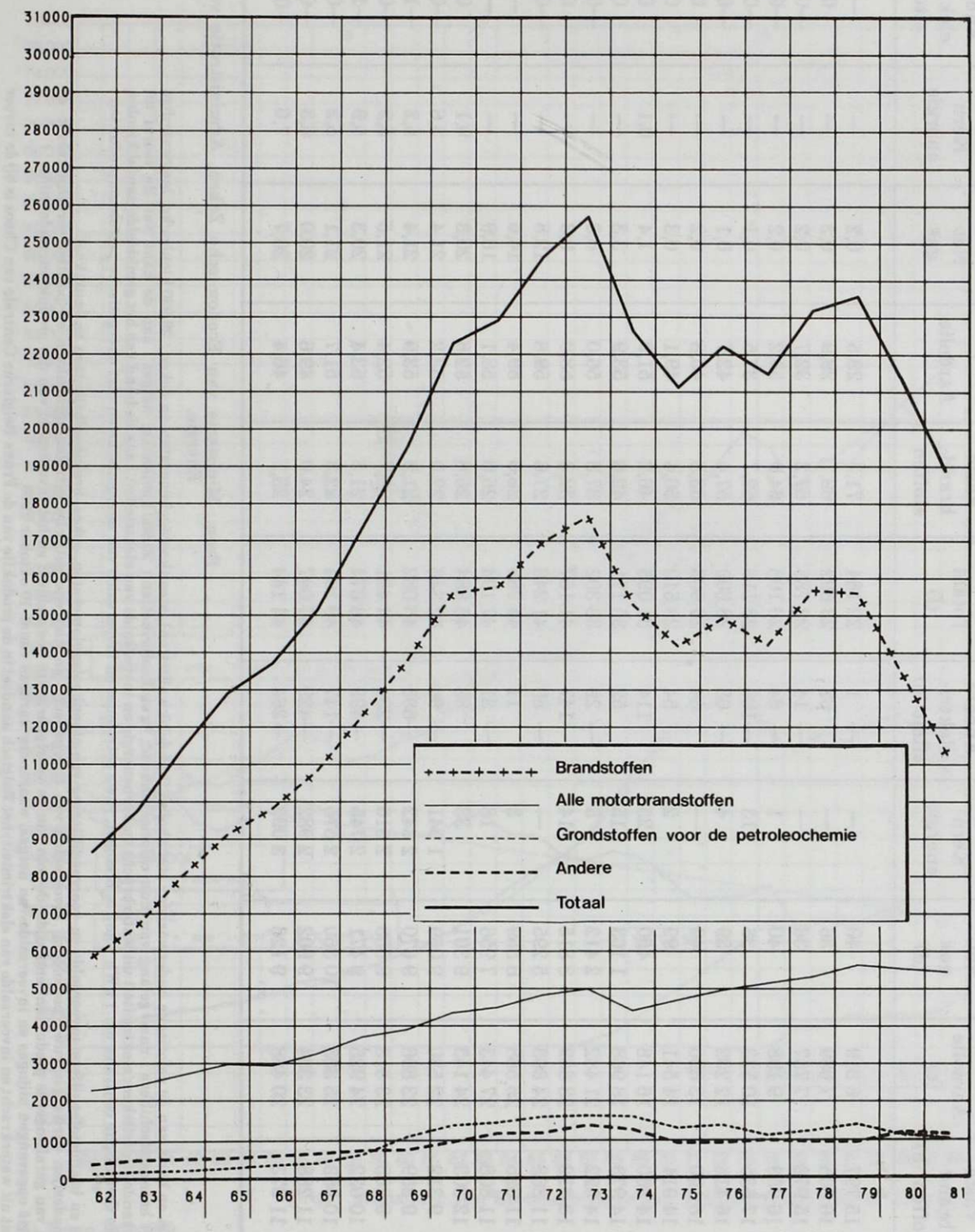
Produktie, invoer, uitvoer en binnenlandse leveringen voor aardolieprodukten
(duizenden tonnen)

Bron : Ministerie van Economische Zaken,
Administratie voor de Energie.

Op de binnenlandse markt geleverde petroleumprodukten (a)

(duizenden tonnen)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Exclusief eigen verbruik der raffinaderijen en bunkering voor zeescheepvaart.

Zichtbaar brutoverbruik van primaire energie

JAARTAL	In duizenden tonnen aardolieëquivalent (41 860 kjoules/kg) (a)						In % van het totaal				
	Vaste brandstoffen (b)	Aardolie (c)	Netgas (d)	Kernenergie	Andere elektriciteit (e)	Totaal (f)	Vaste brandstoffen	Aardolie	Netgas	Kernenergie	Andere elektriciteit
1959	15 797	6 319	49	—	— 1	22 164	71,3	28,5	0,2	—	—
1960	16 505	7 089	36	—	62	23 692	69,7	29,9	0,2	—	0,2
1961	15 976	7 787	36	—	— 14	23 785	67,2	32,7	0,2	—	—0,1
1962	16 953	9 198	40	1	— 84	26 108	64,9	35,2	0,2	—	—0,3
1963	17 635	10 533	38	13	—100	28 119	62,7	37,5	0,1	—	—0,3
1964	16 418	12 202	39	4	— 63	28 600	57,4	42,7	0,1	—	—0,2
1965	16 100	13 690	49	—	64	29 903	53,8	45,8	0,2	—	0,2
1966	14 914	14 541	99	2	54	29 610	50,4	49,1	0,3	—	0,2
1967	14 360	16 148	450	23	114	31 095	46,2	51,9	1,4	0,1	0,4
1968	14 973	18 968	1 163	15	52	35 171	42,6	53,9	3,3	—	0,2
1969	14 522	21 482	2 412	5	— 29	38 392	37,8	56,0	6,3	—	—0,1
1970	13 312	23 869	3 815	14	147	41 157	32,3	58,0	9,3	—	0,4
1971	11 368	24 663	5 295	—	— 80	41 246	27,6	59,8	12,8	—	—0,2
1972	11 625	26 588	6 559	3	11	44 786	26,0	59,4	14,6	—	—
1973	11 808	27 443	7 956	18	— 31	47 194	25,0	58,1	16,9	—	—
1974	12 303	24 145	9 301	33	82	45 864	26,8	52,6	20,3	0,1	0,2
1975	9 312	22 530	9 059	1 541	— 96	42 346	22,0	53,2	21,4	3,6	—0,2
1976	9 859	23 896	9 670	2 342	—685	45 082	21,9	53,0	21,4	5,2	—1,5
1977	9 203	23 313	9 553	2 616	—204	44 481	20,7	52,4	21,5	5,9	—0,5
1978	10 032	24 925	9 471	2 745	—499	46 674	21,5	53,4	20,3	5,9	—1,1
1979	10 963	25 363	10 350	2 575	—147	49 104	22,3	51,7	21,1	5,2	—0,3
1980	11 288	23 304	9 902	2 982	—429	47 047	24,0	49,6	20,0	6,3	—0,9
1981 (g)	11 073	20 488	9 126	3 093	+364	44 144	25,1	46,4	20,7	7,0	+0,8

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Omrekeningscoëfficienten op basis van de calorische onderwaarde : steenkolen (handelskwaliteiten), steenkoolagglomeraten en cokes : 29.930 kjoules/kg; laagwaardige kolen : 20.930 kjoules/kg; brandstofschilfers : naar gelang van hun calorieëninhoud; bruinkoolbriketten : 20.930 kjoules/kg; netgas : aan de hand van de vooraf tot 35.169 kjoules/m³ omgerekende statistieken; elektriciteit uit waterkracht en kernenergie en invoersaldo van elektriciteit : aan de hand van het gemiddelde aantal kjoules, ingezet door alle klassieke thermische centrales om 1 kWh voort te brengen; ruwe petroleum en invoersaldo van energetische en niet energetische petroleumprodukten : 41.860 kjoules/kg.

(b) Verbruik van steenkolen en brandstofschilfers, invoersaldo en voorraadintering van steenkoolagglomeraten, cokes, bruinkoolbriketten en bruinkool.

(c) Hoeveelheid in de raffinaderijen verwerkte ruwe petroleum, invoersaldo van energetische en niet energetische petroleumprodukten en positief verschil tussen de binnenlandse leveringen van geraffineerde produkten, enerzijds, de som van de voortgebrachte hoeveelheid en het invoersaldo van die produkten, anderzijds.

(d) Verbruik van het in België opgevangen mijngas en invoersaldo van netgas, waaronder aardgas vanaf 10 oktober 1966.

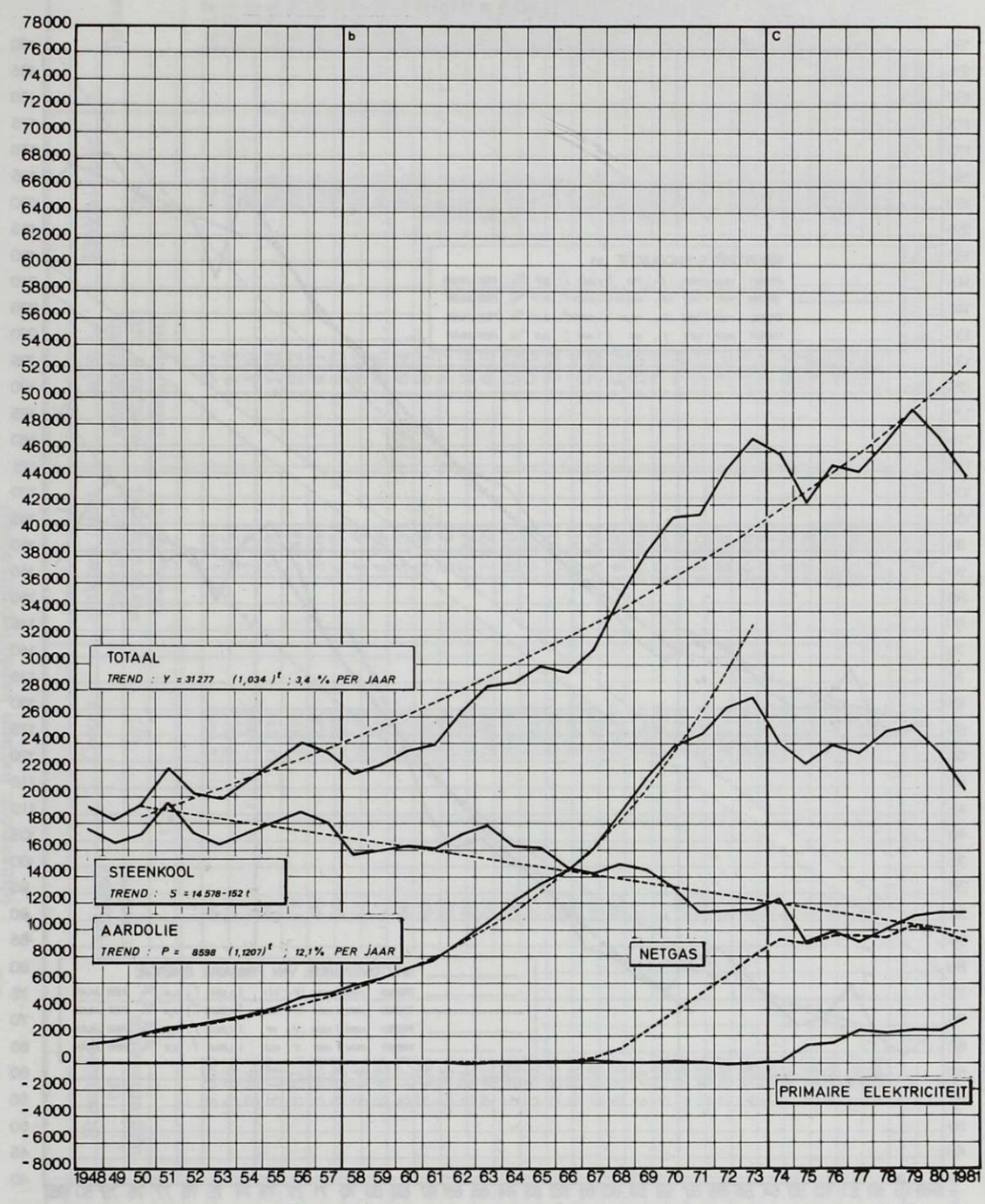
(e) Produktie van elektriciteit uit waterkracht en invoersaldo van elektriciteit; het Belgisch aandeel in de produktie van de Frans-Belgische Centrale van Chooz is bij de invoer geteld.

(f) Het totaal moet overeenkomen met de som van de posten « Verbruik der producenten primaire energie, verlies, omvorming en distributie » en « Levering eindverbruikers » in de tabel « Balans van de totale Energie ».

(g) Voorlopige gegevens.

Zichtbaar verbruik van primaire energie (a)

(duizenden tonnen aardolieëquivalent)

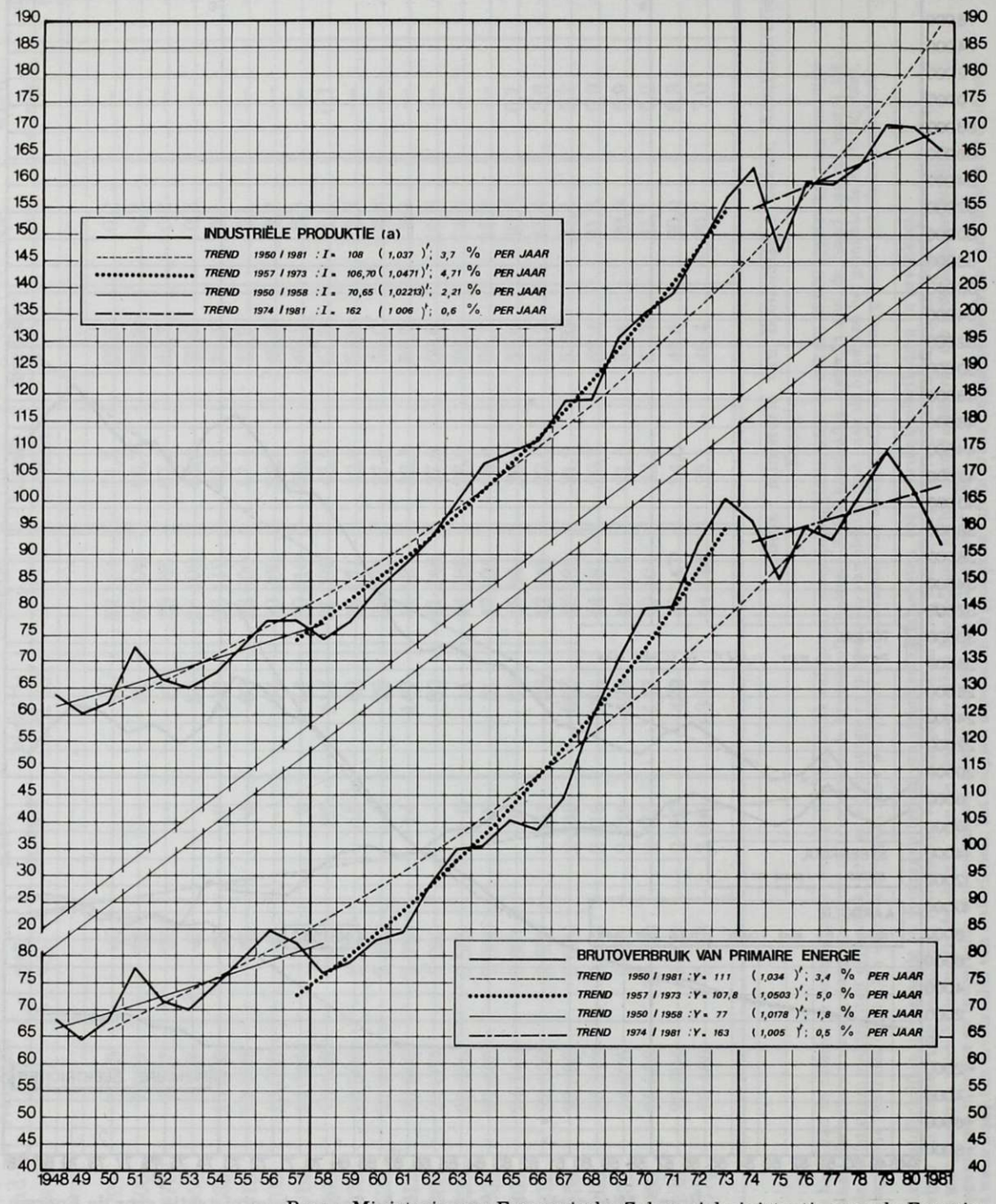

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Trend 1950-1980.
(b) 1956-1957 : eerste sluiting van het kanaal van Suez.
1958 : Europese Economische Gemeenschap.
(c) Einde 1973 : petroleumcrisis — nieuw energiebeleid.

Vergelijking tussen het verloop van de indexcijfers der industriële produktie en dat van de indexcijfers van het brutoverbruik van primaire energie

(1963 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Van 1949 tot 1953, op basis van het indexcijfer I.E.S.P.O., Leuven, 1936-1938 = 100; vanaf 1953, indexcijfer N.I.S., 1963 = 100, zonder de bouwnijverheid.

Eindverbruik van energie per energiedrager

(duizenden tonnen aardolieëquivalent)

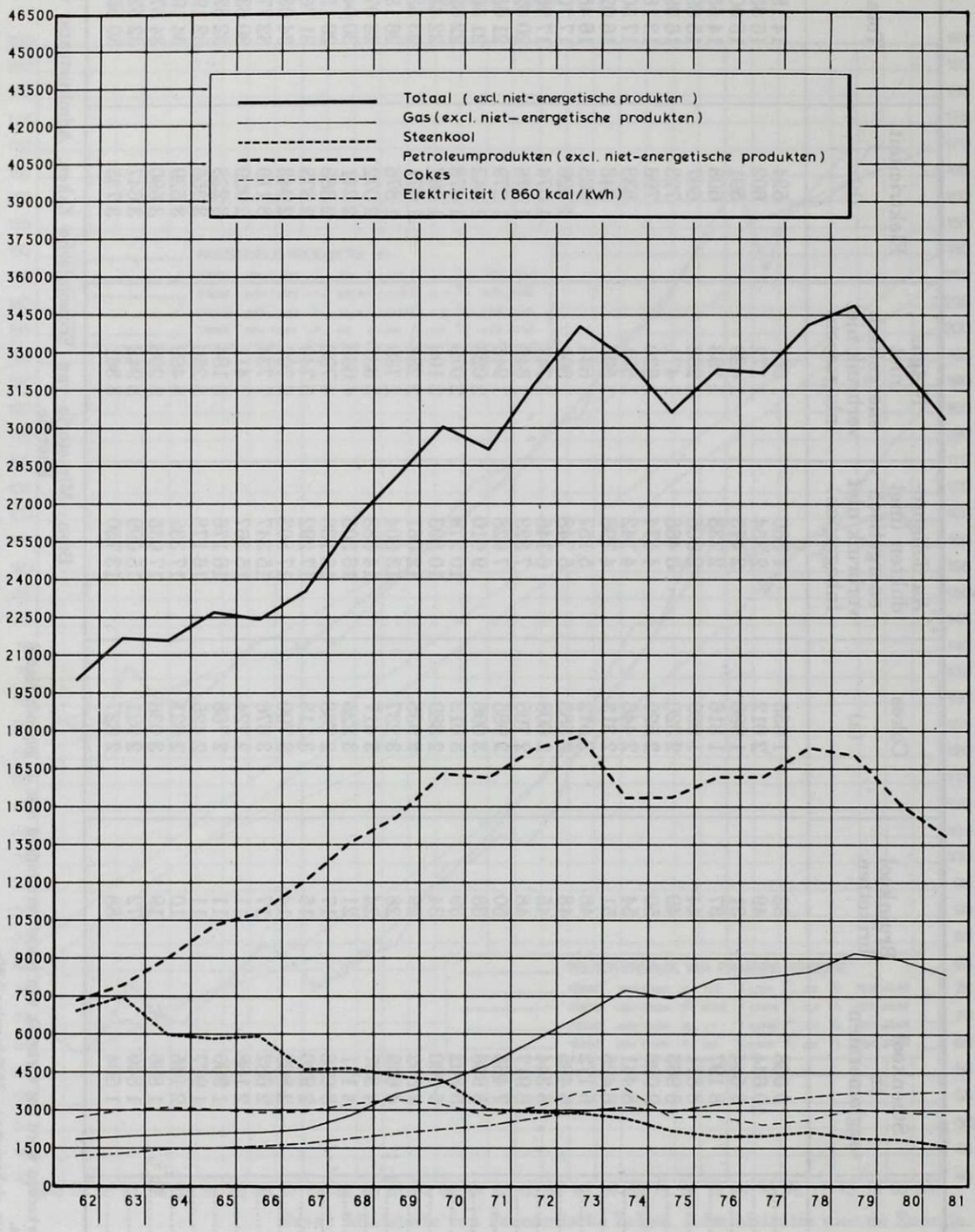
JAARTAL	Steenkool en -agglomeraten	Bruinkool-briketten	Cokes (a)	Aardolieprodukten (niet energetisch verbruik niet inbegrepen)	Netgas (niet energetisch verbruik niet inbegrepen)	Elektriciteit (b)	Totaal
1950	9 068	33	1 635	1 860	1 067	524	14 187
1951	10 644	49	2 012	2 354	1 172	602	16 833
1952	8 644	31	1 986	2 475	1 429	591	15 001
1953	8 197	37	1 816	2 733	1 163	608	14 554
1954	8 811	44	1 989	2 905	1 282	667	15 698
1955	8 963	49	2 320	3 468	1 471	723	16 994
1956	9 026	50	2 520	4 174	1 620	796	13 183
1957	8 441	54	2 446	4 142	1 591	833	17 507
1958	6 425	51	2 313	4 796	1 595	846	16 026
1959	6 172	46	2 512	5 157	1 634	935	16 456
1960	6 495	48	2 585	5 748	1 801	1 026	17 703
1961	6 344	45	2 608	6 146	1 747	1 074	17 964
1962	6 917	48	2 705	7 323	1 849	1 178	20 020
1963	7 465	50	2 985	7 928	1 946	1 279	21 653
1964	5 958	38	3 096	9 010	2 023	1 442	21 567
1965	5 802	39	3 013	10 279	2 079	1 478	22 690
1966	5 900	34	2 889	10 803	2 108	1 567	22 410
1967	4 602	29	2 935	12 061	2 234	1 671	23 532
1968	4 649	28	3 237	13 604	2 789	1 878	26 185
1969	4 337	24	3 417	14 588	3 637	2 072	28 075
1970	4 171	21	3 225	16 305	4 083	2 241	30 046
1971	3 028	17	2 788	16 138	4 793	2 388	29 152
1972	2 920	15	3 118	17 292	5 749	2 673	31 767
1973	2 868	14	3 700	17 803	6 707	2 943	34 035
1974	2 682	17	3 876	15 347	7 734	3 119	32 775
1975	2 188	11	2 724	15 367	7 411	2 929	30 630
1976	1 960	11	2 768	16 176	8 184	3 228	32 327
1977	1 977	11	2 425	16 178	8 250	3 356	32 197
1978	2 145	10	2 621	17 332	8 469	3 529	34 106
1979	1 886	19	3 036	17 035	9 206	3 690	34 872
1980	1 840	72	2 921	15 099	8 942	3 647	32 521
1981 (c)	1 594	88	2 827	13 750	8 361	3 735	30 352

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Om dubbel gebruik te voorkomen werd het verbruik van cokes verminderd met de geproduceerde hoeveelheden hoogovengas.
(b) Omrekeningscoëfficient voor elektriciteit : 3600 kjoules/kWh.
(c) Voorlopige gegevens.

Eindverbruik van energie (a) per energiedrager

(duizenden tonnen aardolieëquivalent)

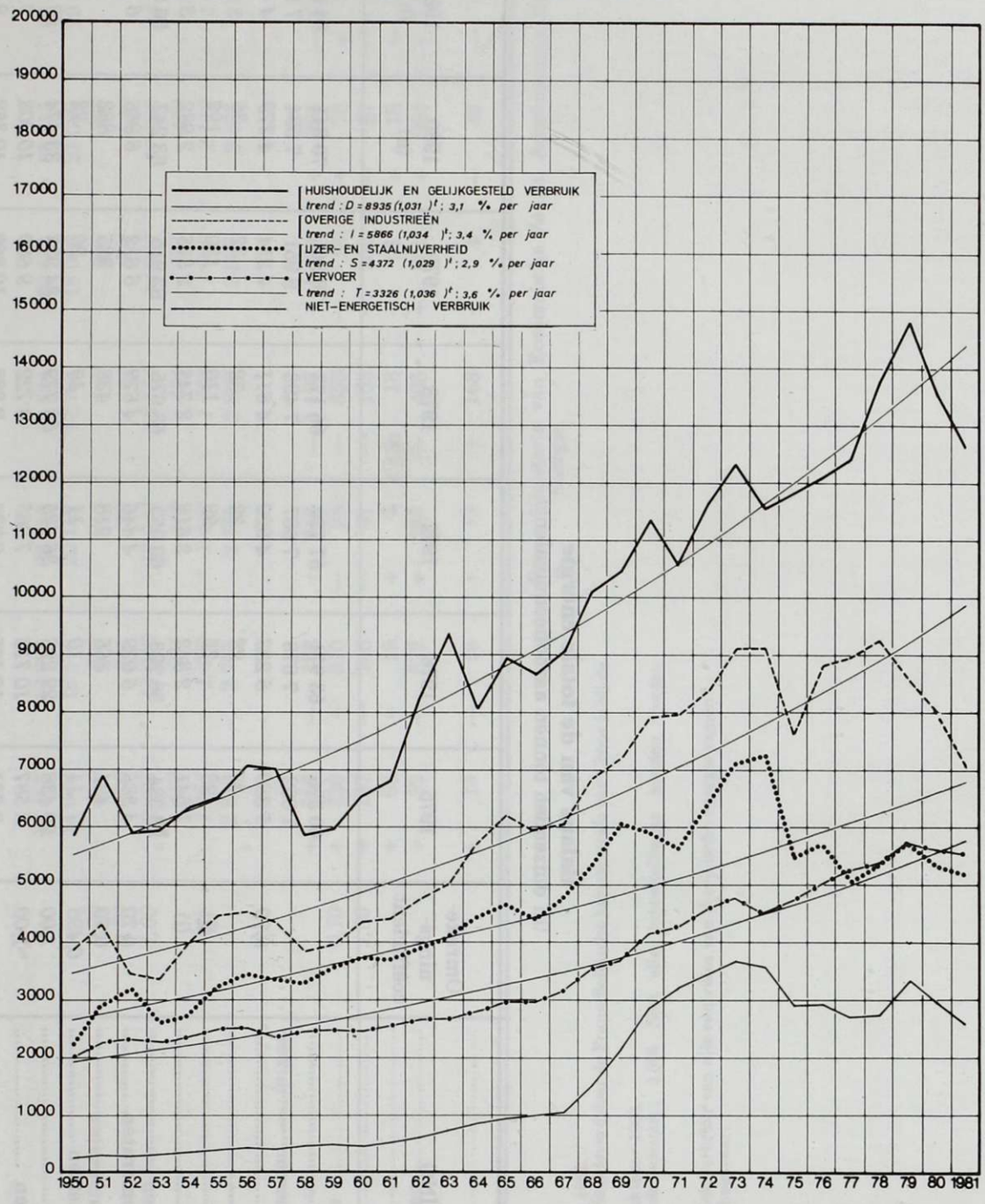

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Energie die niet aangewend werd voor de voortbrenging van een andere vorm van energie; exclusief de aanwending voor niet energetische doeleinden en het verlies bij verdeling.

Eindverbruik van energie per sector (a)

(duizenden tonnen aardolieëquivalent)

Bron : Ministerie van Economische Zaken,
Administratie voor de Energie.

(a) Trend 1950-1980.

Balans van de totale energie
(in duizenden tonnen aardolieëquivalent)

OMSCHRIJVING	Omrekeningscoëfficient	1975	1976	1977	1978	1979	1980 (a)	1981 (b)
Middelen		**60 396**	**63 971**	**67 720**	**66 173**	**70 866**	**70 841**	**64 668**
Primaire produktie		7 062	7 678	7 667	7 498	6 951	7 594	7 815
— Steenkool	*0,70*	*5 380*	*5 233*	*4 920*	*4 611*	*4 214*	*4 379*	*4 433*
— Mijngas		*43*	*28*	*32*	*32*	*32*	*36*	*30*
— Hydro-elektriciteit	(i)	*98*	*75*	*99*	*110*	*130*	*197*	*259*
— Kernenergie (c)	(i)	*1 541*	*2 342*	*2 616*	*2 745*	*2 575*	*2 982*	*3 093*
Invoer		53 334	56 293	60 053	58 675	63 915	63 247	56 853
— Steenkool en agglomeraten	*0,70*	*4 388*	*5 079*	*4 446*	*4 679*	*6 612*	*6 966*	*6 997*
— Cokes	*0,70*	*421*	*365*	*218*	*438*	*985*	*882*	*795*
— Bruinkool en -briketten	*0,495*	*11*	*10*	*11*	*10*	*20*	*72*	*88*
— Ruwe petroleum	*1,00*	*29 436*	*29 226*	*36 435*	*33 779*	*34 237*	*33 474*	*28 918*
— Petroleumprodukten	*1,00*	*8 587*	*10 716*	*7 865*	*8 722*	*9 680*	*10 008*	*9 227*
— Netgas (d)		*9 534*	*10 165*	*9 938*	*9 888*	*10 860*	*10 352*	*9 462*
— Elektriciteit (c)	(g)	*957*	*732*	*1 140*	*1 159*	*1 521*	*1 493*	*1 366*
Leveringen binnenland (e)		**42 346**	**45 082**	**44 481**	**46 674**	**49 104**	**47 047**	**44 144**
Verbruik der producenten primaire energie, verlies omvorming en distri-								
Levering eindverbruikers		36 899	39 241	38 514	40 854	43 150	40 400	38 944
		5 447	*5 705*	*5 090*	*5 358*	*5 735*	*5 293*	*5 160*
								7 051

Levering eindverbruikers		33 536	35 241	34 914	36 864	38 196	35 409	32 947
— IJzer- en staalnijverheid		5 447	5 705	5 090	5 538	5 755	5 253	5 166
— Overige industrieën		*7 660*	*9 105*	*8 962*	*9 272*	*8 531*	*8 047*	*7 051*
— Vervoer		*4 767*	*5 033*	*5 270*	*5 400*	*5 713*	*5 610*	*5 526*
— Huishoudsectoren en gelijkgest.		*11 850*	*12 131*	*12 447*	*13 736*	*14 793*	*13 527*	*12 615*
— Niet als energie aangewend		*2 906*	*2 914*	*2 717*	*2 748*	*3 324*	*2 932*	*2 595*
— Niet gespecifieerd		*906*	*353*	*398*	*340*	*100*	—	—
Verkoop buitenland		**17 467**	**19 293**	**22 913**	**20 524**	**20 573**	**23 535**	**22 529**
Uitvoer		14 648	16 576	20 152	17 704	18 066	21 080	19 624
— Steenkool en agglomeraten	*0,70*	*350*	*293*	*255*	*190*	*286*	*365*	*561*
— Cokes	*0,70*	*230*	*241*	*172*	*161*	*604*	*538*	*575*
— Petroleumprodukten	*1,00*	*12 465*	*14 046*	*17 870*	*15 154*	*14 927*	*17 588*	*16 915*
— Netgas		*452*	*504*	*412*	*431*	*451*	*470*	*312*
— Elektriciteit	(g)	*1 151*	*1 492*	*1 443*	*1 768*	*1 798*	*2 119*	*1 261*
Bunker (h)		2 819	2 717	2 761	2 820	2 507	2 455	2 905
Voorraadwijziging producenten — importeurs — verbruikers		**+ 568**	**— 388**	**+ 313**	**— 1 193**	**+ 1 193**	**+ 294**	**— 1 900**
— Steenkool en cokes	*0,70*	+ 326	+ 310	— 48	— 653	— 18	+ 73	+ 123
— Ruwe petroleum	*1,00*	+ 137	— 145	— 31	— 153	+ 259	— 87	— 198
— Netgas		+ 66	+ 19	+ 5	+ 18	+ 91	+ 16	+ 54
— Petroleumprodukten		+ 39	— 572	+ 387	— 405	+ 861	+ 292	+ 1 879
Statistisch verschil		**+ 15**	**— 16**	**+ 13**	**+ 168**	**+ 4**	**— 35**	**— 105**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Verbeterde gegevens.
(b) Voorlopige gegevens op 15 april 1982.
(c) De elektrische energie, aan België geleverd door de Frans-Belgische kerncentrale van Chooz is bij de invoer van elektriciteit geteld.
(d) Inclusief het aardgas vanaf 10 oktober 1966.
(e) Omrekeningscoëfficiënt voor elektriciteit : 0,086. Niet alle dubbeltellingen konden worden vermeden.
(f) Verschilberekening.
(g) Raming op basis van het specifiek verbruik van alle centrales van thermische energie samen.
(h) Bunkering internationale zeescheepvaart.

Samengevatte energiebalans naar vorm van energie (a)

OMSCHRIJVING	Steenkool en -agglomeraten		Bruinkool en -briketten		Cokes		Ruwe petroleum +interm. prod.		Petroleum-produkten		Netgas (b)		Elektriciteit (c)	
	10^6 tske		10^3 t		10^3 t		10^3 t		10^3 t		10^3 Tjoules		10^6 kWh	
	1980	1981	1980	1981	1980	1981	1980	1981	1980	1981	1980	1981	1980	1981
Middelen	**16 207**	**16 285**	**142**	**166**	**7 309**	**7 140**	**33 474**	**28 918**	**43 639**	**38 429**	**536**	**497**	**59 927**	**56 457**
Primaire produktie (d)	6 249	6 285	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	13 378	13 996
Secundaire produktie (e)	6	4	—	—	6 048	6 004	—	—	33 631	29 202	101	100	40 264	36 757
Inv. uit de Gemeensch. (f)	2 614	2 751	142	166	1 121	10 69	2 015	2 659	6 367	6 058	347	310	6 285	5 704
Invoer uit derde landen	7 338	7 245	—	—	140	67	31 459	26 259	3 641	3 169	86	86	—	—
Aanwending	**16 207**	**16 285**	**142**	**166**	**7 309**	**7 140**	**33 474**	**28 918**	**43 639**	**38 429**	**536**	**417**	**59 927**	**56 457**
Producenten primaire energie	10	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	636	630
Cokes- en gasfabrieken (g)	7 875	7 792	—	—	—	—	—	—	2	2	26	27	135	135
Elektriciteitscentrales (h)	5 045	5 513	—	—	—	—	—	—	3 943	3 047	88	79	6 088	6 285
Petroleumraffinaderijen	—	—	—	—	—	—	33 631	29 202	2 015	1 718	—	—	745	709
Eindverbruikers	2 632	2 277	142	166	6 542	6 285	—	—	17 344	15 721	401	376	43 403	43 434
IJzer- en staalnijverheid (i)	*79*	*30*	—	—	*6 277*	*6 058*	—	—	*193*	*180*	*78*	*78*	*5 221*	*4 909*
Over. industrieën (d) (j)	*1 072*	*957*	*95*	*112*	*230*	*190*	—	—	*2 486*	*2 130*	*127*	*103*	*18 711*	*18 632*
Vervoer	—	—	—	—	—	—	—	—	*5 529*	*5 440*	—	—	*965*	*1 003*
Huisbrandsector en gelijkgestelde	*1 481*	*1 290*	*47*	*54*	*35*	*37*	—	—	*6 848*	*6 000*	*169*	*169*	*18 506*	*18 890*
Overige en niet-gespecifieerd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Niet als energie aangewend	—	—	—	—	—	—	—	—	*2 288*	*1 971*	*27*	*26*	—	—
Binnenlands verbruik	15 562	15 588	142	166	6 542	6 285	33 631	29 202	23 304	20 488	515	482	51 007	51 193
Uitvoer naar de Gemeenschap (f) (k)	459	727	—	—	333	480	—	—	13 268	12 936	20	13	8 920	5 264
Uitvoer naar derde landen	62	75	—	—	435	342	—	—	4 320	3 979	—	—	—	—
Bunker	—	—	—	—	—	—	—	—	2 455	2 905	—	—	—	—
Voorraadwijzig., produc. en importeurs (l)	— 9	+56	—	—	—1	+32	—87	—198	—292	—3 265	+1	+2	—	—
Voorraadwijziging, handel en verbruikers (m)	+114	—19	—	—	—	+ 1	—	—	—	—	—	—	—	—

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Balans opgemaakt aan de hand van vlug beschikbare statistieken. Voorlopige gegevens voor 1981.
(b) Alle gas dat in gastoestand wordt of moet worden geleverd, dus zonder het butaan- en propaangas, dat aan de eindverbruikers in vloeibare toestand (in flessen) wordt bezorgd.
(c) Niet alle dubbeltellingen inzake verbruik van elektriciteit en dit van andere vormen van energie konden worden uitgeschakeld.
(d) Steenkool : de handelskwaliteiten worden ton voor ton aangerekend; de laagwaardige produkten worden in ske omgerekend tegen 20.930 kjoules/kg en de brandstofschiefers op grond van hun caloriëninhoud.
Elektriciteit : inclusief kernenergie. Het Belgisch aandeel in de Frans-Belgische kerncentrale van Chooz is bij de invoer geteld.
(e) Steenkool en -agglomeraten : pekverbruik van de agglomeratenfabrieken. Netgas : produktie van de gas- en cokesfabrieken, aankopen van gas bij de petroleumnijverheid en totaal verbruik van hoogovengas.
(f) Exclusief de doorvoer van aardgas naar Frankrijk.
(g) Netgas : eigen verbruik van de cokes- en gasfabrieken en verlies bij de distributie.
(h) Inclusief het verbruik van de zelfvoortbrengers. Elektriciteit : inclusief het verschil tussen de bruto- en nettoproduktie, alsook het verlies bij vervoer en distributie en energie gebruikt voor oppompen van water in de pompcentrales.
(i) Netgas : inclusief het hoogovengas.
(j) Niet inbegrepen het verbruik voor de produktie van elektriciteit.
(k) Inclusief de brandstofschiefers omgerekend tegen 15.110 kjoules/kg.
(l) Ruwe petroleum : verschil tussen invoer en de hoeveelheid verwerkte petroleum in de raffinaderijen; petroleumprodukten : verschil tussen de produktie en de invoer, enerzijds, de leveringen anderzijds.
(m) Handel, cokesfabrieken, spoorwegen, elektriciteitscentrales der voortbrengers-verdelers en gemeenschappelijke centrales.

Buitenlandse handel betreffende de voornaamste bronnen van energie

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer					Uitvoer				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. *Steenkool en -briketten*	14 656	15 679	19 173	20 994	28 738	779	607	1 224	1 529	2 857
1. Anthraciet	*5 045*	*5 748*	*5 750*	*6 108*	*6 675*	*59*	*106*	*156*	*132*	*364*
2. Andere steenkool	*9 227*	*9 575*	*12 980*	*14 491*	*21 611*	*694*	*425*	*864*	*1 293*	*2 417*
3. Geagglomereerde steenkool	*384*	*356*	*443*	*395*	*452*	*26*	*76*	*204*	*104*	*76*
B. *Bruinkool en -briketten*	85	91	123	293	406	—	—	1	—	—
C. *Produkten van cokesovenbedrijven*	7 439	8 909	11 883	11 491	11 227	573	774	2 066	3 115	3 977
1. Cokes, retortenkool	*7 414*	*8 881*	*11 873*	*11 484*	*11 189*	*541*	*737*	*2 015*	*3 099*	*3 937*
2. Diversen	*25*	*28*	*10*	*7*	*38*	*32*	*37*	*51*	*18*	*40*
Vaste brandstoffen (A+B+C)	**22 180**	**24 679**	**31 179**	**32 778**	**40 371**	**1 352**	**1 381**	**3 291**	**4 644**	**6 834**
D. *Ruwe olie*	125 583	99 593	126 337	193 751	255 666	—	221	—	—	591
E. *Produkten van de aardolieraffinage*	29 229	36 966	59 626	88 898	109 342	69 208	56 790	98 286	145 809	168 051
1. Benzine en lichte oliën	*8 607*	*8 303*	*16 759*	*25 439*	*23 988*	*20 399*	*18 873*	*35 496*	*52 060*	*53 201*
2. Half-zware oliën	*471*	*231*	*848*	*917*	*633*	*6 770*	*5 075*	*9 918*	*14 087*	*17 921*
3. Gasolie	*7 320*	*10 018*	*19 585*	*24 279*	*35 719*	*14 728*	*11 490*	*28 756*	*39 435*	*37 840*
4. Stookolie	*7 800*	*13 509*	*15 551*	*29 191*	*36 464*	*20 560*	*14 825*	*16 515*	*29 712*	*45 767*
5. Smeeroliën	*3 989*	*3 867*	*5 269*	*7 320*	*9 889*	*5 361*	*5 032*	*5 913*	*7 735*	*9 940*
6. Diversen	*1 042*	*1 038*	*1 614*	*1 752*	*2 649*	*1 390*	*1 495*	*1 688*	*2 780*	*3 381*
F. *Elektrische energie*	1 045	743	1 398	2 232	5 542	66	274	263	3 119	4 281
G. *Aardgas en fabrieksgas*	24 651	26 937	32 205	44 529	51 817	1 345	1 138	1 375	2 725	3 305
1. Propaan, butaan, e.d.	*2 137*	*2 126*	*2 687*	*3 366*	*5 188*	*1 154*	*1 023*	*1 374*	*2 420*	*3 196*
2. Aardgas	*22 456*	*24 733*	*29 473*	*41 093*	*46 590*	*191*	*114*	*1*	*305*	*109*
3. Netgas, ander dan aardgas	*58*	*78*	*45*	*70*	*39*	—	*1*	—	—	—
Niet vaste brandstoffen (D+E+F+G)	**180 508**	**164 239**	**219 566**	**329 410**	**422 367**	**70 619**	**58 423**	**99 924**	**151 653**	**176 228**
H. *Stoom, warm water, samengeperste lucht*	—	—	—	1	—	1	3	1	3	2
I. *Water, ijs en sneeuw*	2	2	4	4	6	2	3	1	1	1
Overige energievormen (H+I)	2	2	4	5	6	3	6	2	4	3
Algemeen totaal	**202 690**	**188 920**	**250 749**	**362 193**	**462 744**	**71 974**	**59 810**	**103 217**	**156 301**	**183 065**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Administratie voor de Energie.

Buitenlandse handel betreffende de voornaamste bronnen van energie

Gewicht

OMSCHRIJVING	Eenheid van de hoeveelheid	Invoer					Uitvoer				
		1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. *Steenkool en -briketten*	10^3 t	7 054	7 803	10 264	10 687	10 507	367	271	505	577	908
1. Anthraciet		*1 919*	*2 192*	*2 222*	*1 808*	*1 706*	*29*	*49*	*65*	*49*	*72*
2. Andere steenkool		*4 994*	*5 485*	*7 908*	*8 787*	*8 708*	*328*	*196*	*381*	*503*	*820*
3. Agglomeraten van steenkool		*141*	*126*	*134*	*92*	*93*	*10*	*26*	*59*	*25*	*16*
B. *Winning en bewerking van bruinkool*	10^3 t	57	55	71	180	214	—	—	—	—	
C. *Produkten van cokesovenbedrijven*	10^3 t	2 122	2 663	3 735	3 639	3 032	157	204	647	874	896
w.o. : — cokes, retortenkool		*2 116*	*2 656*	*3 734*	*3 638*	*3 029*	*150*	*196*	*641*	*872*	*893*
Vaste brandstoffen (A + B + C)		9 233	10 521	14 070	14 506	13 753	524	475	1 152	1 451	1 804
D. *Ruwe aardolie*	10^3 t	35 036	30 796	31 597	30 037	27 213	—	81	—	—	59
E. *Produkten van de aardolieraffinage*	10^3 t	6 978	9 704	10 865	11 633	10 903	16 799	14 163	14 217	17 151	16 210
w.o. : 1. Benzine en lichte oliën		*1 717*	*1 685*	*2 050*	*2 627*	*1 889*	*4 153*	*3 994*	*4 212*	*4 944*	*4 067*
2. Halfzware oliën		*95*	*43*	*96*	*89*	*50*	*1 451*	*1 134*	*1 296*	*1 450*	*1 443*
3. Zware gas-oil		*1 720*	*2 485*	*3 086*	*2 816*	*3 335*	*3 455*	*2 866*	*3 572*	*4 326*	*3 510*
4. Stookolie		*2 718*	*4 752*	*4 616*	*5 285*	*4 730*	*7 075*	*5 499*	*4 491*	*5 677*	*6 468*
5. Zware aardolie		*495*	*501*	*612*	*547*	*587*	*356*	*333*	*372*	*359*	*367*
F. *Elektrische energie*		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
G. *Aardgas en fabrieksgas :*											
1. Propaan, butaan, enz.	10^3 t	*431*	*420*	*428*	*396*	*444*	*251*	*228*	*240*	*270*	*287*
2. Aardgas	10^6 m³	*9 790*	*9 676*	*10 539*	*9 736*	*8 144*	*42*	*28*	—	*53*	*15*
3. Netgas, ander dan aardgas	10^6 m³	*18*	*18*	*13*	*12*	*4*	—	—	—	—	—
Niet vaste brandstoffen :											
— vloeibare (D+E+G1)	10^3 t	42 445	40 920	42 890	42 066	38 560	17 050	14 472	14 457	17 421	16 556
— gasvormige (G2+G3)	10^6 m³	9 808	9 694	10 552	9 748	8 148	42	28	—	53	15

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Administratie voor de Energie.

Netto invoersaldo van de energiesector

OMSCHRIJVING	Waarde (in miljoenen franken)					Hoeveelheid (in duizenden tonnen)				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
A. Steenkool en briketten	13 877	15 072	17 949	19 465	25 881	6 687	7 532	9 759	10 110	9 599
B. Winning en bewerking van bruinkool	85	91	122	293	406	57	55	71	180	214
C. Produkten van de cokesovenbedrijven	6 866	8 135	9 817	8 376	7 250	1 965	2 459	3 088	2 765	2 136
D. Ruwe aardolie	125 583	99 372	126 337	193 751	255 075	35 036	30 715	31 597	30 037	27 154
E. Produkten van de aardolieraffinage	—39 979	—19 824	—38 660	—56 911	—58 709	—9 821	—4 459	—3 352	—5 518	—5 307
F. Elektrische energie	979	469	1 135	— 887	1 261	..	..	..	..	..
G. Aardgas en fabrieksgas :	23 306	25 799	30 830	41 804	48 512					
1. Propaan, butaan	*983*	*1 103*	*1 313*	*946*	*1 992*	*180*	*192*	*188*	*126*	*157*
2. Aardgas en netgas ander dan aardgas (a)	*22 323*	*24 696*	*29 517*	*40 858*	*46 520*	*(9 766)*	*(9 666)*	*(10 552)*	*(9 695)*	*(8 133)*
Algemeen totaal ...	**130 717**	**129 114**	**147 530**	**205 891**	**279 676**	**34 104**	**36 494**	**41 351**	**37 700**	**33 953**

(a) De hoeveelheid is uitgedrukt in miljoenen kubieke meters.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en de Administratie voor de Energie.

HOOFDSTUK IV

VERKEER EN VERVOER

§ 1. — SPOORWEGVERKEER

De dalende tendens van het goederenvervoer die reeds in 1980 voelbaar was zette zich voort in 1981. Het reizigersvervoer nam lichtjes toe.

Het *goederenvervoer* van de N.M.B.S. daalde van 7.999 miljoen ton/km in 1980 tot 7.528 miljoen ton/km of met bijna 6 %. Wanneer men de cijfers in ogenschouw neemt ziet men dat in de laatste drie jaar de goederentrafiek evolueert in functie van de conjunctuur.

Het binnelands spoorvervoer bereikte in 1981 20,3 miljoen ton wat bijna 7 % meer is dan in 1980, maar toch nog ruim 12 % minder dan in 1974. De maritieme invoer steeg met 3,5 % naar 12,4 miljoen ton terwijl de uitvoer langs dezelfde weg met 9 % daalde en 3 miljoen ton bedraagt.

De invoer bedroeg 20,2 miljoen ton of bijna 1 % meer dan in 1980. In de afgelopen tien jaar werd het beste resultaat voor de invoer geboekt in 1974 (26,4 miljoen ton) maar ook 1979 was een goed jaar (22,1 miljoen ton). Ook voor de uitvoer waren 1979 en vooral 1974 goede jaren, maar in tegenstelling tot de invoer daalde deze weer in 1981 (bijna 6 %). Het transitovervoer nam met bijna 12 % af. Dit alles brengt het totale goederenvervoer bij wagenladingen in 1981 op 69,6 miljoen ton wat bijna 6 % of 1,4 miljoen ton minder is dan een jaar tevoren.

Wat het goederenvervoer naar goederensoort betreft worden voor de meeste posten dalingen opgetekend. Wel zijn er goede resultaten voor de nijverheidsoliën, petroleum, pek en teer (+12,6 %) en voor de landbouwprodukten (+2,9 %). Wat de minerale oliën betreft, is de toename onder meer toe te schrijven aan een verhoging van de Zwitserse invoer via Antwerpen.

De voornaamste dalingen worden opgetekend voor de ertsen (—13,4 %) de vaste brandstoffen (—9,0 %) en de bouwmaterialen en produkten uit steengroeven (—9,9 %). Voor de twee eerste produkten is de daling een logisch gevolg van de verminderde activiteit in de Belgische staalsector en in de mijnbouw. Wat de bouwmaterialen betreft ondervinden de spoorwegen een te sterke concurrentie van het wegvervoer.

Wat het *reizigersvervoer* betreft nam het aantal vervoerde reizigers in vergelijking tot 1980 toe met 1,8 %. Het aantal reizigerskilometers steeg van 6.963 miljoen naar 7 078 miljoen maar ligt toch nog bijna 15 % beneden het resultaat van

1974. Het aantal personen dat aanspraak maakte op abonnementen tegen verminderd tarief steeg vorig jaar met 2,7 % terwijl het aantal gewone abonnementen toenam met 5,0 % en het aantal gewone reizigers met 3,9 %.

In 1981 vervoerde de *Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen* ongeveer 305 miljoen reizigers; dit is 2 % minder dan in 1978 toen ruim 312 miljoen personen vervoerd werden. Het reizigersvervoer via elektrische trams en motorrijtuigen steeg met respectievelijk 582 en 17 eenheden terwijl voor het busvervoer een verlies van ongeveer 1.000 eenheden werd opgetekend.

§ 2. — WEGVERVOER

In de laatste jaren stelt men een opmerkelijke vooruitgang vast wat het goederenvervoer langs de weg betreft. Volgens het Nationaal Instituut voor de Statistiek verliep in 1980 ruim 371 miljoen ton of 68,3 % van dit goederenvervoer langs de weg; 18,6 % of 101 miljoen ton ging langs het water en slechts 13,1 % of 71 miljoen ton via het spoor. Volgens het Instituut voor het Wegtransport is dit te verklaren doordat het wegvervoer zich beter aanpast aan de eisen van het moderne bedrijfsleven.

De duidelijke tendens naar vermindering van het globale aantal bedrijven en de sterke daling van het aantal P-bedrijven zette zich in de voorbije twee jaren voort. Toch is over het algemeen de daling van het totaal aantal P- en V-ondernemingen groter in Wallonië dan in Vlaanderen. De grootte van de transportbedrijven neemt over het algemeen toe, zowel wat het aantal voertuigen als het laadvermogen betreft.

Binnen het wegvervoer stelt men vast dat het aandeel van het eigen vervoer toeneemt terwijl dit van het beroepsvervoer afzwakt. Tijdens de periode 1975-1980 daalde het vervoerd tonnage over de weg met 0,35 % in volume. Over dezelfde periode steeg het aandeel van het eigen vervoer van 60,8 % naar 61,5 % terwijl dit van het beroepsvervoer daalde van 39,2 % naar 38,5 %. Dit kan verklaard worden door de daling van de overloop van privé naar beroep : de bedrijven wensen minder beroep te doen op derden en benutten hun eigen wagenpark maximaal.

Vermelden we tenslotte dat volgens een enquête van het Instituut voor het Wegtransport in 1981 de algemene opinie omtrent het niveau van de transportbedrijvigheid, in vergelijking met de twee voorgaande jaren verbeterde, terwijl deze in verband met de rentabiliteit verslechterde. De verbetering van de transportconjunctuur die intrad na de vakantieperiode van 1981, heeft blijkbaar geen onmiddellijke verbetering van de rentabiliteit van de ondernemingen tot gevolg gehad. De hevige concurrentiestrijd in de sector van het beroepsgoederenvervoer over de weg en de steeds maar stijgende kostprijzen zijn daar niet vreemd aan.

§ 3. — SCHEEPVAART

1. — *Binnenscheepvaart.*

Het scheepvaartverkeer op het Albertkanaal en de daarop aansluitende kanalen in het noorden en noord-oosten van België daalde in 1981 met 4,6 %.

In de voorbije tien tot vijftien jaar was vooral de sterke toename in het vervoer van aardolie- en olieprodukten en de gelijktijdige spectaculaire daling van het steenkooltransport kenmerkend. In de jongste jaren is hierin verandering gekomen daar de recessie en de hoge prijs van de olieprodukten in de kaart spelen van de steenkolen. In het goederenpakket van het Albertkanaal nam de omvang van de vervoerde steenkool vorig jaar toe met ruim 4 % terwijl het vervoer van vloeibare brandstoffen daalde met meer dan 12 %. Ook het pakket ijzer- en staalprodukten daalde dramatisch (—10 %). Zelfs op het terrein van de ruwe of verwerkte delfstoffen en bouwmaterialen (zand en grint), waar de binnenvaart normaal geen concurrentie hoeft te vrezen van een andere transportsector, ging meer dan 1 miljoen ton verloren.

Deze moeilijkheden zijn toe te schrijven aan de administratieve, sociale en economische beslommeringen. De economische recessie schijnt zich vooral in deze transportsector te doen gevoelen.

De binnenvaartvloot nam vorig jaar af met ongeveer 5 %; ook de laadkapaciteit daalde. Vooral het aantal motorschepen en sleepschepen, evenals hun tonnenmaat nam af. Het aantal duwbakken nam toe met 3 eenheden en 8 % in laadcapaciteit.

Wat de door de binnenvaart vervoerde goederen betreft zijn thans enkel de gegevens voor 1980 beschikbaar. Zij tonen aan dat de totale omvang van het vervoer afnam met ongeveer 1 %. In gewicht uitgedrukt daalde vooral het vervoer in het binnenland (—4 %) en in mindere mate de invoer (—2 %) en het transito-verkeer (—0,5 %). De uitvoer nam toe met 1,5 miljoen ton of +5 %.

2. — *Zeehavens.*

Na het recordjaar van 1980 waren de resultaten voor de *Antwerpse zeehaven* in 1981 ondanks de algemene recessie nog bevredigend.

Het voorbije jaar 1981 was vooral een goed jaar voor de stukgoederen en voor containerisatie. Deze positieve resultaten kunnen verklaard worden door de verdere diversifikatie van herkomst en bestemming. Ook het transitverkeer nam sterk toe en al met al heeft de positieve ontwikkeling van het arbeidsintensief verkeer een gunstige invloed gehad op de werkgelegenheid.

Het maritiem goederenverkeer van de Antwerpse zeehaven lag in 1981 slechts 2,1 miljoen ton of 2,4 % lager dan in 1980 wat een recordjaar was. Ruim 70 % van het maritiem goederenverkeer via Belgische zeehavens loopt via Antwerpen.

De Antwerpse haven staat tevens in voor :

— 87 % van het binnenlandsgoederenverkeer met binnenvaart;

— 44 % van het totaal binnenvaartvervoer (inclusief internationaal);

— 71 % van het binnenlands goederenverkeer per spoor;

— 30 % van het totaal spoorwegvervoer;

— 10 % van het internationaal transport langs de weg.

Het Waalse verkeer neemt ca 15 miljoen ton van de Antwerpse bedrijvigheid voor haar rekening (61 % ertsen, 6 % vaste brandstoffen, 12 % ijzer en staal en 21 % andere goederen).

In 1981 liepen 16 802 schepen de Antwerpse zeehaven binnen, dit zijn er 349 minder dan een jaar voordien. De tonnenmaat steeg met bijna 2 % en bedroeg ruim 104 miljoen B.R.T. Dit brengt de gemiddelde tonnenmaat per schip op 6 226 B.R.T. tegen 5 987 B.R.T. in 1980. Dit is een nieuw record dat te danken is aan de betere bevaarbaarheid van de Schelde.

Het aantal behandelde zeegoederen nam in het voorbije jaar af met iets meer dan 2 %. Dit resultaat is vooral te verklaren door een daling van de invoer met 6 %; de afvoer nam toe met bijna 2 %. De behandeling van het stukgoed steeg met 9 %; wat het massagoed betreft werd bijna 9 % minder behandeld. Was 1981 een goed jaar voor de stukgoederen, dan kan zeker hetzelfde gezegd worden voor de containerisatie waar een vooruitgang met ruim 11 % werd vastgesteld.

Wat de goederen zelf betreft kunnen in 1981 in vergelijking tot 1980 volgende evoluties worden vastgesteld :

— voor ijzer en staal : 9,6 miljoen ton of +7,4 %;

— voor petroleum : 2,7 miljoen ton of —32,0 %;

— voor petroleumderivaten : 14,5 miljoen ton of —3,4 %;

— voor ertsen : 11,1 miljoen ton of —1,0 %;

— voor kolen : 6,0 miljoen ton of —11,6 %;

— voor granen : 6,8 miljoen ton of —13,4 %;

— voor meststoffen : 3,7 miljoen ton of —20,4 %.

De crisis deed zich tevens duidelijk voelen wat betreft de overslag van auto's (bijna 17 %).

Vermelden we tenslotte dat op 9 februari 1981 de verbinding vijfde Havendok en het Amerikadok officieel werd opengesteld. Deze realisatie met de daarbijhorende Noordkasteelbruggen is van buitengewoon belang voor de binnenscheepvaart die aldus over een kortere en veiligere verbinding met het Albertkanaal beschikt.

De vooruitgang van de maritieme trafiek die voor de *Gentse haven* reeds sedert enkele jaren merkbaar was, zette toch voort in 1981. Er werden ruim 19,3 miljoen ton goederen of bijna 5 % meer verhandeld dan in 1980 en dit terwijl bijna alle Europese havens hun maritieme trafieken gevoelig zagen teruglopen.

De stijgende activiteit van de Gentse haven uit zich in bijna alle sectoren en is toe te schrijven aan nieuwe trafieken zoals het vervoer van vlees afkomstig uit de Verenigde Saten. Het groeiend belang van het transport van levende dieren kan verklaard worden door de invoer van paarden uit Rusland en door de uitvoer van Belgisch slachtvee naar de Derde Wereld-Landen. Er werden meer diepvriesprodukten, meer levende dieren, meer zakgoed en meer chemische produkten verhandeld.

Toch leed ook de Gentse haven onder de crisis. Voor het eerst sedert vele jaren gingen de cijfers voor de trafiek van staal naar omlaag. De trafiek van hout, van meststoffen en van afgewerkt ijzer en staal daalde, terwijl ook minder petroleum werd ingevoerd en de verhandeling van petroleumcokes afnam (met ongeveer 260 000 ton).

De retourvracht blijft een probleem : vele schepen moeten na het lossen leeg terugvaren. Voor granen, voedingsprodukten en stukgoederen is deze vracht echter fors gestegen.

De gemiddelde tonnenmaat per schip steeg van 4 816 B.R.T. in 1980 naar 5 489 B.R.T. in 1981. De geladen tonnenmaat per bevrachting nam toe van 339 ton in 1978 tot 446 ton in 1981; het nationaal gemiddelde per bevrachting lag vorig jaar op 602 ton.

Uit de statistieken van de Dienst voor Regeling der Binnenvaart (D.R.B.) blijkt dat het aandeel van de Gentse haven inzake binnenlands transport sinds 1978 bijna verdubbeld is. Dit zou volgens deze Dienst te verklaren zijn door de toename met meer dan 80 % van de geladen tonnenmaat tussen 1978 en 1971.

Al deze gegevens laten toe te besluiten dat de toekomst van de Gentse haven hoopvol kan tegemoet gezien worden. Toch wijzen de havenautoriteiten — die hoge verwachtingen koesteren van de verdere diversifikatie van de goederentrafiek — erop, dat tussen België en Nederland een overeenkomst zou dienen afgesloten te worden ter vrijwaring van de firma's gevestigd in de Gentse haven en ter vrijwaring van de werkgelegenheid.

De totale goederentrafiek van de *haven van Zeebrugge* daalde in 1981 met 9,5 % of met 1,4 miljoen ton. Dit verlies situeert zich gelijklopend in de zeegoederentrafiek en in de binnenvaart. Wat de binnenscheepvaart betreft situeert de achteruitgang zich uitsluitend op het vlak van de aanvoer (—143 200 ton of —18 % t.o.v. 1980). Deze daling is toe te schrijven aan de terugloop van de lossingen van petroleumderivaten en chemische produkten. De afvoer verdubbelde praktisch (+57 000 ton) en dit dank zij de grotere ladingen van bouwmaterialen en landbouwprodukten.

Terwijl in 1980 in de haven van Zeebrugge nog ruim 14,2 miljoen ton zeegoederen werden verhandeld, viel dit cijfer in 1981 terug tot 12,8 miljoen ton (—9,5 %). Dit toont aan dat in de huidige recessie de Zeebrugse haven omwille van zijn verouderde infrastructuur zeer kwetsbaar is. Het goederenareaal is niet voldoende gediversifieerd zodat een inzinking in één of andere trafiek (*in casu* vooral de aardolietrafiek : —906 000 ton) te zwaar doorweegt op het totaal. Aldus vertegenwoordigen aan de invoerzijde de steenkool, de ruwe olie, de olieprodukten, de carferry's, de containers en de bouwmaterialen 95,5 % van de totale invoer; aan de uitvoerzijde vertegenwoordigen de cokeskolen, de treinferry's, de carferry's en de containers ruim 87 % van de uitvoer.

Daarom is het voor de toekomst van deze haven onontbeerlijk dat de infrastructuur zou gemoderniseerd worden zodat groeisectoren, zoals steenkool en graan de verliezen zouden kunnen opvangen.

De goederenuitvoer per voertuigenferry daalde naar ongeveer 1,9 miljoen ton (—2,0 %) terwijl de invoer (1,5 miljoen ton) zelfs met 14,5 % afnam. De havenautoriteiten schrijven dit verlies toe aan de ernstige inzinking van de Britse industrie en aan de sterkte van het pond sterling.

Het passagiersvervoer bleef constant op het peil van 1980 (2,3 miljoen eenheden) maar men moet er rekening mee houden dat dit resultaat toen gunstig beïnvloed werd door de blokkade van de Franse havens.

Tot slot kan voor de Zeebrugse haven toch melding gemaakt worden van een opmerkelijk resultaat : het goederenverkeer per container steeg met 12 % tot 2,2 miljoen ton. Deze groei werd uitsluitend gerealiseerd op de intercontinentale lijnen (+24 %) daar het containervervoer op de Europese lijnen eerder stagneerde.

3. — *Belgische koopvaardijvloot.*

De Belgische koopvaardijvloot bestond op 1 januari 1982 uit 105 schepen met een gezamenlijke brutotonnenmaat van 1 907 212 ton. Voor het eerst bedraagt het laadvermogen van de schepen onder Belgische vlag meer dan 3 miljoen ton.

Ruim één vierde van deze schepen zijn stortgoedschepen die de helft van het laadvermogen vertegenwoordigen. Dit is een opmerkelijke evolutie daar deze gespecialiseerde massagoedschepen slechts tien jaar geleden in ons land in gebruik werden genomen. De Belgische reders hadden vorig jaar samen 29 schepen in bestelling op werven in binnen- en buitenland. Het gaat vooral om stortgoedschepen of gecombineerde stortgoedschepen die samen meer dan 1,25 miljoen ton laadvermogen vertegenwoordigen.

§ 4. — LUCHTVERKEER

In 1981 daalde de activiteit op *de Belgische luchthavens* maar vooral de sterke afname van het passagiersverkeer op de luchthavens van het Vlaamse landsgedeelte (Oostende, Deurne, Gent-Sint-Denijs en Grimbergen) is opvallend. Daar de daling van het aantal passagiers dat België per vliegtuig aandeed en weer vertrok geringer is dan dit van de bewegingen van de vliegtuigen, kan men besluiten dat de bezettingsgraad verbeterde.

Voor SABENA waren de verkeersresultaten in het voorbije jaar, in tegenstelling tot de financiële resultaten, bevredigend. De ladingsgraad en de bezettingsgraad verbeterden met respectievelijk 3 % en 8 % (1981 tegenover 1980). Het aantal vervoerde ton/kilometers steeg met bijna 3 % terwijl het aantal aangeboden ton/kilometers lichtjes terugliep. Het vervoer van vrachtgoed daalde met ongeveer 1 % maar er werd een opmerkelijke vooruitgang vastgesteld voor het vervoer van poststukken (+11 %). Het passagiersverkeer steeg met 7 % in vervoerde ton/kilometers terwijl het aantal vervoerde passagiers toenam met 4 %.

Deze goede resultaten deden zich niet voor op alle netten in dezelfde mate. Wat het passagiersverkeer betreft blijft het inter-Europees net een probleem. De

bezettingsgraad verbeterde weliswaar maar ligt nog steeds laag (52 %). Alhoewel SABENA zich grote investeringen getroost heeft voor de aankoop van het zuinigste vliegend materieel (Boeing 737, Airbus e.a.) blijven de exploitatiekosten stijgen en het vervoer stagneren. Alles wijst erop dat vooral het inter-Europese net te lijden heeft onder de voortdurende economische crisis. Dit is logisch daar vooral op korte afstand de concurrentie van de traditionele verkeersmiddelen (auto, trein, bus) zich sterker doen gevoelen.

De lijnen naar Noord-Amerika en naar het Verre Oosten blijven het goed doen. Op de Noord-Amerikaanse lijn steeg de al hoge bezettingsgraad met 2 % terwijl de laadcoëfficiënt verbeterde met 10 %. Op deze route, die in de gouden jaren na de tweede wereldoorlog de slagader van de burgerluchtvaart was en de barometer van de tarieven, wordt sinds de laatste tien jaar met verlies gevlogen. Dit kan verklaard worden door de Amerikaanse « derugulation » waardoor nieuwe maatschappijen steeds lagere tarieven op de markt brachten en door de vroegtijdige introductie van jumbo's die op deze prestigeroute een sensationele overcapaciteit tot gevolg had.

*
* *

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Vervoer van goederen bij wagenladingen

JAARTAL	Gewicht (duizenden tonnen)					Totale omvang van het vervoer (miljoenen tkm)
	Binnenland	Invoer	Uitvoer	Transito	Totaal	
1971 (a)	22 213	19 973	13 106	11 126	66 418	7 328
1972	23 258	21 335	13 638	11 102	69 333	7 490
1973	23 263	24 433	15 350	12 478	75 524	8 183
1974	23 221	26 460	16 371	16 040	82 092	9 146
1975	16 629	18 333	12 044	12 195	59 201	6 757
1976	17 064	19 268	12 241	11 441	60 014	6 648
1977	16 861	16 859	12 036	12 576	58 332	6 485
1978	17 607	18 559	13 019	14 002	63 187	7 119
1979	18 180	22 107	15 584	18 008	73 879	8 535
1980	19 008	20 024	14 216	17 815	71 063	7 999
1981	20 308	20 204	13 393	15 731	69 636	7 258

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

(a) Met ingang van 1 januari 1971 wordt het vervoer van petroleumprodukten met vertrek uit Belgische raffinaderijen en welke vroeger beschouwd werd als tot het maritiem vervoer behorend, opgenomen in het verkeer met vertrek uit Belgische stations, en dit oefent een merkelijke invloed op de gegevens van de vervoerbewegingen.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Vervoer van goederen bij wagenladingen :
indeling naar de aard der vervoerde goederen
(miljoenen tonkilometers)

AARD DER GOEDEREN	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Landbouwprodukten en voedingswaren	236	263	306	327	423	413	425
Vaste brandstoffen	1 255	1 230	1 205	1 280	1 524	1 451	1 320
Ertsen	1 923	1 868	1 522	1 786	2 256	2 055	1 780
Metaalprodukten	1 718	1 653	1 582	1 761	2 045	1 782	1 724
Bouwmaterialen en produkten uit steengroeven	454	446	401	425	464	493	444
Textielprodukten	28	33	22	17	19	18	16
Chemische produkten	565	595	570	600	753	684	648
Nijverheidsoliën, petroleum, pek en teer	389	370	476	456	486	514	579
Allerlei	189	190	401	467	565	589	592
Totaal ...	**6 757**	**6 648**	**6 485**	**7 119**	**8 535**	**7 999**	**7 528**

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Reizigersverkeer

(miljoenen eenheden)

JAARTAL	Aantal reizigers	Aantal reizigerskilometers			
		Totaal	Op biljet	Op sociale abonnementen	Op andere abonnementen (a)
1973	237	8 093	2 951	3 490	1 652
1974	237	8 279	3 104	3 479	1 696
1975	232	8 258	3 190	3 436	1 632
1976	227	8 190	3 234	3 333	1 623
1977 (b)	200	7 667	3 118	3 065	1 484
1978	171	7 136	3 058	2 761	1 317
1979	163	6 955	3 128	2 484	1 343
1980	164	6 963	3 133	2 516	1 314
1981	167	7 078	3 256	2 449	1 373

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

(a) Gewoon abonnement, schoolabonnement, netabonnement, abonnement voor handelsreiziger, tourrail +16 dagen.
(b) Overname van het autobusverkeer door de N.M.V.B. op 1 juli 1977.

Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen

Aantal reizigers

(duizenden)

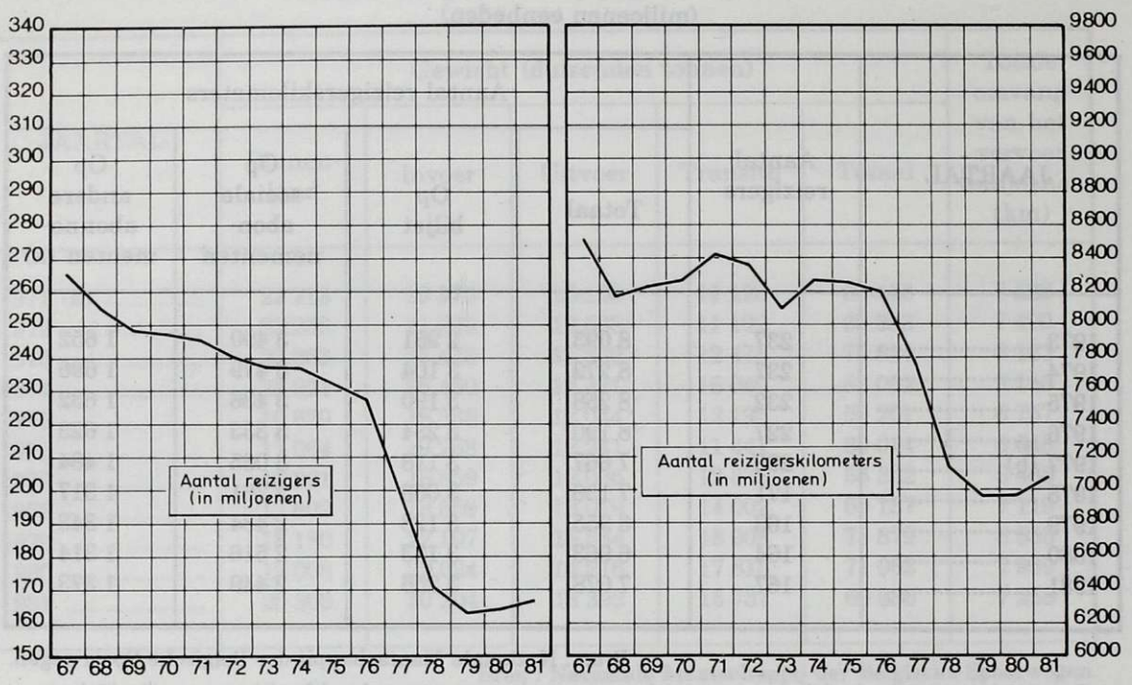
JAARTAL	Totaal	Elektrische trams	Motorrijtuigen	Bussen
1973	241 102	25 892	272	214 938
1974	238 317	22 857	253	215 205
1975	240 114	22 767	301	246 114
1976	234 836	21 769	327	212 740
1977	267 272	20 260	305	246 707 (a)
1978	312 219	17 506	301	294 412
1979	310 233	14 364	277	295 592
1980	306 014	14 125	262	291 627
1981	..	..	..	..

Bron : Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen.

(a) De A.B.-diensten inbegrepen, overgenomen door de N.M.B.S. vanaf 1 juli 1977.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

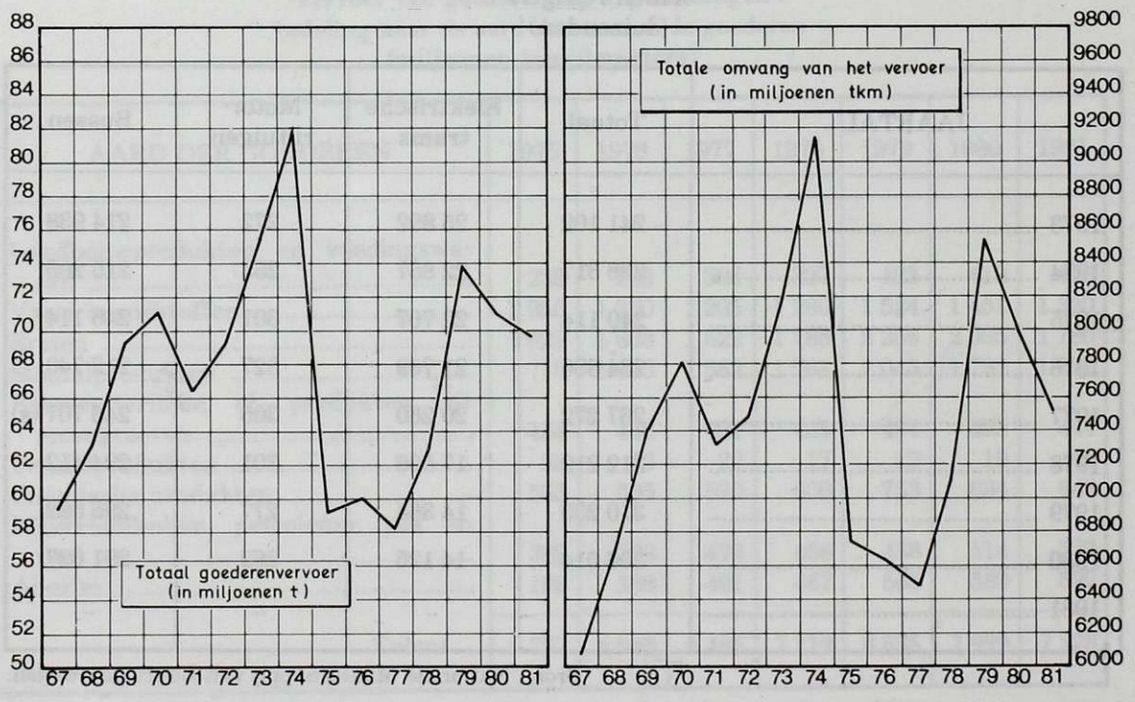
Reizigersverkeer

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Vervoer van goederen bij wagenladingen

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

Aantal wegvoertuigen
(duizendtallen)

JAARTAL	Personen-wagens (a)	Auto-bussen (a)	Bedrijfs-voertuigen (a) (b)	Motor-fietsen (a)	Brom-fietsen	Fietsen
1972	2 273	18	258	65	415	2 880
1973	2 390	19	262	91	439	2 931
1974	2 502	19	268	94	493	3 049
1975	2 614	20	272	95	534	2 969
1976	2 738	20	274	100	554	3 076
1977	2 871	20	277	106	501	3 161
1978	2 973	20	279	106	453	3 235
1979	3 077	20	290	110	428	3 273
1980	3 159	20	299	113	403	3 349
1981	3 206	19	285	117	396	3 473

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Stand per 1 augustus.
(b) Vracht- en bestelwagens en tractoren (speciale voertuigen en landbouwtractoren niet inbegrepen).

Evolutie van het aantal ondernemingen van beroepsgoederenvervoer over de weg (a)

Op 1 januari :	P-Ondernemingen		V-Ondernemingen		Totaal	
	Aantal	Index (1970=100)	Aantal	Index (1970=100)	Aantal	Index (1970=100)
1967	4 343	112,9	7 664	99,1	12 007	103,7
1968	3 558	92,5	8 123	105,0	11 681	100,9
1969	3 775	98,2	7 813	101,0	11 588	100,1
1970	3 846	100,0	7 733	100,0	11 579	100,0
1971	3 709	96,4	7 930	102,5	11 639	100,5
1972	3 999	104,0	7 893	102,1	11 892	102,7
1973	3 972	103,3	7 891	102,0	11 863	102,5
1974	3 503	91,1	7 743	100,1	11 246	97,1
1975	3 356	87,3	7 665	99,1	11 021	95,2
1076	3 047	79,2	7 576	98,0	10 623	91,7
1977	2 780	72,3	7 435	96,1	10 215	88,2
1978	2 736	71,1	7 308	94,5	10 044	86,7
1979	2 527	65,7	7 201	93,1	9 728	84,0
1980	1 710	44,5	7 009	90,6	8 719	75,3
1981	1 857	48,3	6 936	89,7	8 793	75,9
1982	1 799	46,8	6 833	88,4	8 632	74,6

Bron : Instituut voor het Wegtransport (IWT).

(a) De P-Ondernemingen beschikken over een vervoerbewijs geldig binnen een zone met 25 km-straal.
De V-Ondernemingen zijn houders van een nationale vervoervergunning.

Binnenvaart

Indeling van het vervoer volgens de aard der goederen (a)
(miljoenen tonkilometers)

AARD DER GOEDEREN (N.V.S.-nomenclatuur)	1976	1977	1978	1979	1980
Landbouwprodukten en levende dieren	675	525	672	626	654
Voedingsprodukten en veevoeder	389	406	433	450	414
Vaste brandstoffen	562	513	491	454	464
Petroleumprodukten	849	825	870	927	943
Ertsen en metaalresiduën	322	320	375	390	389
Produkten van de metaalindustrie	659	644	643	575	516
Ruwe mineralen en fabrikaten daarvan, bouwmaterialen	1 955	1 846	1 737	1 727	1 736
Meststoffen	140	226	227	253	288
Chemische produkten	477	394	445	458	407
Machines, voertuigen, diverse fabrikaten n.e.g. en speciale transacties	45	61	46	47	42
Totaal ...	**6 072**	**5 761**	**5 939**	**5 908**	**5 853**

(a) De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Binnenvaart

Indeling van het vervoer volgens bekken (a)
(miljoenen tonkilometers)

BEKKEN	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Zeeschelde	1 435	1 461	1 186	1 480	1 517	1 562	1 609	1 591
Kempische kanalen ...	2 269	2 470	1 804	2 107	1 980	1 998	2 017	1 991
Brabantse kanalen	477	528	405	424	401	400	412	424
Maas en Samber	885	912	635	757	643	644	557	521
Bovenschelde	1 297	1 364	1 004	1 201	1 116	1 224	1 223	1 235
Centrum en Borinage	110	96	73	83	77	67	62	61
IJzer en kust	22	22	16	21	27	24	28	30
Totaal ...	**6 494**	**6 853**	**5 123**	**6 072**	**5 761**	**5 939**	**5 908**	**5 853**

(a) De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Samenstelling van de Belgische binnenvaartvloot

Stand op 1 januari

JAARTAL	Motorschepen		Sleepschepen		Duwbakken		Totaal	
	Aantal	Tonnenmaat (duizenden)	Aantal	Tonnenmaat (duizenden)	Aantal	Tonnenmaat (duizenden)	Aantal	Tonnenmaat (duizenden)
1972	4 545	2 166,8	349	260,9	45	58,1	4 939	2 485,8
1973	4 460	2 167,7	331	247,9	52	66,6	4 843	2 482,2
1974	4 278	2 149,4	278	209,1	59	85,9	4 615	2 444,4
1975	3 929	2 065,3	206	177,5	51	78,6	4 186	2 321,4
1976	3 548	1 814,4	206	177,5	51	78,6	3 805	2 070,5
1977	3 025	1 609,6	138	107,6	59	100,9	3 292	1 818,1
1978	2 994	1 594,8	136	106,0	59	100,9	3 189	1 801,7
1979	2 763	1 499,8	117	88,8	63	112,7	2 943	1 701,3
1980	2 572	1 412,3	105	78,3	74	134,4	2 751	1 625,0
1981	2 478	1 387,8	94	70,0	83	151,2	2 655	1 609,0
1982	2 345	1 346,7	87	65,0	86	163,5	2 518	1 575,4

Bron : Ministerie van Verkeerswezen.

Binnenvaart

Vervoerde goederen (a)

JAARTAL	Gewicht (duizenden tonnen)					Totale omvang van het vervoer (miljoenen tkm)
	Binnenland	Invoer	Uitvoer	Transito	Totaal	
1971	29 413	39 096	21 456	5 401	95 366	6 729
1972	28 092	39 615	22 995	5 713	96 410	6 758
1973	24 925	42 610	29 038	5 212	101 785	6 494
1974	26 133	46 486	28 800	5 459	106 878	6 853
1975	18 477	36 986	24 091	4 179	83 733	5 123
1976	21 934	42 571	31 124	4 645	100 274	6 072
1977	21 746	41 730	33 671	3 777	100 924	5 761
1978	20 112	44 230	31 370	4 536	100 248	5 935
1979	21 080	45 198	30 813	4 309	101 400	5 908
1980	20 206	44 106	32 323	4 294	100 930	5 853

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.

Toestand van de Belgische koopvaardijvloot

OMSCHRIJVING	1 januari 1981		1 januari 1982	
	Aantal	Brutotonnenmaat	Aantal	Brutotonnenmaat
Bulkvracht- en containerschepen	25	779 131	29	914 570
Vrachtschepen	18	184 037	18	176 043
Polyvalente vaartuigen	3	39 483	2	26 768
Passagiers- en vrachtschepen	1	13 303	1	13 303
Produkttankers	4	73 216	4	73 216
Olietankers	7	274 449	6	260 555
Afvaltankschepen	1	1 178	2	1 678
Combinatieschepen	2	45 046	2	45 046
Containerschepen	3	110 009	5	146 327
Koelschepen	5	32 991	5	32 991
Ertsschepen	1	38 765	1	38 765
Zeelichters	9	29 355	6	20 136
Pakketboten	2	7 745	1	4 356
Car-ferries	8	37 714	8	37 714
Gastankers	3	80 138	4	86 900
Olieboorschepen	1	10 372	1	10 372
« Offshore »-bevoorradingsschepen	2	2 426	2	2 426
Roll on- Roll off schepen	4	10 871	5	14 527
Schepen voor vervoer van levend vee	1	941	1	941
Draagvleugelboot	—	—	2	578
Totaal ...	**100**	**1 771 170**	**105**	**1 907 212**

Bron : Ministerie van Verkeerswezen, Bestuur van het Zeewezen en van de Binnenvaart.

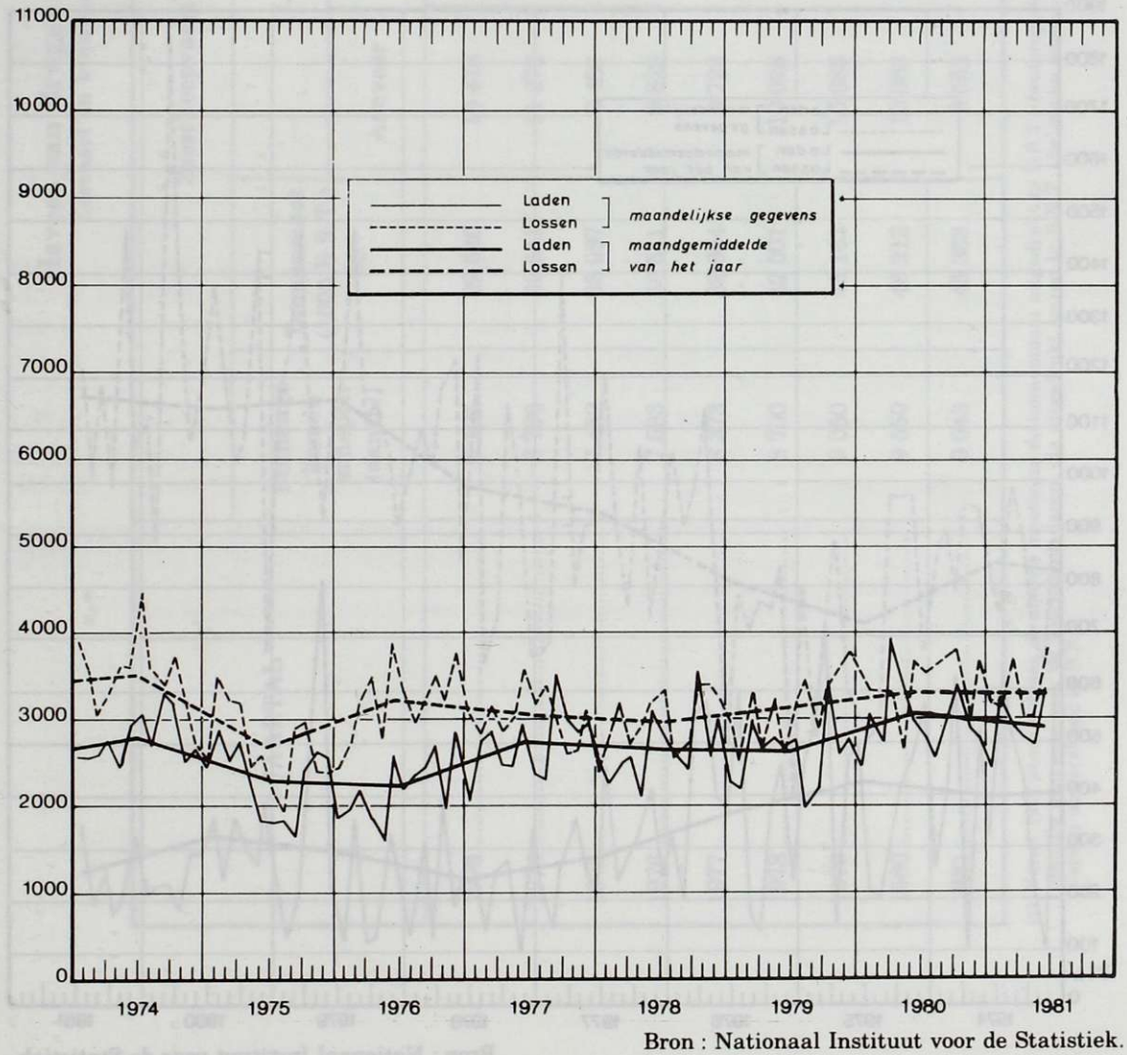
Haven van Antwerpen
Zeevaart

JAARTAL	Binnengekomen schepen		Lading (1000 t)		
	Aantal	Tonnenmaat (1000 B.R.T.) (a)	Aanvoer	Afvoer	Totaal
1973	18 708	87 686	41 303	30 234	71 537
1974	18 755	87 963	42 550	33 307	75 857
1975	17 376	84 002	32 747	27 734	60 481
1976	17 711	91 384	39 113	26 933	66 046
1977	17 703	94 028	37 440	31 611	69 051
1978	17 382	98 260	39 000	33 100	72 100
1979	17 425	103 542	46 100	33 990	80 090
1980	17 151	102 696	46 549	35 387	81 935
1981	16 802	104 611	43 724	36 036	79 760

Bron : Stad Antwerpen.

(a) Vanaf 1978 wordt volgens de nieuwe meetwijze de tonnenmaat uitgedrukt in B.R.T. (brutoregisterton). De gegevens voor de voorgaande jaren, die uitgedrukt waren in B.N.T. (Belgische nettoton), werden omgerekend in B.R.T.

Zeeverkeer in de haven van Antwerpen
(duizenden tonnen)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

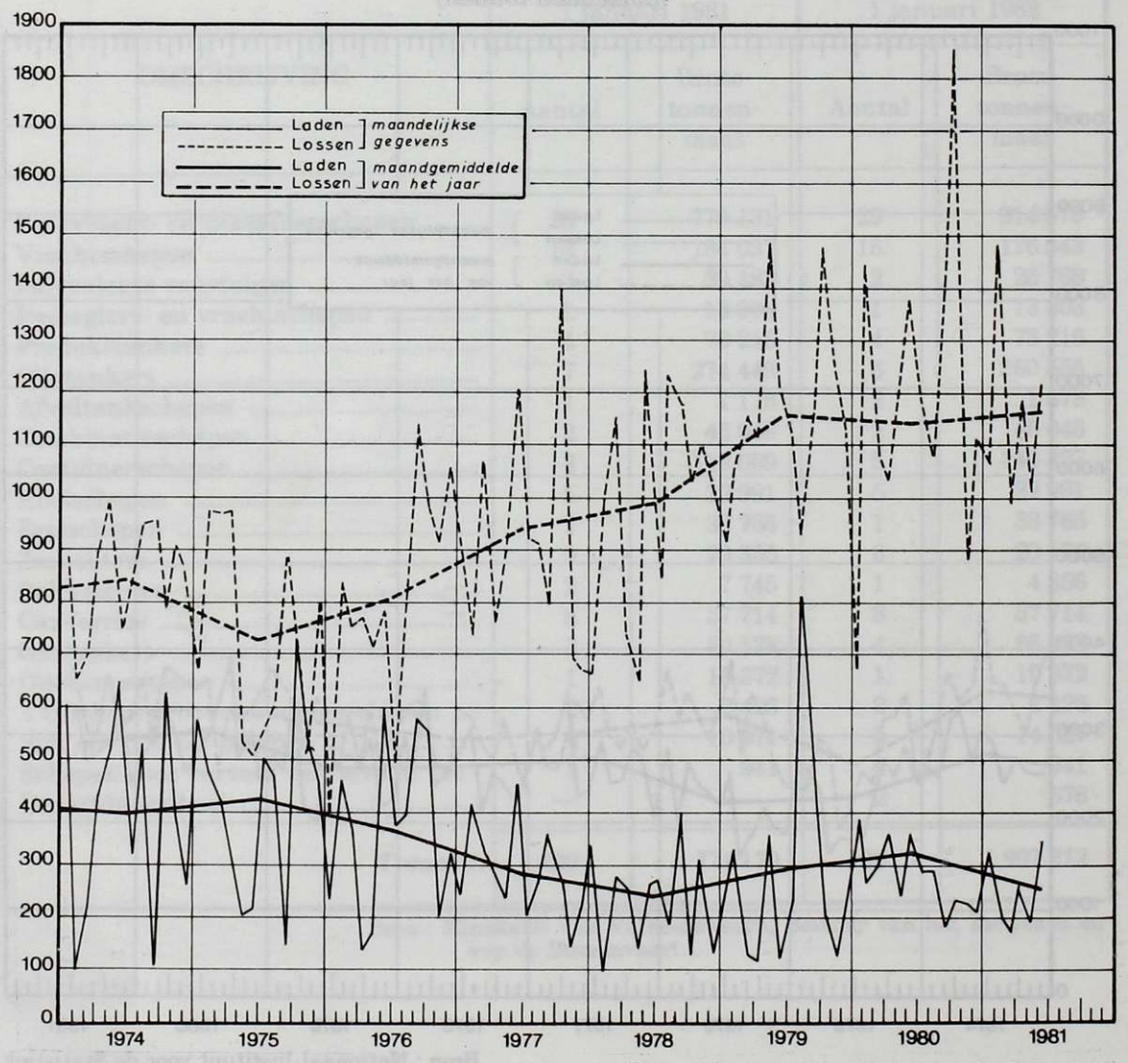
Haven van Gent
Zeevaart

JAARTAL	Binnengekomen schepen		Lading (1000 t)		
	Aantal	Tonnenmaat (1000 B.R.T.) (a)	Aanvoer	Afvoer	Totaal
1973	3 789	10 818	9 715	4 980	14 695
1974	4 093	12 233	10 286	5 564	15 850
1975	3 398	10 760	8 875	4 656	13 531
1976	3 259	12 536	11 156	4 180	15 336
1977	2 927	12 016	11 108	3 520	14 628
1978	2 920	13 002	12 308	3 179	15 487
1979	3 133	15 278	14 293	4 027	18 320
1980	3 260	15 701	15 147	3 277	18 424
1981	3 032	16 648	15 723	3 604	19 327

Bron : Haven van Gent.

(a) Vanaf 1978 wordt volgens de nieuwe meetwijze de tonnenmaat uitgedrukt in B.R.T. (brutoregisterton). De gegevens voor de voorgaande jaren, die uitgedrukt waren in B.N.T. (Belgische nettoton), werden omgerekend in B.R.T.

Zeeverkeer in de haven van Gent
(duizenden tonnen)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Havens van Brugge en Zeebrugge
Zeevaart en binnenscheepvaart

JAARTAL	Zeescheepvaart					Binnenscheepvaart		Algemeen totaal (1000 t)
	Binnengekomen schepen (aantal)	Tonnenmaat (1000 B.R.T.) (a)	Lading (1000 t)			Binnengekomen schepen (aantal)	Tonnenmaat (1000 t)	
			Aanvoer	Afvoer	Totaal			
1973	6 105	29 546	10 478	2 217	12 695	1 626	544	13 239
1974	6 796	32 541	11 272	2 772	14 044	1 748	592	14 636
1975	7 452	35 987	9 466	2 639	12 105	1 244	415	12 520
1976	7 593	36 511	9 828	2 700	12 528	1 835	623	13 151
1977	8 373	39 654	9 728	3 183	12 911	1 531	502	13 413
1978	8 700	42 001	10 028	3 438	13 466	1 481	551	14 017
1979	9 050	45 163	10 885	4 191	15 076	1 802	756	15 832
1980	9 550	48 212	10 088	4 101	14 189	1 856	830	15 019
1981	9 043	45 368	8 552	4 289	12 841	1 654	744	13 585

(a) Vanaf 1978 wordt volgens de nieuwe meetwijze de tonnenmaat uitgedrukt in B.R.T. (brutoregisterton). De gegevens voor de voorgaande jaren, die uitgedrukt waren in B.N.T. (Belgische nettoton), werden omgerekend in B.R.T.

Bron : Maatschappij der Brugse Zeevaartinrichtingen.

Hoeveelheden goederen die volgens de drie voornaamste vormen van vervoer werden vervoerd

(duizenden ton)

OMSCHRIJVING	1976	1977	1978	1979	1980 (a)
Wegvervoer :					
— binnenlands vervoer	308 851	292 081	300 954	286 494	310 711
— invoer (b)	22 658	21 997	22 846	24 845	25 989
— uitvoer (b)	22 658	21 997	22 846	24 845	25 989
— doorvoer	6 293	6 614	7 371	6 335	8 574
Totaal ...	**360 460**	**342 689**	**354 017**	**342 519**	**371 263**
Binnenscheepvaart :					
— binnenlands vervoer	21 936	21 743	20 113	21 080	20 206
— invoer	42 576	41 729	44 229	45 198	44 106
— uitvoer	31 128	33 671	31 370	30 813	32 323
— doorvoer	4 644	3 775	4 534	4 309	4 294
Totaal ...	**100 284**	**100 918**	**100 247**	**101 400**	**100 930**
Spoorwegvervoer :					
— binnenlands vervoer	17 037	16 838	17 585	18 181	19 008
— invoer	19 253	16 814	18 529	22 107	20 025
— uitvoer	12 204	11 996	12 993	15 584	14 216
— doorvoer	11 430	12 559	13 981	18 007	17 816
Totaal ...	**59 922**	**58 208**	**63 092**	**73 879**	**71 063**
Algemeen totaal ...	**520 666**	**501 815**	**517 356**	**517 798**	**543 256**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.
(b) De invoer, rep. de uitvoer, met vreemde voertuigen, geschiedt forfaitair bij de uitvoer, resp. bij de invoer, met Belgische voertuigen.

Vergelijking in tkm van de drie voornaamste vormen van vervoer

(duizenden tkm)

OMSCHRIJVING	1970	1977	1978	1979	1980 (a)
Wegvervoer :					
— binnenlands vervoer	9 194	9 250	9 909	9 861	10 315
— invoer (b)	1 419	1 931	2 131	2 288	2 354
— uitvoer (b)	1 419	1 931	2 131	2 288	2 354
— doorvoer	837	1 323	1 474	1 267	1 715
Totaal ...	**12 869**	**14 435**	**15 645**	**15 704**	**16 738**
Binnenscheepvaart :					
— binnenlands vervoer	2 702	1 706	1 609	1 662	1 570
— invoer	2 095	2 098	2 255	2 202	2 193
— uitvoer	1 382	1 484	1 502	1 501	1 550
— doorvoer	556	475	569	543	540
Totaal ...	**6 734**	**5 763**	**5 935**	**5 908**	**5 853**
Spoorwegvervoer :					
— binnenlands vervoer	1 182	1 066	1 105	1 132	1 109
— invoer	3 108	2 018	2 207	2 489	2 145
— uitvoer	1 404	1 387	1 506	1 787	1 661
— doorvoer	2 084	1 996	2 288	3 127	3 084
Totaal ...	**7 777**	**6 468**	**7 105**	**8 535**	**7 999**
Algemeen totaal ...	**27 380**	**26 666**	**28 685**	**30 147**	**30 590**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.
(b) De invoer, resp. de uitvoer, met vreemde voertuigen geschiedt forfaitair bij de uitvoer, resp. bij de invoer, met Belgische voertuigen.

Handelsverkeer in de Belgische luchthavens (a)

OMSCHRIJVING	Vluchten		
	Regelmatig	Onregelmatige	Totaal
Vluchten (eenheden)			
1973	81 935	13 498	95 433
1974	74 163	13 911	88 074
1975	71 281	14 821	86 102
1976	75 231	15 476	90 707
1977	77 587	15 577	93 164
1978	81 398	14 393	95 791
1979	86 013	15 716	101 729
1980	84 550	15 789	100 339
1981	80 012	14 122	94 134
Passagiers (eenheden)			
1973	3 394 030	836 695	4 232 625
1974	3 343 348	895 996	4 239 344
1975	3 387 404	962 311	4 349 715
1976	3 556 862	1 032 189	4 589 051
1977	3 748 109	1 077 069	4 825 278
1978	3 947 072	1 140 061	5 087 133
1979	4 104 051	1 247 540	5 351 591
1980	4 046 643	1 222 596	5 269 239
1981	4 314 844	1 071 270	5 386 114
Vrachtgoed (tonnen)			
1973	111 899	7 205	119 104
1974	113 110	6 639	119 749
1975	119 171	10 182	129 353
1976	128 106	22 880	150 986
1977	133 696	15 194	148 890
1978	135 438	17 169	152 607
1979	146 190	19 795	165 985
1980	158 795	20 012	178 807
1981	159 772	14 519	174 291
Poststukken (tonnen)			
1973	6 173	130	6 303
1974	5 459	50	5 509
1975	5 818	60	5 878
1976	6 679	218	6 897
1977	7 657	41	7 698
1978	8 284	78	8 362
1979	6 933	94	7 027
1980	7 765	205	7 970
1981	9 493	153	9 646

Bron : Regie der Luchtwegen.

(a) Deze statistiek omvat het totaal vervoer, dit is zowel bij aankomst als bij vertrek, lokale vluchten niet inbegrepen.

Luchtverkeer van de SABENA

JAARTAL	Vervoerde reizigers (duizenden)	Reizigers-kilometers (miljoenen)	Vrachtgoed (miljoenen ton-kilometers)	Post-stukken (duizenden ton-kilometers)	Vervoerde ton-kilometers (miljoenen)	Aangeboden ton-kilometers (miljoenen)	Ladings-coëfficient (percentage)
1972	1 484,8	3 276,7	234,3	8 616,7	540,1	907,6	59,5
1973	1 649,9	4 211,9	240,3	8 972,2	635,5	946,6	67,1
1974	1 693,4	4 535,8	287,1	8 589,9	711,8	1 137,6	62,6
1975	1 680,6	4 581,1	286,8	7 953,1	719,2	1 197,4	60,1
1976	1 764,0	4 453,3	366,7	9 130,7	784,2	1 280,3	61,3
1977	1 954,7	4 495,7	371,4	8 551,4	789,6	1 306,4	60,4
1978	2 027,1	4 500,1	375,8	10 248,9	791,1	1 310,5	60,4
1979	2 043,1	4 822,2	504,2	11 066,3	949,3	1 448,8	65,5
1980	1 974,5	4 853,7	467,9	11 277,7	916,1	1 438,3	63,7
1981	2 053,0	5 204,1	461,9	12 542,4	942,9	1 433,9	65,8

Bron : SABENA.

HOOFDSTUK V

DISTRIBUTIE

In 1981 boekten de gezinsbestedingen een forse teruggang. Voor het eerst sedert 25 jaar werd een vermindering naar volume van de gezinsconsumptie waargenomen, terwijl zij toch een der voornaamste aandrijfkrachten van de eindvraag is. Deze daling beloopt 2 %, tegen een stijging met 1,9 % in 1980 en 3 % in 1979 en zij kwam duidelijker tot uiting in het eerste halfjaar van 1981 (—4 % van het omzetcijfer in de kleinhandel) dan naar het einde van het jaar toe. Deze uiteenlopende ontwikkelingen werden omstandiger behandeld in het hoofdstuk over het gezinsverbruik.

De invloed die de ontmoedigende conjunctuuromstandigheden op de distributiesector uitoefenden waren in al de goederencategorieën merkbaar, maar dan wel verschillenderlei naargelang van het distributietype. Bij het doornemen van de tabellen moet worden rekening gehouden met de voorlopige aard van sommige gegevens, sommige wellicht verkeerde rangschikkingen, evenals met de moeilijkheid bewegingen naar volume te berekenen zonder nauwkeurig prijsindexcijfer over rubrieken zoals « andere artikelen ».

De tabel inzake het omzetcijfer van de kleinhandel volgens het distributietype werd berekend aan de hand van de N.I.S.-indexcijfers en gedeflateerd door de overeenkomstige prijsindexcijfer van de A.D.S.D.; zij weerspiegelt duidelijk hoe de teruggang van het gezinsverbruik zich over de verschillende distributietypes spreidde en welke soort produkten zij betrof. Enkel de ondernemingen met bijhuizen waaronder supermarkten, konden bij hun licht vooruitgaand omzetcijfer nog een groei naar waarde handhaven (4,2, tegen 4 %). De warenhuizen (—2,4 %), de kleine detailhandel (—2,4 %) en vooral de consumptiecoöperatieven (—15,6 %) boekten allen een daling van hun omzetcijfer.

De voedingssector gaat in elk distributietype achteruit, behalve in de supermarkten waar de vordering over 4,9 % strekt, tegen 6,2 % in 1980. De supermarkten boeken ook vooruitgang in de textielafdeling (7,6 %, tegen 1,9 % in 1980), terwijl in de warenhuizen dit soort afzet terugloopt. De meubilerings- en huishoudartikelen, ten slotte, vertonen een scherpe daling in al de distributiesectoren, maar met een afgetekende tendens bij de ondernemingen met bijhuizen (—24 % in 1981).

De tabel inzake de verbruiksomzet per sector en per produktencategorie geeft een duidelijk overzicht van het vergelijkende verloop in de verschillende kleinhandelstypes.

De twee voornaamste groepen van de geïntegreerde handel zijn de warenhuizen en de verschillende vormen van zelfbediening. Tot de warenhuizen behoren de ondernemingen voor kleinhandelsafzet die een vrij ruime sortering produkten (o.m. kleding en huishoudartikelen) aanbieden, welke in velerlei afdelingen worden uitgestald, meestal met hulp van verkoopspersoneel en bovendien diverse diensten ter beschikking van de klanten stellen (1). Daartegenover zijn er ook winkels met zelfbediening, hetgeen een verkoopsmethode is volgens welke de waren zijn uitgestald voor het oog en onder de hand van de klanten, die zich zelf kunnen bedienen en het bedrag van hun aankopen globaal kunnen vereffenen aan een bij de uitgang opgestelde kassa.

Uit een vergelijking van de beide distributietypes blijkt dat de positie van de zelfbediening door de crisis in het vlak van de gezinsconsumptie verstevigt. Uitgaande van de basis 1970=100, vlakten de warenhuizen af op 253 (1980 : 248), terwijl de zelfbedieningszaken 493 bereiken (1980 : 454). De supermarkten van de grote distributiebedrijven gaan verder op met 630, tegen 579 in 1980 (+8,9 %), waarbij deze indexcijfers als naar waarde moeten worden beschouwd voor de beide distributiesoorten. Op het stuk van de voedingsprodukten komt het indexcijfer slechts op 245 voor de warenhuizen, tegen 501 voor de supermarkten en 195 voor de kleine detailhandel. Voor de textiel beloopt het 200 bij de warenhuizen en 244 voor de kleine detailhandel. Ook wat de meubilerings- en huishoudartikelen betreft valt de toestand beter uit voor de kleine detailhandel : 348, tegen 184 voor de warenhuizen. Op te merken valt dat geen nauwkeurige indexcijfers over de niet-alimentaire afzet van de zelfbedieningszaken bestaan, omdat deze produkten zijn opgenomen in een rubriek « andere zelfbedieningsafzet van de grote distributiebedrijven », die uiteraard niet veelbetekend is.

Bij een poging de respectieve sterke punten van de verschillende distributietakken te ramen kan worden vastgesteld dat de beste resultaten van de warenhuizen worden genoteerd in de sector van de boekhandel, spelen en sportartikelen, waar het indexcijfer oploopt tot 883, terwijl de textiel en de kleding veeleer stagneren. Bij de grote zelfbedieningsoppervlakten worden de beste prestaties opgetekend bij de voedingsprodukten, maar zij slagen er amper in door te dringen in de sector van de meubilerings- en huishoudprodukten, evenmin als die van de sport- en vrijetijdsartikelen. De kleine detailhandel handhaaft zich vooral in de sectoren van de boekhandel en de kledingsartikelen, maar zijn aandeel in de voedingswaren stagneert.

Deze aspecten blijken ook uit de door het B.C.D. verstrekte uitwaaiering van de omzet volgens de distributievormen. Een vergelijking van de resultaten van 1966 tot 1981 leidt tot deze gevolgtrekkingen : de globale afzet van de geïntegreerde handel liepen op van 11,7 % in 1966 tot 19,3 % in 1981. Het aandeel van de zelfstandige handel loopt weliswaar terug van 78 % in 1966 tot 71,7 % in 1981, maar neemt toch nog de drie vierden van de kleinhandelsomzet voor zijn rekening. Bij een onderscheid tussen de voedings- en de niet-voedingshandel ligt het verloop wel enigszins anders. Het aandeel van de geïntegreerde handel in de omzet van voedingswaren neemt sterk toe, nl. van 12 % in 1966 tot 31 % in 1981 (30 % in 1980), terwijl het aandeel van de zelfstandige handel verkleinde van 87 % tot 69 % in 1981.

(1) Definitie : « Herziene tekst van de meest gebruikelijke definitie en concepten die inzake de distributie worden aangewend, bijzondere commissie van de distributie, C.C.E., febr. 1981 ».

Op het vlak van de afzet van niet-voedingsprodukten boekte de geïntegreerde handel slechts een geringe vordering (van 10,7 % naar 12,9 %), terwijl de zelfstandige handel van 87,2 % naar 84,1 % zakt. Daarbij valt op te merken dat in 1981 de ontwikkeling voor het eerst kenterde ten gunste van de zelfstandige handel (+0,1 %), hetgeen lijkt te wijzen op een nieuwe belangstelling voor de gespecialiseerde zaken. Wat ten slotte de verbruikscoöperatieven betreft is zo het afzetvolume als hun marktaandeel tijdens de beschouwde periode in vrije val geraakt.

De analyse van de gegevens betreffende het door de B.T.W.-diensten opgenomen bedrag van de investeringen in de kleinhandel maakt het mogelijk het verloop ervan in het jaar 1981 na te gaan. De vermindering van de afzet in de gezamenlijke sector, zonder de supermarkten, evenals de hoge rentestand hebben bijgedragen tot de daling van de investeringsbedragen in deze tak.

In 1981 was dat 7,5 % voor de kleinhandel en 3,6 % voor de groothandel, hoewel in 1980 reeds een vermindering met 5,2 % t.o.v. 1979 werd vastgesteld. Overigens kan ook worden gewezen op de aanmerkelijke teruggang van de investeringen in de horecasector (—12 %), na een jaar 1980 met een sterke vordering (+16 %).

De R.S.Z.-statistiek wijst op een stagnatie van de werkgelegenheid in de kleinhandel. Daarentegen liep in de groothandel de personeelsbezetting met 3,8 % terug : de werkgelegenheid daalde met 6 746 betrekkingen.

In 1981, ging de gemiddelde werkloosheid in de gezamenlijke handelssector met 1,3 % achteruit en komt zij op 12 % van de totale werkgelegenheid in deze tak. Het aantal vergoedingsgerechtigde volledig werklozen klimt van 39 294 tot 44 363, d.i. 12,9 % meer in 1981, tegen 7,1 % in 1980. Deze rata van 12,9 % vertegenwoordigt een heel wat geringere stijging van het aantal werklozen dan op het nationaal vlak (+ 21,7 %).

*

* *

Leurhandel

Indeling van de leurhandelaars volgens de aard van de handel (a)

DATUM EN VERBLIJFPLAATS VAN DE HANDELAAR	Openbare markt		Openbare weg		Van deur tot deur		Openbare markt en openbare weg		Openbare markt en van deur tot deur		Openbare weg en van deur tot deur		Openbare markt, openbare weg en van deur tot deur		Alle groepen samen		
	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Totaal
1 januari 1976 :																	
Het Rijk ...	12 148	583	2 008	136	14 972	922	4 801	397	1 423	121	2 026	85	11 625	842	49 003	3 052	52 055
1 januari 1978 :																	
Het Rijk ...	11 246	802	1 530	134	19 708	1 296	4 676	534	1 231	119	1 680	105	10 471	970	50 542	3 960	54 502
1 januari 1980 :																	
Antwerpen	2 895	67	361	10	1 771	38	906	42	197	5	164	6	2 019	62	8 313	230	8 543
Brabant	3 194	473	509	77	2 355	94	1 626	207	158	20	245	17	1 613	165	9 700	1 053	10 753
Henegouwen	1 696	244	238	47	2 464	400	1 139	334	231	56	157	34	1 516	484	7 441	1 599	9 040
Luik	139	22	14	10	1 512	188	111	25	46	6	43	3	202	56	2 067	310	2 377
Limburg	499	29	43	1	915	83	247	11	121	6	134	8	1 086	49	3 045	187	3 232
Luxemburg	109	5	29	6	460	5	117	4	45	1	30	2	300	14	1 090	37	1 127
Namen	258	14	86	4	834	18	288	27	78	7	66	5	498	44	2 108	119	2 227
Oost-Vlaanderen	2 878	44	336	12	2 174	13	1 035	19	299	10	398	7	2 175	33	9 295	138	9 433
West-Vlaanderen ...	919	8	167	2	1 641	13	421	8	185	1	219	2	1 303	5	4 855	39	4 894
Buitenland	4	61	—	3	13	134	1	19	7	8	1	28	23	105	49	358	407
Het Rijk ...	12 591	967	1 783	172	14 139	986	5 891	696	1 367	120	1 457	112	10 735	1 017	47 963	4 070	52 033

(a) De telling wordt slechts om de 2 jaar gedaan.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Inschrijvingen en schrappingen in het Handelsregister

OMSCHRIJVING	1978	1979 (b)			1980			1981		
	Totaal	Eenmans zaken	Vennootschappen	Totaal	Eenmans zaken	Vennootschappen	Totaal	Eenmans zaken	Vennootschappen	Totaal
Hoofdinschrijvingen (a) :										
Hof van Beroep te :										
Brussel	11 072	8 414	2 692	11 106	7 616	2 872	10 488	8 396	2 899	11 295
Antwerpen	10 154	7 880	2 313	10 193	7 115	2 234	9 349	7 283	2 397	9 680
Bergen	5 533	4 636	685	5 321	4 710	693	5 403	4 991	750	5 741
Luik	7 543	6 340	1 141	7 481	5 944	1 207	7 151	6 567	1 214	7 781
Gent	9 980	8 105	2 093	10 198	7 710	2 032	9 742	7 888	2 200	10 088
Totaal ...	**44 282**	**35 375**	**8 924**	**44 299**	**33 669**	**9 205**	**42 874**	**35 125**	**9 460**	**44 585**
Schrappingen ingevolge opheffing van de handelszaak, afstand, overdracht of overlijden :										
Hof van Beroep te :										
Brussel	7 226	6 345	683	7 028	6 489	818	7 305	6 359	755	7 114
Antwerpen	7 152	6 176	550	6 726	6 526	532	7 058	6 511	600	7 110
Bergen	4 191	4 010	170	4 180	4 220	159	4 379	4 364	195	4 559
Luik	5 162	4 670	261	4 931	4 941	267	5 208	5 140	277	5 417
Gent	7 780	7 397	387	7 784	7 594	434	8 028	7 362	443	7 805
Totaal ...	**31 511**	**28 598**	**2 051**	**30 649**	**30 217**	**2 242**	**32 459**	**29 735**	**2 270**	**32 005**
Verschil	**+12 771**	**+6 777**	**+6 873**	**+13 650**	**+ 3 452**	**+6 963**	**+10 415**	**+ 5 390**	**+ 7 190**	**+12 580**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Inclusief de hoofdinschrijvingen wegens overname van geschrapte of overgedragen handelszaken, ingevolge afstand, overdracht, overlijden, enz.
(b) De spreiding in 5 Hoven van Beroep begint in 1978.

Ontwikkeling van de zelfbedieningswinkels per 1 januari

OMSCHRIJVING	1978		1979		1980		1981 (a)	
	Aantal	In % van het totaal	Aantal	In % van het totaal	Aantal	In % van het totaal	Aantal	In % van het totaal
	Indeling naar distributievorm							
Zelfstandigen	2 745	66	2 598	62	2 597	62	2 458	60
Verbruikscoöperaties	602	14	653	16	641	15	586	14
Warenhuizen en filiaalbedrijven	835	20	940	22	959	23	1 059	26
Totaal ...	**4 182**	**100**	**4 191**	**100**	**4 197**	**100**	**4 103**	**100**
	Indeling naar verkoopoppervlakte (m^2)							
1 - 99	1 379	33	1 400	33	1 376	33	1 340	33
100 - 199	1 010	24	953	23	950	22	877	21
200 - 399	713	17	722	17	744	18	698	17
400 en meer zonder vlees	174	4	191	4	194	4	203	5
400 - 799	430	10	405	10	408	10	430	10
800 - 999	105	3	110	3	111	3	112	3
1 000 - 2 499	295	7	333	8	337	8	363	9
2 500 en meer	76	2	77	2	77	2	80	2
Totaal ...	**4 182**	**100**	**4 191**	**100**	**4 197**	**100**	**4 103**	**100**

(a) Ramingen.

Bron : Belgisch Comité voor de Distributie.

Verkoop van verbruiksgoederen (a)

(1970 = 100)

JAARTAL	Kleine kleinhandelszaken	Warenhuizen	Verbruikscoöperaties	Bedrijven met bijhuizen	Supermarkten (c)	Totaal van de kleinhandel	
						Waarde	Hoeveelheid
1972	123	122	101	135	129	124	115
1973	140	136	98	157	155	141	123
1974	164	157	97	188	185	165	129
1975	179	170	98	220	217	181	127
1976	206	189	98	258	236	208	135
1977	216	205	93	295	254	221	136
1978	226	219	85	323	260	232	139
1979	243	234	84	358	275	250	145
1980	261	249	82	387	295	271	146
1981 (b)		253	72	428	310	284	142

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Dit jaarindexcijfer wordt slechts gepubliceerd vanaf 1967.
(b) Voorlopige gegevens.
(c) Kleine en middelgrote ondernemingen van supermarkten. De supermarkten van de grote distributie zijn hierin niet begrepen, maar wel in « de bedrijven met bijhuizen ».

Verkoop van verbruiksgoederen in 1981 (a)

(verloop in %)

MAAND	Kleine detail-handel (b)		Waren-huizen		Verbruiks-coöperaties		Ketting-winkels		Super-markten (c)		Totaal van de kleinhandel			
											1980		1981 (b)	
	(d)	(e)	(d)	(e)	(d)	(e)	(d)	(e)	(d)	(e)	(d)	(e)	(d)	(e)
Januari	1,6	7,6	4,1	5,6	—19,8	— 4,0	8,8	8,0	7,8	7,1	15,1	8,6	2,8	7,6
Februari	— 1,2	6,2	—2,3	4,4	—20,0	— 6,1	1,7	7,1	0,0	6,2	15,7	9,5	— 1,2	6,2
Maart	— 1,1	5,2	—2,6	4,0	—17,9	— 7,5	5,2	7,2	— 0,7	6,1	8,2	9,8	— 0,7	5,4
April	3,7	4,6	6,8	4,0	—15,3	— 9,1	12,7	7,4	7,8	6,1	10,8	10,1	5,1	5,0
Mei	— 0,4	4,1	0,0	3,1	—16,3	—10,7	8,9	7,6	1,3	5,3	6,8	9,9	0,7	4,5
Juni	10,6	4,5	4,9	3,4	— 9,8	—10,9	16,0	8,6	10,4	6,1	4,9	9,7	10,4	4,9
Juli	3,4	3,9	1,2	2,6	—13,3	—12,2	8,3	8,0	6,2	5,6	11,7	10,0	3,6	4,3
Augustus	7,2	4,2	0,0	2,3	—12,7	—12,8	8,7	8,3	3,3	5,4	4,2	9,4	6,5	4,4
September	6,4	4,0	2,6	2,3	—11,7	—13,1	13,9	9,3	6,0	5,5	7,6	9,6	7,1	4,4
Oktober	6,5	3,9	5,8	2,2	—10,6	—14,1	14,7	9,4	6,7	5,2	8,3	9,3	7,3	4,4
November	3,6	4,0	—2,3	2,0	—15,2	—15,1	11,6	10,0	4,4	5,1	2,4	8,6	3,9	4,5
December	7,7	4,0	3,2	1,8	0,0	—13,8	14,6	10,4	8,0	5,1	8,5	8,6	8,1	4,5
Het jaar ...	**4,1**		**1,8**		**—13,7**		**10,6**		**5,0**		**8,5**		**4,6**	

(a) Berekend op basis van het maandelijks waarde-indexcijfer, gepubliceerd vanaf 1969 (1966=100).
(b) Voorlopige gegevens.
(c) Kleine en middelgrote supermarkten met volledige of gedeeltelijke zelfbediening. De omzetcijfers van de supermarkten met grote verkoopsoppervlakte zijn opgenomen in de resultaten van de warenhuizen, de verbruiks-coöperaties en de kettingwinkels.
(d) Indexcijfer naar waarde, in vergelijking met de overeenkomstige maand van het voorgaande jaar.
(e) Verschil in % van het glijdend gemiddelde over 12 maanden t.o.v. het gemiddelde over het voorgaande jaar (van seizoeninvloeden ontdane gegevens).

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Verkoop van verbruiksgoederen (a)

Indexcijfers per sector en per goederensoort

(maandgemiddelde 1970 = 100)

OMSCHRIJVING	1978	1979	1980	1981 (b)
Warenhuizen :				
Algemeen indexcijfer	**219**	**234**	**248**	**253**
Voedingswaren	*218*	*229*	*242*	*248*
Bederfelijke	213	225	236	240
Niet-bederfelijke	249	262	278	288
Restaurant	133	132	140	140
Textiel en kledingsartikelen	*171*	*187*	*199*	*200*
Stoffen per meter	38	40	31	25
Bovenkleding voor heren en jongens	162	177	187	197
Bovenkleding voor dames, jonge dames en meisjes	179	182	187	187
Tricotagewaren, linnengoed, hemden, hoeden	180	200	214	212
Garen, band, patronen	159	179	190	197
Schoenen en pantoffels	231	256	268	256
Diverse opschikartikelen	132	153	181	192
Stoffering	*188*	*190*	*189*	*176*
Textiel	225	235	244	228
Meubelen, luchters, versiering	157	152	142	130
Huishouden	*175*	*178*	*185*	*184*
Huishoudartikelen	187	198	215	223
Elektrische en andere huishoudtoestellen	155	145	135	121
Tabak, rookgerief	*329*	*355*	*364*	*373*
Boek- en papierhandel, fotografie, enz.	*218*	*234*	*248*	*248*
Boekhandel	377	430	456	476
Papierhandel	161	167	179	178
Foto- en kinematografische artikelen	277	293	303	275
Parfumerie, toilet	*232*	*257*	*282*	*297*
Spellen, speelgoed, sport- en reisartikelen	*642*	*738*	*825*	*888*

OMSCHRIJVING	1978	1979	1980	1981 (b)
Verkoop in zelfbediening :				
Algemeen indexcijfer	**384**	**420**	**454**	**493**
Verkoop in supermarkten	*402*	*440*	*475*	*513*
kleine en middelgrote ondernemingen van supermarkten	260	275	295	310
supermarkten van de grote distributieondernemingen	482	534	579	630
bederfelijke voedingswaren	395	433	469	501
niet-bederfelijke voedingswaren en diverse produkten	407	445	480	501
Andere verkopen in zelfbediening van de grote distributieondernemingen	*302*	*325*	*356*	*396*
Verbruikscoöperaties :				
Algemeen indexcijfer	**85**	**83**	**82**	**71**
Bakkerij	*97*	*91*	*72*	*46*
Voedingswaren (exclusief de bakkerijen)	*73*	*72*	*72*	*69*
Kleding	*56*	*40*	*36*	*28*
Meubilering	*26*	*19*	*18*	*7*
Huishoudartikelen	*62*	*66*	*71*	*67*
Tabak	*100*	*67*	*59*	*54*
Huishoudapparaten	*54*	*28*	*22*	*24*
Parfumerie, weeldeartikelen	*27*	*17*	*11*	*5*
Restaurant, tea-room	*32*	*35*	*32*	*13*
Diversen	*164*	*176*	*179*	*138*
Kettingwinkels :				
Algemeen indexcijfer	**323**	**358**	**387**	**428**
Voedingswaren	*408*	*451*	*499*	*555*
Andere produkten dan voedingswaren	*213*	*238*	*243*	*262*

(a) Berekend op basis van gegevens bezorgd door zekere kleinhandelsondernemingen (zie : Koninklijk besluit van 4 februari 1965, *Belgisch Staatsblad* van 3 maart 1965).

(b) Voorlopige gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Ontwikkeling van de kleinhandelsomzet per distributietype (a)

(hoeveelheidswaarde, in % t.o.v. het voorgaande jaar)

OMSCHRIJVING	Kleine detailhandel		Warenhuizen		Bedrijven met bijhuizen (b)		Verbruiks-coöperatieven		Supermarkten van onafhankelijke ondernemers		Supermarkten van de grote distributie-ondernemingen (c)	
	1980	1981	1980	1981	1980	1981	1980	1981	1980	1981	1980	1981
Voedingsmiddelen	5,1	4,3	5,6	2,4	10,6	11,3	— 3,7	— 8,4	(7,2)	(5,1)	(8,4)	(8,9)
Textiel en kleding	7,0	4,6	6,1	—0,4	3,9	11,4	—10,0	—18,9	..	..	..	..
Meubilerings- en huishoudartikelen	9,9	2,0	1,7	—1,6	—24,7	—22,4	3,6	—10,4	..	..	..	..
Andere artikelen	10,6	4,8	9,2	5,3	5,8	9,6	0,7	—22,4	..	..	..	..
Totaal ...	**8,8**	**4,1**	**6,3**	**1,8**	**8,0**	**10,6**	**— 2,1**	**—13,7**	**7,2**	**5,1**	**8,4**	**8,9**

(a) Voorlopige gegevens voor 1981.
(b) De GB-supermarkten zijn in deze rubriek inbegrepen.
(c) De gegevens van deze rubriek komen eveneens voor in sommige voorgaande. Het belang ervan is dat ze een vergelijking mogelijk maakt met de supermarkten van onafhankelijke ondernemers.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en ramingen van de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Ontwikkeling van de kleinhandelsomzet per distributietype (a)

(hoeveelheid in % t.o.v. het voorgaande jaar)

OMSCHRIJVING	Kleine detailhandel		Warenhuizen		Bedrijven met bijhuizen (b)		Verbruiks-coöperatieven		Supermarkten van onafhankelijke ondernemers		Supermarkten van de grote distributie-ondernemingen (c)	
	1980	1981	1980	1981	1980	1981	1980	1981	1980	1981	1980	1981
Voedingsmiddelen	1,4	—1,7	1,9	—3,5	6,7	4,9	— 7,3	—13,7	3,5	—0,8	4,6	2,6
Textiel en kleding	4,9	1,1	4,0	—3,8	1,9	7,6	—12,0	—21,6	..	..	..	..
Meubilerings- en huishoudartikelen	8,1	—1,16	0,0	—4,7	—26,5	—24,8	1,9	—13,2	..	..	..	..
Andere artikelen (d)	—4,7	—6,4	2,1	—0,8	— 1,0	3,1	— 5,8	—27,2	..	..	..	..
Totaal (d) ...	**2,0**	**—2,4**	**2,1**	**—3,9**	**4,0**	**4,2**	**— 6,5**	**—18,6**	**3,5**	**—0,8**	**4,6**	**2,6**

(a) Voorlopige gegevens voor 1981.
(b) De GB-supermarkten zijn in deze rubriek inbegrepen.
(c) De gegevens van deze rubriek komen eveneens voor in sommige voorgaande. Het belang ervan is dat ze een vergelijking mogelijk maakt met de supermarkten van onafhankelijke ondernemers.
(d) Er werd rekening gehouden met de stijging van de energieprijzen om zo adekwaat mogelijk prijsindexcijfers op te stellen voor deze beide rubrieken.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en ramingen van de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Detailhandelsomzetten naar bedrijfsvorm (a)

(in %)

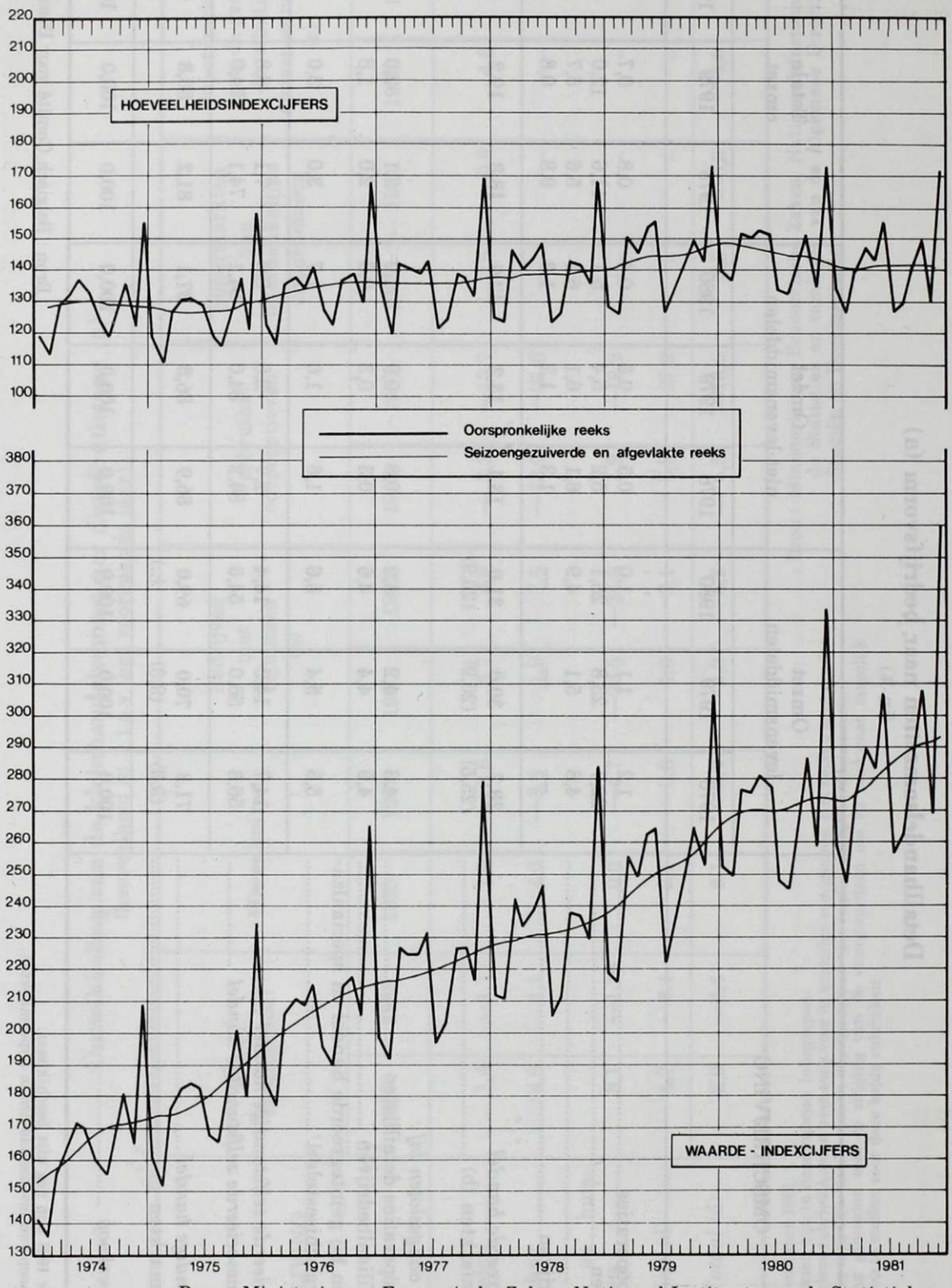
OMSCHRIJVING	Omzet levensmiddelen			Omzet niet-levensmiddelen			Totale omzet		
	1978	1979	1980	1978	1979	1980	1978	1979	1980
Verbruikerscoöperaties	1,2	1,1	1,0	0,5	0,5	0,4	0,8	0,7	0,7
Filiaalbedrijven	22,7	23,8	25,1	5,2	5,4	5,1	11,6	12,0	12,2
Warenhuizen	4,8	5,1	4,9	6,1	6,1	6,1	5,6	5,7	5,6
Postorderbedrijven	—	—	—	1,3	1,2	1,3	0,8	0,8	0,8
Omzet geïntegreerde handel	**28,7**	**30,0**	**31,0**	**13,1**	**13,2**	**12,9**	**18,8**	**19,2**	**19,3**
w.o. : supermarkten (b)	(25,5)	(26,9)	(26,9)						
Zelfstandigen aangesloten bij :									
— aankoopcoöperaties detaillisten	4,3	4,2	4,2	0,8	0,9	1,0	2,1	2,0	2,2
— vrijwillig filiaalbedrijven	4,9	4,4	4,6	0,3	0,3	0,3	2,0	1,8	1,8
— aangesloten bij geïntegreerde handel en speciaalzaken met franchisestelsel	5,5	5,4	5,6	1,6	1,6	1,7	3,0	3,0	3,0
Omzet geassocieerde zelfstandige handel	14,7	14,0	14,4	2,7	2,8	3,0	7,1	6,8	7,0
Omzet niet-geassocieerde zelfstandige handel	56,6	56,0	54,6	84,2	84,0	84,1	74,1	74,0	73,7
Totaal zelfstandige handel	**71,3**	**70,0**	**69,0**	**86,9**	**86,8**	**87,1**	**81,2**	**80,8**	**80,7**
w.o. : supermarkten	(9,3)	(9,3)	(..)						
Totale detailverkoop	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

(a) De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Inclusief de verkoop van levensmiddelen in hypermarkten.

Bron : Belgisch Comité voor Distributie.

Verloop van de omzet in de kleinhandel

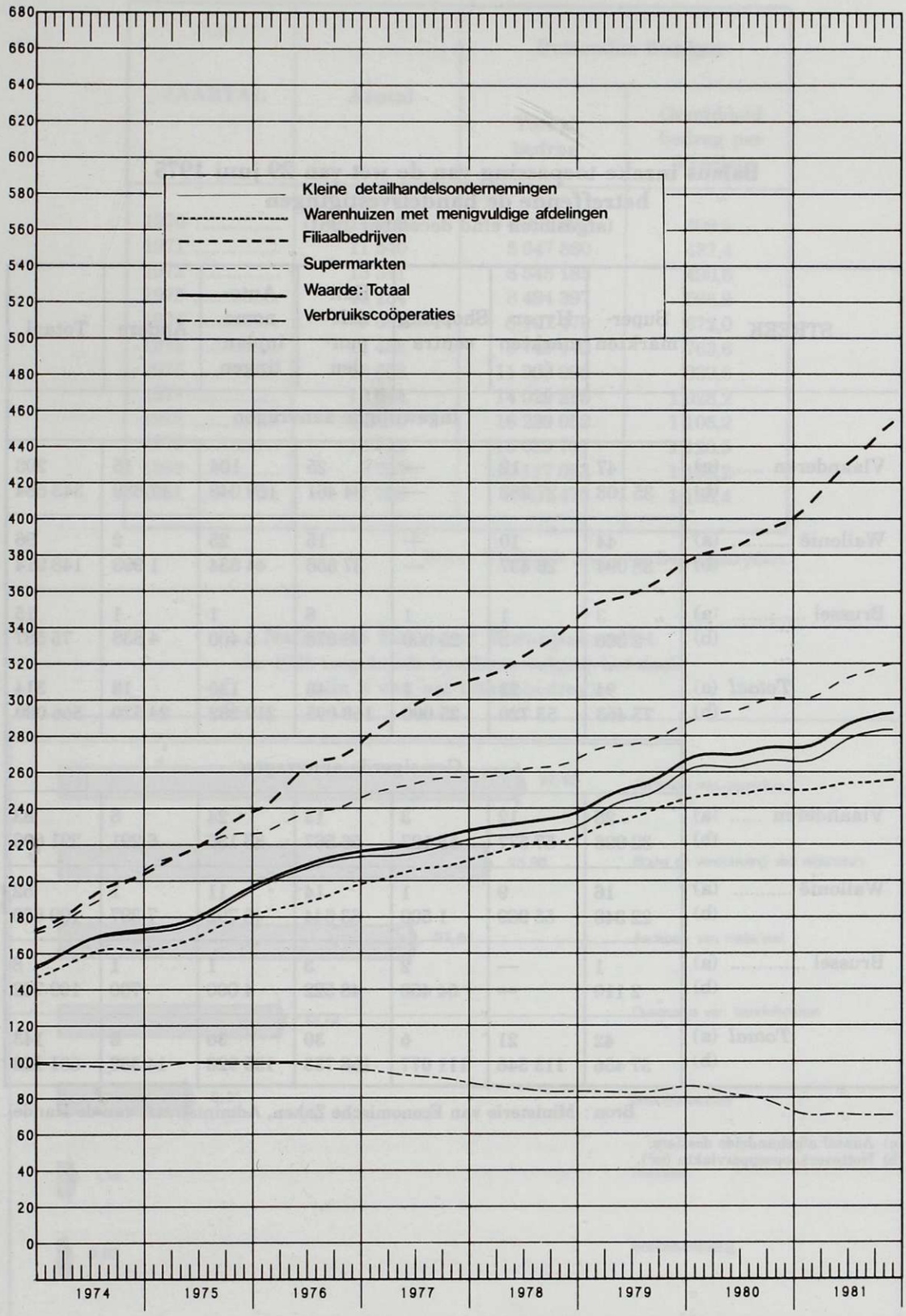
(1970 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Verloop van de indexcijfers van de omzet in de kleinhandel

(seizoengezuiverde en afgevlakte reeks — 1970 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Balans inzake toepassing van de wet van 29 juni 1975 betreffende de handelsvestigingen

(afgesloten eind december 1981)

STREEK	Super-markten	Hyper-markten	Shopping centra	Han-dels-pan-den	Auto-nome inplan-tingen	Andere	Totaal
	Ingewilligde aanvragen						
Vlaanderen ..... (a)	47	12	—	25	104	15	203
(b)	35 103	27 283	—	94 461	169 048	17 689	343 584
Wallonië ..... (a)	44	10	—	15	25	2	96
(b)	38 094	26 437	—	37 556	44 834	1 993	148 914
Brussel ..... (a)	3	1	1	8	1	1	15
(b)	2 266	..	25 000	36 078	5 400	4 838	75 587
Totaal (a)	**94**	**23**	**1**	**48**	**130**	**18**	**314**
(b)	**75 463**	**53 720**	**25 000**	**168 095**	**219 282**	**24 520**	**566 080**
	Geweigerde aanvragen						
Vlaanderen ..... (a)	25	12	3	13	24	6	83
(b)	32 998	57 577	55 127	56 567	83 136	6 291	291 696
Wallonië ..... (a)	16	9	1	14	11	1	52
(b)	22 348	55 969	1 500	63 644	48 792	7 397	199 650
Brussel ..... (a)	1	—	2	3	1	1	8
(b)	2 110	—	54 450	48 522	4 000	700	109 782
Totaal (a)	**42**	**21**	**6**	**30**	**36**	**8**	**143**
(b)	**57 456**	**113 546**	**111 077**	**168 733**	**135 928**	**14 388**	**601 128**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

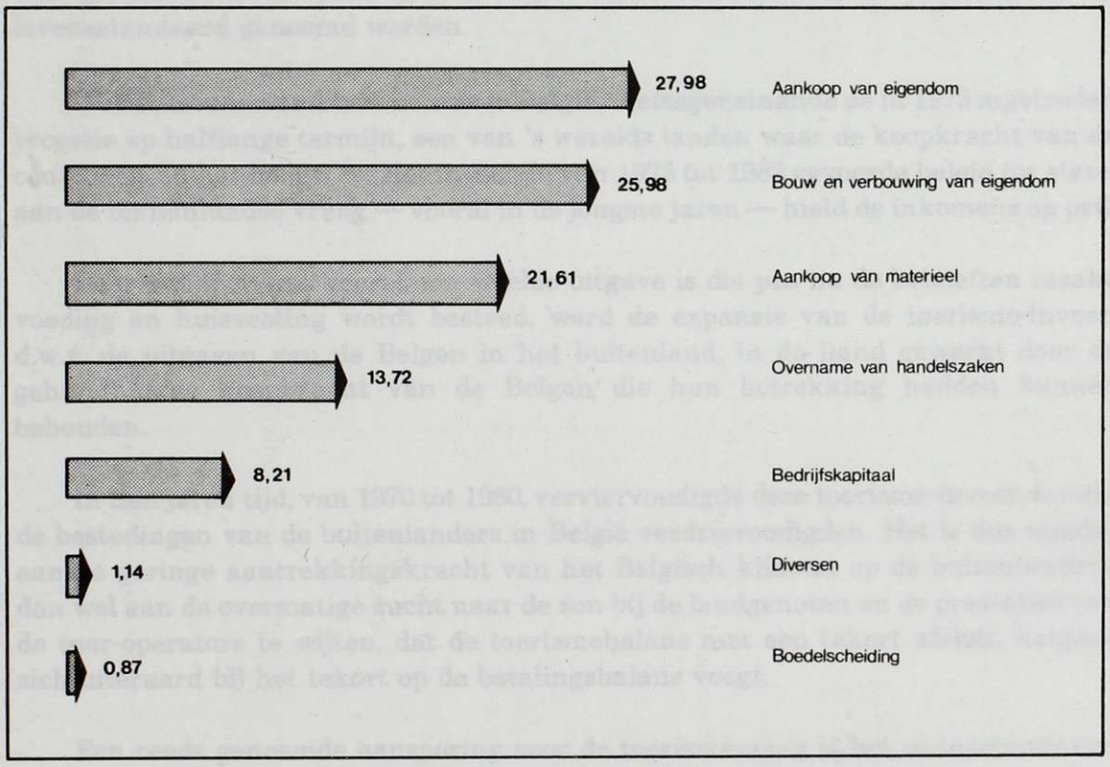
(a) Aantal afgehandelde dossiers.
(b) Nettoverkoopsoppervlakte (m^2).

Nationale Kas voor Beroepskrediet
Verstrekte kredieten

JAARTAL	Aantal	Duizenden franken	
		Totaal bedrag	Gemiddeld bedrag per krediet
1970	11 968	4 901 377	409,5
1971	11 540	5 047 860	437,4
1972	13 341	6 545 185	490,6
1973	14 184	8 494 397	598,9
1974	9 089	6 107 479	672,0
1975	11 458	8 749 742	763,6
1976	12 668	11 903 095	939,6
1977	13 644	14 029 215	1 028,2
1978	14 680	16 239 052	1 106,2
1979	13 372	15 089 707	1 128,5
1980	8 750	10 117 083	1 156,2
1981	7 758	8 831 475	1 138,4

Bron : Nationale Kas voor Beroepskrediet.

Nationale Kas voor Beroepskrediet
In 1981 toegekende kredieten volgens het doel
(in % van het totaal bedrag)

Bron : Nationale Kas voor Beroepskrediet.

HOOFDSTUK VI

TOERISME

Uit de bij de Nationale Bank beschikbare voorlopige gegevens blijkt dat in de betalingsbalans de inkomsten uit het toerisme, d.w.z. de uitgaven van toeristen en reizigers in België, in 1981 62,4 miljard BF bedroegen, tegen 52,9 miljard in 1980, d.i. een toeneming met 8,5 miljard in lopende prijzen.

De bestedingen in het buitenland van de in België ingezetenen belopen in 1981 104,1 miljard, tegen 95,6 miljard in 1980. Dienvolgens bereikt het tekort op de Belgische toerismebalans 41,7 miljard in 1981, tegen 42,7 miljard in 1980, d.i. een verbetering met 1 miljard, of 2,34 %, steeds in lopende prijzen.

Er moge terloops op worden gewezen dat de toerismebalans van België chronisch deficitair is. Onder de aansporingen van de toerismevraag kunnen het klimaat, het concurrentievermogen in relatieve prijzen (vermits de toeristen uiteraard de prijs van goederen en diensten in hun eigen munt omrekenen), de promotie en de levensstandaard genoemd worden.

Wat de levensstandaard betreft is België, niettegenstaande de in 1973 ingetreden recessie op halflange termijn, een van 's werelds landen waar de koopkracht van de consumenten het hoogst is. Het in België van 1973 tot 1982 gevoerde beleid tot steun aan de binnenlandse vraag — vooral in de jongste jaren — hield de inkomens op peil.

Daar het toerisme vooral een weelde-uitgave is die pas na de behoeften inzake voeding en huisvesting wordt besteed, werd de expansie van de toerisme-invoer, d.w.z. de uitgaven van de Belgen in het buitenland, in de hand gewerkt door de gehandhaafde koopkracht van de Belgen die hun betrekking hadden kunnen behouden.

In tien jaren tijd, van 1970 tot 1980, verviervoudigde deze toerisme-invoer, terwijl de bestedingen van de buitenlanders in België verdrievoudigden. Het is dus minder aan de geringe aantrekkingskracht van het Belgisch klimaat op de buitenlanders, dan wel aan de overmatige zucht naar de zon bij de landgenoten en de prestaties van de tour-operators te wijten, dat de toerismebalans met een tekort afsluit, hetgeen zich uiteraard bij het tekort op de betalingsbalans voegt.

Een reeds genoemde aansporing voor de toerismevraag is het concurrentievermogen van de Belgische toerismesector.

Door de opwaardering van de DM, de gulden en het pond wordt België voor zijn buurlanden aantrekkelijker en dat blijkt reeds door de toenemende bezoeken. Onder de buitenlandse toeristen zijn de Duitsers het grootst in aantal. De bezoeken uit Nederland verminderen weliswaar, maar dat wordt dan weer gecompenseerd door een groeiend aantal reizigers uit Groot-Brittannië en Frankrijk.

Tot besluit kan worden gezegd dat hoewel het toerisme voor België niet van even groot belang is als voor Oostenrijk, Italië of Spanje, het toch ook niet zo bijster slecht gaat.

De bevorderingsinspanningen van het Commissariaat-generaal bij het toerisme, de doorlopende verbetering van de kwaliteit in de toerismesector, de verlaging van de B.T.W.-tarieven in de horecasector en de devaluatie van de BF t.o.v. de DM, de gulden en het pond, zijn allemaal factoren die ongetwijfeld tot de sedert 1979 geboekte vooruitgang bijdragen.

*

* *

Indeling der overnachtingen volgens het land van gewone verblijfplaats (a)

LAND VAN GEWONE VERBLIJFPLAATS	1973		1974		1975		1976		1977		1978		1979		1980 (c)	
	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)
Buitenland :																
Groot-Brittannië	1 089	204	952	178	1 100	206	1 003	187	877	164	823	154	836	156	825	154
Frankrijk	995	200	945	190	976	196	934	188	892	179	726	146	600	121	628	126
Nederland	662	197	730	217	786	234	829	247	941	280	885	263	878	261	847	252
Duitsland (West-)	1 167	695	1 216	724	1 279	761	1 233	734	1 246	742	1 079	642	975	580	923	549
Italië	176	238	185	250	190	257	177	239	182	246	181	245	183	247	187	253
Groothertogdom-Luxemburg	155	323	154	321	156	325	149	310	126	262	105	219	116	242	88	183
Zwitserland	75	136	81	147	81	147	78	142	77	140	78	142	70	127	76	138
Verenigde Staten	508	269	569	301	490	259	511	270	543	287	487	258	510	270	464	246
Andere landen	1 049	343	1 098	359	1 127	368	1 063	347	1 114	364	1 064	348	1 085	356	1 084	355
Totaal ...	**5 876**	**266**	**5 931**	**269**	**6 185**	**280**	**5 977**	**271**	**5 998**	**272**	**5428**	**246**	**5 257**	**238**	**5 122**	**232**
België	**14 351**	**207**	**14 197**	**205**	**14 395**	**208**	**14 251**	**206**	**14 503**	**209**	**12 650**	**183**	**11 734**	**169**	**10 322**	**149**
Algemeen totaal ...	**20 227**	**221**	**20 128**	**220**	**20 580**	**225**	**20 228**	**221**	**20 501**	**224**	**18 078**	**198**	**16 991**	**186**	**15 444**	**169**

(a) In de statistiek zijn enkel de personen opgenomen die in België tegen vergoeding logeerden, elders dan in kuurinrichtingen en met uitsluiting van de kampeerterreinen.
(b) Op basis 1953 = 100.
(c) Voorlopige gegevens. De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Indeling der overnachtingen per toeristische streek en volgens het land van verblijfplaats der toeristen in 1980 (a)

(%)

TOERISTISCHE STREEK	Volgens het land van verblijfplaats		T.o.v. het totaal aantal overnachtingen		
	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Totaal
Kust	62,8	19,5	88,9	11,1	100,0
Kunsthistorische steden	2,2	45,8	11,0	89,0	100,0
Ardennen en Maasstreek	19,6	12,3	80,1	19,9	100,0
Kempen	6,5	10,4	61,5	38,5	100,0
Andere gebieden	8,9	12,0	65,4	34,6	100,0
Het Rijk ...	**100,0**	**100,0**	**71,8**	**28,2**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Voorlopige gegevens. De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.

Spreiding der overnachtingen

(%)

TIJDVAK	Belgen		Vreemdelingen		Totaal	
	Tussenseizoen (a)	Seizoen (b)	Tussenseizoen (a)	Seizoen (b)	Tussenseizoen (a)	Seizoen (b)
1968	22,0	78,0	38,2	61,8	26,1	73,9
1969	23,9	76,1	40,1	59,9	28,0	72,0
1970	24,6	75,4	40,4	59,6	28,8	71,2
1971	25,0	75,0	40,1	59,9	29,1	70,9
1972	25,2	74,8	42,6	57,4	29,8	70,2
1973	20,2	79,8	35,2	64,8	24,2	75,8
1974	19,0	81,0	36,3	63,7	26,9	73,1
1975	22,5	77,5	37,5	62,5	26,6	73,4
1976	21,3	78,7	36,4	63,6	25,3	74,7
1977	22,6	77,4	38,1	61,9	26,6	73,4
1978	23,2	76,8	40,3	59,7	27,6	72,4
1979	22,7	77,3	40,9	59,1	27,6	72,4
1980 (c)	26,8	73,2	43,4	56,6	31,5	68,5

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Dit zijn vooral de toeristische « week-ends » en gebeurtenissen buiten het eigenlijke seizoen.
(b) Van 1 juni tot 30 september.
(c) Voorlopige gegevens. De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.

Aantal overnachtingen op de kampeerterreinen per seizoen en volgens land van herkomst (a)

LANDEN	Seizoen 1976	Seizoen 1977	Seizoen 1978	Seizoen 1979	Seizoen 1980 (b)	Verschil in %	
						van 1979 op 1978	van 1980 op 1979
Buitenland :							
Groot-Brittannië	171 955	140 919	183 713	133 610	181 071	—27,3	+35,5
Frankrijk	103 533	84 005	79 246	80 776	80 311	+ 1,9	— 0,6
Nederland	1 237 323	987 444	982 337	1 017 395	865 342	+ 3,6	—14,9
West-Duitsland	157 782	141 054	134 858	133 798	126 804	— 0,8	— 5,2
Italië	20 977	19 294	16 435	15 807	15 030	— 3,8	— 4,9
Groot-Hertogdom Luxemburg	11 584	8 796	9 770	9 053	7 080	— 7,3	—21,8
Verenigde Staten van Amerika	6 730	6 932	6 164	5 385	3 688	—12,6	—31,5
Andere landen	58 557	65 753	57 545	70 889	52 944	+23,2	—25,3
Totaal ...	**1 768 441**	**1 454 197**	**1 470 068**	**1 466 713**	**1 332 270**	**— 0,2**	**— 9,2**
België	**6 319 737**	**5 692 743**	**5 548 720**	**5 723 504**	**4 954 199**	**+ 3,1**	**—13,4**
Algemeen totaal ...	**8 088 178**	**7 146 940**	**7 018 788**	**7 190 217**	**6 286 469**	**+ 2,4**	**—12,6**

(a) Het seizoen loopt van juni tot en met september.
(b) Voorlopige gegevens. De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Ontvangsten en uitgaven uit het vreemdelingen- en reizigersverkeer
(miljarden franken)

JAARTAL	Vreemdelingen- en reizigersverkeer			Totaal van de diensten-transacties (a)		
	Ontvangsten	Uitgaven	Saldo	Ontvangsten	Uitgaven	Saldo
1972	19,5	31,9	—12,4	177,7	164,1	+13,6
1973	25,1	41,7	—16,6	226,9	218,1	+ 8,8
1974	27,8	45,7	—17,9	344,4	328,8	+15,6
1975	31,8	51,9	—20,1	365,1	337,0	+28,1
1976	33,0	55,7	—22,7	397,5	354,4	+43,1
1977	41,8	67,9	—26,1	478,6	432,8	+45,8
1978	42,9	71,3	—28,4	526,7	496,7	+30,0
1979	47,9	87,1	—39,2	668,4	656,4	+ 8,0
1980 (b)	52,9	95,6	—42,7	935,0	936,1	— 1,1

(a) Vanaf 1977 werd de reeks gewijzigd door toevoeging van enkele posten.
(b) Voorlopige gegevens. De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationale Bank van België.

Verloop en ontvangsten van het reizigersverkeer (a)
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen
(maandgemiddelden)

JAARTAL	Reizigers			Reizigers/km			Ontvangsten		
	Periode met beperkt toeristenverkeer (b) (duizenden eenheden)	Toeristisch seizoen (c)		Periode met beperkt toeristenverkeer (b) (miljoenen eenheden)	Toeristisch seizoen (c)		Periode met beperkt toeristenverkeer (b) (duizenden franken)	Toeristisch seizoen (c)	
		Duizenden eenheden	% t.o.v. de niet toeristische periode		Miljoenen eenheden	% t.o.v. de niet toeristische periode		Duizenden franken	% t.o.v. de niet toeristische periode
1972	5 307	6 041	114	211	281	133	238 969	310 963	130
1973	5 296	5 681	107	213	270	127	259 879	313 461	121
1974	5 396	5 995	111	220	295	134	266 588	335 458	126
1975	5 410	6 161	114	226	305	135	280 109	358 517	128
1976	5 570	5 751	103	237	292	123	294 135	360 483	123
1977 (d)	4 892	5 070	104	230	279	121	306 150	352 511	115
1978	4 126	4 641	112	219	284	130	313 606	393 498	125
1979	4 148	4 382	106	222	296	133	321 593	410 461	128
1980 (e)	4 223	4 629	110	229	283	124	361 222	44 802	122

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

(a) Exclusief de reizigers met abonnement.
(b) Gans het jaar, exclusief de periode juni-september.
(c) Periode juni-september.
(d) Exclusief het autobusverkeer overgenomen door de N.M.V.B. op 1 juli 1977.
(e) De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.

Inrichtingen voor volksvakantie (a)

Vakantiehuizen en -centra

OMSCHRIJVING	Jaartal	Vlaamse streek	Waalse streek	Totaal
Aantal inrichtingen	1973	20	11	31
	1974	22	10	32
	1975	19	11	30
	1976	23	12	35
	1977	22	12	34
	1978	27	15	42
	1979	29	15	44
	1980	29	17	46
Aantal bedden	1973	12 870	4 297	17 167
	1974	12 578	4 919	17 497
	1975	13 662	4 918	18 580
	1976	13 980	4 932	18 912
	1977	14 262	5 078	19 340
	1978	15 817	6 138	21 955
	1979	15 090	6 555	21 645
	1980	14 188	6 591	20 779
Aantal overnachtingen ..... (absolute gegevens)	1973	1 150 000	327 574	1 477 574
	1974	1 195 830	349 733	1 545 563
	1975	1 195 570	364 285	1 559 855
	1976	1 201 778	352 060	1 553 838
	1977	1 254 883	345 371	1 600 254
	1978	1 300 681	345 793	1 646 504
	1979	1 365 214	372 193	1 737 407
	1980	1 379 902	446 803	1 826 705
Aantal overnachtingen ..... (ten honderd)	1973	77,8	22,2	100
	1974	77,4	22,6	100
	1975	76,6	23,4	100
	1976	77,3	22,7	100
	1977	78,4	21,6	100
	1978	79,0	21,0	100
	1979	78,6	21,4	100
	1980	75,5	24,5	100

Bron : Commissariaat-Generaal voor Toerisme.

(a) De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.

DERDE DEEL

FINANCIËN, GELD EN KREDIET

HOOFDSTUK EEN

ALGEMEEN OVERZICHT VAN HET MONETAIR EN FINANCIEEL BELEID

De spanningen op de internationale wisselmarkten, gedeeltelijk het gevolg van de in de V.S.A. gevoerde monetaire politiek, droegen in 1981 bij tot twee aanpassingen in het Europees Monetair Stelsel. Bij de eerste aanpassing, in maart, werd de Italiaanse lire met 6 % gedevalueerd t.o.v. de andere munten van het E.M.S. Deze devaluatie was in de eerste plaats een element van de Italiaanse politiek om de interne Italiaanse onevenwichten te helpen bestrijden. De tweede aanpassing was van meer algemene aard en betrof niet minder dan vier van het E.M.S.-munten. Ten overstaan van de Belgische frank, de Luxemburgse frank, de Deense kroon en het Iers pond werden enerzijds de Franse frank en de Italiaanse lire met 3 % gedevalueerd en anderzijds de Duiste mark en de Nederlandse gulden met 5,5 % gerevalueerd.

Het ongewijzigd blijven van de pariteit van de *Belgische frank* betekende niet dat deze een beter jaar had dan in 1980. Integendeel, zowel in de eerste als in de laatste maanden van 1981 stond de frank onder zeer zware druk op de wisselmarkten, en dit niet alleen op de gereglementeerde, maar tevens op de vrije markt. De afwijking tussen beide markten bereikte nooit voordien opgetekende hoogten. Het record werd bereikt in de loop van december 1981 met een afwijking van 16 %. Op de gereglementeerde markt overschreed de frank van eind februari tot eind april de divergentiedrempel binnen het E.M.S.

De Nationale Bank was dan ook verplicht de frank massaal te steunen. Vooreerst gebeurde dit door rechtstreekse interventies op de wisselmarkt voor een bedrag van 316 miljard frank of meer dan het dubbele van de interventies in 1980 (123 miljard frank).

Ten tweede werden de rentevoeten van de Bank zelf aangepast. De discontovoet werd aldus eind maart tot 16 % opgetrokken. Wegens de nefaste invloed van zulke hoge discontovoet op de economische bedrijvigheid werd hij nadien zo snel mogelijk opnieuw verlaagd, in drie etappes, tot 13 % op 27 mei 1981. Naar het jaareinde toe noodzaakte de zwakte van de frank tot een nieuwe verhoging, ditmaal tot 15 % op 11 december 1981. Opnieuw werd de discontovoet zo snel mogelijk verlaagd, namelijk met 1 % op 6 januari 1982.

De derde manier waarop de Belgische frank werd gesteund bestond erin dat de Nationale Bank de rentevoeten op kortlopend overheidspapier verhoogde wanneer de frank onder druk kwam te staan.

De andere — korte termijn — rentevoeten, zowel credit als debet, volgden min of meer de evolutie van de discontovoet. Aldus bereikten de geadviseerde vorken voor de intrest op kaskredieten en disconto- en acceptkredieten een hoogtepunt op 2 april 1981 toen zij respectievelijk 19 % à 20,5 % en 16 % à 18 % bedroegen.

Met betrekking tot de *openbare financiën* kan enkel geconstateerd worden dat de verslechtering ervan, die reeds enkele jaren aan de gang was, zich in 1981 nog verder accentueerde. Het netto te financieren saldo van de Schatkist van 300,7 miljard frank in 1980 evolueerde naar 475,4 miljard frank in 1981. Uitgedrukt in procent van het Bruto Nationaal Produkt tegen marktprijzen is dit saldo van 8,6 % naar 12,7 % gestegen. Het bruto te financieren saldo in procent van het Bruto Nationaal Produkt tegen marktprijzen nam toe van 12 % in 1980 tot 17,1 % in 1981.

De financiering van het tekort gebeurde hoofdzakelijk op korte termijn of in deviezen. De geconsolideerde schuld in Belgische frank nam nauwelijks toe (+17,6 miljard frank) en dit ondanks de ontleningen op de kapitaalmarkt ten bedrage van 144 miljard frank door de centrale overheid. De terugbetaling van de vroeger aangegane leningen begint immers steeds belangrijker te worden, situatie die nog enkele jaren zal blijven duren.

De korte termijnfinanciering van het deficit beliep, steeds afgaande op de evolutie van de Rijksschuld, 220,8 miljard frank. Een groot gedeelte gebeurde op zeer korte termijn (89 miljard frank) terwijl het beroep op het Rentenfonds met 74,8 miljard frank steeg. Hierdoor was het Rentenfonds verplicht voor 72,4 miljard frank beroep te doen op de Nationale Bank van België (verschil tussen het beroep op 31 december 1980 en 1981).

Deze monetaire financiering van het schatkisttekort werd nog verhoogd door de leningen in buitenlandse valuta die eind 1981 met 234,8 miljard frank waren toegenomen t.o.v. eind 1980. Ook hier werd het grootste deel op korte termijn opgenomen (135,6 miljard frank).

De begrotingsontvangsten lagen ongeveer 33 miljard frank beneden de ramingen, wat gedeeltelijk te wijten is aan de slechte economische toestand die zich vertaalde in een daling van het Bruto Nationaal Produkt in reële termen. Het dekkingscijfer van de uitgaven door de inkomsten daalde spectaculair : van 77,2 in 1980 naar 69,2 in 1981, voor de totale budgettaire en schatkistverrichtingen. Voor de lopende verrichtingen zonder de lasten van de schuld lag het dekkingspercentage, dat zich vóór 1980 boven de 100 situeerde, in 1981 op 93,7 tegenover 99,2 in 1980.

Op de *kapitaalmarkt* nam de centrale overheid slechts 144 miljard frank op, waaronder 78 miljard frank de opbrengst was van de « bijzondere lening 1981 ». Voorgaande jaren was de leningsopbrengst voor de centrale overheid steeds groter. De totale obligatieleningenopbrengst van de gehele overheidssector, inclusief de obligatielening uitgeschreven door het Gemeentekrediet, bedroeg 242 miljard frank

wat wél hoger uitviel dan in 1980, maar nog steeds minder was dan in 1977, 1978 en 1979.

Op de *Beurs van Brussel* sloot het jaar 1981 heel wat gunstiger af dan 1980, wat mede te wijten was aan de gewijzigde politieke toestand. Waar de algemene beursindex der Belgische waarden op de kontantmarkt van begin tot einde 1980 nog met 17 % daalde, steeg hij in 1981 met 5 %. De stijging deed zich hoofdzakelijk voor in december 1981, terwijl zich in de andere maanden van het jaar slechts een lichte stijging of een daling voordeed (in september en van maart tot juni). De sterke stijging in december (+21 % in een maand tijd) toont duidelijk aan dat de Beurs positief reageerde op het installeren van de nieuwe christelijk-liberale regering.

*
* *

HOOFDSTUK II

OVERHEIDSFINANCIEN

AFDELING I. — RIJKSFINANCIEN

Zoals in 1980 kenmerkten de overheidsfinanciën zich ook in 1981 door een belangrijke stijging van het netto te financieren saldo. De financiering ervan gebeurde in nog sterkere mate dan het voorgaande jaar door het beroep op de buitenlandse markten en op korte termijnfinanciering, waaronder de monetaire financiering, via het Rentenfonds bij de Nationale Bank, steeds grotere proporties aanneemt. De terugbetaling van in voorgaande jaren aangegane leningen begint ook van jaar tot jaar zwaarder door te wegen waardoor het beroep op de kapitaalmarkt, ondanks de opbrengst van de speciale obligatielening van juni 1981, bijna uitsluitend dient voor aflossingen.

De wankele economische toestand verzwaart daarbij nog het zoeken naar een evenwicht op de overheidsbegroting. Naast mindere inkomsten dan verwacht voegen zich hierbij ook hogere uitgaven, zoals voor de werkloosheid, waarvan de aangroei, bij de opstelling van de begroting 1981, werd onderschat. Ook de openbare schuld bracht in 1981 zwaardere lasten mee dan oorspronkelijk geraamd. De hoge korte termijnintrestvoeten, mede een gevolg van de verdedigingspolitiek tegen de spanningen waaraan de Belgische frank werd blootgesteld op de wisselmarkt, zijn hiervoor verantwoordelijk.

Het *totaal van de ontvangsten,* met uitzondering van deze geïnd ten bate van de Europese Gemeenschappen bedroeg 998,7 miljard frank wat 33,3 miljard frank meer is dan in 1980 (+3,5 %). Rekening houdende met het inflatiepercentage voor 1981 betekent dit dat de reële ontvangsten gedaald zijn. Dit wil ook zeggen dat de progressiefactor die gewoonlijk gebruikt wordt bij de raming van de ontvangsten niet meer gewerkt heeft in 1981. Aangenomen wordt immers dat de ontvangsten, bij gelijkblijvende wetgeving qua inkomsten, met 1,2 maal de nominale stijging van het B.N.P. toenemen. In 1981 was dit niet zo !

Opgesplitst heeft men 986,5 miljard frank lopende fiscale ontvangsten en 12,2 miljard frank kapitaalontvangsten (successierechten). De stijging ten opzichte van voorgaand jaar bedraagt respectievelijk 3,4 % en 7,4 %. De directe belastingen kenden een nog tragere vooruitgang : zij namen slechts met 2,8 % toe, terwijl de indirecte belastingen met 4,4 % stegen. Maar ook deze laatste stijging is in feit minimaal te noemen wanneer even op een rijtje wordt gezet welke belastingverhogende

maatregelen er in 1981 werden genomen, na een reeks verhogingen die reeds in 1980, maar meestal pas naar het einde van dat jaar, waren doorgevoerd :

— met ingang van 1 juli 1981 werd het B.T.W.-tarief van 16 % op 17 % gebracht;

— een aantal produkten werd op dezelfde datum van het B.T.W.-stelsel van 17 % naar 25 % overgeheveld, waaronder bloemen en aanverwante artikelen, videotoestellen en ongegiste vruchten en groentensappen;

— per 1 september 1981 werd de goudhandel aan het B.T.W.-tarief van 6 % onderworpen, wat trouwens deze handel op de Belgische markten sterk deed afnemen ten voordele van — vooral — de Luxemburgse markt;

— op dezelfde datum werden ten tweede male een aantal produkten en diensten van het B.T.W.-tarief van 17 % naar dat van 25 % overgebracht waaronder de diensten van kappers, schoonheidsspecialisten en andere en de verhuur van personenwagens zonder bestuurder;

— nog op 1 september werd de weeldetaks van 5 % op de levering en invoer van bepaalde produkten, sinds 1 december 1980 in voege, op 8 % gebracht en werden een aantal nieuwe produkten eveneens aan deze weeldebelasting, die dus bovenop het normale B.T.W.-tarief komt, onderworpen. Met name personenauto's met een motor met cylinderinhoud van méér dan 3 000 cc of een vermogen van meer dan 116 KW, jachten en plezierboten waarvoor een vlaggebrief vereist is en radio- en televisietoestellen, televisiecamera's, alle apparaten voor een stereo- of videoketen enzomeer.

Anderzijds kan de vraag gesteld worden of deze B.T.W.- en andere tariefverhogingen niet mede hebben bijgedragen naast de onzekere economische toestand, tot de daling in reële termen van de private consumptie in 1981, daling die eveneens een invloed heeft gehad op de inkomsten uit indirecte belastingen voor de centrale overheid.

Een verdere opsplitsing naar inkomenstencategoriën toe laat zien dat de opbrengst van de onroerende voorheffing 1,8 miljard frank bedroeg (+27 % t.o.v. 1980), van de roerende voorheffing 65,6 miljard frank (+11,7 %), van de bedrijfsvoorheffing 394 miljard frank (+8 %) en van de verkeersbelastingen 13,7 miljard frank (+5,3 %). De inkomsten uit voorafbetalingen lagen daarentegen op een lager niveau dan in 1980 : 114,8 miljard frank of —6,7 %, evenals trouwens de vennootschapsbelasting per kohier (—38 %), beide een weerspiegeling van het feit dat de verslechterde economische toestand ook de ondernemingen in hun inkomsten getroffen heeft.

Bij de indirecte belastingen daalden de douane- en accijnsrechten (—1,3 %) en de registratierechten (—17,2 %) terwijl de B.T.W. zegelrechten en gelijkgestelde rechten met 8,2 % toenamen tot 274,6 miljard frank.

De belastingen geïnd ten bate van de Europese Gemeenschappen beliepen 35,7 miljard frank, wat 14,6 % hoger ligt dan in 1980.

De begroting der *lopende uitgaven* voor het jaar 1981 werd ingediend voor een totaal bedrag van 1 198,4 miljard frank, en werd na amendementen goedgekeurd voor 1 200,2 miljard frank. De bijkredieten voor uitgaven van vorige jaren bedroegen 10,1

miljard frank en waren bestemd voor de uitgaven van alle departementen. De grootste posten van deze bijkredieten waren bestemd voor Tewerkstelling en Arbeid (+2,3 miljard frank), Volksgezondheid en gezin (+1,8 miljard frank), Nationale Opvoeding (+1,8 miljard frank voor de Nederlandse sector en +1,1 miljard frank voor de Franse sector), Landsverdediging (+0,7 miljard frank), Pensioenen (+0,7 miljard frank) en Economische Zaken (+0,5 miljard frank). De aanpassingen aan de goedgekeurde begroting voor 1981 aangebracht, verhoogden de uitgaven netto met 74,3 miljard frank waardoor het totaal der vastleggingen op 1 274,5 miljard frank komt. De belangrijkste uitgavenverhoging wordt gerealiseerd in de Openbare Schuld (+35,3 miljard frank), Arbeid en Tewerkstelling (+32 miljard frank) en de post provisie (index) en toeslagen (10,7 miljard frank). Andere, beduidend kleinere uitgavensstijgingen werden opgetekend voor de Begroting van pensioenen, de Nationale Opvoeding (waaronder 600 miljoen frank voor het waarborgfonds voor de schoolgebouwen) en Buitenlandse Zaken (waaronder 600 miljoen frank voor het Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconversie, ten gevolge van de toename van de lasten van de exportkredieten).

In de aangepaste begroting voor 1981 bedraagt het aandeel van de Rijksschuld-uitgaven in het totaal der uitgaven aldus 15,4 %. Enkel de uitgaven voor Nationale Opvoeding wegen zwaarder door op de totale uitgaven met 16,9 %. Verder in dalende volgorde het relatieve belang van verschillende departementen : Pensioenen (10,4 %), Sociale Voorzorg en Volksgezondheid en Gezin (samen 10,3 %), Tewerkstelling en Arbeid (9,4 %), Landsverdediging (7 %), Binnenlandse Zaken (5,7 %), Verkeerswezen (5,4 %) en Openbare Werken (3,7 %).

De *kapitaaluitgaven* werden oorspronkelijk op 159,2 miljard frank geraamd, wat later werd aangepast tot 165,5 miljard frank (totaal van de vastleggingskredieten). In dit laatste bedrag zitten begrepen de vastleggingskredieten van de Gemeenschappen (8 miljard frank) en van de gewesten (26 miljard frank). De grootste verhogingen werden geregistreerd voor Sociale Voorzorg (+7 miljard frank) wat een terugvorderbaar voorschot behelst aan de sector Ziekte en Invaliditeit van het R.I.Z.I.V. wegens de thesauriemoeilijkheden van de Ziekenhuizen en mutualiteiten en voor Verkeerswezen (+2 miljard frank), eveneens een terugvorderbaar voorschot ter financiering van de voorraden van de N.M.B.S. De grootste mindering werd opgetekend voor Economische Zaken (—6 miljard frank). In feite gaat het hier om een verschuiving van uitgaven. De inbreng van de Staat in het maatschappelijk kapitaal van de N.V. « Kempense Steenkolenmijnen » zal immers niet meer rechtstreeks gebeuren maar via leningen aangegaan door de Nationale Maatschappij voor de Financiering van de Steenkolenmijnen.

Wat de *Openbare Investeringen* betreft beliepen de verwezenlijkingen voor 1981 voor het totaal van de Staatsinvesteringen 106 miljard frank waarvan 87,7 % voor de budgettaire sector en 12,3 % voor de gedebudgetteerde sector. De belangrijkste posten van de budgettaire sector waren Openbare Werken (30,8 miljard frank), Verkeerswezen (24,5 miljard frank), Nationale Opvoeding (18,8 miljard frank) en het Wegenfonds (16 miljard frank). Voor de gedebudgetteerde sector ging het leeuwenaandeel eveneens naar Openbare Werken (12,8 miljard frank).

Eind 1981 beliep het tekort op de *begrotingsverrichtingen op kasbasis* 427,97 miljard frank of 46 % hoger dan in 1980. De lopende verrichtingen sloten af met een

deficit van 264,5 miljard frank tegenover een tekort van 147,4 miljard frank in 1980 en waren verantwoordelijk voor 61,8 % van het totale tekort. In 1980 was het tekort op de lopende verrichtingen voor het eerst groter dan dat op de kapitaalverrichtingen, situatie die in 1981 in zeer sterke mate werd vergroot. Het deficit van de kapitaalsverrichtingen beliep 164 miljard frank tegenover 144,6 miljard frank in 1980.

Het *netto te financieren saldo* beliep 475,4 miljard frank, een stijging met 58 % ten opzichte van 1980. Ook in 1980 was er al een forse stijging te noteren geweest van dit saldo namelijk met 42 %. Uitgedrukt in procent van het B.N.P. was de stijging even spectaculair te noemen. Van 2,7 % in 1974 bereikt het nu 12,7 % in 1981, tegenover 8,6 % in 1980 en 6,5 % in 1979.

Rekening houdend met de contractuele delgingen van de Rijksschuld en met de delgingen buiten begroting liep het *bruto te financieren saldo* op tot 626,7 miljard frank tegenover 418,4 miljard frank in 1980 (+49,8 %). In procent van het Bruto Nationaal Produkt bedroeg het tekort meer dan 17 % tegenover 12 % in 1980, 10 % in 1979 en slechts 5,5 % in 1974.

De werkelijke *Rijksschuld* (1) steeg in 1981 met 475,4 miljard frank en kwam aldus per 31 december 1981 op 2 395,2 miljard frank. Het aandeel van de vlottende schuld hierin beliep 862,5 miljard frank of 36 %. De buitenlandse schuld steeg met 234,9 miljard frank en kwam aldus op 388,4 miljard frank. De totale Rijksschuld per hoofd van de bevolking stijgt aldus tot 244 000 frank (2) tegenover minder dan 200 000 frank in 1980. De buitenlandse schuld per hoofd van de bevolking bedraagt einde 1981 ongeveer 23 000 frank (2) tegenover een goede 15 000 frank (2) einde 1980. In procent van het bruto nationaal produkt tegen werkelijke prijzen blijft de verhouding Rijksschuld-B.N.P. stijgen, tendens die pas sinds 1975 werd waargenomen. Inderdaad in de zestiger jaren en begin zeventiger jaren daalde deze verhouding aanzienlijk : in 1964 daalde het aandeel onder de 60 % en in 1974 zelfs beneden de 40 %. De stijging, sindsdien ingezet, gaat gestaag verder : 46 % in 1978, 55,4 % in 1980, in 1981 oplopend tot 61,9 % (3).

De opbrengst van leningen in Belgische franken kwam voor slechts 5,6 % tussen in de stijging van de werkelijke Rijksschuld, en dit ondanks het feit dat de leningopbrengst van de twee staatsleningen 144 miljard frank opbracht. De geconsolideerde schuld in deviezen daarentegen steeg met 99,2 miljard frank of 20,1 % van de totale stijging.

---

(1) De schatkistcertificaten in portefeuille van het Internationaal Muntfonds worden niet in aanmerking genomen. De certificaten afgestaan ter gedeeltelijke voldoening van het Belgische deelnemingsquotum, duiden enkel op een verbintenis tot beloop waarvan België eventueel Belgische frank ter beschikking moet stellen van het I.M.F. en beïnvloeden de toestand van de Schatkist niet. Krachtens een overeenkomst tussen de Schatkist en de Nationale Bank leent deze laatste en niet de Schatkist Belgische frank uit eigen middelen, wanneer het I.M.F. de schatkistcertificaten uit haar portefeuille ter mobilisatie aanbiedt. Wanneer in het tegenovergestelde geval het I.M.F. Belgische frank terugbetaalt, vermindert de vordering van de Nationale Bank op het I.M.F. Het I.M.F. ontvangt nieuwe schatkistcertificaten. De Rijksschuld neemt toe zonder dat er gelden door de Schatkist werden geïnd. De oorzaken van de variaties van de schatkistcertificaten in handen van het I.M.F. vloeien voort hetzij uit de trekkingen in Belgische frank door de lidstaten van het Fonds, hetzij uit terugbetalingen in Belgische frank door de genoemde Staten, hetzij uit een wijziging in Belgische deelnemingen (+6,971 miljard frank in 1981).

(2) Voorlopige gegevens.

(3) Raming op basis van B.N.P.-cijfer, weerhouden bij de opstelling van de begroting 1982.

De schuld op zeer korte termijn (uitsluitend in Belgische frank) aangegaan bij de banken en de parastatalen steeg met 89,6 miljard frank of 18,8 % van de totale stijging. De schuld op korte termijn in Belgische frank nam toe met 124,3 miljard frank, wat 26,2 % vertegenwoordigt van de totale stijging. Op te merken hierbij is dat het tegoed van de particulieren bij de Postchecks slechts met 3 miljard frank toenam van eind december tot eind december, wat minder is dan aanvankelijk werd verhoopt bij de beslissing om de ambtenaren op verplichte basis hun loon te laten ontvangen op een postcheck-rekening. De schuld op korte termijn in deviezen nam toe met 135,6 miljard frank, 28,5 % van de totale stijging.

De monetaire financiering van het overheidstekort neemt steeds sterker toe. Inderdaad, niet alleen de binnenlandse monetaire financiering maar ook de buitenlandse leningen zijn een component van de monetaire financiering. In Belgische frank staat het rechtstreekse beroep van de Schatkist op de Nationale Bank reeds sinds jaren op het plafond van 37 miljard frank. De mogelijkheid tot onrechtstreeks beroep op de Nationale Bank via het Rentenfonds werd in 1981 evenwel aanzienlijk verruimd. Tot drie maal toe werd het plafond van deze kredietlijn met 20 miljard verhoogd. Het effectieve beroep op de Nationale Bank door het Rentenfonds steeg van 31 december 1980 tot 31 december 1981 met 72,4 miljard frank. Dit samengevoegd bij de stijging van de schuld in vreemde valuta (+234,9 miljard frank) brengt het aandeel van de monetaire financiering ten opzichte van de totale stijging van de werkelijke Rijksschuld op 64,5 % tegenover slechts 40 % in 1980.

Het hoeft nauwelijks nog benadrukt te worden na de opsomming van deze cijfergegevens dat, naast de ontwikkeling ten slechte van het overheidsdeficit zelf, ook de evolutie van de schulden, aangegaan ter delging van het tekort, fundamenteel ongezond is. De korte termijnschuld, met hoge rentelasten en de buitenlandse schuld moeten bijna volledig instaan voor de financiering van het overheidstekort, wat de overheidsfinanciën, hun beheer en hun mogelijkheid tot financiering, in belangrijke mate enerzijds onzeker maakt wegens de steeds veranderende kortetermijnrentevoeten en anderzijds afhankelijk maakt van de mate waarin de buitenlandse geldschieters akkoord kunnen gaan met de in België gevoerde en te voeren politiek.

*

* *

Kastoestand en Financieringsbehoefte van de Schatkist

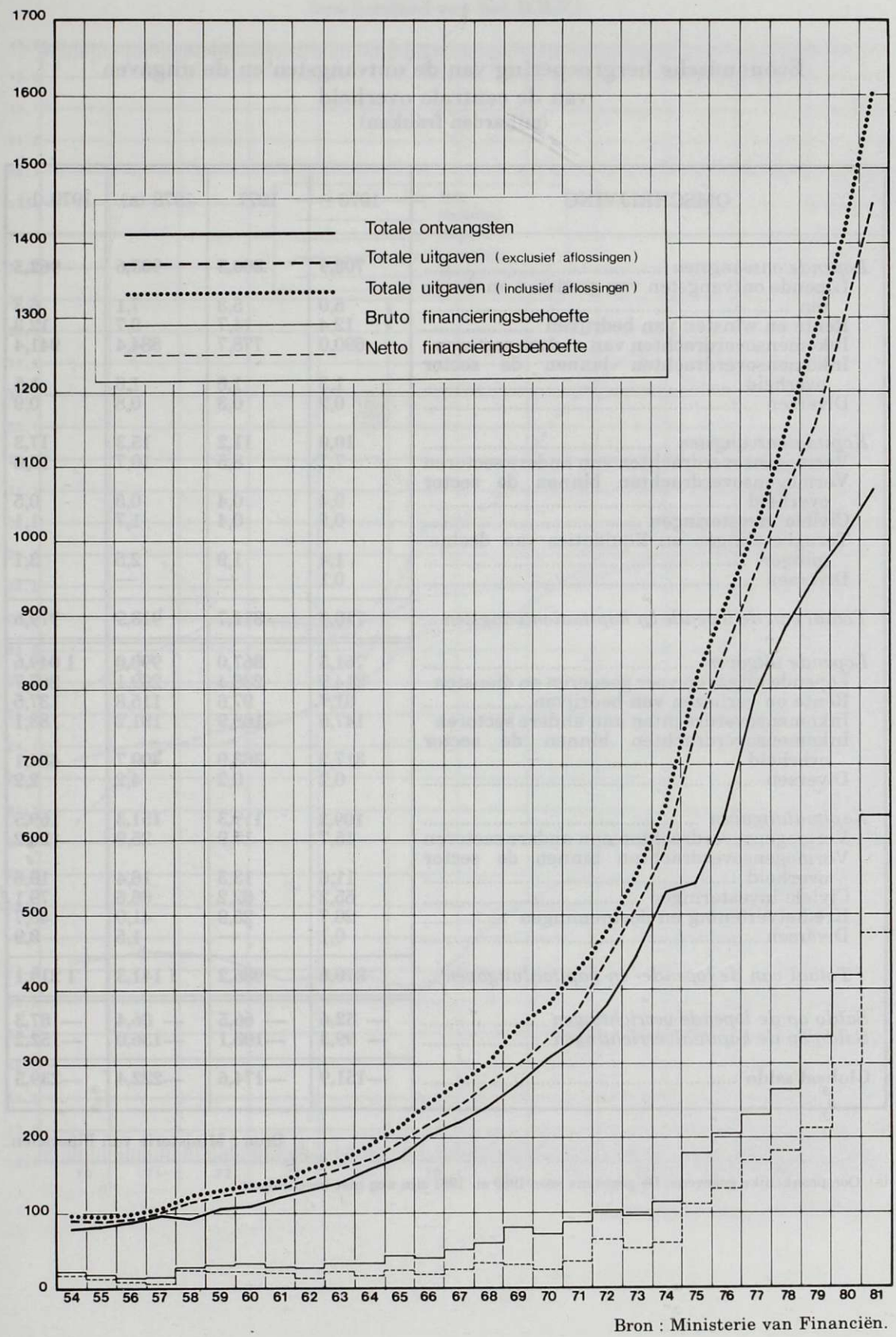
(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1978	1979	1980	1981
A. — *Begrotingsverrichtingen*				
I. Lopende verrichtingen (a)	— 81,0	— 91,2	—147,4	—264,5
Ontvangsten	*877,3*	*942,0*	*991,7*	*1 012,3*
Uitgaven	*958,3*	*1 033,2*	*1 139,1*	*1 276,9*
II. Kapitaalverrichtingen	— 97,7	—113,6	—144,6	—163,5
Ontvangsten	*10,4*	*12,7*	*12,7*	*13,9*
Uitgaven	*108,1*	*126,3*	*157,3*	*177,4*
III. Begrotingsresultaat	—178,7	—204,8	—292,1	—427,9
B. — *Schatkistverrichtingen*	— 4,1	— 7,0	— 8,6	— 8,8
C. — *Te financieren netto saldo (=werkelijke stijging van de overheidsschuld)* (b)	—182,8	—211,8	—300,7	—436,7
D. — *Aflossing van de schuld*	81,7	120,5	117,7	151,4
Contractuele schulddelging (c)	*56,9*	*79,3*	*80,4*	*89,7*
Terugbetalingen buiten begroting (d)	*24,8*	*41,2*	*37,3*	*61,7*
E. — *Te financieren bruto saldo (=bruto beroep op de kapitaalmarkt)*	—264,5	—332,3	—418,4	—588,1
F. — *De financiering van de schatkistbehoefte gaf aanleiding tot :*				
I. Veranderingen in het uitstaande bedrag der gevestigde leningen (e)	+ 143,0	+ 136,1	+ 141,3	+ 125,8
Netto opbrengst van de uitgifte van geconsolideerde leningen	+ *218,9*	+ *250,3*	+ *249,4*	+ *226,2*
Terugbetalingen buiten begroting (d)	— *24,9*	— *41,2*	— *37,3*	— *61,7*
Contractuele schulddelging (c)	— *56,9*	— *79,3*	— *80,4*	— *89,7*
Verschillen (f)	+ *5,9*	+ *6,3*	+ *9,6*	+ *51,0*
II. Veranderingen in de verplichtingen op halflange en op korte termijn (b)	+ 39,8	+ 75,7	+ 159,4	+ 349,5
Kredietmarge bij de Nationale Bank	+ *0,0*	+ *0,0*	+ *0,0*	+ *0,0*
Voorschotten via het Rentenfonds	+ *13,2*	+ *36,5*	+ *24,7*	+ *74,8*
Portefeuille van de banken en de privé-spaarkassen	+ *26,3*	+ *17,3*	+ *99,2*	+ *63,9*
Portefeuille van de parastatale instellingen	— *17,7*	— *8,1*	+ *7,7*	+ *70,8*
Postrekening van de particulieren	+ *3,8*	— *2,7*	+ *3,5*	+ *3,0*
Diverse (g)	+ *14,2*	+ *32,7*	+ *24,3*	+ *137,0*
Totaal van de veranderingen in de werkelijke Rijksschuld (b)	**+ 182,8**	**+ 211,8**	**+ 300,7**	**+ 475,4**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Inbegrepen de toegewezen ontvangsten en een gelijkwaardig bedrag in de uitgaven; exclusief de aan de Europese Gemeenschappen afgestane rechten.
(b) Na eliminatie van de verrichtingen met het I.M.F.
(c) Aflossingen, via uitloting of door wederinkoop op de beurs gedurende de looptijd van de lening, ten laste van de Schatkist en van het Wegenfonds.
(d) Het betreft de terugbetalingen op een tussentijdse vervaldag of op de eindvervaldag.
(e) Het betreft de veranderingen in het uitstaande bedrag der directe en indirecte gevestigde schuld in Belgische frank en in vreemde munt.
(f) Waaronder o.m. de uitgifte- en aflossingsverschillen.
(g) Het betreft o.m. vanaf 1978 de schuld op korte termijn in vreemde munt.

Schatkisttoestand
(miljarden franken)

Bron : Ministerie van Financiën.

Economische hergroepering van de ontvangsten en de uitgaven van de centrale overheid

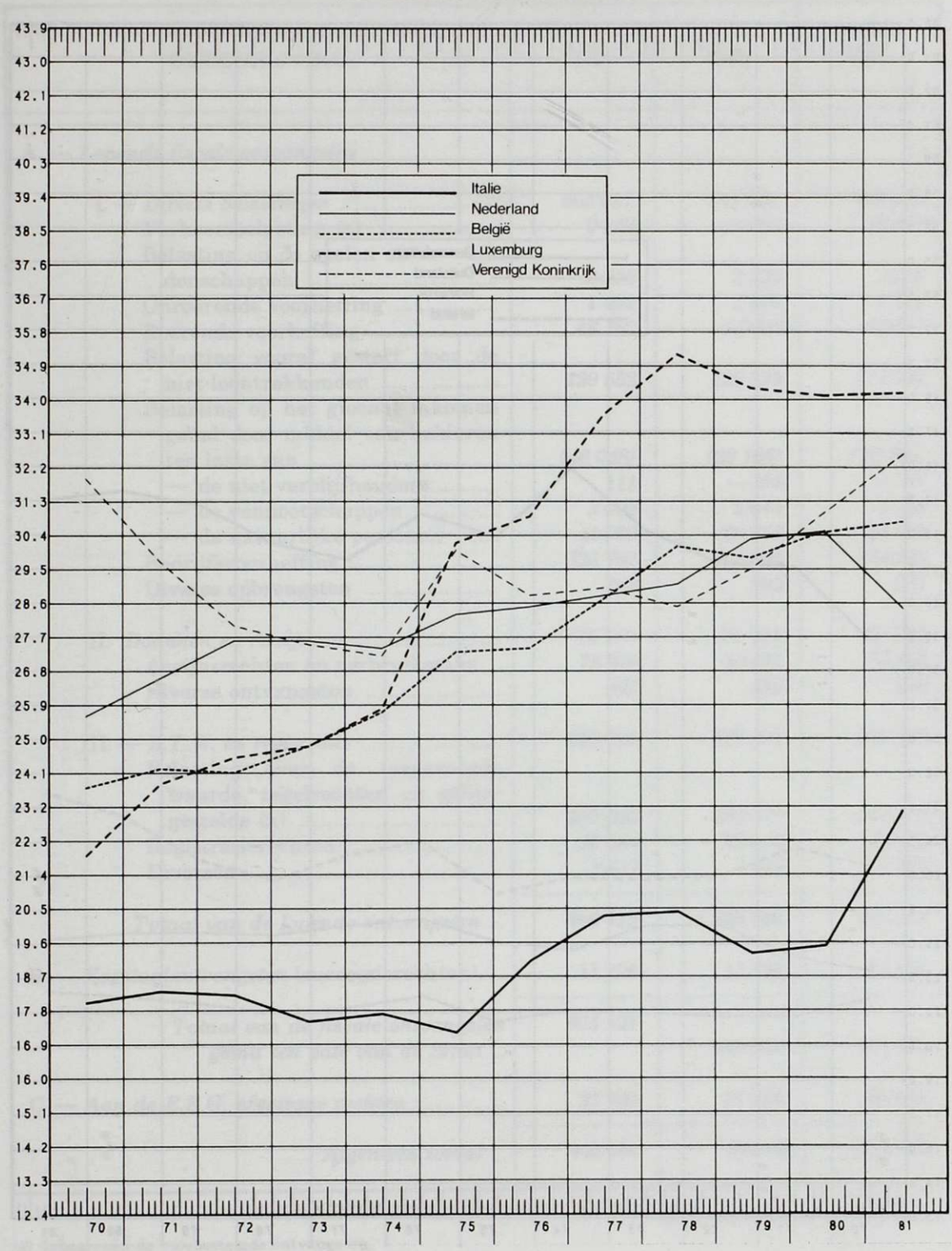
(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1976	1977	1978 (a)	1979 (b)
Lopende ontvangsten	**708,9**	**800,5**	**903,6**	**962,3**
Lopende ontvangsten van goederen en diensten	5,0	5,3	7,1	6,3
Rente en winsten van bedrijven	12,4	14,7	9,7	12,3
Inkomensoverdrachten van andere sectoren	690,0	778,7	884,4	941,4
Inkomensoverdrachten binnen de sector overheid	1,3	1,6	1,6	1,5
Diversen	0,2	0,3	0,8	0,9
Kapitaalontvangsten	**10,0**	**11,2**	**15,3**	**17,3**
Vermogensoverdrachten van andere sectoren	7,7	8,5	10,7	12,6
Vermogensoverdrachten binnen de sector overheid	0,4	0,4	0,5	0,5
Civiele investeringen	0,5	0,4	1,7	1,1
Terugbetalingen en liquidaties van deelnemingen	1,4	1,9	2,5	3,1
Diversen	0,1	—	—	—
Totaal van de lopende en kapitaalontvangsten ...	**718,9**	**811,7**	**918,9**	**979,6**
Lopende uitgaven	**761,5**	**867,0**	**990,0**	**1 049,6**
Lopende uitgaven voor goederen en diensten	214,9	236,4	269,1	287,7
Rente en verliezen van bedrijven	81,7	97,6	115,8	137,5
Inkomensoverdrachten aan andere sectoren	147,5	168,9	191,2	188,1
Inkomensoverdrachten binnen de sector overheid	317,2	363,9	409,7	434,1
Diversen	0,2	0,2	4,2	2,2
Kapitaaluitgaven	**109,3**	**119,3**	**151,3**	**169,5**
Vermogensoverdrachten aan andere sectoren	15,7	17,9	25,9	26,2
Vermogensoverdrachten binnen de sector overheid	11,6	13,3	16,4	19,6
Civiele investeringen	55,2	62,2	66,6	79,1
Kredietverlening en deelnemingen	26,7	25,9	41,0	43,7
Diversen	0,1	—	1,5	0,9
Totaal van de lopende- en kapitaaluitgaven ...	**870,8**	**986,2**	**1 141,3**	**1 219,1**
Saldo op de lopende verrichtingen	**— 52,6**	**— 66,5**	**— 86,4**	**— 87,3**
Saldo op de kapitaalverrichtingen	**— 99,3**	**—108,1**	**—136,0**	**—152,2**
Globaal saldo	**—151,9**	**—174,6**	**—222,4**	**—239,5**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Oorspronkelijke gegevens. De gegevens voor 1980 en 1981 zijn nog niet beschikbaar.

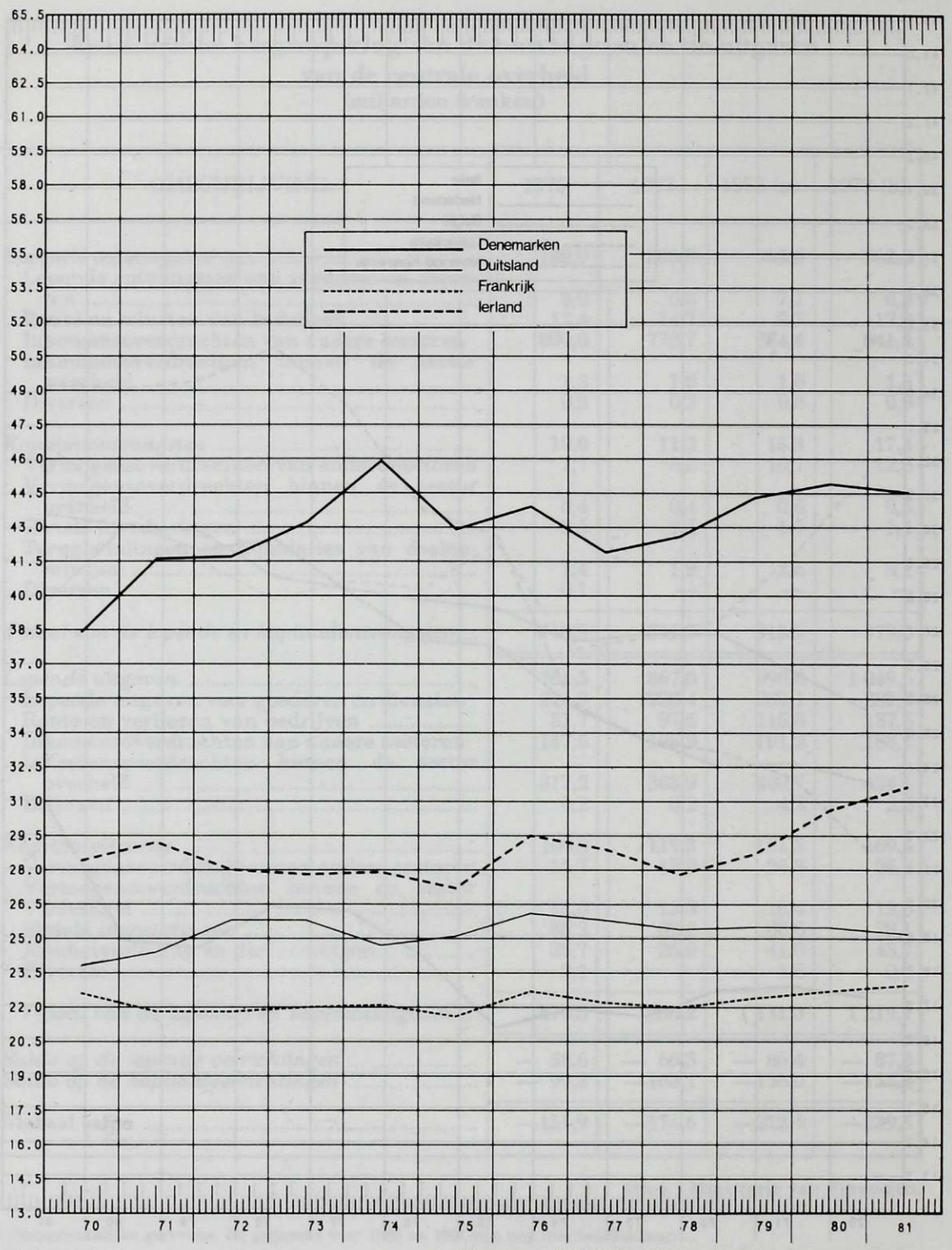
Fiscale druk in de landen van de Europese Gemeenschap
(ten honderd van het B.B.P.)

(vervolg op volgende bladzijde)

Fiscale druk in de landen van de Europese Gemeenschap (vervolg)

(ten honderd van het B.B.P.)

Bronnen : O.E.S.O., Nationale rekeningen.
Commissie van de Europese Gemeenschap.

Toestand inzake belastingsontvangsten

(in miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1979	1980	1981
A. — *Lopende fiscale ontvangsten :*			
I. — *Directe belastingen*	563 917	592 962	609 425
Verkeersbelasting (a)	*9 342*	*12 993*	*13 677*
Belasting op de spelen en de weddenschappen	*2 316*	*2 730*	*2 656*
Onroerende voorheffing	*1 491*	*1 443*	*1 832*
Roerende voorheffing	*48 160*	*58 736*	*65 607*
Belasting vooraf gestort door de niet-loontrekkenden	*129 552*	*122 979*	*114 791*
Belasting op het globaal inkomen geïnd door middel van kohieren ten laste van	*(46 046)*	*(29 105)*	*(16 529)*
— de niet-verblijfhouders	*111*	*—354*	*— 97*
— de vennootschappen	*3 006*	*2 644*	*1 652*
— de natuurlijke personen	*42 929*	*26 815*	*14 974*
Bedrijfsvoorheffing	*326 761*	*364 694*	*394 042*
Diverse opbrengsten	*249*	*285*	*291*
II. *Douanen en Accijnzen*	78 780	81 164	80 066
Accijnsrechten en verbruikstaks	*78 308*	*80 675*	*79 658*
Diverse ontvangsten	*462*	*489*	*408*
III. — *B.T.W. en registratie*	266 716	279 894	285 808
Belasting over de toegevoegde waarde, zegelrechten en gelijkgestelde (a)	*237 535*	*253 877*	*263 475*
Registratierechten	*25 664*	*22 403*	*18 558*
Diversen	*3 517*	*3 614*	*3 775*
Totaal van de lopende ontvangsten ...	**909 413**	**954 020**	**975 299**
B. — *Kapitaalontvangsten* (successierechten) ...	**11 708**	**11 332**	**12 174**
Totaal van de fiscale ontvangsten geïnd ten bate van de Staat ...	**921 121**	**965 352**	**987 473**
C. — *Aan de E.E.G. afgestane rechten*	**27 785**	**31 128**	**35 658**
Algemeen totaal ...	**948 906**	**996 480**	**1 023 131**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Inbegrepen de voorbestemde ontvangsten.

Uitvoering der begroting (a)

(miljarden frank)

OMSCHRIJVING	1978	1979	1980	1981
Lopende verrichtingen	— 79,6	— 86,9	—122,0	—172,7
Ontvangsten	877,3	941,5	992,3	1 022,2
Uitgaven	956,9	1 028,4	1 114,2	1 194,9
Kapitaalverrichtingen	—102,9	—106,5	—132,9	—225,7
Ontvangsten	10,4	12,7	12,7	14,0
Uitgaven	113,3	119,2	145,6	239,7
Schuldverrichtingen	+101,6	+ 98,8	+112,8	+112,5
Leningopbrengst	157,4	162,9	184,3	184,3
Aflossingen	55,8	64,2	71,5	71,7
Begrotingsresultaat	— 81,0	— 94,6	—142,1	—285,9

(a) Voorlopige uitslag.

Bron : Ministerie van Financiën.

Indeling van de begrotingsuitgaven volgens de aard der uitgaven (a)

(miljarden frank)

OMSCHRIJVING	1978	1979	1980	1981
Lopende uitgaven				
Lonen en sociale lasten	161,6	174,5	187,3	199,8
Aankoop van niet-duurzame goederen en diensten	44,8	45,8	46,6	53,5
Aankoop van duurzame militaire goederen	20,7	20,6	23,4	23,9
Rente en verliezen	98,6	118,6	155,8	214,9
Inkomensoverdrachten aan andere sectoren	113,0	120,9	114,7	138,0
Inkomensoverdrachten binnen de sector overheid	469,6	487,6	513,6	587,3
Diversen	48,7	60,3	72,8	82,5
Totaal	**956,9**	**1 028,4**	**1 114,2**	**1 299,8**
Kapitaaluitgaven				
Vermogensoverdrachten aan andere sectoren	7,5	10,0	9,6	11,7
Vermogensoverdrachten binnen de sector overheid	55,9	60,0	76,0	81,2
Investeringen (burgerlijke)	17,4	21,6	23,2	27,9
Kredietverleningen en deelnemingen	30,5	24,9	32,7	59,7
Diversen	2,0	2,8	4,2	5,3
Totaal	**113,3**	**119,2**	**145,6**	**185,9**
Delging van de schuld	**55,8**	**64,2**	**71,5**	**74,5**
Totaal van de begrotingsuitgaven	**1 126,0**	**1 211,7**	**1 331,3**	**1 560,2**

(a) Voorlopige uitslag.

Bron : Ministerie van Financiën.

Rijksschuld

Toestand einde jaar
(miljarden franken)

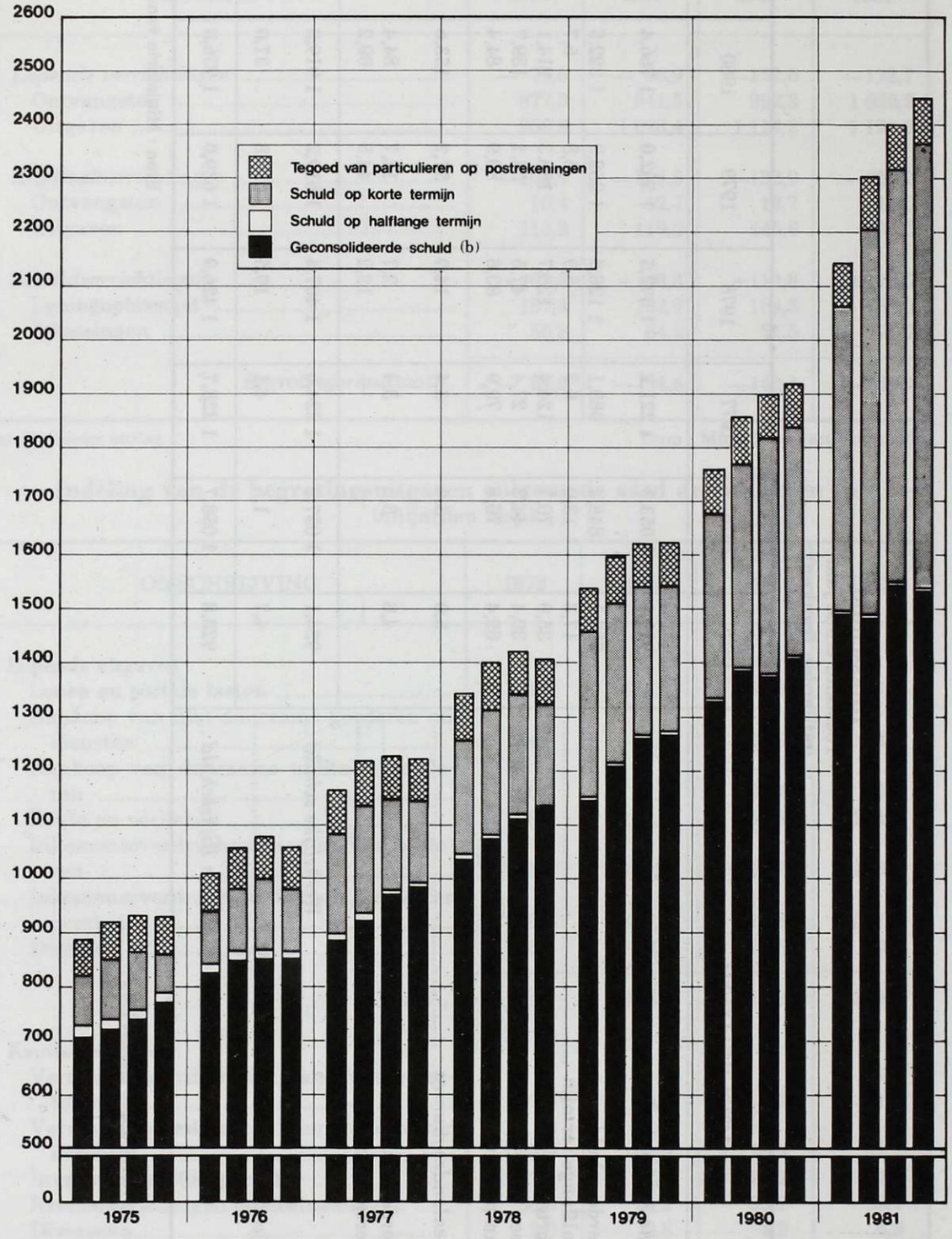
OMSCHRIJVING	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Schuld in Belgische franken :	**919,1**	**1 053,3**	**1 221,2**	**1 392,5**	**1 562,0**	**1 766,4**	**2 006,9**
Geconsolideerde schuld	766,1	848,4	983,1	1 126,8	1 252,9	1 322,5	1 349,1
Schuld op halflange termijn	17,3	13,0	6,3	5,9	5,8	5,7	5,7
Schuld op korte termijn (a)	35,9	70,7	124,4	128,7	168,3	214,1	335,5
Schuld op zeer korte termijn	30,4	44,3	27,4	47,5	54,1	139,7	229,2
Tegoeden van particulieren op postrekening	69,4	76,8	79,9	83,6	80,9	84,4	87,4
Schuld in buitenlandse munten :	**5,0**	**3,9**	**3,4**	**14,9**	**57,2**	**153,6**	**388,4**
Geconsolideerde schuld	4,6	3,8	3,4	2,7	12,7	84,4	183,6
Schuld op korte termijn	—	—	—	12,2	44,5	69,2	204,8
Werkelijke schuld ...	**924,1**	**1 057,2**	**1 224,6**	**1 407,4**	**1 619,2**	**1 919,8**	**2 395,3**
Schatkistcertificaten in het bezit van het I.M.F.	**4,7**	**1,5**	**4,1**	**19,5**	**19,8**	**37,0**	**43,9**
Totale Rijksschuld ...	**928,8**	**1 058,7**	**1 228,7**	**1 426,9**	**1 639,0**	**1 956,8**	**2 439,1**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Na eliminatie van de verrichtingen met het I.M.F.

Rijksschuld (a)

Toestand einde kwartaal
(miljarden franken)

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Na eliminatie van de verrichingen met het I.M.F.
(b) Inclusief de gewaarborgde schuld krachtens de Belgisch-Kongolese overeenkomst van 5 februari 1965.

Verloop van de Rijksschuld
(miljarden franken)

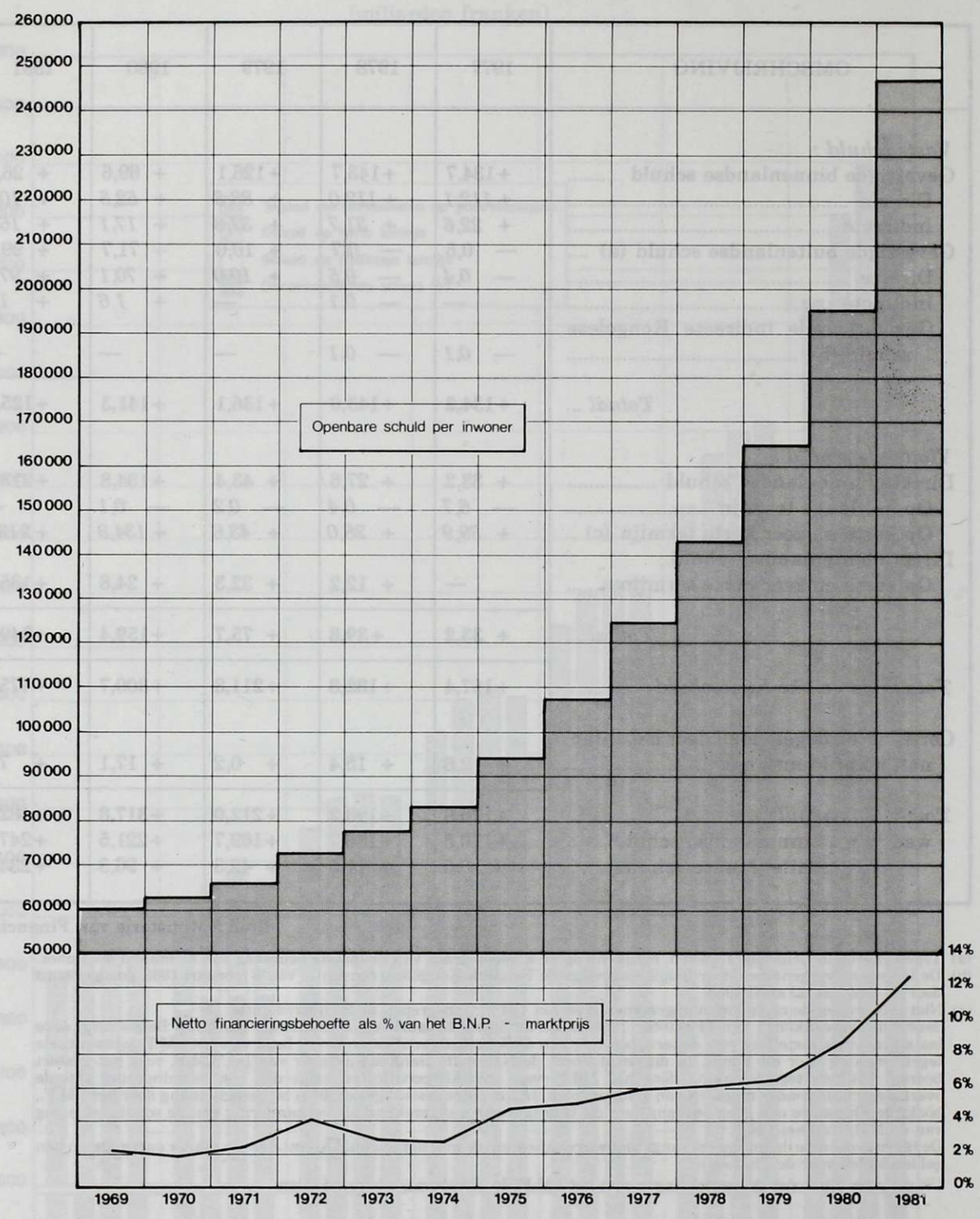
OMSCHRIJVING	1977	1978	1979	1980	1981
Vaste schuld :					
Gevestigde binnenlandse schuld	+134,7	+143,7	+126,1	+ 69,6	+ 26,6
Directe	*+ 112,1*	*+ 112,0*	*+ 88,3*	*+ 52,5*	*+ 10,1*
Indirecte	*+ 22,6*	*+ 31,7*	*+ 37,8*	*+ 17,1*	*+ 16,5*
Gevestigde buitenlandse schuld (a)	— 0,5	— 0,7	+ 10,0	+ 71,7	+ 99,2
Directe	*— 0,4*	*— 0,5*	*+ 10,0*	*+ 70,1*	*+ 97,3*
Indirecte	—	*— 0,1*	—	*+ 1,6*	*+ 1,9*
Gewaarborgde indirecte Kongolese schuld (b)	*— 0,1*	*— 0,1*	—	—	—
Totaal ...	**+134,2**	**+143,0**	**+136,1**	**+141,3**	**+125,8**
Vlottende schuld :					
Directe binnenlandse schuld	+ 33,2	+ 27,6	+ 43,4	+134,8	+213,9
Op halflange termijn	*— 6,7*	*— 0,4*	*— 0,2*	*— 0,1*	—
Op korte en zeer korte termijn (c) ..	*+ 39,9*	*+ 28,0*	*+ 43,6*	*+ 134,9*	*+ 213,9*
Directe buitenlandse schuld :					
Op korte en zeer korte termijn	—	+ 12,2	+ 32,3	+ 24,6	+135,6
Totaal ...	**+ 33,2**	**+39,8**	**+ 75,7**	**+159,4**	**+349,5**
Totaal werkelijke Rijksschuld	**+167,4**	**+182,8**	**+211,8**	**+300,7**	**+475,3**
Certificaten opgenomen door het Internationaal Muntfonds	+ 2,6	+ 15,4	+ 0,2	+ 17,1	+ 7,0
Totale Rijksschuld	**+170,0**	**+198,2**	**+212,0**	**+317,8**	**+482,3**
waarvan : binnenlandse schuld	+170,5	+186,7	+169,7	+221,5	+247,5
buitenlandse schuld	— 0,5	+ 11,5	+ 42,3	+ 96,3	+234,8

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Tegenwaarde in Belgische franken, berekend op de wisselkoersen van de laatste beursdag van de maand december.
(b) De leningen overgenomen door België, ingevolge de Belgisch-Kongolese conventie van 6 februari 1965, goedgekeurd door de wet van 23 april 1965.
(c) Niet inbegrepen de certificaten opgenomen door het I.M.F.; inbegrepen de Strijdersdotatie.
Sedert de overeenkomst van 14 oktober 1959 tussen de Staatsthesaurie en de Nationale Bank van België zorgt deze laatstgenoemde instelling voor de terugbetaling van de Schatkistcertificaten in het bezit van het I.M.F. bij eventuele tegeldemaking door dit Fonds. In dit geval wordt de Nationale Bank schuldeiser van het I.M.F. voor het gestort bedrag. Uit een tegeldemaking door het I.M.F. van schatkistcertificaten volgt dus een vermindering van de overheidsschuld zonder uitgaven van geldmiddelen. In het tegengesteld geval, dit is bij terugbetaling door het I.M.F., boekt de Thesaurie ook geen ontvangsten; dit bedrag wordt aangerekend als vermindering van de schuldvordering van de N.B.B. op het I.M.F.
De laatstgenoemde instelling ontvangt nieuwe certificaten; de overheidsschuld neemt dus toe zonder ontvangsten van geldmiddelen voor de Thesaurie.
Uit dit alles blijkt dat de verrichtingen met het I.M.F. de Thesaurie onberoerd laten.

Evolutie van de Rijksschuld

(franken)

Bron : Ministerie van Financiën.

AFDELING II. — GEMEENTELIJKE EN PROVINCIALE FINANCIEN

Zowel de gemeentelijke als de provinciale openbare financiën vertonen een gelijkaardige evolutie als de Rijdsfinanciën : het tekort neemt toe en vooral de grotere gemeenten of steden (bij voorbeeld Brussel, Antwerpen, Luik...) kampen met steeds grotere moeilijkheden op het vlak van de financiering van het excess hunner uitgaven boven de ontvangsten.

Het tekort op de *lopende verrichtingen van de gemeenten* nam toe, ondanks inspanningen om zowel via de uitgaven als via de inkomsten aan de situatie te verhelpen. Uit de economische indeling van de uitgaven blijkt dat deze zijn toegenomen van 196 miljard frank in 1980 naar 216,3 miljard frank in 1981. De sterkste stijging, zowel in absolute als in procentuele waarde deed zich voor bij de uitgavenpost schuld (62,4 miljard frank of 8,2 miljard frank meer dan in 1980). Het procentuele aandeel van deze post in het totaal neemt van jaar tot jaar toe en beloopt 28,8 % in 1981 tegenover 27,5 en 27,6 % respectievelijk voor 1979 en 1980. Het procentuele aandeel van de post overdrachten nam eveneens toe : van 9,8 % in 1980 naar 10,1 % in 1981. Het stijgende verloop van deze post, waarin ongeveer de helft bestaat uit overdrachten aan de O.C.M.W.'s, is gedeeltelijk te wijten aan de tussenkomst van de gemeenten in het deficit van de openbare ziekenhuizen.

Twee uitgavenposten, waarvan het absolute bedrag nog toenam, verkleinden evenwel in belangrijkheid ten opzichte van het totaal der uitgaven. Het aandeel van de personeelsuitgaven dat in voorgaande drie jaar ongeveer 48,5 % bedroeg, daalde tot 47,6 % in 1981. Met uitzondering van het door het Rijk betaalde onderwijspersoneel stelden de gemeenten per 31 december 1980 92 640 personen tewerk; de belangrijkste categorieën zijn de arbeiders (40 189), het administratief personeel (22 496) en politie en brandweer (20 003). De aangroei van het personeelsbestand was minder sterk dan in het voorgaande jaar.

De werkingsuitgaven die in voorgaande jaren rond 14 % schommelden, daalden in 1981 tot 13,5 % van het totaal der uitgaven en zouden in 1982 verhoudingsgewijze nog verder afnemen. Tenzij men overgaat tot afdanking van personeel is deze post degene waarop het gemakkelijkste kan bespaard worden.

Aan de ontvangstenzijde is er enerzijds het Gemeentenfonds en anderzijds de fiscale ontvangsten. Het Gemeentenfonds nam in 1981 weliswaar toe met 7,6 %, tegenover een quasi-stagnatie in 1980, maar dit neemt niet weg dat de stijging merkelijk inferieur is aan deze van 1978 en voorgaande jaren. Het aandeel van de Fondsen in de gemeenteontvangsten ligt in 1981 lager dan in voorgaande jaren (27,5 % in 1981 tegenover 30,2 % in 1980 en nog bijna 32 % in 1978). De gemeenten verhoogden daarentegen wel hun fiscale inkomstenregeling. In 1980 bijvoorbeeld pasten 97 % van de gemeenten de maximaal toegelaten aanvullende belasting op de personenbelasting (6 %) toe, tegenover 94 % in 1976. Het aandeel van de belastingen in het totaal der ontvangsten vertoont dan ook een licht stijgende trend. Bijkomend probleem voor de gemeenten is evenwel dat de door de Staat ontvangen, maar aan de gemeenten te storten belastingen steeds meer achterstand oplopen. Aldus komen de gemeenten voor een situatie te staan dat ze voor hun uitgavenfinanciering moeten

lenen, daar waar zij in feite recht hebben op ontvangsten, hen nog niet overgedragen door de Centrale Overheid.

Het tekort van de lopende verrichtingen van de gemeentefinanciën in hun geheel genomen, verheelt natuurlijk de verschillen die er zijn tussen de gemeenten onderling. Zo zijn in Vlaanderen procentueel gezien meer gemeenten deficitair dan in Wallonië, maar aan de andere kant zijn de deficits in Vlaanderen minder belangrijk dan in Wallonië. Zowel in Vlaanderen als in Wallonië is er een stad met een groot deficit, maar voor de andere deficitaire gemeenten situeren deze met grote financiële moeilijkheden zich bijna uitsluitend in Wallonië en Brussel. In de agglomeratie Brussel zijn er trouwens acht (8) gemeenten waarvan het tekort hoger ligt dan 5.000 F per inwoner (met als maximum 12.500 F).

Volgens een enquête, uitgevoerd door het Gemeentekrediet, blijkt dat er 281 gemeenten hun rekening 1981 met een overschot (1,97 miljard frank) zouden afsluiten en 310 gemeenten met een tekort van 9,96 miljard frank. Bij de gemeenten met een tekort zijn er 82 waar het tekort beneden de 500 F per inwoner blijft en 80 waarvan het tekort zich tussen 500 en 1.000 F per inwoner situeert. Voor 140 gemeenten bedraagt het tekort 1.000 à 5.000 F per inwoner. Van de vijf grote steden zijn er twee met een aanzienlijk tekort : het beloopt daar 25.000 tot 30.000 F per inwoner.

Zoals in de voorgaande jaren blijkt ook uit de resultaten voor 1981, steeds volgens de enquête uitgevoerd door het Gemeentekrediet, dat de gemeenten met de meest zorgwekkende financiële situatie deze zijn met een regionale centrumfunctie en de agglomeratiegemeenten, meer bepaald de Brusselse agglomeratiegemeenten.

Het tekort op de *lopende verrichtingen van de provincies* dateert van recentere datum. Tot 1979 sloot het eigen dienstjaar nog met een positief saldo. Sindsdien geven ook de lopende inkomsten en uitgaven van de provincies in steeds grotere mate aanleiding tot een tekort, situatie die ook in 1982 nog zou verdergaan.

De evolutie der lopende uitgaven is min of meer parallel aan deze van de gemeentelijke uitgaven. Het relatief aandeel van de personeelsuitgaven ligt voor 1981 op bijna 52 %, wat lager is dan in de voorgaande jaren (53,3 % gemiddeld voor de jaren 1977 tot en met 1980). De werkingskosten kenden een lichte relatieve daling (van 18,2 % der totale uitgaven in 1980 en 1979 naar 17,4 % in 1981). Ook de post overdrachten, en dit in tegenstelling met de gemeenten, kende een daling, zowel relatief als absoluut (van 9,8 % in 1980 naar 8,1 % in 1981). De post die het sterkste stijgt, zowel absoluut als met betrekking tot zijn relatief aandeel in de uitgaven is de schuld (van 20,5 % in 1980 naar 22,6 % in 1981). Het totaal der uitgaven steeg, volgens de begrotingen van 31,6 miljard frank in 1980 naar 35,1 miljard frank in 1981.

Langs de zijde der ontvangsten is de evolutie eveneens gelijkaardig aan deze der gemeenten. De tragere stijging van het Fonds der Provinciën brengt met zich dat het aandeel van het fonds afneemt in het geheel der inkomsten (van 24,7 % in 1977 naar 20,2 % in 1981). Het aandeel der belastingen bleef ongeveer op hetzelfde peil als de voorgaande jaren, maar ligt wel merkelijk hoger dan in 1977 (van 26,8 % in dat jaar naar 30,8 % in 1981). Het totaal der ontvangsten, op basis van de begrotingen steeg van 29,5 miljard frank in 1980 naar 32 miljard frank in 1981.

Was de financiële situatie van de provincies alles samen tot voor kort nog relatief gezond te noemen, dan is 1981 ook hier een keerpunt. Waar in voorgaande jaren toch steeds een belangrijk deel der provincies een boni of een evenwicht konden voorleggen op hun rekeningen werd voor 1981 voor het eerst door alle negen provincies een mali op hun lopende verrichting vooropgezet bij de opstelling van de begroting, situatie die zich voor de begroting 1982 verder doorzet.

Met betrekking tot de investeringen van gemeenten en O.C.M.W.'s (grote steden inbegrepen) blijkt, uit de enquête door het Gemeentekrediet uitgevoerd, voor 1981 een lichte daling van de investeringen (55,4 miljard frank tegenover 57,5 miljard frank in 1980). De investeringen van de andere onderdelen der plaatselijke en regionale sector zouden nog licht zijn gestegen tegenover 1980 (33,6 tegen 32,5 miljard frank). De investeringen werden voor het grootste deel door leningen van het Gemeentekrediet gefinancierd (61,1 miljard frank) en door Staatstoelagen (12,9 miljard frank). Uit de analyse van de door het Gemeentekrediet toegestane leningen en de toelagen bleek dat er zich een gevoelige verhoging voordeed voor investeringen in wegenwerken en ruimtelijke ordening en vooral werken voor electriciteits- en gasvoorziening. Duidelijke dalingen deden zich voor bij de werken voor watervoorziening, grondbeleid en economische expansie.

*
* *

Algemeen overzicht van de provinciale financiën

Alle provinciën samen - Gewone dienst

(miljoenen franken)

DIENSTJAREN	Totaal eigen aan het dienstjaar			Algemeen totaal		
	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi
1970 (a, c)	7 716	7 764	— 48	9 158	8 090	+1 068
1971 (b, c)	9 197	9 066	+ 131	10 705	9 851	+ 854
1972 (b, c)	10 879	10 456	+ 423	12 172	11 215	+ 957
1973 (d)	14 018	14 425	— 407	14 859	14 910	— 51
1974 (e)	14 661	15 013	— 352	15 329	15 426	— 97
1975 (e)	16 949	16 402	+ 547	17 441	17 203	+ 237
1976 (e)	21 220	21 234	— 14	21 888	22 590	— 702
1977 (e)	23 850	24 054	— 204	24 895	25 207	— 312
1978 (e)	26 189	26 749	— 560	27 652	28 490	— 838
1979 (e)	27 608	28 885	—1 277	29 747	30 100	— 353
1980 (e)	29 706	31 711	—2 005	32 766	33 527	— 761
1981 (e)	32 174	35 112	—2 938	35 825	36 845	—1 020

(a) Definitieve rekeningen.
(b) Voorlopige rekeningen.
(c) Ontvangsten : vastgestelde rechten; uitgaven : werkelijk vastgestelde uitgaven.
(d) Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar inbegrepen.
(e) Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Provinciale financiën. Gewone dienst. Ontvangsten

Voornaamste onderverdelingen van hoofdstuk « Aandeel in het Fonds der provinciën en Provinciale belastingen »

(milioenen franken)

AFDELINGEN	1977 (a)	1978 (a)	1979	1980	1981
Aandeel in het Fonds der provinciën	5 288	6 177	6 497	6 469	6 455
Opcentiemen op de onroerende voorheffing	5 777	6 341	6 230	6 664	7 440
Directe en indirecte belastingen	2 071	2 004	2 033	2 292	2 441
Totaal ...	**13 136**	**14 522**	**14 760**	**15 425**	**16 336**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen.

Provinciale financiën - Gewone dienst

Functioneel-economische indeling (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Dienst-jaren	Ontvangsten					Uitgaven					
		Prestaties	Overdrachten	Schuld	Interne verrichtingen	Totaal	Personeel	Werkingskosten	Overdrachten	Schuld	Interne verrichtingen	Totaal
Niet aanrekenbare verrichtingen	1980	10	15 427	251	—	15 688	96	170	53	213	—	532
	1981	13	16 340	427	—	16 780	80	239	50	214	—	583
Algemeen bestuur, betrekkingen met het buitenland en hulp aan de ontwikkelingslanden	1980	211	40	10	142	403	2 191	766	70	215	54	3 296
	1981	217	50	8	152	427	2 280	769	97	222	60	3 428
Openbare orde en veiligheid	1980	1	34	—	—	35	25	6	9	21	—	61
	1981	1	33	—	—	34	31	6	4	20	—	61
Verkeer en waterbeheersing	1980	173	399	153	—	725	675	564	126	1 418	—	2 783
	1981	174	463	163	—	800	725	600	124	1 637	—	3 086
Handel en nijverheid	1980	2 317	23	235	—	2 575	140	1 933	557	405	—	3 035
	1981	2 476	31	228	—	2 735	175	2 074	545	489	—	3 283
Landbouw en visserij	1980	26	17	—	—	43	180	49	124	60	2	415
	1981	24	24	1	—	49	197	44	129	72	3	445
Onderwijs, cultuur en recreatie	1980	475	7 906	29	—	8 410	11 442	1 824	665	2 452	81	16 464
	1981	495	8 707	17	—	9 219	12 950	1 816	733	2 741	83	18 323
Sociale voorzieningen en volksgezondheid	1980	710	264	89	—	1 063	1 513	449	844	1 054	4	3 864
	1981	864	265	94	—	1 223	1 745	459	949	1 189	5	4 347
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	1980	—	90	674	—	764	—	27	180	1 054	—	1 261
	1981	—	123	784	—	907	—	28	201	1 327	—	1 556
Totaal eigen aan het dienstjaar	**1980**	**3 923**	**24 200**	**1 441**	**142**	**29 706**	**16 262**	**5 788**	**2 628**	**6 892**	**141**	**31 711**
	1981	**4 264**	**26 036**	**1 722**	**152**	**32 174**	**18 183**	**6 035**	**2 832**	**7 911**	**151**	**35 112**
Saldo van de vorige dienstjaren	1980					3 012						383
	1981					3 529						419
Overboekingen	1980					48						1 433
	1981					122						1 314
Algemeen totaal ...	**1980**					**32 766**						**33 527**
	1981					**35 825**						**36 845**

(a) Toepassing van een functioneel-economische indeling vanaf het dienstjaar 1975.
Oorspronkelijke bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingen, wijzigingen in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Geografische verdeling van de provinciale financiën

Gewone dienst

(miljoenen franken)

PROVINCIE	Dienstjaren (a)	Totaal eigen aan het dienstjaar			Algemeen totaal		
		Ontvangsten	Uitgaven	Saldi	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi
Antwerpen	1975	2 414	2 285	+129	2 585	2 550	+ 35
	1976	2 936	2 880	+ 56	3 380	3 379	+ 1
	1977	3 263	3 225	+ 38	3 707	3 707	—
	1978	3 665	3 688	— 23	3 996	3 996	—
	1979	4 151	4 269	—118	4 576	4 575	+ 1
	1980	4 700	4 748	— 48	5 173	5 173	—
	1981	5 061	5 182	—121	5 544	5 543	+ 1
Brabant	1975	2 855	2 897	— 42	3 000	2 982	+ 18
	1976	3 977	3 934	+ 43	4 009	4 039	— 30
	1977	4 811	4 344	+467	4 914	4 428	+ 486
	1978	4 886	5 036	—150	5 229	5 204	+ 25
	1979	5 072	5 284	—212	5 550	5 461	+ 89
	1980	5 285	5 768	—483	6 033	6 013	+ 20
	1981	5 543	6 450	—907	6 628	6 532	+ 96
Henegouwen	1975	3 645	3 536	+109	3 674	3 565	+ 109
	1976	4 794	5 153	—359	4 794	5 483	— 689
	1977	5 052	5 867	—815	5 052	5 868	— 816
	1978	6 066	6 319	—253	6 066	6 958	— 892
	1979	6 100	6 516	—416	6 100	6 576	— 476
	1980	6 502	7 131	—629	6 502	7 328	— 826
	1981	7 101	7 894	—793	7 101	8 302	—1 201
Luik	1975	3 388	3 361	+ 27	3 388	3 381	+ 7
	1976	3 947	3 939	+ 8	3 966	3 954	+ 12
	1977	4 364	4 421	— 57	4 481	4 467	+ 14
	1978	4 493	4 696	—203	4 747	4 736	+ 11
	1979	4 655	4 887	—232	4 968	4 936	+ 32
	1980	4 750	5 314	—564	5 373	5 350	+ 23

	1975	1 129	1 140	— 11	1 179	1 179	—
	1976	1 307	1 318	— 11	1 301	1 301	
	1977	1 535	1 551	— 16	1 647	1 647	—
	1978	1 704	1 793	— 89	1 934	1 934	—
	1979	1 880	2 024	—144	2 215	2 215	—1
	1980	2 072	2 252	—180	2 432	2 429	+ 3
	1981	2 366	2 490	—124	2 677	2 673	+ 4
Luxemburg	1975	480	488	— 8	488	488	—
	1976	634	634	—	635	634	+ 1
	1977	747	756	— 9	756	756	—
	1978	878	903	— 25	903	903	—
	1979	962	1 067	—105	1 067	1 067	—
	1980	1 131	1 182	— 51	1 187	1 187	—
	1981	1 305	1 380	— 75	1 380	1 380	—
Namen	1975	774	649	+125	774	710	+ 64
	1976	933	929	+ 4	933	931	+ 2
	1977	1 113	1 116	— 3	1 125	1 122	+ 3
	1978	1 274	1 279	— 5	1 309	1 284	+ 25
	1979	1 349	1 428	— 79	1 434	1 433	+ 1
	1980	1 428	1 573	—145	1 600	1 581	+ 19
	1981	1 682	1 756	— 74	1 843	1 766	+ 77
Oost-Vlaanderen	1975	1 240	1 206	+ 34	1 294	1 294	—
	1976	1 486	1 438	+ 48	1 545	1 545	—
	1977	1 728	1 604	+124	1 878	1 775	+ 103
	1978	1 749	1 741	+ 8	1 878	1 886	— 8
	1979	1 875	1 967	— 92	2 122	2 122	—
	1980	2 230	2 150	+ 80	2 521	2 521	—
	1981	2 355	2 447	— 92	2 793	2 785	+ 8
West-Vlaanderen	1975	1 025	841	+184	1 059	1 054	+ 5
	1976	1 206	1 009	+197	1 265	1 264	+ 1
	1977	1 237	1 170	+ 67	1 335	1 437	— 102
	1978	1 474	1 294	+180	1 590	1 589	+ 1
	1979	1 564	1 443	+121	1 715	1 715	—
	1980	1 608	1 593	+ 15	1 945	1 945	—
	1981	1 713	1 830	—117	2 155	2 153	+ 2

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen.

Algemeen overzicht van de gemeentebegrotingen

Gewone dienst

(miljoenen franken)

JAARTAL	Verrichtingen van het dienstjaar			Globale resultaten		
	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi
1967 (a)	41 750	42 794	— 1 044	51 936	52 790	— 854
1968 (a)	48 375	46 651	+ 1 724	61 127	56 982	+ 4 145
1969 (b)	49 806	53 808	— 4 002	53 370	60 993	— 7 623
1970 (b)	54 085	59 546	— 5 461	60 195	63 817	— 3 622
1971 (b)	60 678	66 944	— 6 266	68 199	71 308	— 3 109
1972 (b)	68 515	75 689	— 7 174	76 423	79 964	— 3 541
1973 (b)	79 002	86 333	— 7 331	87 198	92 209	— 5 011
1974 (b)	88 545	96 500	— 7 955	97 921	101 750	— 3 829
1975 (b)	104 501	117 909	—13 408	116 626	125 629	— 9 003
1976 (b)	120 565	136 872	—16 307	135 568	149 744	—14 176
1977 (b)	144 316	157 863	—13 547	155 800	180 157	—24 357
1978 (b)	158 146	177 068	—18 922	172 593	193 653	—21 060
1979 (c)	164 618	182 088	—17 470	178 519	201 488	—22 969
1980 (c)	176 473	196 093	—19 620	194 594	219 016	—24 422
1981 (c)	194 652	216 284	—21 632	216 600	252 026	—35 426

Bronnen : Ministerie van Binnenlandse Zaken,
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Bron : N.I.S.; vastgestelde rechten en verbintenissen.
(b) Bron : N.I.S.; door de bestendige deputaties goedgekeurde begrotingsramingen, de beroepen inbegrepen, de wijzigingen in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen.
(c) Raming opgesteld door het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Evolutie van de belangrijkste gemeenteontvangsten

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1978	1979	1980	1981
Gemeentefonds (a)	53 457	55 077	55 141	59 332
Andere inkomensoverdrachten (a)	852	1 120	64	—
Totaal ...	**54 309**	**56 197**	**55 205**	**59 332**
Gemeentebelastingen (b)	48 387	53 660	59 098	65 593
Totaal ...	**102 696**	**109 857**	**114 303**	**124 925**
Gewone ontvangsten van het dienstjaar	**158 146**	**164 618**	**176 473**	**194 652**

Bronnen : Ministerie van Binnenlandse Zaken.
Gemeentekrediet van België.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Bron : Ministerie van Binnenlandse Zaken-begroting.
(b) Opgesteld volgens de begrotingen door het N.I.S. voor de jaren 1976 tot 1978, door het Gemeentekrediet voor 1979 en 1980.

HOOFDSTUK III

GELD EN KREDIET

AFDELING I. — GELDMARKT

Zoals in 1980 werd ook in 1981 de geldmarkt, en zeker het verloop van de rentevoeten, sterk beïnvloed door buitenlandse factoren, waaronder de monetaire politiek gevoerd in de Verenigde Staten van Amerika ter bestrijding van de inflatie, de belangrijkste is. Daarbij voegt zich nog het feit dat die renteverhoging in het buitenland zich des te makkelijker overplantte in België, omdat de binnenlandse ontwrichtende factoren nog sterker waren dan in 1980. Hierbij wordt in de eerste plaats het stijgende overheidstekort bedoeld, dat, wegens de onvoldoende financieringsmogelijkheden ervan door de binnenlandse markt, in overgrote mate werd gedelgd door monetaire financiering, te weten door leningen in deviezen en door beroep op de Natonale Bank via het Rentenfonds.

De spanningen op de wisselmarkten voorvloeiend uit de verschillende economische prestaties der Westerse landen en uit de verschillen in de gevoerde, vooral monetaire politiek, vertaalden zich binnen het Europees Monetair Stelsel door de grootste aanpassing der spilkoersen sinds de oprichting van het stelsel begin 1979. Na een aanpassing van de spilkoers van de Italiaanse lire die in maart 1981 gedevalueerd werd met zes procent ten overstaan van de andere valuta van het Stelsel, volgde in oktober een ruimere herschikking der pariteiten. Aldan werden de Franse frank, en de Italiaanse lire met drie procent gedevalueerd en de Duitse mark en de Nederlandse gulden gerevalueerd met 5,5 % ten overstaan van de vier andere munten van het Stelsel. De regeringscrises die op dat ogenblik in België plaats vond is waarschijnlijk de reden geweest waarom de Belgische frank toen niet mee devalueerde met de Franse frank. Een ontslagnemende regering kon een devaluatie immers moeilijk onder het regime van de lopende zaken doorvoeren.

1. — *Wisselkoers.*

Het ongewijzigd handhaven van de koers van de Belgische frank binnen het E.M.S.-stelsel en de politiek die hiervoor moest gevoerd worden heeft in 1981 nog grotere inspanningen gevergd dan in 1980. Vooreerst waren daar de interventies van de Nationale Bank op de gereglementeerde wisselmarkt die voor geheel 1981 op 316 miljard frank komen wat beduidend meer dan het dubbele is van het bedrag dat in 1980 ter verdediging van de wisselkoers moest worden ingezet (123 miljard frank).

De zware steunaankopen door de Nationale Bank konden gefinancieerd worden eensdeels uit de eigen voorraad deviezen en ECU's en anderdeels, namelijk voor ongeveer twee derde, door het aanwenden van de door de overheid in het buitenland geleende vreemde deviezen. Het hoeft nauwelijks nog benadrukt te worden dat deze situatie de reserves van de Nationale Bank op serieuze wijze hypothekeert, want de nu door de overheid geleende deviezen moeten ook terugbetaald worden en tenzij de Nationale Bank haar deviezenpeil terug kan verhogen zal dit enkel kunnen gebeuren door hernieuwde leningen in buitenlandse valuta's.

De periode van het jaar waarin de Belgische frank het sterkst aan druk onderhevig was situeerde zich van eind februari tot eind april, toen de frank op continue wijze de divergentiedrempel binnen het E.M.S. overschreed. De devaluatie van de Italiaanse lire in diezelfde periode was enkel van aard de druk op de Belgische frank te vergroten daar hij mede door die aanpassing van de spilkoers van de lire de zwakste munt werd van het Europees Monetair Stelsel. De divergentiegraad liep op 25 maart zelfs op tot 96 %, daar waar de divergentiedrempel op 75 % is geplaatst.

Het is in deze periode dat zich de grootste steunaankopen in één week tijd voordeden van het jaar 1981. In de week vóór de discontovoetverhoging tot 16 % heeft de Nationale Bank meer dan veertig miljard frank ingezet ter ondersteuning van de koers van de Belgische frank.

Na die drastische discontovoetverhoging van 31 maart 1981 kwam er een relatieve ontspanning op de wisselmarkt, al kwam de koers van de frank binnen het Europees Monetair Stelsel slechts onder de divergentiedrempel terecht per 24 april 1981.

Een tweede periode van druk op de Belgische frank deed zich voor tijdens de maanden juli tot september. Factoren die in deze, anders toch niet zo woelige maanden, hiertoe bijdroegen waren enerzijds de stijgende dollarkoers en anderzijds de grote onzekerheid over de resultaten van de begrotingsonderhandelingen tussen de regerende partijen.

De derde periode van het jaar waarin de frank onder hevige druk kwam te staan situeerde zich in december 1981. In oktober was een relatieve rust opgetreden op de wisselmarkt, volgend op de herschikking der pariteiten binnen het Europees Monetair Stelsel. In die periode voerde de Nationale Bank nog enkele minieme steunaankopen uit, ditmaal bedoeld om de Belgische frank min of meer op een middenpositie in het Stelsel te kunnen handhaven. In december daarentegen nam de druk op de frank sterk toe en veroorzaakte aldus de tweede grootste interventieweek van 1981 (met ongeveer 30 miljard frank). Ook de discontovoet werd opnieuw verhoogd.

De hoge druk op de Belgische frank bracht de Nationale Bank er eveneens toe, naast interventies op de wisselmarkt en de rentepolitiek (zie verder) opnieuw andere maatregelen van muntpolitiek uit te vaardigen, die tot doel hadden te voorkomen dat de speculanten zich al te gemakkelijk geld zouden kunnen verschaffen. Vanaf april tot einde juni werd aan de banken de verplichting opgelegd hun beleggingen in overheidspapier en -fondsen op peil te houden en zelfs te verhogen in een bepaalde verhouding tot de aangroei van kortlopende kredieten aan de private sector.

Een nieuw fenomeen dat zich in 1981 manifesteerde, was de afwijking tussen de koers van de Belgische frank op de gereglementeerde wisselmarkt en de vrije of financiële markt. Op deze laatste markt komt de Nationale Bank niet tussenbeide. Voorgaande jaren was er een agio van de vrije markt over de officiële markt in perioden van hevige spanningen op de wisselmarkt. Maar eens die spanningen verzwakten verkleinde ook het agio tot een verwaarloosbare grootte. Dit jaar deed dit fenomeen zich wel voor tijdens de eerste periode van spanningen rond de Belgische frank, maar naar het einde van het jaar veranderde het patroon. De afwijking tussen de beide wisselmarkten liep in een eerste stadium op tot 10 % en bleef rond dat agio hangen, ondanks de pariteitswijzigingen binnen het E.M.S. in oktober. In december ten slotte bereikte het agio een rekordhoogte van 16 % (gemeten aan de hand van het verschil in de U.S.-dollarkoers op beide markten, maar ook de andere munten vertoonden gelijkaardige afwijkingen).

2. — *Evolutie van het rentepeil.*

Was het verloop van de Belgische geldmarktrentetarieven mede te wijten aan de evolutie van de tarieven in het buitenland, dan is de belangrijkste oorzaak evenwel het groeiend wantrouwen tegenover de Belgische frank, dat in de hand gewerkt wordt door de groeiende onevenwichten van de Belgische economie zoals het stijgende tekort van de handelsbalans en van de overheidsfinanciën.

In het begin van het jaar, toen de Belgische frank onder druk kwam te staan was de Nationale Bank zeer weigerachtig om dit euvel onmiddellijk te bestrijden met een verhoging van haar discontovoet wegens de nefaste invloed die hoge rentevoeten hebben op de economische bedrijvigheid, die trouwens op dat ogenblik volgens de conjunctuurindicator van het Ministerie van Economische Zaken, nog aan het dalen was.

In een eerste fase werd dan ook slechts overgegaan tot een trapsgewijze verhoging van de rentevoeten op schatkistcertificaten op één, twee en drie maand. Tot 26 maart wachtte de Nationale Bank, ondanks de blijvende druk op de frank om haar *discontovoet* met 1 % te verhogen tot 13 %. De rente op gewone voorschotten die reeds op 5 maart met 1 % was verhoogd werd nogmaals met 2 % opgetrokken.

Voor de voorschotten die buiten het aan de banken toegestane quotum vallen werd een nieuw systeem ingevoerd. Hier kreeg de rentevoet een zwevend karakter en werd vastgesteld op 2 % boven de interbankmarktrente op drie maand.

Op 31 maart tenslotte besloot de Nationale Bank haar discontovoet op het recordpeil van 16 % te brengen, een verhoging met 3 %. Voor de gewone voorschotten werd de rentevoet met 3 procentpunten verhoogd tot 18 %. Deze drastische verhoging werd doorgevoerd omdat de Nationale Bank elke speculatie tegen de Belgische frank, die zou kunnen ontstaan zijn uit de regeringscrisis, in de kiem wilde smoren. Zodra echter de politieke toestand opnieuw uitklaarde en om dezelfde reden als deze waarom de Bank in februari-maart haar discontovoet aanvankelijk niet verhoogde, werd deze maatregel ingetrokken. Een eerste daling van de discontovoet met 1 procentpunt vond plaats op 15 april, gevolgd door evengrote verlagingen op 30 april en 28 mei.

Bij de spanningen rond de Belgische frank in de vakantiemaanden kon het tij gekeerd worden zonder de discontovoet te wijzigen, maar op 11 december 1981 werd de discontovoet met twee procentpunten verhoogd tot 14 %, om aan de derde spanningsperiode rond de Belgische frank beter het hoofd te kunnen bieden.

De andere *geldmarktrentetarieven* volgden min of meer deze evoluties van de discontovoet en van de af en aangaande spanningen rond de frank. Zo bevonden de rentevoeten voor de schatkistcertificaten op één, twee en drie maand zich op 7 april op 17,25 %, het hoogste peil van het jaar en 5,15 à 5,65 procentpunten hoger dan eind januari 1981. Vanaf eind april zet zich een daling in, die onderbroken wordt gedurende de maanden juli, augustus, september die gekenmerkt werden door een stabilisatie op een niveau van ± 15,50 %. De daling die in oktober herneemt is van korte duur vermits in december deze rentevoeten 16,50 %, 16,25 % en 16 % bereikten voor papier op respectievelijk één, twee en drie maand.

De rente op certificaten van het Rentenfonds op vier maanden volgde eenzelfde patroon met een piek in april op 17,22 % (gewogen gemiddelde van de percentages van de wekelijkse toewijzingen van de maand).

De daggeldrente kende een stijgend verloop in de eerste maanden van het jaar en bereikte een piek van 16,44 % in april (gewogen gemiddelde van de gemiddelde dagelijkse rentepercentages), waarna zich een forse daling inzette (9,4 % in mei). Vanaf dan schommelt de rente wat op en neer om in december af te sluiten op 12,45 %.

Op de *interbankenmarkt* volgden de rentetarieven eveneens het hierboven geschetste patroon. De kostprijs van de interbankenleningen op één maand bereikten een top van 17 7/8 % in april en daalden nadien tot 14 1/8 % in juni. Na een stijgende tendens in juli, zette zich een nieuwe daling in tot begin december (14 %), maar de discontovoetverhoging dreef de rente opnieuw op tot 17,25 %, bijna het peil dat in april werd bereikt.

De lijstrentetarieven voor kortlopende deposito's in Belgische franken bij de banken en de rente toegepast door de Algemene Spaar- en Lijfrentekas op gewone spaarboekjes ondergingen geen enkele wijziging in 1981. In 1980 was de rente op depositorekening op korte termijn (tot zes maanden) nog licht gedaald.

De *debetrentevoeten* aangerekend door de banken voor disconto- en acceptkredieten en kaskredieten volgden in grote mate de evolutie van de discontovoet. Niet bij elke discontovoetwijziging werden evenwel de door het Comité der debetvoorwaarden van de Vereniging der Banken geadviseerde vorken gewijzigd met hetzelfde procent als de discontovoetwijzigingen. Na de discontovoetverhoging van 31 maart 1981 en de daaropvolgende verhoging van de adviesvorken op 2 april, lag het verschil tussen beide bijvoorbeeld lager dan ten tijde van de hoogste discontovoet in 1980 (14 %) en de toenmalige geadviseerde vorken. Het is in april dat de hoogste rentepercentages werden genoteerd met advies vorken voor de disconto- en acceptkredieten van 16 à 18 % en voor de kaskredieten van 19 à 20,50 %.

De lange termijnrentevoeten vertoonden in 1981 een opwaartse tendens. Het rendement van de effecten met vast rendement op de Beurs te Brussel steeg van

12,14 % in december 1980 tot 13,66 % in december 1981. De stijging was vooral te noteren in de eerste helft van het jaar. De rentevoeten op kasbons en obligaties uitgegeven door de openbare kredietinstellingen werden op 26 januari en 1 oktober verhoogd, behalve voor de effecten op 1 jaar waarvan de rentevoet ongewijzigd bleef (9 %). Op vijf, tien en twintig jaar bedroeg de verhoging respectievelijk 0,50 en 0,75 procentpunten waardoor de geboden rente op 1 oktober 1981 13,75 % bereikte.

3. — *Verkrapping van de geldmarkt.*

Per 31 december 1981 lag het bedrag aan vreemde valuta's in het bezit van de Nationale Bank een fractie lager dan eind 1980 (112 tegenover 114,8 miljard frank). Deze kleine daling, ondanks de steunverrichtingen ten gunste van de Belgische frank, is te wijten aan het beroep van de overheid op buitenlandse leningen, deviezen die bij de Nationale Bank tegen franken werden geruild. De hoeveelheid ECU's daarentegen daalde tot op minder dan een derde van de situatie einde 1980 (33,6 tegenover 110,7 miljard frank). Voor een deel was deze daling te wijten aan interventies op de wisselmarkt, maar eveneens oorzaak van deze daling was de daling van de goudprijs op de wereldmarkt en het dalende volume dollars in handen van de Bank.

De ECU's worden immers verkregen in ruil voor de inbreng in het E.M.S. van 20 procent van de Belgische wisselreserves en goudvoorraad. De waarde van deze inbreng wordt driemaandelijks herzien. Dit gebeurt onder een swap-systeem. Enerzijds neemt de Nationale Bank het goud en de deviezen in ontvangst die het drie maand eerder tegen ECU's had geruild en anderzijds wordt dezelfde dag opnieuw 20 % van de goud- en dollartegoeden afgestaan. De omrekening in ECU's gebeurt op basis van de goud- en dollarkoersen van de zes maanden voorafgaand aan elke swap. Tilde de goudkoers in januari aldus het ECU-tegoed nog op, net zoals het geval was voor de dollarinbreng in april, dan deed het omgekeerde fenomeen zich voor bij de aanpassingen in juli en oktober. In juli daalde het ECU-tegoed wegens de dalende goudkoers, terwijl in september zowel de dalende dollarinbreng als de dalende dollarkoers en goudkoers hiervoor verantwoordelijk waren.

Ander belangrijk element dat de evolutie op de geldmarkt beïnvloedde was de financiering van de Schatkist door de Nationale Bank via het Rentenfonds. De rechtstreekse financieringslijn van de Schatkist is reeds jaren volledig opgenomen (plafond : 37 miljard frank) zodat de Schatkist enkel nog via het Rentenfonds aan bijkomende financiering kan komen. Hiervan werd in 1981 ruimschoots gebruik gemaakt, wat mede mogelijk werd doordat het plafond van de kredietlijn van het Rentenfonds bij de Nationale Bank op 16 februari, 17 april en 23 september telkens met 20 miljard frank werd opgetrokken waardoor het zich eind 1981 op150 miljard frank bevond. Het effectieve beroep van het Rentenfonds op de Nationale Bank steeg op één jaar tijd met 72,4 miljard frank (situatie per 31 december van 1981 t.o.v. 1980). De geldcreatie die uit deze operatie voortvloeide was evenwel minder sterk dan deze die gebeurde door het overnemen van de door de publieke sector ontleende deviezen.

Per saldo, en tevens rekening houdend met de fiduciaire circulatie, bleek dat de eerste maanden van 1981, in de lijn van de in 1980 vastgestelde evolutie, de geldmarkt nog lichtelijk verruimde. Vanaf maart evenwel trad een verkrapping van de markt op

die, op enkele kleine adempauzes na, het verdere jaar bleef voortduren. De verkrapping is te wijten aan het verhoogd ritme waarmede de Nationale Bank vanaf maart moet tussenbeide komen op de wisselmarkt.

Het beroep op de Nationale Bank vanuit de financiële sector lag dan ook heel wat lager in de eerste maanden van het jaar dan in de daaropvolgende. In het eerste trimester beliep het beroep op de Bank 48,4 miljard frank met als laagste maand van het jaar februari (38,4 miljard frank) oplopend tot 84,4 miljard frank in het vierde trimester met als hoogste maand van het jaar december met 91,1 miljard frank (gemiddelde per maand of per trimester van de post handelspapier uit de weekstaten van de Nationale Bank). De mogelijkheid tot herdisconto werd trouwens in de loop van 1981 tot vier maal toe verruimd. Eind februari, mei, augustus en november, ter gelegenheid van de herberekening van de herdiscontoplafonds, werden deze laatste telkens verhoogd met in totaal 8,5 miljard frank, wat weliswaar een minder sterke verhoging inhoudt dan in 1980 (+10,4 miljard frank). Per 1 december bedroeg het globaal bedrag der herdiscontoplafonds met inbegrip van het speciaal H.W.I.-krediet van 13 miljard frank dat in 1981 ongewijzigd bleef, aldus 130,5 miljard frank.

Op de markt van het daggeld bedroeg het daggemiddelde van de verhandelde kapitalen 11,2 miljard frank, een fractie hoger dan in 1980. Piekmaanden (hoger dan dit jaargemiddelde) waren juni, januari, februari en juli. In deze maanden maakte het H.W.I. dankbaar gebruik van het grote aanbod op deze markt om een deel van zijn activiteiten te financieren.

Over het gehele jaar genomen kon het Herdisconterings- en Waarborginstituut zijn activiteit evenwel minder via de daggeldmarkt financieren dan in 1980. Samen met een belangrijke daling van het door kopers opgenomen papier was dit er de oorzaak van dat het H.W.I. in veel sterkere mate beroep moest doen op de Nationale Bank dan in voorgaande jaren. Waar het totaal van de activiteiten in 1980 en 1979 respectievelijk voor 28 % en 27 % buiten de Nationale Bank om kon gefinancierd worden liep dit percentage terug tot 18 % in 1981 (berekend op basis van de daggemiddelden in miljarden frank).

Het aanbod van papier door het H.W.I. ingewilligd lag hoger dan in 1980 (497,2 miljard frank tegenover 436 miljard frank). Het was uitsluitend het bankwaardig papier dat hiervoor verantwoordelijk was, daar waar het ingewilligd aanbod van niet-bankwaardig papier sterk daalde. De vraag naar papier door het H.W.I. ingewilligd kende evenwel een teruggang (95,2 miljard frank tegenover 119,3 miljard frank). Hierin was de teruggang van het bankwaardig papier miniem, maar vond het niet-bankwaardig papier heel wat minder kopers.

4. — *Verloop van de geldhoeveelheid.*

De aangroei van de geldhoeveelheid en van de andere verbintenissen der overwegend geldscheppende instellingen die in 1980 aan een vertraging toe was, versnelde opnieuw in 1981 (+146,7 miljard frank in 1981 tegenover +96,8 en +116,3 miljard frank respectievelijk in 1980 en 1979). Was de stijging aan bijna alle onderverdelingen te wijten dan was hij toch meer uitgesproken bij de eigenlijke geldhoeveelheid (+17,3 miljard frank tegenover +1,6 miljard frank) en bij de andere

verbintenissen tegenover bedrijven en particulieren in buitenlandse valuta's (+49,7 miljard frank tegenover +16,3 miljard frank). Enkel de verbintenissen op meer dan één jaar (deposito's, kasbons en obligaties) kenden in 1981 een minder sterke stijging (+41,7 miljard frank tegenover +45,9 miljard frank).

Een aantal tegenposten van de beschouwde ontwikkeling vergrootten in aanzienlijke mate. Enerzijds was er de forse toename (sterker dan in 1980) van de post transacties met het buitenland. De geldvernietiging voortvloeiend uit het lopend saldo en de kapitaalstransacties van bedrijven en particulieren met het buitenland liep op van 190 miljard frank in 1980 naar 296 miljard frank in 1981.

Eveneens sterk toegenomen is de geldschepping ten behoeve van de overheid : +359,8 miljard frank in 1981 tegenover 265 miljard frank in 1980. Ten overstaan van 1978 is de geldschepping ten behoeve van de overheid meer dan verdrievoudigd. Het grootste deel van deze stijging is te wijten aan de deviezen die, door de overheid geleend, bij de Nationale Bank worden omgewisseld, maar gedeeltelijk gaat het hier eveneens om binnenlandse monetaire financiering. De monetaire financiering van het overheidstekort lag in 1981 trouwens veel hoger dan in 1980 : 64,5 % van de stijging van de werkelijke Rijksschuld vertegenwoordigt rechtstreekse monetaire financiering tegenover slechts 40 % in 1980.

De tegenpost discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten waarvan de aangroei in 1980 sterk vertraagd was ten opzichte van 1979, groeide in 1981 nauwelijks meer aan dan in 1980 (+82 miljard frank tegenover +80 miljard frank).

De totale geldhoeveelheid (chartaal geld, monetaire kasmiddelen in het bezit van bedrijven en particulieren en giraal geld in bezit van de overheid) die zich eind 1980 op ongeveer hetzelfde niveau bevond als eind 1979, nam in 1981 (eind december) toe met 34,4 miljard frank of 3,96 %. De toename was toe te schrijven aan het chartaal geld en aan het girale geld in het bezit van bedrijven en particulieren, terwijl het giraal geld in het bezit van de overheid, net als in 1980, een lichte teruggang vertoonde.

5. — *Financiële activa.*

De toename van de financiële activa in het bezit van particulieren en bedrijven (exclusief de financiële instellingen, inclusief de overheidsbedrijven) namen in 1981 met 591,5 miljard frank toe of beduidend meer dan in 1980 (+447,9 miljard frank).

In tegenstelling met 1980 namen de activa op korte termijn relatief sterker toe dan deze op lange termijn. Bij de activa in Belgische frank bedroeg de toename van de activa op ten hoogste een jaar 154,7 miljard frank (119 miljard frank in 1980) of 42,4 % van de totale toename der activa in Belgische frank (tegenover 31,6 % in 1980). Wegens de omgekeerde rentestructuur die in grote delen van beide jaren geobserveerd werd had men dit fenomeen van relatief sterkere groei der activa op korte termijn reeds in 1980 verwacht, maar deze rentesituatie liet zich blijkbaar pas voorgoed gelden in 1981 met betrekking tot de vorming van de financiële activa.

De financiële activa in buitenlandse valuta namen in 1981 nog sterker toe dan in 1980 (+166,5 miljard frank tegenover +75,9 miljard frank). Ook hier bleken de

deposito's een belangrijkere toename te kennen dan de effecten (+123,9 miljard frank tegenover +43,6 miljard frank).

De procentuele verhouding van de aangroei van de activa in vreemde deviezen ten opzichte van de totale aangroei der activa neemt trouwens van jaar tot jaar toe : in 1978 en 1979 bedroeg het aandeel nog 4,9 % oplopend tot 16,4 % in 1980 en tot 28,1 % in 1981. En het is vooral aan de aangroei van de deposito's in vreemde munten dat dit te wijten is : van 11,7 % in 1980 naar 20,7 % in 1981 ten opzichte van de totale aangroei der activa.

De financiële activa door bedrijven en particulieren aangehouden bij de nationale financiële instellingen namen in 1981 met 319 miljard frank toe tegenover een toename met 258,7 miljard frank in 1980. De activa op meer dan een jaar namen minder sterk toe dan in 1980 (+169,5 miljard frank tegenover +193,7 miljard frank), terwijl de activa op ten hoogste een jaar een veel sterkere stijging kende, zodat opnieuw het stijgingsniveau van 1979 wordt bereikt (+65,0 miljard frank in 1980 en +149,5 miljard frank in 1981).

Bij de hoofdzakelijk geldscheppende instellingen is de sterkste stijging te noteren bij de activa op ten hoogste één jaar, aangehouden bij de banken (+95,3 miljard frank in 1981 tegenover +47,5 miljard frank in 1980). De activa aangehouden bij de financiële instellingen van de overheidssector groeiden aan ongeveer hetzelfde tempo als in 1980, ook hier onder te verdelen in een sterkere aangroei van de korte termijnactiva en een tragere groei voor de activa op meer dan één jaar. Bij de private spaarkassen zette de daling van de financiële activa op ten hoogste één jaar (—2,1 miljard frank in 1980) zich om in een positieve groei (+23,8 miljard frank in 1981), terwijl ook bij deze instellingen de lange-termijnactiva een minder sterke groei te zien geven dan in 1980 (+31,2 miljard frank tegenover +39,6 miljard frank).

Bovengeschetste evolutie kon niet verhinderen dat in het totaal der financiële activa van bedrijven en particulieren het aandeel van de activa op ten hoogste één jaar verder daalde. Deze dalende tendens begon in 1976, slechts even onderbroken door een stabilisatie in 1979. Waar het aandeel van de activa op ten hoogste één jaar in 1975 nog 75 % bedroeg zakte deze in 1980 tot 68,1 % en in 1981 tot 66,4 %.

6. — *Financiële verplichtingen.*

De financiële verplichtingen van bedrijven en particulieren, die in 1980 minder sterk aangroeiden dan in 1979, herpakten zich enigszins in 1981, al ligt hun aangroei nog onder deze van 1979, een topjaar weliswaar (+272 miljard frank in 1981 tegenover +247 en +307 miljard frank respectievelijk in 1980 en 1979).

Zoals in 1980 was de stijging van de verplichtingen aangegaan door de particulieren minder sterk dan in het voorgaand jaar. De verplichtingen op korte termijn kenden zelfs een teruggang (—11 miljard frank in 1981 tegenover +6 miljard frank in 1980). De verplichtingen op lange termijn kenden een minder sterke stijging dan voorgaand jaar (+47 miljard frank tegenover +80 miljard frank), waardoor hun aangroei onder het peil van de vijf voorgaande jaren komt te liggen.

De onzekerheid over de verdere evolutie van ofwel hun loon ofwel hun tewerkstelling en de benarde economische toestand, die maar geen tekenen te zien gaf van echte heropleving, heeft samen met de hoge korte- en langetermijnintrestvoeten de particulieren tot grote voorzichtigheid gemaand om financiële verplichtingen aan te gaan.

De factoren hoge hypothecaire rente en onzekere financiële toekomst vertaalden zich in een beduidend minder sterke aangroei van de huisvestingskredieten. De afbetalingskredieten kenden zelfs een teruggang, wat de weerspiegeling is van de zwakke vraag naar duurzame consumptiegoederen, in het bijzonder de auto's en de beroepskredieten, die reeds in 1980 een negatieve groei kenden, vertoonden datzelfde fenomeen dit jaar.

De financiële verplichtingen der bedrijven daarentegen stegen sneller dan de voorgaande jaren, na een iets minder sterke groei in 1980 ten opzichte van 1979 (+236 miljard frank, +161 miljard frank en +177 miljard frank respectievelijk in 1981, 1980 en 1979). De verplichtingen op korte termijn gaven een veel sterkere stijging te zien dan in 1980 (+114 miljard frank tegenover +68 miljard frank) terwijl ook de aangroei van de lange termijnverplichtingen fors toenam (+112 miljard frank tegenover +93 miljard frank). De aangroei van de verplichtingen, zowel op korte als op lange termijn is hiermee op een hoger niveau gekomen dan de zeven voorgaande jaren.

De middelen waarover de vennootschappen beschikten om hun bruto kapitaalvorming te financieren zijn in 1981, in verhouding tot het bruto nationale produkt, gedaald, net zoals trouwens in 1980. De bruto binnenlandse kapitaalvorming in procent van het bruto nationaal produkt bleef ten opzichte van 1980 ongeveer stabiel, wat de vennootschappen verplichtte tot een verhoging van haar verplichtingen. Deze sterkere stijging dan voorgaande jaren gebeurde in belangrijkere mate dan in 1980 op korte termijn bij Belgische financiële instellingen en op langlopende termijn tegenover het buitenland.

Het totaal der verplichtingen van bedrijven en particulieren bij Belgische financiële instellingen nam trouwens beduidend minder sterk toe dan in de zes voorafgaande jaren. In 1981 bedroeg de stijging 138,7 miljard frank tegenover 180,2 miljard frank in 1980. De minder sterke stijging deed zich voor zowel bij de geldscheppende als bij de andere financiële instellingen. Vooral de nieuwe verplichtingen ten overstaan van de Algemene Spaar- en Lijfrentekas, de private spaarkassen en de openbare kredietinstellingen gespecialiseerd in beroepskrediet lagen een stuk lager dan een jaar voordien.

*
* *

Financiële Activa (a)

(Veranderingen in miljarden franken)

JAARTAL	Activa in Belgische franken			Activa in buitenlandse valuta's			Andere activa (c)	Eind-totaal
	voor ten hoogste een jaar	voor meer dan een jaar	Totaal	Deposito's	Effecten (b)	Totaal		
1972	+168,0	+ 64,0	+232,0	— 2,0	+ 33,0	+ 31,0	+ 13,0	+276,0
1973	+171,3	+ 81,9	+253,2	+ 5,4	+ 25,7	+ 31,1	— 3,9	+280,4
1974	+174,6	+ 96,3	+270,9	+ 13,2	+ 13,8	+ 27,0	— 8,3	+289,6
1975	+216,5	+112,9	+329,4	+ 7,5	+ 32,5	+ 40,0	— 10,4	+359,0
1976 (d)	+237,5	+151,0	+388,5	+ 10,0	+ 14,2	+ 24,2	+ 46,1	+458,8
1977 (d)	+185,6	+222,9	+408,5	+ 18,9	+ 16,7	+ 35,6	+ 4,7	+448,8
1978 (d)	+221,2	+169,0	+390,2	+ 1,3	+ 20,2	+ 21,5	+ 36,2	+447,9
1979 (d)	+178,1	+205,6	+383,7	+ 20,3	+ 11,3	+ 31,6	+ 46,6	+461,9
1980 (d)	+119,0	+257,8	+376,8	+ 54,2	+ 21,7	+ 75,9	+ 9,1	+461,8
1981 (d)	+154,7	+209,8	+364,5	+122,9	+ 43,6	+166,5	+ 60,5	+591,5

(a) In het bezit van particulieren en bedrijven (exclusief de financiële instellingen), inclusief de overheidsbedrijven en sommige financiële instellingen die in 1976 onmogelijk konden worden uitgeschakeld : instellingen voor verzekering op het leven en tegen arbeidsongevallen, pensioenfondsen.

(b) Nettoaankopen door ingezetenen van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie; het aandeel van de Luxemburgse besparing in deze nettoaankopen is weinig belangrijk.

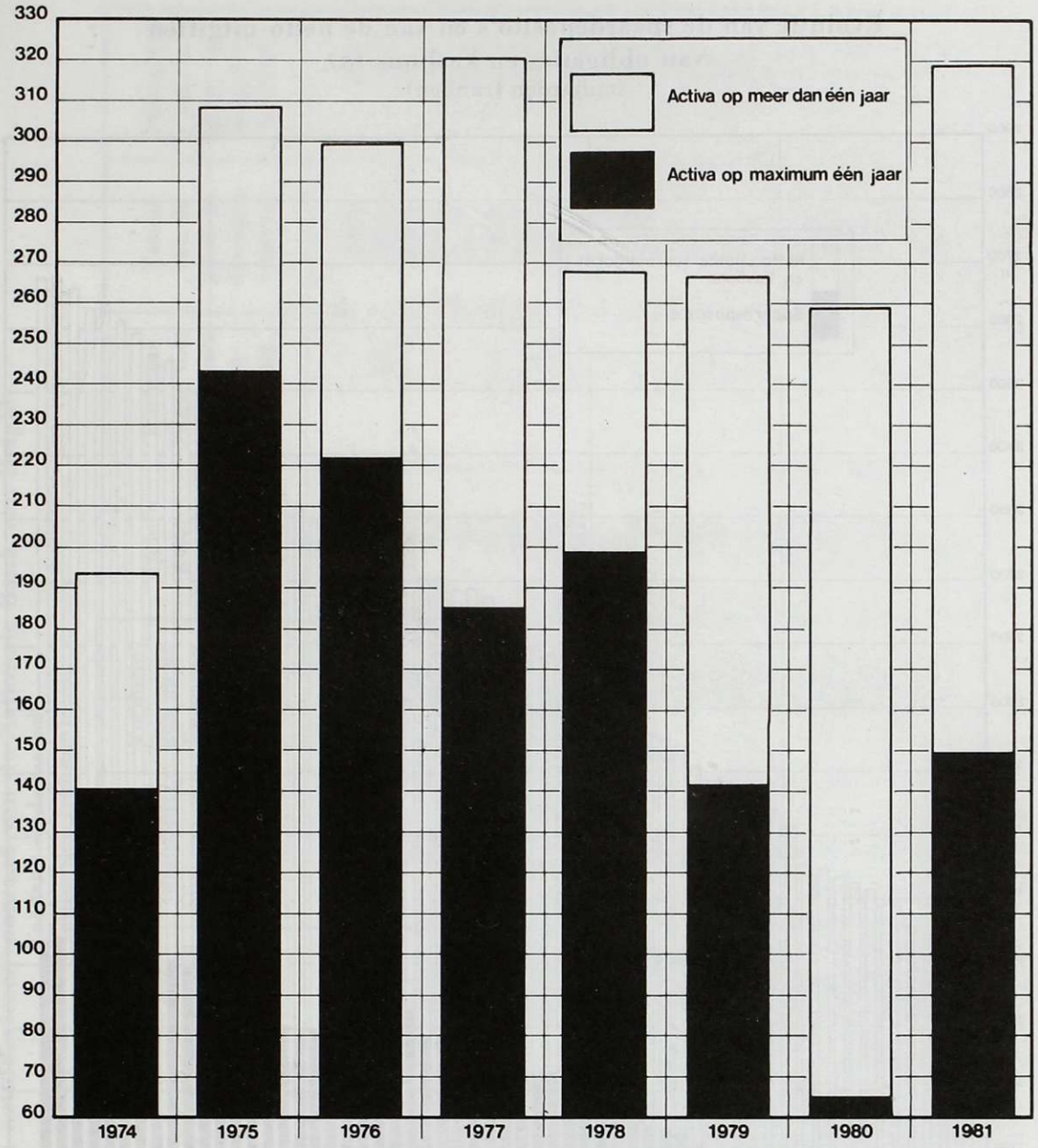
(c) Activa waarvan de indeling in Belgische franken of in buitenlandse valuta's niet bekend is of geen zin heeft. Het betreft namelijk de netto commerciële vorderingen op het buitenland in handen van de bedrijven en de directe investeringen in het buitenland.

(d) Voorlopige gegevens.

Bron : Nationale Bank van België.

Financiële activa van bedrijven en particulieren (a)

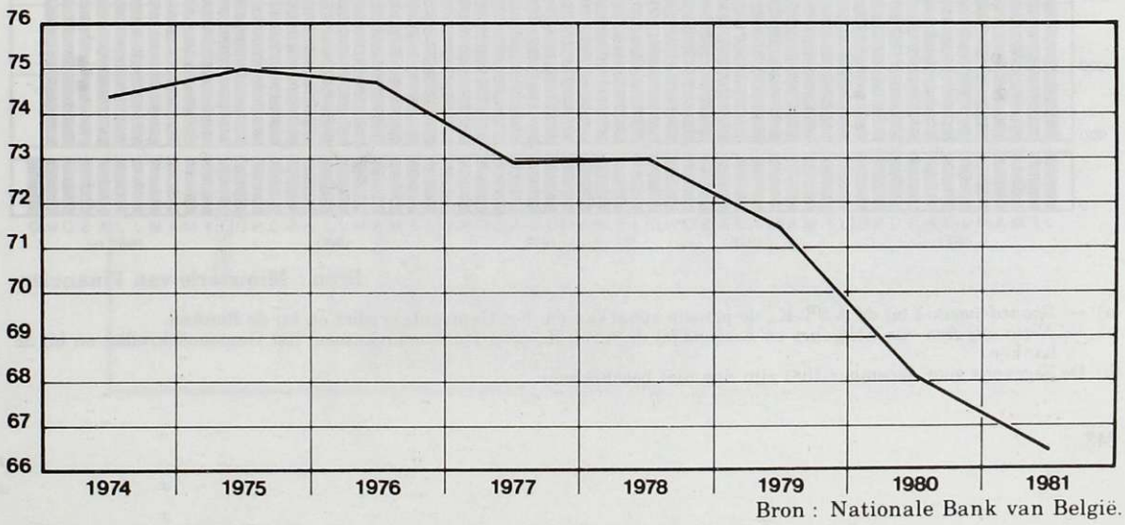
(variatie in miljarden franken)

Bron : Nationale Bank van België.

Aandeel van de activa op ten hoogste één jaar in het totaal der financiële activa van bedrijven en particulieren (a)

(%)

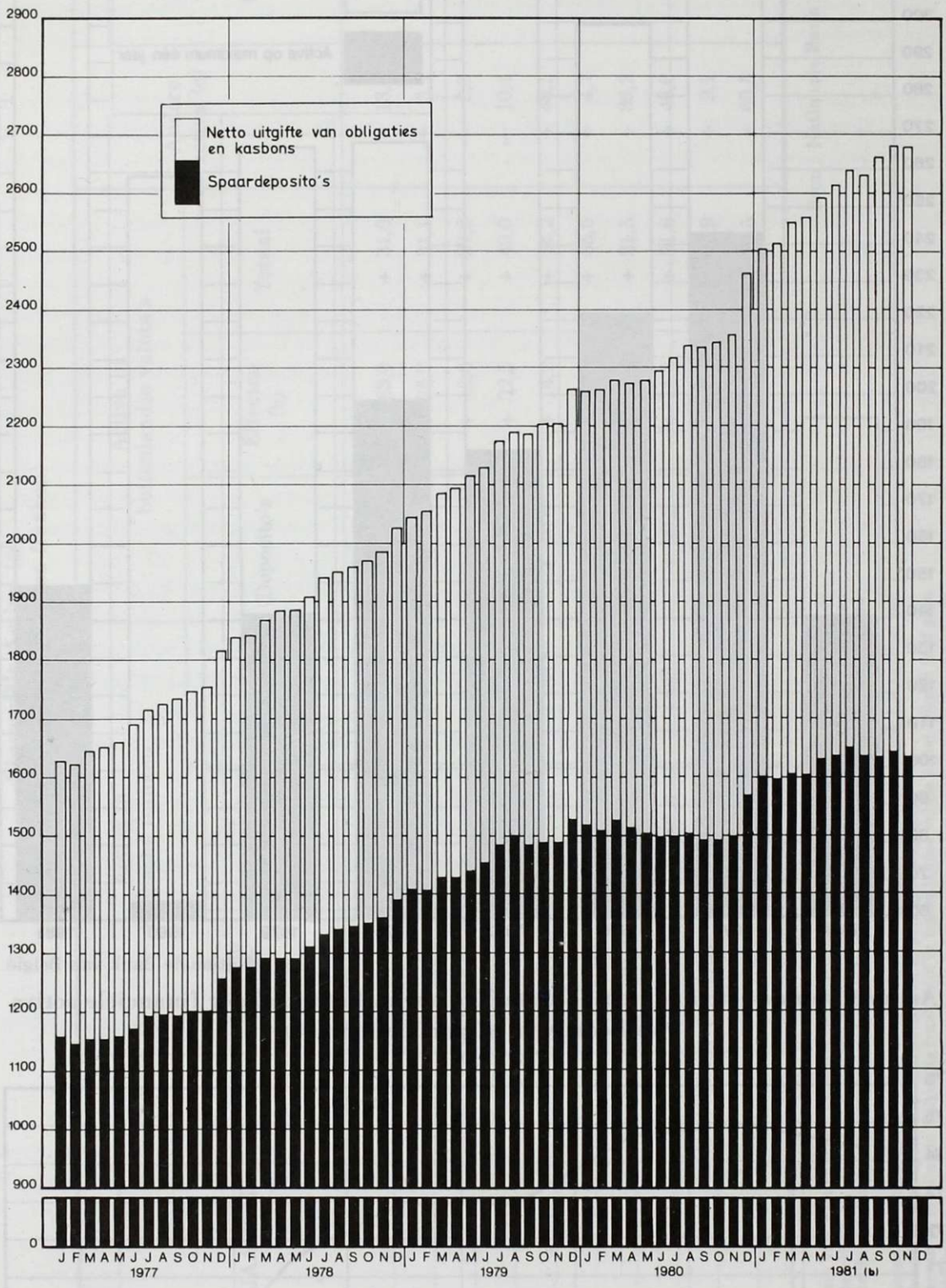

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Activa in Belgische franken en in vreemde munt bij de nationale financiële instellingen met uitsluiting van de instellingen voor verzekering op het leven en tegen arbeidsongevallen, en pensioenfondsen.

Evolutie van de spaardeposito's en van de netto-uitgiften van obligaties en kasbons (a)

(miljarden franken)

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) — *Spaardeposito's* bij de A.S.L.K., de private spaarkassen, het Gemeentekrediet en bij de Banken.
— *Netto-uitgiften van obligaties en kasbons* bij de A.S.L.K., de private spaarkassen, het Gemeentekrediet en bij de banken.

(b) De gegevens voor december 1981 zijn nog niet beschikbaar.

Goud- en nettodeviezenvoorraad van de Nationale Bank van België

Toestand einde maand
(miljarden franken)

MAAND	Goud-voorraad	Ecu's	Tegoed op het buitenland in buitenlandse geldsoorten	E.E.G. financiële bijstand op middellange termijn	Vorderingen op de Europese Monetaire Overeenkomst	Andere nettotegoeden of verplichtingen	Europees Fonds voor Monetaire Samenwerking	Totaal van de goud- en deviezenreserves	Beweging van de goud- en deviezenreserves
1972 December	75,4	—	52,4	—	52,0	14,5	—	194,3	+ 29,8
1973 December	71,8	—	75,9	—	54,5	14,3	3,5	220,0	+ 25,7
1974 December	71,8	—	95,1	6,5	53,3	2,4	—	229,1	+ 9,1
1975 December	71,8	—	113,7	6,5	58,7	1,7	—	252,4	+ 23,3
1976 December	71,8	—	90,6	6,5	58,9	4,0	—	231,8	— 20,6
1977 December	72,3	—	107,7	6,5	57,7	10,1	—23,4	230,9	— 0,9
1978 December	72,5	—	106,1	—	49,6	20,2	—26,7	221,7	— 9,2
1979 December	58,3	61,1	75,5	—	48,7	16,0	—27,4	232,2	+ 10,5
1980 December	58,2	110,7	114,8	—	48,0	0,6	—	332,3	+100,1
1981 Januari	58,2	112,1	126,6	—	51,5	0,5	—	348,9	+ 16,6
Februari	58,2	81,7	151,2	—	51,0	3,5	—	345,6	— 3,3
Maart	58,2	46,4	137,6	—	50,5	8,9	— 5,5	296,1	— 49,5
April	58,2	59,8	152,0	—	50,3	9,6	—11,8	318,1	+ 22,0
Mei	58,2	58,8	162,6	—	50,5	11,6	— 3,6	338,1	+ 20,0
Juni	58,2	57,7	136,0	—	51,5	12,8	—	316,2	— 21,9
Juli	58,2	49,2	132,6	—	51,5	12,2	—	303,7	— 12,5
Augustus	58,2	48,1	116,9	—	51,0	13,1	—	287,3	— 16,4
September	58,2	47,0	106,8	—	50,9	11,8	—	274,7	— 12,6
Oktober	58,2	36,0	115,7	—	50,9	15,2	—	276,0	+ 1,3
November	58,2	34,8	122,5	—	50,5	9,7	—	275,7	— 0,3
December	58,2	33,6	112,0	—	50,4	22,7	— 2,8	274,1	— 1,6

Bron : Nationale Bank van België.

Totale geldhoeveelheid
(miljarden franken)

EINDE PERIODE	Monetaire kasmiddelen in het bezit van de bedrijven (a) en particulieren					Giraal geld in het bezit van de overheid			Eindtotaal
	Chartaal geld	Giraal geld			Totaal	Bij de overwegend geldscheppende instellingen	Bij de andere financiële instellingen	Totaal	
		Bij de overwegend geldscheppende instellingen	Bij de andere financiële instellingen	Totaal					
	(1)	(2)	(3)	(4) = (2) + (3)	(5) = (1) + (4)	(6)	(7)	(8) = (6) + (7)	(9) = (5) + (8)
1977 Maart	300,4	350,6	42,9	393,5	693,9	30,3	6,6	36,9	**730,8**
Juni	326,9	365,1	47,3	412,4	739,3	30,2	9,1	39,3	**778,6**
September	322,6	354,0	48,2	402,2	724,8	37,6	5,9	43,5	**768,3**
December	333,7	361,1	47,4	408,5	742,2	44,6	4,6	49,2	**791,4**
1978 Maart	327,1	370,9	50,1	421,0	748,1	41,0	6,0	47,0	**795,1**
Juni	355,6	386,4	61,2	447,6	803,2	30,2	16,1	46,3	**849,5**
September	344,7	375,2	57,1	432,3	777,0	36,8	8,7	45,5	**822,5**
December	354,9	380,3	54,9	435,2	790,1	40,1	6,0	46,1	**836,2**
1979 Maart	351,4	383,8	59,7	443,5	794,9	35,3	7,4	42,7	**837,6**
Juni	374,5	405,8	65,3	471,1	845,6	38,0	12,7	50,7	**896,3**
September	356,5	374,0	66,8	440,8	797,3	33,8	9,0	42,8	**840,1**
December	364,5	384,5	67,7	452,2	816,6	44,5	7,6	52,1	**868,7**
1980 Maart	352,8	369,4	62,6	432,0	784,8	39,4	8,8	48,2	**833,0**
Juni	371,1	396,0	73,6	469,6	841,7	37,7	16,3	54,0	**895,7**
September	358,9	377,1	76,5	453,6	812,5	36,7	11,7	48,4	**860,9**
December	370,8	381,6	69,6	451,2	822,0	41,9	5,6	47,5	**869,5**
1981 Maart	362,1	388,4	72,0	460,4	822,5	36,4	7,3	43,7	**866,2**
Juni	385,2	436,2	81,9	518,1	903,3	38,3	10,2	48,5	**951,8**
September	368,4	381,9	83,9	465,8	834,2	37,5	10,0	47,5	**881,7**
December (c)	378,2	396,1	85,9	482,0	860,2	36,5	7,2	43,7	**903,9**

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Privé-bedrijven die geen monetaire verbintenissen hebben, financiële instellingen van de overheidssector die geen monetaire verbintenissen hebben, en overheidsbedrijven.
(b) Nieuwe reeks. De afwijking t.o.v. de oude reeks is toe te schrijven aan de meer preciese gegevens over de tegoeden der buitengewone rekenplichtigen van de Schatkist bij het B.P.C.
(c) Voorlopige gegevens.

Geldhoeveelheid bij de overwegend geldscheppende instellingen

(miljarden franken)

EINDE PERIODE	Monetaire kasmiddelen in het bezit van de bedrijven (a) en particulieren								Giraal geld in het bezit van de overheid	Eindtotaal
	Chartaal geld			Giraal geld				Totaal		
	Biljetten en munten van de Schatkist	Biljetten van de Nationale Bank van België	Chartale geldhoeveelheid	Bij de Nationale Bank van België	Bij de overheidsinstellingen	Bij de banken	Totaal			
	(b) (1)	(2)	(c) (3)	(d) (4)	(e) (5)	(6)	(7) = (4) tot (6)	(8) = (3) + (7)	(f) (9)	(10) = (8) + (9)
1977 Maart	11,2	302,0	304,4	0,7	85,5	268,6	354,8	659,2	30,3	689,5
Juni	11,5	330,2	331,8	0,6	91,6	278,0	370,2	702,0	30,2	732,2
September	11,5	323,7	326,6	0,9	86,0	271,6	358,5	685,1	37,6	722,7
December	11,7	335,4	339,2	0,5	86,0	278,6	365,1	704,3	44,6	748,9
1978 Maart	11,6	328,6	331,5	0,5	89,7	284,9	375,1	706,6	41,0	747,6
Juni	11,9	359,5	361,0	0,7	86,7	303,1	390,5	751,5	30,2	781,7
September	12,0	346,4	349,3	0,5	85,4	293,0	378,9	728,2	36,8	765,0
December	12,2	359,9	360,9	0,8	91,5	291,7	384,0	744,9	40,0	784,9
1979 Maart	12,1	353,5	356,4	0,5	88,9	298,5	387,8	744,2	35,3	779,5
Juni	12,4	380,1	381,6	1,0	97,3	312,0	410,3	791,9	38,1	830,0
September	12,5	358,9	361,3	0,7	87,0	290,2	377,9	739,2	33,9	773,1
December	12,7	371,8	371,8	0,7	91,3	296,8	388,8	760,6	44,1	804,7
1980 Maart	12,7	357,6	359,0	0,8	91,5	281,7	374,0	733,0	39,4	772,4
Juni	13,9	377,6	378,8	1,2	98,9	300,8	400,9	779,7	37,7	817,4
September	14,7	361,0	365,0	1,2	90,1	290,6	381,9	746,9	36,7	783,6
December	14,7	376,1	378,9	0,4	91,8	293,7	385,9	764,8	41,9	806,7
1981 Maart	14,7	364,4	368,5	0,8	92,4	300,5	393,7	762,2	36,3	798,5
Juni	15,3	389,9	393,0	0,8	109,1	332,4	442,3	835,3	38,3	873,6
September	15,4	369,6	374,7	0,6	90,4	296,8	387,8	762,5	37,0	799,5
December (h)	15,7	382,2	385,8	0,8	94,0	306,9	401,7	787,5	36,5	824,0

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Privé-bedrijven andere dan overwegend geldscheppende, financiële instellingen van de overheidssector die geen overwegend geldscheppende instellingen zijn, en overheidsbedrijven.
(b) Na aftrek van de biljetten en munten van de Schatkist in het bezit van de Nationale Bank van België.
(c) Totaal van de kolommen (1) en (2), na aftrek van de biljetten en munten van de Schatkist en van de biljetten van de Nationale Bank van België in het bezit van de geldscheppende overheidsinstellingen en de banken.
(d) Het creditsaldo van het Rentenfonds bij de Nationale Bank van België wordt niet beschouwd als giraalgeld.
(e) Bestuur der Postchecks en Gemeentekrediet van België.
(f) De gewone rekening van de Schatkist bij de Nationale Bank van België wordt niet beschouwd als giraalgeld.
(g) Nieuwe reeks. De afwijking t.o.v. de oude reeks is toe te schrijven aan de meer preciese gegevens over de tegoeden der buitengewone rekenplichtigen van de Schatkist bij het B.P.C. (kolom 9).
(h) Voorlopige gegevens.

Oorzaken van de veranderingen in de geldhoeve

(miljarde

PERIODE	Geld-hoeveelheid	Andere verbintenissen tegenover de bedrijven en particulieren (a)			Totaal	Transacties met het buitenland (lopend saldo + kapitaaltransacties van de bedrijven (b) en particulieren)	Vor op de en pa
		In Belgische franken		In buitenlandse valuta's (deposito's voor ten hoogste een jaar)			Disconto kredieten voor-schotten en accep kredieten
		Voor ten hoogste een jaar (deposito's)	Voor meer dan een jaar (deposito's, kasbons en obligaties)				(d)
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5) = (1) tot (4) = (6) tot (16)	(6)	(7)
1978	+43,4	+64,9	+19,3	— 6,0	**+121,6**	— 63,2	+ 71,8
1979	+19,8	+62,8	+25,7	+ 8,0	**+116,3**	—168,3	+142,6
1980	+ 1,6	+33,0	+45,9	+16,3	**+ 96,8**	—190,2	+ 79,7
1981 (k)	+17,3	+38,0	+41,7	+49,7	**+146,7**	—296,1	+ 81,9
1978 1e kwartaal	+ 6,1	+27,0	+ 4,0	— 3,5	**+ 33,6**	— 8,1	— 17,1
2e kwartaal	+34,2	— 2,4	+ 8,1	— 0,9	**+ 39,0**	— 14,4	+ 38,6
3e kwartaal	—16,8	+19,2	+ 3,8	+ 0,7	**+ 6,9**	— 35,2	+ 20,7
4e kwartaal	+19,9	+21,1	+ 3,4	— 2,3	**+ 42,1**	— 5,5	+ 29,5
1979 1e kwartaal	— 5,4	+28,6	+ 6,9	+ 1,1	**+ 31,2**	— 40,1	+ 1,5
2e kwartaal	+50,5	+ 3,6	+ 5,9	+ 3,8	**+ 63,8**	— 26,7	+ 54,0
3e kwartaal	—56,9	+16,6	+ 6,4	+ 1,7	**— 32,2**	— 51,2	+ 25,4
4e kwartaal	+31,6	+14,0	+ 6,5	+ 1,4	**+ 53,6**	— 50,3	+ 61,7
1980 1e kwartaal	—32,2	+32,2	+ 6,5	+ 9,1	**+ 15,6**	— 59,6	+ 0,7
2e kwartaal	+44,9	—14,5	+12,4	+ 3,1	**+ 45,9**	— 41,6	+ 31,2
3e kwartaal	—33,8	+ 4,6	+16,8	— 1,2	**— 13,6**	— 59,8	+ 3,0
4e kwartaal	+23,1	+11,8	+10,2	+ 5,4	**+ 50,5**	— 29,6	+ 40,5
1981 1e kwartaal	— 8,2	+13,6	+19,7	+13,9	**+ 39,0**	— 82,3	+ 9,5
2e kwartaal	+75,1	+ 9,1	+ 8,7	+15,0	**+107,9**	— 47,7	+ 17,2
3e kwartaal	—74,1	+ 4,7	+ 4,6	+14,0	**— 50,8**	— 84,9	+ 16,1
4e kwartaal	+24,5	+10,6	+ 8,7	+ 6,8	**+ 50,6**	— 81,2	+ 39,1

(a) Incl. de « andere verbintenissen » — in de vorm van deposito's, kasbons en obligaties — tegenover de financiële instellingen die geen overwegend geldscheppende instellingen zijn.
(b) Privé-bedrijven andere dan overwegend geldscheppende, financiële instellingen van de overheidssector die geen overwegend geldscheppende instellingen zijn, en overheidsbedrijven.
(c) Privé-bedrijven die geen financiële instellingen zijn, overheidsbedrijven, instellingen voor verzekering op het leven en tegen arbeidsongevallen en pensioenfondsen.
(d) Verandering in het opgenomen bedrag van de discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten (excl. de wissels die dienen om commerciële vorderingen op het buitenland te mobiliseren) die oorspronkelijk door de overwegend geldscheppende instellingen verleend werden.
(e) Inclusief de certificaten voor ten hoogste een jaar van de overheidsbedrijven.
(f) Het gaat om een netto herfinanciering : kredieten bij hun oorsprong door de overwegend geldscheppende instellingen verleend en door hen geherfinancierd bij andere financiële instellingen *min* kredieten bij hun oorsprong door laatstgenoemde instellingen verleend en door hen geherfinancierd bij de overwegend geldscheppende instellingen.
(g) Incl. het Wegenfonds, na aftrek van de gewone rekening van de Schatkist bij de Nationale Bank van België.
(h) Incl. de instellingen van de sociale verzekering en na aftrek van de niet-monetaire verbintenissen tegenover de andere overheden.
(i) Na aftrek van de verbintenissen tegenover financiële instellingen die geen overwegend geldscheppende instellingen zijn, in een andere vorm dan deposito's of kasbons en obligaties.
(j) Nieuwe reeks vanaf 1978.
(k) Voorlopige gegevens.

l bij de overwegend geldscheppende instellingen
ken)

en ven (c) eren	Herfinanciering buiten de overwegend geldscheppende instellingen (stijging : -) (f)		Geldschepping ten behoeve van de overheid		Tegeldemaking van overheidspapier		Vorderingen op financiële instellingen andere dan overwegend geldscheppende	Diversen
Obligaties	van commerciële vorderingen op het buitenland	van disconto- en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren	Staat	Andere overheden	aankoop op de markt door de overwegend geldscheppende instellingen	door tussenkomst van het Rentenfonds		
(e)			(g)	(h)			(i)	(j)
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)
+ 6,0	+ 1,4	—10,5	+111,0	+13,7	—26,5	— 4,9	+ 2,1	— 8,9
— 0,2	— 7,7	— 1,0	+153,7	+31,8	—44,5	+ 5,8	— 0,5	+ 3,6
+ 6,8	—13,4	— 4,0	+264,9	— 1,6	—30,1	—14,8	+12,5	—13,0
— 4,3	+ 0,3	+ 2,3	+359,8	— 1,3	—25,6	— 9,7	+58,1	—18,7
+ 2,9	— 2,7	+ 1,3	+ 60,5	+ 6,6	— 6,2	—10,4	+ 2,0	+ 4,8
+ 3,3	+ 1,9	— 6,9	+ 46,1	—16,0	— 7,7	+ 8,1	— 2,9	—11,1
— 0,6	+ 5,4	+ 1,5	+ 3,2	+15,2	— 5,6	— 1,1	+ 5,1	— 1,7
+ 0,4	— 3,1	+14,6	+ 1,2	+ 8,0	— 7,0	+ 8,2	— 2,0	— 1,0
— 1,5	— 1,4	— 3,1	+ 81,9	— 1,1	— 5,0	—11,8	+ 5,7	+ 6,2
—	— 4,0	— 3,9	+ 55,4	+13,6	—17,4	+ 2,3	— 2,3	— 7,2
+ 0,7	— 0,2	— 2,4	+ 10,1	— 3,0	—10,0	+ 2,8	— 0,4	— 4,0
+ 0,6	— 2,1	+ 8,4	+ 6,5	+22,3	—12,1	+12,4	— 2,1	+ 8,2
— 1,1	— 2,9	— 1,8	+113,0	— 9,7	— 9,0	— 4,9	+ 0,4	— 9,5
+ 3,3	— 3,3	— 1,4	+ 66,9	+ 1,2	— 3,6	— 4,0	— 3,0	+ 0,2
+ 2,0	— 2,8	— 5,8	+ 58,4	+ 0,2	— 9,7	— 6,1	+ 2,9	+ 4,1
+ 2,6	— 4,5	+ 5,1	+ 26,6	+13,5	— 7,6	+ 0,2	+ 0,8	+ 2,9
— 1,3	— 0,1	+ 0,7	+125,5	— 7,2	— 5,3	— 4,2	+ 7,0	— 3,3
— 1,7	+ 2,2	+ 3,0	+145,2	+ 8,0	— 2,4	+ 2,4	+15,0	—33,3
— 3,0	— 2,6	— 0,4	+ 23,1	— 8,6	— 8,6	— 6,2	+22,1	+ 2,2
+ 1,7	+ 0,8	— 1,0	+ 66,0	+ 6,5	— 9,3	— 1,7	+14,0	+15,7

Bron : Nationale Bank van België.

Benaderende indeling van de totale verplichtingen van bedrijven en particulieren naar debiteur en duur

(veranderingen in miljarden franken)

JAARTAL	Bedrijven			Particulieren			Algemeen totaal
	Korte termijn	Lange termijn	Totaal	Korte termijn	Lange termijn	Totaal	
1974	+ 58	+ 81	+139	+ 5	+ 41	+ 46	+185
1975	+ 75	+ 84	+159	+ 9	+ 46	+ 55	+214
1976	+ 62	+109	+171	+ 26	+ 74	+100	+271
1977	+ 83	+ 88	+171	+ 23	+ 79	+102	+273
1978	+ 42	+113	+155	+ 16	+ 97	+113	+268
1979	+ 90	+ 87	+177	+ 21	+109	+130	+307
1980	+ 68	+ 93	+161	+ 6	+ 80	+ 86	+247
1981	+114	+122	+236	— 11	+ 47	+ 36	+272

Bron : Nationale Bank van België.

Verplichtingen van de bedrijven en particulieren tegenover de Belgische financiële instellingen

(veranderingen in miljarden franken)

JAAR-TAL	Geld-scheppende instellingen	Andere financiële instellingen						Algemeen totaal
		Openbare kredietinstellingen gespecialiseerd in		A.S.L.K.	Privé-spaar-kassen	Diversen	Totaal	
		het beroeps-krediet	het huis-vestings-krediet					
1974	+ 52,4	+ 28,6	+ 9,6	+ 18,6	+ 21,9	— 0,3	+ 78,4	+130,8
1975	+ 74,4	+ 29,5	+ 12,3	+ 20,9	+ 25,8	+ 0,2	+ 88,7	+163,1
1976	+ 89,7	+ 35,6	+ 18,7	+ 31,7	+ 36,1	+ 0,1	+122,2	+211,9
1977	+111,0	+ 26,8	+ 24,9	+ 28,2	+ 27,3	— 0,2	+107,0	+218,0
1978	+ 76,1	+ 30,5	+ 27,4	+ 33,6	+ 37,5	+ 0,6	+129,6	+205,7
1979	+138,8	+ 36,4	+ 27,5	+ 32,4	+ 32,8	+ 0,6	+129,7	+268,5
1980	+ 79,5	+ 31,5	+ 35,6	+ 19,3	+ 14,9	+ 0,6	+100,7	+180,2
1981	+ 73,0	+ 20,2	+ 33,5	+ 4,1	+ 8,2	— 0,3	+ 65,7	+138,7

Bron : Nationale Bank van België.

Bedrijvigheid van het H.W.I.

Daggemiddelden der wissels in omloop
(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Wisselportefeuille van het H.W.I.	21,7	24,8	21,0	44,2	38,9	54,9	73,2	67,2	79,4
waaronder bij de N.B.B. herdisconteerd	*16,5*	*26,3*	*9,1*	*38,6*	*32,8*	*48,6*	*67,4*	*60,3*	*73,1*
Daggeldleningen van het H.W.I.	*4,8*	*4,2*	*10,4*	*4,6*	*5,5*	*4,7*	*4,8*	*4,4*	*4,4*
Omloop der door het H.W.I. verkochte of geplaatste wissels	15,5	14,1	23,3	20,9	25,8	27,4	19,6	16,4	9,8
Totale omloop der wissels verhandeld door het H.W.I.	37,2	38,9	44,3	65,1	64,7	82,2	92,8	83,7	89,2

Bron : Herdiscontering- en Waarborginstituut.

(a) De interbankleningen voor een bedrag van 1,1 miljard frank inbegrepen.

Evolutie van de voornaamste balansposten van het Rentenfonds

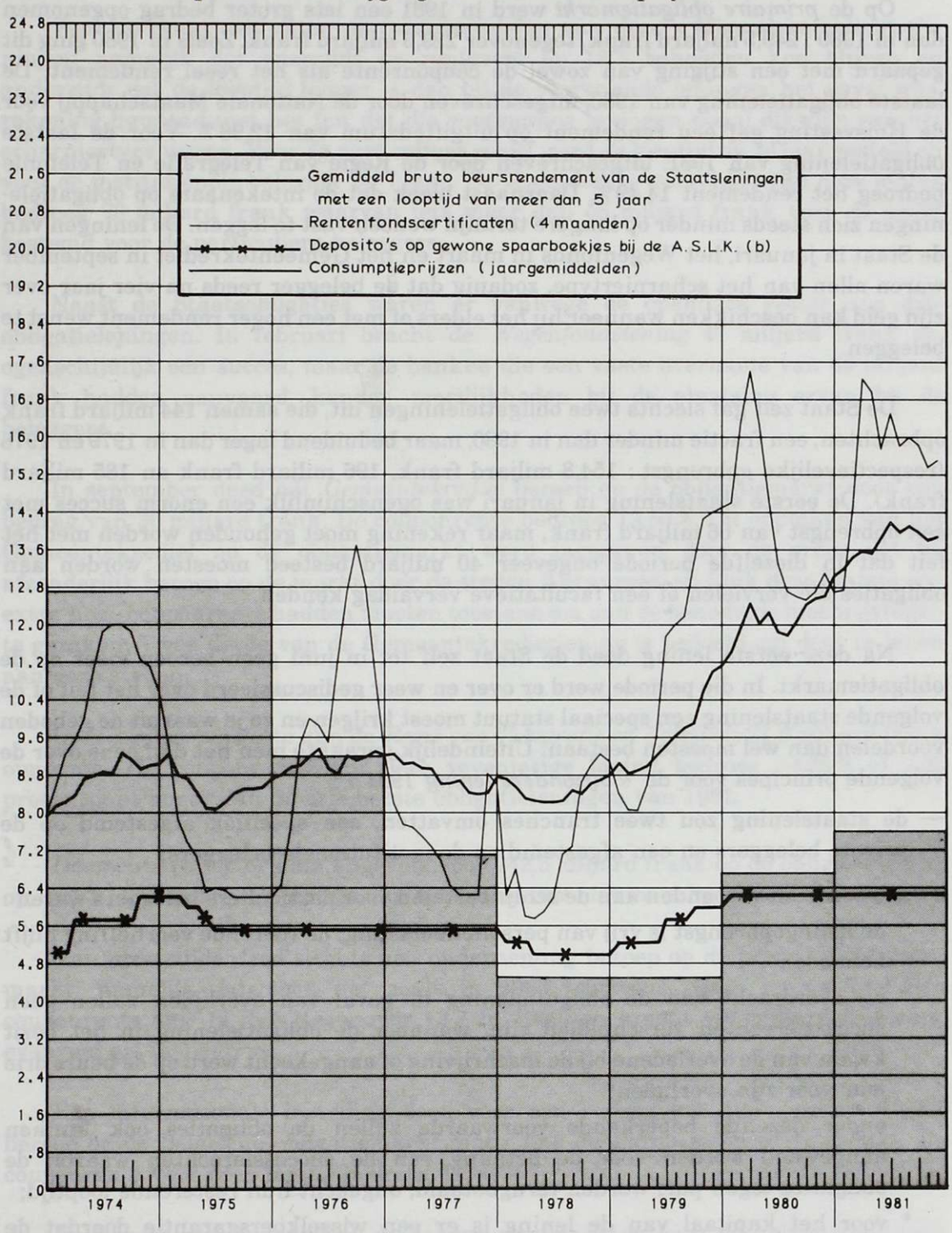
Toestand einde jaar

OMSCHRIJVING	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Financiering (miljoenen franken) :									
— Opgenomen daggeld	8 040	—	284	—	—	—	—	—	—
— Uitstaande certificaten van het Rentenfonds	12 745	18 086	20 084	15 668	6 995	5 165	7 114	18 342	28 006
— Voorschotten van de N.B.B. :									
— gewone	20	—	2 937	3 624	7 387	13 920	23 179	9 859	—
— speciale	—	—	—	—	2 800	15 950	52 450	77 125	149 540
Totaal ...	**20 805**	**18 086**	**23 305**	**18 292**	**17 182**	**35 035**	**82 743**	**105 326**	**177 546**
Effectenportefeuille (miljoenen franken) :									
— Genoteerde effecten (a)	15 744	12 154	17 935	14 867	17 494	22 295	33 134	29 726	25 154
— Schatkistcertificaten :									
— reeks B	9 094	9 094	6 000	6 000	—	—	—	—	—
— overige certificaten	—	—	—	1 350	2 800	15 950	52 450	77 125	151 925

(a) Nominale waarde.

Bron : Rentenfonds.

Ontwikkeling van de rentepercentages van enkele beleggingen in Belgische franken die open staan voor het publiek vergeleken met de gemiddelde jaarlijkse procentuele stijging der kleinhandelsprijzen (a)

Bronnen : Beurscommissie;
Algemene Spaar- en Lijfrentekas;
Ministerie van Financiën;
Ministerie van Economische Zaken,
Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Percentages vóór belastingheffingen bij de bron.

(b) De rentevoet omvat de getrouwheidspremie verleend op de bedragen die ingeschreven bleven van 16 januari tot 31 december. Doordat de inkomens uit deposito's op gewone spaarboekjes ten belope van een bepaald bedrag (thans 30.000 fr. per jaar) vrijgesteld zijn van belasting kan hun rentevoet niet worden vergeleken met die welke voorkomen in de andere curven.

AFDELING II. — KAPITAALMARKT

Op de *primaire obligatiemarkt* werd in 1981 een iets groter bedrag opgenomen dan in 1980 : 249,5 miljard frank, tegenover 229,3 miljard frank. Zoals in 1980 ging dit gepaard met een stijging van zowel de couponrente als het reëel rendement. De laatste obligatielening van 1980, uitgeschreven door de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting gaf een rendement op uitgiftedatum van 12,98 %. Voor de laatste obligatielening van 1981, uitgeschreven door de Regie van Telegrafie en Telefonie bedroeg het rendement 14,49 %. Daarnaast bleek dat de intekenaars op obligatieleningen zich steeds minder op langere termijn wensen vast te leggen. De leningen van de Staat in januari, het Wegenfonds in maart en het Gemeentekrediet in september waren allen van het scharniertype, zodanig dat de belegger reeds na vier jaar over zijn geld kan beschikken wanneer hij het elders of met een hoger rendement wenst te beleggen.

De Staat zelf gaf slechts twee obligatieleningen uit, die samen 144 miljard frank opbrachten, een fractie minder dan in 1980, maar beduidend lager dan in 1979 en 1978 (respectievelijke opbrengst : 154,8 miljard frank, 196 miljard frank en 185 miljard frank). De eerste staatslening in januari was ogenschijnlijk een enorm succes met een opbrengst van 66 miljard frank, maar rekening moet gehouden worden met het feit dat in diezelfde periode ongeveer 40 miljard besteed moesten worden aan obligaties die vervielen of een facultatieve vervaldag kenden.

Na deze eerste lening deed de Staat zelf tot in juni geen beroep meer op de obligatiemarkt. In die periode werd er over en weer gediscussieerd over het feit of de volgende staatslening een speciaal statuut moest krijgen en zo ja waaruit de geboden voordelen dan wel moesten bestaan. Uiteindelijk geraakte men het dan eens over de volgende principes voor de *« bijzondere lening 1981 »* :

— de staatslening zou twee tranches omvatten, een specifiek afgestemd op de private beleggers en een afgestemd op de institutionele beleggers;

— de voordelen verbonden aan de schijf bestemd voor particuliere beleggers waren :

  * de leningopbrengst is vrij van personenbelasting; de roerende voorheffing blijft behouden;
  * bij overdracht van de obligatielening in geval van overlijden zullen geen successierechten verschuldigd zijn, wanneer de obligatielening in het bezit kwam van de overledene bij de inschrijving of aangekocht werd op de beurs drie jaar vóór zijn overlijden;
  * onder dezelfde beperkende voorwaarde zullen de obligaties ook kunnen aangewend worden voor de betaling van de successierechten waarbij de obligaties tegen pari worden terugbetaald, ongeacht hun resterende looptijd;
  * voor het kapitaal van de lening is er een wisselkoersgarantie doordat de terugbetaling gekoppeld is aan de evolutie van de ECU ten opzichte van de Belgische frank (alleen in opwaartse richting, dus bij een eventuele daling van de ECU speelt dit element niet);

— voor de schijf bestemd voor de institutionele beleggers waren de voordelen van tweeërlei aard :

* enerzijds wordt 5 % van de intresten vrijgesteld van vennootschapsbelasting;
* anderzijds krijgen de institutionelen een ruimere uitgiftepremie dan voor de particuliere beleggersschijf.

Voor de Staat zelf zaten er twee voordelen aan deze « bijzondere obligatielening », namelijk dat enerzijds de rentevoet op 13 % behouden kon blijven en anderzijds dat de looptijd langer is dan bij de voorgaande leningen het geval was, rekening houdend met het feit dat die voorgaande leningen nogal dikwijls van het scharniertype waren. Voor de particuliere schijf werd de looptijd op 10 jaar gesteld en voor de institutionele belegger op 7 jaar. De uiteindelijke opbrengst van deze lening bedroeg 78 miljard frank waarvan iets meer dan 55 miljard frank voor de schijf bestemd voor de particuliere beleggers.

Naast de Staatsobligaties waren er vanwege de openbare sector nog drie obligatieleningen. In februari bracht de *Wegenfondslening* 47 miljard frank op, ogenschijnlijk een succes, maar de banken die een vaste overname van 40 miljard frank hadden aanvaard, kenden moeilijkheden bij de plaatsing ervan bij de beleggers.

In september deed het *Gemeentekrediet* beroep op de obligatiemarkt voor een bedrag van 30 miljard frank. De couponrente bedroeg 13,50 %. Dit opduiken van het Gemeentekrediet op de obligatiemarkt werd ingegeven door de vrees dat bij afzonderlijk beroep op de markt door de steden Antwerpen en Luik deze laatste een extra-hoge couponrente hadden moeten toestaan om aan de benodigde inschrijvingen te geraken. Twee derde van de Gemeentekredietlening is bedoeld om door te lenen aan deze steden.

In december tenslotte kan de *Regie van Telegrafie en Telefonie* 21,5 miljard frank opnemen. De couponrente van deze zevenjarige lening bedroeg 14,25 % of 1,25 procentpunt hoger dan de drie eerste obligatieleningen van 1981.

De openbare sector nam bijgevolg voor 242,5 miljard frank op de obligatiemarkt op, wat 97,2 % vertegenwoordigt van het totaal der nieuwe obligatieleningen in 1981.

Van privé-zijde deed slechts één onderneming beroep op de primaire obligatiemarkt, namelijk *Intercom*, net zoals in 1980 trouwens. Deze lening had een couponrente van 14,75 % (tegenover 13 % in 1980) en bracht vijf miljard frank op, evenveel als in 1980.

Een internationale instelling deed voor een bedrag van twee miljard frank beroep op de Belgische obligatiemarkt met name de *Europese Investeringsbank*. De couponrente voor deze lening bedroeg 14,50 %.

De hogere couponrente en de hogere rendementen voor de obligatieleningen bracht met zich mee dat de andere lange termijnrentevoeten eveneens stegen, zij het in minder sterke mate dan in 1980. De rentevoet van de *kasbons* en obligatie uitgegeven door de openbare kredietinstellingen werden in 1981 tweemaal verhoogd, althans voor de termijnen 5, 10 en 20 jaar. Een eerste verhoging met 0,50 procentpunt vond plaats op 26 januari gevolgd door een tweede verhoging met 0,75 procentpunt op

1 oktober. De geboden rente bedraagt nu uniform 13,75 % tegenover 12,50 % begin 1981 en 10 % en 10,50 % respectievelijk op vijf en tien jaar begin 1980.

De *hypothecaire rente* en de *investeringsrente* volgden deze stijgende tendens. Tweemaal werden ze in de loop van 1981 verhoogd. In januari steeg de rentevoet van de hypothecaire lening van 14 % naar 14,25 %; in het najaar volgde een nieuwe verhoging tot 15 %. De rente op hypothecaire leningen op basis van een levensverzekering stegen in dezelfde etappes van 11,5 % naar 12,5 %. Deze verhoogde rente, samen met de onzekere financiële vooruitzichten voor vele potentiële bouwers en de verhoging van de B.T.W. van 16 % naar 17 %, zijn evenzoveel verklarende factoren voor de aanhoudende zwakte van de bouwactiviteit.

De rente op investeringskredieten kende eveneens twee verhogingen. In januari steeg de investeringsrente met 0,50 %, gevolgd door een stijging met 0,75 % in oktober, zodat deze rente eind 1981 15,25 % bedroeg, met uitzondering van de kredieten met een maximumlooptijd van 5 jaar, waarvoor een rente van 15 % geldt.

Bij de toegekende investeringskredieten door de Nationale Maatschappij aan de Nijverheid zet de dalende tendens van 1980 zich ook dit jaar verder door. De uitstaande investeringskredieten kenden zelfs een lichte teruggang, wat zich in 1980 nog niet voordeed. Voegt men bij de investeringskredieten ook de andere door de N.M.K.N. toegekende kredieten (1) bij, dan bekomt men een totaal van 60 miljard frank toegekende kredieten in 1981, wat iets meer is dan het voorgaande jaar, en liggen de uitstaande kredieten op het einde van 1981 iets hoger dan eind 1980.

De openbare uitgiften van aandelen, converteerbare obligaties en vastgoedcertificaten lagen in 1981 beduidend lager dan in de vier voorgaande jaren. Er werden slechts voor 311,5 miljoen frank nieuwe *aandelen* op de kapitaalmarkt uitgegeven tegenover nog 1 691,5 miljoen frank in 1980, dat al een zeer zwak jaar was. De uitgevende vennootschappen waren Sadacem (127 miljoen frank), Fidelitas (75,8 miljoen frank), Continental Sweet Cy (50 miljoen frank), Cie Generale Mosane (49,25 miljoen frank), L'Imprégnation des Bois (8,2 miljoen frank) en Simak (0,89 miljoen frank). Het afromen van de kapitaalmarkt door de leningbehoefte van de overheid en de hoge rendementen op vastrentende waarden, hebben voor het derde opeenvolgende jaar een flinke deuk betekent voor de mogelijkheid tot beroep op risicodragend kapitaal.

Zoals in 1980 en 1979 waren er geen openbare uitgiften te noteren van converteerbare obligaties. In tegenstelling tot voorgaande jaren waren er evenmin openbare uitgiften te noteren van vastgoedcertificaten.

Op de *Beurs van Brussel* bleef het pessimistisch verloop dat geheel 1980 had gekenmerkt het grootste gedeelte van 1981 verder doorgaan. De zelfde factoren als deze die de uitgifte van aandelen belemmeren zijn verantwoordelijk voor deze malaise. Vooreerst is er het economisch klimaat : de krisis bezwaart de economisch bedrijvigheid en de winstmogelijkheden van de ondernemingen. Ten tweede zijn er

(1) Voornamelijk Creditexport, handelskredieten en vanaf 1979 de financiering van de door de Staat ten voordele van de Staalnijverheid aangegane verbintenissen.

de enorme onevenwichten van de Belgische economie : het groeiende overheids- en handelbalansdeficit, die in 1981 niet zodanig werden aangepakt dat er hoop op beterschap kon ontstaan. En ten derde zijn er de hoge rendementen van de vastrentende waarden en de hoge korte termijnrentevoeten niet bepaald een aansporing om in risicodragend kapitaal te investeren.

De beursindex bereikte een nieuw historisch dieptepunt op 16 juni 1981 met 69,53. Het vorige dieptepunt dateerde van 1967 (71,36). In december evenwel hernamen de beurskoersen dermate sterk dat de algemene beursindex het jaar afsloot op 87,24 wat nog 4,94 % hoger is dan de eerste beursdag van het jaar (5 januari 1981 met een index op 83,13). Factor die de sterke heropleving in december heeft mogelijk gemaakt — de beursindex steeg in die maand met meer dan 21 % — is waarschijnlijk de installatie van de nieuwe kristen-demokratisch-liberale regering die aan de beurs de indruk gaf aan de slechte situatie in verband met de belegging in aandelen te willen verhelpen.

De enige goede maand van 1981 vond anderzijds niet in alle beurssectoren een evengrote weerslag en over het gehele jaar gezien bleek eveneens dat er zich binnen bepaalde sectoren merkbare verschillen voordeden in de koersevoluties van de aandelen van verschillende ondernemingen. Dit bevestigde de tendens die zich reeds in 1980 voordeed, namelijk dat de belegger, meer dan vroeger, de ondernemingen afzonderlijk op hun economische gezondheid gaat beoordelen.

Per sector bekeken zijn er een aantal die in 1981 een grote vooruitgang geboekt hebben. Met uitzondering van de (kleine) sector plantages boekten al deze sectoren een achteruitgang in 1980. Het zijn, in orde van grootte van de koerswinsten gerealiseerd in 1981 : de electriciteits-gas en watersector die het koersverlies van 1980 bijna helemaal goedmaakten (+27,11 % tegenover —26,19 %), de warenhuizen (+26 %) waarbij vooral Delhaize Gebroeders en Cie De Leeuw de boventoon aangaven. Dit gebeurde ongetwijfeld wegens de gunstigere vooruitzichten voor Delhaize, die expansiemogelijkheden bezit op de V.S.A.-markt, in tegenstelling tot de andere warenhuisketens die afgestemd zijn op de Belgische consumptievraag die in 1981 in reële termen een daling kende. Verder kende de trusts (+14,2 %) en de transporten (+13,8 %) een stijgende index van de aandelenkoersen. Bij al deze sectoren zette de sterkste stijging zich door in december.

De koersindexen van volgende sectoren, die van januari tot eind november negatief georiënteerd waren, herpakten zich in december dermate dat ze op jaarbasis toch nog een lichte stijging te zien geven : de banken (+3,3 %), de bouw (+3,9 %) en dit ondanks de malaise in de bouwsector, de non-ferrosector (+3,1 %), de voeding (+2,98 %), de kolenmijnen (+2,08 %) en de metaalproduktie (+0,62 %).

Voor de overige sectoren werd op jaarbasis nog een koersdaling genoteerd, die evenwel minder sterk was dan de situatie na 11 maanden van 1981. De staalnijverheid, waarvan de index in 1980 meer dan halveerde, kende nog een daling met 6,3 % in 1981. Een van de uiterst schaarse sectoren waarvan het indexcijfer in 1980 nog licht vooruitging, boerde daarentegen met 6,8 % achteruit in 1981 : de scheikundige sector. Verder daalde de index nog in de brouwerijsector (—42 %), de papierfabrieken (—16 %), de textielsector (—19,85 %), de sector elektronisch mate-

riaal (—12,34 %), de spiegel- en glassector (—7,22 %), de verzekeringssector (—5,8 %), de petroleumsector (—4,35 %), de portefeuillemaatschappijen (—3,17 %, waarbij vooral de Generale Maatschappij van België, met grote belangen in de staalsector terrein verloor) en de suikerfabrieken (—1,24 %, de andere sector die in 1980 nog een winst kon boeken van 12 %).

De index van de termijnmarkt bereikte in augustus een maximum van 206,7 punt tegenover een minimum-waarde voor het jaar 1981 van 170,08 punt, bereikt in januari 1981. In tegenstelling tot de Belgische waarden kenden de koersen van de buitenlandse waarden dus een gunstiger verloop, fenomeen dat zich ook reeds in 1980 voordeed. De index van de termijnmarkt wordt hoofdzakelijk bepaald door de buitenlandse aandelen, genoteerd op de Brusselse Beurs). De groeiende belangstelling voor buitenlandse aandelen in vergelijking met de vraag naar Belgische aandelen was de weerspiegeling van de vrees van de beleggers dat de overheid verder zal doorgaan met haar politiek van steeds groter beslag laggen op inkomens en vermogens. De heropleving van de algemene index van de konstantmarkt op de Brusselse Beurs in december 1981 laat vermoeden dat de beleggers in aandelen een wijziging van die politiek in 1982 verwachten.

De malaise op de Brusselse Beurs in de eerste elf maand van 1981 weerspiegelde zich eveneens in de evolutie van de verhandelde effecten en kapitalen. Op de kontantmarkt daalde voor het vijfde opeenvolgende jaar het aantal verhandelde effecten : van 31,4 miljoen in 1976 over 21,7 miljoen in 1980 naar 16,8 miljoen in 1981. De verhandelde kapitalen op de kontantmarkt lagen slechts licht lager dan in 1980 namelijk 16,6 miljard frank tegenover 16,7 miljard frank. Op de termijnmarkt lag het aantal verhandelde effecten met 41,9 miljoen lager dan in 1980 met 49,8 miljoen, waardoor teruggevallen wordt op het peil van de jaren 1978 en 1979. De verhandelde kapitalen op de termijnmarkt beliepen 43,6 miljard frank, lager dan in 1980 met 48,1 miljard frank, maar beduidend meer dan in de voorgaande jaren.

*
* *

Voornaamste uitgiften van de overheidssector in Belgische franken

(miljoenen franken)

JAARTAL	Bedrag	MAAND	Bedrag
1973	151 200	1981 (a)	
1974	139 500		
		Januari	66 000
1975	175 100	Februari	47 000
		Maart	—
1976	196 000	April	—
		Mei	—
1977	270 300	Juni	78 000
		Juli	—
1978	280 000	Augustus	—
		September	30 000
1979	277 700	Oktober	—
		November	—
1980	222 300	December	21 500
1981	242 500	*Totaal* ...	242 500

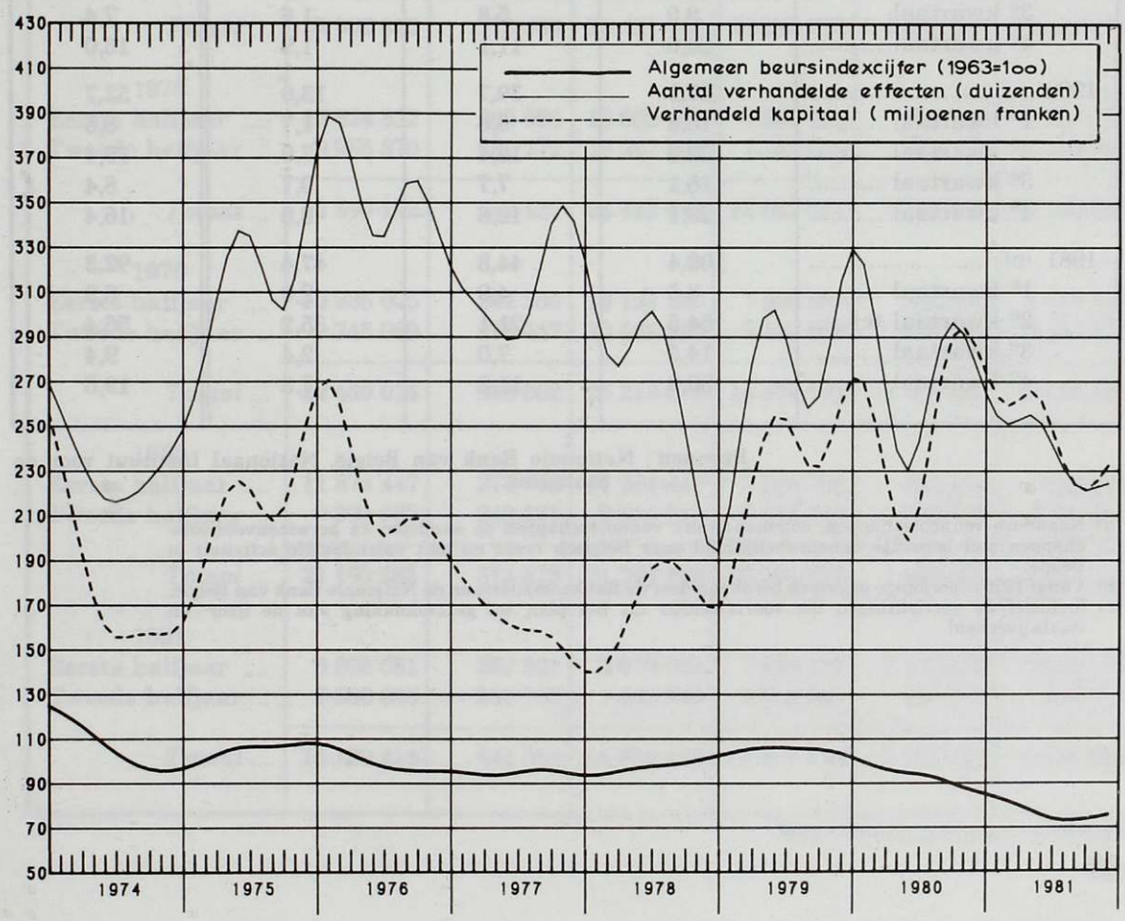
Bron : Nationale Bank van België.

(a) Leningen waarvan een besluit in het Belgisch Staatsblad verschenen is, exclusief de doorlopende uitgiften.

Beurs van Brussel

Bedrijvigheid

(gemiddelde per zitting)

Bron : Beurscommissie te Brussel.

Uitgiften van de vennootschappen (a)

(miljarden franken)

TIJDVAK	Aandelen		Obligaties (nominaal bedrag) — Niet doorlopende bruto-uitgiften (3)	Aandelen en obligaties Totaal (4) = (2) + (3)
	Nominale uitgiften (1)	Netto-uitgiften (2)		
1973	**39,1**	**16,7**	**13,9**	**30,6**
1974	**49,5**	**19,3**	**13,4**	**32,7**
1975	**39,4**	**17,7**	**27,0**	**44,7**
1976 (b)	**50,1**	**21,2**	**17,4**	**38,6**
1977	**91,9**	**50,5**	**8,4**	**58,9**
1978	**64,3**	**37,2**	**6,6**	**43,8**
1979 (c)	**66,7**	**30,4**	**33,6**	**64,0**
1e kwartaal	14,2	5,8	2,0	7,8
2e kwartaal (c)	19,5	7,7	28,1	35,8
3e kwartaal	9,0	5,8	1,6	7,4
4e kwartaal	24,0	11,1	1,9	13,0
1980	**87,1**	**39,7**	**13,0**	**52,7**
1e kwartaal	16,6	6,8	1,7	8,5
2e kwartaal	23,3	12,4	7,0	19,4
3e kwartaal	18,1	7,7	0,7	8,4
4e kwartaal	29,1	12,8	3,6	16,4
1981 (c)	**108,4**	**44,8**	**47,4**	**92,3**
1e kwartaal	8,5	4,9	2,0	6,9
2e kwartaal (c)	54,5	21,1	35,2	56,4
3e kwartaal	14,5	7,0	2,4	9,4
4e kwartaal	30,9	11,8	7,8	19,6

Bronnen : Nationale Bank van België. Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Naamloze vennootschappen, commanditaire vennootschappen op aandelen en personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid naar Belgisch recht en met voornaamste activiteit in België.
(b) Vanaf 1976 : voorlopige gegevens berekend door de Bankcommissie en de Nationale Bank van België.
(c) Inclusief de verrichtingen die voortvloeiden uit het plan tot gezondmaking van de ijzer- en staalnijverheid.

Beurs van Brussel

Omzet van de kontantmarkt

TIJDVAK	Aantal verhandelde effecten			Bedrag der verhandelde kapitalen (duizenden franken)		
	Aandelen	Obligaties	Totaal	Aandelen	Obligaties	Totaal
1974						
Eerste halfjaar	13 919 369	353 452	14 272 821	9 445 347	709 558	10 154 905
Tweede halfjaar ..	7 884 777	298 565	8 183 342	5 585 542	545 883	6 131 425
Totaal ...	**21 804 146**	**652 017**	**22 456 163**	**15 030 889**	**1 255 441**	**16 286 330**
1975						
Eerste halfjaar	13 024 356	262 978	13 287 334	7 702 493	557 409	8 259 902
Tweede halfjaar ..	13 259 477	293 078	13 552 555	7 781 577	712 797	8 494 374
Totaal ...	**26 283 833**	**556 056**	**26 839 889**	**15 484 070**	**1 270 206**	**16 754 276**
1976						
Eerste halfjaar	14 932 748	333 000	15 265 748	10 132 913	811 106	10 944 019
Tweede halfjaar ..	15 870 059	314 029	16 184 088	8 388 074	807 973	9 196 047
Totaal ...	**30 802 807**	**647 029**	**31 449 836**	**18 520 987**	**1 619 079**	**20 140 066**
1977						
Eerste halfjaar	15 785 504	289 497	16 075 001	6 576 719	787 696	7 364 415
Tweede halfjaar ..	10 118 161	288 586	10 406 747	6 251 556	832 061	7 083 617
Totaal ...	**25 903 665**	**578 083**	**26 481 748**	**12 828 275**	**1 619 757**	**14 448 032**
1978						
Eerste halfjaar	13 624 822	260 656	13 885 478	6 533 981	796 324	7 330 305
Tweede halfjaar ..	9 965 370	281 771	10 247 141	7 148 030	926 535	8 074 565
Totaal ...	**23 590 192**	**542 427**	**24 132 619**	**13 682 011**	**1 722 859**	**15 404 870**
1979						
Eerste halfjaar	12 935 005	262 355	13 197 360	7 505 504	852 338	8 357 842
Tweede halfjaar ..	9 745 069	276 447	10 021 516	7 403 689	896 784	8 300 473
Totaal ...	**22 680 074**	**538 802**	**23 218 876**	**14 909 193**	**1 749 122**	**16 658 315**
1980						
Eerste halfjaar	11 874 447	275 742	11 874 447	7 548 708	867 224	8 415 932
Tweede halfjaar ..	9 994 880	240 131	9 835 011	7 512 776	818 339	8 331 115
Totaal ...	**21 193 585**	**515 873**	**21 709 458**	**15 061 484**	**1 685 563**	**16 747 047**
1981						
Eerste halfjaar	8 608 581	362 321	8 970 902	7 800 182	1 237 526	9 037 709
Tweede halfjaar ..	7 580 833	281 763	7 862 596	6 610 991	958 182	7 569 173
Totaal ...	**16 189 414**	**644 084**	**16 833 498**	**14 411 174**	**2 195 709**	**16 606 883**

Bron : Beurscommissie te Brussel.

Rendement van effecten met vast rendement op de beurs van Brussel (a)

Leningen uitgegeven na 1 december 1965

JAAR- OF KWARTAAL-GEMIDDELDE	Echéance de 2 à 5 ans		Echéance à plus de 5 ans		
	Etat	Paraétatiques et villes	Etat	Paraétatiques et villes	Sociétés privées
1968 (b)	5,55	5,27	5,55	5,66	..
1969 (b)	6,48	6,08	5,95	6,17	..
1970 (b)	6,90	6,86	5,97	6,55	..
1971 (b)	5,98	5,91	5,48	6,07	..
1972	6,11	5,96	6,44	6,32	6,76
1973	7,09	7,08	7,44	7,42	8,00
1974	8,49	8,65	8,68	8,95	10,44
1975	8,21	8,42	8,54	8,72	10,16
1976	8,91	9,02	9,47	9,25	11,23
1977	8,92	8,75	8,80	9,09	10,39
1978	8,55	8,41	8,45	8,71	9,51
1979	9,20	9,22	9,51	9,59	10,21
1980	11,55	11,81	12,03	11,91	11,93
1981	13,13	13,14	13,71	13,17	—
1981 1e kwartaal	12,36	12,59	13,22	12,54	—
2e kwartaal	13,13	13,02	13,65	13,09	—
3e kwartaal	13,59	13,38	14,07	13,49	—
4e kwartaal	13,45	13,55	13,88	13,54	—

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Tenzij anders vermeld is het gemiddelde rendement het percentage dat, toegepast bij de berekening van de actuele waarde van de gezamenlijke nog te ontvangen termijnen (aflossing, rente, gebeurlijke loten en premies) van de annuïteit, een actuele waarde geeft die gelijk is aan de koopprijs van het uitstaande kapitaal, berekend volgens de dagnoteringen, verhoogd met de courtage en eventueel met de opgelopen rente.
(b) Leningen uitgegeven vóór 1 december 1962.
(c) Gezien het beperkte aantal leningen van particuliere vennootschappen die genoteerd worden op de beurs, wordt de gemiddelde rentevoet van deze serie niet gepubliceerd.

Algemene Spaar- en Lijfrentekas

Evolutie van het particuliere sparen

(duizenden franken)

TIJDVAK	Verschil (a)	Gekapitaliseerde interesten	Globaal tegoed (b)
1973			
Eerste halfjaar	7 056 704		
Tweede halfjaar	8 395 187		
Totaal ...	**15 451 891**	7 077 174 (c)	225 443 767 (c)
1974			
Eerste halfjaar	3 028 037		
Tweede halfjaar	10 029 630		
Totaal ...	**13 057 667**	10 037 066 (c)	248 538 500 (c)
1975			
Eerste halfjaar	11 568 820		
Tweede halfjaar	15 897 685		
Totaal ...	**27 466 505**	11 506 553 (c)	287 511 558 (c)
1976			
Eerste halfjaar	10 036 069		
Tweede halfjaar	9 258 537		
Totaal ...	**19 294 606**	12 684 717 (c)	319 490 881 (c)
1977			
Eerste halfjaar	7 015 311		
Tweede halfjaar	8 573 992		
Totaal ...	**15 589 303**	13 795 539 (c)	348 875 723 (c)
1978			
Eerste halfjaar	11 856 668		
Tweede halfjaar	5 536 629		
Totaal ...	**17 393 297**	13 988 989 (c)	380 258 009 (c)
1979			
Eerste halfjaar	10 977 604		
Tweede halfjaar	567 533		
Totaal ...	**11 545 137**	16 764 496 (c)	408 567 643 (c)
1980			
Eerste halfjaar	5 137 548		
Tweede halfjaar	—13 953 400		
Totaal ...	**— 8 815 852**	19 402 012 (c)	419 153 803 (c)
1981			
Eerste halfjaar	1 206 000		
Tweede halfjaar	— 6 918 833		
Totaal ...	**— 5 712 833**	19 558 572 (c)	432 999 542 (c)

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

(a) Overschot der stortingen op de terugbetalingen.
(b) Toestand per 31 december van elk jaar, gekapitaliseerde interesten inbegrepen.
(c) Voorheffing afgehouden.

Algemene Spaar- en Lijfrentekas

Algemene staat van de beleggingen

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Uitstaande einde 1980	Opgenomen in 1981	Terugbetalingen in 1981	Uitstaande einde 1981
A. — Beleggingen op half-lange en lange termijn				
Openbare besturen				
Belgische schuld	98 665,7	1 906,0	6 819,6	93 752,1
Provinciën, steden, gemeenten	5 329,8	—	1 386,3	3 943,5
Overige (a)	20 018,2	141,0	3 029,4	17 129,8
Openbare exploitatiebedrijven				
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen	4 011,9	—	349,0	3 662,9
Regie van Telegraaf en Telefoon	11 495,7	1 065,1	1 172,1	11 388,7
Dienst der Scheepvaart	9 053,4	500,0	950,3	8 603,1
Belgische Radio en Televisie	5 011,5	655,0	535,3	5 131,2
Wegenfonds	15 872,6	2 645,2	73,3	18 444,5
Autowegen	7 467,4	—	998,7	6 468,7
Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen	733,5	—	73,6	659,9
Overige (b)	350,1	—	8,6	341,5
Nationale Maatschappij voor Waterbedeling	1 301,7	123,8	106,4	1 319,1
Andere vennootschappen voor waterbedeling	842,7	—	42,9	799,8
Regie der Gebouwen	956,2	—	97,5	858,7
Overige openbare diensten	1,5	—	—	1,5
Huisvesting				
Sociale huisvesting	127 721,0	8 669,4	8 665,7	127 724,7
Overige huisvesting	177 644,0	16 370,1	10 360,2	183 653,9
Bedrijven				
Industrie, handel, ambacht :				
Rechtstreeks krediet	44 116,1	3 979,4	5 532,3	42 563,2
Creditexport	12 207,7	4 129,8	5 154,3	11 183,2
Delcredere				

Openbare kredietinstellingen :				
Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid	18 457,7	2 634,4	3 164,5	17 927,6
Nationale Kas voor Beroepskrediet	9 925,7	337,7	1 144,9	9 118,5
Nationale Investeringsmaatschappij	1 973,1	—	99,8	1 873,3
Landbouw	15 129,0	1 776,9	1 674,4	15 231,5
Zee- en binnenvaartuitrusting	1 786,5	—	220,4	1 566,1
Wetenschappen, Onderwijs, Cultuur				
Universiteiten	29 048,9	2 166,1	880,7	30 334,3
Nationaal Fonds voor de financiering van het wetenschappelijk onderzoek	605,0	—	—	605,0
Studiefonds van de Bond der Grote Gezinnen van België	105,6	13,0	18,0	100,6
Socio-Culturele organisaties	41,4	—	2,0	39,4
Schoolgebouwen	1 847,9	239,5	77,0	2 010,4
Gezondheidszorg				
Universiteitshospitalen	5 498,6	91,7	61,1	5 529,2
Medisch-sociale organisaties	4 566,9	283,5	181,6	4 668,8
Overige kredieten (leningen op afbetaling, persoonlijke leningen, leningen met borgtocht, enz.)	9 194,8	4 380,1	6 026,2	7 548,7
Totaal ...	**641 131,8**	**52 257,7**	**58 906,1**	**634 483,4**
B. — Beleggingen op zicht en op korte termijn				
Beleggingen op korte termijn (⩽ 1 jaar)	31 989,8	—	—	56 873,0
Schatkistcertificaten en certificaten van het Rentenfonds, bankaccepten en daggeldleningen	34 222,4	—	—	80 475,5
Totaal ...	**66 212,2**	**—**	**—**	**137 348,5**
Algemeen totaal ...	**707 344,0**	**—**	**—**	**771 831,9**

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

(a) Dotatiefonds voor de financiering van de oorlogspensioenen, financiering van de pensioenen der vrij verzekerden, Belgisch-Kongolees Fonds voor Delging en Beheer, Zelfstandige Kas voor Oorlogschade 1921-1923, Openbare Kas voor Leningen van de Stad Brussel, Rijksdienst voor Ziekte en Invaliditeit, Compensatiefonds voor bestaanszekerheid voor de dokwerkers van de haven van Antwerpen, Fonds voor bestaanszekerheid van het scheepsherstellingsbedrijf der haven van Antwerpen, Compensatiefonds voor bestaanszekerheid van de haven van Gent, Europese Gemeenschap, Europese Investeringsbank.
(b) Sabena, Zeekanaal, haveninrichtingen van Brussel.

Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid

Verdeling over de economische sectoren (a)

OMSCHRIJVING	Uitstaand bedrag der investeringskredieten op het einde van het jaar (ten honderd) (b)			
	1978	1979	1980	1981
Chemische nijverheid	15,14	14,03	12,72	12,35
Basismetaalnijverheid	26,44	25,14	29,24	25,38
Metaalverwerkende nijverheid	11,87	12,90	12,01	12,83
Energie	5,79	5,60	5,68	6,43
Niet-metaalhoudende mineralen	4,05	4,65	4,90	5,06
Voedingsnijverheid	4,96	5,19	4,32	4,19
Textielnijverheid	4,50	4,90	4,63	4,47
Vervoer, opslagplaatsen, magazijnen	8,23	8,39	7,95	8,82
Handel	5,50	5,67	5,55	5,63
Andere sectoren	13,52	13,53	13,00	14,84
Totaal	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**
Totaal van de uitstaande kredieten (miljarden franken)	**211,9**	**238,9**	**268,2**	**281,2**
	Toegekende investeringskredieten tijdens het jaar (ten honderd)			
	1978	1979	1980	1981
Metaalverwerkende nijverheid	14,27	20,32	10,82	11,16
Chemische nijverheid	12,36	9,49	3,82	4,57
Vervoer, opslagplaatsen, magazijnen	5,67	10,08	7,40	15,56
Basismetaalnijverheid	26,34	19,99	56,49	38,49
Niet-metaalhoudende mineralen	7,42	4,02	5,92	2,95
Voedingsnijverheid	7,02	2,71	1,62	2,54
Textielnijverheid	5,11	4,44	2,67	1,01
Handel	6,61	6,97	3,81	4,12
Andere sectoren	15,20	21,98	7,45	15,48
Energie	—	—	—	4,12
Totaal	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**
Totaal der toegekende kredieten tijdens het jaar (miljarden franken)	**39,9**	**84,3**	**58,0**	**60,8**

Bron : Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.

(a) De economische sectoren die het meest hulp hebben genoten van de N.M.K.N.
(b) Exclusief de kredieten voor de financiering van de door de Staat ten voordele van de staalnijverheid aangegane verbintenissen.

Nationale Kas voor Beroepskrediet

Verleende kredieten (miljoenen franken)		Verdeling van de verleende kredieten per bedrijfstak (in % van het totaal bedrag)		
JAARTAL	Bedrag	BEDRIJFSTAK	1980	1981
1963	3 391	Groot- en kleinhandel	18,71	19,57
1964	2 738	Voedingsmiddelennijverheid	16,60	17,54
1965	3 075	Transport	10,34	9,67
1966	3 546	Toerisme	10,60	9,45
1967	4 043	Bouwnijverheid	11,51	9,15
1968	5 081	Vrije beroepen	8,23	8,36
1969	5 592	Metaalverwerkende nijverheid	4,85	3,94
1970	4 901	Diensten	3,04	3,01
1971	5 048	Houtnijverheid	3,00	2,03
1972	6 545	Landbouw, kweek en visvangst	2,36	1,75
1973	8 494	Confectienijverheid	0,84	0,71
1974	6 107	Textielnijverheid	0,50	0,27
1975	8 750	Ledernijverheid	0,16	0,18
1976	11 903	Verschillende nijverheden	3,45	3,89
1977	14 029	Andere bedrijfstakken	5,81	10,48
1978	16 239			
1979	15 090	*Totaal* ...	**100,00**	**100,00**
1980	10 117			
1981	8 831			

Bron : Nationale Kas voor Beroepskrediet.

HOOFDSTUK IV

VERZEKERINGEN

Zoals dit ook voor de overige handels- en nijverheidsondernemingen het geval is, worden de resultaten van de verzekeringsmaatschappijen gemiddeld zes maanden na de afsluiting van het boekjaar bekendgemaakt zodat men op dit ogenblik nog niet beschikt over de gegevens van het boekjaar 1981.

Vanaf het boekjaar 1980 waarvoor statistische gegevens wel beschikbaar zijn, werd bij nagenoeg alle verzekeringsondernemingen het nieuwe boekhoudschema ingevoerd dat werd opgelegd bij koninklijk besluit van 12 november 1979. Dit koninklijk besluit werd ruim geïnspireerd door de vierde Europese richtlijn ter zake.

Gedurende de jaren 1980 en 1981 werd door de E.E.G. geen enkele richtlijn betreffende de verzekeringen bekendgemaakt. Wel worden er op dit ogenblik door de Raad en de adviesorganen van de Europese Gemeenschap verschillende ontwerprichtlijnen behandeld. De belangrijkste hiervan hebben betrekking op de richtlijnen Vrije dienstverlening niet-leven, het verzekeringscontract, de B.A.-verzekering inzake motorrijtuigen, de rechtsbijstandverzekering en de kredietverzekering.

Een niet onaanzienlijke bijdrage tot de oplossing van de problemen in verband met het verzekeringswezen werd door de tiende Europese conferentie der Controlediensten voor Verzekeringen geleverd. Deze conferentie had plaats te Gent van 28 september tot 2 oktober 1981.

In 1980 waren de resultaten door de verzekeringsondernemingen behaald, nog bevredigend in vergelijking met de overige economische sectoren. Het globaal premie-incasso van de maatschappijen bedroeg 140,1 miljard frank tegen 130,6 miljard het voorgaande jaar; hierin zijn niet begrepen de uitgegeven premies voor verzekering tegen arbeidsongevallen die 18,6 miljard frank bedroegen en onder de bevoegdheid vallen van het Ministerie van Sociale Voorzorg. De stijging van het globaal premie-incasso bedroeg 7,3 % tegen 8,7 % in 1979 en 10,6 % in 1978. Hoewel de toeneming van het premie-incasso van jaar tot jaar afneemt, wat op zichzelf verontrustend is, heeft de sector verzekeringen zich toch zeer behoorlijk verdedigd tegenover de recessie die vanaf het tweede kwartaal van 1980 toesloeg met de gekende ongunstige gevolgen op de tewerkstelling en op de industriële produktie die beide onder het peil daalden van het jaar voordien.

Al bij al hoeft een stijging met 7,3 % van het premie-incasso bij een inflatie van 6,6 % tijdens datzelfde jaar, niet beschouwd te worden als een slecht resultaat.

Bovendien waren er op 30 juni 1980 in de bedrijfstak verzekeringen 28 810 personen tewerkgesteld tegenover 28 231 het voorgaande jaar, d.i. een verhoging met 2 %. Daar tijdens datzelfde jaar de globale werkgelegenheid, volgens het jaarverslag van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, met 1 % afnam, heeft het personeelsbestand zich behoorlijk gehandhaafd. Wat niet betekent dat in de toekomst de structuur van de tewerkstelling in de sector even gunstig zal blijven want de invoering van de micro-electronica die de kantoorautomatisering sterk zal versnellen, zou wel eens de nieuwe aanwervingen sterk kunnen afremmen.

Uit het verslag van de Controledienst voor de Verzekeringen dat onlangs verscheen, blijkt dat het globaal premie-incasso, 140,1 miljard frank, voor 42,5 % afkomstig is van de branche « allerlei risico's », voor 30,4 % van de levensverzekeringsbranche en voor 27,1 % van de motorvoertuigverzekering (zonder de bijkomende waarborgen). Het deel dat elke grote tak in het totaal incasso heeft, verschilt weinig in vergelijking met voorgaande jaren.

Bij de verzekeringen « allerlei risico's » die een incasso bereikten van 59,5 miljard frank, was nagenoeg 38 % ervan afkomstig van de brandverzekering, 16,7 % was afkomstig van de bijkomende waarborgen van de autoverzekering en 11,9 % van de B.A.-verzekering waarin ook de B.A.-Familiale is begrepen; het saldo, d.i. 33,4 %, van het incasso, is afkomstig van de verzekering individuele ongevallen, ziekte, krediet en borg, transport en diversen.

De brandverzekering kende, met een incasso van 22,4 miljard frank een stijging met 8,8 % tegen 11,5 % in 1979. Daar de A.B.E.X.-index die de ontwikkeling van de bouwprijzen aangeeft, in 1980 met 7 % steeg was de overblijvende toeneming van 1,8 % het gevolg van een aanpassing van de verzekerde kapitalen en van het afsluiten van nieuwe zaken. Nagenoeg 80 % van het totaal incasso was afkomstig van de gewone risico's, terwijl de industriële risico's slechts 20 % voor hun rekening namen. Het incasso steeg bij deze laatste met amper 2,4 %, zodat het industrieel patrimonium dat in 1980 tegen brand was verzekerd in reële waarde met 4,6 % is gedaald.

Bij de levensverzekering nam het premie-incasso met 5,6 % toe en bereikte 42,6 miljard frank. De omzet bij de individuele verzekeringen steeg met 2,8 % tegen 7,4 % in 1979, terwijl de omzet bij de groepsverzekeringen met 9,4 % steeg tegen 13,9 % het jaar daarvoor. De stijgingspercentages van 1979 en 1980 zijn echter statistisch niet vergelijkbaar daar, ingevolge de toepassing van het K.B. van 12 november 1979, vanaf 1 januari 1980 de methode van het in rekening brengen van het jaarlijks premiebedrag veranderd is.

De hypothecaire leningen ondergaan sedert enkele jaren de nadelige invloed van de crisis in de bouwnijverheid. Het totaal verschuldigd blijvend saldo van de hypothecaire leningen zonder tussenkomst, dat in 1978 met 19,6 % toenam en het jaar daarop nog met 18,0 % steeg in 1980 nog slechts met 8,9 %. Voor 1981 mag worden verwacht dat er geen stijging meer zal zijn.

Bij de verzekering burgerlijke aansprakelijkheid motorvoertuigen, waar het premie-incasso 38 miljard frank bedroeg, wordt een toeneming vastgesteld van 6,1 % t.o.v. 1979. Toen bedroeg de stijging 4,5 % doch, met een aangroei van 2,7 % van het

wagenpark, een inflatiepercentage van 6,6 % (dat voor 80 % in de premies verrekend wordt) en de tariefverhoging die vanaf 1 januari 1980 voor de tweewielers werd doorgevoerd, zou het incasso veel sterker moeten gestegen zijn. Indien dit niet gebeurde zijn de oorzaken hiervoor ongeveer dezelfde als in 1979. Zoals toen spruit het verschil hoofdzakelijk voort uit de vermindering van de gemiddelde cilinderinhoud van de voertuigen en van de verschuivingen op de bonus-malusschaal ten gunste van de verzekerden. De verhoging van de basistarieven met 10 % voor de tweewielers met een cilinderinhoud van 50 cc of minder en met 28 % voor de motoren met een hogere cilinderinhoud bracht de toeneming van het incasso voor deze categorie voertuigen slechts op 8,5 %. De vermindering met 4 % van het aantal in 1980 verzekerde tweewielers is daar uiteraard gedeeltelijk voor verantwoordelijk. Sedert 1976 daalde het tweewielerpark globaal met nagenoeg 22 %.

Bij de arbeidsongevallenverzekering, waarvan het beheer is opgedragen aan het Ministerie van Sociale Voorzorg, bracht het totaal van de geïnde premies 18,6 miljard frank op. De toeneming t.o.v. het jaar tevoren bedraagt 3,3 %. De last der schadegevallen overkomen in 1980 bedraagt 18,3 miljard frank met een stijging t.o.v. 1979 van slechts 1 %.

Indien de last der schadegevallen bijna even hoog ligt dan het totaal incasso, wordt dit verklaard door het feit dat het bedrag van de « reserve voor nog te regelen ongevallen » dat zeer ruim wordt geraamd, eveneens in dit eerste totaal begrepen is. De gemiddelde kostprijs per dodelijk ongeval steeg maar met 3,6 % tegen 9,3 % in 1979 en de toeneming van de gemiddelde kostprijs per geval van blijvende ongeschiktheid lag eveneens lager dan het jaar voordien. Algemeen genomen lag de frekwentie van de arbeidsongevallen en haar gevolgen op de uitbetaalde vergoedingen in 1980 binnen de gemiddelden van de jongste jaren.

*
* *

Toegelaten maatschappijen naar belgisch en buitenlands recht, volgens de uitgeoefende takken op 31 december 1981

OMSCHRIJVING	Belgische	E.E.G.	Andere	Totaal
Groepen :				
Ongevallen en ziekten	120	51	20	191
Autoverzekering	98	82	21	201
Zee- en transportverzekering	70	79	22	171
Luchtvaartverzekering	36	62	15	113
Brand en andere schade aan goederen	113	93	19	225
Burgerrechterlijke aansprakelijkheid	114	88	25	227
Krediet en borgtocht	32	7	4	43
Levensverzekering	75	14	5	94

Bron : Controledienst voor de Verzekeringen.

Indeling der maatschappijen op 31 december 1981

OMSCHRIJVING	Aantal	In % van het totaal	In % van het algemeen totaal
Naar belgisch recht :			
Naamloze vennootschappen	135	81	43
Coöperatieve vennootschappen	8	5	3
Onderlinge vennootschappen	20	12	6
Allerlei	4	2	1
Totaal ...	**167**	**100**	**53**
Naar buitenlands recht :			
E.E.G.-lidstaten	119	81	38
Derde landen	28	19	9
Totaal ...	**147**	**100**	**47**
Algemeen totaal ...	**314**		**100**

Bron : Controledienst voor de Verzekeringen.

Levensverzekeringen (a)
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Geïnde premiën				Wiskundige reserves (b)			
	1977	1978	1979	1980	1977	1978	1979	1980
Belgische vennootschappen	29 008	32 257	35 521	37 397	189 475	209 852	233 629	259 368
Buitenlandse vennootschappen	3 948	4 445	4 880	5 253	23 628	25 670	28 319	31 391
Totaal ...	**32 956**	**36 702**	**40 401**	**42 650**	**213 103**	**235 522**	**261 948**	**290 759**

Bron : Controledienst voor de Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Omvat de reserves voor te regelen sinisters, de reserves voor deelneming in de winsten, de verdelingsfondsen, alsook de reserves voor contracten onderschreven in vreemde munt.

Levensverzekeringen
Dekkingswaarden (a)
(miljoenen franken)

AARD DER WAARDEN	1977	1978	1979	1980
Belgische vennootschappen :				
Belgische overheidseffecten en gelijkgestelde effecten (b)	48 067	50 858	57 055	62 396
Obligaties van Belgische vennootschappen	28 695	27 852	30 555	36 086
Aandelen van Belgische vennootschappen	10 753	13 287	14 796	14 175
Leningen van internationale instellingen	1 008	965	943	842
Obligaties van buitenlandse vennootschappen	310	278	297	713
Aandelen van buitenlandse vennootschappen	2 396	2 853	3 537	4 329
Polisbeleningen	3 492	6 141	6 791	7 732
Onroerende goederen	23 134	22 795	25 232	28 450
Hypothecaire leningen	60 304	70 840	80 693	91 701
Speciën	2 820	520	2 588	2 593
Gemeenschappelijke Beleggingsfondsen	186	160	219	254
Verworven en niet vervallen rente op toegewezen waarden	3 131	3 735	4 152	5 314
Diversen	6 800	8 537	10 941	9 819
Buitenlandse vennootschappen :				
Belgische overheidseffecten en gelijkgestelde effecten	9 348	10 934	10 975	11 452
Obligaties van Belgische vennootschappen	2 165	2 026	1 566	2 032
Aandelen van Belgische vennootschappen	929	1 107	1 155	1 013
Leningen van vreemde staten Leningen van internationale instellingen	113	84	93	108
Obligaties van buitenlandse vennootschappen	195	159	11	75
Aandelen van buitenlandse vennootschappen	234	238	291	409
Polisbeleningen	418	491	593	1 027
Onroerende goederen	2 615	2 047	2 782	3 339
Hypothecaire goederen	7 687	8 495	9 191	10 169
Speciën	212	362	451	647
Gemeenschappelijke Beleggingsfondsen	22	33	36	47
Verworven en niet vervallen rente op toegewezen waarden	501	592	624	920
Diversen	718	800	1 431	1 077

Bron : Controledienst voor de Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.
(b) De neergelegde waarborgsommen inbegrepen.

Kapitalisatieverrichtingen (a)
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1977	1978	1979	1980
Aantal ondernemingen	**17,0**	**17,0**	**17,0**	**18,0**
Geïnde premies	**73,4**	**74,6**	**65,7**	**98,6**
Nominale waarde van de onderschreven contracten :				
Zuivere kapitalisatie-totaal	1 317,0	1 314,0	1 297,5	1 524,7
— Zuivere kapitalisatie - enige premie	*199,0*	*221,0*	*237,8*	*249,7*
— Zuivere kapitalisatie - periodische premie	*1 118,0*	*1 093,0*	*1 059,7*	*1 275,0*
Kapitalisatie - lening	538,0	693,0	611,1	701,8
Totaal ...	**1 855,0**	**2 007,0**	**1 908,6**	**2 226,5**
Wiskundige reserves :				
Zuivere kapitalisatie	385,8	391,0	395,2	393,8
Kapitalisatie-lening	10,9	12,4	14,0	18,2
Borgsommen	12,9	12,3	12,7	13,4
Totaal ...	**409,6**	**415,7**	**421,9**	**425,4**

Bron : Controledienst voor de Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.

Kapitalisatieverrichtingen
Dekkingswaarden (a)
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1977	1978	1979	1980
Effecten van vreemde staten en internationale instellingen	0,4	—	0,1	0,4
Belgische overheidseffecten en waarden door de Staat gewaarborgd				
Obligaties parastatale instellingen	106,1	104,3	132,4	134,4
Obligaties provincies en gemeenten				
Obligaties Belgische vennootschappen	6,7	2,5	2,5	0,3
Aandelen Belgische vennootschappen	1,4	1,9	0,5	1,8
Onroerende goederen	21,1	25,7	25,7	25,7
Hypothecaire leningen	315,8	328,4	321,9	328,7
Polisbeleningen	0,6	0,4	0,4	0,3
Speciën	1,6	1,5	1,5	1,4
Totaal ...	**453,7**	**464,7**	**485,0**	**493,0**

Bron : Controledienst voor de Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.

Hypothecaire leningen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1977	1978	1979	1980
Hypothecaire leningen met tussenkomst :				
Nominale waarde der leningen	**1 657**	**1 639**	**1 411,4**	**1 366,3**
Reconstitutiefonds	366,9	369,0	341,1	348,7
Waarborg	5,0	5,8	5,2	5,6
Totaal ...	**371,9**	**374,8**	**346,3**	**354,3**
Hypothecaire leningen zonder tussenkomst :				
Te vereffenen saldo	**308 388**	**368 855**	**437 206**	**476 141**

(a) De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Controledienst voor de Verzekeringen.

Hypothecaire leningen met tussenkomst

Dekkingswaarden (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1977	1978	1979	1980
Belgische overheidseffecten (b)				
Obligaties parastatale instellingen	73,1	56,9	64,7	70,7
Obligaties provincies en gemeenten				
Internationale instellingen	0,1	0,4	0,6	0,3
Obligaties van Belgische vennootschappen	0,4	0,4	—	—
Onroerende goederen	25,8	38,9	25,5	31,0
Hypothecaire leningen	297,8	294,2	284,3	285,4
Diversen	—	—	—	0,5
Totaal ...	**397,2**	**390,8**	**375,1**	**387,9**

Bron : Controledienst voor de Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.
(b) De neergelegde waarborgsommen inbegrepen.

Verplichte verzekeringen van de burgerlijke aansprakelijkheid betreffende de autovoertuigen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Openbare autobusdienst., speciale autobusdienst., autocardienst.		Taxi's en huurauto's		Vervoer van zaken voor rekening van derden		Vervoer van zaken voor eigen rekening		Personenwagens (d)		Motor- en bromfietsen (d)		Procentuële toe- of afneming t.o.v. voorg. jaar (e)	
	1979	1980	1979	1980	1979	1980	1979	1980	1979	1980	1979	1980	1979	1980
Rechtstreekse zaken :														
Aantal verzekerde voertuigen (b)	16,5	16,1	7,7	7,8	39,3	39,6	413,7	420,5	3 137,7	3 215,8	510,9	490,6	+ 3,6	+ 2,4
Uitgegeven premiën	381,1	400,9	176,5	178,5	1 554,6	1 618,9	3 675,1	3 945,1	29 035,2	30 779,6	954,8	1 035,1	+ 4,6	+ 6,2
Bedrag der betalingen voor sinisters (c)	174,8	197,2	133,8	142,3	875,5	933,4	2 058,1	2 240,3	14 431,8	15 336,2	535,6	611,3	+ 8,9	+ 6,6
Raming der nog te regelen sinisters	763,4	946,9	372,5	423,8	2 863,7	2 914,8	6 185,8	6 710,5	45 121,5	49 498,3	2 884,6	3 059,7	+ 9,1	+ 9,6
Reserves voor lopende risico's	115,6	136,6	70,0	71,0	661,6	713,3	1 596,9	1 726,9	12 388,0	13 473,1	320,6	334,0	+ 4,7	+ 8,7
Betaalde commissielonen	37,1	39,4	14,7	15,5	156,0	163,0	486,1	520,5	4 608,6	4 878,9	156,9	169,0	+ 3,9	+ 6,0
Algemene onkosten	67,8	73,6	38,5	43,8	219,9	239,7	737,4	808,0	5 961,1	6 520,1	464,4	497,2	+ 4,3	+ 9,4
In herverzekering afgestane zaken :														
Afgestane premiën	72,2	64,6	20,4	21,6	162,6	181,3	406,0	439,9	3 548,4	3 799,1	99,5	107,0	+ 3,5	+ 7,2
Ontvangen commissielonen	15,8	15,5	4,0	4,2	37,5	44,5	78,5	103,2	698,0	784,6	19,8	21,8	+ 4,7	+14,3
Aandeel der herverzekeraars in de geregelde sinisters	40,1	56,6	23,1	26,7	125,7	123,8	322,0	278,5	2 064,7	2 065,2	49,3	65,3	+ 5,4	— 1,8
Aandeel der herverzekeraars in reserve voor nog te regelen sinisters	211,2	289,4	61,5	56,2	437,8	361,4	901,9	866,0	6 643,0	7 399,8	377,6	399,6	+ 2,0	+ 9,6
Aandeel der herverzekeraars in reserve voor lopende risico's	9,3	9,8	1,5	1,6	27,6	33,6	80,5	93,1	549,9	669,9	14,4	17,0	— 0,9	+21,0
In herverzekering ontvangen zaken :														
Ontvangen premiën	23,3	23,1	0,9	0,1	18,0	12,5	89,6	88,6	779,9	846,7	18,6	14,7	+ 9,7	+ 7,6
Betaalde commissielonen	3,5	3,5	0,2	0,1	4,0	2,2	19,3	21,2	170,5	344,2	4,0	3,5	+ 9,0	+92,6
Aandeel in de geregelde sinisters	7,2	17,9	1,2	4,5	13,0	7,8	59,0	54,7	415,9	415,0	9,4	9,7	+ 9,1	— 1,1
Aandeel in reserve voor nog te regelen sinisters	82,4	69,9	14,6	12,8	34,7	17,8	152,7	115,4	1 237,0	1 091,7	29,6	19,9	+ 9,0	—13,1
Aandeel in reserve voor lopende risico's	5,4	5,5	0,3	0,2	6,8	5,2	33,3	34,3	282,0	319,1	6,6	5,3	+ 9,9	+12,1

(a) De gegevens voor 198[1] zijn nog niet beschikbaar.
(b) Duizend eenheden.
(c) Tijdens het betrokken jaar.
(d) De controle is ingesteld vanaf 1967 (koninklijk besluit van 5 juli 1967, *Belgisch Staatsblad* van 8 juli 1967).
(e) Het betreft het totaal van de kolommen « Vervoer van zaken voor eigen rekening » en de « Personenwagens ».

Bron : Controledienst voor de Verzekeringen.

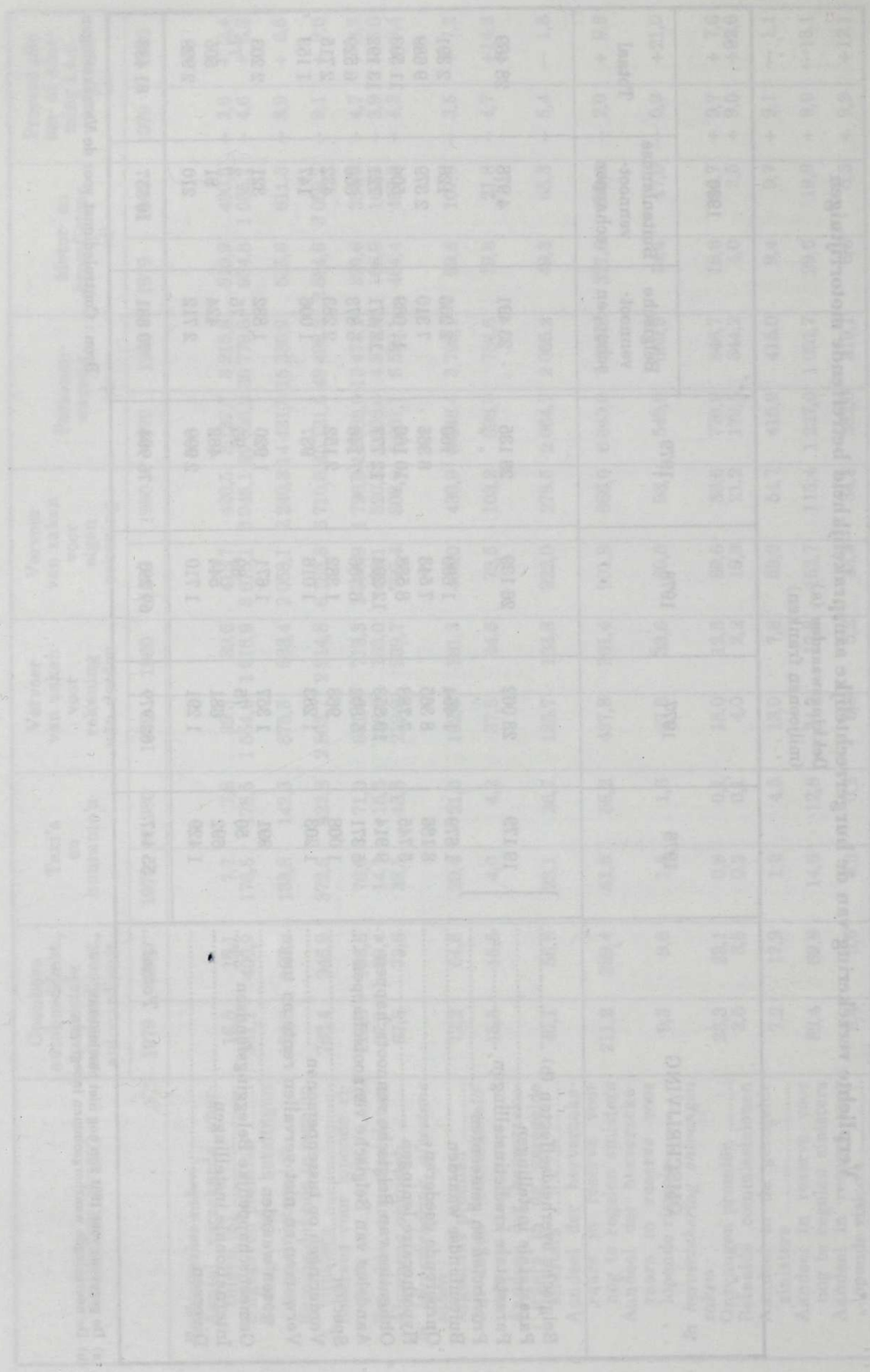
Verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid betreffende motorrijtuigen

Dekkingswaarden (a)
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1976	1977	1978	1979	1980		
					Belgische vennootschappen	Buitenlandse vennootschappen	Totaal
Belgische overheidseffecten (b)							
Parastatale instellingen	19 179	23 062	26 139	28 135	23 491	4 978	28 469
Parastatale kredietinstellingen							
Provinciën en gemeenten							
Buitenlandse waarden	1 679	1 454	1 699	1 750	2 265	126	2 391
Onroerende goederen	8 186	8 365	7 543	8 365	7 310	2 379	9 689
Hypothecaire leningen	5 745	7 788	8 588	10 166	11 089	504	11 593
Obligaties van Belgische vennootschappen ...	9 914	10 853	12 204	12 777	12 471	721	13 192
Aandelen van Belgische vennootschappen	5 371	5 802	6 706	7 146	5 873	656	6 529
Speciën	1 008	968	1 382	2 152	2 283	432	2 715
Vorderingen op tussenpersonen	1 203	1 283	1 016	937	1 006	147	1 153
Verworven en niet vervallen rente op toegewezen waarden	991	1 357	1 671	1 920	1 882	321	2 203
Gemeenschappelijke Beleggingsfondsen	50	75	89	95	75	2	77
Internationale instellingen	692	681	544	462	424	81	505
Diversen	1 429	1 291	1 710	2 999	2 712	210	2 929
Totaal ...	**55 447**	**62 979**	**69 291**	**76 904**	**70 881**	**10 557**	**81 438**

(a) De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.
(b) De neergelegde waarborgsommen inbegrepen.

Bron : Controledienst voor de Verzekeringen.

VIERDE DEEL

PRIJZEN EN INKOMENS

HOOFDSTUK EEN

PRIJZEN

Door de zwakke economische activiteit in de industrielanden en het gebrek aan deviezen in de ontwikkelingslanden bleef in 1981 de vraag naar grondstoffen beperkt. Op de non-ferromarkten vertoonden de noteringen een opwaartse tendens die tot half september aanhield, waarna een lichte verzwakking optrad. De noteringen voor granen zetten hun in november 1980 aangevatte afbrokkeling verder ingevolge de gunstige oogstramingen. Op de markten van de plantaardige oliën bleef de vraagherleving uit. De daling van de wereldproduktie van oliehoudende zaden had geen koersverhoging tot gevolg. De suikerprijzen daalden naarmate de produktieramingen naar boven toe werden herzien. De koffie- en de cacaonoteringen daalden tot het laagste punt sinds vijf jaar. Bij de industriële landbouwgrondstoffen klommen de wolnoteringen vrijwel ononderbroken op. De katoenprijzen daarentegen waren dalend gericht.

Het algemeen indexcijfer van de groothandelsprijzen (exclusief B.T.W.) nam in 1981 gemiddeld met 8,1 % toe, tegen 5,8 % in 1980. De stijging van de groothandelsprijzen van de industriële produkten beliep in 1981 gemiddeld 7,5 % tegen 6,8 % in 1980. Het indexcijfer van de groothandelsprijzen van de landbouwprodukten lag in 1981 gemiddeld 10,6 % hoger, tegen 1,8 % in 1980.

In de bouwnijverheid bleef de kostenstijging gematigd. De prijzen van de bouwmaterialen namen volgens de berekening van het Ministerie van Economische Zaken in 1981 gemiddeld met 5,8 % toe, tegen 3,9 % in 1980. Het A.B.E.X.-indexcijfer, d.i. een halfjaarlijks indexcijfer van de bouwkosten (studiekosten, ruwbouw en afwerking, winst van de aannemer en belasting) nam van 1 november 1980 tot 1 november 1981 met 1,9 % toe. Van 1 november 1979 tot 1 november 1980 beliep de stijging in het A.B.E.X.-indexcijfer nog 6,6 %.

De lichte versnelling van het stijgingstempo van de consumptieprijzen die vanaf midden 1979 werd waargenomen zette zich in 1981 verder door. De gemiddelde stijging van het indexcijfer beliep 7,6 % in 1981 tegen 6,7 % in 1980 en 4,5 % in 1979. Het stijgingstempo van het prijsindexcijfer van de voedingswaren nam van 3,6 % in 1980 tot 6 % in 1981 toe. Bij de niet-voedingswaren bleef het stijgingstempo vrijwel stabiel (9,5 % in 1981, tegen 9 % in 1980). Ook bij de diensten bleef de versnelling van het stijgingstempo beperkt (5,9 % in 1981, tegen 5,7 % in 1980), terwijl het indexcijfer van de huishuur een verdere versnelling vertoonde van 7,6 % in 1980 tot 10,2 % in 1981.

Bij de voedingsmiddelen nam de rubriek « brood en graanprodukten » met 4,3 % toe in 1981 (3,6 % in 1980). Het vlees werd 3 % duurder (3,6 % in 1980), terwijl de vis met

10,3 % in prijs toenam (9,6 % in 1980). De rubriek « melk, kaas en eieren » nam met 6,5 % toe (3,4 % in 1980), oliën en vetten met 8,6 % (2,4 % in 1980), verse groenten met 13,6 % (—1,9 % in 1980), vers fruit met 17,9 % (8,5 % in 1980), conserven van groenten en fruit +3,3 % (0,4 % in 1980), aardappelen +16,4 % (+3 % in 1980), suiker +5,9 % (+2,8 % in 1980), koffie —6,7 % (+2,3 % in 1980), suikerwaren, confiserie en andere voedingswaren +5,4 % (+2,8 % in 1980). De alcoholvrije dranken namen met 10,8 % toe (5,1 % in 1980), de alcoholhoudende met 10,6 % (3,3 % in 1980). Bij de rubriek « tabak en tabakswaren » werd een stijging van 7,3 % genoteerd. De rubriek « kledingsartikelen » vertoont in 1981 een stijging van 3 % en het schoeisel een stijging van 8,6 %.

Inzake verwarming en verlichting namen in 1981 de gastarieven (+27,6 %) en de vloeibare brandstoffen (+26,2 %) het sterkst toe. De vaste brandstoffen lagen in 1981 13,5 % hoger dan in 1980. De elektriciteitstarieven lagen 13,1 % hoger dan in 1980.

Voor de categorie meubelen, huishoudelijke apparaten en gereedschap beliep het stijgingstempo 4 % (3,1 % in 1980). In de rubriek, « lichamelijke verzorging en sanitaire uitgaven » werd een lichte versnelling van de prijsstijging waargenomen van 4,8 % in 1980 tot 5,6 % in 1981. De prijsstijging van de personenwagens beliep 8,2 % in 1981, het prijsverloop van de uitgaven in verband met het gebruik van persoonlijke voertuigen (w.o. benzine) verminderde van 14,3 % in 1980 tot 12 % in 1981. Het stijgingstempo van de uitgaven in restaurants, café's en hotels nam toe van 3,8 % in 1980 tot 5,2 % in 1981.

Uit de internationale vergelijking van de consumptieprijzen blijkt dat in 1981 de gemiddelde prijsstijging in enkele landen met een gematigd inflatietempo een lichte versnelling vertoonde (o.a. de Duitse Bondsrepubliek en de Beneluxlanden), terwijl in landen met een hogere inflatievoet (o.a. Frankrijk en Denemarken) een stabilisatie optrad. Een beperkte daling van het inflatietempo kon worden gerealiseerd in Italië (van 21,2 % in 1980 tot 19,6 % in 1981) en de Verenigde Staten (van 13,5 % in 1980 tot 10,4 % in 1981), terwijl in het Verenigd Koninkrijk het inflatietempo van 18 % in 1980 tot 11,9 % in 1981 kon worden teruggedrongen.

*
* *

Indexcijfers van de groothandelsprijzen
(1953=100)

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Landbouwprodukten			Nijverheidsprodukten					
		Naar herkomst		Globaal	Naar herkomst		Naar de graad van verwerking			Globaal
		Inlandse produkten	Ingevoerde produkten		Inlandse produkten	Ingevoerde produkten	Grondstoffen	Halffabrikaten	Afgewerkte produkten	
1977 Gemiddelde (a)	**211,7**	**222,0**	**204,5**	**213,5**	**225,2**	**182,8**	**182,7**	**223,8**	**222,8**	**211,2**
1977 Gemiddelde (b)	**188,1**	**210,1**	**194,1**	**201,9**	**196,0**	**163,2**	**165,0**	**192,2**	**193,6**	**184,8**
1978 Gemiddelde (a)	**206,4**	**210,7**	**185,7**	**198,6**	**224,6**	**176,8**	**178,8**	**217,6**	**223,0**	**208,3**
1978 Gemiddelde (b)	**184,6**	**199,4**	**176,3**	**187,8**	**196,9**	**159,2**	**162,6**	**188,7**	**195,3**	**183,7**
1979 Gemiddelde (a)	**219,4**	**228,4**	**193,5**	**212,9**	**233,3**	**199,4**	**194,6**	**230,6**	**232,8**	**220,9**
1979 Gemiddelde (b)	**196,2**	**216,1**	**183,7**	**201,3**	**204,6**	**179,6**	**176,9**	**200,0**	**203,9**	**194,9**
1980 Gemiddelde (a)	**232,0**	**238,3**	**188,6**	**216,8**	**249,0**	**217,6**	**207,9**	**251,5**	**245,1**	**235,6**
1980 Gemiddelde (b)	**207,5**	**225,5**	**179,0**	**204,9**	**218,4**	**195,9**	**189,1**	**218,1**	**214,7**	**208,1**
1981 Gemiddelde (a)	**251,6**	**265,4**	**204,2**	**239,7**	**267,9**	**242,1**	**229,0**	**269,5**	**262,4**	**254,6**
1981 Gemiddelde (b)	**224,4**	**251,2**	**193,8**	**226,6**	**234,1**	**217,5**	**207,8**	**232,8**	**228,9**	**223,8**
1981 (b) Januari	214,6	236,8	191,6	216,4	226,1	201,9	195,5	220,8	222,3	214,0
Februari	216,4	238,4	192,7	217,8	227,2	205,9	197,5	224,3	223,3	216,0
Maart	218,1	242,8	188,8	218,9	228,8	208,0	201,0	225,1	224,6	217,8
April	220,7	249,1	191,9	224,3	230,4	210,4	203,1	228,0	225,6	219,7
Mei	223,1	255,4	192,2	228,1	232,2	215,7	207,2	229,4	226,9	221,8
Juni	224,4	259,7	188,6	229,3	233,0	218,7	208,7	231,7	227,4	223,1
Juli	228,5	257,2	201,2	233,1	235,2	227,4	214,8	236,9	229,6	227,3
Augustus	229,3	255,1	198,2	231,4	237,0	228,1	214,8	238,7	231,8	228,7
September	229,5	261,9	189,7	232,2	238,3	224,5	212,5	240,0	232,5	228,7
Oktober	228,5	250,7	192,7	226,5	239,5	222,7	212,8	239,1	233,4	229,0
November	229,3	251,0	199,5	229,4	239,9	223,0	212,2	238,9	234,4	229,2
December	230,7	255,9	198,0	231,9	241,1	223,5	213,6	240,5	235,2	230,4

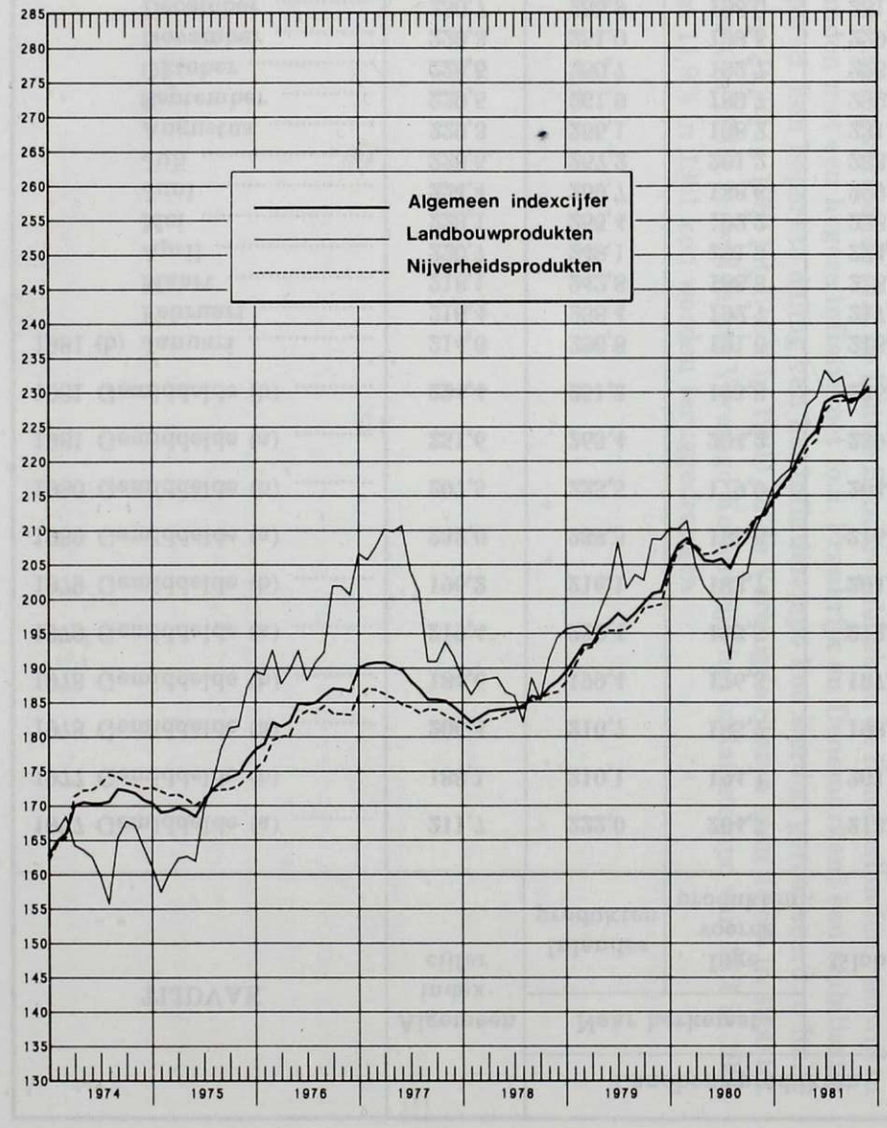
(a) B.T.W. inbegrepen.
(b) B.T.W. niet inbegrepen.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen

Exclusief B.T.W.

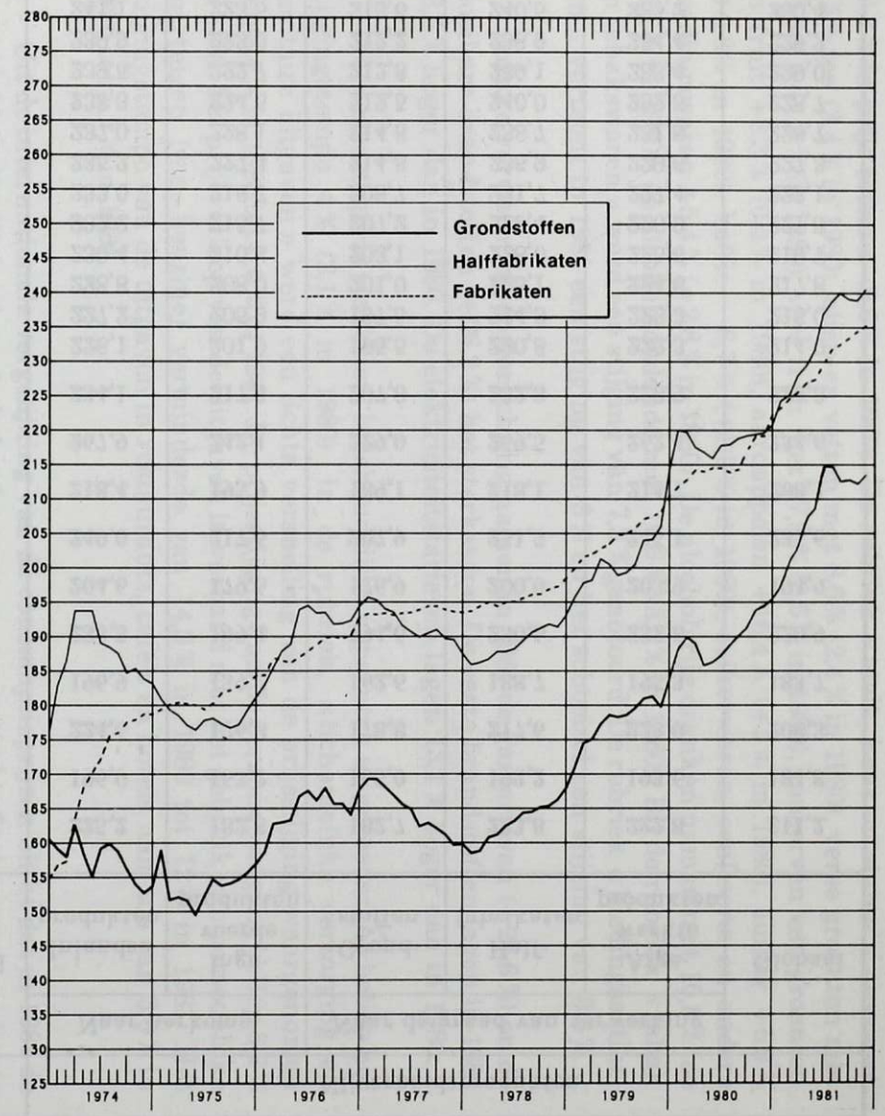
(1953=100)

Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor nijverheidsprodukten

Exclusief B.T.W.

(1953=100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

Deelindexcijfers van de groothandelsprijzen
(1953=100)

TIJDVAK	Landbouwprodukten		Vetstoffen	Minerale produkt.	Scheikundige produkt.	Huiden en leder	Rubber	Hout	Papier en karton	Textielprodukt.	Bouwmaterialen	Metalen en metaalprodukt.
	Veehouderij produkt.	Akkerbouwprodukt.										
1977 December (a)	227	163	158	194	158	166	118	179	195	146	276	188
1977 December (b)	240	172	176	217	180	195	125	212	224	162	325	218
1978 December (a)	215	177	186	199	161	172	139	183	198	146	283	192
1978 December (b)	228	186	206	220	181	200	148	212	225	165	327	220
1979 December (a)	231	189	198	232	167	182	156	197	205	152	290	204
1979 December (b)	245	199	219	258	187	211	165	228	232	170	336	234
1980 December (a)	227	200	234	263	191	179	179	197	221	162	306	204
1980 December (b)	241	211	260	292	215	207	189	228	250	182	354	234
1981(a) Januari	230	204	237	266	195	179	178	197	222	166	306	204
Februari	232	205	239	274	196	179	159	197	226	168	306	206
Maart	237	203	240	276	196	180	172	198	225	168	315	207
April	242	208	242	284	197	180	170	198	227	169	315	209
Mei	245	213	250	287	199	179	194	198	231	172	314	211
Juni	247	213	256	291	202	180	179	195	232	172	314	212
Juli	246	221	265	298	207	181	184	207	234	174	315	217
Augustus	249	216	260	298	211	181	172	207	235	175	322	218
September	257	210	254	301	212	182	152	207	230	174	327	217
Oktober	260	199	255	304	213	183	155	207	228	174	328	216
November	261	203	256	302	215	183	153	207	232	174	328	216
December	268	202	254	303	216	186	148	207	233	176	328	218
1981 December (b)	284	213	283	338	244	218	157	242	266	199	383	252

(a) B.T.W. niet inbegrepen.
(b) B.T.W. inbegrepen.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

Indexcijfers van de consumptieprijzen

(juli 1974 / juni 1975 = 100)

TIJDVAK	Categorieën							
	Voedingsmiddelen, dranken en tabak	Kleding en schoeisel	Huur en bijkomende lasten, verwarming en verlichting	Meubelen, huishoudelijke apparaten en gereedschappen, dagelijks onderhoud	Lichamelijke verzorging en sanitaire uitgaven	Vervoer en verkeer	Kultuur en ontspanning	Overige goederen en diensten
Wegingscoëfficiënt (‰)	264,20	96,10	151,40	104,60	39,80	142,10	76,10	125,70
1977 Gemiddelde	126,05	118,09	121,70	115,08	124,10	122,43	117,56	126,51
1978 Gemiddelde	128,54	125,61	128,37	118,76	131,54	128,37	122,56	135,87
1979 Gemiddelde	129,36	130,57	143,13	122,28	137,08	136,04	125,76	142,69
1980 Gemiddelde	133,97	133,75	165,54	126,04	143,62	150,43	130,70	149,75
1981 Gemiddelde	142,08	139,36	190,02	131,10	151,70	164,16	137,17	159,08
1981 Januari	138,60	136,88	179,22	129,07	148,48	157,58	134,80	154,13
Februari	139,13	137,34	183,69	129,71	148,74	159,74	135,09	154,51
Maart	139,90	138,15	185,90	130,22	148,87	159,98	135,43	156,29
April	139,04	138,19	185,25	130,26	149,92	160,12	135,16	157,91
Mei	138,95	138,43	184,25	130,41	150,00	161,10	135,16	156,99
Juni	138,79	138,84	187,15	130,80	150,44	163,11	136,05	156,81
Juli	141,53	138,89	191,27	130,99	150,44	167,14	137,32	160,17
Augustus	142,30	138,96	192,09	131,09	150,52	168,88	137,33	161,31
September	144,45	139,49	196,00	131,51	151,89	168,87	138,69	161,56
Oktober	145,54	140,63	195,05	132,15	156,22	167,88	139,51	163,03
November	147,68	142,44	199,22	133,03	157,38	167,96	140,42	162,79
December	149,10	144,10	201,14	133,92	157,49	167,60	141,10	163,47

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

Indexcijfers van de consumptieprijzen

(juli 1974 / juni 1975 = 100)

TIJDVAK	Groepen				Officieel indexcijfer
	Eetbare produkten	Niet-eetbare produkten	Diensten	Huishuur	
Wegingscoëfficiënt (‰)	**251,50**	**427,90**	**270,60**	**50,00**	**1 000,00**
1977 Gemiddelde	**125,46**	**166,00**	**129,94**	**118,92**	**122,30**
1978 Gemiddelde	**127,28**	**119,87**	**140,75**	**127,52**	**127,77**
1979 Gemiddelde	**127,90**	**127,04**	**148,52**	**135,14**	**133,48**
1980 Gemiddelde	**132,53**	**138,51**	**157,01**	**145,36**	**142,35**
1981 Gemiddelde	**140,45**	**151,66**	**166,24**	**160,21**	**153,21**
1981 Januari	137,11	145,27	162,39	155,02	148,34
Februari	137,64	147,39	162,80	158,29	149,66
Maart	138,42	148,55	163,81	158,20	150,62
April	137,50	148,33	164,63	158,78	150,54
Mei	137,39	148,29	164,35	159,00	150,43
Juni	137,21	150,05	164,60	159,99	151,26
Juli	139,98	152,84	166,46	161,38	153,72
Augustus	140,56	153,76	167,09	162,04	154,46
September	142,60	155,44	167,83	162,25	155,90
Oktober	143,69	155,02	169,69	162,31	156,50
November	145,92	157,03	170,14	162,55	158,06
December	147,40	157,90	171,12	162,65	159,07

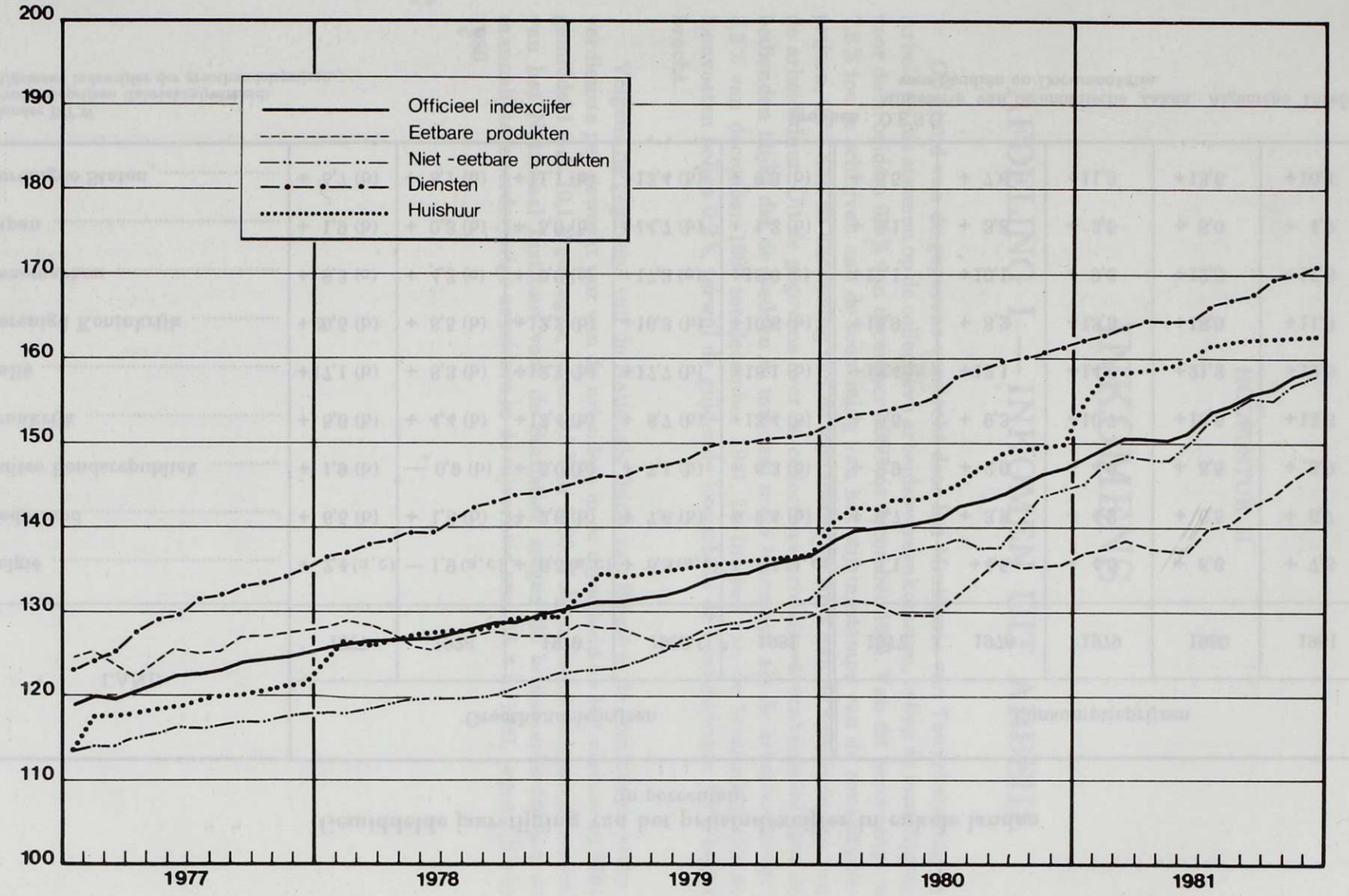
Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

Algemeen indexcijfer van de consumptieprijzen

TIJDVAK	Basis 1953=100	Basis 1966=100	Basis 1971=100	Basis juli 1974 juni 1975 =100
1972	**162,88**	**125,37**	**105,45**	**76,97**
1973	**174,20**	**134,09**	**112,78**	**82,32**
1974	**196,30**	**151,09**	**127,08**	**92,76**
1975	**221,35**	**170,38**	**143,31**	**104,60**
1976	**241,63**	**185,99**	**156,44**	**114,19**
1977	**258,80**	**199,20**	**167,55**	**122,30**
1978	**270,37**	**208,11**	**175,04**	**127,77**
1979	**282,45**	**217,41**	**182,86**	**133,48**
1980	**301,23**	**231,86**	**195,02**	**142,35**
1981	**334,21**	**249,55**	**209,90**	**153,21**
1981 Januari	313,90	241,61	203,22	148,34
Februari	316,70	243,76	205,03	149,66
Maart	318,73	245,33	206,35	150,62
April	318,56	245,20	206,24	150,54
Mei	318,32	245,02	206,09	150,43
Juni	320,08	246,37	207,22	151,26
Juli	325,29	250,38	210,59	153,72
Augustus	326,85	251,58	211,61	154,46
September	329,90	253,93	213,58	155,90
Oktober	331,17	254,90	214,40	156,50
November	334,47	257,44	216,54	158,06
December	336,61	259,09	217,92	159,07

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

Indexcijfers van de consumptieprijzen van 1977 tot 1981
(basis juli 1974 - juni 1975 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

Gemiddelde jaarstijging van het prijsindexcijfer in enkele landen
(in percenten)

LAND	Groothandelsprijzen					Consumptieprijzen				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
België	+ 2,4 (a, c)	— 1,9 (a, c)	+ 6,3 (a, c)	+ 5,8 (a, c)	+ 8,1 (a, c)	+ 7,1	+4,5	+ 4,5	+ 6,6	+ 7,6
Nederland	+ 6,5 (b)	+ 1,8 (b)	+ 2,6 (b)	+ 7,6 (b)	+ 9,4 (b)	+ 6,7	+ 3,9	+ 4,2	+ 6,5	+ 6,7
Duitse Bondsrepubliek	+ 1,9 (b)	— 0,9 (b)	+ 5,0 (b)	+ 7,1 (b)	+ 6,3 (b)	+ 3,9	+ 2,6	+ 4,0	+ 5,5	+ 5,9
Frankrijk	+ 5,6 (b)	+ 4,4 (b)	+13,4 (b)	+ 8,7 (b)	+13,4 (b)	+ 9,5	+ 9,3	+10,7	+13,6	+13,6
Italië	+17,1 (b)	+ 8,3 (b)	+12,1 (b)	+17,7 (b)	+18,1 (b)	+18,4	+12,1	+14,8	+21,2	+19,5
Verenigd Koninkrijk	+20,5 (b)	+ 8,5 (b)	+12,2 (b)	+16,3 (b)	+10,6 (b)	+15,9	+ 8,2	+13,5	+18,0	+11,9
Denemarken	+ 8,3 (c)	+ 4,3 (c)	+ 9,0 (c)	+17,3 (c)	+16,0 (c)	+11,1	+10,1	+ 9,6	+12,3	+11,8
Japan	+ 1,9 (b)	+ 0,3 (b)	+ 5,0 (b)	+14,7 (b)	+ 1,2 (b)	+ 8,1	+ 3,8	+ 3,5	+ 8,0	+ 4,9
Verenigde Staten	+ 5,7 (b)	+ 8,1 (b)	+11,1 (b)	+13,4 (b)	+ 9,3 (b)	+ 6,5	+ 7,6	+11,3	+13,5	+10,4

(a) Zonder B.T.W.
(b) Produktieprijzen (fabrieksnijverheid).
(d) Algemeen indexcijfer der groothandelsprijzen.

Bronnen : O.E.S.O.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

HOOFDSTUK II

INKOMENS

AFDELING I. — INKOMEN UIT ARBEID

Op grond van de gegevens verstrekt door het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid en die steunen op de collectieve arbeidsovereenkomsten, beliep de loonstijging voor de arbeiders 9,1 % van december 1980 tot december 1981. Van dit percentage is 7,8 % toe te schrijven aan de toeneming van het stijgingstempo van de consumptieprijzen, 0,7 % aan de herziening van de loonvoeten en 0,6 % aan de vermindering van de arbeidsduur. Uit de gegevens over de collectieve arbeidsovereenkomsten voor de bedienden blijkt dat de wedden in mindere mate toenemen als de arbeiderslonen : 8,3 % van december 1980 tot december 1981. De invloed van de herziening van de loonvoeten beliep 0,2 %, terwijl de glijdende loonschaal de bezoldigingen 8,1 % hoger bracht.

Volgens de gegevens van de Nationale Bank van België is de gemiddelde brutoverdienste per gewerkt uur van de arbeiders in de nijverheid en het vervoer in 1981 gemiddeld met 10,1 % gestegen, tegen 9,3 % in 1980. Volgens het kwartaalonderzoek van het Nationaal Instituut voor de Statistiek stegen de bruto-uurlonen van de mannelijke meerderjarige arbeiders in de nijverheid met 9,5 % in 1981, tegen 8,5 % in 1980.

*
* *

Indexcijfers van de regelingslonen

Enkel arbeiders, mannen + vrouwen
(1975=100)

BEDRIJFSTAKKEN	1980				1981			
	Maart	Juni	Sept.	Dec.	Maart	Juni	Sept.	Dec.
Land- en bosbouw	166,7	168,5	171,8	176,1	180,2	181,9	186,4	191,8
Energie en waterhuishouding	147,6	149,8	150,7	158,2	162,4	162,8	166,3	169,8
Fabrieksnijverheid :	145,4	149,2	152,2	155,7	159,6	161,0	164,6	174,8
waaronder : voedingsmiddelenbedrijven	153,4	157,3	159,2	163,5	168,8	169,2	176,0	178,0
textielnijverheid	139,0	147,7	149,5	152,6	155,8	162,8	164,6	168,1
confectiebedrijven, schoennijverheid	141,4	144,2	150,3	152,1	157,9	161,1	161,4	169,8
chemische industrie	149,0	149,0	152,0	155,1	158,2	158,2	164,5	167,8
metaalnijverheid	140,8	145,7	148,8	151,6	155,0	155,4	158,4	164,4
metaalverwerkende industrie	145,0	147,9	150,7	153,8	156,8	156,9	160,1	166,7
Bouwbedrijf	156,5	162,2	163,5	166,3	172,1	175,7	177,5	181,7
Handel	152,6	156,4	158,8	162,1	167,2	169,0	173,0	177,8
Vervoer en verkeer	152,2	153,5	156,9	160,6	164,2	166,4	169,3	172,8
Diensten	154,0	154,5	157,6	160,1	165,0	165,9	170,3	172,6
Globaal indexcijfer ...	**148,7**	**152,6**	**155,2**	**158,7**	**163,1**	**165,0**	**168,4**	**173,2**

Bron : Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

Loonindexcijfers
(1970=100)

TIJDVAK	Bruto-uurverdienste			Loonkosten				Maandinkomen van de fabrieksarbeiders (b)		
	Gemiddelde bruto-verdienste per arbeidsuur (mannen + vrouwen)	Type-uurloon (a)		Arbeiders		Bedienden		Ongehuwd of gehuwd zonder kinderen	Gehuwd en 2 kinderen	Gehuwd en 4 kinderen
		Geschoolde arbeiders	Ongeschoolde arbeiders	Steenkolen mijnen per dag	Overige bedrijfstakken per uur	Industrie per uur	Handel per uur			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1975	216	205	214	225	223	211	216	202	199	195
1976	240	227	239	246	246	241	254	224	221	216
1977	262	249	263	267	270	269	283	245	241	235
1978	281	265	281	285	289	288	311	262	257	250
1979	302	285	301	308	312	310	338	281	275	266
1980	330	311	328	344	340	343	365	300	293	284
1981 (c)	363	335	360	..	367	..	..	327	318	308
1980 Maart	316	301	317	335	325	312	336	288	282	274
Juni	326	309	325	339	336	322	350	298	290	281
September	331	314	331	339	341	318	345	302	295	285
December	348	321	339	360	359	420	430	314	305	295
1981 Maart (c)	348	328	351	364	359	348	365	313	305	296
Juni (c)	361	331	356	362	373	..	..	325	316	305
September (c)	362	336	360	354	357	..	..	325	317	307
December (c)	384	347	371	..	379	..	..	345	335	323

(a) De vervoerbedrijven niet inbegrepen.
(b) De mijnen niet inbegrepen.
(c) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Nationale Bank van België (kol. 2 tot 4).
Instituut voor Economisch, Sociaal en Politiek Onderzoek, Leuven (kol. 5 tot 11).

Gemiddelde bruto verdienste per uur, per bedrijfstak en per gewest van de arbeider in de nijverheid. Enquête april 1981 (a)

(franken)

OMSCHRIJVING	Vlaanderen	Wallonië	Brussel-Hoofdstad
Winning van delfstoffen	**286,14**	**251,82**	**(b)**
Elektriciteit en gas	**(b)**	**(b)**	**(b)**
Fabrieksnijverheid	**227,21**	**249,51**	**226,33**
IJzer- en staalnijverheid	(b)	(b)	(b)
Non-ferro metaalnijverheid	281,73	269,66	(b)
Nijverheid der niet-metaalhoudende mineralen	249,54	241,56	(b)
Aardolie-industrie	376,40	(b)	(b)
Chemische nijverheid	284,67	264,35	207,46
Automobielbouw en -onderdelen	246,31	248,98	253,55
Automobielbouw en -assemblage, en motorenbouw ervan	287,87	(b)	253,55
Scheepswerven	264,28	231,71	(b)
Elektrotechnische industrie	234,66	254,56	223,69
Hout- en meubelnijverheid	219,58	208,31	223,34
Papier- en papierwarenindustrie, grafische nijverheid en uitgeverij	242,17	254,0	256,50
Rubbernijverheid en plasticverwerkende industrie	223,76	230,78	(b)
Ledernijverheid	183,51	211,42	157,74
Textielnijverheid	193,44	187,80	167,15
Kledingnijverheid	162,88	168,37	173,92
Voedingsmiddelennijverheid, dranken en tabak	220,39	227,51	224,56
Bouwbedrijf	**243,10**	**248,13**	**252,21**
De gezamenlijke industrie	**230,28**	**249,57**	**231,74**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voorlopige gegevens. Vanaf april 1981 worden de globale gegevens opgemaakt aan de hand van nieuwe wegingsfactoren.
(b) De gegevens ontbreken of ze hebben betrekking op minder dan vier ondernemingen.

Gemiddelde verdiende bruto-uurlonen van de arbeiders en gemiddelde maandelijkse brutowedden van de bedienden in de nijverheid volgens de zesmaandelijkse geharmoniseerde enquête (a)

(in franken)

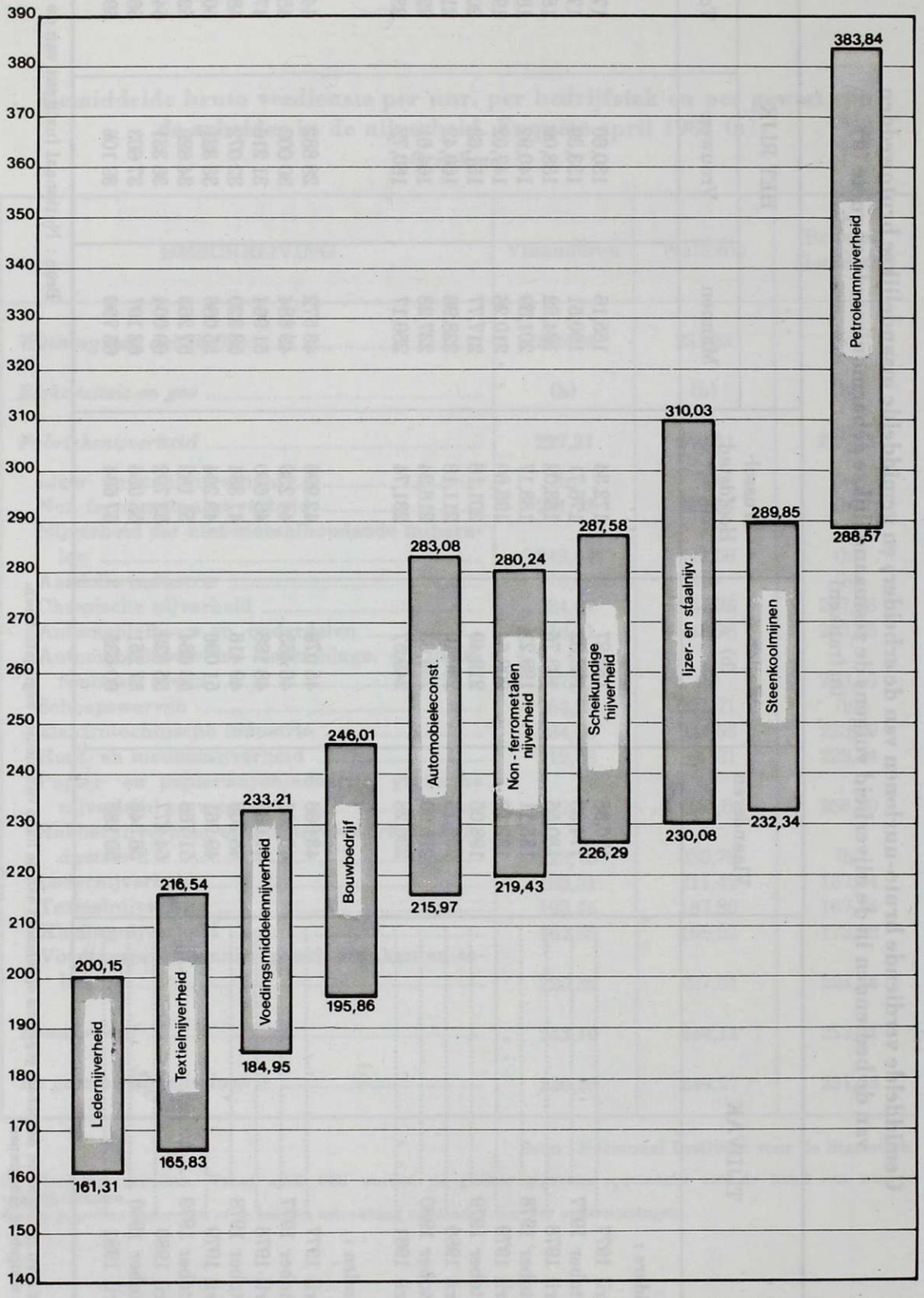
TIJDVAK	Vlaanderen	Wallonië (b)	Brussel-Hoofdstad	HET RIJK		
				Mannen	Vrouwen	Totaal
Arbeiders :						
April 1977	170,38	182,27	172,34	185,16	130,60	173,98
Oktober 1977	174,83	188,62	176,71	190,51	133,39	178,88
April 1978	180,55	193,76	183,02	194,82	138,09	182,84
Oktober 1978	185,11	199,21	188,17	201,59	140,92	189,23
April 1979	192,19	209,64	195,60	210,26	147,02	197,33
Oktober 1979	198,05	219,49	201,16	217,77	151,68	204,27
April 1980	209,13	230,10	211,18	228,98	160,42	214,97
Oktober 1980	215,90	239,63	218,24	237,23	164,61	222,39
April 1981	230,28	249,57	231,74	250,17	180,72	235,93
Bedienden :						
April 1977	43 968	45 076	42 996	48 572	28 882	44 018
Oktober 1977	45 206	46 453	44 239	49 884	30 009	45 288
April 1978	47 000	48 188	46 600	51 964	31 216	47 166
Oktober 1978	48 308	49 416	47 384	53 320	32 072	48 406
April 1979	49 961	51 096	49 204	55 066	33 321	50 037
Oktober 1979	51 766	53 684	51 182	57 263	34 629	52 028
April 1980	54 277	55 529	53 702	60 004	36 331	54 529
Oktober 1980	56 346	57 251	55 056	62 107	37 603	56 440
April 1981	59 286	60 635	57 684	65 790	39 108	59 622

Bron : Nationaal Instituut van de Statistiek.

(a) Vanaf april 1981 worden de globale gegevens opgemaakt aan de hand van nieuwe wegingsfactoren.
(b) Duits taalgebied inbegrepen.

Ontwikkeling van het gemiddeld bruto uurloon in Belgische franken van een mannelijk arbeider in enkele nijverheidssectoren (a)

(april 1978 tot april 1981)

Bron : Nationaal Instituut van de Statistiek.

(a) Vanaf april 1981 werden de gegevens opgesteld met behulp van nieuwe wegingscoëfficiënten.

Lonen van de in de maatschappelijke zekerheid en het N.P.F.M. opgenomen werknemers (a)

JAARTAL	Brutobezoldigingen (b) (miljarden franken)	Bijdragen voor de maatschappelijke zekerheid (miljarden franken)	% der bijdragen t.o.v. de brutobezoldigingen
1969	299,2	106,8	35,7
1970 (c)	422,4	134,2	31,8
1971 (c)	478,2	153,8	32,2
1972 (c)	543,7	174,3	32,1
1973 (c)	632,7	202,2	32,0
1974 (c)	773,6	243,2	31,4
1975 (c)	897,1	296,1	33,0
1976 (c)	1 008,5	330,8	32,8
1977 (c)	1 110,0	365,8	33,0
1978 (c)	1 179,8	385,5	32,7
1979 (c)	1 269,9	412,7	32,5
1980 (c)	1 377,7	446,0	32,4

Bronnen : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.
Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers.

(a) Inclusief de mijnwerkers; exclusief de zeelieden ter koopvaardij. De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Inclusief de fiscale en sociale afhoudingen; exclusief de patronale bijdragen voor de maatschappelijke zekerheid.
(c) Vanaf 1970 zijn de leerlingen, ambtenaren en huispersoneel inbegrepen.

Verdeling der ontvangsten van de R.M.Z. en het N.P.F.M. (a)

(miljoenen franken)

VOORNAAMSTE SECTOREN	1977 (b)	1978 (b)	1979 (b)	1980 (b)
Bijdragen voor sociale zekerheid :				
Rust en overleving	115 291	122 290	130 399	140 427
Ziekte-invaliditeit	84 964	90 447	96 878	105 408
Werkloosheid	19 169	20 144	21 263	22 746
Kinderbijslag	65 415	69 524	74 659	80 589
Jaarlijkse vakantie	53 656	56 075	58 374	61 928
Beroepsziekten	5 379	5 764	6 251	6 736
Arbeidsongevallen	3 338	3 587	3 856	4 162
Bijzondere bijdragen :				
Bestaanszekerheid in het bouwbedrijf	10 718	11 049	11 429	13 060
Bestaanszekerheid in andere sectoren	2 685	2 868	2 956	3 352
Sluiting van ondernemingen	1 518	2 138	2 331	2 786
Kredieturen	3	1	327	353
Totaal	**362 133**	**383 887**	**408 723**	**441 547**

Bronnen : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.
Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers.

(a) De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Exclusief de staatstoelagen.
Inclusief de leerlingen, ambtenaren en huispersoneel.

AFDELING II
INKOMENS UIT VENNOOTSCHAPPEN

Zoals op vele gebieden moet ook hier worden betreurd dat er zo weinig homogeniteit is in de gegevens aan de hand waarvan de rentabiliteit van de ondernemingen moet worden beoordeeld, en ook dat er zo weinig continuïteit is in de methodes en de presentatie.

Zoals bekend heeft het N.I.S. voor de jaren na 1976 zijn opdracht aan de balansencentrale overgedragen. Wat de balansencentrale zelf betreft zullen de gegevens over 1980 niet voor het begin van juli ter beschikking zijn.

Met het oog op de samenhang en om de waarnemingen over een betrekkelijk lange tijdspanne te strekken wordt zoals voorheen een beroep gedaan op de resultaten van de steekproeven die door de studiedienst van de Bank van Parijs en de Nederlanden en door de Kredietbank werden opgemaakt.

Het door de Bank van Parijs en de Nederlanden in aanmerking genomen monster vertegenwoordigt een aanzienlijk aandeel in de eigen middelen van de vennootschappen onderworpen aan de wet betreffende de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen; de continuïteit in de tijd ervan maakt het mogelijk de ontwikkeling van de sinds 1970 gevolgde ondernemingen na te gaan.

De studie van de financiële toestand van de nijverheidsondernemingen in België toont duidelijk de in 1980 ingetreden breuk, terwijl in 1979 de redenen tot voldoening duidelijk bleken uit het herstel van de rentabiliteit, dat vooral zichtbaar was in de sector van de oliemaatschappijen en in de scheikundige nijverheid (1).

Onder de factoren die deze kentering veroorzaakten moet vooral de toeneming worden vermeld van de financiële lasten der ondernemingen onder de druk van de hoge rentestand op internationaal vlak, en dit na een periode van teruggang van hun financiële structuur.

De verhouding van de langlopende schulden tot de eigen middelen bedroeg in 1970 slechts 31 %, maar liep nadien, in 1975, op tot 50 % en stabiliseerde zich dan rond 70 %, na de verbetering in 1979. De weerslag van de financiële lasten op de resultaten begon zich in de meeste sectoren duidelijk te laten voelen in 1980.

De hoge vlucht van de rentetarieven zette in bij het begin van het 4e kwartaal van 1978 en de vertraagde uitwerking ervan op de bedrijfsresultaten is toe te schrijven aan het feit dat een ruim gedeelte van de financiële lasten op meer dan één jaar is bepaald en een nieuwe intrestverhoging slechts de kortlopende en de recent aangegane schulden beïnvloedt. Dat betekent dat deze last dreigt te verzwaren naarmate de oude, eerlang vervallende leningen geleidelijk moeten worden vervangen in de loop van de komende jaren.

---

(1) Zie nota naar het einde van deze afdeling toe.

Daar de intrestvoeten van 1977 tot 1980 nagenoeg verdubbelden steeg de schuldenlast van 3,6 % in 1977 naar 5,1 % in 1980, rekening houdend met de financiële structuur van de ondernemingen (spreiding van de eigen middelen — langlopende schulden — kortlopende schulden). In 1980 beliep de financiële last bijna 4 % in de gezamenlijke bedrijfskosten, terwijl dat in 1977 slechts 3 % was.

De rentabiliteit van de eigen middelen van de bedrijven heeft daaronder geleden en kwam op 0,5 % in 1980, tegen 4 % in 1979, 2,1 % in 1978 en —1,3 % in 1977, omdat zij klem zitten tussen de snelle prijsstijgingen en de slabakkende markten. Zoals vorige jaren reeds werd vastgesteld is er een nauwe samenhang tussen de rentabiliteit en het produktievolume.

Na een nog uitstekend eerste kwartaal liep de bedrijfsactiviteit in 1980 fors terug, zodat de industriële produktie zich uiteindelijk gemiddeld ongeveer stabiliseerde op het peil van 1979. Wat de brutowinst betreft, werd in de industrie een vermindering met ca 25 % vastgesteld in 1980 t.o.v. 1979 (1).

Het sterkst daarbij getroffen was andermaal de ijzer- en staalnijverheid, de enige sector waar het bruto resultaat negatief was. Een aanmerkelijke verbetering van de bruto winst werd waargenomen in de sector van de non-ferrometalen. In de gezamenlijke fabrieksnijverheid was de globale rentabiliteit in 1979 vooruitgegaan en kwam zij op 3,6 % van de eigen middelen, maar in 1980 zakte zij weer abrupt en bereikte —7,4 % in 1980.

De schuldenlast op lange termijn werd weer groter. In 1979 was het rendement van het risicodragend kapitaal in bijna al de sectoren, en stellig in de nijverheid op verre na niet meer toereikend, maar in 1980 werd de toestand in vele sectoren ronduit kritiek.

In de nijverheid in haar geheel was de netto rentabiliteit negatief ten gevolge van de slechte resultaten in de ijzer- en staalnijverheid die, samen met de textielsector, verliezen heeft geleden.

De ongunstige conjunctuurontwikkeling die vooral kenmerkend was voor het tweede halfjaar van 1980, had een rampzalige weerslag op de ijzer- en staalnijverheid. De aanhoudende stijging van de kosten voor energie, ertsen, lonen, financiële lasten, de gelijktijdige instorting van de verkoopprijzen en de vermindering van het produktievolume waren aanleiding tot een grote opeenstapeling van verliezen.

De beschikbare ramingen over 1981 zijn al even weinig geruststellend. In 1981 liep de produktie immers nog verder terug, terwijl de verkoopprijzen nauwelijks omhoog gaan en de kosten alsmaar klimmen.

In de textiel- en de confectienijverheid werd in 1980 een vrij grote stijging van de omzet geboekt, grotendeels ten gevolge van prijshausses. Het verdere verloop van de resultaten was echter bedroevend en gaf een aanmerkelijk verlies te zien, na de winst in 1979.

---

(1) Kredietbank : Weekberichten nr. 35, 2 oktober 1981.

Ook de scheikundige nijverheid zat klem tussen de snel oplopende kosten en de kwijnende markten. De netto winst daalde met 60 %. De kostenhausses (grondstoffen en lonen) konden slechts onvoldoende in de verkoopprijzen worden doorberekend wegens de snelle aftakeling van de afzetmogelijkheden, vooral in de automobielnijverheid en de bouwsector.

In tegenstelling met de meeste andere bedrijfstakken viel het jaar vrij goed uit voor de non-ferrometalen. De prijshausse voor de produkten van deze bedrijven deed zich vooral in de eerste helft van 1980 voor als gevolg van de internationale politieke ontwikkeling en stond in voor een betere aanwending van de produktiecapaciteit en voor een toeneming van het omzetcijfer. Het is meer dan waarschijnlijk dat het gunstige verloop in 1980 zich in deze zeer trendcyclische sector zich in 1981 niet zal hebben herhaald.

In de houtnijverheid kon in 1980 een aanzienlijke stijging van de omzet worden bereikt, dank zij een verbetering van de uitvoer bij de meubelindustrie. Deze tendens wordt in 1981 bevestigd. In de komende tien jaar zal in verschillende landen normaliter de demografie gunstig voor de meubelnijverheid uitvallen.

De openbare nutsbedrijven (water - gas - elektriciteit) kunnen zich met de in 1980 bereikte resultaten tevreden achten.

De toereikende ontwikkeling van het omzetcijfer in de distributie (ca +14 %) kon niet verhinderen dat winstmarges fors daalden door een sterke stijging van de loonkosten en de verkorting van de arbeidsduur.

De belangrijke en zeer diverse sector van het vervoer en de diverse diensten heeft in 1980 duidelijk beter stand gehouden dan dit globaal het geval was voor alle nijverheidssectoren samen. De netto winst groeide met ruim 24 % aan. Aan deze verbetering hadden vooral de scheepvaart en verschillende dienstverleningsbedrijven deel.

De banken konden niet aan de gevolgen van het slechte economisch klimaat ontsnappen. Dat komt tot uiting in de daling met 12 % van hun netto winst, niettegenstaande de vermeerdering van de kredieten aan de overheid en het buitenland. Voor de spaarkassen was het jaar 1980 over de gehele lijn rampzalig.

*

* *

Rendabiliteit en schuldenlast van de Belgische bedrijven (a)

OMSCHRIJVING (b)	1979					1980				
	Eigen middelen (10^6 F)	Langlopende schuld (10^6 F) (c)	% (d)	Herberekende nettowinst (e)	% (f)	Eigen middelen (10^6 F)	Langlopende schuld (10^6 F) (c)	% (d)	Herberekende nettowinst (e)	% (f)
1. Diversen (g)	5 955	2 017	33,9	137	2,3	10 749	8 504	79,1	136	1,3
2. Petroleum	56 873	51 097	89,8	14 381	25,3	62 318	48 652	89,8	11 729	25,3
3. Elektriciteit	75 887	89 646	118,1	7 791	10,3	79 169	113 287	143,1	8 079	10,2
4. Distributie	8 527	9 124	107,0	1 189	13,9	9 046	9 375	103,6	1 459	16,1
5. Trusts	23 650	2 331	9,9	2 012	8,5	23 388	2 269	11,4	1 626	7,0
6. Banken	53 628	—	—	3 668	6,8	61 227	N.S.	N.S.	4 473	7,3
7. Scheikunde	49 522	15 477	31,3	4 516	9,1	51 450	15 297	29,7	3 790	7,4
8. Transport (g)	3 579	5 372	150,1	— 29	— 0,8	—	—	—	—	—
9. Holdings	48 511	12 070	24,9	1 672	3,4	44 563	11 048	24,8	226	0,5
10. Metaalverwerking ..	14 153	14 321	101,2	426	3,0	15 015	12 905	85,9	— 65	— 0,4
11. Elektrisch materieel	4 453	8 316	186,8	— 493	—11,1	4 580	5 878	128,3	201	4,4
12. Bouw	11 959	8 427	70,5	586	4,9	13 354	6 518	48,8	— 56	— 0,4
13. Vast goed	3 703	18 921	511,0	182	4,9	2 908	1 153	39,6	81	2,8
14. Voeding	3 686	883	24,0	58	1,6	2 870	209	7,3	108	3,8
15. Textiel	3 833	943	24,6	76	2,0	3 723	989	26,6	— 110	— 3,0
16. Glas	13 403	3 606	26,9	— 476	— 3,6	12 379	3 044	24,6	— 377	— 3,0
17. Plantages	1 243	2	0,2	— 282	—22,7	1 141	2	0,2	21	1,8
18. Non-ferro's	36 772	6 153	16,7	— 98	— 0,3	34 002	7 291	21,4	— 166	— 0,5
19. Papier	2 812	2 280	81,1	123	4,4	2 899	1 939	66,9	112	3,9
20. Staal	33 925	48 455	142,8	—7 719	—22,8	22 180	53 450	241	—13 128	— 59,2
21. Koolmijnen	938	68	7,2	— 594	—63,3	637	58	9,1	— 826	—129,7
Totaal (met steenkool) ...	**457 012**	**299 509**	**74,2**	**27 126**	**5,9**	**457 598**	**302 268**	**76,2**	**17 313**	**3,8**
Totaal (zonder steenkool)	**456 074**	**299 441**	**74,4**	**27 720**	**6,1**	**456 961**	**302 210**	**76,4**	**18 139**	**4,0**
Totaal (zonder staal) ...	**423 087**	**251 054**	**68,0**	**34 845**	**8,2**	**435 418**	**248 818**	**68,0**	**30 441**	**7,0**

(a) De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Gerangschikt naar het percent van de herberekende nettowinst t.o.v. de eigen middelen in 1976.
(c) Exclusief de banken.
(d) Langlopende schuld t.o.v. de eigen middelen, in %.
(e) Herberekende winst = Netto resultaat — uitzonderlijk resultaat — tantièmes.
(f) Herberekende nettowinst t.o.v. de eigen middelen, in %.
(g) De sector diversen bevat sedert 1980 een transportonderneming.

Bron : Bank van Parijs en van de Nederlanden, België, Economische nota's, n° 39, september 1981.

Rendement van de Belgische vennoo -scha
Vennootschappen die hun voorna amste
(evolutie per

OMSCHRIJVING	Banken (b)	Verzekeringen	Financiële en immobiliënvennootschappen (b)	Kleinhandel	Groothandel en buitenlandse handel	Metaalverwerkende nijverheid	IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	Industrie der non-ferrometalen	Textielnijverheid	Voedingsmiddelenindustrie	Houtnijverheid	Scheikundige nijverheid	Glasnijverheid	Elektriciteit (c)
Nettowinstsaldi ten opzichte van kapitaal en reserves (%) :														
1971	12,67	12,37	6,49	5,96	9,16	9,62	6,68	9,70	1,21	4,84	2,48	7,04	7,73	8
1972	12,11	12,91	6,05	—1,50	6,00	8,95	2,32	3,90	4,06	7,49	—3,22	7,43	6,48	8
1973	11,10	12,61	7,74	3,46	9,69	9,69	1,77	6,13	5,11	7,33	7,78	7,35	10,05	8
1974	10,83	12,18	7,76	3,36	16,08	9,08	8,37	9,91	4,78	7,77	12,64	10,54	10,61	9
1975	6,30	11,91	7,79	3,50	9,23	4,17	9,70	10,31	0,14	3,96	—3,01	13,22	—0,33	10
1976 (e)	10,30	13,26	4,16	—1,48	3,12	5,21	—14,56	—0,63	—3,36	4,36	11,33	2,86	26,44	10
Betaalbaar gestelde dividenden ten opzichte van kapitaal en reserves (%) :														
1971	6,99	7,70	4,39	4,57	2,91	2,82	3,80	5,63	1,37	2,67	0,45	4,29	4,26	
1972	6,84	7,95	4,46	1,87	3,04	2,80	1,19	2,42	1,31	3,34	0,45	4,61	3,96	
1973	6,81	7,93	4,96	2,11	3,58	3,76	1,95	3,63	1,55	4,07	0,67	4,95	4,52	
1974	6,83	8,83	5,75	3,46	3,68	4,61	4,33	5,01	1 80	3,73	1,19	5,74	6,12	
1975	4,96	8,77	5,77	4,43	4,16	3,89	4,86	5,80	1,90	2,92	0,72	7,28	3,01	
1976 (e)	5,40	8,48	5,18	2,66	3,01	3,15	0,52	1,90	0,91	2,53	0,73	4,44	1,88	
Betaalbaar gestelde dividenden ten opzichte van de nettowinstsaldi (%) :														
1971	55,20	62,30	67,70	76,9	31,8	29,3	56,9	58,0	113,2	55,2	18,3	61,1	55,1	
1972	56,40	61,50	73,70	—	50,7	31,3	51,2	62,0	32,2	44,6	—	73,7	61,1	
1973	61,40	62,90	64,10	61,1	37,0	38,8	110,0	59,2	30,4	55,4	8,6	66,4	45,0	
1974	63,00	72,40	74,10	103,0	22,8	50,7	51,7	50,6	37,6	48,0	9,4	54,4	57,6	
1975	78,68	73,63	74,07	126,5	45,1	93,3	50,1	56,3	1 379,1	73,7	—	55,1	—	
1976 (e)	52,38	63,94	124,62	—	96,5	60,5	—	—	—	57,9	—	155,5	—	

(a) De in deze statistiek opgenomen gegevens hebben betrekking op de dienstjaren waarvan de dividendes in het jaar « t » werden uitgekeerd. Deze dienstjaren zijn dus uitgesplitst over de jaren « t-1 » en « t ». De gegevens voor 1977, 1978, 1979, 1980 en 1981 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Sedert 1973 zijn de bedragen betreffende de N.B.B., de N.M.K.N. en de SABENA niet meer in deze statistiek opgenomen.
(c) De rubriek « Elektriciteit » omvat de particuliere ondernemingen voor de produktie, de coördinatie van de produktie en de bedeling van de elektrische energie.
(d) Hoewel niet omstandig in deze tabel opgegeven, zijn de bedragen in verband met de volgende sectoren : Water; Afval en terugwinning; Diamant; Land- en tuinbouw, visvangst en veeteelt en enkele andere niet genoemde evenwel in de totalen opgenomen.
(e) Voorlopige gegevens.

s happen op aandelen (vervolg) (a)
n te bedrijfszetel in België hebben
p r sector)

	Gas	Ledernijverheid	Papiernijverheid en grafische bedrijven	Transport (b)	Toerisme	Tussenhandel	Bouwbedrijf	Steenkolenmijnen	Kleinijverheid	Cementnijverheid en aanverw. bedrijven	Groeven	Kalknijverheid	Keramiekniverheid	Tabaksnijverheid	Uitgeverij, boekhandel, pers	Filmen, theaters	Ambacht	Totaal (d)
3,64	10,76	—	7,17	2,53	2,63	7,39	11,82	—0,46	4,26	7,75	12,58	11,33	—3,30	6,94	9,51	5,48	6,67	7,52
3,77	7,48	4,22	4,39	0,62	1,70	7,74	11,55	—4,63	—0,20	8,46	13,08	7,88	—6,70	6,36	10,36	8,00	2,25	6,43
3,52	7,86	7,44	2,08	6,48	—1,00	8,84	13,84	—7,06	2,17	8,67	10,37	8,67	6,30	6,50	9,24	12,74	6,83	7,67
9,96	9,54	—1,07	5,92	6,46	—6,20	10,33	13,22	—8,97	6,94	7,97	8,07	8,10	2,36	3,29	8,93	—	5,69	9,23
0,27	6,86	—3,36	9,72	8,70	—10,80	5,75	10,25	4,21	7,36	7,42	6,91	6,36	4,67	1,91	2,46	—2,94	7,68	7,69
0,70	4,95	—1,73	10,03	2,73	—13,55	—6,39	5,80	—2,91	1,07	3,22	3,44	3,11	—8,60	7,06	—1,66	3,88	5,04	2,19
7,75	7,30	0,44	1,70	2,93	2,39	2,91	2,31	1,32	1,16	5,49	5,89	4,52	2,28	5,35	4,90	0,91	1,13	4,11
7,80	6,45	0,44	1,36	2,70	2,22	3,60	2,51	0,41	0,63	5,80	0,49	4,04	2,76	3,81	3,41	1,64	1,08	3,84
7,89	7,44	1,21	1,14	2,82	1,47	3,32	2,45	0,19	1,30	5,97	5,91	3,65	3,36	4,53	4,14	2,12	1,43	4,27
9,27	7,67	0,19	1,75	3,83	1,16	3,16	3,08	0,75	1,09	6,38	4,62	5,02	2,91	4,72	3,53	1,81	1,08	5,03
9,49	5,07	0,20	3,42	3,76	1,72	3,46	2,78	2,11	1,34	5,48	4,44	5,21	0,78	3,92	1,75	1,63	3,35	5,07
9,58	4,65	0,08	0,82	2,85	1,86	2,67	2,14	1,09	1,14	3,04	3,86	4,23	—	3,83	1,24	1,94	1,64	3,80
89,7	67,9	—	23,0	116,2	91,1	39,5	19,5	—	27,5	70,9	50,8	39,9	—	77,1	51,5	16,7	17,0	54,7
88,9	86,2	10,6	30,9	437,6	130,3	46,8	21,7	—	—	68,5	49,6	55,8	—	59,9	32,9	20,5	47,9	59,7
92,6	94,6	16,3	54,7	43,5	—	37,6	17,7	—	59,6	68,8	57,0	42,1	53,3	69,7	44,8	16,7	20,9	55,6
93,0	80,4	—	29,7	59,3	—	30,6	23,2	—	15,7	80,0	57,2	62,0	123,0	143,4	39,6	—	19,0	54,5
92,4	73,8	—	35,2	43,3	—	60,2	27,1	50,0	18,2	73,9	64,2	81,9	16,7	205,4	71,1	—	43,6	66,0
89,6	93,9	—	—	104,2	—	—	36,8	—	107,0	94,4	112,3	135,9	—	54,3	—	49,9	32,6	173,6

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Rendement van de Belgische vennootschappen (a)

OMSCHRIJVING	In België						
	1971	1972	1973 (b)	1974 (b)	1975 (b)	1976 (b)	1971
Aantal getelde vennootschappen	15 992	16 696	17 205	18 177	19 170	20 043	23
w.o. : met winst	11 733	11 980	12 605	13 270	13 478	12 708	18
met verlies	4 259	4 716	4 600	4 907	5 692	7 335	5
Eigen middelen	588 826	641 838	677 221	723 318	790 550	847 059	72 06
w.o. : gestort kapitaal	373 904	397 300	419 511	440 504	470 402	498 265	42 97
reserves	214 922	244 538	257 710	282 814	320 148	348 794	29 09
Exploitatie-uitkomsten :							
Nettowinstsaldo	44 206	41 270	51 948	66 786	60 774	18 551	6 86
Winst	54 492	54 809	62 555	78 482	84 094	65 909	7 12
Verlies	10 286	18 539	10 607	11 696	23 320	47 358	26
Betaalbaar gestelde brutodividenden (c)	24 184	24 632	28 885	36 415	40 095	32 217	3 90
Obligatieschuld (d)	229 864	265 408	173 598	199 655	240 638	281 428	2 32
Bruto-interesten op obligaties	13 060	16 004	10 349	12 095	14 527	18 186	22
Verhouding $\frac{\text{aantal vennootschappen met verlies}}{\text{aant. getelde vennootschapp.}}$	26,63	28,25	26,74	26,99	29,69	36,60	21,7
Verhouding $\frac{\text{nettowinstcijfer}}{\text{eigen middelen}}$	7,51	6,43	7,67	9,23	7,68	2,19	9,5
Verhouding $\frac{\text{uitgekeerde brutodividenden}}{\text{eigen middelen}}$	4,11	3,84	4,27	5,03	5,07	3,80	5,4
Verhouding $\frac{\text{uitgekeerde brutodividenden}}{\text{gerealiseerde winsten}}$	44,38	44,94	46,18	46,39	47,68	48,88	54,8
Verhouding $\frac{\text{bruto-interest op obligaties}}{\text{bedrag der obligatieschulden}}$	5,68	6,03	5,96	6,07	6,03	6,46	9,6
Verhouding $\frac{\text{bedrag der obligatieschulden}}{\text{eigen middelen}}$	39,04	41,35	25,63	27,54	30,40	33,22	3,2

(a) De gegevens voor 1977, 1978, 1979 et 1980 zijn nog niet beschikbaar.
(b) De gegevens betreffende de N.B.B., de N.M.K.N. en de SABENA zijn in deze statistiek niet meer opgenomen.
(c) Daar een aantal ondernemingen ook aandelen hebben in andere bedrijven (van dezelfde sector of van andere sectoren) werd een gedeelte van de in deze rubriek opgenomen dividenden twee of zelfs meer keren inberekend.
(d) De gekapitaliseerde interesten van de kapitalisatiebons zijn niet in de lopende obligatieschuld inbegrepen.

ndelen volgens de plaats van hun hoofdbedrijf (a)

In het buitenland					Totaal					
1972	1973 (b)	1974 (b)	1975 (b)	1976 (b)	1971	1972	1973 (b)	1974 (b)	1975 (b)	1976 (b)
Eenheden										
229	**212**	**193**	**188**	**174**	**16 227**	**16 925**	**17 417**	**18 370**	**19 358**	**20 217**
168	146	122	116	112	11 917	12 148	12 751	13 392	13 594	12 820
61	66	71	72	62	4 310	4 777	4 666	4 978	5 764	7 397
Miljoenen franken										
78 653	**76 815**	**78 898**	**80 047**	**82 075**	**660 895**	**720 491**	**754 036**	**802 217**	**870 596**	**929 134**
46 775	44 716	45 789	45 485	43 874	416 875	444 075	464 227	486 293	515 886	542 139
31 878	32 099	33 109	34 562	38 201	244 020	276 416	289 809	315 924	354 710	386 995
5 094	**5 179**	**6 737**	**10 305**	**5 789**	**51 068**	**46 364**	**57 127**	**73 523**	**71 078**	**24 340**
5 297	5 576	7 942	11 073	6 472	61 618	60 106	68 130	86 424	95 166	72 381
203	397	1 204	768	683	10 550	13 742	11 003	12 901	24 088	48 041
3 757	**3 824**	**4 708**	**5 505**	**4 664**	**28 091**	**28 389**	**32 709**	**41 123**	**45 600**	**36 881**
4 903	**4 805**	**4 727**	**6 525**	**6 929**	**232 193**	**270 311**	**178 403**	**204 383**	**247 163**	**288 357**
148	**349**	**351**	**345**	**508**	**13 285**	**16 152**	**10 698**	**12 446**	**14 873**	**18 694**
Percentages										
26,64	31,13	36,78	38,29	35,63	26,56	28,22	26,79	27,09	29,77	36,59
6,48	6,74	8,53	12,87	7,05	7,73	6,43	7,58	9,16	8,16	2,62
4,78	4,98	5,96	6,87	5,68	4,25	3,94	4,34	5,12	5,23	3,97
70,93	68,58	59,27	53,42	72,06	45,59	47,23	48,01	47,58	47,92	50,95
3,02	7,26	7,42	5,28	7,33	5,72	5,98	6,01	6,08	6,01	6,48
6,23	6,26	5,99	8,15	8,44	35,13	37,52	23,60	25,47	28,39	31,03

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Ontwikkeling van de netto winsten, de dividenden en de belastingen van de maatschappijen, volgens verschillende bronnen

(in %, in vergelijking met het voorgaande jaar)

JAARTAL (a)	Nettowinsten			Dividenden			Belastingen v. de maatschappijen (c)
	(b)	(c)	(d)	(b)	(c)	(d)	
1969	17,8	19,9	35,9	18,4	19,1	23,7	+23,0
1970	14,1	17,8	3,0	11,3	11,7	8,5	+19,0
1971	— 6,6	— 0,6	—11,5	1,1	1,7	— 4,3	+17,3
1972	25,9	53,0	17,5	15,2	17,5	15,1	+14,7
1973	28,9	16,4	40,2	25,7	26,1	19,6	+31,2
1974	28,6	13,7	— 6,6	—	—14,8	6,0	+17,9
1975	—	— 9,4	—58,0	—	9,7	—19,7	+ 8,9
1976	—	8,5	55,1	—	6,3	—	+ 3,7
1977	—	7,0	—51,2	—	5,4	5,9	+ 5,1
1978	—	7,8	86,7	—	5,8	6,0	+ 6,8
1979	—	14,0	—	—	5,4	—	+12,5
1980	—	2,5	—47,5	—	6,2	— 6,8	— 2,4
1981	—	—	—	—	7,3	—	—

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Werkelijke jaren, niet de publikatiejaren.
(b) Volgens de statistiek van de rendementen, opgesteld door het Nationaal Instituut voor de Statistiek en totnogtoe bijgewerkt tot het publikatiejaar 1974.
(c) Volgens de Nationale Boekhouding; voorlopige gegevens van 1974 tot 1981.
(d) Volgens de Kredietbank, Weekberichten.

Rendabiliteit in enkele sectoren (a)

OMSCHRIJVING	Plaats			Rendabiliteit		
	1977	1978	1979	1977	1978	1979
Distributie	1	1	..	13,0	16,3	..
Petroleum	4	2	..	8,2	11,1	..
Elektriciteit	2	3	..	11,3	10,1	..
Banken	3	4	..	9,4	7,7	..
Metaalbewerking	9	5	..	3,2	7,3	..
Trusts	5	6	..	7,0	7,3	..
Holdings	7	7	..	4,5	4,9	..
Diversen	8	8	..	4,0	4,0	..
Voeding	12	9	..	2,1	3,8	..
Elektrisch mat.	9	10	..	3,5	3,3	..

Bron : Bank van Parijs en van de Nederlanden.

(a) Gerangschikt volgens de rendabiliteit in 1978. De gegevens voor 1979, 1980 en 1981 zijn nog niet beschikbaar. Rendabiliteit : herberekende nettowinst t.o.v. de eigen middelen in %.

VIJFDE DEEL

INVESTERINGEN EN VERBRUIK

HOOFDSTUK I

INVESTERINGEN

Dit hoofdstuk is gewijd aan de investeringen in het bedrijfsleven en wordt in twee gedeelten uitgesplitst. Het eerste ervan steunt op de gegevens van de nationale rekeningen — die met een vrij grote vertraging verschijnen — en beoogt de ontwikkeling van de investeringen te situeren ten opzichte van een iets ruimere tijdlijn en ten opzichte van de andere macro-economische grootheden; in het tweede gedeelte wordt verslag uitgebracht over het verloop in 1981 aan de hand van nog voorlopige en gedeeltelijke gegevens.

Voor het eerst sedert 1975, toen een daling met 1,6 % t.o.v. het voorgaande jaar werd opgetekend, kende de bruto binnenlandse vorming van vast kapitaal in 1980 (jongst beschikbaar gegeven van de nationale rekeningen op het tijdstip waarop deze tekst werd opgesteld) een aanzienlijke toeneming naar volume (+5,6 % t.o.v. 1979). Zij komt aldus op het peil 107 t.o.v. de laatste conjunctuurpiek van 1974 (1974=100) en op het peil 108 t.o.v. het laagste niveau in 1975 (1975=100). Wat dit laatstgenoemde refertejaar betreft kon echter worden opgemerkt dat in 1980 de gezinsconsumptie naar volume op het peil 118 komt, de overheidsconsumptie op 119, de uitvoer van goederen en diensten op 147, de invoer ervan op 151 en het bruto nationaal produkt tegen marktprijzen op 114,1. Uit deze uiteenlopende ontwikkeling tussen het investeringspeil in 1980 (t.o.v. dat in 1975) en het peil van de voornaamste andere macro-economische indicatoren blijkt de algemeen zwakke investeringsneiging in de jongste jaren, in tegenstelling met de in feite nog aanmerkelijke ontwikkeling van de andere macro-economische grootheden, niettegenstaande een matige globale economische groei (gemiddeld +2,5 % jaar van het B.N.P. naar volume tussen 1975 en 1980).

Het is immers zo dat tussen 1975 en 1980 de binnenlandse bruto vorming van vast kapitaal gemiddeld met 1,2 % per jaar steeg, de particuliere consumptie tegen een tempo van 3,3 % per jaar opging, het overheidsverbruik met 3,7 %, de uitvoer van goederen en diensten met 8,1 % en de invoer ervan met 8,7 %.

De algemeen flauwe investeringsneiging komt vooral tot uiting in de ontwikkeling van de investeringspercentage (verhouding van de bruto binnenlandse vorming van vast kapitaal tot het bruto nationaal produkt). Naar volume liep dit rata van 22 %, in 1974 en 1975, terug tot 20,2 % in 1979 en ging dan in 1980 enigszins op tot 20,9 %. Zo droegen van jaar tot jaar, met een betrekkelijke uitzondering van 1980, de investeringen steeds minder bij tot de ontwikkeling van 's lands economie na 1975.

Als laatste globale aanwijziging kan erop worden gewezen dat het gemiddeld jaarlijks groeitempo van de bruto binnenlandse vorming van vast kapitaal tussen 1975 en 1980 veel geringer was (+1,2 % per jaar) dan tijdens de voorgaande tien jaren, toen de investeringen een afgetekende vooruitgang boekten (gemiddeld +3,7 % per jaar tussen 1965 en 1974). De verslapping van de investeringsneiging neemt een ongunstige wending wat de produktieve investeringen betreft (1). Deze namen tijdens de jongste jaren inderdaad sterk af. Van 1975 tot 1979 waren zij naar volume geringer dan het in 1974 bereikte piekpeil; in 1980 lagen zij op 107,4 (1974=100), tegen 98,9 in 1979, 96,3 in 1978, 96,0 in 1977, 97,0 in 1976 en 99,1 in 1975. Tussen 1965 en 1974 waren zij met gemiddeld 4,9 % per jaar aangegroeid. Deze afzwakking blijkt eveneens uit de rata der produktieve investeringen (2). Van 15,6 % en 15,8 % in 1974 en 1975 liep deze namelijk terug tot 14,7 % in 1976, 14,4 % in 1977, 14 % in 1978, 14,1 % in 1979 en 15 % in 1980.

De ontwikkeling komt vooral voor rekening van de investeringen in de fabrieksnijverheid, welke ondanks een forse toeneming in 1980 (+19,5 % t.o.v. 1979) in dit jaar nog steeds niet het hoogtepeil van 1974 kon weervinden; in 1980 lag dit nog veel lager (72 %) dan het peil over 1974.

Sedert 1970 liep de investeringsrata in de fabrieksnijverheid (3) steeds verder terug en zakte van 19,5 % in 1978 tot 9,9 % in 1979, maar in 1980 klom het weer enigszins op tot 11,9 %. In diezelfde periode was de bijdrage van de fabrieksnijverheid tot het bruto nationaal produkt (4) vrijwel stabiel; de bruto toegevoegde waarde van deze gezamenlijke nijverheidstakken steeg tegen een jaartempo hetwelk dat van de globale binnenlandse produktie benadert. Zo is men er dus na verloop van tijd erin geslaagd meer te produceren met een steeds verminderend aandeel nieuwe produktieve uitrusting. Dat wijst uiteraard op de betrekkelijk aanzienlijke produktiviteitsverhoging van de nieuw geïnstalleerde uitrustingen. Maar overigens betekent de daling van de investeringsrata in de fabrieksnijverheid tijdens de jongste jaren en in vergelijking met de rata in het begin van de jaren '70 wellicht ook dat de bestaande uitrusting steeds verder verouderde en dat kon betwijfeld of eventueel een in de komende jaren sterk aangroeiende vraag behoorlijk kon worden beantwoord.

De sector papier, drukkerijen en uitgeverijen uitgezonderd, ontsnapte geen van de andere fabriekssectoren aan de verslapping van de investeringen na 1974. Bij alle wordt vanaf 1975 een sterke teruggang van hun investeringsrata waargenomen, en bij slechts enkele wordt pas in 1980 een verbetering vastgesteld; dat geldt voor de takken voeding, dranken en tabak, de textielnijverheid, de kleding en het schoeisel, de chemische industrie, de metaalnijverheid en de metaalverwerking.

In tegenstelling met hetgeen in de fabrieksnijverheid gebeurde verstevigde over het algemeen de investeringstendens bij de diensten (5). Bij sommige ervan liep de

---

(1) Deze worden bekomen door aftrekking van de bestedingen voor woonpanden van de bruto binnenlandse vorming van vast kapitaal.

(2) Verhouding tussen de produktieve investeringen en het bruto nationaal produkt.

(3) Verhouding tussen de bruto vorming van vast kapitaal in de fabrieksnijverheid en de bruto toegevoegd waarde van deze laatstgenoemde.

(4) In % uitgedrukt aandeel van de bruto toegevoegde waarde van de fabrieksnijverheid in het niet aangepaste bruto binnenlands produkt tegen marktprijzen.

(5) Handel, banken, verzekeringen, vervoer en verkeer, medische beroepen, andere diensten aan de ondernemingen en de gezinnen.

investeringsrata zelfs enigszins op tijdens de tweede helft van het decennium. De opmerkelijkste vooruitgang kwam voor rekening van het vervoer en het verkeer waar de rata van 22,2 % in 1970 omhoog ging tot 30,8 % in 1980. Tussen 1975 en 1980 schommelde zij rond deze laatstgenoemde waarde. Bij de handel, de banken en de verzekeringen daarentegen liep zij in 1975 enigszins terug en bleef nadien nagenoeg op hetzelfde peil.

De investeringsrata bleef hoog bij de openbare nutsvoorzieningen (elektriciteit, water, gas), evenwel met een vrij grote, maar geleidelijke vermindering na 1975 en een herstel in 1980.

In 1980 ondergingen de investeringen in de bouwnijverheid uiteraard de weerslag van de felle verslapping van de bedrijvigheid in die sector : zij verminderen met 17,8 % naar volume t.o.v. het voorgaande jaar. Tijdens het verstreken decennium had de investeringsrata blijk gegeven van een betrekkelijke stabiliteit, waarin slechts beperkte schommelingen werden waargenomen.

In de jongste tien jaren was de bouw van woonpanden aanzienlijk, vooral dan in 1976, 1977 en 1978, toen hij een piekpeil bereikte. In 1979 en 1980 werd een forse daling vastgesteld van respectievelijk 12,7 % en 1,3 %. De investeringen in woningen lagen in 1980 echter nagenoeg een vierde hoger dan het gemiddelde over de jaren 1970 tot 1975. Het uitzonderlijk hoge peil over de jaren 1976 tot 1978 moet worden in verband gebracht met het sterke inflatiepeil in 1975 en 1976, waardoor de huurprijzen fel opliepen en de mensen een hoger rendement van een onroerende belegging dan van waardepapieren verwachtten. Omgekeerd veroorzaakten de wetmatige programmatie van de huurprijsverhogingen, de teruggang van de inflatie en de aanzienlijke verduring van de bouwkosten een gevoelige vermindering van het verwachte rendement en zo vervaagde de speculatieve vraag uit de onroerende sector. Daarbij kwamen nog in de jongste jaren het aanhoudend gedrukte economisch klimaat en de onzekerheid nopens het behoud van het inkomen, waardoor de potentiële bouwheren werden ontmoedigd. In 1980, ten slotte, stonden de toegenomen hypotheeklasten een aangroei van de vraag in de weg.

In de loop van de tweede helft van de jaren '70 verstevigde enigszins het aandeel van de investeringen van de overheidssector (1) in de bruto vorming van vast kapitaal, exclusief de woongebouwen en lag het hoogst in 1980 (38,5 % van de bruto vorming van vast kapitaal, zonder de bouw van woonpanden). Zonder stelselmatig een contracyclische gedraging te vertonen waardoor de teruggang van de particuliere investeringen doorheen het jaar worden gecompenseerd, hebben de overheidsinvesteringen door hun hoge peil nochtans doorheen de meeste jaren '70 die rol vervuld, zij het dan met wisselende omvang. Op dat vlak zijn zij de expressie van het welslagen der contracyclische economische beleidsvoeringen van de toen regerende overheid.

Tot besluit van deze korte analyse van de ontwikkeling der investeringen in een nog nabij verleden moge blijken dat tijdens de tweede helft van de jaren '70 de toestand in de fabrieksnijverheid uiterst kritiek is geworden. De sterke toeneming

(1) Bepaald volgens het Stelsel van Economische Rekeningen (ESER), met uitsluiting van de woongebouwen van de openbare maatschappijen.

van de produktieve uitrustingen in 1980 kan niet verhelen dat de tekortkomingen van deze overigens voor de gezamenlijke economie onontbeerlijke bedrijfstakken van structurele aard zijn, te meer omdat het herstel in 1980 zonder uitwerking bleef. Van dit oogpunt uit blijkt dat er dringend behoefte bestaat aan een industrieel beleid, dat voluntaristisch, krachtig en vernieuwend is.

*
* *

Volgens de ramingen van het economisch budget zou in 1981 de bruto vorming van vast kapitaal met 8,5 % naar volume verminderd zijn t.o.v. 1980. Geen bedrijfssector zou aan die teruggang ontsnappen. Terwijl de particulieren 20 % naar volume minder dan in het voorgaande jaar aan huisvesting zouden besteden, zouden de produktieve bedrijfsinvesteringen met 4,1 % achteruit gaan en de overheidsinvesteringen met 1,4 %. Zo volgde op het herstel in 1980 een aanmerkelijke vermindering van de nieuwe uitrustingen in 1981. De ongunstige economische conjunctuur, de financiële moeilijkheden van de overheid en de bij veel particulieren heersende onzekerheid nopens het behoud van hun inkomen, evenals het hoge rentepeil zijn onbetwistbaar de voornaamste redenen voor deze kentering in de investeringen.

Volgens de B.T.W.-aangiften (1) daalden in 1981 de investeringen van de grote ondernemingen (maandaangiften) voor de gezamenlijke aangevers met 3,4 % naar waarde t.o.v. 1980, d.i. een vermindering met 6,4 % voor de industriële bedrijven en een status quo ad +0,3 % voor de niet-industriële ondernemingen.

De stabilisatie van de investeringen naar waarde bij de niet-industriële ondernemingen is uitsluitend te danken aan een nieuwe aangroei van de uitrustingsbestedingen in het verkeer en het vervoer (+9,4 % naar waarde t.o.v. 1980), na die in 1980. In de andere bedrijfstakken van de diensten wordt immers een soms aanzienlijke achteruitgang van de nieuwe produktieve uitrustingen genoteerd. Dat is het geval voor de investeringen in de handel (—2,3 %), de banken en de kredietinstellingen (—2,7 %), de financiële instellingen, de onroerende goederen en de diensten aan ondernemingen (—12,0 %), terwijl de ondernemingen voor verhuring van roerende goederen hun uitrusting slechts ten belope van 1,2 % vergrootten, tegen +19,4 % in 1980.

Bij de industriële ondernemingen bleven de produktieve bestedingen stabiel naar waarde in de elektriciteitssector (+0,9 %), na een forse toeneming tijdens de jongste 4 jaren, en liepen zij weer aanmerkelijk op in de automobielbouw en de fabricage van onderdelen (+31,3 %); sedert 1977 heeft de laatstgenoemde bedrijfstak voortdurend, en voor grote bedragen, geïnvesteerd. De sector « papier, drukkerijen en uitgeverijen » uitgezonderd, waar de investeringen in 1981 naar waarde gelijk zijn aan die in het voorgaande jaar, werd in al de andere takken van de fabrieksnijverheid een duidelijke vermindering van de investeringsuitgaven waargenomen.

---

(1) Behoudens strijdige vermelding zijn de hierna volgende inlichtingen gesteund op gegevens naar waarde en in lopende prijzen.

Voor de gezamenlijke fabrieksnijverheid (met inbegrip van de automobielconstructie en de sector « papier, drukkerijen en uitgeverijen ») beloopt de teruggang van de investeringen in 1981 11,1 % naar waarde t.o.v. 1980. De meest getroffen bedrijfstakken zijn : de industrie van de niet metaalhoudende mineralen (—29,6 %), het hout (—26,9 %), de scheikunde (—16,6 %), de textiel (—16,9 %), de voedingsprodukten, dranken en tabak (—10,9 %) en de basismetallurgie (—10,2 %). Door de investeringsinbreng van de automobielconstructie blijft de daling in de gezamenlijke sector van de metaalverwerking beperkt tot 2,9 %. Er moet immers bij de laatstgenoemde sector worden gewezen op de aanzienlijke vermindering van de produktieve bestedingen bij de machinebouw en het mechanisch materieel (—30,7 %), de vervaardiging van werken van metaal (behalve machines en vervoermaterieel) (—13,8 %), evenals bij de elektrische en elektronische constructie (—10,5 %).

In de bouwnijverheid tenslotte waren volgens de B.T.W.-maandaangiften, de investeringen voor het 2e opeenvolgende jaar naar waarde geringer dan het jaar daarvoor (—11,9 % in 1981 en —16,9 % en 1980).

In weerspiegeling van de verminderde binnenlandse bestedingen voor produktiegoederen, liep in 1981 de invoer van nijverheidsoutillage met 3,4 % terug, hoewel hij in 1980 met 16,6 % toenam. Met uitzondering van schepen en vaartuigen die in 1981 iets meer dan verdubbelden t.o.v. 1980, daalde ook de invoer van vervoermaterieel — die in 1980 met 14 % naar waarde omhoog ging — in 1981 met 11,7 % t.o.v. 1980. De grootste achteruitgang wordt vastgesteld bij het vliegtuigmaterieel, dat slechts nog een vierde van de in 1980 ingevoerde waarde vertegenwoordigt; bij het spoorwegmaterieel, de wagens, vrachtwagen en tractoren bereikt hij respectievelijk 7,6 % en 8,7 %. Andersom nam de aankoop in het buitenland van wetenschappelijke toestellen in 1981 met 7,4 % toe, wegens de sterke aangroei bij de medische toestellen (+10,5 %) en de optische en filmtoestellen (+15,2 %). In totaal bedraagt de invoer van investeringsgoederen in 1981 258,9 miljard lopende F, d.i. een vermindering met 0,5 % t.o.v. 1980.

Afgezien van de toevallige vermeerdering van woningen met bouwvergunning te Brussel (+78 %), is de teruggang van de vraag even groot (—35 %) in Vlaanderen als in Wallonië, maar de ontwikkeling is uiteenlopend wat de aard van de woningen betreft. In het Vlaamse landsgedeelte was de vraag naar flatgebouwen veel geringer dan in 1980 (—56 %) t.o.v. de eengezinswoningen (—25 %). In Wallonië is die trend net andersom : —28 % voor de flatgebouwen en —37 % voor de eengezinswoningen. Dit verloop werd in ruime mate bepaald door de rol van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting (N.M.H.) in dit gewest.

De vermindering van het aantal in 1981 aangevatte woningen is al even aanzienlijk als voor de woningen met vergunning (—32 % in 1981 t.o.v. 1980) en ligt dicht bij die over het voorgaande jaar (—30 % in 1980 t.o.v. 1979). De regionale verschillen komen hier evenwel duidelijk tot uiting : Vlaanderen : —25,8 %, Wallonië : —40,6 %, Brussel : —57,2 %.

De vraag naar niet-woongebouwen ging eveneens aanmerkelijk achteruit : —15 % in 1981 t.o.v. het voorgaande jaar, tegen —6 % in 1980. De regionale resultaten lopen echter ver uiteen : —13,8 % voor het Vlaamse landsgedeelte, —18,5 % voor Wallonië en +21,8 % te Brussel. Het volume kubieke meter van de aangevatte niet-woongebouwen over het gehele land was 10,5 % lager dan een jaar voordien.

Hoewel de noodzaak van een beter evenwicht in de overheidsfinanciën geleidelijk haar uitwerking doet voelen, lagen de overheidsinvesteringen (1) naar waarde toch nog iets hoger dan een jaar voordien (+9,7 %), hetgeen een lichte stijging naar volume impliceert. Het bedrag van de totale vastleggingen kwam op het einde van het jaar voorlopig op 200,3 miljard F. De uitsplitsing naargelang van de bevoegde instellingen zag er als volgt uit : nationale programma's : 129,4 miljard F (+12,4 %), regionale programma's : 52,2 miljard F (+0 %), communautaire programma's : 11,9 miljard F (+11,2 %) en Bond van de Grote Gezinnen : 6,8 miljard F (+49,1 %). Alleen reeds voor de openbare nutsinstellingen (2) bereikten de totale vastleggingen 117,3 miljard F (+14,8 %). Voor de gezamenlijke vastleggingen van de overheidsinvesteringen bedroeg de uitvoeringsgraad van het vastgestelde programma voor 1981 93,5 %; in 1980 was dat 89,7 %.

Op het einde van december zagen de door deze overheid verrichte betalingen (3) er als volgt uit : nationale overheid 108,9 miljard F (+10,2 %), regionale overheid 12,6 miljard F (—11,3 %), communautaire overheid 6,1 miljard F (+45,2 %), d.i. een totaal van 127,6 miljard F (+9,1 %) voor de drie gezamenlijke bevoegde overheidsinstanties.

Het bedrag van de investeringen waaraan in het kader van de wetten op de economische expansie werd verleend lag in 1981 veel hoger (+6,0 %) dan in 1980. Een dergelijke ontwikkeling is evenwel niet in tegenspraak met die welke hiervoren werd aangehaald, nl. een daling van de investeringsneiging in 1981. Vooreerst moet er daarbij op worden gewezen dat deze bedragen betrekking hebben op projecten waarvan de tenuitvoerlegging over verschillende jaren strekt. Zoals voorts uit de sectoriële spreiding blijkt (zie tabellen achteraan het hoofdstuk) is het bedrag voor de metaalverwerkende nijverheid zeer hoog en beantwoordt het aan het investeringsverloop in de automobielbouw, waarvan eerder reeds de sterke investeringsneiging werd onderstreept; evenzo wijst de goede investeringsstand bij de papier- en drukkerijnijverheid in dezelfde richting als die welke uit de B.T.W.-aangiften is gebleken. De enige aanzienlijke afwijking van deze gegevens heeft betrekking op de eigenlijke chemische sector, waar de eerste opmerking in deze paragraaf van toepassing is.

De krachtens de expansiewetten verleende steun bedroeg in 1981 3,0 miljard F aan rentebonificaties en 8,4 miljard F aan kapitaalpremiën. Zodoende beloopt voor 1981 de totale kost voor de Staat wat deze steun betreft 11,4 miljard F; van 1962 tot 1981 bereikte het door de overheid krachtens de expansiewetten toegekende steun 97,4 miljard F, d.i. 59,3 miljard aan rentebonificaties en 38,1 miljard F aan kapitaalpremiën. Ter bevestiging van de in de jongste jaren waargenomen ontwikkeling lagen de kapitaalpremiën in 1981 veel hoger dan de rentebonificaties, waarop daarentegen het grootste gedeelte van de steun ingevolge de expansiewetten tijdens de eerste 15 toepassingsjaren ervan gericht waren.

---

(1) Vastleggingen van de budgettaire en de gedebudgettiseerde sector van de nationale, communautaire en regionale overheid, evenals van de openbare nutsinstellingen. Gegevens van de Administratie van Begroting van het Ministerie van Financiën.

(2) Openbare nutsinstellingen; het gaat hier voornamelijk om openbare vervoer- en verkeersondernemingen en huisvestingsmaatschappijen.

(3) Budgettaire en gedebudgettiseerde sectoren van de nationale, de regionale en de communautaire overheid (exclusief de openbare nutsinstellingen).

In tegenstelling met de in 1981 vastgestelde dalende trend van de produktieve bestedingen in het bedrijfsleven, boekten de verwachte buitenlandse of gemengde investeringen in 1981 grote vordering (met nagenoeg de helft t.o.v. 1980). Daarbij dient evenwel opgemerkt dat zij in 1980 aan de zeer lage kant waren gebleven. De aanzienlijke vooruitgang in 1980 is voornamelijk te danken aan de scheikundige nijverheid. Deze behoorlijke prestatie belet overigens niet dat het bedrag van de buitenlandse investeringen in 1981 — uitgedrukt in vaste frank van 1975 — nagenoeg met een vierde terugliep t.o.v. het gemiddelde over de jongste vijf jaar (6,3 miljard vaste frank in 1981, tegen een gemiddelde van 8,2 miljard vaste frank tussen 1976 en 1980).

Ondanks moeilijke economische omstandigheden liep in het dienstjaar 1980-81 de winst van de Nationale Investeringsmaatschappij (N.I.M.) (1) met 13 % op. Het batig saldo van de N.I.M. vóór provisie voor vennootschapsbelasting bereikte 543,7 miljoen BF (bij een volgestort kapitaal van 9 miljard BF) tegen 480,7 miljoen over het voorgaande dienstjaar.

Tijdens het dienstjaar hadden de ten uitvoergelegde interventiebeslissingen betrekking op 19 ondernemingen voor een totaal van 1 075,9 miljoen F (tegen 2 455 miljoen F een jaar voordien) : 864,5 miljoen F (595,7 in aandelen en 268,8 in converteerbare obligaties) als economisch overheidsinitiatief. De voor rekening van de overheid ten uitvoergelegde interventiebeslissingen hadden betrekking op 10 ondernemingen en belopen in totaal 1 690 miljoen F (tegen 469,4 miljoen F het voorgaande dienstjaar) : 1 660 miljoen F in aandelen en 30 miljoen F in converteerbare obligaties.

Het bedrag van de sedert haar oprichting door de N.I.M. voor eigen rekening ten uitvoergelegde interventies bereikt 13,7 miljard F (12,4 miljard als ontwikkelingsinstelling en 1,3 miljard als economisch overheidsinitiatief). Dit globale bedrag geventileerd in een tegenwaarde van 9,2 miljard F in aandelen en 4,5 miljard in converteerbare obligaties. Bovendien legde sedert haar oprichting de N.I.M. op verzoek van de Staat en met haar eigen middelen investeringsbeslissingen ten uitvoer ten belope van 6,9 miljard.

*
* *

(1) N.I.M., Verslag 1980-1981.

Investeringen ten behoe
Landsverdedigin
(miljoene

OMSCHRIJVING	In prijze		
	1976	1977	1978
1. Landbouw, bosbouw en visserij	12 740	13 195	15 138
2. Extractieve nijverheden	1 783	1 897	2 232
a) Steenkoolmijnen en hun elektrische centrales	*432*	*508*	*790*
b) Andere extractieve nijverheden	*1 351*	*1 389*	*1 442*
3. Be- en verwerkende nijverheden	89 493	74 453	71 277
a) Voedingsmiddelen, dranken en tabak	*9 989*	*11 623*	*13 914*
b) Textiel	*4 120*	*4 022*	*3 556*
c) Kleding en schoeisel	*1 190*	*1 034*	*1 107*
d) Hout en meubelen	*3 477*	*3 153*	*3 021*
e) Papier, drukkerij, uitgeverij	*4 138*	*4 069*	*5 809*
f) Chemie en aanverwante activiteiten	*33 004*	*19 369*	*16 980*
g) Klei, ceramiek, glas en cement	*4 401*	*4 774*	*5 394*
h) IJzer, staal en non-ferrometalen	*13 397*	*7 304*	*4 155*
i) Metaalverwerkende nijverheid en scheepsbouw	*14 164*	*17 342*	*15 943*
j) Diverse activiteiten n.e.g.	*1 613*	*1 763*	*1 398*
4. Bouwnijverheid	10 577	11 573	11 057
5. Elektriciteit, gas en water	31 544	34 061	33 350
6. Handel, bank- en verzekeringswezen, woongebouwen	220 089	224 705	234 101
a) Handel, bank- en verzekeringswezen	*52 478*	*54 138*	*52 702*
b) Woongebouwen	*167 611*	*170 567*	*181 399*
7. Vervoer en verkeer	54 268	55 751	65 123
a) Spoorwegvervoer	*18 115*	*17 516*	*19 087*
b) Wegvervoer	3 090	3 637	3 651
c) Zeevervoer, binnenscheepvaart, havens	*15 759*	*17 503*	*25 734*
d) Luchtvervoer	*499*	*267*	*633*
e) Post, telegraaf, telefoon, radio en televisie	*16 805*	*16 828*	*16 018*
8. Diensten	106 835	110 954	106 044
a) Overheid (wegen inbegrepen)	*56 709*	*54 569*	*52 913*
b) Onderwijs (officieel en vrij)	*27 966*	*30 430*	*28 896*
c) Andere	*22 160*	*25 955*	*24 235*
Bruto binnenlandse vaste kapitaalvorming (1 tot 8)	**527 329**	**526 589**	**538 322**
9. Veranderingen der voorraden	9 463	7 370	7 064
a) Veestapel	*563*	*— 30*	*664*
b) Andere voorraden	*8 900*	*7 400*	*6 400*
Totaal (van 1 tot 9)	**536 792**	**533 959**	**545 386**
Statistische aanpassing	985	3 692	2 779
Bruto binnenlandse kapitaalvorming	**537 777**	**537 651**	**549 165**

(a) Volgens de nationale rekeningen. De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.

de economie (a)
inbegrepen
ken)

975		In werkelijke prijzen				
1979	1980	1976	1977	1978	1979	1980
13 380	12 406	13 471	14 683	17 206	15 963	15 122
2 785	2 630	1 848	2 036	2 462	3 053	2 914
1 013	*1 126*	*442*	*553*	*878*	*1 070*	*1 220*
1 772	*1 504*	*1 406*	*1 483*	*1 584*	*1 983*	*1 694*
72 744	86 862	93 468	81 194	79 417	83 580	101 298
13 595	*15 229*	*10 463*	*12 732*	*15 423*	*15 686*	*17 813*
3 739	*3 965*	*4 285*	*4 340*	*3 910*	*4 280*	*4 582*
979	*1 501*	*1 249*	*1 139*	*1 265*	*1 132*	*1 766*
3 406	*3 111*	*3 650*	*3 490*	*3 426*	*3 976*	*3 689*
6 176	*6 160*	*4 292*	*4 405*	*6 437*	*7 058*	*7 130*
16 594	*21 610*	*34 527*	*21 104*	*18 919*	*18 758*	*24 972*
4 826	*3 786*	*4 601*	*5 192*	*6 073*	*5 603*	*4 453*
3 525	*6 032*	*13 868*	*7 879*	*4 558*	*3 954*	*6 806*
18 273	*23 758*	*14 843*	*18 933*	*17 824*	*21 257*	*28 087*
1 632	*1 710*	*1 690*	*1 980*	*1 582*	*1 876*	*2 000*
11 716	9 633	11 081	12 665	12 522	13 515	11 270
33 042	39 356	33 736	38 379	39 820	41 906	51 792
214 723	212 281	241 055	264 555	290 975	280 088	297 547
56 187	*55 766*	*56 400*	*61 800*	*62 300*	*69 400*	*71 300*
158 536	*156 515*	*184 655*	*202 755*	*228 675*	*210 688*	*226 247*
61 807	68 622	57 634	61 667	73 547	72 409	83 000
19 891	*25 950*	*19 597*	*19 967*	*22 456*	*24 197*	*32 328*
4 625	*4 556*	*3 327*	*4 150*	*4 294*	*5 624*	*5 680*
20 324	*17 633*	*16 710*	*19 171*	*28 463*	*23 505*	*21 767*
2 068	*3 950*	*572*	*360*	*800*	*2 428*	*4 516*
14 899	*16 533*	*17 428*	*18 019*	*17 534*	*16 728*	*18 709*
114 940	122 796	116 224	127 979	128 624	146 176	165 859
57 086	*62 844*	*61 860*	*62 541*	*63 974*	*71 948*	*84 071*
29 126	*31 420*	*30 464*	*35 538*	*35 650*	*38 128*	*44 188*
28 728	*28 532*	*23 900*	*29 900*	*29 000*	*36 100*	*37 600*
525 137	**554 586**	**568 517**	**603 158**	**644 573**	**656 690**	**728 802**
17 066	2 545	9 960	7 917	8 397	21 612	3 390
— 234	*— 155*	*460*	*— 83*	*697*	*— 188*	*— 210*
17 300	*2 700*	*9 500*	*8 000*	*7 700*	*21 800*	*3 600*
542 203	**557 131**	**578 477**	**611 075**	**652 970**	**678 302**	**732 192**
6 941	3 617	— 454	2 965	586	3 624	4 166
549 144	**560 748**	**578 023**	**614 040**	**653 556**	**681 926**	**736 358**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Sectoriële spreiding van de investeringen die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959, van 14 juli 1966 en van 30 december 1970

(miljoenen franken)

BEDRIJFSTAK	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	Totaal (a)
Steenkolenmijnen en groeven	42	442	571	137	592	358	623	7 032
Energie	675	104	48	239	124	200	309	2 735
Metaalvoortbrengende nijverheid	2 002	37 236	17 599	2 511	4 266	35 488	9 912	217 056
IJzer- en staalnijverheid	*1 364*	*33 261*	*15 509*	*2 140*	*1 319*	*33 763*	*7 041*	*190 064*
Nijverheid der non-ferrometalen	*639*	*3 975*	*2 090*	*372*	*2 947*	*1 665*	*2 871*	*26 992*
Metaalverwerkende nijverheid	5 467	15 855	6 575	15 480	19 148	13 167	31 058	233 654
Scheikundige nijverheid	15 761	21 078	23 536	14 827	20 557	9 548	19 263	273 360
Eigenlijke scheikunde	*11 379*	*19 342*	*18 367*	*11 198*	*16 458*	*6 352*	*10 859*	*186 074*
Petroleum	—	—	*2 850*	—	*238*	*583*	*4 093*	*33 594*
Rubber	*987*	*220*	*341*	*304*	*255*	*422*	*691*	*8 852*
Papier en drukkerijen	*3 394*	*1 516*	*1 977*	*3 326*	*3 606*	*2 191*	*3 620*	*44 840*
Textiel- en confectienijverheid	1 878	4 045	3 820	4 607	6 240	4 102	3 293	62 665
Voedingsmiddelennijverheid	4 280	4 293	5 821	6 274	9 292	5 579	7 019	76 322
Houtnijverheid	1 127	2 033	2 081	2 177	1 226	2 058	1 047	23 889
Bouwstoffennijverheid, enz.	1 454	3 360	4 216	3 558	7 263	5 991	4 719	66 124
Materialen, glas	*746*	*1 765*	*2 975*	*2 362*	*5 358*	*3 777*	*2 313*	*49 282*
Ondernemingen van bouwwerken	*708*	*1 595*	*1 241*	*1 196*	*1 906*	*2 214*	*2 406*	*16 842*
Diversen	3 693	4 052	5 986	4 474	7 076	8 961	13 340	73 167
w.o. : uitrusting van terreinen door de openbare diensten	*923*	*1 100*	*461*	*617*	*963*	*1 026*	*1 044*	*14 794*
Totaal ...	**36 379**	**92 497**	**70 254**	**54 284**	**75 783**	**85 392**	**90 583**	**1 036 004**

(a) Vanaf 1959.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Sectoriële spreiding van de voorziene buitenlandse investeringen

(miljoenen franken)

SECTOREN	1977	1978	1979	1980	1981		Totaal van 1959 tot 1981	
					Absolute gegevens	%	Absolute gegevens	%
Metaal	1 941	2 865	1 075	1 428	1 674	19,6	61 514	25,8
Scheikunde, petroleum, papier	1 969	4 137	5 752	781	2 766	32,2	108 272	45,3
Textiel	555	151	28	62	167	1,9	10 374	4,3
Andere	4 731	5 003	3 846	3 453	3 973	46,3	58 678	24,6
Totaal ...	**9 196**	**12 156**	**10 701**	**5 724**	**8 580**	**100,0**	**238 838**	**100,0**
waarvan :								
nijverheid	*5 877*	*7 454*	*7 488*	*2 563*	*5 457*	*63,6*	*197 569*	*82,7*
handel	*2 395*	*2 122*	*1 093*	*1 290*	*1 208*	*14,1*	*16 026*	*6,7*
diensten	—	*2 580*	*2 120*	*1 871*	*1 915*	*22,3*	*25 243*	*10,6*

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Indeling van de voorziene buitenlandse investeringen volgens land van oorsprong

(miljoenen franken)

LAND	1977	1978	1979	1980	1981		Totaal van 1959 tot 1981	
					Absolute gegevens	%	Absolute gegevens	%
Duitse Bondsrep. ...	234	1 030	246	996	2 378	27,7	27 855	11,7
Frankrijk	1 430	366	422	768	610	7,1	24 770	10,4
Italië	36	65	7	62	11	0,1	3 605	1,5
Luxemburg	64	167	1 319	73	99	1,2	2 355	1,0
Nederland	952	1 924	624	872	959	11,2	24 688	10,3
Verenigd Koninkrijk	910	358	3 339	507	535	6,3	16 050	6,7
Denemarken	—	21	14	25	3	—	190	0,1
Ierland	—	—	—	1	1	—	4	—
E.E.G.	**3 627**	**3 931**	**5 971**	**3 304**	**4 596**	**53,6**	**99 517**	**41,7**
Verenigde Staten ...	2 674	5 140	3 115	1 066	976	11,4	105 293	44,1
Japan	320	559	46	680	2 140	24,9	6 664	2,8
Zweden	59	41	6	41	97	1,1	2 649	1,1
Zwitserland	390	277	279	248	49	0,6	4 113	1,7
Andere landen	2 127	2 208	1 284	385	722	8,4	20 602	8,6
Totaal ...	**9 196**	**12 156**	**10 701**	**5 724**	**8 580**	**100,0**	**238 838**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Regionale indeling van de voorziene buitenlandse investeringen in de fabrieksnijverheid

(miljoenen franken)

PROVINCIE EN STREEK	1977	1978	1979	1980	1981	
					Absolute gegevens	%
Antwerpen	952	2 179	4 681	1 087	2 040	37,4
West-Vlaanderen	10	—	62	—	—	—
Oost-Vlaanderen	700	465	1 055	350	852	15,6
Limburg	49	822	175	42	375	6,9
Vlaams Brabant	876	249	295	30	—	—
Vlaamse gewesten	*2 587*	*3 715*	*6 268*	*1 509*	*3 267*	*59,9*
Henegouwen	958	1 267	436	218	—	—
Luik	1 806	833	190	661	67	1,2
Luxemburg	452	1 200	—	25	—	—
Namen	60	177	80	85	—	—
Waals Brabant	14	209	275	—	70	1,3
Waalse gewesten	*3 290*	*3 686*	*981*	*989*	*137*	*2,5*
Hoofdstad Brussel	—	*53*	*240*	*65*	*2 053*	*37,6*
Het Rijk ...	**5 877**	**7 454**	**7 489**	**2 563**	**5 457**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Nationale Investeringsmaatschappij

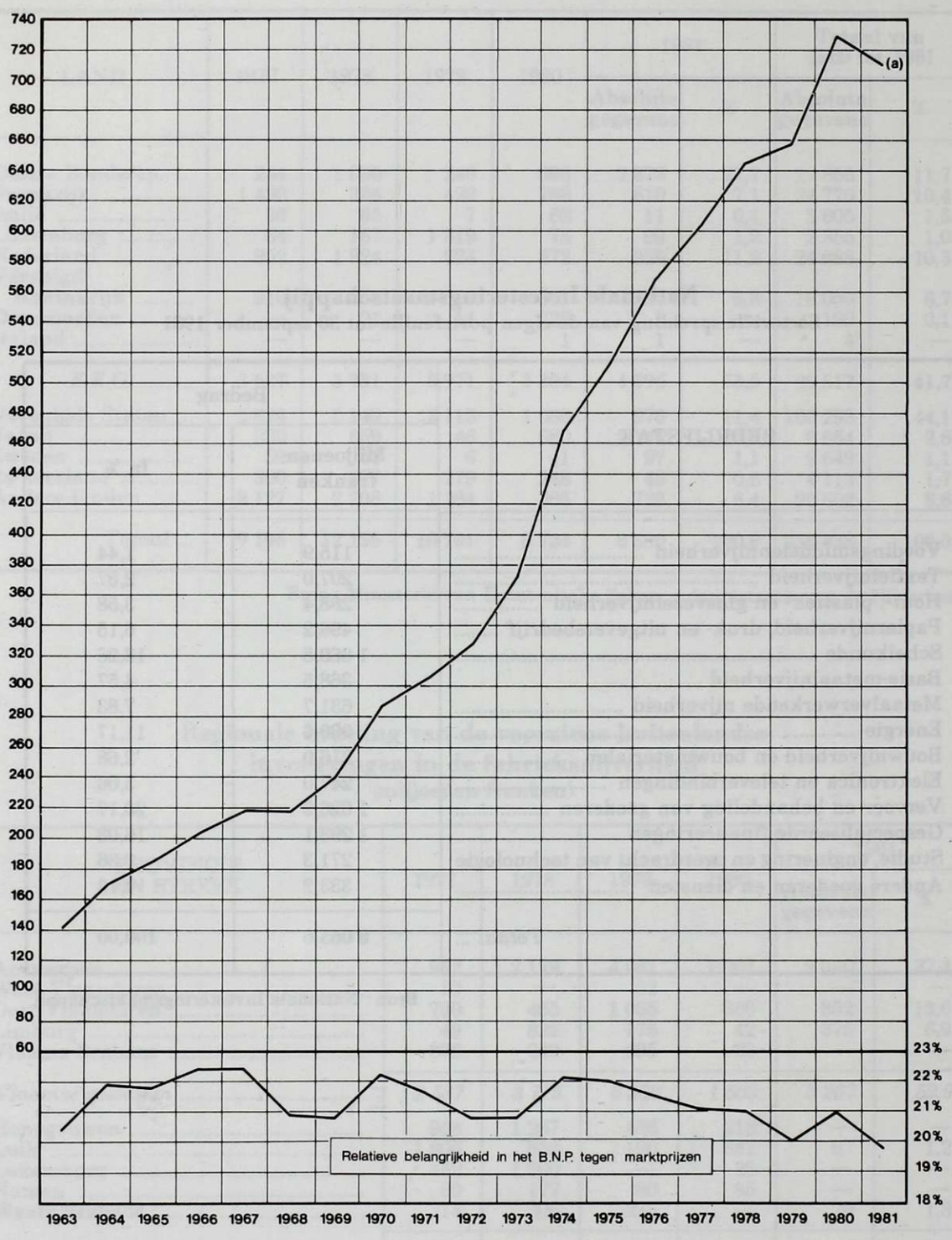
Sectoriële spreiding van de eigen portefeuille tot 30 september 1981

BEDRIJFSTAK	Bedrag	
	Miljoenen franken	In %
Voedingsmiddelennijverheid	115,9	1,44
Textielnijverheid	207,0	2,57
Hout-, plastiek- en glasvezelnijverheid	288,4	3,58
Papiernijverheid, druk- en uitgeversbedrijf	496,2	6,15
Scheikunde	1 069,8	13,26
Basis-metaalnijverheid	368,5	4,57
Metaalverwerkende nijverheid	631,7	7,83
Energie	900,6	11,17
Bouwnijverheid en bouwmaterialen	216,0	2,68
Elektronica en televerbindingen	247,0	3,06
Vervoer en behandeling van goederen	1 626,9	20,17
Gespecialiseerde financeringen	1 293,1	16,03
Studie, enginering en overdracht van technologie	271,3	3,36
Andere goederen en diensten	333,2	4,13
Totaal ...	**8 065,6**	**100,00**

Bron : Nationale Investeringsmaatschappij.

Bruto binnenlandse kapitaalvorming

Exclusief landsverdediging en voorraadvorming
(miljarden franken - in werkelijke prijzen)

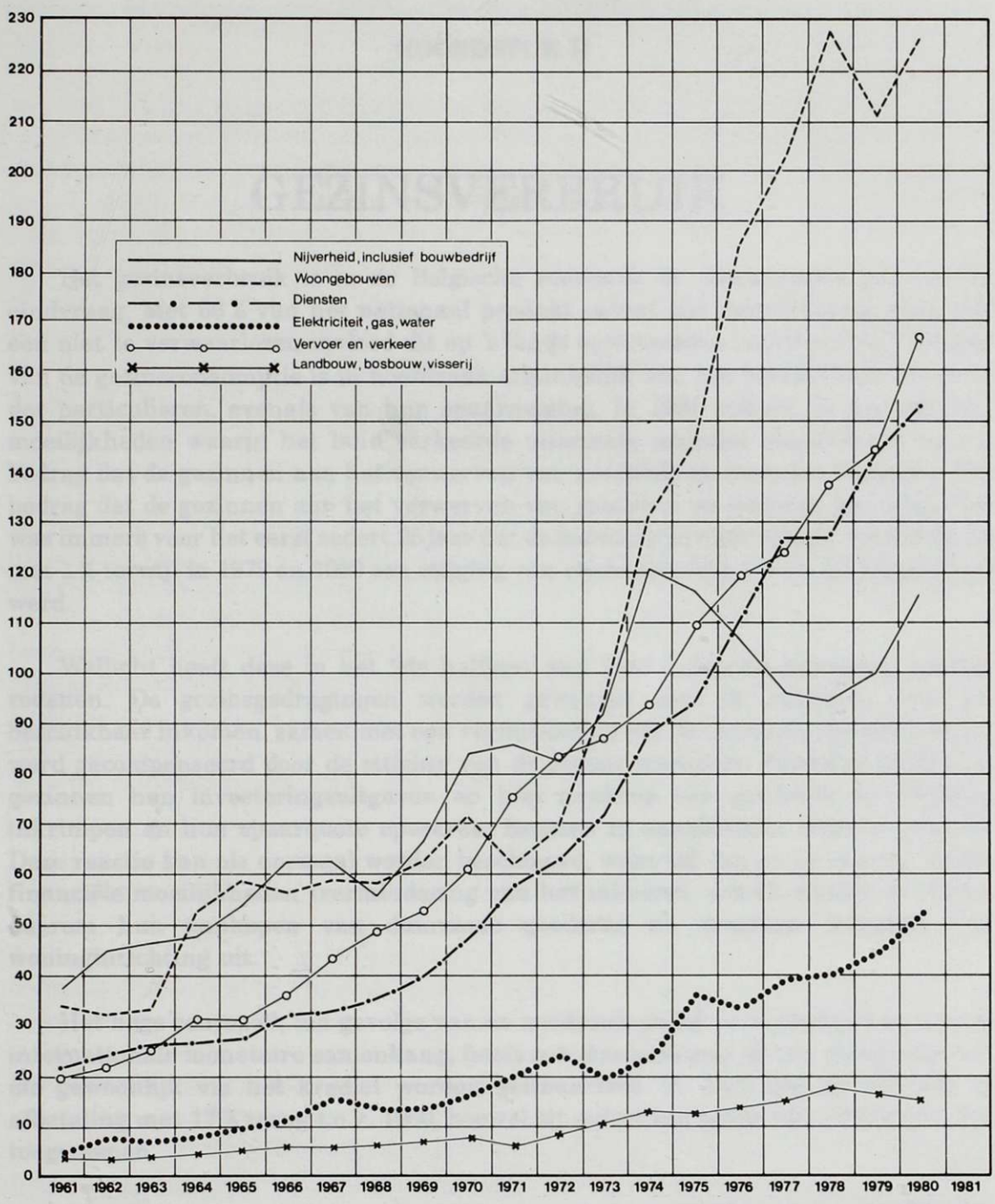
Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Raming.

Bedrijfstaksgewijze ontwikkeling van de bruto binnenlandse kapitaalvorming (a)

Exclusief landsverdediging en voorraadschommeling

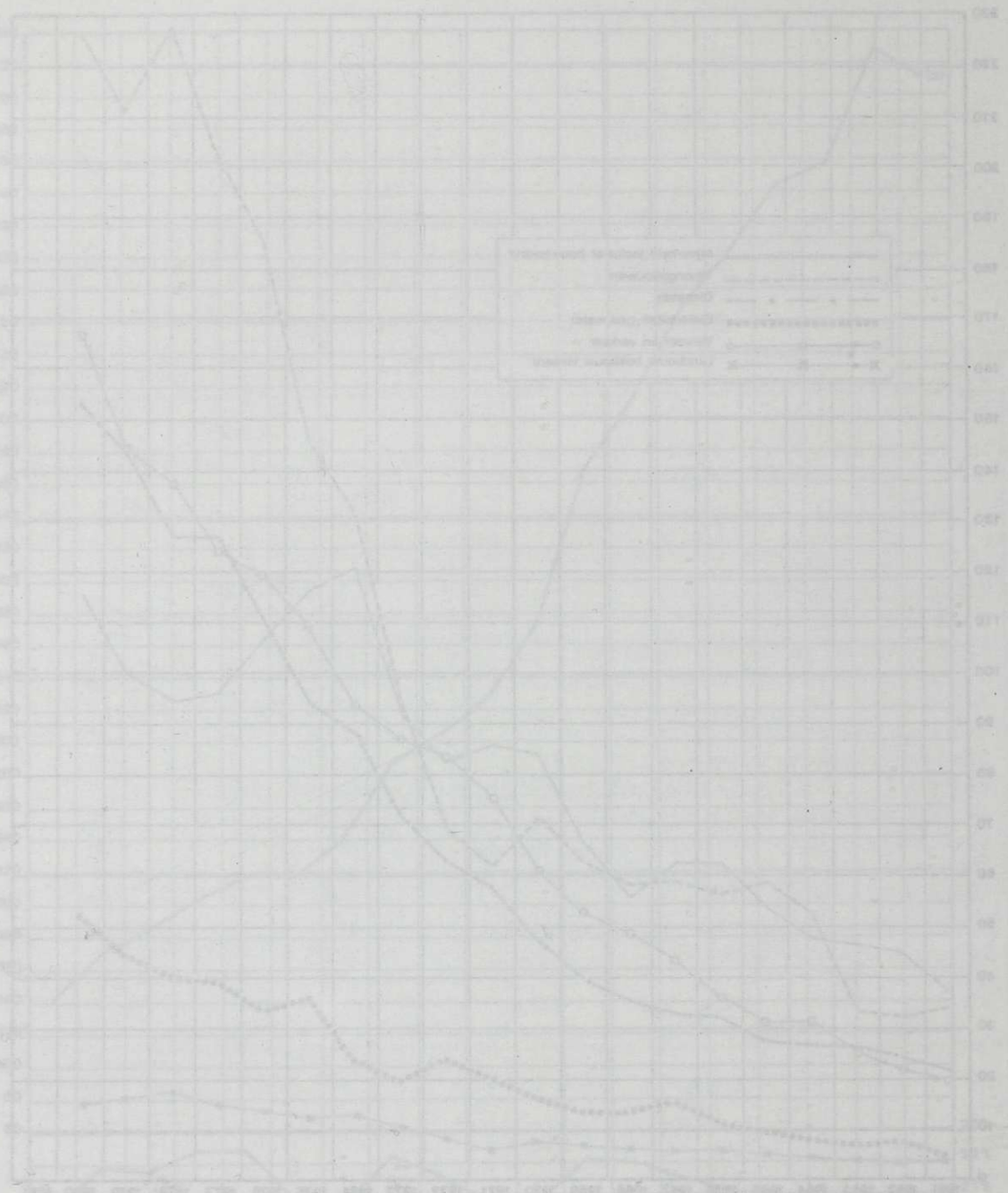
(miljarden franken - in werkelijke prijzen)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Alle takken van de nijverheid zijn samengevoegd, inclusief het bouwbedrijf en exclusief de sectoren elektriciteit, gas en water.
De woongebouwen zijn afzonderlijk beschouwd.
De diensten omvatten de rubriek « handel, bank en verzekeringswezen », het onderwijs, de medische beroepen en andere diensten aan gezinnen en bedrijven.
De rubriek Diensten-Overheid die in grote mate op de tak « Vervoer en verkeer » betrekking heeft, is bij deze laatste gevoegd.

De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.

HOOFDSTUK II

GEZINSVERBRUIK

Het gezinsverbruik is in de Belgische economie de voornaamste tak van de eindvraag. Met 66 % van het nationaal produkt oefent zijn ontwikkeling uiteraard een niet te verwaarlozen invloed uit op 's lands economische bedrijvigheid. Het peil van de gezinsconsumptie is in hoofdzaak afhankelijk van het beschikbaar inkomen der particulieren, evenals van hun spaarneiging. In 1981 hebben de economische moeilijkheden waarin het land verkeerde uitermate negatief doorgewerkt op het bedrag dat de gezinnen aan het verwerven van goederen en diensten besteden. Het bedrag dat de gezinnen aan het verwerven van goederen en diensten besteden. Het was immers voor het eerst sedert 25 jaar dat de consumptie naar volume verminderde met 1 % terwijl in 1979 en 1980 een stijging van respectievelijk 2 % en 1,9 % genoteerd werd.

Wellicht heeft deze in het 2de halfjaar van 1981 ingezette kentering velerlei redenen. De gezinsgedragingen werden gewijzigd door de stagnatie van het beschikbaar inkomen, samen met een vermindering van de loonsom, die gedeeltelijk werd gecompenseerd door de stijging van de sociale transfers. Daardoor gingen de gezinnen hun investeringsuitgaven en hun aankoop van goederen en diensten inkrimpen en hun spaarquote opvoeren, hetgeen in aanzienlijke mate is gebeurd. Deze reactie kan als normaal worden beschouwd, want tal van particulieren vrezen financiële moeilijkheden (vermindering van het inkomen, werkloosheid) en stellen daarom hun aankopen van duurzame goederen en sommige uitgaven voor woninginrichting uit.

Het hoge rentepeil, ten gevolge van de noodzaak de BF te verdedigen en van de internationale monetaire samenhang, heeft ook doorgewogen op een reeks uitgaven die gewoonlijk via het krediet worden gefinancierd. In 1980 liep de verkoop op afbetaling met 17 % terug t.o.v. 1980, hoewel zij sedert het einde van 1979 sterk was toegenomen.

Ten slotte was er ook nog de stijging van de brandstoffenprijzen (± 20 %), die weliswaar niet zo scherp was als in 1980, maar die toch het verbruik van energieprodukten nog meer heeft doen dalen, nl. met ca. 15 % naar volume.

De samenloop van al deze ongunstige factoren verklaart grotendeels waarom het gezinsverbruik naar volume achteruitging. Gezien de slechte investeringsvooruitzichten (vooral het bouwen) diende het aldus vrijgekomen aandeel van het beschikbaar inkomen voornamelijk tot het aanleggen van een voorzorgsreserve van half liquide aard (belegging op spaarboekjes, op korte termijn).

De omvang van de crisis versterkt ook de banden die bestaan tussen de consumptie en het conjunctuurklimaat en dat is een verschijnsel dat sedert de oliecrisis van 1974 is ontstaan. Een onderzoek van de structuurwijzigingen in de aanwending van de gezinsbestedingen werpt wellicht een beter licht op deze ontwikkeling.

Het kwartaalverloop van de kleinhandelsomzet wordt gemeten aan de hand van twee statistische indexcijfers en geven een behoorlijke benadering van de gezinsconsumptie. In de door de B.T.W.-diensten verstrekte kleinhandelsstatistiek worden de bedragen opgegeven van de aan deze taks onderworpen en per produktsoort gerangschikte kleinhandelsverrichtingen. Een andere statistiek wordt opgemaakt door het N.I.S. en vermeldt het omzetcijfer van de kleinhandel op grond van een maandenquête bij de handelaars. Deze beide indexcijfers zijn opgenomen in de tabellen hierna, waarbij voor elke rubriek de kwartaalgegegens worden gedeflateerd door de overeenkomstige prijsindexcijfers. De kleine afwijkingen tussen de beide bronnen zijn te wijten aan de verschillende samenstelling der rubrieken die bij de N.I.S.-maandenquête minder omstandig zijn. Niettemin wijzen zij beiden op een teruggang met ca. 2 % van het kleinhandelsvolume.

Op het gebied van het kwartaalverloop moet er op worden gewezen dat de grootste vermindering van het omzetcijfer van de kleinhandel in het 1ste en het 2de kwartaal ligt met respectievelijk —4 % en —3 % t.o.v. dezelfde periodes van 1980. In het 4de kwartaal wordt enige verbetering vastgesteld onder de invloed van de feestaankopen op het einde van het jaar. Bij de diensten was het 1ste kwartaal futloos (—3,5 %), maar naderhand begon het omzetcijfer allengs toe te nemen met een lichte groei in de laatste 3 kwartalen. Daarbij valt op te merken dat sommige ongunstige groeirata in het 1ste halfjaar gedeeltelijk te wijten zijn aan het uitzonderlijke peil in het 1ste halfjaar van 1980, toen het omzetcijfer van de kleinhandel zeer hoog lag.

Het is wellicht belangwekkend na te gaan hoe in 1981 de verrichtingen rubrieksgewijze in de kleinhandel verliepen.

De posten waar de daling naar volume het grootst is, zijn de brandstoffenhandel, de meubileringsstoffen en het schoeisel. De hausse van de energieprijzen beïnvloedde tevens de post « andere kleinhandel », waarin o.m. de huisbrand is opgenomen en dus o.m. het gevolg van het ingekrompen particuliere brandstofverbruik ondergaat. Een stagnatie wordt waargenomen bij de afzet van voedingsprodukten, papier en kantoorbenodigdheden, evenals bij de produkten voor woninginrichting. Enkel bij de kledingartikelen en gewone niet-voedingsprodukten blijft de groei naar volume duidelijk positief.

Inzake de aankopen van duurzame goederen wordt een scherpe achteruitgang van de uitgaven voor wagens en toebehoren vastgesteld (—7 % naar volume). Deze toestand wordt ook bevestigd door de voorheen nooit gekende vermindering van de inschrijving van nieuwe wagens (—12,5 %), terwijl de tweedehandswagens slechts met 0,6 % terugliepen. Hoewel de meerderheid de eigen wagen als vervoermiddel en voor vrije-tijdsbesteding niet prijsgeeft, wordt toch steeds meer de vernieuwing ervan naar later verschoven. Ook het aantal per wagen afgelegde kilometers daalt

evenwijdig (brandstofbezuiniging), evenals de herstellingskosten (onderhoud door de particulier zelf). Bovendien kan redelijkerwijze worden aangenomen dat het autosalon in de eerste maanden van 1982 sterk op de verkoop in 1981 heeft doorgewogen, omdat velen erop wachtten om zich pas dan een nieuwe wagen aan te schaffen.

De omzet in de andere categorieën van duurzame goederen stagneert eveneens zoals blijkt uit de rubriek waarin de woninguitrusting, o.m. de elektrische huishoudtoestellen, is opgenomen. In dat verband kan worden vastgesteld dat de daling van de reële inkomens en de onzekerheid nopens de werkgelegenheid sommige beslissingen over de aankoop van duurzame goederen, al dan niet op afbetaling, hebben bemoeilijkt. Tevens kan daarbij ook worden gewezen op enige marktverzadiging voor sommige goederen (diepvriezers, vaatwasmachines, enz.), die ofwel een zwaardere investering vergen, ofwel als betrekkelijk minder noodzakelijk worden beschouwd.

De resultaten van de N.I.S.-enquête over de gezinsuitrusting in België en waaruit voor sommige toestellen een vordering naar voren treedt, lijkt in tegenstelling met de resultaten van het omzetcijfer in die sector, maar er moet ook rekening worden gehouden met het feit dat deze in 1981 verrichte enquête vooral betrekking heeft op de aankopen van duurzame goederen vóór dat jaar.

Een van de voordelen van de B.T.W.-gegevens is dat zij het mogelijk maken de dienstenconsumptie na te gaan. Volgens de door de overeenkomstige A.D.S.D.-prijsindexcijfers gedeflateerde B.T.W.-cijfers, kende de dienstensector in 1981 een geringe groei van ca. 1 % naar volume. In dit globale cijfer schuilen evenwel uiteenlopende ontwikkelingen naargelang van de categorie der geboden diensten.

De posten met betrekking tot de vrijetijdsbesteding blijven verder aanzienlijke vooruitgang boeken, met 3 % naar volume voor de horecasector en vooral 17,6 % voor de recreatie- en culturele diensten (tegen 5 % en 6,7 % in 1980). De persoonlijke diensten (kappers, enz.) stagneren daarentegen, terwijl in de sector van de herstellingen aan consumptiegoederen de achteruitgang opvallend is (—5,8 % naar volume). De weerslag van de economische crisis op deze bestedingen is vrij afgetekend : de consumenten dragen een reeks aankopen en kosten (duurzame goederen, woninginrichting, herstellingen) over op bezigheden die als onderdeel van de vrijetijdsbesteding worden beschouwd.

De aanhoudende toeneming van het omzetcijfer bij de recreatie- en culturele diensten en bij de horecasector is daarbij veelbetekenend. Deze beide posten, samen met de uitgaven voor kleding, lijken in het gezinsbudget moeilijk te kunnen worden bekrompen.

Het is jammer genoeg onmogelijk uit te maken hoe de consumenten zich per inkomenscategorie gedragen, maar waarschijnlijk zullen de gezinnen met een laag inkomen het meest op hun uitgaven bezuinigd hebben en deze veeleer hebben gericht op de voeding en de kleding. De driemaandelijkse enquête van de Europese Gemeenschappen bij de consumenten maakt het mogelijk zich een duidelijker beeld van de reactie der gezinnen te vormen.

De voornaamste vragen hebben betrekking op de financiële toestand van het gezin, evenals op de toekomstige spaarmogelijkheden. De antwoorden worden gerangschikt volgens de categorie van het netto inkomen :

— bij de gezinnen met een netto inkomen van minder dan 18.000 F wordt een aanmerkelijke verslechtering van hun financiële toestand aangevoerd en wordt niet aan sparen gedacht;

— bij de inkomenscategorieën van 18.000 tot 35.000 F wordt de financiële toestand als enigszins achteruitgegaan beschouwd en wordt overwogen in de komende maanden te gaan sparen;

— bij de inkomenscategorieën van 35.000 tot 50.000 F geldt de mening dat hun financiële toestand meer verslechterde dan in 1980, maar zij denken er niet aan hun spaarquote te verminderen;

— bij de inkomenscategorieën van meer dan 50.000 F netto wordt de financiële toestand eveneens als minder goed beschouwd. Deze gezinnen wensen echter hun spaarquote te handhaven. Op te merken valt dat deze groep minder conjunctuurgevoelig is omdat het inkomen niet hoofdzakelijk uit lonen bestaat.

Bij die enquête wordt tevens de waarneming door de gezinnen van de economische conjunctuur gemeten. Deze welke menen dat 's lands algemene situatie achteruitging liep van 78 % in oktober 1980 op tot 86 % in oktober 1981. Ook de vragen betreffende de prijzen en de werkloosheid werden negatief beantwoord. Het spreekt vanzelf dat de manier waarop de vragen geformuleerd worden en de monstermethodes invloed heeft op de bekomen resultaten, maar uit de gezamenlijke parameters blijkt dat de gezinnen zich steeds meer bewust worden van de moeilijkheden waarmee de Belgische economie in 1981 af te rekenen had.

*
* *

Verloop van de verrichtingen volgens de B.T.W.-aangiften in verschillende posten van het gezinsverbruik (a)

(procentuele aangroei t.o.v. van vorig jaar)

OMSCHRIJVING	1980		1981									
			1e kwartaal		2e kwartaal		3e kwartaal		4e kwartaal (b)		Het jaar (b)	
	Waarde	Volume	Waarde	Volume	Waarde	Volume	Waarde	Volume	Waarde	Volume	Waarde	Volume
Kleinhandel	8,8	1,9	—1,3	— 4,0	5,4	—3,0	4,7	—2,7	8,4	0,7	4,4	—2,2
Horeca	*9,0*	*5,0*	*6,6*	*1,0*	*9,0*	*2,7*	*10,1*	*5,5*	*7,3*	*2,4*	*8,4*	*3,0*
Reparatie van gebruiksgoederen en voertuigen	*6,7*	*0,0*	*—4,2*	*—11,4*	*2,8*	*—4,0*	*0,6*	*—4,6*	*3,3*	*—2,5*	*0,6*	*—5,8*
Recreatieve en culturele diensten	*11,9*	*6,7*	*12,0*	*6,6*	*36,6*	*30,3*	*17,8*	*12,9*	*24,9*	*19,1*	*23,0*	*17,5*
Persoonlijke diensten	*8,0*	*4,2*	*2,5*	*— 0,7*	*6,8*	*2,5*	*7,4*	*2,4*	*5,8*	*—1,9*	*5,7*	*0,1*
Totaal diensten (c)	8,1	3,0	2,5	— 3,5	7,5	1,5	8,6	2,9	7,5	1,7	6,5	0,8
Totaal gezinsverbruik (c)	**8,6**	**2,0 à 2,5**	**—0,6**	**— 3,9**	**5,8**	**—2,2**	**4,8**	**—1,7**	**8,2**	**0,9**	**4,8**	**—1,6**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Alle aangevers inbegrepen. De omschrijvingen hebben betrekking op de aard van de bedrijvigheid.
(b) Voorlopige gegevens.
(c) Raming.

Verloop van de verrichtingen volgens de B.T.W.-aangiften in de kleinhandel (a)

(procentuele aangroei t.o.v. van vorig jaar)

OMSCHRIJVING	1980		1981									
			1e kwartaal		2e kwartaal		3e kwartaal		4e kwartaal (b)		Het jaar (b)	
	Waarde	Volume	Waarde	Volume	Waarde	Volume	Waarde	Volume	Waarde	Volume	Waarde	Volume
Voeding	6,6	2,9	3,1	— 2,0	8,1	2,0	7,4	1,8	9,9	2,0	7,3	1,1
Schoonmaak en onderhoudartikelen	5,4	3,3	4,7	0,5	10,2	5,3	8,2	3,8	4,0	— 0,6	6,7	2,2
Kleding	9,0	6,3	5,4	2,5	9,5	6,5	8,4	5,7	9,2	5,1	8,2	5,1
Schoenen	6,7	1,6	1,1	— 7,0	4,6	— 4,8	5,3	— 2,7	6,4	— 1,3	4,5	— 3,8
Meubileringstextiel	10,1	7,5	— 8,1	—10,8	— 0,8	— 4,1	— 0,8	— 3,2	— 0,4	— 3,7	— 2,6	— 3,3
Woninginrichting	7,2	5,6	— 2,9	— 5,9	11,9	8,5	5,3	2,5	1,6	— 1,7	4,0	1,0
Automobielen, motorrijwielen en rijwielen	8,8	3,0	—10,8	—16,9	3,2	— 4,4	0,8	— 7,4	8,0	— 1,6	— 0,3	— 7,4
Motorbrandstoffen	19,0	— 8,0	— 4,1	— 7,4	— 3,7	—17,2	— 0,2	—21,8	11,8	— 1,0	— 0,8	—15,4
Boeken, papierwaren en kantoorbenodigheden	14,3	9,5	10,3	3,7	11,9	4,2	9,4	0,5	7,4	— 0,1	9,6	1,8
Overige kleinhandel (c)	11,5	— 8,5	— 5,0	—19,0	— 2,5	—15,4	1,0	—15,6	20,4	5,9	3,7	— 9,4
Kleinhandel van diverse produkten	9,0	4,0	3,9	—	5,9	— 2,3	5,8	0,0	6,2	0,0	5,5	0,0
Totaal	**8,8**	**1,9**	**— 1,3**	**— 4,0**	**5,4**	**— 3,0**	**4,7**	**— 2,7**	**8,4**	**0,7**	**4,4**	**— 2,2**

(a) Alle aangiften inbegrepen. De omschrijvingen hebben betrekking op het handelstype.
(b) Voorlopige gegevens.
(c) Omvat de kleinhandel in : fotografische en optische artikelen, uurwerken en juwelen, speelgoed, sportartikelen, wapens, bloemen en planten, zaaigoed en meststoffen, geschenkartikelen, diversen en ook de brandstoffen, die een belangrijk aandeel hebben in deze rubriek.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Verloop van de kleinhandelsafzet (a)

(procentuele aangroei t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar)

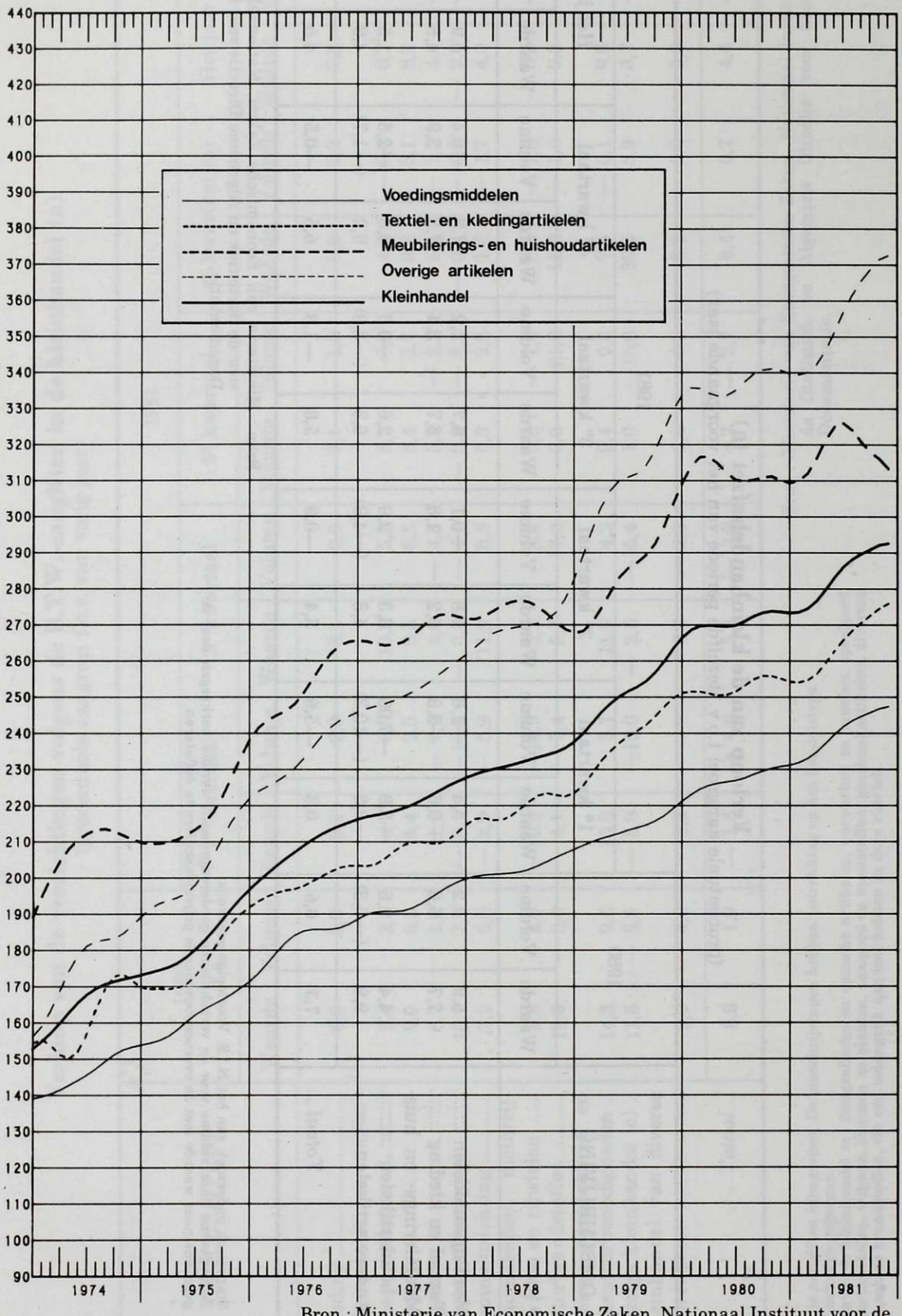
OMSCHRIJVING	1980		1981									
			1e kwartaal		2e kwartaal		3e kwartaal		4e kwartaal		Het jaar	
	Waarde	Volume	Waarde	Volume	Waarde	Volume	Waarde	Volume	Waarde	Volume	Waarde	Volume
Voedingsmiddelen	5,9	2,2	3,4	—1,6	5,8	—0,1	6,7	1,2	7,3	—0,4	5,9	—0,2
Textiel en kleding	7,7	5,6	—0,6	—3,8	5,2	1,6	6,7	3,4	7,2	2,9	4,8	1,3
Meubilerings- en huishoudartikelen	4,4	2,6	—3,9	—7,06	6,3	2,9	2,6	—0,6	0,8	—2,6	1,5	—1,7
Andere artikelen	9,9	(—5,3)	—0,6	(—10,3)	4,8	(—4,9)	6,3	(—8,3)	9,2	(—1,7)	4,9	(—6,3)
Totaal ...	**7,3**	**0,6**	**0,3**	**—5,6**	**5,4**	**—0,8**	**5,8**	**—1,8**	**6,6**	**—0,5**	**4,6**	**—2,0**

(a) Statistisch onderzoek van het N.I.S. Voorlopige gegevens.
De gegevens naar volume voor de verschillende goederengroepen werden verkregen door de gegevens naar waarde met de overeenstemmende prijsindexcijfers te deflateren.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Verloop van de indexcijfers van de omzet in de kleinhandel

Verdeling volgens de aard der goederen — waarde indexcijfers
(seizoengezuiverde en afgevlakte reeks — 1970=100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Uitrustingsgraad van de Belgische gezinnen in duurzame goederen

OMSCHRIJVING	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Auto	67,7	68,0	—	—	—	—
Diepvriezer	41,5	46,3	52,3	48,3	54,7	60,5
Koelkast	87,9	89,6	90,2	90,9	90,4	85,9
Wasmachine	69,5	73,0	74,8	70,4	74,6	79,9
T.V. z/w	61,9	52,0	45,2	39,8	34,3	26,2
T.V. kleur	31,6	41,6	49,8	54,4	60,5	70,7
Afwasmachine	10,9	11,2	14,1	12,1	14,7	19,8

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Inschrijving van nieuwe autovoertuigen

PERIODE	1979	1980	1981	$\frac{1980}{1979}$ in %	$\frac{1981}{1980}$ in %
Januari	*33 777*	*41 081*	*34 360*	*+ 21,6*	*—16,4*
Februari	*32 235*	*43 072*	*29 943*	*+ 33,6*	*—30,5*
Maart	*47 341*	*46 063*	*36 322*	*— 2,7*	*—21,1*
1e kwartaal	113 353	130 216	100 625	+14,9	—22,7
April	*53 346*	*39 973*	*37 553*	*—25,1*	*— 6,1*
Mei	*43 450*	*31 634*	*30 954*	*—27,2*	*— 2,1*
Juni	*41 585*	*42 174*	*39 765*	*+ 1,4*	*— 7,5*
2e kwartaal	138 381	113 781	108 272	—17,8	— 4,8
1e halfjaar	**251 724**	**243 997**	**208 897**	**— 3,1**	**—14,4**
Juli	*33 091*	*33 812*	*28 818*	*+ 2,2*	*—14,8*
Augustus	*28 176*	*23 471*	*20 169*	*—16,7*	*—14,1*
September	*28 944*	*27 033*	*26 059*	*— 6,6*	*— 3,6*
3e kwartaal	90 211	84 316	75 046	— 6,5	—11,0
Oktober	*35 730*	*31 139*	*28 176*	*—12,8*	*— 9,5*
November	*27 388*	*22 196*	*22 796*	*—18,9*	*+ 2,7*
December	*15 542*	*16 876*	*15 284*	*+ 8,6*	*— 9,4*
4e kwartaal	78 660	70 211	66 256	—10,7	— 5,6
2e halfjaar	**168 871**	**154 527**	**141 302**	**— 8,5**	**— 8,6**
Het jaar	**420 605**	**398 524**	**350 199**	**— 5,2**	**—12,1**

Bron : Ministerie van Verkeerswezen, Dienst Wegverkeer.

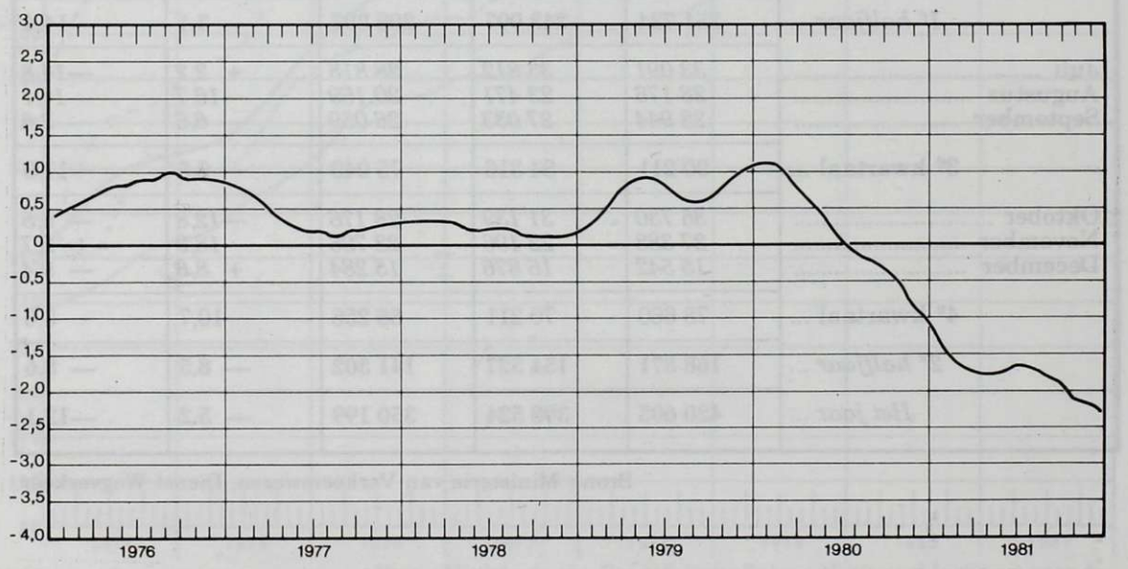
Inschrijving van tweedehandsvoertuigen

PERIODE	1979	1980	1981	1980/1979 in %	1981/1980 in %
Januari	*26 115*	*29 803*	*32 195*	*+ 14,1*	*+ 8,0*
Februari	*29 516*	*38 586*	*33 028*	*+ 30,7*	*— 14,4*
Maart	*35 268*	*38 497*	*35 148*	*+ 9,1*	*— 8,7*
1e kwartaal ...	90 899	106 886	100 371	+17,6	— 6,1
April	*46 586*	*37 475*	*31 697*	*— 19,5*	*— 15,4*
Mei	*40 492*	*32 091*	*44 328*	*— 20,7*	*+ 38,1*
Juni	*38 850*	*40 817*	*38 098*	*+ 5,1*	*— 6,7*
2e kwartaal ...	125 928	110 383	114 123	—12,3	+ 3,4
1e halfjaar ...	**216 827**	**217 269**	**214 494**	**+ 1,0**	**— 1,3**
Juli	*34 793*	*37 169*	*38 098*	*+ 6,8*	*+ 2,5*
Augustus	*29 393*	*26 317*	*25 577*	*— 10,4*	*— 2,8*
September	*31 748*	*34 631*	*34 723*	*+ 9,1*	*+ 0,3*
3e kwartaal ...	95 934	98 117	98 398	+ 2,3	+ 0,3
Oktober	*37 019*	*36 108*	*33 739*	*— 2,5*	*— 6,6*
November	*31 079*	*26 854*	*29 002*	*— 13,6*	*+ 8,0*
December	*25 263*	*25 626*	*25 879*	*+ 1,4*	*+ 1,0*
4e kwartaal ...	93 361	88 588	88 620	— 5,1	0,0
2e halfjaar ...	**189 295**	**186 705**	**187 018**	**— 1,4**	**0,2**
Het jaar ...	**406 122**	**403 974**	**401 512**	**— 0,5**	**— 0,6**

Bron : Ministerie van Verkeerswezen, Dienst Wegverkeer.

Kleinhandel (a)

Verloop van de afwijking t.o.v. de trend (b)

(a) Op basis van het hoeveelheidsindexcijfer.
(b) Gestandaardizeerde reeks.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Indicator van de spaarmogelijkheden van de gezinnen (a)

Verloop volgens netto-inkomensklasse

OMSCHRIJVING	Januari 1980	Mei 1980	Oktober 1980	Januari 1981	Mei 1981	Oktober 1981	Januari 1982
— dan 12 000 BF	—80,7	—70,8	—86,3	—83,0	—89,1	—64,7	—79,7
12 000 tot 18 000 BF	—74,2	—78,6	—82,3	—76,5	—76,5	—70,2	—77,2
18 000 tot 25 000 BF	—45,0	—51,0	—58,0	—65,0	—57,6	—44,6	—53,6
25 000 tot 35 000 BF	—16,6	—21,6	—22,8	—27,8	—21,6	—20,6	—32,1
35 000 tot 50 000 BF	4,9	20,0	8,8	3,6	— 2,6	6,2	3,3
+ dan 50 000 BF	31,8	29,7	27,3	27,0	29,6	26,1	21,6

Bronnen : Europese Economische Gemeenschap.
Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) De basisgegevens zijn de antwoorden op de viermaandelijkse enquête die door de E.E.G. georganiseerd wordt in elke lidstaat bij een staal van gezinnen.
De indicator wordt berekend door de A.D.S.D. door het verschil te berekenen tussen de positieve en negatieve antwoorden. Zowel het verloop als het absolute peil van de indicator zijn significatief.

Indicator van de financiële toestand van de gezinnen (a)

Verloop volgens netto-inkomensklasse

OMSCHRIJVING	Januari 1980	Mei 1980	Oktober 1980	Januari 1981	Mei 1981	Oktober 1981	Januari 1982
— dan 12 000 BF	—43,7	—43,9	—41,9	—42,4	—43,1	—63,7	— 5,0
12 000 tot 18 000 BF	—39,0	—34,0	—33,0	—32,0	—40,5	—45,8	—44,5
18 000 tot 25 000 BF	—33,4	—36,1	—38,0	—46,2	—32,3	—34,4	—40,9
25 000 tot 35 000 BF	—21,0	—34,0	—29,0	—34,0	—30,3	—33,5	—37,9
35 000 tot 50 000 FB	—15,0	—18,0	—19,0	—24,0	—24,4	—30,8	—29,8
+ dan 50 000 BF	— 9,7	— 2,9	—14,0	—11,7	—14,6	—27,3	—27,2

Bronnen : Europese Economische Gemeenschap.
Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) De basisgegevens zijn de antwoorden op de viermaandelijkse enquête die door de E.E.G. georganiseerd wordt in elke lidstaat bij een staal van gezinnen.
De indicator wordt berekend door de A.D.S.D. door het verschil te berekenen tussen de positieve en negatieve antwoorden. Zowel het verloop als het absolute peil van de indicator zijn significatief.

Evolutie van het toegestane verbruikerskrediet in de loop van ieder halfjaar

(procentuele aangroei t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar)

PERIODE	Verkopen op afbetaling	Persoonlijke leningen	Totaal
1978 1e semester	4,0	29,0	18,3
2e semester	1,4	15,8	10,4
1979 1e semester	8,3	9,2	6,8
2e semester	10,2	14,4	12,9
1980 1e semester	2,6	5,8	4,3
2e semester	—15,5	— 3,8	— 7,8
1981 1e semester	—21,8	—10,9	—15,8
2e semester	—10,2	— 4,0	— 5,9

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

ZESDE DEEL

OVERZICHT VAN DE ECONOMISCHE ONTWIKKELING DER GEWESTEN

ECONOMISCHE ONTWIKKELING DER GEWESTEN

AFDELING I. — BRUSSEL

§ 1. — INDUSTRIELE PRODUKTIE

Het algemeen indexcijfer van de produktie, exclusief de bouwnijverheid, liep in 1981 met 8,5 % terug, daar waar het een jaar voordien met 7,6 % was opgelopen. De teruggang was aanzienlijk gedurende de eerste 3 maanden van het jaar en hield ook doorheen de overige kwartalen aan, terwijl elders in het land de industriële bedrijvigheid nagenoeg stagneerde tot in september en nadien behoorlijk toenam.

Op het einde van het verstreken jaar ligt het gemiddeld peil van het indexcijfer van de Brusselse produktie slechts 4,4 % hoger dan in 1970. Afgezien van een verslapping, met 11,5 %, in 1975, is de huidige inkrimping de grootste sedert 10 jaar; zij volgt overigens ook op de hoogste toeneming tijdens diezelfde periode en zet zo de traditie voort, volgens welke een expansiejaar door een recessiejaar wordt opgevolgd.

In 1980 nam de industriële bedrijvigheid in veel sectoren sneller uitbreiding dan in het overige van het land; in 1981 was de verzwakking groter te Brussel dan elders. In 1980 overtrof het algemeen indexcijfer van 's lands produktie, zonder bouwnijverheid, met 8,9 % dat voor Brussel; in 1981 is dat 16,2 %.

Slechts 3 bedrijfstakken ontsnappen aan de algemene teruggang : de watervoorziening, die met 23,3 % opgaat na twee opeenvolgende dalingen, de tabak, die met 12,7 % stijgt en de niet-mechanische werken van metaal, die stagneren, maar in 1979 en 1980 nog vordering boekten.

Behalve in de bouwnijverheid ging de produktie ook zeer sterk achteruit in de textielsector (—24,2 %), die in de hoofdstad volledig aftakelt gezien zijn indexcijfer nog slechts 37,9 bereikt (basis 1970 = 100) en bij het vervoermaterieel (—21,8 %), die iets meer moet prijs geven dan in 1980 werd gewonnen.

Als blijk van de industrieteruggang in de hoofdstad kan worden gewezen op het produktie-indexcijfer over 1981, dat in verschillende sectoren op een lager peil komt dan de basis 1970, nl. in de bouwnijverheid, de textiel, de kleding en het schoeisel, het papier, de niet-metaalhoudende mineralen, de basismetaalnijverheid en de elektriciteit.

§ 2. — WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID

Het maandgemiddelde van de vergoedingsgerechtigde volledig werklozen kwam in deze regio op 40.482 eenheden, d.i. 23,9 % meer dan in 1980; voor het Rijk is dat

21,7 %. Bij deze toeneming werden vooral de mannen getroffen (+33 %), want de werkloosheid onder de vrouwen bleef beperkt tot 15,6 %. Bij de mannen is zij geringer dan elders in België (+38,3 %), maar bij de vrouwen ligt zij hoger (+11,7 %).

De vergoedingsgerechtigde volledig werklozen, de door de overheid tewerkgestelde werklozen, de andere verplicht en de vrijwillige niet tewerkgestelde werkzoekenden vertegenwoordigen te Brussel 18,6 % (19,7 % voor het Rijk) van de tegen werkloosheid verzekerde bevolking (basis R.I.Z.I.V.) en kunnen worden uitgesplitst in 16,8 % mannen (13,4 % in het Rijk) en 20,9 % (30,1 %) vrouwen.

In sommige opzichten verschilt de werkloosheid in het gewest met die in het Vlaamse en in het Waalse landsgedeelte. Zo is het aantal mannelijke werklozen er groter dan het aantal vrouwelijke, terwijl elders deze verhouding omgekeerd is; het aantal jongeren van —25 jaar is er geringer en dat van de werklozen van +50 jaar aanzienlijker, vooral wat de vrouwen betreft. De werklozen met normale geschiktheid zijn er betrekkelijk groter in aantal en de op grond van hun studie toegelatenen geringer.

De verhouding werklozen waarvan de tewerkstelling sinds twee jaar of langer is onderbroken is er groter bij de mannen, maar niet bij de vrouwen en de som van beiden. Het aandeel van de werkzoekenden met buitenlandse nationaliteit in het totaal van de regio ingeschreven vergoedingsgerechtigde volledig werklozen is er veel hoger dan elders.

De uitsplitsing van de vergoedingsgerechtigde volledig werklozen volgens de bedrijfstak waarin zij waren tewerkgesteld, ongeacht hun beroep, toont aan dat ruim een vierde in de diensten werkten (stijging met nagenoeg 30 % in 1981), 15 % in de handel (+14,5 %), 13 % in de bouwnijverheid (+39,5 %). In twee sectoren werd een zeer geringe daling van het aantal werklozen vastgesteld : in die van het leder en de huiden en in die van de keramiek, de steenbakkerijen en het cement.

Op 30 juni 1981, werden te Brussel 570 253 aan de sociale zekerheid onderworpen werknemers geteld; hun aantal was met 2,5 % gedaald t.o.v. hetzelfde tijdstip van 1980. Zij vertegenwoordigden 19,6 % van het totaal over het Rijk, 74 % ervan werden als hoofdarbeiders beschouwd en 26 % als handarbeiders; over het Rijk werden 55,3 % werknemers in de eerste en 44,7 % in de tweede categorie geteld. De spreiding mannen/vrouwen bij de eerstgenoemde categorie is 58,4 % en 41,6 %; bij de tweede groep is dat 67,2 % en 32,8 %.

§ 3. — BEDRIJFSSLUITINGEN (1)

Tijdens het beschouwde jaar sloten in de regio 359 ondernemingen hun deuren (+7,2 % t.o.v. 1980), waardoor 7 225 werknemers (+7,5 %) getroffen werden. In verhouding tot de ontwikkeling op nationaal vlak verminderde verder het aantal sluitingen in de hoofdstad, nl. van 26,1 % van het totaal in 1980 tot 24 % in 1981, terwijl het aantal erdoor getroffen werknemers terugliep van 24,5 % naar 19,2 %.

---

(1) Zie eveneens de tabel van hoofdstuk II, 2e deel van het verslag m.b.t. werkgelegenheid en werkloosheid.

De ondernemingen van de rubriek « diverse » hadden het meest te lijden (38,2 % van het totaal in het gewest); ook de bouwnijverheid (16,7 %), het hotel-restaurantwezen (12 %) en de mechaniek (10 %) werden fors geraakt.

De grootste teloorgang van werkgelegenheid werd opgetekend bij de bouwnijverheid (37,6 % van het totaal), de diverse (23 %) en de mechanische nijverheid (16,7 %).

Het aantal faillissementen groeide in 1981 te Brussel aan met 13,7 %. Dit vertegenwoordigt 27 % van het Rijkstotaal (28 % in 1980).

§ 4. — INVESTERINGEN (1)

Tijdens het verstreken jaar bedroegen de investeringen die genoten van de voordelen van de wetten van 17 en 18 juli 1959, 14 juli 1966 en 30 december 1970, 3,3 miljard F, d.i. 3,6 % van het Rijkstotaal en een stijging met 50,6 % t.o.v. 1980. Sedert de toepassing van deze wetten en tot in 1981 beliepen de gesteunde investeringen 27,4 miljard F, d.i. 2,6 % van het Rijkstotaal.

De diverse sectoren kregen 45,1 % (34,3 % in 1980) van de totale in de hoofdstad toegekende steun, de sector van de metaalverwerking 17 % (39,4 % in 1980), de scheikundige nijverheid 12,8 % (17,2 % in 1980), de bouwmaterialen 12,2 % (3,9 %), de voedingsmiddelennijverheid 11,7 % (3,0 %) en de metaalnijverheid 0,5 % (2,2 %).

De rentebonificaties strekten in 1981 over 109 miljoen F, d.i. 3,6 % van het Rijkstotaal (3,2 % in 1980). Tussen 1962 en 1981, bedroegen zij 1 007 miljoen, d.i. 1,7 % van het over het gehele land toegekende totaal. De kapitaalpremiën en/of -toelagen in de regio beliepen 206 miljoen in 1981, d.i. 2,5 % van het totaal (3,3 % in 1980) en komen op 630 miljoen over de periode van 1962 tot 1981 (1,7 % van het totaal); er moge op worden gewezen dat zij slechts sedert 1978 aan Brussel worden toegekend. De kosten die de Staat voor deze verrichtingen ten gunste van Brussel droeg bereikten in het verstreken jaar 315 miljoen, d.i. 2,8 % van het totale bedrag (3,2 % in 1980) en 1 637 miljoen sedert 1962 (1,7 % van het totaal).

De buitenlandse investeringen in de nijverheid te Brussel bedroegen 2 053 miljoen F (65 miljoen in 1980), d.i. 37,6 % van het totaal (2,5 % in 1980); dit aandeel wordt sterk beïnvloed door een terugkooptransactie, door een Japanse vennootschap, van een firma die tot de produktengroep « glas » behoort. Deze verrichting werd geboekt ten gunste van de in het Brusselse gewest gevestigde vennootschapszetel, bij ontstentenis van een mogelijkheid tot regionale spreiding van het terugkoopbedrag onder de verschillende exploitatiezetels.

Het voormelde bedrag zou ten goede moeten komen aan vijf nieuwe vestigingen, met de mogelijkheid tot schepping van 222 arbeidsplaatsen.

§ 5. — HANDEL EN DIENSTEN

De statistiek van de in het kader van de B.T.W. opgenomen verrichtingen maakt het mogelijk het verloop in deze sector enigermate na te gaan. Zij behelst immers de

(1) Zie de tabel aan het eind van het hoofdstuk.

B.T.W.-maand- en kwartaalaangiften van de eraan onderworpen ondernemingen. Daar het om gegevens in lopende prijzen gaat, zijn de prijsbewegingen en de hoeveelheidschommelingen vermengd.

Het omzetcijfer van de groothandel steeg in de loop van het jaar met 5,7 % en is de geringste toeneming sedert drie jaar. De aangroei van het omzetcijfer van de kleinhandel bedraagt 5,2 % en is lager dan tijdens de voorgaande jaren. Ten aanzien van deze percentages is het denkbeeldig dat zich in de beide types van handel een teruggang naar volume heeft voorgedaan.

In de bouwnijverheid, de handelsintermediairs en de herstelling van consumptiegoederen daalde het omzetcijfer (respectievelijk —1,9 %, —3,2 % en —5,8 %); een omgekeerde ontwikkeling deed zich voor bij het restaurant- en hotelwezen (+9,1 %).

AFDELING II. — VLAANDEREN

§ 1. — INDUSTRIELE PRODUKTIE

Na de verslapping van de industriële bedrijvigheid in Vlaanderen in 1980 kon in de loop van 1981 een gestadige verbetering worden waargenomen.

Na de verslapping van de industriële bedrijvigheid in Vlaanderen in 1980 kon in de loop van 1981 een gestadigde verbetering worden waargenomen.

Het gemiddeld algemeen indexcijfer van de industriële produktie in Vlaanderen (zonder bouw — basis 1970 = 100) dat in 1979 nog met 7,2 % was toegenomen, daalde in 1980 met 3,7 % en steeg in 1981 met 0,6 %.

De scheikundige nijverheid en rubbernijverheid die in 1979 een groei kende van bijna 11 % boekte in 1980 een achteruitgang van 8 % om in 1981 terug met 4 % toe te nemen. Een gelijkaardige ontwikkeling deed zich voor in de metaalverwerkende nijverheid (1979 : +9,4 %; 1980 : —9,9 %; 1981 : +4 %).

In de metaalverwerkende nijverheid werd in 1981 een produktiestijging genoteerd van 17,1 % van het transportmaterieel, terwijl de constructie van elektrische machines, toestellen en toebehoren met 8,2 % afnam en de fabricage van niet-elektrische machines en fijnmechaniekbouw op het produktiepeil van 1980 bleef.

In 1981 kon een lichte produktiegroei worden opgetekend in de houtnijverheid (+2,8 %), doch de activiteit in de papier- en kartonnijverheid liep met 12 % terug.

De produktie in de sectoren niet-metaalhoudende mineralen en basismetaalnijverheid daalde respectievelijk met 14,6 % en 2,4 % in 1981. In 1980 werd in deze sectoren reeds een vertraging van respectievelijk 4,7 % en 2,4 % opgetekend.

Verder kan een lichte verbetering van de produktie in de textielnijverheid worden waargenomen, terwijl de fabricage van kledingsartikelen en schoenen in

beperkte mate terugliep. De Vlaamse ledernijverheid kende na de sterke daling in 1980 (—31,3 %) terug een produktiestijging in 1981 (+21,6 %).

§ 2. — TEWERKSTELLING EN WERKLOOSHEID

Op 30 juni 1981 telde Vlaanderen 1 526 977 werknemers onderworpen aan de sociale zekerheid; één jaar voordien waren er dat 1 563 588. Verhoudingsgewijze was de afname het sterkst in Limburg (—3,2 %), Oost-Vlaanderen (—2,7 %) en West-Vlaanderen (—2,4 %). In de provincie Antwerpen en Vlaams Brabant (de arrondissementen Halle-Vilvoorde en Leuven) bleef de teruggang tot 2 % beperkt.

Volgens de tewerkstellingsstatistieken van de R.S.Z. (1) zijn de grote tewerkstellingsposten in Vlaanderen de metaalverwerkende, fijnmechanische en optische industrie (11,8 %), de handel (10,4 %), de bouw (8,7 %), vervoer en verkeer (7,1 %), textiel (3,4 %), voeding (3,3 %), scheikunde (3 %) en kleding en schoenen (2,6 %).

In Vlaanderen waren op 30 juni 1980 183 701 arbeiders en bedienden tewerkgesteld in de metaalverwerkende, fijnmechanische en optische industrie. Tegenover 1974 betekent dit een verlies van 24 103 arbeidsplaatsen of 11,6 %. In deze sector werd gedurende deze periode een teruggang van 20 % genoteerd voor de elektro-technische industrie, van 16 % voor de machines en 14,5 % voor de metalen produkten. Een lichte toename van de tewerkstelling werd waargenomen voor de transportmiddelen (+2,4 %), evenals voor de fijnmechanische en optische industrie (+5,7 %).

Ook in de andere nijverheidstakken zette de aftakeling van de tewerkstelling zich verder door. Van juni 1974 tot juni 1980 liep de tewerkstelling terug met 27 556 of 34,4 % in de textielsector, met 24 023 of 36,9 % in de sector kleding en schoenen, met 11 139 of 17,2 % in de sector hout en houten meubelen, met 4 558 of 8,1 % in de voedingsnijverheid, met 2 869 of 21,4 % in de dranknijverheid, met 1 527 of 25,6 % in de tabaksnijverheid, met 1 522 of 46,8 % in de ledernijverheid, met 2 691 of 20,4 % in de papiernijverheid, met 1 053 of 5,9 % in de drukkerijen en met 3 511 of 12,1 % in de rubber- en plastieknijverheid. In 1980 kenden de meeste van deze bedrijfstakken nog een verdere teruggang, behalve in de sectoren voeding, drukkerijen en rubber en plastiek waar een beperkt aantal nieuwe arbeidsplaatsen werden gecreëerd.

Over de periode juni 1974-juni 1980 steeg het aantal arbeidsplaatsen in de bouw in Vlaanderen met 8 523. Van juni 1979 tot juni 1980 werd evenwel een daling van 3 439 werknemers in deze sector opgetekend. Op 30 juni 1980 was 8,7 % van het totaal aantal tewerkgestelden in Vlaanderen in de bouwnijverheid werkzaam.

Over de periode 1974-1980 nam het aantal arbeidsplaatsen in de handel, horeca en reparatiebedrijven met 23 830, in de vervoer- en verkeerssector met 7 292 en in het bank-, krediet- en verzekeringswezen en verhuur met 12 295 toe. De verschuiving van de werkgelegenheid naar de tertiaire sector wordt vooral waargenomen in de sector

(1) Daar de sectoriële verdeling per regio op 30 juni 1981 nog niet beschikbaar was bij het opstellen van dit overzicht, heeft de verdere analyse betrekking op de gegevens van 30 juni 1980.

overige dienstverlening (+88 935 arbeidsplaatsen). Op 30 juni 1974 was 23,4 % van het totaal aantal tewerkgestelden in Vlaanderen werkzaam in de overige dienstverlening, voor juni 1980 liep dit percentage op tot 28,8 %.

Voor de land- en bosbouw en visserij, evenals voor de energie en waterhuishouding was er voor de beschouwde periode geen verdere afvloeiing van de tewerkstelling. Het procentueel aandeel van de tewerkstelling in deze sectoren bleef constant op respectievelijk 0,5 % en 2,6 %.

Uit het gedetailleerd statistisch onderzoek van het aantal op 30 juni 1980 ingeschreven uitkeringsgerechtigde volledig werklozen blijkt in vergelijking met 30 juni 1980 een toename van 48 994 volledig werklozen of 30,6 % in het Vlaamse Gewest. De stijging was groter voor de mannen (+60,9 % of 31 413 eenheden) dan voor de vrouwen (+16,2 % of 17 581 eenheden). In vergelijking met de andere gewesten is in Vlaanderen zowel in absolute als in relatieve waarden de werkloosheid het meest gestegen.

Hoewel de toename van de werkloosheid zich in alle sectoren voordoet, zijn er toch een aantal bedrijfstakken die de jongste jaren met een sterk stijgende mannelijke werkloosheid geconfronteerd worden. Dit is het sterkst uitgesproken voor de bouwnijverheid en de handel en de diensten; doch ook bedrijfstakken zoals voeding, textiel, hout, scheikunde en metaalverwerking blijven niet van deze ontwikkeling gespaard. Bij de vrouwen wordt een sterke toename waargenomen in de handel, de diensten en de kledingsector, doch wat de andere sectoren betreft hebben ze zich beter kunnen handhaven dan hun mannelijke collega's.

§ 3. — SLUITING VAN BEDRIJVEN (1)

Volgens het bureau Eurinform nam het aantal faillissementen in Vlaanderen toe van 1 475 in 1980 tot 1763 in 1981, zodat de stijging 19,5 % bedraagt. In 1980 beliep de stijging nog 28,7 %, hetgeen op een merkbare vertraging wijst.

In 1981 hebben nog een toenemend aantal ondernemingen en werknemers kunnen rekenen op de tussenkomst van het Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers. In Vlaanderen waren er in 1981 784 ondernemingen bij betrokken, waarvan één vierde uit de bouwnijverheid. Daarnaast werden nog een groot aantal bedrijfssluitingen opgetekend in de sectoren metaal, voeding, hotels en spijshuizen, confectie, hout, transport, textiel en scheikunde.

§ 4. — INVESTERINGEN

In het Vlaamse Gewest werd in 1981 in toepassing van de expansiewetten voor 62,7 miljard frank geïnvesteerd. Dit is 32 % meer dan het geïnvesteerd bedrag van 1980. Deze sterke toeneming vinden we vooral terug in de provincies Antwerpen en Limburg. In de provincie Oost-Vlaanderen trad zelfs een daling op, doch het absolute bedrag lag in 1981 toch nog hoger dan in West-Vlaanderen en Vlaams Brabant.

---

(1) Zie eveneens de tabel van het hoofdstuk II, 2e deel van het verslag m.b.t. werkgelegenheid en werkloosheid.

Over de periode 1959-1981 werd in het kader van de expansiewetten voor 611 miljard frank geïnvesteerd, 213 miljard had betrekking op Antwerpen, 165 miljard op Oost-Vlaanderen, 102 miljard op Limburg, 82 miljard op West-Vlaanderen en 49 miljard op Vlaams Brabant.

Sectorieel beschouwd werd in 1981 nog in toenemende mate staatssteun verleend aan investeringen van de scheikundige nijverheid en van de metaalverwerkende nijverheid, terwijl de steunverlening aan investeringen van de basismetaalnijverheid sterk terugliep.

In 1981 kostte de investeringssteun aan Vlaanderen 8 miljard frank. Ongeveer één vijfde hiervan werd toegekend in de vorm van rentevergoedingen en vier vijfden in de vorm van kapitaalpremies. Over de periode 1962-1981 kreeg het Vlaamse Gewest 53 miljard frank staatssteun, waarvan 30,3 miljard rentevergoedingen en 22,7 miljard kapitaalpremies.

AFDELING III. — WALLONIE

§ 1. — INDUSTRIELE PRODUKTIE

Hoewel zij in 1980 nog stand hield, liep de industriële produktie in Wallonië aanmerkelijk terug in 1981. Het indexcijfer van de industriële produktie (zonder de bouwnijverheid 1970 = 100) daalde met 6,5 % t.o.v. het voorgaande jaar. Het is de eerste vermindering na drie opeenvolgende jaren van toeneming, hoewel het tempo reeds vertraagde. In 1981 was de achteruitgang van de produktie in de nijverheid echter niet zo erg als de plotse inzinking die zich in 1975 voordeed (—12,3 %), maar is toch ernstig genoeg. Uitgedrukt op jaarbasis geeft zij echter de ontwikkeling doorheen het jaar niet goed weer. Het is namelijk zo, dat het van seizoeninvloeden ontdaan kwartaalindexcijfer van de industriële produktie zich in het 4e kwartaal fors herstelde (+3,6 % t.o.v. het voorgaande kwartaal), na een daling die in de loop van de voorgaande kwartalen geleidelijk inkromp. Naar het einde van het jaar toe was er dus een duidelijke verbetering. Hoewel het conjunctuurpatroon van het Waalse indexcijfer gelijkaardig verloopt als die van de andere gewesten, blijkt uit het eindresultaat toch een nooit gekend verschil (33,6 %) tussen de indexcijfers van de industriële produktie in Vlaanderen en in Wallonië ten nadele van de laatstgenoemde.

Met uitzondering van de papier- en kartonvervaardiging en -verwerking, waar het indexcijfer in 1981 sterk opliep (+30,0 %), weliswaar na een grote teruggang in 1980 (—19 %), evenals van de kleinere tabaksector (+21,2 % in 1981), ging in nagenoeg alle sectoren de produktie achteruit. Wel kan worden gewezen op het herstel van de bedrijvigheid in de scheikundige en rubbernijverheid, waarvan het produktie-indexcijfer (+0,4 % in 1981) de in 1980 opgelopen achterstand weer ophaalde (—3,2 %).

Tot de grootste produktieverminderingen in Wallonië behoren die van de metaalverwerking en van de basismetaalnijverheid. De produktie in de sector van de metaalverwerking daalde in 1981 immers met ruim 13 % t.o.v. het voorgaande jaar,

toen zij met 7,3 % omhoog ging. Zo komt zij weer dicht (110) bij het peil van 1974 (112). In dit samenstel van vrij diverse bedrijfstakken hield enkel de produktie van de sector der elektrische machines stand, terwijl de teruggang het grootst blijkt bij het vervoermaterieel (—21,3 %) en aanzienlijk bij de niet-mechanische werken van metaal (—11,5 %) en bij de niet-elektrische machines en de fijne mechaniek (—7,1 %). Bij de basismetaalnijverheid verminderde de produktie alweer met 8,9 %; na reeds — 3,9 % in 1980. Het produktiepeil in deze sector (hoofdzakelijk ijzer- en staalnijverheid) (85) ligt ruim een derde lager dan de piek van 1974 en slechts iets hoger dan de bodem in 1977.

Onder de overige fabrieksnijverheid boekten de sector van de voeding en dranken een teruggang met 4,3 % van hun produktie, na een aanzienlijke stijging (+14,2 %) in 1980, terwijl de produktie van de textielnijverheid opnieuw fel verminderde (—15,5 %), en haar indexcijfer op 63 (1970 = 100) komt. Ook in de houtnijverheid was er een duidelijke produktiedaling (—11,6 %). Voor de gezamenlijke fabrieksnijverheid beloopt in 1981 de achteruitgang 6 %, d.i. iets minder dan het verschil (6,5 %) met de piek van 1974.

Sedert 1975 verliep de produktie van de gezamenlijke Waalse industrie kwijnend, in tegenstelling met de andere grote industriële regio van België, waar een opbloeiing werd waargenomen. Dit is uiteraard een weerspiegeling van de uiteenlopende industriële structuren van de beide Belgische gewesten, maar ook van de inertie in Wallonië, ondanks de steeds dwingender noodzaak van een aanpassing.

§ 2. — WERKGELEGENHEID

Op 30 juni 1981 waren 811 262 werknemers aan de sociale zekerheid onderworpen (tegen 840 239). Dit aantal betekent andermaal een aanzienlijke vermindering (—3,5 %) van de werkgelegenheid in Wallonië, die 27,9 % van de bezoldigde betrekkingen in het Rijk vertegenwoordigt. De daling valt nagenoeg volledig ten laste van de handarbeiders (—7,0 % t.o.v. 1980) en meer bepaald van de mannelijke werknemers (—8,1 %), terwijl de werkloosheid onder de vrouwen met 3,5 % terugliep. Zoals een jaar voordien had de achteruitgang van de werkgelegenheid vooral betrekking op de grote industriecentra en meer op Henegouwen (—4,0 %) dan op de andere provincies : Luik —3,0 %, Luxemburg —1,8 % en Namen —3,5 %. Daarnaast kwam in de plaats van de zeer geringe winst tijdens het voorgaande jaar in de provincie Luxemburg en het arrondissement Nijvel, een opvallend verlies van de arbeidsplaatsen te Nijvel (—4,3 % t.o.v. 1980). De beide regionale metropolen werden eveneens getroffen, maar de vermindering van de werkgelegenheid was weer hoger te Charleroi (—5,1 %) dan in het Luikse (—3,3 %).

Daar op het tijdstip waarop deze commentaar werd opgesteld nog geen sectoriële-regionale uitsplitsing van deze statistiek ter beschikking was, is het jammer genoeg niet mogelijk de regionale sectoriële stromingen na te gaan. Voor zover de op het vlak van het Rijk waargenomen stromingen terug te vinden zijn op het vlak van de regio's ziet het er naar uit dat het verlies van betrekkingen verder aanzienlijk is in de nijverheidssector, terwijl de aanwinst in de dienstensector (vooral bij de overheidsdiensten) niet meer zo vaststaand lijkt. Voorts was de inkrimping van de

werkgelegenheid, als weerspiegeling van de crisis waarmee de bouwnijverheid af te rekenen heeft, in deze sector zeer sterk in 1981.

§ 3. — WERKLOOSHEID

Zoals in 1980 nam de werkloosheid in 1981 fel toe. De gegevens op het einde van december 1981 tonen weliswaar een slechts bescheiden toeneming (+10,1 % voor het aantal vergoedingsgerechtigde volledig werklozen in Wallonië t.o.v. december 1980), voornamelijk ten gevolge van de wijzigingen in de reglementering. Het maandgemiddelde van de vergoedingsgerechtigde volledig werklozen liep in Wallonië immers met 19 % op in 1981 t.o.v. 1980. Deze vermeerdering is echter geringer dan die inzake het Rijk : +21,7 %; voorts vertoont het werkloosheidsverloop in 1981 een andere kenschetsende trek, nl. dat zij meer betrekking had op de mannen dan op de vrouwen. Daaruit blijkt dan weer de verslechtering van het conjunctuurklimaat in 1981. Het aantal vergoedingsgerechtigde volledig werklozen bedroeg gemiddeld 133 096 (58 351 mannen en 74 745 vrouwen) per maand in 1981 in het Waalse landsgedeelte; het vertegenwoordigde 34 % van de volledige werkloosheid in het Rijk. De werkloosheid (1) strekte over 22,4 % voor de beide geslachten (15,5 % voor de mannen en 34,4 % voor de vrouwen), hetgeen neerkomt op het hoogste regionaal percentage van het land.

Op het subregionaal vlak zijn de meest geïndustrialiseerde Waalse provincies die welke, op grond van de tellingsgegevens op 30 juni 1981, het hoogste werkloosheidspercentage (2) vertonen; Luik 15,3 %, Henegouwen 14,3 %, Namen 12,9 %, Luxemburg 8,4 % en het arrondissement Nijvel met 8,5 %. Pieken werden bereikt in de arrondissementen Bergen (18,6 %), Luik (17,6 %) en Thuin (16,8 %). Volgens de maandgemiddelden was de toeneming het sterkst in de provincies Luxemburg (+26,6 % in 1981, tegen +18,7 % in 1980), Namen (+24,2 % in 1981, tegen +15,3 % in 1980) en Henegouwen (+20,2 % in 1981, tegen +7,7 % in 1980), terwijl de toeneming iets minder was in Luik (+13,5 % in 1981, tegen +5,0 % in 1980).

Naargelang van de bedrijfstak waarin de werkloze het laatst was tewerkgesteld, blijkt dat de grootste vermeerdering op basis van de maandgemiddelden werd genoteerd in de bouwnijverheid (+37,4 % in 1981, tegen +16,4 % in 1980) en bij de diensten (+32,2 % in 1981, tegen +21 % in 1980). Bovendien moet worden gewezen op de aanzienlijke stijging in de metaalbouw (15,4 % in 1981), de machinebouw (+7,6 %) en de handel (+8,3 %). De gezamenlijke voornoemde bedrijfstakken namen in 1981 iets meer dan de helft (56 %) van het gemiddeld maandaantal van de werklozen in Wallonië voor hun rekening.

Volgens de gegevens van de telling op 30 juni 1981 beliep het aandeel van de werkloze jongeren (—25 jaar) in het totaal van de vergoedingsgerechtigde volledig werklozen in Wallonië een derde, d.i. een ongeveer gelijke verhouding als in Vlaanderen, maar meer dan in de Brusselse regio. Het percentage, ten slotte, van

---

(1) Vergoedingsgerechtigde volledig werklozen, door de overheid tewerkgestelde werklozen, de andere verplicht ingeschreven werklozen, de vrijwillig ingeschreven niet-tewerkgestelde werkzoekenden t.o.v. de bij het R.I.Z.I.V. tegen werkloosheid verzekerde bevolking.

(2) Vergoedingsgerechtigde volledig werklozen t.o.v. de bij de R.I.Z.I.V. tegen werkloosheid verzekerde bevolking.

vergoedingsgerechtigde volledig werklozen die sedert meer dan twee jaar niet meer waren tewerkgesteld is in Wallonië (36,1 %) weliswaar groter, maar wijkt toch niet ver af van dat in de andere gewesten : Vlaanderen (34,7), Brusselse regio (33 %).

§ 4. — BEDRIJFSSLUITINGEN (1)

Volgens de statistiek van het fonds voor de vergoeding van ten gevolge van bedrijfssluiting afgedankte werknemers nam het aantal ondernemingen waarvan de bedrijvigheid volledig werd stilgelegd in 1981 met slechts 8 % toe t.o.v. 1981, maar het aantal door deze sluitingen getroffen werknemers verdubbelde nagenoeg en beloopt het piekaantal van 14 492 tegen 7 511 in 1980.

De grootste toeneming is te vinden in het samenstel metaal, mechaniek en elektriciteit, waar in 1981 8 324 betrekkingen werden afgeschaft, tegen 1 545 in 1980.

Deze bedrijfstakken vertegenwoordigen alleen reeds ruim de helft (56 %) van het totaal der verloren arbeidsplaatsen in 1981. Het overeenstemmende aantal gesloten ondernemingen in deze takken steeg met 21 eenheden t.o.v. het voorgaande jaar : 49 in 1981, tegen 28 in 1980. Deze sluitingen hadden dus betrekking op enkele naar verhouding grotere ondernemingen dan voorheen. Het aantal gesloten ondernemingen is nog steeds het grootst bij de bouwnijverheid, hoewel minder dan een jaar voordien (84 in 1980, tegen 78 in 1981) en het aantal afdankingen liep terug van 2 630 in 1980 tot 1 701 in 1981.

Een derde bedrijvigheidsgroep waarin in 1981 nog betrekkelijk veel banen verloren gingen was de textiel (1 497 in 1981, tegen 145 in 1980) en de confectie (640 in 1981, tegen 135 in 1980). Ook hier is de gemiddelde omvang van de tot sluiting genoopte ondernemingen in 1981 groter dan in 1980. De scheikunde (208 afgeschafte arbeidsplaatsen op 6 gesloten ondernemingen in 1981, tegen respectievelijk 22 en 2 in 1980) en, hoewel in mindere mate, de vervoersector (234 verloren arbeidsplaatsen in 1981, tegen 106 in 1980 bij 17 tijdens de beide jaren gesloten ondernemingen) vertonen hetzelfde kenmerk : de omvang van de in 1981 gesloten ondernemingen was gemiddeld veel groter dan in 1980.

§ 5. — INVESTERINGEN

Hoewel voor het Rijk het nominaal bedrag der investeringen met steun ingevolge de expansiewetten in 1981 iets hoger was dan in 1980, was het voor het Waalse landsgedeelte nagenoeg een derde minder en vertegenwoordigde nog slechts iets meer dan 27 % van het totale bedrag voor het Rijk. Alleen in de provincie Henegouwen was er nog een behoorlijke aangroei van het investeringsbedrag (+16 %) maar in de provincie Luik liep dit met ruim een derde terug; deze beide provincies nemen ongeveer negen tienden van de voornoemde gesteunde investeringen voor hun rekening.

De twee derden van deze investeringen gingen naar de drie voornaamste bedrijfstakken, nl. de metaalnijverheid, de metaalverwerking en de scheikundige

(1) Zie eveneens de tabel van hoofdstuk II, 2e deel van het verslag m.b.t. werkgelegenheid en werkloosheid.

nijverheid. Het overige derde was gespreid over de voedingsindustrie, de bouwmaterialen en diverse minder belangrijke nijverheidstakken.

Het bedrag van de in 1981 in Wallonië verleende steun overeenkomstig de expansiewetten bedroeg 3,1 miljard F (1,2 miljard F als rentebonificatie en 1,9 miljard F in de vorm van kapitaalpremiën en -toelagen) en vertegenwoordigde 27 % van de totale in het Rijk toegekende steun. Zo werden van 1962 tot 1981 de investeringen in Wallonië begunstigd met een totaal steunbedrag van 42,8 miljard F (d.i. 43,9 % van het Rijkstotaal), waarvan 28 miljard F als rentebonificaties en 14,8 miljard in de vorm van kapitaalpremiën. Kenmerkend voor de ontwikkeling in de jongste jaren is, dat het in de vorm van kapitaalpremiën en -toelagen verleende bedrag in 1981 veel hoger ligt; vroeger was de verhouding omgekeerd, hetgeen trouwens blijkt uit de uitsplitsing van de sedert 1962 gecumuleerde bedragen (twee derden als rentebonificaties tegen een derde als kapitaalpremiën).

De buitenlandse of gemengde investeringen in Wallonië waren in 1981 vrijwel onbetekenend (2,5 % van het Rijkstotaal). Het bedrag dat voor het Brusselse gewest werd opgetekend werd evenwel sterk beïnvloed door een terugkoopverrichting door een Japanse vennootschap van een onderneming uit de glassector; deze transactie werd ten gunste van de in Brussel gevestigde hoofdzetel van dit bedrijf geboekt, bij ontstentenis van een mogelijkheid tot regionale spreiding van het inkoopbedrag onder de verschillende exploitatiezetels. Van de in 1981 in Wallonië bewerkstelligde of te bewerkstelligen 212 miljoen aan buitenlandse of gemengde investeringen, hebben 137 miljoen betrekking op de industriesector in de provincie Luik en in het arrondissement Nijvel. Van sectorieel oogpunt uit, zijn de buitenlandse of gemengde investeringen (industrie, handel en diensten) gespreid over de metaalsector (36 miljoen F), de scheikundige nijverheid (72 miljoen F), de textiel (73 miljoen F), de voedingsprodukten (2 miljoen F), het hout (2 miljoen F), de bouwmaterialen (1 miljoen F) en de andere diverse bedrijfstakken (26 miljoen F).

*
* *

Bruto regionaal produkt tegen factorkosten in prijzen van 1970

PROVINCIE OF STREEK	Absolute gegevens (miljoenen franken)				
	1973	1974	1975	1976	1977 (a)
Antwerpen	246 152	258 113	250 639	268 187	273 574
Brabant	342 235	360 286	353 490	363 370	369 254
Henegouwen	149 666	157 525	150 545	158 052	157 783
Luik	134 381	144 758	143 826	151 129	151 446
Limburg	80 585	83 379	84 349	93 983	98 886
Luxemburg	22 984	24 439	24 240	24 751	24 015
Namen	44 141	45 666	44 935	48 180	48 477
Oost-Vlaanderen	162 439	172 289	165 168	176 495	179 992
West-Vlaanderen	144 441	148 073	144 320	153 259	151 424
Het Rijk ...	**1 327 024**	**1 394 528**	**1 361 512**	**1 437 406**	**1 454 851**
Vlaams gewest	*735 098*	*770 213*	*751 021*	*805 327*	*815 137*
Waals gewest	*378 975*	*403 068*	*394 288*	*415 393*	*412 802*
Brussels gewest	*212 951*	*221 247*	*216 203*	*216 686*	*226 912*

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Laatste beschikbare gegevens.

Bruto regionaal produkt tegen factorkosten in werkelijke prijzen

PROVINCIE OF STREEK	Absolute gegevens (miljoenen franken)				
	1973	1974	1975	1976	1977 (a)
Antwerpen	297 188	356 498	392 591	447 603	497 028
Brabant	409 647	478 847	543 329	607 726	662 892
Henegouwen	180 185	213 179	219 549	247 360	265 730
Luik	162 262	196 199	210 616	237 315	252 707
Limburg	98 858	112 161	131 139	152 490	167 929
Luxemburg	28 088	33 025	36 444	40 477	43 000
Namen	53 306	59 705	67 070	76 400	84 577
Oost-Vlaanderen	193 991	229 850	250 479	286 603	307 659
West-Vlaanderen	176 165	197 034	220 862	253 233	261 547
Het Rijk ...	**1 599 690**	**1 876 498**	**2 072 079**	**2 349 207**	**2 543 069**
Vlaams gewest	*885 471*	*1 034 536*	*1 153 335*	*1 319 179*	*1 426 120*
Waals gewest	*457 487*	*544 731*	*577 009*	*651 710*	*699 555*
Brussels gewest	*256 732*	*297 231*	*341 735*	*378 318*	*417 394*

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Laatste beschikbare gegevens.

Bruto toegevoegde waarde tegen faktorkosten in werkelijke prijzen

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Vlaams Gewest		Waals Gewest		Brussels Gewest		Het Rijk	
	1976	1977 (a)	1976	1977 (a)	1976	1977 (a)	1976	1977 (a)
1. Landbouw, bosbouw en visserij	52 666	46 996	26 663	23 746	77	51	79 406	70 793
2. Extractieve nijverheid	14 990	16 630	9 340	8 817	4	3	24 334	25 450
3. Be- en verwerkende nijverheid	(434 981)	(457 431)	(202 547)	(208 412)	(59 456)	(61 284)	(696 984)	(727 127)
a) Voedingsmiddelen, dranken en tabak	72 602	76 829	28 683	29 991	11 379	12 017	112 664	118 837
b) Textiel	32 521	29 101	8 402	7 528	1 003	844	41 926	37 473
c) Kleding en schoeisel	16 569	16 563	2 966	2 846	4 047	3 789	23 582	23 198
d) Hout en meubelen	27 219	28 773	4 510	4 964	1 480	1 537	33 209	35 274
e) Papier, drukkerij, uitgeverij	16 967	17 317	9 467	9 330	8 530	8 355	34 964	35 002
f) Chemie en aanverwante nijverheid	61 915	68 337	16 078	16 848	3 237	3 389	81 230	88 574
g) Klei, ceramiek, glas, cement	17 140	20 686	17 487	22 245	849	1 099	35 476	44 030
h-i) IJzer, staal, non-ferrometalen	15 163	16 277	36 019	32 760	119	133	51 301	34 500
k) Garages	24 172	27 560	13 902	15 759	5 504	6 110	43 578	49 429
j) Metaalverwerkende nijverheid (incl. scheepsbouw)	126 609	128 981	58 557	59 180	21 118	21 735	206 284	209 896
l) Overige verwerkende industrieën	24 104	27 007	6 476	6 961	2 190	2 276	32 770	36 244
4. Bouwnijverheid	94 455	105 849	54 691	60 432	25 285	26 041	174 431	192 322
5. Elektriciteit, gas en water	41 446	41 760	22 054	24 625	8 517	8 709	72 017	75 094
6. Handel, bank- en verzekeringswezen, woongebouwen	(233 734)	(255 865)	(112 823)	(122 563)	(136 757)	(147 731)	(483 314)	(525 159)
a) Handel	140 795	151 051	64 229	67 733	61 565	63 755	266 589	282 539
b) Financiële diensten en verzekeringen	38 737	43 123	16 792	18 675	52 342	57 979	107 871	119 777
c) Woongebouwen	54 202	61 691	31 802	36 155	22 850	25 997	108 854	123 843
7. Vervoer en verkeer	140 511	154 470	36 918	40 471	25 382	27 388	202 811	222 332
8. Diensten	325 763	361 024	196 242	217 875	128 394	149 896	650 399	728 795
Statistische aanpassing	—19 367	—13 905	—9 568	—7 389	—5 554	—3 709	—34 489	—25 003
Bruto geografisch produkt ...	**1 319 179**	**1 426 120**	**651 710**	**699 555**	**378 318**	**417 394**	**2 349 207**	**2 543 069**

(a) Laatste beschikbare gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Indexcijfers van de bruto toegevoegde waarde tegen faktorkosten in prijzen van 1970

(1970 = 100)

OMSCHRIJVING	Vlaams gewest		Waals gewest		Brussels gewest		Het Rijk	
	1976	1977 (a)	1976	1977 (a)	1976	1977 (a)	1976	1977 (a)
1. Landbouw, bosbouw en visserij	100	107	91	96	70	54	96	103
2. Extractieve nijverheid	95	95	61	57	13	8	74	72
3. Be- en verwerkende nijverheid	(137)	(139)	(124)	(123)	(102)	(101)	(130)	(130)
a) Voedingsmiddelen, dranken en tabak	127	128	118	117	102	100	122	122
b) Textiel	113	100	114	102	88	71	112	99
c) Kleding en schoeisel	104	99	96	88	93	83	101	95
d) Hout en meubelen	162	160	130	148	91	93	152	153
e) Papier, drukkerij, uitgeverij	127	126	117	113	71	66	107	104
f) Chemie en aanverwante nijverheid	143	156	166	173	69	72	141	152
g) Klei, ceramiek, glas, cement	121	130	116	128	130	140	119	130
h-i) IJzer, staal, non-ferrometalen	111	114	103	99	58	64	105	103
k) Garages	137	144	132	138	121	123	133	139
j) Metaalverwerkende nijverheid (incl. scheepsbouw)	151	151	139	137	124	128	144	144
l) Overige verwerkende industrieën	182	191	168	171	121	117	174	180
4. Bouwnijverheid	121	127	128	132	106	102	121	124
5. Elektriciteit, gas en water	176	171	184	201	170	156	178	178
6. Handel, bank- en verzekeringswezen, woongebouwen	(137)	(139)	(143)	(136)	(111)	(121)	(131)	(133)
a) Handel	136	140	152	139	98	105	129	131
b) Financiële diensten en verzekeringen	179	173	183	172	130	146	154	159
c) Woongebouwen	119	122	115	118	116	134	117	120
7. Vervoer en verkeer	120	121	108	103	96	100	113	114
8. Diensten	136	137	133	135	125	135	133	136
Bruto geografisch produkt ...	**132**	**134**	**126**	**125**	**112**	**118**	**127**	**128**

(a) Laatste beschikbare gegevens.

Bron : Ministerie van Economische Zaken : Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Gewestelijke spreiding van de investeringen die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959, van 14 juli 1966 en van 30 december 1970

(miljoenen franken)

PROVINCIE, ARRONDISSEMENT EN GEWEST	1975	1976	1977	1978	1979	1980 (b)	1981 (c)		Totaal (a)	
							Absolute gegevens	%	Absolute gegevens	%
Antwerpen	9 177	20 138	15 769	10 196	20 050	12 620	22 514	24,8	213 559	20,6
West-Vlaanderen	4 517	6 550	4 664	5 226	8 487	8 255	9 238	10,2	82 382	8,0
Oost-Vlaanderen	6 515	15 467	8 525	8 186	10 192	14 630	9 859	10,9	164 806	15,9
Limburg	3 393	7 685	3 340	7 877	4 458	7 562	14 918	16,4	102 410	9,9
Vlaams Brabant	1 342	3 025	2 578	2 289	6 144	4 329	6 211	6,9	48 813	4,7
Vlaamse gewesten	*24 944*	*52 865*	*34 876*	*33 775*	*49 331*	*47 396*	*62 740*	*69,2*	*611 970*	*59,1*
Henegouwen	3 177	18 661	25 069	7 628	8 405	10 815	12 499	13,8	182 041	17,6
Luik	4 238	16 786	4 056	7 577	6 980	20 728	7 156	7,9	143 492	13,8
Luxemburg	955	800	254	898	2 805	464	1 203	1,4	13 103	1,3
Namen	377	955	2 294	2 605	667	1 479	1 196	1,3	26 442	2,6
Nijvel (arrond.)	737	1 613	1 207	898	3 309	2 350	2 537	2,8	31 555	3,0
Waalse gewesten	*9 484*	*38 815*	*32 881*	*19 606*	*22 366*	*37 837*	*24 591*	*27,2*	*396 633*	*38,3*
Hoofdstad Brussel	*1 951*	*817*	*2 497*	*903*	*4 086*	*2 159*	*3 252*	*3,6*	*27 401*	*2,6*
Het Rijk ...	**36 379**	**92 497**	**70 254**	**54 284**	**75 783**	**85 392**	**90 583**	**100,0**	**1 036 004**	**100,0**

(a) Vanaf 1959.
(b) Verbeterde gegevens.
(c) Voorlopige gegevens.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Totale industriële leveringen en leveringen aan het buitenland van de provincies en gewesten

(in miljoenen franken)

GEBIED	Totale leveringen					Waarvan aan het buitenland				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
Antwerpen	272 145	360 952	367 829	442 096	479 297	144 646	189 970	190 309	247 070	262 305
Brabant	200 505	254 383	245 309	270 370	287 035	79 757	104 464	97 886	115 804	126 910
Henegouwen	156 279	214 062	191 945	208 663	201 296	81 469	106 635	90 668	101 549	95 946
Luik	131 479	176 838	162 431	177 750	183 095	64 747	88 499	77 544	84 084	88 137
Limburg	86 646	96 583	104 537	136 088	143 591	59 881	60 953	66 603	92 892	97 139
Luxemburg	10 843	14 465	11 415	12 183	10 257	4 631	6 393	4 253	5 714	4 117
Namen	24 745	29 332	27 089	33 116	36 791	9 588	11 727	10 701	12 951	14 813
Oost-Vlaanderen	173 522	221 579	204 250	232 542	237 464	81 487	101 734	92 304	107 515	109 353
West-Vlaanderen	142 918	177 491	173 581	199 920	205 065	66 587	84 245	82 332	94 845	97 803
Het Rijk	**1 199 082**	**1 545 685**	**1 488 386**	**1 712 728**	**1 783 891**	**592 793**	**754 620**	**712 600**	**862 424**	**896 523**
Vlaams gewest	766 386	966 663	958 422	1 133 657	1 193 813	386 927	480 103	474 346	596 060	624 044
Waals gewest	348 015	470 253	420 407	462 673	463 021	174 632	234 674	197 866	221 159	220 325
Brussels gewest	84 681	108 769	109 557	116 398	127 057	31 234	39 843	40 388	45 205	52 154

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Voorziene buitenlandse investeringen

Regionale en sectoriële spreiding (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1980			1981			1976-1981		
	Vlaanderen	Wallonië	Brussel-Hoofdstad	Vlaanderen	Wallonië	Brussel-Hoofdstad	Vlaanderen	Wallonië	Brussel-Hoofdstad
Metaal en aanverwanten	120	562	747	591	36	1 047	4 272	2 609	2 745
Scheikunde	389	318	69	2 355	72	323	12 113	8 149	768
Petroleum	2	—	3	12	—	—	867	29	6
Papier	—	—	—	3	—	1	797	1	65
Textiel	30	—	32	48	73	46	858	103	619
Andere	1 624	305	1 523	1 894	31	2 048	9 920	3 909	9 087
Totaal ...	**2 165**	**1 185**	**2 374**	**4 903**	**212**	**3 465**	**28 827**	**14 800**	**13 290**

(a) Volgens de exploitatieplaats.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Bruto indexcijfers van de industriële bedrijvigheid

(1970 = 100)

GEWEST	1980					1981				
	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde
Algemeen indexcijfer (incl. bouwnijverheid) :										
Vlaams gewest	134,1	131,4	116,4	121,2	125,8	122,6	127,3	113,0	124,2	121,7
Waals gewest	104,8	111,9	92,8	99,1	102,2	91,4	102,6	86,1	97,9	94,5
Brussels gewest	102,3	101,0	87,8	95,1	96,6	83,4	89,5	75,2	86,4	83,6
Het Rijk	**119,7**	**120,5**	**104,4**	**110,1**	**113,7**	**106,5**	**113,7**	**98,5**	**110,0**	**107,2**
Algemeen indexcijfer (excl. bouwnijverheid) :										
Vlaams gewest	149,7	137,6	125,0	133,6	136,5	140,5	138,4	127,6	143,2	137,4
Waals gewest	117,2	115,7	97,6	108,4	109,7	104,0	105,5	93,1	108,8	102,8
Brussels gewest	123,0	116,1	100,7	116,7	114,1	106,8	107,0	94,0	109,7	104,4
Het Rijk	**135,1**	**127,2**	**112,5**	**122,7**	**124,4**	**123,7**	**123,7**	**110,3**	**127,9**	**121,4**
Fabrieksnijverheid :										
Vlaams gewest	152,7	140,7	127,8	136,0	139,3	142,9	140,8	130,2	146,3	140,0
Waals gewest	125,9	127,9	104,8	116,2	117,7	111,6	113,3	100,3	117,3	110,6
Brussels gewest	123,0	116,1	100,9	116,5	114,1	107,2	107,5	94,5	110,1	104,8
Het Rijk	**139,6**	**131,5**	**116,4**	**126,6**	**128,5**	**127,8**	**127,5**	**114,3**	**132,6**	**125,6**
Bouwnijverheid :										
Vlaams gewest	75,2	94,3	75,9	71,6	79,3	60,2	80,9	64,0	58,2	65,8
Waals gewest	62,9	89,9	71,2	66,4	72,6	49,6	82,1	61,0	58,8	62,9
Brussels gewest	62,2	66,4	58,2	53,9	60,2	41,8	53,7	41,6	44,0	45,3
Het Rijk	**68,8**	**87,0**	**70,8**	**66,3**	**73,2**	**53,1**	**75,5**	**58,3**	**55,5**	**60,6**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Beroepsbevolking naar positie in het bedrijf en naar geslacht
Eind april 1977 (a)

OMSCHRIJVING	Mannen	Vrouwen	Totaal	Totaal 1977 t.o.v. 1970 in % (b)
	HET RIJK			
Zelfstandigen, werkgevers	379 622	121 230	500 844	— 5,7
Bedrijfshoofden in dienstverband	36 616	7 372	43 983	+ 23,6
Bedienden	901 699	567 672	1 469 376	+ 16,5
Werklieden en thuisarbeiders	1 115 199	350 804	1 465 999	— 6,9
Helpers	18 516	68 500	87 010	— 26,2
Werklozen	80 776	139 019	219 789	+173,5
Dienstplichtigen	30 306	—	30 306	— 7,9
Positie onbekend	—	—	—	—
Totaal ...	**2 562 721**	**1 254 574**	**3 817 292**	**+ 4,9**
	BRUSSELS GEWEST			
Zelfstandigen, werkgevers	39 672	14 169	53 842	+ 1,6
Bedrijfshoofden in dienstverband	6 652	1 442	8 094	+ 22,2
Bedienden	124 663	90 309	214 972	— 6,9
Werklieden en thuisarbeiders	81 333	37 963	119 296	— 15,6
Helpers	922	7 831	8 752	— 25,2
Werklozen	12 477	11 931	24 407	+208,3
Dienstplichtigen	2 576	—	2 576	— 5,1
Positie onbekend	—	—	—	—
Totaal ...	**268 294**	**163 644**	**431 939**	**— 5,3**
	VLAAMS GEWEST			
Zelfstandigen, werkgevers	225 311	65 778	291 083	— 7,0
Bedrijfshoofden in dienstverband	19 915	2 932	22 845	+ 32,0
Bedienden	495 698	295 403	791 104	+ 24,1
Werklieden en thuisarbeiders	682 754	218 296	901 049	— 5,4
Helpers	12 852	37 620	50 473	— 21,0
Werklozen	38 710	77 946	116 655	+206,9
Dienstplichtigen	18 888	—	18 888	— 6,8
Positie onbekend	—	—	—	—
Totaal ...	**1 494 122**	**697 964**	**2 192 083**	**+ 7,3**
	WAALS GEWEST			
Zelfstandigen, werkgevers	114 639	41 283	155 919	— 5,7
Bedrijfshoofden in dienstverband	10 049	2 998	13 044	+ 12,0
Bedienden	281 338	181 960	463 300	+ 17,9
Werklieden en thuisarbeiders	351 112	94 545	445 654	— 7,2
Helpers	4 742	23 049	27 785	— 34,3
Werklozen	29 589	49 142	78 727	+118,7
Dienstplichtigen	8 842	—	8 842	— 10,9
Positie onbekend	—	—	—	—
Totaal ...	**800 305**	**392 966**	**1 193 271**	**+ 5,9**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Sociaal-economisch onderzoek.
(b) Volkstelling op 31 december 1970.

Uitkeringtrekkende volledig werklozen

GEWEST	Eind december 1980	Variatie in % t.o.v. 1979	Eind december 1981	Variatie in % t.o.v. 1980
Vlaams gewest	212 657	+21,6	239 398	+12,6
Waals gewest	127 432	+17,7	140 302	+10,1
Brussels gewest	36 992	+17,6	44 147	+19,3
Het Rijk ...	**377 081**	**+19,9**	**423 847**	**+12,4**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Uitkeringtrekkende volledig werklozen
(maandgemiddelden)

GEWEST	1980			1981					
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Variatie in % t.o.v. 1980	Vrouwen	Variatie in % t.o.v. 1980	Totaal	Variatie in % t.o.v. 1980
Vlaams gewest	61 025	116 382	177 407	87 873	+44,0	130 329	+11,9	218 200	+23,0
Waals gewest	44 079	67 735	111 814	58 351	+32,4	74 745	+10,4	133 102	+19,0
Brussels-gewest	15 615	17 059	32 674	20 765	+33,0	19 719	+15,6	40 482	+23,9
Het Rijk ...	**120 719**	**201 176**	**321 895**	**166 991**	**+38,3**	**224 792**	**+11,7**	**391 784**	**+21,7**

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening; Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Verloop van de werkloosheidsgraad per regio (a)

JAARTAL	GEWESTEN								
	Vlaams gewest			Waals gewest			Brussels gewest		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
1977	8,2	24,1	13,5	11,4	29,3	17,2	10,5	15,9	12,7
1978	8,4	25,0	14,1	11,5	30,9	18,1	12,1	16,1	13,8
1979	8,3	26,9	14,8	11,6	32,6	19,0	12,2	17,7	14,5
1980	8,9	26,8	15,3	12,2	31,9	19,3	12,6	18,1	15,0
1981	12,1	29,9	18,5	15,5	34,4	22,4	16,8	20,9	18,6

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening; Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Verhouding tussen het aantal uitkeringtrekkende volledig werklozen, de door de openbare besturen tewerkgestelde werklozen, andere verplicht ingeschreven werklozen, vrij ingeschreven niet werkende werkzoekenden en het aantal verzekerden tegen werkloosheid (R.Z.I.V.) op 30 juni van het jaar voordien (maandelijks gemiddelde).

Sluiting van ondernemingen
Verdeling per gewest

GEWEST	Aantal sluitingen			Aantal getroffen werknemers		
	1979	1980	1981	1979	1980	1981
Vlaams gewest	506	622	784	12 933	13 198	15 534
Waals gewest	331	326	352	10 131	7 511	14 942
Brussels gewest	314	335	359	5 401	6 723	7 225
Het Rijk...	**1 151**	**1 283**	**1 495**	**28 465**	**27 432**	**37 701**

Bron : Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers.

Faillissementen per gewest

GEWEST	Aantal			Betrekkelijke belangrijkheid (%)		
	1979	1980	1981	1979	1980	1981
Vlaams gewest	1 146	1 475	1 763	39,2	41,9	42,7
Waals gewest	933	1 060	1 251	32,0	30,1	30,3
Brussel (gerecht. arrond.) .	842	984	1 119	28,8	28,0	27,0
Het Rijk ...	**2 921**	**3 519**	**4 133**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Eurinform.

Spreiding van de faillissementen per provincie

PROVINCIE	1979	1980	1981	Toeneming in % in 1981 t.o.v. het voorgaande jaar
Antwerpen	457	640	704	+ 10,0
Brabant	1 033	1 200	1 266	+ 5,5
West-Vlaanderen	225	307	367	+ 19,5
Oost-Vlaanderen	244	273	394	+ 44,3
Henegouwen	335	371	431	+ 16,2
Luik	374	360	430	+ 19,4
Limburg	135	161	312	+ 93,8
Luxemburg	35	71	58	— 18,3
Namen	83	136	171	+ 25,7
Het Rijk ...	**2 921**	**3 519**	**4 133**	**+ 17,5**

Bron : Eurinform.

ZEVENDE DEEL

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE

ZEVENDE DEEL

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE

AFDELING I. — HANDELSBELEID

De buitenlandse handel neemt in 's lands economie een steeds grotere plaats in, want zowel de export als de invoer vertegenwoordigen immers een aandeel van ruim 60 % van het bruto nationaal produkt. Het is evenwel zo dat de industriële mutaties in verband met de ontwikkeling van nieuwe technologie, evenals de concurrentie niet alleen van de industrielanden maar ook van de pas ontwikkelde landen de verkoop buiten de grenzen steeds meer in gevaar brengen en derhalve wordt deze afzet steeds sterker door de overheid gesteund via talrijke initiatieven.

Zo waarborgde de Nationale Delcrederedienst (N.D.D.) in 1981 verrichtingen ten belope van 150 miljard F, tegen 117 miljard in 1980. Het totale bedrag der verbintenissen (of lopende risico's) kwam op het einde van 1981 op 283 miljard F, waarvan 57 miljard voor rekening van de Staat werden verzekerd. De N.D.D. treedt voornamelijk in drie richtingen op : de ontwikkelingslanden, de OPEC-lidstaten en de landen met planeconomie.

In 1981 bereikten de vastleggingsgrenzen 220 miljard voor de N.D.D. en 70 miljard voor de Staat. Bij de wet van 12.1.1981 kunnen deze geleidelijk op 300 en 100 miljard worden gebracht, naargelang van de behoeften.

De economische crisis is van mundiale aard. Het betalingsvermogen van de derdewereldlanden en van de landen met planeconomie werd er zwaar door getroffen. 1981 was overigens vooral gekenmerkt door de consolidatie van de Poolse schuld. De Belgische banken hebben er zich toe bereid verklaard de vervaltermijnen van 1981 uit te stellen, mits de N.D.D. zijn waarborg verstrekte. Deze verrichting veroorloofde de N.D.D. de betaling van ca 2 miljard F te vermijden. Voorts diende de N.D.D. consolidatie-overeenkomsten te sluiten met andere landen die hun financiële verplichtingen niet meer aankonden. In tenuitvoerlegging van deze overeenkomsten stelt de N.D.D. zich in de plaats van de exporteur-schuldvorderaar.

De in 1981 door de N.D.D. uitgekeerde vergoedingen bedroegen 2,8 miljard F, d.i. meer dan het totaal der geïnde premiën (2 miljard F).

Het bedrag van de tot einde 1981 lopende vergoedingen bereikt 13 miljard F, waarvan ruim 80 % betrekking heeft op consolidaties.

Het comité voor de bevordering van de uitvoer van Belgische investeringsgoederen « Copromex » diende de Minister van Buitenlandse Handel verder van advies over alle aanvraag betreffende uitvoerkredieten op 2 jaar en langer in verband met investeringsgoederen. Bekommerd op de coördinatie met de andere bij de uitvoerkredieten betrokken instellingen streeft dit comité er naar volgens dezelfde principes en dezelfde criteria als de Nationale Delcrederedienst en Creditexport op te treden.

In België belopen de tarieven van Creditexport bij de kredieten op middellange termijn 14,80 % (met inbegrip van de Bankcommissie ad 0,45 %), terwijl de bij de regeling vastgestelde tarieven van 10 % tot 11,25 % schommelen, naargelang van het land van bestemming en van de looptijd van het krediet. De tarieven werden op 16 november 1981 opgetrokken.

Wat de staatsleningen betreft werd bij de wet van 10.8.1981 voorzien in de oprichting van :

— een « Fonds voor leningen aan buitenlandse staten »;

— een Commissie die belast is met de coördinatie van het ter zake te volgen beleid, evenals met het beheer van deze leningen.

Het Fonds wordt gestijfd door begrotingskredieten, door de terugbetaling van deze lening en eventueel door de betaling van de desbetreffende renten.

Wat het doel en de toekennings- en aanwendingsmodaliteiten van deze staatsleningen betreft, werd het in 1980 gevoerde beleid voortgezet : er werd nog een krediet van 3.225 miljoen F aan voorbehouden. De voornaamste met dit programma begunstigde landen waren : Bangladesh, China, India, Indonesië, Turkije, Zaïre en de Filippijnen.

De Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel (B.D.B.H.) was genoodzaakt bij de keuze van zijn bijzondere acties nauwkeuriger te schiften wegens zijn steeds groter wordende taken, de ingewikkeldheid ervan en de vermindering van de hem ter beschikking gestelde middelen. Het aanwakkeringsplan van de Minister van Buitenlandse Handel gaat trouwens dezelfde richting uit.

Zonder uitdrukkelijk een rechtstreekse invloed op 's lands industrieel beleid uit te oefenen droegen de acties van de B.D.B.H. toch bij tot een sectoriële uitvoerbevordering.

Onder de door de B.D.B.H. aangewende actiemiddelen om de exporteurs te helpen en hun afzet te bevorderen moet in de eerste plaats worden gewezen op de officiële zendingen. Sommige daarvan reisden naar allerlei landen zoals Japan, Portugal, Algerië, de D.D.R., Bulgarije, Gabon, Indonesië, Tchekoslowakije, Thaïland, Zimbabwe en Kenia. Bovendien werden sectoriële en gewestelijke zendingen ingericht, evenals bevorderingsacties, waarvan tien in België en vijftien in het buitenland.

Ook het informatiesysteem van de B.D.B.H. verdient de aandacht. Het documentatiefonds van de Dienst werd verruimd met 21 000 bibliografische referenties, waardoor het totaal op ca 75 000 komt.

Het Fonds voor de Buitenlandse Handel wendde in 1981 vastleggingskredieten ten belope van 372 miljoen F aan, waarvan 114 miljoen als toelagen en 258 miljoen als leningen ten gunste van de K.M.O. om de promotie van buitenlandse markten aan te moedigen. Deze actie was vooral gericht op de Verenigde Staten, Japan en Algerië.

Ten gevolge van een beslissing van het Permanent Comité voor de investeringsbevordering streeft de Belgische regering ernaar zoveel mogelijk beschermingsovereenkomsten inzake de particuliere investeringen op buitenlands grondgebied af te sluiten.

De gunstige uitwerking van dergelijke investeringen op de Belgische uitvoer naar de gastlanden wordt niet meer in twijfel getrokken.

In 1982 kwamen nog twee overeenkomsten erbij, namelijk verdragen met Bangladesh en met Sri Lanka.

Op het vlak van de multilaterale instellingen dient te worden gewezen op de bedrijvigheid die door België wordt ontplooid in de gespecialiseerde organismen van de Verenigde Naties en bij andere internationale instellingen.

Zo werd in november 1982 een ministervergadering gehouden om de toepassing van de tijdens de multilaterale handelsbesprekingen van de zgn. Tokyo-round gesloten overeenkomsten na te gaan met het oog op de vaststelling van de toekomstige G.A.T.T.-programma en de behandeling van sommige concrete problemen (o.m. de vrijwaringsclausule).

België nam in 1981 ook deel aan de XXIIe en XXIIIe zittingen van de Raad voor Handel en Ontwikkeling (een U.N.C.T.A.D.-orgaan).

Voortaan zal deze Raad eens per jaar onder een punt « Protectionisme en structuuraanpassingen » een onderzoek wijden aan de produktie- en handelsstructuren in de wereldeconomie en een overzicht maken van de nieuwe feiten inzake de handelsbeperkingen. Bij deze concessie aan de ontwikkelingslanden hebben de industrielanden evenwel bekomen dat de studies niet zouden gaan over sectoriële of specifieke aspecten (produkten en/of landen), evenmin als over operationele programma's inzake uitschakeling van handelsbelemmeringen en structuuraanpassingen.

Voorts besloot de Raad dat de zesde U.N.C.T.A.D.-conferentie in mei-juni 1983 te Libreville (Gabon) zal worden gehouden. Het is te verwachten dat de ontwikkelingslanden daar sterke druk zullen uitoefenen om een grotere liberalisatie van hun uitvoerstelsel (basisprodukten, niet-tarifaire beperkingen) te bekomen.

Wat de internationale overeenkomsten over de basisprodukten betreft moet worden opgemerkt dat de onderhandelingen over de graanovereenkomst in de koelkast werden gestopt. Diverse initiatieven, zowel van de F.A.O. als van de Wereldvoedselraad, strekten naar het vinden van oplossingen, met de klemtoon op een betere bevoorrading in voedingsprodukten voor de ontwikkelingslanden.

In 1981 werd een derde internationale cacao-overeenkomst van kracht. De Verenigde Staten en Ivoorkust, die het niet met de in de overeenkomst vastgelegde prijzenvork eens zijn, behoren niet tot de overeenkomstpartijen.

In dat jaar werd ook de zesde tinovereenkomst gesloten. Het stabiliseringsmechanisme ervan steunt voornamelijk op een buffervoorraad. De van krachtwording van de overeenkomst staat echter niet vast, vooral omdat de Verenigde Staten weigerden eraan deel te nemen.

Over de huidige internationale koffie-overeenkomst zal niet meer worden onderhandeld; zij wordt verlengd tot 30.9.1983. Tocht wordt thans gesproken over een amendering van het akkoord, waarbij sedert oktober 1980 uitvoercontingenten worden opgelegd om de prijzen te kunnen stabiliseren.

Het verdrag tot oprichting van het Gemeenschappelijk Grondstoffenfonds werd in juni 1980 gesloten. De van krachtwording wordt echter niet vóór 1983 of 1984 verwacht, wegens het geringe aantal ratificaties.

Wat de buitenlandse betrekkingen van de Europese Economische Gemeenschap betreft werd het jaar 1981 gekenmerkt door twee belangrijke gebeurtenissen.

Vooreerst was er de toetreding van Griekenland tot de Europese Gemeenschappen die per 1 januari 1981 van kracht werd; tot dat tijdstip was dat land met de E.E.G. geassocieerd, maar werd nu de tiende lidstaat.

Op de tweede plaats was er de van krachtwording, eveneens per 1 januari 1982, van de tweede A.C.S./E.E.G.-overeenkomst van Lomé. Daardoor wordt de samenwerking tussen de E.E.G. en een groot aantal ontwikkelingslanden voor een nieuwe etappe verlengd.

Voorts werden de besprekingen in verband met de toetreding van Spanje en Portugal tot de Europese Gemeenschap het gehele jaar door voortgezet.

AFDELING II. — ALGEMENE ONTWIKKELING VAN DE BUITENLANDSE HANDEL

In 1979 was de buitenlandse handel van de B.L.E.U. het gehele jaar door tot in februari 1980 stevig uitgegroeid, maar toen trad een snelle uitdeining in, die zelfs in het begin van 1981 tot een teruggang leidde welke trouwens — maar dan uitsluitend wat de uitvoer betreft — tot in juni aanhield. Over de rest van het jaar was er dan wel weer een lichte stijging, die evenwel nergens een piek bereikte : over het afgelopen jaar ging de afzet aan het buitenland met 9 %, naar waarde, omhoog en de aankopen aan het buitenland met 9,3 %, d.i. voor beiden minder dan in 1980, toen zij reeds waren gezakt t.o.v. het jaar voordien.

Naar volume zijn de resultaten over 1981 minder goed dan in 1980 : de uitvoer stagneerde (+0,1 %) en de invoer verminderde (—4,5 %) : daarentegen kan een lichte verbetering inzake de prijzen worden vastgesteld, hoewel dit geenszins de einde 1979 reeds ingezette en aanhoudende verslechtering van de ruiltermen in de weg stond.

Uit een onderzoek van de van seizoeninvloeden ontdane en afgevlakte reeksen van de buitenlandse handel blijkt dat de uitvoer hun tendens op lange termijn tijdens de eerste 4 maanden van het jaar in de negatieve waarden benaderden, er zich dan weer in de positieve waarden van verwijderden tot in september en er nadien weer naar toe groeiden. Eenzelfde ontwikkeling deed zich voor bij de invoer, die in het begin van het jaar de gehele tijd door positief was, in augustus een piek bereikte, naderhand snel terugviel en in december op de negatieve waarden kwam.

Het tekort op de handelsbalans steeg met 12,5 % t.o.v. 1980 en vertegenwoordigde 11,5 % van de totale export. Het is in ruime mate toe te schrijven aan de verslechtering van het deficit betreffende de energieprodukten, mede in verband met de dollarkoers t.o.v. de Belgische munt en met de aanmerkelijke daling van het overschot van de minerale produkten. Daarbij moet echter worden opgemerkt dat tijdens de laatste 4 maanden van het jaar het tekort aan de bescheiden kant bleef, nl. slechts 8 % van het totaal.

De dekkingscoëfficiënt invoer/uitvoer — berekend aan de hand van gecumuleerde gegevens — kende nagenoeg het gehele jaar door een herstel; deze verbetering is gedeeltelijk toe te schrijven aan de vermindering van de aankopen, dus aan de zwakke groei in België.

Ter vergelijking raamt de G.A.T.T. (1) dat de wereldgoederenhandel in 1981 nagenoeg 2 000 miljard dollar bedroeg, d.i. 1 % minder dan in 1980. Het is de eerste keer sedert 1958 dat de waarde van de wereldhandel van het ene jaar tot het andere terugloopt. Deze daling volgt op een stijging met ruim 20 % het jaar voordien; zij kan in hoofdzaak worden verklaard door de beweging van de eenheidswaarden, uitgedrukt in dollars, bij de uitvoer, die na een aangroei met nagenoeg 20 % in 1980 weer met 1 % afzakten in 1981. De hausse van de binnenlandse prijzen der geruilde goederen werd dus ruim gecompenseerd door de sterke opwaardering van de Amerikaanse dollar t.o.v. de meeste valuta.

Volgens dit zelfde organisme stagneerde de wereldhandel in 1981 naar volume, na een vordering met slechts 1 % het jaar voordien. De oorzaak daarvan is de vermindering naar volume van de uitvoer van minerale produkten, inzonderheid aardolie, die tegen de voor de andere produktencategorieën vastgestelde expansie opwoog.

---

(1) Het gaat hierbij om de eerste raming van de internationale handel vanwege het G.A.T.T.-secretariaat. Zij is evenwel slechts zeer benaderend voor zover op het tijdstip van de publicatie de G.A.T.T. maar voor enkele industrielanden statistische gegevens over het gehele jaar ter beschikking had.

§ 1. — UITVOER

1. — *Sectoriële spreiding.*

Het betrekkelijk aandeel van de uitvoer van grondstoffen en intermediaire produkten krimpt verder in en vertegenwoordigt in 1981 nog slechts 45 % van het totaal, tegen 46,7 % een jaar voordien, hetgeen toen reeds het laagste peil was dat ooit werd bereikt. Zo werd een nieuwe stap gezet in de richting van de herstructurering van de afzet aan het buitenland en wellicht ook van het produktieproces. Deze nieuwe oriëntering is des te noodzakelijker omdat zij op lange termijn de gehele en duurzame expansie van de buitenlandse handel bepaalt.

De sedert verschillende jaren ingezette ontwikkeling, in casu de vermindering van het aandeel der consumptiegoederen in het exportpakket, verliep in 1981 omgekeerd : deze goederen gaan van 26,8 % van het totaal naar 28,2 %, door de stuwing van de niet-duurzame produkten en voornamelijk levensmiddelen.

De afzet van investeringsgoederen neemt minder dan het gemiddelde toe; dit verloop is niet alleen te wijten aan de motoren en de vaste investeringen, maar ook aan het transportmaterieel en de wetenschappelijke en de medische toestellen. Hierbij kan worden opgemerkt dat in het voorgaande jaar de beide laatstgenoemde posten de meest vaste in deze produktencategorie waren gebleken.

De brandstoffen en de energie hadden in 1980 een vordering met 50 % geboekt, maar nu vertraagt hun groei, hoewel hij onder de verschillende categorieën nog het hoogst ligt : zodoende komt het aandeel van deze rubriek op 9 % van het afzettotaal.

Bij de verschillende N.A.C.E.-C.L.I.O.-bedrijfstakken ging enkel de afzet van de minerale produkten achteruit. Dat is inzonderheid toe te schrijven aan de non-ferrometalen en de E.G.K.S.-produkten, maar ook de niet-metaalhoudende stoffen, de draadtrekkerijen, de wals- en platprodukten en de stalen buizen kennen evenmin een snelle aangroei.

De tak textiel en kleding geraakte wel uit de rode cijfers, maar zijn groeitempo is geringer dan het gezamenlijke; al de ondertakken, tapijten uitgezonderd, droegen er toe bij.

De snelste stijging wordt genoteerd bij de voedingsmiddelen en dan voornamelijk bij de andere produkten dan vlees en melk, zelfs indien deze eveneens sneller dan het gemiddelde klommen.

Wat de belangrijkste toenemingen betreft, moet tevens onder de scheikundige produkten worden gewezen op de farmaceutische, de hygiëne en de basischemieprodukten, onder de landbouwprodukten op de plantaardige en, ten slotte, op de dranken, de tabak en de recuperatieprodukten.

2. — *Geografische spreiding.*

De geografische deconcentratie van de uitvoer gaat verder : de export naar de derde industrielanden vertegenwoordigden in 1979 nog 86,6 % van het totaal, doch in

1981 daalde dit aandeel tot 84,6 %. Deze teruggang komt ten goede aan de ontwikkelingslanden (10,6 % in 1979, 12 % in 1981) en, in mindere mate, maar betrekkelijk gezien toch sterke mate, van de landen met staatshandel (2 % in 1979, 2,3 % in 1981).

De uitvoer naar de Westeuropese landen en vooral naar de E.E.G.-lidstaten is de eerste aanleiding tot de hiervoren aangehaalde ontwikkeling, die zich reeds in 1980 voordeed. De geringe aangroei van de afzet aan de D.B.R., de stagnerende verkoop aan Italië geven een verklaring voor deze trend; de enige steun gaat uit van het Verenigd Koninkrijk en van enkele minder belangrijke landen.

Hier moet ook de aandacht worden gevestigd op de belangrijke inspanning tot uitvoer naar de Verenigde Staten en naar Canada; zoals vaak in dergelijke omstandigheden gaat het in hoofdzaak om grondstoffen.

De grotere omzet aan de ontwikkelingslanden gaat naar de Aziatische aardolieproducenten; wat de andere continenten betreft is de toestand wel iets verwarder, gezien de export naar o.m. Mexico, Algerië en Nigeria terugliep. Daarentegen ging er vanwege de niet-olieproducerende landen een grotere vraag naar Belgische invoer uit, maar dat gaat niet op voor sommigen onder de meest ontwikkelden zoals de groep Hong-Kong, Taïwan en Zuid-Korea.

De oorzaak van de gestegen uitvoer naar de landen met staatshandel is te vinden in de grotere afname vanwege de U.S.S.R., want bij de andere Oostbloklanden wordt van jaar tot jaar minder uit België geïmporteerd. Ondanks het geringe volume kan toch worden gewezen op de behoorlijke prestaties inzake de Aziatische landen met staatshandel, voornamelijk China en Cuba.

§ 2. — INVOER

1. — *Sectoriële spreiding.*

In twee jaar tijd liep het aandeel van de olie- en energie-aankopen van 14,1 % tot 20,2 % van het totaal op; dat is te wijten aan een aangroei met 27,6 % in 1981, hoewel dat minder is dan in 1980 (43,7 %).

Het aandeel van de andere rubrieken in het totaal loopt dienovereenkomstig terug. Het meest gedrukt zijn de investeringsgoederen die t.o.v. 1980 verminderen, voornamelijk wegens het vervoermaterieel. De voedingsverbruiksgoederen en de nijverheidsgrondstoffen blijven daarentegen verder aangetrokken.

Uit de N.A.C.E.-C.L.I.O.-analyse van de invoer per bedrijfstak blijkt de goede stand voor de landbouwprodukten en dan vooral van de plantaardige, voor de scheikundige produkten (petro- en carbochemie), de synthetische en kunststoffen, de scheikundige produkten ten behoeve van de industrie en de landbouw, evenals de hygiëneprodukten en ten slotte de voedingsnijverheid (melk).

De textieltak is uitermate gedrukt : de tapijten en andere produkten gaan achteruit, terwijl de spinnerijprodukten en de weefsels stagneren; dit geldt ook voor

de minerale produkten en de metaal- en elektrotechnische produkten : de landbouw- en industriemachines evenals de diversen zwakken af en de andere sectoren stagneren.

Wat de andere nijverheidstakken betreft, kan worden opgemerkt dat er een daling is voor het leder, het hout en meubelen en het goudsmeedwerk en geslepen diamant.

2. — *Geografische spreiding.*

Het aandeel van de derde industrielanden in het invoertotaal kromp in van 84,1 % in 1979 tot 80,7 % in 1981. Deze teruggang kwam ten goede aan de ontwikkelingslanden, waarvan de betrekkelijke belangrijkheid in twee jaar tijd van 13,9 % naar 16,6 % opliep, en aan de landen met staatshandel (van 1,9 % naar 2,6 %).

De E.E.G.-landen leveren slechts nog 61,3 % van de buitenlandse aankopen van de B.L.E.U., tegen 63 % in 1980 en 7,3 % in 1979. In het afgelopen jaar steeg enkel de invoer uit Nederland sneller dan het gemiddelde.

Wat de ontwikkelingslanden betreft worden uiteenlopende bewegingen vastgesteld. Zo verminderden de aankopen aan sommige olieproducerende landen (o.m. Algerië, Nigeria en Koeweit), wat voor anderen dan weer niet het geval is (Mexico, Saoedi-Arabië en vooral Iran). De aangroei van het aandeel van de Aziatische niet-olieproducerende landen verloopt minder snel dan voor de landen van Latijns Amerika.

De toeneming van de aankopen aan de U.S.S.R. bleef geringer dan die van de invoer uit de andere landen met staatshandel.

§ 3. — HANDELSBALANS

1. — *Sectoriële spreiding.*

Voor twee N.A.C.E.-C.L.I.O.-bedrijfstakken werd het negatief saldo over 1980 nog groter in 1981, nl. voor de produkten van de land- en bosbouw en van de visserij, onder de invloed van de plantaardige produkten en de energie, waarvan het tekort 115 % van het totale deficit vertegenwoordigt (tegen 94 % in 1980).

Het positief saldo van de minerale produkten krimpt in, voornamelijk wegens het verdubbelde tekort voor de non-ferrometalen.

Bij twee takken slinkt het tekort : bij de metaal- en elektrotechnische produkten dank zij alle rubrieken, en bij de diverse industrieën, voornamelijk dank zij de rubber, het goudsmeedwerk en de produkten uit recuperatie.

Bij drie takken verbetert het positief saldo : bij de scheikundige produkten, de voedingsnijverheden, inzonderheid de andere produkten dan melk en vlees, en bij de textielnijverheid.

2. — *Geografische spreiding.*

Het positief saldo ten aanzien van de Westeuropese landen is met ruim de helft geslonken, terwijl dat ten aanzien van de E.E.G.-landen met 10 % aangroeide door een verbetering van de handelsbalans met Frankrijk, Denemarken, Griekenland en vooral het Verenigd Koninkrijk. Daarentegen moet worden gewezen op de forse verslechtering van het handelssaldo met Nederland.

Tevens kan worden aangehaald dat het tekort met de Verenigde Staten inkromp en dat met Japan, de landen met staatshandel en de ontwikkelinkgslanden verslechterde.

*

* *

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Bijzondere handel

MAAND	Gewicht (duizenden tonnen)		Waarde (miljoenen franken)		Saldo (miljoenen franken)	Dekkingscoëfficiënt (percentage)
	Invoer	Uitvoer	Invoer (c.i.f)	Uitvoer (f.o.b.)		
1972 Maandgemiddelde	**11 971**	**6 342**	**56 814**	**59 248**	**+ 2 434**	**104,3**
1973 Maandgemiddelde	**12 954**	**6 982**	**71 344**	**72 510**	**+ 1 166**	**101,6**
1974 Maandgemiddelde	**13 371**	**6 798**	**96 724**	**91 652**	**— 5 072**	**94,8**
1975 Maandgemiddelde	**11 488**	**6 328**	**94 245**	**88 073**	**— 6 172**	**93,5**
1976 Maandgemiddelde	**12 689**	**6 701**	**114 080**	**105 538**	**— 8 542**	**92,5**
1977 Maandgemiddelde	**12 452**	**7 044**	**120 665**	**112 059**	**— 8 606**	**92,9**
1978 Maandgemiddelde	**12 981**	**6 874**	**127 170**	**117 522**	**— 9 648**	**92,4**
1979 Maandgemiddelde	**14 026**	**7 302**	**148 696**	**138 435**	**—10 261**	**93,1**
1980 Maandgemiddelde	**13 608**	**7 661**	**175 067**	**157 530**	**—17 537**	**90,0**
1981 Maandgemiddelde (a)	**12 784**	**7 443**	**191 386**	**171 656**	**—19 730**	**89,7**
1980 Januari	14 729	6 925	184 113	159 102	—25 011	86,4
Februari	14 233	7 880	189 259	173 251	—16 008	91,5
Maart	15 787	8 113	198 623	176 026	—22 597	88,6
April	14 250	8 866	184 386	177 862	— 6 524	96,5
Mei	13 522	8 191	165 743	152 987	—12 756	92,3
Juni	14 995	7 713	174 501	153 873	—20 628	88,2
Juli	11 078	7 303	148 954	143 333	— 5 621	96,2
Augustus	11 784	6 540	137 571	113 296	—24 275	82,4
September	13 359	7 938	177 410	155 350	—22 060	87,6
Oktober	14 149	8 357	188 572	169 960	—18 612	90,1
November	12 186	6 859	168 443	151 678	—16 765	90,0
December	13 226	7 242	183 231	163 642	—19 589	89,3
Totaal ..	**163 298**	**91 926**	**2 100 807**	**1 890 359**	**—210 448**	**90,0**
1981 Januari	12 722	6 548	175 801	143 878	—31 923	81,8
(a) Februari	12 472	7 074	188 873	158 064	—30 809	83,7
Maart	13 646	7 207	207 443	174 746	—32 697	84,2
April	13 302	7 652	195 766	172 833	—22 933	88,3
Mei	11 872	6 971	176 273	161 186	—15 087	91,4
Juni	13 313	7 928	194 479	180 820	—13 659	93,0
Juli	11 726	7 674	184 476	165 770	—18 706	89,9
Augustus	12 771	5 976	183 303	131 457	—51 846	71,7
September	13 031	8 674	199 068	199 008	— 60	100,0
Oktober	13 023	8 757	201 080	200 325	— 755	99,6
November	12 556	7 454	195 823	179 376	—16 447	91,6
December	12 969	7 400	194 249	192 410	— 1 839	99,1
Totaal ...	**153 402**	**89 316**	**2 296 634**	**2 059 872**	**—236 762**	**89,7**

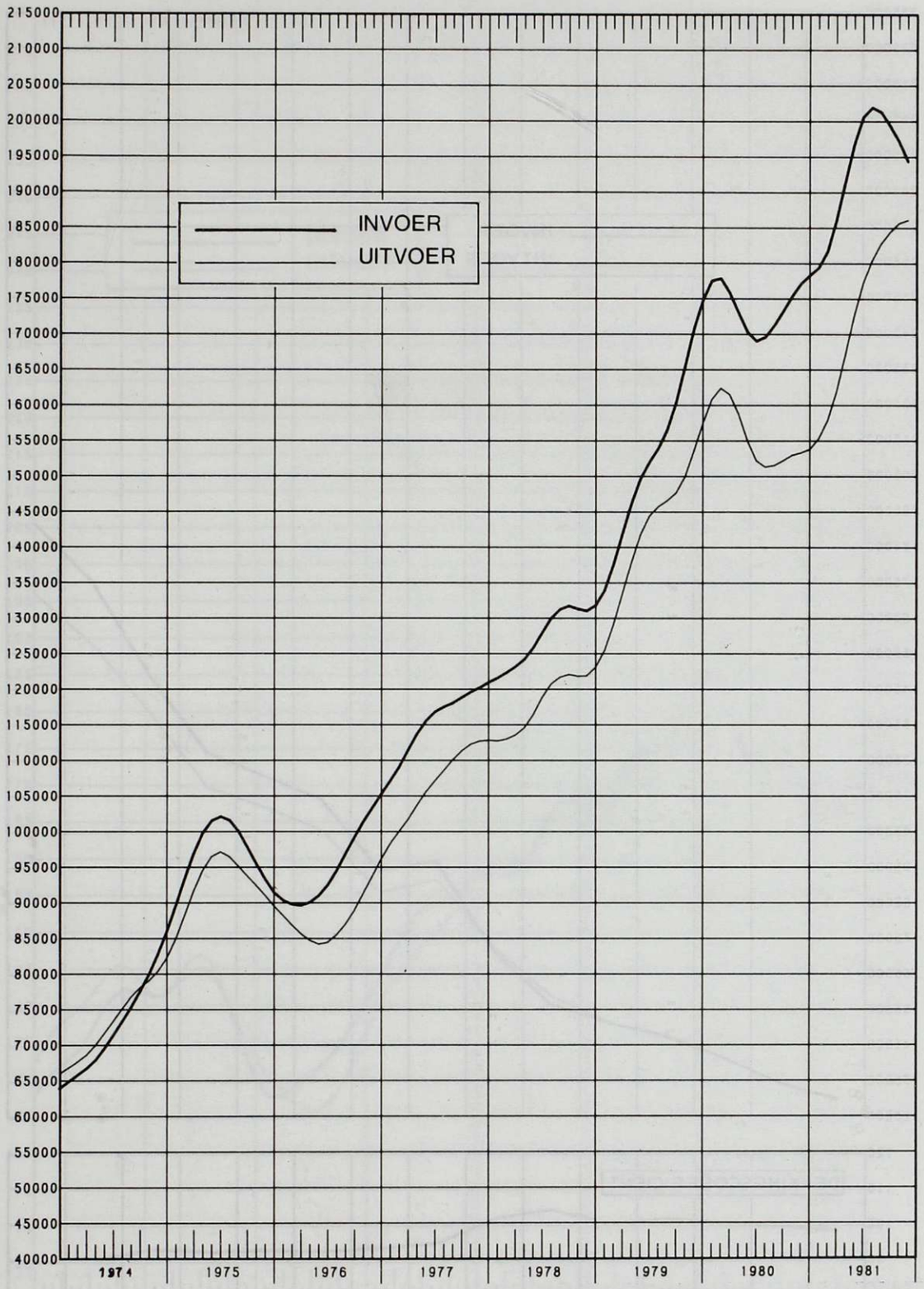
Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voorlopige gegevens.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Waarde

(maandgemiddelden per kwartaal - miljoenen franken)

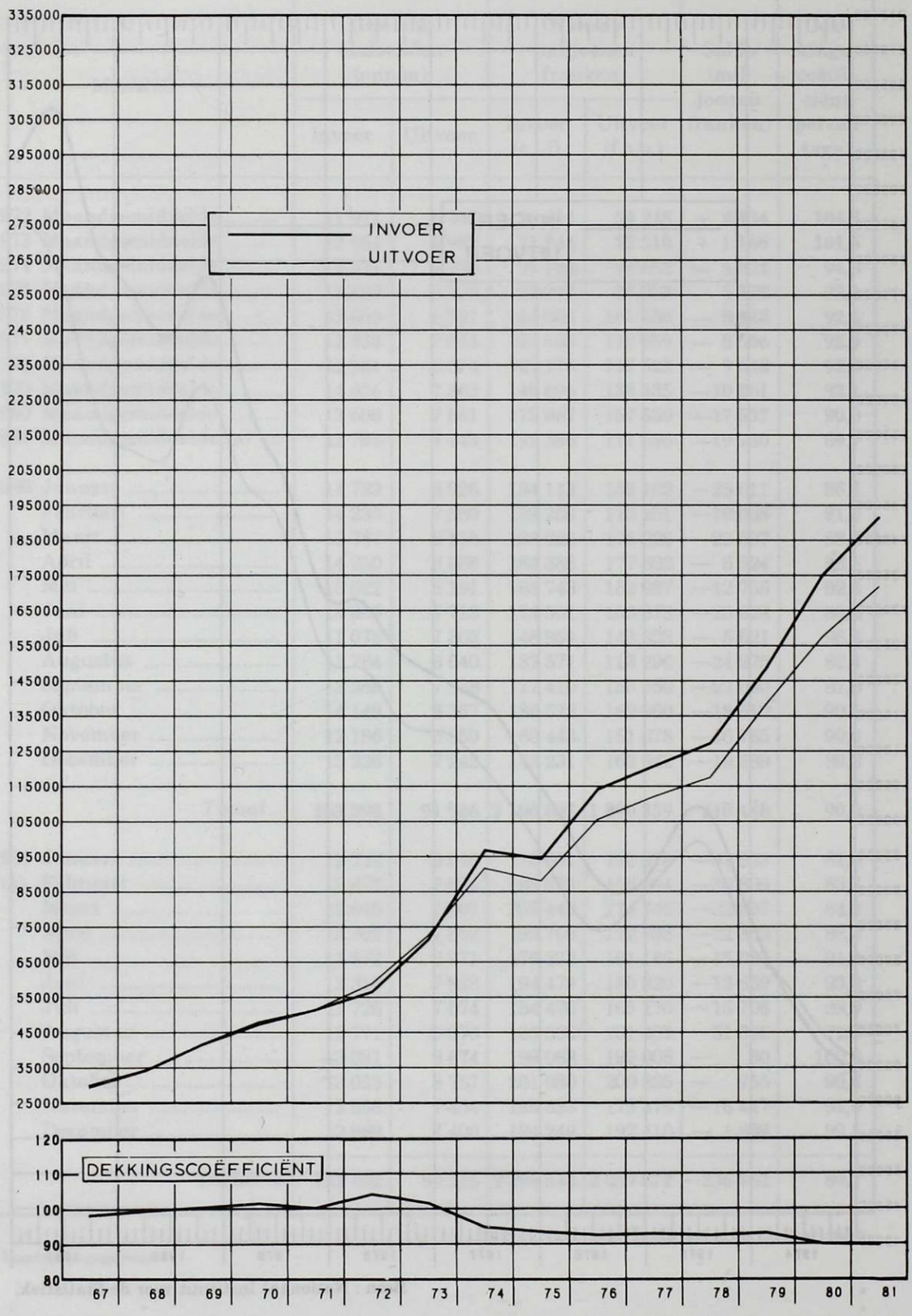

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Waarde

(maandgemiddelden per jaar - miljoenen franken)

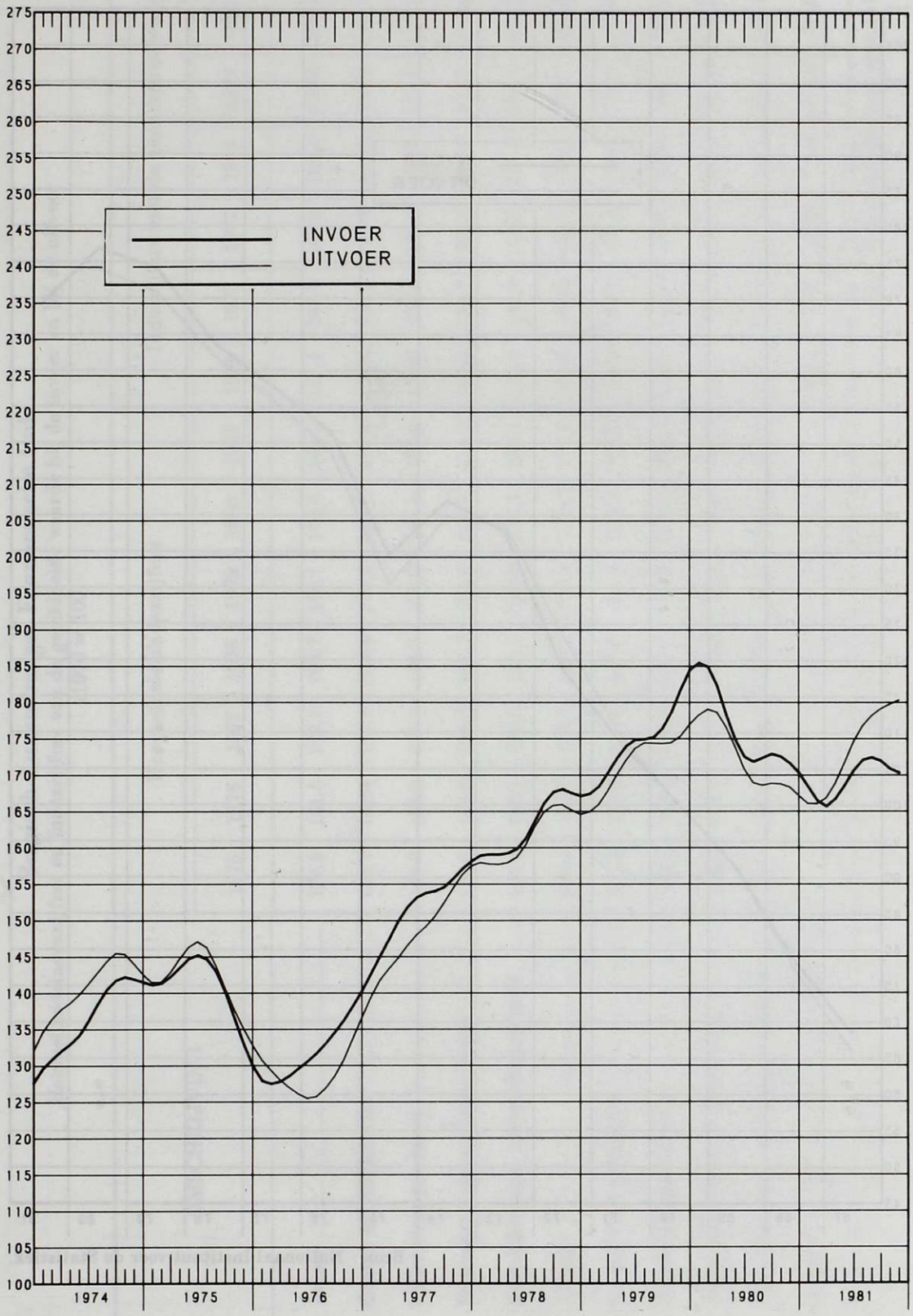

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Hoeveelheidsindexcijfers

(maandgemiddelden per kwartaal - 1970 = 100)

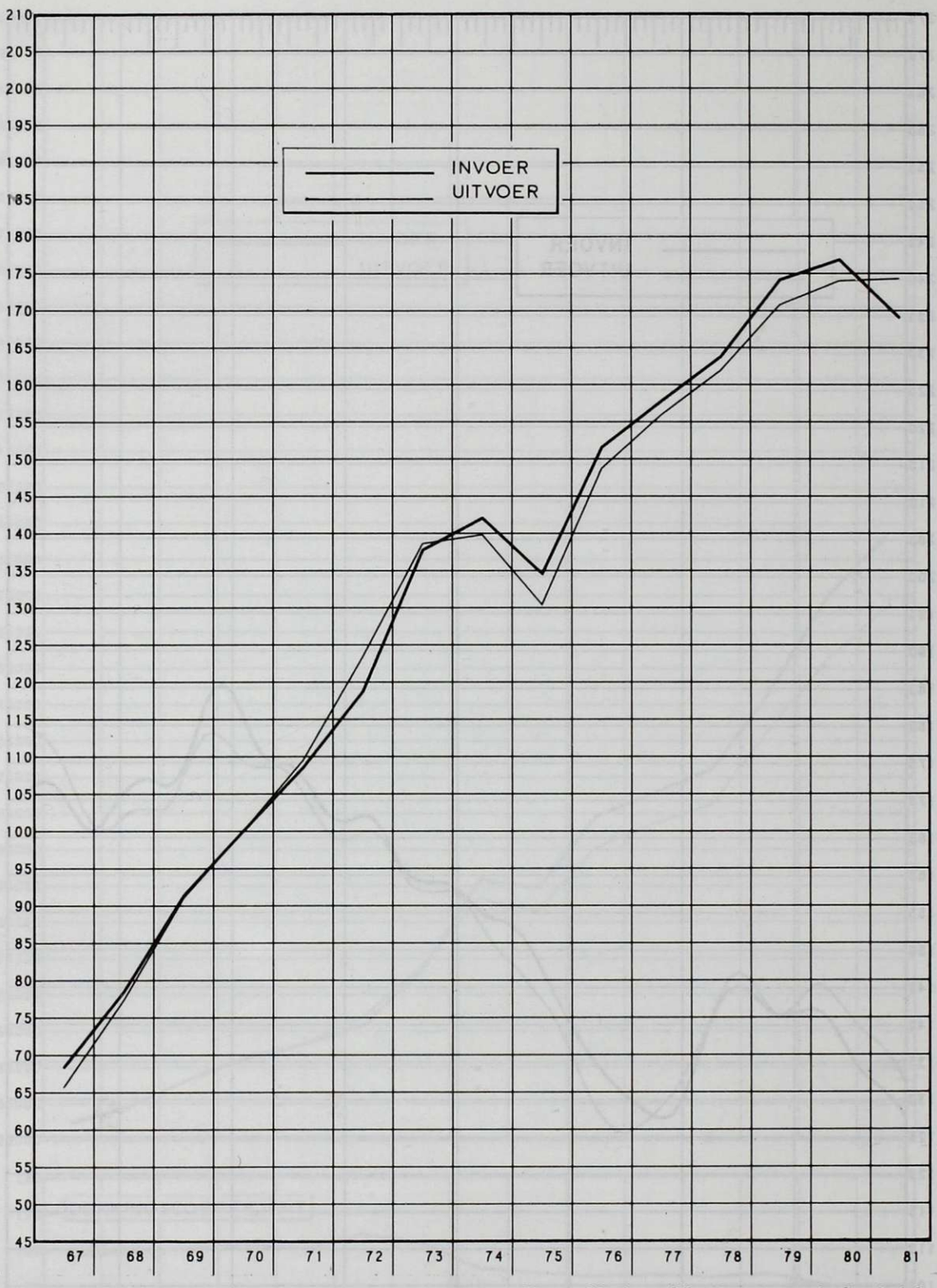

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Hoeveelheidsindexcijfers

(maandgemiddelden per jaar - 1970 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

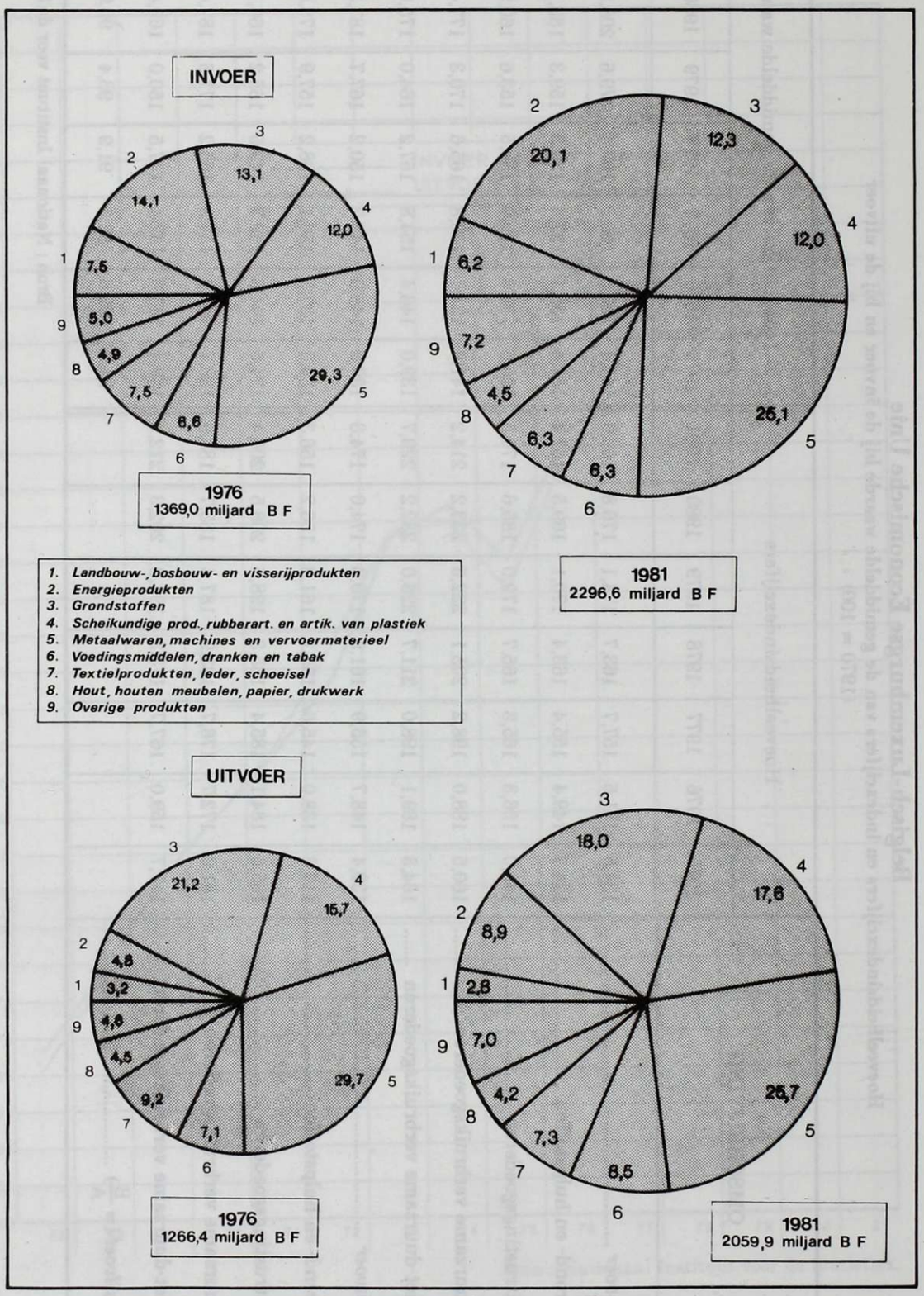
Hoeveelheidsindexcijfers en indexcijfers van de gemiddelde waarde bij de invoer en bij de uitvoer
(1970 = 100)

OMSCHRIJVING	Hoeveelheidsindexcijfers							Indexcijfers van de gemiddelde waarde						
	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
A. *Invoer*	134,5	151,5	157,7	163,7	174,1	176,8	169,0	147,4	158,3	160,9	163,4	179,6	208,2	238,2
Grond- en hulpstoffen	124,7	149,4	155,4	163,4	170,1	169,5	167,4	131,4	138,1	137,4	139,5	159,3	183,1	191,9
Uitrustingsgoederen	149,0	156,3	165,3	165,7	179,0	185,6	170,5	126,5	138,8	139,9	150,5	153,6	160,9	181,7
Duurzame verbruiksgoederen	160,5	188,0	198,2	205,1	222,6	233,2	214,2	141,0	154,7	160,8	165,6	170,3	177,4	196,7
Niet-duurzame verbruiksgoederen	164,3	189,1	198,0	211,7	226,0	232,2	229,7	139,0	146,4	154,8	157,2	164,0	175,6	193,5
B. *Uitvoer*	130,4	148,7	155,9	161,9	170,8	174,0	174,3	139,8	146,9	148,7	150,2	167,7	187,3	203,7
Grond- en hulpstoffen	117,8	138,0	145,6	155,1	161,3	156,2	156,3	134,3	137,5	136,1	138,2	157,9	178,8	186,2
Uitrustingsgoederen	165,6	184,1	185,4	185,3	198,6	208,5	206,4	134,5	144,8	149,7	149,5	155,2	166,1	182,6
Duurzame verbruiksgoederen	141,6	172,7	176,7	183,9	187,4	183,7	188,9	138,7	149,2	157,9	165,2	177,6	187,4	203,4
Niet-duurzame verbruiksgoederen	147,7	159,0	167,7	173,3	191,2	202,3	212,2	138,4	145,0	147,4	147,5	150,0	169,4	187,3
C. *Ruilvoet* ($= \frac{B}{A}$)								94,8	92,8	92,5	91,9	93,4	90,0	85,5

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Structuur van de in- en uitvoer in 1976 en 1981
(per goederengroep - in %)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer per bedrijfstak

(classificatie N.A.C.E.-C.L.I.O.)

BEDRIJFSTAK	Waarde (in miljarden F)					(percentage van de totale waarde				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
1. Landbouw-, bosbouw- en visserijprodukten ..	40,8	38,4	45,3	51,3	58,2	3,0	2,7	2,7	2,7	2,8
2. Produkten van de energiesektor	72,0	59,8	103,2	156,3	183,1	5,4	4,2	6,2	8,3	8,9
3. IJzerertsen en ferrometalen	148,2	165,2	192,8	196,0	193,0	11,0	11,7	11,6	10,4	9,4
4. Radio-actieve stoffen, non-ferrometaalertsen en non-ferrometalen	75,8	80,5	109,6	144,0	126,8	5,6	5,7	6,6	7,6	6,2
5. Bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten op basis van niet-metaalhoudende ertsen	37,2	39,1	41,5	48,2	50,6	2,8	2,8	2,5	2,5	2,5
6. Scheikundige produkten	178,2	191,5	242,1	270,9	305,8	13,3	13,6	14,6	14,3	14,9
7. Produkten uit metaal, m.u.v. machines en transportmiddelen	36,6	37,8	38,5	43,9	47,7	2,7	2,7	2,3	2,3	2,3
8. Machines voor landbouw en industrie	111,4	109,4	113,3	122,0	129,4	8,2	7,8	6,8	6,5	6,3
9. Bureaumachines, machines voor informatieverwerking, precisieinstrumenten, optische instrumenten, e.d.	11,6	13,0	14,3	17,6	19,6	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0
10. Elektrotechnische installaties en voorzieningen	73,4	78,6	83,0	95,0	99,7	5,5	5,6	5,0	5,0	4,8
11. Automobielen en motoren	159,2	167,0	193,4	186,2	211,1	11,8	11,8	11,6	9,9	10,2
12. Andere transportmiddelen	7,8	6,7	9,5	18,5	22,7	0,6	0,5	0,6	1,0	1,1
13. Vlees, vleeswaren en -conserven, overige slachtafvallen	27,0	27,7	30,8	33,1	41,1	2,0	2,0	1,9	1,8	2,0
14. Melk en melkprodukten	13,6	18,4	22,3	25,3	29,3	1,0	1,3	1,3	1,3	1,4
15. Andere voedingsmiddelen	47,2	48,4	54,6	64,0	87,1	3,5	3,4	3,3	3,4	4,2
16. Dranken en tabaksprodukten	11,3	12,2	13,0	13,6	17,4	0,8	0,9	0,8	0,7	0,8
17. Textielprodukten	115,1	113,5	123,4	138,0	145,0	8,6	8,1	7,4	7,3	7,0
18. Leder, huiden en schoeisel	4,6	4,2	5,2	5,2	5,0	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2
19. Hout en houten meubelen	24,5	25,6	27,5	32,3	33,6	1,8	1,8	1,7	1,7	1,6
20. Papier, -waren en drukwerk	34,3	35,4	41,6	46,9	52,8	2,5	2,5	2,5	2,5	2,6
21. Produkten en stoffen bestemd voor recuperatie	5,1	5,5	6,7	7,8	9,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5
22. Rubberartikelen en artikelen van plastic	35,0	36,7	43,2	49,6	55,7	2,6	2,6	2,6	2,6	2,7
23. Produkten van de overige be- en verwerkende nijverheid	74,8	95,7	106,4	124,7	135,9	5,6	6,8	6,4	6,6	6,6
Algemeen totaal .	**1 344,7**	**1 410,3**	**1 661,2**	**1 890,4**	**2 059,9**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer per bedrijfstak

(classificatie N.A.C.E.-C.L.I.O.)

BEDRIJFSTAK	Waarde (miljarden franken)					Percentage van de totale waarde				
	1977	1978	1979	1980	1981	1977	1978	1979	1980	1981
1. Landbouw-, bosbouw- en visserijprodukten ..	106,9	106,3	117,1	124,3	143,0	7,4	7,0	6,6	5,9	6,2
2. Produkten van de energiesektor	202,7	188,9	250,8	362,2	462,7	14,0	12,4	14,1	17,2	20,1
3. IJzerertsen en ferrometalen	50,2	51,6	58,7	63,1	65,6	3,5	3,4	3,3	3,0	2,9
4. Radio-actieve stoffen, non-ferrometaalertsen en non-ferrometalen	84,5	93,4	120,7	172,5	174,6	5,8	6,1	6,8	8,2	7,6
5. Bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten op basis van niet-metaalhoudende ertsen	34,0	34,9	37,9	43,4	43,4	2,4	2,3	2,1	2,1	1,9
6. Scheikundige produkten	134,9	143,9	183,6	203,4	230,8	9,3	9,4	10,3	9,7	10,0
7. Produkten uit metaal, m.u.v. machines en transportmiddelen	40,8	43,9	50,0	56,7	55,9	2,8	2,9	2,8	2,7	2,4
8. Machines voor landbouw en industrie	88,4	94,1	103,0	120,4	115,0	6,1	6,2	5,8	5,7	5,0
9. Bureaumachines, machines voor informatieverwerking, precisieinstrumenten, optische instrumenten, e.d.	26,6	28,5	33,0	37,8	42,1	1,8	1,9	1,8	1,8	1,8
10. Elektrotechnische installaties en voorzieningen	80,1	84,4	90,7	102,9	107,4	5,5	5,5	5,1	4,9	4,7
11. Automobielen en motoren	175,5	188,6	211,5	205,9	221,6	12,1	12,4	11,8	9,8	9,7
12. Andere transportmiddelen	18,1	21,8	24,4	32,4	33,4	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5
13. Vlees, vleeswaren en -conserven, overige slachtafvallen	15,9	17,2	18,5	18,3	20,1	1,1	1,1	1,0	0,9	0,9
14. Melk en melkprodukten	19,8	23,3	24,3	27,3	33,0	1,4	1,5	1,4	1,3	1,4
15. Andere voedingsmiddelen	55,1	54,6	62,9	67,7	76,9	3,8	3,6	3,5	3,2	3,4
16. Dranken en tabaksprodukten	10,1	11,3	12,5	14,0	14,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6
17. Textielprodukten	94,2	97,6	108,0	119,6	122,9	6,5	6,4	6,0	5,7	5,4
18. Leder, huiden en schoeisel	16,6	16,7	20,2	22,0	20,7	1,2	1,1	1,1	1,1	0,9
19. Hout en houten meubelen	31,4	35,1	39,4	40,9	39,6	2,2	2,3	2,2	2,0	1,7
20. Papier, -waren en drukwerk	41,0	43,5	52,0	57,5	64,2	2,8	2,8	2,9	2,7	2,8
21. Produkten en stoffen bestemd voor recuperatie	5,8	7,5	9,1	8,6	9,3	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4
22. Rubberartikelen en artikelen van plastic	31,0	31,7	37,1	42,8	43,7	2,1	2,1	2,1	2,0	1,9
23. Produkten van de overige be- en verwerkende nijverheid	84,4	107,2	119,0	157,1	156,0	5,8	7,0	6,7	7,5	6,8
Algemeen totaal ..	**1 448,0**	**1 526,0**	**1 784,4**	**2 100,8**	**2 296,6**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Netto-uitvoer per bedrijfstak

(classificatie N.A.C.E.-C.L.I.O. - miljarden franken)

BEDRIJFSTAK	1977	1978	1979	1980	1981
1. Landbouw-, bosbouw- en visserijprodukten	— 66,1	— 67,9	— 71,8	— 73,0	— 84,8
2. Produkten van de energiesektor	—130,7	—129,1	—147,6	—205,9	—279,6
3. IJzerertsen en ferrometalen	+ 98,0	+113,6	+134,1	+132,9	+127,4
4. Radio-actieve stoffen, non-ferrometaalertsen en non-ferrometalen	— 8,7	— 12,9	— 11,1	— 28,5	— 47,8
5. Bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten op basis van niet-metaalhoudende ertsen	+ 3,2	+ 4,2	+ 3,6	+ 4,8	+ 7,2
6. Scheikundige produkten	+ 43,3	+ 47,6	+ 58,5	+ 67,5	+ 75,0
7. Produkten uit metaal, m.u.v. machines en transportmiddelen	— 4,2	— 6,1	— 11,5	— 12,8	— 8,2
8. Machines voor landbouw en industrie	+ 23,0	+ 15,3	+ 10,3	+ 1,6	+ 14,4
9. Bureaumachines, machines voor informatieverwerking, precisieinstrumenten, optische instrumenten, e.d.	— 15,0	— 15,5	— 18,7	— 20,2	— 22,5
10. Elektrotechnische installaties en voorzieningen	— 6,7	— 5,8	— 7,7	— 7,9	— 7,7
11. Automobielen en motoren	— 16,3	— 21,6	— 18,1	— 19,7	— 10,5
12. Andere transportmiddelen	— 10,3	— 15,1	— 14,9	— 13,9	— 10,7
13. Vlees, vleeswaren en -conserven, overige slachtafvallen	+ 11,1	+ 10,5	+ 12,3	+ 14,8	+ 21,0
14. Melk en melkprodukten	— 6,2	— 4,9	— 2,0	— 2,0	— 3,7
15. Andere voedingsmiddelen	— 7,9	— 6,2	— 8,3	— 3,7	+ 10,2
16. Dranken en tabaksprodukten	+ 1,2	+ 0,9	+ 0,5	— 0,4	+ 2,7
17. Textielprodukten	+ 20,9	+ 15,9	+ 15,4	+ 18,4	+ 22,1
18. Leder, huiden en schoeisel	— 12,0	— 12,5	— 15,0	— 16,8	— 15,7
19. Hout en houten meubelen	— 6,9	— 9,5	— 11,9	— 8,6	— 6,0
20. Papier, -waren en drukwerk	— 6,7	— 8,1	— 10,4	— 10,6	— 11,4
21. Produkten en stoffen bestemd voor recuperatie	— 0,7	— 2,0	— 2,4	— 0,8	0,0
22. Rubberartikelen en artikelen van plastic	+ 4,0	+ 5,0	+ 6,1	+ 6,8	+ 12,0
23. Produkten van de overige be- en verwerkende nijverheid	— 9,6	— 11,5	— 12,6	— 32,4	— 20,1
Algemeen totaal ..	**—103,3**	**—115,7**	**—123,1**	**—210,4**	**—236,7**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer per goederengroep

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Grondstoffen en halffabrikaten	**616 210**	**518 608**	**616 938**	**644 825**	**690 930**	**788 367**	**883 409**	**927 112**
Landbouwprodukten	23 682	23 401	24 342	27 318	29 904	30 858	34 791	44 392
Industriële produkten	592 528	495 207	592 596	617 507	661 026	757 509	848 618	882 720
w.o. : Grondstoffen	*45 111*	*48 563*	*58 043*	*61 885*	*59 822*	*69 041*	*77 514*	*88 370*
Halffabrikaten	*547 417*	*446 644*	*534 554*	*555 622*	*601 204*	*688 468*	*771 104*	*794 350*
Brandstoffen en energie	**36 686**	**51 150**	**60 584**	**72 112**	**60 051**	**103 380**	**156 521**	**183 748**
Consumptiegoederen	**275 559**	**290 689**	**352 410**	**381 194**	**416 158**	**462 867**	**508 483**	**581 594**
Duurzame produkten	167 182	179 864	227 308	243 627	266 282	291 452	304 954	337 419
Niet duurzame produkten	108 377	110 825	125 102	137 567	149 876	171 415	203 529	244 175
w.o. : Voedingsprodukten	*73 853*	*75 445*	*83 451*	*91 273*	*98 050*	*111 847*	*126 247*	*157 423*
Andere	*34 524*	*35 380*	*41 651*	*46 294*	*51 826*	*59 568*	*77 282*	*86 752*
Investeringsgoederen	**142 020**	**163 738**	**193 344**	**196 389**	**190 241**	**207 065**	**236 158**	**251 415**
Motoren en vaste investeringen	74 456	91 349	104 860	108 174	112 922	118 938	134 559	141 138
Vervoermaterieel	28 274	32 253	43 185	42 747	35 668	44 587	51 723	52 652
Wetenschappelijke en medische apparaten	3 875	5 083	5 968	7 198	7 975	8 674	10 135	10 654
Andere	35 414	35 053	39 331	38 270	33 676	34 866	39 741	46 971
Overige produkten	**29 350**	**32 694**	**43 181**	**50 184**	**52 878**	**99 545**	**105 788**	**116 003**
Algemeen totaal ...	**1 099 825**	**1 056 879**	**1 266 457**	**1 344 704**	**1 410 258**	**1 661 224**	**1 890 359**	**2 059 872**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Relatieve belangrijkheid van de uitvoer per goederengroep

(ten honderd)

OMSCHRIJVING	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Grondstoffen en halffabrikaten	**56,0**	**49,1**	**48,7**	**48,0**	**49,0**	**47,5**	**46,7**	**45,0**
Landbouwprodukten	2,1	2,2	1,9	2,0	2,1	1,9	1,8	2,1
Industriële produkten	53,9	46,9	46,8	46,0	46,9	45,6	44,9	42,9
w.o. : Grondstoffen	*4,1*	*4,6*	*4,6*	*4,6*	*4,3*	*4,2*	*4,1*	*4,3*
Halffabrikaten	*49,8*	*42,3*	*42,2*	*41,4*	*42,6*	*41,4*	*40,8*	*38,6*
Brandstoffen en energie	**3,3**	**4,8**	**4,8**	**5,4**	**4,3**	**6,2**	**8,3**	**8,9**
Consumptiegoederen	**25,1**	**27,5**	**27,8**	**28,3**	**29,5**	**27,8**	**26,9**	**28,2**
Duurzame produkten	15,2	17,0	17,9	18,1	18,9	17,5	16,1	16,4
Niet duurzame produkten	9,9	10,2	10,6	10,3	10,8	10,8	10,8	11,8
w.o. : Voedingsprodukten	*6,7*	*7,1*	*6,6*	*6,8*	*6,9*	*6,7*	*6,7*	*7,6*
Andere	*3,2*	*3,4*	*3,3*	*3,4*	*3,7*	*3,6*	*4,1*	*4,2*
Investeringsgoederen	**12,9**	**15,5**	**15,3**	**14,6**	**13,5**	**12,5**	**12,5**	**12,2**
Motoren en vaste investeringen	6,8	8,6	8,3	8,0	8,0	7,2	7,1	6,8
Vervoermaterieel	2,6	3,1	3,4	3,2	2,5	2,7	2,8	2,6
Wetenschappelijke en medische apparaten	0,3	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5
Andere	3,2	3,3	3,1	2,9	2,4	2,1	2,1	2,3
Overige produkten	**2,7**	**3,1**	**3,4**	**3,7**	**3,7**	**6,0**	**5,6**	**5,7**
Algemeen totaal ...	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburg
Geografische indeling van
(miljo

OMSCHRIJVING	Frankrijk	Nederland	West-Duitsland	Italië	Verenigd Koninkrijk	Denemarken	Ierland		E.E.G.	Landen met Staatshandel	Andere landen van Europa	Europa	
Grondstoffen en halffabrikaten	**196 059**	**121 503**	**171 933**	**41 835**	**89 815**	**7 497**	**3 259**	**5 282**	**637 183**	**23 467**	**71 041**	**731 6**	20
Landbouwprodukten	19 262	5 446	5 615	412	1 811	239	313	189	33 287	1 245	2 113	36 6	1
Industriële produkten	176 797	116 057	166 318	41 423	88 004	7 258	2 946	5 093	603 896	22 222	68 928	695 0	19
w.o. :													
Grondstoffen	*21 006*	*17 363*	*15 996*	*4 616*	*4 022*	*321*	*74*	*205*	*63 603*	*4 636*	*3 879*	*72 1*	3
Halffabrikaten	*155 791*	*98 694*	*150 322*	*36 807*	*83 982*	*6 937*	*2 872*	*4 888*	*540 293*	*17 586*	*65 049*	*622 9*	16
Brandstoffen en energie	**16 614**	**35 507**	**46 158**	**3 915**	**16 370**	**8 145**	**759**	**86**	**127 554**	**1 895**	**24 234**	**153 6**	2
Consumptiegoederen	**118 266**	**108 077**	**142 218**	**37 848**	**48 226**	**4 969**	**1 767**	**2 625**	**463 996**	**8 642**	**40 643**	**513 2**	13
Duurzame produkten	66 303	55 758	101 085	24 849	34 596	2 677	1 078	678	287 024	996	28 078	316 0	1
Niet duurzame produkten	51 963	52 319	41 133	12 999	13 630	2 292	689	1 947	176 972	7 646	12 565	197 1	1
w.o. :													
Voedingsprodukten	*35 925*	*38 161*	*28 881*	*8 692*	*8 298*	*797*	*429*	*1 363*	*122 546*	*4 642*	*2 431*	*129 0*	
Andere	*16 038*	*14 158*	*12 252*	*4 307*	*5 332*	*1 495*	*260*	*584*	*54 426*	*3 004*	*10 134*	*67 5*	
Investeringsgoederen	**51 788**	**31 997**	**34 706**	**14 631**	**13 864**	**5 649**	**1 045**	**1 896**	**155 576**	**2 508**	**21 291**	**179 3**	2
Motoren en vaste investeringen	30 063	17 051	18 869	5 903	7 370	899	692	1 003	81 850	1 529	11 933	95 3	1
Vervoermateriaal	10 735	6 842	6 149	6 041	3 237	4 436	128	704	38 272	335	4 955	43 5	
Wetenschappelijke en medische apparaten	2 212	1 920	2 148	701	542	70	16	52	7 661	193	1 005	8 8	
Andere	8 778	6 184	7 540	1 986	2 715	244	209	137	27 793	451	3 398	31 6	
Overige produkten	**12 722**	**7 477**	**18 939**	**6 455**	**9 122**	**889**	**148**	**954**	**56 706**	**4 533**	**20 307**	**81 5**	
Algemeen totaal	**395 449**	**304 561**	**413 954**	**104 684**	**177 397**	**27 149**	**6 978**	**10 843**	**1 441 015**	**41 045**	**177 516**	**1 659**	7

nomische Unie
er per goederengroep in 1981
ken)

ıïre	Republiek van Zuid-Afrika	Andere landen van Afrika	Afrika	Verenigde Staten van Amerika	Canada	Andere landen van Amerika	Amerika	Japan	Andere landen van Azië	Azië	Oceanië en andere	Algemeen totaal
079	4 855	27 201	34 135	59 648	5 814	13 222	78 684	7 648	72 190	79 838	2 764	927 112
80	284	3 121	3 485	464	48	661	1 173	223	2 747	2 970	119	44 392
999	4 571	24 080	30 650	59 184	5 766	12 561	77 511	7 425	69 443	76 868	2 645	882 720
320	*254*	*4 995*	*5 569*	*660*	*416*	*1 384*	*2 460*	*787*	*7 309*	*8 096*	*127*	*88 370*
679	*4 317*	*19 085*	*25 081*	*58 524*	*5 350*	*11 177*	*75 051*	*6 638*	*62 134*	*68 772*	*2 518*	*794 350*
212	181	3 028	3 421	1 292	191	138	1 621	118	4 813	4 931	20 092	183 748
310	1 797	19 006	23 113	10 583	1 229	5 676	17 488	1 921	24 201	26 122	1 590	581 594
052	445	5 257	6 754	4 266	410	1 111	5 787	536	7 733	8 269	511	337 419
258	1 352	13 749	16 359	6 317	819	4 565	11 701	1 385	16 468	17 853	1 079	244 175
559	*175*	*11 688*	*12 422*	*619*	*134*	*3 444*	*4 197*	*608*	*10 414*	*11 022*	*163*	*157 423*
699	*1 177*	*2 061*	*3 937*	*5 698*	*685*	*1 121*	*7 504*	*777*	*6 054*	*6 831*	*916*	*86 752*
575	3 223	19 199	24 997	9 354	956	7 592	17 902	661	26 797	27 458	1 683	251 415
642	2 118	12 018	15 778	4 865	508	4 363	9 736	271	19 071	19 342	970	141 138
521	806	2 572	3 899	456	210	1 135	1 801	58	2 861	2 919	471	52 652
71	90	208	369	473	43	96	612	83	702	785	29	10 654
341	209	4 401	4 951	3 560	195	1 998	5 753	249	4 163	4 412	213	46 971
116	1 100	9 358	10 574	6 184	829	3 531	10 544	1 688	10 237	11 925	1 414	116 003
292	11 156	77 792	96 240	87 061	9 019	30 159	126 239	12 036	138 238	150 274	27 543	2 059 872

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Verschil van de uitvoer in 1981 t.o.v. 1980

(ten honderd)

OMSCHRIJVING	Frankrijk	Nederland	Bondsr. Duitsland	Italië	Verenigd Koninkrijk	Denemarken	Ierland	Griekenland	E.E.G.	Landen met Staatshandel	Europa	V.S.A.	Amerika	Afrika	Azië	Algemeen totaal
Grondstoffen en halffabrikaten	+ 2,7	+ 3,1	+ 0,1	—10,1	+ 1,7	+ 1,7	+ 21,6	+ 10,3	+ 1,1	— 1,9	— 0,4	+ 43,8	+ 48,2	+ 10,7	+ 28,0	+ 4,9
Landbouwprodukten	+17,2	+23,8	+19,9	— 2,1	+28,8	—25,2	+146,5	— 7,8	+18,9	+842,2	+22,8	+107,6	+ 29,0	+ 92,5	+ 37,9	+27,6
Industriële produkten	+ 1,3	+ 2,3	— 0,5	—10,1	+ 1,2	+ 2,9	+ 15,4	+ 11,2	+ 0,3	— 6,5	— 1,4	+ 43,5	+ 48,5	+ 5,6	+ 27,7	+ 4,0
w.o. : Grondstoffen	*+ 20,7*	*+ 4,2*	*+ 7,1*	*— 8,0*	*+ 22,6*	*+ 30,5*	*— 49,8*	*— 31,0*	*+ 9,7*	*+ 45,7*	*+ 11,5*	*+ 10,4*	*+ 63,6*	*— 3,1*	*+ 47,0*	*+ 14,0*
Halffabrikaten	*— 0,9*	*+ 1,9*	*— 1,2*	*—10,4*	*+ 0,4*	*+ 1,9*	*+ 19,5*	*+ 14,0*	*— 0,7*	*— 14,6*	*— 2,7*	*+ 44,0*	*+ 48,1*	*+ 7,7*	*+ 25,8*	*+ 3,0*
Brandstoffen en energie	+16,8	+41,9	+10,0	+53,1	— 4,6	+50,6	— 15,5	+ 28,4	+18,9	+ 12,7	+16,6	+ 35,2	+ 49,1	— 63,1	+161,8	+17,4
Consumptiegoederen	+16,9	+ 3,3	+ 5,7	+ 7,1	+41,8	+43,3	+ 70,8	+118,0	+11,7	+ 31,7	+12,7	+ 29,9	+ 23,0	+ 32,3	+ 29,7	+14,4
Duurzame produkten	+13,5	— 4,1	+ 3,5	+ 0,9	+59,5	+43,3	+ 81,5	+ 55,5	+ 8,9	+ 23,7	+ 9,7	+ 31,0	+ 28,1	+ 33,7	+ 20,0	+10,6
Niet duurzame produkten	+21,5	+12,6	+11,7	+21,4	+10,7	+43,4	+ 56,5	+153,5	+16,5	+ 32,8	+17,8	+ 29,1	+ 20,6	+ 31,7	+ 34,8	+20,0
w.o. : Voedingsprodukten	*+ 26,2*	*+ 15,4*	*+ 16,4*	*+ 11,3*	*+ 27,0*	*+ 87,0*	*+ 76,4*	*+ 262,5*	*+ 20,5*	*+ 159,5*	*+ 23,2*	*+ 27,8*	*+ 21,0*	*+ 34,9*	*+ 34,3*	*+ 24,7*
Andere	*+ 12,0*	*+ 5,5*	*+ 2,1*	*+ 48,5*	*— 7,7*	*+ 27,5*	*+ 31,9*	*+ 49,0*	*+ 8,5*	*—24,3*	*+ 8,7*	*+ 29,3*	*+ 20,4*	*+ 22,5*	*+ 35,6*	*+ 12,3*
Investeringsgoederen	+ 6,0	0,0	+ 1,2	+ 3,0	+11,2	+ 8,3	+ 8,8	+ 32,8	+ 4,1	— 30,1	+ 4,0	+ 28,7	— 0,7	+ 22,7	+ 17,7	+ 6,5
Motoren en vaste investeringen	+ 8,3	+ 0,3	— 4,1	+ 8,3	+ 4,1	—25,7	+ 28,5	+ 27,8	+ 3,0	— 38,3	+ 2,4	— 4,8	— 2,0	+ 19,2	+ 12,8	+ 4,9
Vervoermaterieel	— 8,3	+ 2,3	+ 7,2	— 3,6	+46,1	+24,4	— 21,4	+ 37,5	+ 3,8	+ 61,8	+ 5,5	— 9,4	— 67,6	+ 67,2	+ 44,9	+ 1,8
Wetenschappelijke en medische apparaten	— 0,8	+24,2	+14,9	— 9,4	— 4,8	—25,5	+ 2,6	+ 26,8	+ 7,3	+ 3,6	+ 7,7	+ 1,5	— 6,9	— 17,8	+ 0,7	+ 5,1
Andere	+22,5	— 8,6	+ 7,5	+16,2	+ 4,5	—29,5	— 14,1	+ 52,2	+ 7,2	— 36,9	+ 5,8	+199,6	+207,0	+ 13,6	+ 30,2	+18,2
Overige produkten	+ 7,2	— 0,3	— 0,1	+13,7	+ 9,6	—13,6	— 15,0	+ 71,0	+ 4,8	+ 74,1	+ 6,0	+ 12,5	+ 9,1	+ 4,5	+ 55,5	+ 9,7
Algemeen totaal	+ 7,7	+ 6,1	+ 3,1	+ 0,4	+10,7	+20,7	+ 21,4	+ 34,8	+ 6,2	+ 7,0	+ 5,6	+ 37,5	+ 31,4	+ 9,3	+ 30,3	+ 9,0

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer per land van bestemming

LAND VAN BESTEMMING (a)	Waarde (miljarden franken)							Percentage van de totale uitvoerwaarde						
	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
1. Bondsrep. Duitsland	235,4	294,1	301,6	321,9	373,3	401,5	414,0	22,3	23,2	22,4	22,8	22,5	21,2	20,1
2. Frankrijk	202,1	266,2	256,7	268,4	317,6	367,1	395,4	19,1	21,0	19,1	19,0	19,1	19,4	19,2
3. Nederland	181,2	214,6	226,0	231,8	268,2	287,0	304,6	17,2	17,0	16,8	16,4	16,1	15,2	14,8
4. Groot-Brittannië	68,4	76,3	92,0	101,7	134,5	160,3	177,4	6,5	6,0	6,8	7,2	8,1	8,5	8,6
5. Italië	42,5	60,0	58,9	64,5	87,7	104,3	104,7	4,0	4,7	4,4	4,6	5,3	5,6	5,1
6. Verenigde Staten van Amerika	43,1	45,0	56,6	58,2	61,9	63,3	87,1	4,1	3,6	4,2	4,1	3,7	3,4	4,2
7. Zwitserland	17,4	22,1	26,7	32,7	47,6	72,3	64,7	1,7	1,8	2,0	2,3	2,9	3,8	3,1
8. Zweden	22,6	23,7	23,5	19,4	28,2	31,0	32,9	2,1	1,9	1,8	1,4	1,7	1,6	1,6
9. Denemarken	13,6	18,1	18,8	16,6	19,8	22,5	27,1	1,3	1,4	1,4	1,2	1,2	1,2	1,3
10. Saoudi-Arabië	4,4	6,9	12,5	15,0	14,3	15,5	25,3	0,4	0,6	0,9	1,1	0,9	0,8	1,2
11. U.S.S.R.	12,8	11,7	9,8	11,0	13,8	18,1	21,9	1,2	0,9	0,7	0,8	0,8	1,0	1,1
12. India	5,7	5,8	9,4	14,3	11,7	10,7	20,0	0,5	0,5	0,7	1,0	0,7	0,6	1,0
13. Spanje	11,9	13,0	12,7	11,2	14,0	17,4	18,3	1,1	1,0	0,9	0,8	0,9	0,9	0,9
14. Nigeria	4,6	8,0	8,4	9,3	10,3	17,7	17,0	0,4	0,6	0,6	0,7	0,6	0,9	0,8
15. Oostenrijk	7,3	9,6	12,7	11,1	12,8	14,5	15,9	0,7	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8
16. Noorwegen	9,5	11,6	12,0	9,4	13,2	15,1	14,0	0,9	0,9	0,9	0,7	0,8	0,8	0,7
17. Lybië	3,8	5,4	8,3	4,2	3,8	8,3	13,9	0,4	0,4	0,6	0,3	0,2	0,4	0,7
18. Algérië	5,7	5,5	10,3	12,8	14,8	17,6	13,5	0,5	0,4	0,8	0,9	0,9	0,9	0,6
19. Japan	5,6	6,9	6,0	8,9	10,2	9,2	12,0	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,5	0,6
20. Hong-Kong	4,1	4,9	6,2	10,4	10,9	11,4	11,8	0,4	0,4	0,5	0,7	0,6	0,6	0,6
21. Irak	3,9	4,2	4,4	5,8	8,5	10,0	11,8	0,4	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,6
22. République van Zuid-Afrika	5,4	4,4	4,8	4,6	5,1	7,4	11,2	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,5
23. Griekenland	6,9	6,8	7,1	6,9	8,2	4,2	10,8	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,7
24. Israël	6,0	5,7	9,1	7,7	8,2	9,8	9,7	0,6	0,5	0,7	0,6	0,5	0,5	0,5
25. Iran	10,0	7,9	8,6	10,3	4,7	7,9	9,5	0,9	0,6	0,6	0,7	0,3	0,4	0,5
Overige landen	123,0	128,1	141,6	142,2	157,9	186,3	215,4	11,6	10,1	10,6	10,1	9,5	0,2	0,5
Totaal ...	**1 056,9**	**1 266,5**	**1 344,7**	**1 410,3**	**1 661,2**	**1 890,4**	**2 059,9**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

(a) Gerangschikt naar het bedrag van de uitvoer in 1981.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer per goederengroep

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Grondstoffen en halffabrikaten	**582 179**	**518 855**	**662 559**	**685 231**	**726 472**	**838 623**	**932 446**	**981 652**
Landbouwprodukten	21 878	21 827	25 247	27 801	25 881	29 281	35 168	39 196
Industriële produkten	560 301	497 028	637 312	657 430	700 591	809 342	897 278	942 456
w.o. : Grondstoffen	*139 141*	*123 125*	*145 444*	*136 303*	*140 693*	*168 744*	*195 299*	*213 401*
Halffabrikaten	*421 160*	*373 903*	*491 868*	*521 127*	*559 898*	*640 598*	*701 979*	*729 055*
Brandstoffen en energie	**166 388**	**159 423**	**194 302**	**203 485**	**189 888**	**251 746**	**363 418**	**463 600**
Consumptiegoederen	**234 892**	**254 863**	**319 509**	**354 144**	**385 302**	**429 604**	**468 972**	**497 334**
Duurzame produkten	139 309	149 444	189 059	207 400	227 719	255 696	282 056	289 777
Niet duurzame produkten	95 583	105 419	130 450	146 744	157 583	173 908	186 916	207 557
w.o. : Voedingsprodukten	*67 356*	*75 966*	*96 761*	*110 365*	*115 119*	*126 871*	*135 536*	*151 734*
Andere	*28 227*	*29 453*	*33 689*	*36 379*	*42 464*	*47 037*	*51 380*	*55 823*
Investeringsgoederen	**160 341**	**169 391**	**171 300**	**188 160**	**201 008**	**223 967**	**260 154**	**258 942**
Motoren en vaste investeringen	101 772	106 021	109 838	112 294	121 388	131 649	153 245	152 449
Vervoermaterieel	21 153	23 666	20 848	29 297	29 484	34 393	39 069	34 353
Wetenschappelijke en medische apparaten	7 529	7 797	9 822	11 473	12 002	13 400	15 041	16 132
Andere	29 887	31 907	30 792	35 096	38 134	44 525	52 799	56 008
Overige produkten	**16 885**	**28 413**	**21 291**	**16 961**	**23 374**	**40 413**	**75 817**	**95 106**
Algemeen totaal ...	**1 160 685**	**1 130 945**	**1 368 961**	**1 447 981**	**1 526 044**	**1 784 353**	**2 100 807**	**2 296 634**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Relatieve belangrijkheid van de invoer per goederengroep

(ten honderd)

OMSCHRIJVING	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Grondstoffen en halffabrikaten	**50,2**	**45,9**	**48,4**	**47,3**	**47,6**	**47,0**	**44,4**	**42,7**
Landbouwprodukten	1,9	1,9	1,9	1,9	1,7	1,6	1,7	1,7
Industriële produkten	48,3	44,0	46,5	45,4	45,9	45,4	42,7	41,0
w.o. : Grondstoffen	*12,0*	*10,9*	*10,6*	*9,4*	*9,2*	*9,5*	*9,3*	*9,3*
Halffabrikaten	*36,3*	*33,1*	*35,9*	*36,0*	*36,7*	*35,9*	*33,4*	*31,7*
Brandstoffen en energie	**14,3**	**14,1**	**14,2**	**14,0**	**12,5**	**14,1**	**17,3**	**20,2**
Consumptiegoederen	**20,2**	**22,5**	**23,3**	**24,5**	**25,2**	**24,1**	**22,3**	**21,7**
Duurzame produkten	12,0	13,2	13,8	14,4	14,9	14,3	13,4	12,6
Niet duurzame produkten	8,2	9,3	9,5	10,1	10,3	9,8	8,9	9,1
w.o. : Voedingsprodukten	*5,8*	*6,7*	*7,1*	*7,6*	*7,5*	*7,1*	*6,5*	*6,6*
Andere	*2,4*	*2,6*	*2,4*	*2,5*	*2,8*	*2,7*	*2,4*	*2,5*
Investeringsgoederen	**13,8**	**15,0**	**12,5**	**13,0**	**13,2**	**12,5**	**12,4**	**11,3**
Motoren en vaste investeringen	8,8	9,4	8,0	7,8	8,0	7,4	7,3	6,6
Vervoermaterieel	1,8	2,1	1,5	2,0	1,9	1,9	1,9	1,5
Wetenschappelijke en medische apparaten	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7
Andere	2,6	2,8	2,3	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5
Overige produkten	**1,5**	**2,5**	**1,6**	**1,2**	**1,5**	**2,3**	**3,6**	**4,1**
Algemeen totaal ...	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxembur

Geografische indeling van de in

(miljoe

OMSCHRIJVING	Frankrijk	Nederland	West-Duitsland	Italië	Verenigd Koninkrijk	Denemarken	Ierland		E.E.G.	Landen met Staatshandel	Andere landen van Europa	Euro
Grondstoffen en halffabrikaten	**152 023**	**149 595**	**210 866**	**23 593**	**94 705**	**3 184**	**3 782**	**1 704**	**639 452**	**20 166**	**77 354**	**736 9**
Landbouwprodukten .	6 038	11 196	5 013	98	235	309	1	1	22 891	1 739	427	25 0
Industriële produkten	145 985	138 399	205 853	23 495	94 470	2 875	3 781	1 703	616 561	18 427	76 927	711 9
w.o. :												
Grondstoffen	*42 289*	*29 428*	*16 489*	*2 723*	*11 512*	*542*	*823*	*342*	*104 148*	*4 735*	*11 138*	*120 0*
Halffabrikaten	*103 696*	*108 971*	*189 364*	*20 772*	*82 958*	*2 333*	*2 958*	*1 361*	*512 413*	*13 692*	*65 789*	*591 8*
Brandstoffen en energie	**12 135**	**97 374**	**24 561**	**1 239**	**29 834**	**31**	**273**	**—**	**165 447**	**27 907**	**19 779**	**213 1**
Consumptiegoederen	**108 748**	**97 973**	**105 968**	**39 810**	**19 674**	**4 833**	**2 297**	**808**	**380 111**	**4 727**	**27 927**	**412 7**
Duurzame produkten	57 178	40 989	74 380	30 976	10 126	1 635	602	455	216 341	3 408	14 583	234 8
Niet duurzame produkten	51 570	56 984	31 588	8 834	9 548	3 198	1 695	353	163 770	1 319	13 344	178 4
w.o. :												
Voedingsprodukten	*36 738*	*43 891*	*19 712*	*6 893*	*6 162*	*2 832*	*1 621*	*338*	*118 187*	*1 182*	*8 060*	*127 4*
Andere	*14 832*	*13 093*	*11 876*	*1 941*	*3 386*	*366*	*74*	*15*	*45 583*	*137*	*5 284*	*51 0*
Investeringsgoederen	**38 701**	**39 522**	**82 223**	**12 521**	**17 229**	**1 834**	**1 848**	**33**	**193 911**	**1 022**	**17 812**	**212 7**
Motoren en vaste investeringen	22 457	21 686	51 267	7 634	9 815	1 219	636	28	114 742	689	10 622	126 0
Vervoermateriaal	5 559	6 188	9 958	1 511	1 731	154	374	2	25 477	76	2 661	28 2
Wetenschappelijke en medische apparaten	1 686	2 861	5 185	522	1 045	127	230	2	11 658	64	1 086	12 8
Andere	8 999	8 787	15 813	2 854	4 638	334	608	1	42 034	193	3 443	45 6
Overige produkten	**3 572**	**3 451**	**10 881**	**283**	**9 635**	**14**	**1**	**35**	**27 872**	**283**	**42 439**	**70 5**
Algemeen totaal	**315 179**	**387 915**	**434 499**	**77 446**	**171 077**	**9 896**	**8 201**	**2 580**	**1 406 793**	**54 105**	**185 311**	**1 646 2**

nomische Unie
goederengroep in 1981
ken)

aïre	Republiek van Zuid-Afrika	Andere landen van Afrika	Afrika	Verenigde Staten van Amerika	Canada	Andere landen van Amerika	Amerika	Japan	Andere landen van Azië	Azië	Oceanië en andere	Algemeen totaal
744	7 078	19 083	45 905	107 306	16 900	25 357	149 563	5 924	36 964	42 888	6 324	981 652
19	55	4 418	4 492	5 017	103	3 401	8 521	32	1 054	1 086	40	39 196
725	7 023	14 665	41 413	102 289	16 797	21 956	141 042	5 892	35 910	41 802	6 284	942 456
313	*1 049*	*6 562*	*7 924*	*44 620*	*10 109*	*15 145*	*69 874*	*590*	*10 221*	*10 811*	*4 771*	*213 401*
412	*5 974*	*8 103*	*33 489*	*57 669*	*6 688*	*6 811*	*71 168*	*5 302*	*25 689*	*30 991*	*1 513*	*729 055*
—	5 801	22 773	28 574	11 768	205	11 407	23 380	5	197 054	197 059	1 454	463 600
160	1 384	5 402	6 946	14 970	1 615	9 513	26 098	34 438	15 043	49 481	2 044	497 334
12	17	2 145	2 174	7 052	264	231	7 547	33 807	11 553	45 360	364	289 777
148	1 367	3 257	4 772	7 918	1 351	9 282	18 551	631	3 490	4 121	1 680	207 557
147	*1 362*	*3 245*	*4 754*	*4 412*	*1 172*	*9 127*	*14 711*	*228*	*3 014*	*3 242*	*1 598*	*151 734*
1	*5*	*12*	*18*	*3 506*	*179*	*155*	*3 840*	*403*	*476*	*879*	*82*	*55 823*
65	22	973	1 060	26 538	610	967	28 115	13 718	2 942	16 660	362	258 942
52	13	36	101	14 490	303	99	14 892	9 870	1 286	11 156	247	152 449
5	1	930	936	2 525	48	609	3 182	1 101	887	1 988	33	34 353
3	1	2	6	2 319	28	5	2 352	807	144	951	15	16 132
5	7	5	17	7 204	231	254	7 689	1 940	625	2 565	67	56 008
019	221	1 916	18 156	4 254	478	1 439	6 171	24	159	183	2	95 106
988	14 506	50 147	100 641	164 836	19 808	48 683	233 327	54 109	252 162	306 271	10 186	2 296 634

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer, uitvoer en zichtbare handelsbalans per landengroep
(miljoenen franken)

LANDENGROEP	1980 (a)			1981		
	Invoer (c.i.f.)	Uitvoer (f.o.b.)	Saldo	Invoer (c.i.f.)	Uitvoer (f.o.b.)	Saldo
I. *West-Europa*	1 474 487	1 533 025	58 538	1 592 104	1 618 531	26 427
II. *Oost-Europa*	47 589	38 345	— 9 244	54 105	41 045	— 13 060
III. *Afrika*	94 900	88 065	— 6 835	100 641	96 240	— 4 401
1. Zaïre, Rwanda, Burundi	(37 296)	(9 001)	(— 28 295)	(36 908)	(8 761)	(— 28 147)
2. Zuid-Afrika	(12 967)	(7 422)	(— 5 545)	(14 506)	(11 156)	(— 3 350)
IV. a) *Noord-Amerika*	176 773	68 592	—108 181	184 644	96 080	— 88 564
1. U.S.A.	*161 130*	*63 336*	*— 97 794*	*164 836*	*87 061*	*— 77 775*
2. Canada	*15 642*	*5 256*	*— 10 386*	*19 808*	*9 019*	*— 10 789*
b) *Latijns Amerika*	41 999	27 506	— 14 493	48 683	30 159	— 18 524
1. Argentinië	(4 558)	(3 652)	(— 906)	(4 723)	(2 877)	(— 1 846)
2. Brazilië	(9 067)	(4 334)	(— 4 733)	(13 174)	(4 202)	(— 8 972)
3. Venezuela	(6 618)	(2 849)	(— 3 769)	(10 954)	(5 105)	(— 5 849)
V. *Azië*	253 541	115 371	—138 170	306 271	150 274	—155 997
1. Iran	(7 938)	(7 906)	(— 32)	(16 018)	(9 513)	(— 6 505)
2. Saoudi-Arabië	(121 095)	(15 459)	(—105 636)	(165 193)	(25 303)	(—139 890)
3. Japan	(42 012)	(9 235)	(— 32 777)	(54 109)	(12 036)	(— 42 073)
VI. *Oceanië*	10 099	5 177	— 4 922	9 100	5 990	— 3 110
VII. *Andere landen* (b)	1 419	14 278	12 859	1 086	21 553	20 467
Algemeen totaal ...	**2 100 807**	**1 890 359**	**—210 448**	**2 296 634**	**2 059 872**	**—236 762**

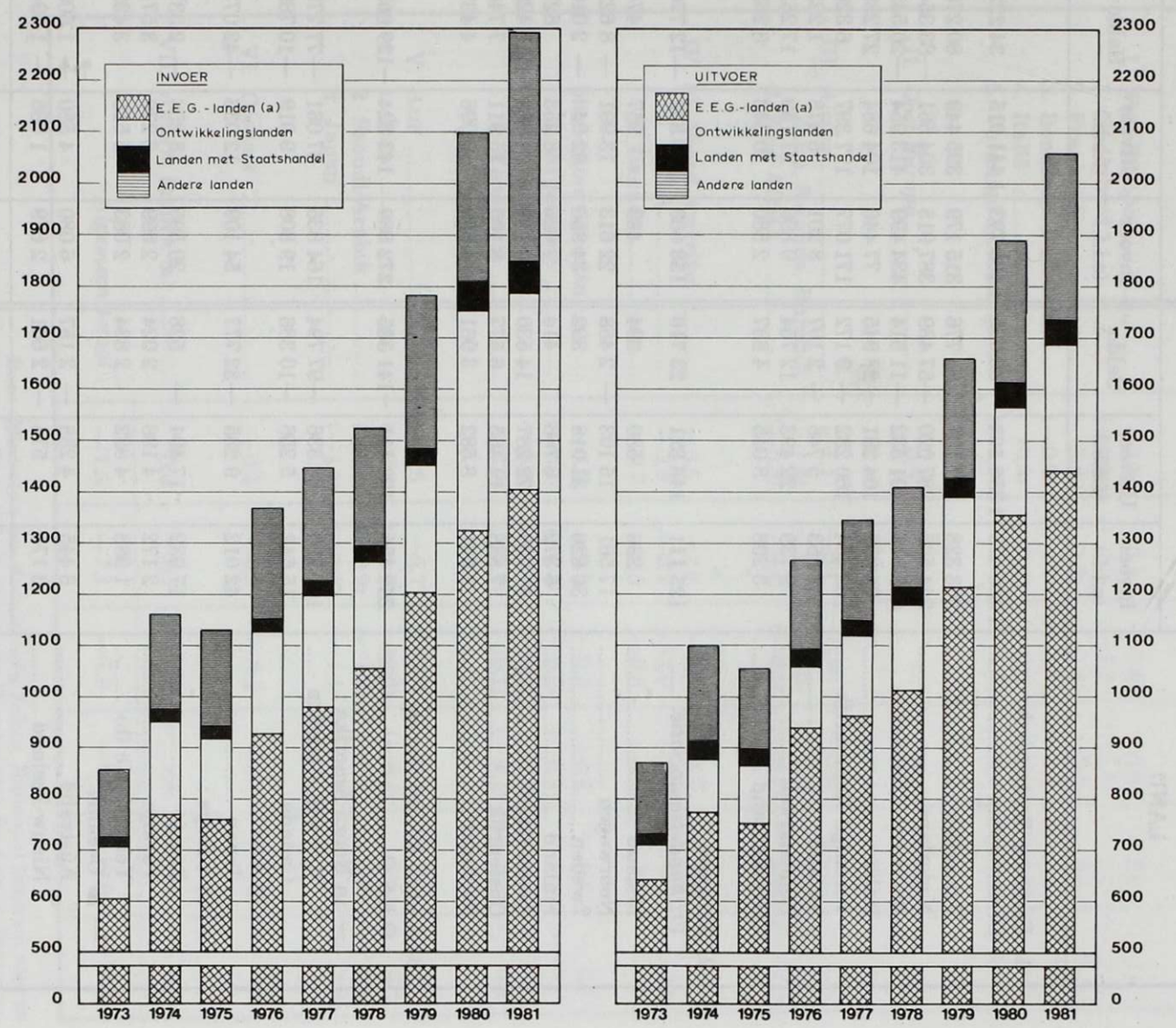
Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Verbeterde gegevens.
(b) Inclusief het boordproviand der vreemde schepen en vliegtuigen.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

In- en uitvoer per landengroep

(miljarden franken)

(a) Leden van de E.E.G. op 1 januari 1981.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Evolutie van de in- en uitvoer met de landen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling

(miljoenen franken)

LAND	1980 (a)			1981		
	Invoer (c.i.f.)	Uitvoer (f.o.b.)	Saldo	Invoer (c.i.f.)	Uitvoer (f.o.b.)	Saldo
1. *Europese Economische Gemeenschap*	**1 326 473**	**1 356 503**	**30 030**	**1 406 793**	**1 441 015**	**34 222**
Frankrijk	303 328	367 104	63 776	315 179	395 449	80 270
Nederland	344 509	287 020	—57 489	387 915	304 561	—83 354
Bondsrep. Duitsland	413 046	401 532	—11 514	434 499	413 954	—20 545
Italië	75 336	104 281	28 945	77 446	104 684	27 238
Verenigd Koninkrijk	169 454	160 282	— 9 172	171 077	177 397	6 320
Ierland	7 853	5 746	— 2 107	8 201	6 978	— 1 223
Denemarken	9 739	22 493	12 754	9 896	27 149	17 253
Griekenland	3 208	8 045	4 837	2 580	10 843	8 263
2. *Europese Vrijhandelsassociatie*	**125 111**	**148 821**	**23 710**	**158 608**	**145 832**	**—12 776**
IJsland	286	580	294	483	957	474
Noorwegen	17 561	15 103	— 2 458	22 613	13 991	— 8 622
Zweden	30 626	31 018	392	34 950	32 940	— 2 010
Finland	6 372	6 786	414	7 626	8 253	627
Zwitserland	57 757	72 287	14 530	80 112	64 684	—15 428
Oostenrijk	7 888	14 465	6 577	8 165	15 911	7 746
Portugal	4 621	8 582	3 961	4 659	9 096	4 437
3. *Andere landen van de O.E.S.O.*	**250 496**	**109 111**	**-141 385**	**272 889**	**143 824**	**—129 065**
— in Noord-Amerika :						
V.S. van Amerika	161 130	63 336	—97 794	164 836	87 061	—77 775
Canada	15 642	5 256	—10 386	19 808	9 019	—10 789
— in Azië :						
Japan	42 012	9 235	—32 777	54 109	12 036	—42 073
— in Europa :						
Spanje	17 932	17 404	— 528	20 595	18 258	— 2 337
Turkije	2 172	4 196	2 024	2 699	6 270	3 571
Yougoslavië (b)	1 988	4 822	2 834	2 083	5 515	3 432
— in Oceanië :						
Australië	6 445	4 288	— 2 157	6 080	4 580	— 1 500
Nieuw-Zeeland	3 175	574	— 2 601	2 679	1 085	— 1 594
Totaal O.E.S.O.	**1 702 080**	**1 614 435**	**—87 645**	**1 838 290**	**1 730 671**	**—107 619**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Verbeterde gegevens.
(b) Particulier statuut bij de O.E.S.O.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Saldo van de handelsbalans per landengroep

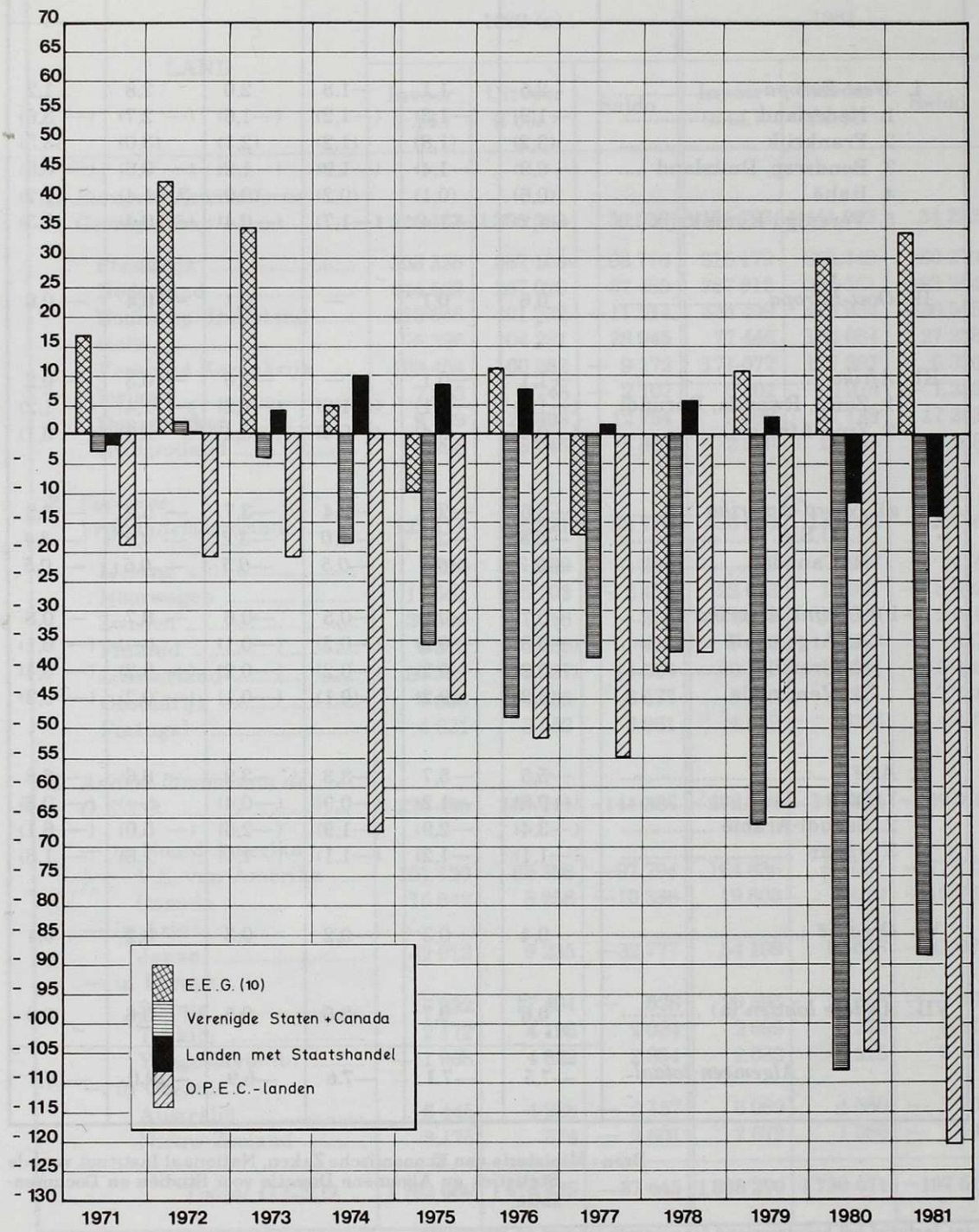
(percentage van de totale invoer)

LANDENGROEP	1976	1977	1978	1979	1980	1981
I. *West-Europa*	2,5	1,1	—1,8	2,0	2,8	1,2
1. Nederland	(—1,9)	(—1,3)	(—1,2)	(—1,6)	(— 2,7)	(— 3,6)
2. Frankrijk	(3,2)	(1,8)	(1,2)	(2,1)	(3,0)	(3,5)
3. Bondsrep. Duitsland	(—0,9)	(—1,4)	(—1,9)	(—1,2)	(— 0,6)	(— 0,9)
4. Italië	(0,6)	(0,1)	(0,2)	(0,9)	(1,4)	(1,2)
5. Verenigd Koninkrijk	(—1,2)	(—1,4)	(—1,7)	(—0,4)	(— 0,4)	(0,3)
II. *Oost-Europa*	0,6	0,1	—	0,1	— 0,4	— 0,6
III. *Afrika*	—1,1	—0,1	—	—1,0	— 0,3	— 0,2
1. Zaïre, Rwanda, Burundi	(—1,4)	(—1,1)	(—1,2)	(—1,2)	(— 1,4)	(— 1,2)
2. Zuid-Afrika	(—0,4)	(—0,4)	(—0,4)	(—0,4)	(— 0,3)	(— 0,1)
IV. a) *Noord-Amerika*	—3,5	—2,6	—2,4	—3,7	— 5,2	— 3,9
1. U.S.A.	*—2,8*	*—2,1*	*—2,0*	*—3,2*	*— 4,7*	*— 3,4*
2. Canada	*—0,7*	*—0,5*	*—0,5*	*—0,5*	*— 0,5*	*— 0,5*
b) *Latijns Amerika*	—0,7	—0,3	—0,5	—0,6	— 0,7	— 0,8
1. Argentinië	(—0,3)	(—0,2)	(—0,2)	(—0,1)	(—)	(— 0,1)
2. Brazilië	(—0,2)	(—0,2)	(—0,2)	(—0,2)	(— 0,2)	(— 0,4)
3. Venezuela	(0,2)	(0,2)	(0,1)	(—0,1)	(— 0,2)	(— 0,3)
V. *Azië*	—5,5	—5,7	—3,3	—3,9	— 6,6	— 6,8
1. Iran	(—0,8)	(—1,2)	(—0,9)	(—0,4)	(—)	(— 0,3)
2. Saoudi-Arabië	(—3,4)	(—2,9)	(—1,9)	(—2,5)	(— 5,0)	(— 6,1)
3. Japan	(—1,1)	(—1,2)	(—1,1)	(—1,1)	(— 1,6)	(— 1,8)
VI. *Oceanië*	—0,4	—0,3	—0,2	—0,3	— 0,2	— 0,1
VII. *Andere landen* (a)	0,6	0,7	0,6	0,5	0,6	0,9
Algemeen totaal .	**—7,5**	**—7,1**	**—7,6**	**—6,9**	**—10,0**	**—10,3**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Inclusief het boordproviand der vreemde schepen en vliegtuigen.

Saldo van de handelsbalans der B.L.E.U. per geografische zone
(miljarden franken)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

AFDELING III. — BETALINGSBALANS

De algemene betalingsbalans, waarin de gezamenlijke niet-monetaire verrichtingen zijn opgenomen, sloot in 1981 af met een tekort van 54 miljard F, tegen 66 miljard in 1980. De vermindering van het zichtbare tekort is geen blijk van een verbetering in de transacties met het buitenland, maar moet worden toegeschreven aan de boekhoudkundige presentatie van de algemene balans, waarin o.m. de aanzienlijke leningen van de Schatkist in mindering van de tekorten van de lopende verrichtingen, in rekening zijn gebracht (1).

Sedert 1977 vertoont de balans van de lopende verrichtingen een groeiend tekort, dat in 1981 met 47 miljard opliep tot 196,9 miljard, tegen 150 miljard in 1980. De drie categorieën van lopende verrichtingen — transacties op goederen, diensten en transfers — waren bij deze verslechtering betrokken.

De grootste stijging van het handelstekort komt voor rekening van de transacties op goederen, nl. 210 miljard in 1981, tegen 160 in 1980. Dit negatieve verloop is vooral te wijten aan het toenemend gebrek aan evenwicht van de energiebalans dat niet voldoende wordt gecompenseerd door betere resultaten in de andere sectoren. Een andere verklaringsfactor voor het aanhoudend lopend tekort sedert 1977 moet ook worden gezocht in het grote aandeel van de zeer aan de internationale conjunctuur gevoelige basisprodukten (staal, non-ferro) in de Belgische uitvoer.

Ook de verrichtingen op diensten laten in 1981 een licht deficitair saldo zien (—6 miljard), onder de invloed van een vermindering bij de inkomens uit beleggingen en van de investeringen in het buitenland, hetgeen kan worden verklaard door een stijging van de aan het buitenland te betalen inkomens uit kapitaal (renten op de leningen in het buitenland), samen met een daling van de geïnde inkomens op de financiële plusjaren in het buitenland (vereffening van schuldvorderingen). Daarbij komen nog de aanzienlijke kosten voor reizen naar het buitenland die stationair op 42 miljard liggen. Wat de transfers betreft, lijkt de toeneming van het tekort tot 48 miljard BF (tegen 38 miljard in 1980) voornamelijk te moeten worden toegeschreven aan de ontwikkeling van de verbintenis van de Belgische staat ten aanzien van de Europese instellingen.

De kapitaalverrichtingen kunnen worden uitgesplitst in verrichtingen van de overheidssector en die van de particuliere sector en hun verloop is verschillend.

In 1981 kwam voor het eerste een belangrijke kentering in de beweging van de particuliere kapitalen. Het overschot van 24 miljard in 1980 veranderde in een tekort van 198 miljard in 1981, hetgeen een neerwaarts verschil van 222 miljard BF vertegenwoordigt. De omvang van deze kentering kan grotendeels worden verklaard door de spectaculaire omslag van het saldo van twee rubrieken.

---

(1) De algemene betalingsbalans boekt « boven de regel » de gezamenlijke lopende en kapitaalverrichtingen van de niet-monetaire economische subjecten en « onder de regel » de som van de kapitaalverrichtingen van de handelsbanken en de vooruitzichten inzake valutareserves van het Emissie-instituut.

Eensdeels stegen de netto tegoeden in valuta van de particulieren bij de banken van de B.L.E.U. in 1981 met 100 miljard, daar waar zij in 1980 met 15 miljard waren geslonken. Deze omslag geeft te denken dat de particulieren hun beleggingsgewoonten wijzigden; wellicht werden zij aangetrokken door de hoge rentestand en de hoop kapitaalwinst te maken in geval van opwaardering, t.o.v. de BF, van de valuta die zij voor hun beleggingen hadden gekozen. Anderdeels verminderden bij de Belgische banken de netto tegoeden in BF van de niet-ingezetenen met 40 miljard, tegen een stijging met 70 miljard in 1980. Deze ommekeer gebeurde niettegenstaande de onderstelde forse toeneming van de beleggingen in BF bij de banken in de buurlanden.

In tegenstelling daarmee, moet worden gewezen op de groeiende omvang van de beleggingen en investeringen van niet-ingezetenen bij ingezeten ondernemingen en particulieren, die in 1981 een saldo van 115 miljard aan kapitaalingangen bereikten, tegen 73 miljard in 1980. Behalve de rechtstreekse investeringen van niet-ingezetenen in België, omvat deze rubriek ook de leningen welke door buitenlandse financiële instellingen werden toegestaan aan Belgische firma's, die wegens de beperktheid van de reeds door de Schatkist afgeroomde kapitaalmarkt financiering in het buitenland hadden gezocht.

De kapitaalverrichtingen van de overheidssector en van de overheidsondernemingen vertonen een voorheen nooit bereikte bonus van 286 miljard, tegen 144 miljard in 1980. De schuldenlast ten aanzien van het buitenland bedraagt 158 miljard, terwijl de leningen in valuta bij Belgische banken 128 miljard belopen. De bijkomende schuldenlast van de Schatkist wordt de voornaamste tegenhanger van het tekort op de lopende verrichtingen en de kapitaaltransacties van de particuliere sector.

Uit de synthese van de lopende en de kapitaalverrichtingen blijken duidelijk de structurele bewegingen van de verschillende rubrieken van de betalingsbalans in 1981. Indien de balans van de kapitaalverrichtingen globaal ad 88 miljard positief is, dan is dat het resultaat van massale ontleningen vanwege de Schatkist bij het buitenland en bij de Belgische banken. De stijging van de schuldenlast van de gezamenlijke overheidssector vertegenwoordigt 147 % van het tekort op de lopende verrichtingen. Alle verrichtingen door elkaar heen bekeken bedraagt het nog door kapitaalbewegingen (valuta) van de Nationale Bank te financieren saldo 95,7 miljard, tegen een inbreng van 27 miljard in 1980. Het gaat hierbij om de grootste inkrimping van de valutareserves in de B.L.E.U. sedert 10 jaar.

*
* *

Betalingsbalans van de B.L.E.U. (op transactiebasis) in 1980 en 1981

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1980	1981 (a)	1980	1981 (a)	1980	1981 (a)
A. *Goederen- en dienstentransacties :*						
1. Goederentransacties						
a) Uitvoer en invoer	*1 671,3*	*1 831,1*	*1 831,5*	*2 041,2*	*—160,2*	*—210,1*
b) Loonwerk	*70,7*	*78,2*	*33,0*	*36,7*	*+ 37,7*	*+ 41,5*
c) Arbitrageverrichtingen	*8,4*	*25,0*	—	—	*+ 8,4*	*+ 25,0*
2. Vrachtkosten	96,4	116,4	78,8	97,5	+ 17,6	+ 18,9
3. Verzekeringskosten voor goederenvervoer	2,0	2,5	2,6	3,2	— 0,6	— 0,7
4. Andere vervoerkosten	54,4	62,6	55,4	66,4	— 1,0	— 3,8
5. Verplaatsingen in het buitenland	52,9	62,4	95,6	104,1	— 42,7	— 41,7
6. Inkomsten uit investeringen	521,6	876,4	523,8	884,2	— 2,2	— 7,8
7. Overheidstransacties niet elders vermeld	45,1	46,4	13,0	13,9	+ 32,1	+ 32,5
8. Andere diensten	166,3	192,0	166,9	194,7	— 0,6	— 2,7
a) Royalties voor speelfilms, voor patent- en auteursrechten	*5,4*	*7,0*	*13,3*	*15,8*	*— 7,9*	*— 8,8*
b) Makelaars-, commissielonen en	*75,4*	*85,2*	*66,8*	*78,1*	*+ 8,6*	*+ 7,1*
c) Grensarbeiders	*17,7*	*19,0*	*14,0*	*14,7*	*+ 3,7*	*+ 4,3*
d) Verzekeringspremiën en -uitkeringen	*16,6*	*19,6*	*17,4*	*20,8*	*— 0,8*	*— 1,2*
e) Aannemingscontracten	*14,2*	*12,7*	*15,6*	*17,9*	*— 1,4*	*— 5,2*
f) Diversen	*37,0*	*48,5*	*39,8*	*47,4*	*— 2,8*	*+ 1,1*
Totaal van de transacties op goederen en diensten (b) ...	**2 855,4**	**3 484,6**	**2 967,5**	**3 633,5**	**—112,1**	**—148,9**
(w.o. : diensten = 3 tot 9)	**1 105,0**	**1 550,3**	**1 103,0**	**1 556,6**	**+ 2,0**	**6,**
B. *Overdrachten :*						
9. Particulieren	20,6	24,0	31,8	39,3	— 11,2	— 15,3
10. Staat	27,2	26,8	55,1	59,5	— 27,9	— 32,7
Totaal overdrachten ...	**47,8**	**+ 50,8**	**86,9**	**98,8**	**— 39,1**	**— 48,0**
Totaal van het lopend verkeer (A + B) :	**2 903,2**	**3 535,4**	**3 054,4**	**3 732,3**	**—151,2**	**—196,9**

(vervolg op blz. 408)

Betalingsbalans van de B.L.E.U. (op transactiebasis) in 1980 en 1981 *(vervolg)*

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1980	1981 (a)	1980	1981 (a)	1980	1981 (a)
C. *Kapitaalverkeer van de overheid :*						
11. Staat						
11.1. Tegoeden	—	—	—	—	— 3,0	— 4,4
11.2. Verplichtingen	—	—	—	—	+ 26,7	+109,5
12. Andere overheidsorganen	—	—	—	—	+ 2,0	+ 7,3
Totaal van het kapitaalverkeer van de overheid ...	—	—	—	—	**+ 31,7**	**+121,2**
D. *Kapitaalverkeer van de bedrijven en particulieren* (c) :						
13. Handelskredieten	—	—	—	—	— 12,7	— 23,5
14. Overheidsbedrijven	—	—	—	—	+ 5,5	+ 13,3
15. Financiële bemiddelingsinstellingen van de overheidssector	—	—	—	—	+ 57,9	+ 17,4
16. Particuliere sector	72,6	115,4	—86,1	—99,2	— 13,5	+ 16,2
a) Gekende effectentransacties (netto gegevens)	*—0,9*	*—2,0*	*—23,4*	*—44,6*	*— 24,3*	*— 46,6*
b) Directe investeringen	*42,5*	*58,6*	*— 1,8*	*—1,1*	*+ 40,7*	*+ 57,5*
c) Onroerende goederen	*2,9*	*1,1*	*— 4,8*	*— 3,6*	*— 1,9*	*— 2,5*
d) Overige	*28,1*	*57,7*	*—56,1*	*—49,9*	*— 28,0*	*+ 7,8*
Totaal van het kapitaalverkeer van de bedrijven en particulieren ...	—	—	—	—	**37,2**	**23,4**

(vervolg op blz. 409)

Betalingsbalans van de B.L.E.U. (op transactiebasis) in 1980 en 1981 *(vervolg)*

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	Inkomsten		Uitgaven		Saldo	
	1980	1981 (a)	1980	1981 (a)	1980	1981 (a)
E. *Vergissingen en weglatingen*					+20,9	+ 7,7
Algemeen totaal ...					—66,1	—54,4
F. *Financiering van het totaal :*						
1. Herfinanciering buiten de overwegend geldscheppende instellingen van handelskredieten aan het buitenland, gemobiliseerd bij Belgische banken					+10,1	+ 2,8
2. Mutaties van de goudvoorraad en de netto-deviezenpositie van de overwegend geldscheppende instellingen :						
— Nationale Bank van België					+27,0	—95,7
— Belgische en Luxemburgse banken :						
Belgische en Luxemburgse franken					—64,4	+51,9
Buitenlandse geldsoorten					—31,2	—30,3
— Diverse instellingen					+ 2,4	— 1,5

(a) Voorlopige gegevens.
(b) In de ontvangsten is het positif saldo van de arbitrageverrichtingen.
(c) Omvat niet de kapitaalbewegingen van de handelsbanken.

Bron : Nationale Bank van België.

Verrichtingen met het buitenland, verrichtingen in buitenlandse valuta's van de ingezetenen met de Belgische en Luxemburgse geldscheppende instellingen en termijnvalutatransacties (a)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1978	1979	1980	1981 (h)
1. — *Goederen- en dienstenverkeer* (rubriek A van de algemene betalingsbalans)	— 0,9	—61,0	—115,5	—148,9
2. — *Overdrachten* (rubriek B van de algemene betalingsbalans)	—25,5	—28,4	— 38,4	— 48,0
3. — *Kapitaalverkeer van de overheid :*				
Rubriek C van de algemene betalingsbalans	+12,6	+ 4,3	+ 25,7	+111,4
Vermeerdering (+) of vermindering (—) van de schuld in buitenlandse valuta's tegenover de Belgische en Luxemburgse banken	..	+36,0	+ 64,8	+ 98,3
Vermeerdering (+) of vermindering (—) van het bedrag van de op termijn van de N.B.B. te ontvangen buitenlandse valuta's	—11,9	— 7,7	+ 17,2	+ 2,4
4. — *Beweging van de handelskredieten :*				
Vermeerdering (—) of vermindering (+) van de kredieten toegestaan aan niet-ingezetenen en gemobiliseerd bij Belgische banken	— 9,1	—18,0	— 2,5	— 19,7
Vermeerdering (—) of vermindering (+) van het overschot van de overige, aan niet-ingezetenen toegestane kredieten op de kredieten ontvangen van niet-ingezetenen	—18,7	— 7,0	— 12,7	— 23,5
5. — *Kapitaalverkeer van de bedrijven en particulieren* (b) :				
Rubriek D van de algemene betalingsbalans (exclusief handelskredieten)	—13,4	—16,5	+ 49,9	+ 46,9
Mutatie in de tegoeden en verplichtingen in buitenlandse valuta's van de ingezetenen tegenover de Belgische en Luxemburgse banken :				
Vermeerdering (+) of vermindering (—) van tegoeden :				
Vorderingen in buitenlandse valuta's	—10,6	—43,9	— 68,3	—127,8
Bedrag van de op termijn te ontvangen buitenlandse valuta's	—21,1	— 1,6	— 46,2	— 64,6
Vermeerdering (+) of vermindering (—) van verplichtingen :				
Schulden in buitenlandse valuta's	+12,5	+55,2	+ 55,3	+ 62,7

instellingen :				
Vermeerdering (+) of vermindering (—) van het overschot van de tegoeden op de overige contante verplichtingen	+16,1	+41,5	+ 64,4	— 51,9
Vermeerdering (+) of vermindering (—) van het overschot van het bedrag der op termijn te ontvangen Belgische en Luxemburgse franken t.o.v. het bedrag van de op termijn te leveren Belgische en Luxemburgse franken	— 6,2	—14,8	— 14,9	+ 12,9
7. — *Buitenlandse valutapositie van de Belgische en Luxemburgse banken* (c) :				
Vermeerdering (+) of vermindering (—) van de positie à contant (d)	+16,7	+10,8	— 16,4	— 7,9
Vermeerdering (+) of vermindering (—) van de positie op termijn	—10,7	+11,4	— 3,3	— 14,8
8. — *Vergissingen en weglatingen :*				
Rubriek E van de algemene betalingsbalans	+12,3	—11,1	+ 20,9	+ 7,7
Afwijkingen in de statistieken van de contante verrichtingen met de ingezetenen en in die van de termijnverrichtingen	— 7,9	+ 6,6	— 4,2	+ 5,0
Totaal 1 *tot* 8 ...	**—27,8**	**—39,2**	**+ 44,2**	**— 93,3**
9. — *Tegenposten van het totaal in de balans van de N.B.B.* [vermeerdering (+); vermindering (—)] :				
Goudvoorraad	+ 0,2	+0,2	..	..
Tegoeden bij het I.M.F. (e)	— 6,4	— 4,3	— 3,9	— 1,8
Netto tegoeden op het Europees Fonds voor Monetaire Samenwerking (ecus inbegrepen)	— 4,9	—26,5	+ 0,5	— 76,1
Netto buitenlandse valutapositie :				
Contante tegoeden (f)	— 2,3	— 0,6	+ 30,6	— 10,1
Overschot van het bedrag der op termijn te ontvangen buitenlandse valuta's op het bedrag van de op termijn te leveren buitenlandse valuta's	—11,9	— 7,7	+ 16,6	+ 3,0
Netto tegoeden in Belgische franken op niet-ingezetenen :				
Contante tegoeden (g)	— 2,5	— 0,3	— 0,2	— 2,3
Overschot van het bedrag van de op termijn te ontvangen Belgische franken op het bedrag van de op termijn te leveren Belgische franken	..	..	+ 0,6	— 0,6

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Wat de deviezentransacties op termijn betreft, excl. de aankopen en verkopen door ingezetenen en buitenlanders van buitenlandse valuta's tegen buitenlandse valuta's. Vanaf januari 1974 zijn de mutaties van de tegoeden en van de verplichtingen, à contant en op termijn, in buitenlandse geldsoorten van de Belgische en Luxemburgse banken en van de Nationale Bank van België omgezet in Belgische franken tegen de wisselkoersen van de periode; zij houden geen rekening met de boekhoudkundige veranderingen die de tegenwaarde in Belgische franken van de aan het begin van de periode bestaande bedragen in buitenlandse geldsoorten kan hebben ondergaan ten gevolge van wisselkoersveranderingen tijdens de periode.
(b) Andere dan de geldscheppende instellingen.
(c) Overschot van de tegoeden in buitenlandse valuta's op de verplichtingen in buitenlandse valuta's.
(d) Exclusief de vastliggende activa (in hoofdzaak de deelnemingen van de banken in hun buitenlandse dochtermaatschappijen) die reeds zijn opgetekend onder rubriek 5.1 van de bovenstaande tabel aangezien zij in de betalingsbalans beschouwd worden als een directe investering.
(e) Exclusief de mutatie van de speciale trekkingsrechten ten gevolge van toewijzingen.
(f) Incl. de financiële bijstand op middellange termijn E.E.G.
(g) Met uitzondering van de uitvoeraccepten die in deze tabel opgenomen zijn onder rubriek 4.1.
(h) Voorlopige gegevens.

Kapitaalverkeer, a contant en op termijn, van de particuliere sector (a)

(miljarden franken)

	1979	1980	1981 (i)
1. *Netto commerciële vorderingen op het buitenland* (b), *met inbegrip van de bij de banken gemobiliseerde vorderingen*	— 24,9	— 15,2	— 43,2
2. *Overige verrichtingen van de ingezetenen van de particuliere sector :*			
2.1. Investeringen en beleggingen van de bedrijven en particulieren in het buitenland	— 86,0	— 86,1	— 99,2
waarvan : 2.11. Effecten	(— 13,7)	(— 23,4)	(— 44,6)
2.12. Deposito's :			
2.121. in Belgische en Luxemburgse franken	(— 25,9)	(— 36,4)	(— 30,5)
2.122. in buitenlandse valuta's	(— 4,2)	(— 19,2)	(— 17,7)
2.13. Directe investeringen (c)	(— 18,7)	(— 7,6)	(— 15,5)
2.14. Leningen (d)	(— 14,1)	(+ 5,8)	(+ 14,4)
2.2. Netto tegoeden in buitenlandse valuta's, à contant en op termijn, van de bedrijven en particulieren bij de Belgische en Luxemburgse banken (e)	+ 14,7	+ 14,1	—111,1
2.3. Positie, à contant en op termijn, in buitenlandse valuta's van de Belgische en de Luxemburgse banken (f)	+ 22,6	— 19,7	— 22,7
Totaal ...	— 48,7	— 91,7	—233,0
3. *Overige verrichtingen van de niet-ingezetenen met de ingezetenen van de particuliere sector :*			
3.1. Investeringen en beleggingen bij de bedrijven en particulieren	+ 36,6	+ 72,6	+115,4
waarvan : 3.11. Directe investeringen (c)	(+ 21,9)	(+ 28,0)	(+ 42,8)
3.12. Leningen (d)	(+ 7,6)	(+ 14,5)	(+ 15,8)
3.13. Andere leningen (g)	(+ 2,0)	(+ 14,8)	(+ 29,6)
3.2. Netto tegoeden in Belgische en Luxemburgse franken, à contant en op termijn, bij de Belgische en Luxemburgse banken (h)	+ 26,7	+ 49,5	— 39,0
Totaal ...	+ 63,3	+122,1	+ 76,4
Eindtotaal ...	— 10,3	+ 15,2	—199,8

Bron : Nationale Bank van België.

(a) De tekens + wijzen op kapitaalinvoer; de tekens — op kapitaaluitvoer.
(b) Teken + : vermindering van de vorderingen; teken — : vermeerdering.
(c) Oprichting van bedrijven, verkrijging van deelnemingen met uitzondering van leningen.
(d) Leningen waarvan men weet dan ze zijn aangegaan tussen geaffilieerde bedrijven.
(e) Teken + : vermindering van de nettotegoeden van de bedrijven en particulieren; teken — : vermeerdering.
(f) Teken + : vermindering van de nettogoeden van de banken; teken — : vermeerdering. Exclusief de vastgestelde middelen (opgenomen in rubriek 2.13) en het handelskrediet (opgenomen in rubriek 1).
(g) Leningen waarvan met weet dat ze niet zijn aangegaan tussen geaffilieerde bedrijven; het betreft hoofdzakelijk leningen met lange looptijd door Belgische bedrijven aangegaan in het buitenland.
(h) Teken + : vermeerdering van de nettotegoeden van de niet-ingezetenen; teken — : vermindering.

Synthese van de transacties
(miljarden franken)

	1979	1980	1981 (d)
I *Lopend verkeer*	— 89,2	—149,9	—196,9
II. *Kapitaalverkeer :*			
A. A contant en op termijn, van de particuliere sector (a)	— 10,3	+ 15,2	—199,8
B. A contant, van de openbare sector (b)	+ 71,8	+145,0	+288,3
C. Contantverrichtingen van de Bank (c)	+ 31,5	— 27,0	+ 95,7
Totaal ...	+ 95,3	+140,7	+184,0
III. *Vergissingen en weglatingen*	— 3,8	+ 16,7	+ 12,7

(a) In deze sector zijn de termijnverrichtingen in evenwicht. Met inbegrip van de gemobiliseerde handelsschuldvorderingen bij de N.B.B. Exclusief de verbintenissen in valuta ten aanzien van het buitenland en die door de ingezeten banken werden aangegaan om hun valutakredieten aan de overheidssector te financieren.
(b) Met inbegrip van de devizenschuld bij de ingezeten banken.
(c) Exclusief de accepten die uitvoer vertegenwoordigen. In tegenstelling met tabel 14, betekent een +-teken een vermindering van de netto wisselreserves en een —-teken een toeneming ervan; dezelfde overeenkomst werd dus toegepast voor de kapitaalverrichtingen van de Bank en voor die van de andere sectoren, zodat de algemene betalingsbalans een nulsaldo heeft.
(d) Voorlopige gegevens.

Bron : Nationale Bank van België.

Contant kapitaalverkeer van de openbare sector
(in miljarden franken)

	1979	1980	1981 (c)
1. *Transacties van de overheid :*			
1.1. met het buitenland	+ 4,3	+ 25,7	+111,4
1.2. in buitenlandse valuta's met Belgische en Luxemburgse banken (a)	+ 36,0	+ 64,8	+ 98,3
Totaal ...	+ 40,3	+ 90,5	+209,7
2. *Transacties van de overheidsbedrijven* (b) *:*			
2.1. met het buitenland	+ 31,5	+ 63,4	+ 30,7
2.2. in buitenlandse valuta's met Belgische en Luxemburgse banken	..	— 8,9	+ 47,9
Totaal ...	+ 31,5	+ 54,4	+ 78,6
Algemeen totaal ...	+ 71,8	+145,0	+288,3

(a) Teken + : vermindering van de schuld in buitenlandse valuta's tegenover de banken; teken — : vermindering.
(b) Financiële instellingen en openbare nutsbedrijven.
(c) Voorlopige gegevens.

Bron : Nationale Bank van België.

ACHTSTE DEEL

MACRO-ECONOMISCHE ASPECTEN

MACRO-ECONOMISCHE ASPECTEN

De Belgische economie is door haar ruime openheid, haar kleine omvang en de structuur van haar produktie uitermate gevoelig aan de internationale conjunctuur en heeft daardoor in 1981, meer dan de meeste van de Europese handelspartners, de negatieve weerslag van de teruggang van de economische bedrijvigheid in de wereld ondergaan. Het bruto binnenlands produkt — waarbij de waarde van de gezamenlijke op het Belgisch grondgebied geproduceerde goederen en diensten wordt gemeten — liep naar volume met iets meer dan 1 % terug (1) t.o.v. het voorgaande jaar. Deze daling is geringer dan in 1975 (—1,8 %) en volgt op twee jaren van bescheiden groei : +2,3 % in 1979 en +2,4 % in 1980. In tegenstelling met 1979 was de groei van de Belgische economie in 1980 groter dan in de E.E.G.-landen en o.m. dan bij de voornaamste handelspartners, de Duitse Bondsrepubliek, Frankrijk en Nederland. Ten aanzien van de produktie zijn de minder goede prestaties in 1981 dan ook opvallender in België.

Bovendien is het saldo van het buitenlands inkomen, dat tot 1978 positief was, sindsdien in de negatieve waarden opgelopen : België heeft meer factorinkomens aan het buitenland gestort dan het buitenland aan België en deze stortingen zijn geleidelijk vermeerderd. Zodoende is de daling van het bruto nationaal produkt naar volume, waarbij deze inkomens in aanmerking worden genomen, groter (—1,5 %) dan die van het bruto binnenlands produkt.

Sedert de crisis van 1975 kende de Belgische economie nog maar een matige groei, met uitzondering van de forse stijging van het B.B.P. in 1976 (+5,4 %), die voornamelijk steunde op een zeer ruime voorraadaanvulling na de intering in 1975 en die dan tot stilstand kwam. Tussen 1970 en 1974 bereikte het gemiddeld jaarstijgingstempo van het B.B.P. immers 5,2 % en zakt nadien van 1974 tot 1981 op 1,9 %.

De verslechtering van de economische bedrijvigheid had in 1981 betrekking op de meeste sectoren, maar toch was zij ingrijpender in de secundaire en in de tertiaire handelssector. In de primaire sector, de weinig conjunctuurgevoelige tertiaire en de niet-handelstertiaire ging de expansie verder, maar dan wel tegen een lager tempo dan in 1980.

Het is duidelijk dat de druk van de zwakke internationale conjunctuur van de laatste jaren het zwaarst heeft doorgewogen op de secundaire sector en meer bepaald op de gezamenlijke fabrieksnijverheid. Het geringe dynamisme van de internationale

(1) Op het tijdstip waarop deze tekst werd opgemaakt waren de gegevens van de nationale boekhouding over 1981 nog niet ter beschikking; derhalve zijn de voor dat jaar genoemde cijfers die van de ramingen van het Economisch Budget.

handel bepaalde een uiterst matig verloop van de bedrijvigheid in die bedrijfstakken : de toegevoegde waarde steeg sedert 1977 naar volume immers met slechts gemiddeld 1,8 % per jaar, terwijl zij in de andere, minder aan de internationale concurrentie blootgestelde sectoren veel meer opliep (+2,8 %). Daarenboven diende de fabrieksnijverheid haar prijzen aan die van haar buitenlandse concurrenten aan te passen en kon zij dus de stijging van de interne kosten niet in dezelfde mate doorberekenen als de andere sectoren. Dienvolgens was de inkrimping van het aandeel van de fabrieksnijverheid in de totale toegevoegde waarde aanzienlijker naar lopende dan wel naar vaste prijzen. Zij kwam van 1973-1974 tot 1979-1980 van 30 % op 25,1 % in lopende prijzen en van 28,3 % op 27,2 % in vaste prijzen, waarbij zij tussen deze periodes met 4,9 % in lopende en met 1,1 % in vaste prijzen daalde.

De fabriekszetnijverheid zat klem eensdeels tussen de weinig verhoogbare outputprijzen, die sterk van de internationale concurrentie afhankelijk zijn, en anderdeels de toenemende inputprijzen, terwijl voorts in de toegevoegde waarde de loonlasten even fel opliepen als in de andere sectoren van de Belgische economie en in sommige takken tegen een nog iets sneller tempo; hij kon dus slechts een teruggang van zijn bruto exploitatiemarge boeken hetgeen onvermijdelijk tot een daling van de rentabiliteit van deze sector leidde.

Gedurende enkele tijd kon de indijking van deze neergang slechts gebeuren door een aanzwengeling van de produktiviteit en dat werd sedert 1975 vooral bekomen door een aanmerkelijke inkrimping van de werkgelegenheid in de sector, zoals blijkt uit de statistieken ter zake. Nadien werden in 1981 de loonlasten verlicht door de regeringsmaatregelen tot loonmatiging en, later in het jaar, door de afschuiving van de financiering van een gedeelte van de sociale zekerheid van de ondernemingen naar de particulieren, waarbij de verlaging van de werkgeversbijdragen werd gecompenseerd door een verhoging van sommige indirecte belastingen (operatie Maribel). Naar het einde van het jaar toe bleek het herstel van de economische positie van de ondernemingen ontoereikend te zijn wat bepalend was voor de economische beleidsmaatregelen die in het begin van 1982 zouden worden genomen : devaluatie van de Belgische munt en schorsing van de koppeling der lonen aan het indexcijfer van de consumptieprijzen. Zo konden althans de outputprijzen in Belgische munt enigszins worden verbeterd zonder nadeel voor de uitvoer, terwijl de druk van de loonkosten in de bruto toegevoegde waarde van de ondernemingen enigszins werd verlicht.

In 1981 nam het netto nationaal inkomen tegen factorkosten in nominale waarde naar raming met 3,9 % toe, tegen 6,5 % in 1980 t.o.v. het voorgaande jaar. De bezoldiging van de werknemers weerspiegelt de globale teruggang van de werkgelegenheid en ook; maar in mindere mate, de door de regering gewilde loonmatiging : in nominale termen kwam zij in 1981 op 6,5 %, tegen 8,7 % in 1980. Dienvolgens zakte de reële loonsom met ca 1 % in 1981, terwijl zij in 1979 nog met 2,5 % en in 1980 met 2 % was omhooggegaan.

De toeneming van de nominale loonsom is in 1981 weliswaar geringer dan in 1980, maar ligt toch nog hoger dan die van de andere componenten van het netto nationaal inkomen. Zodoende wordt in 1981 het aandeel van de bezoldiging der werknemers in het nationaal inkomen weer groter en klimt naar 75,9 %, tegen 74,1 %

in 1980. Het is duidelijk dat deze onophoudende vordering van de werknemersbezoldiging, ondanks het kleiner aantal, ten koste van andere produktiefactoren, en voornamelijk van de ondernemingen gebeurt.

De toenemende stijging van de sociale zekerheidstransfers (+12,8 % in 1981, tegen +8,7 % in 1980, naar nominale waarde), alsmede deze, nog steeds aanzienlijke, van de inkomens uit eigendom aan particulieren (+9,6 % in 1981), samen met die van de loonmassa, terwijl de inkomens van de zelfstandigen en van de personenvennootschappen stagneerden (+0,1 %), hebben geleid tot een toename van de totale inkomsten der particulieren met 7,3 %. Het beschikbaar inkomen van de particulieren ging in 1981 met 7,8 % omhoog en komt naar reële waarde op nagenoeg hetzelfde peil als in het voorgaande jaar. Voorts vrezen de gezinnen voor het behoud van hun beroepsinkomen — zoals dat trouwens overduidelijk blijkt uit de geregelde enquête van de Gemeenschappen bij de consumenten — en zijn zij overgegaan tot een aanmerkelijke verhoging van hun voorzorgssparen ten nadele van de consumptie en van hun vaste bestedingen voor huisvesting. Hun spaarquote liep op van 15,5 % in 1980 tot 17,5 % in 1981.

De flauwe conjunctuur, de sterke prijshausse voor de ingevoerde goederen en de toeneming van de financiële lasten drukten andermaal het inkomen van de vennootschappen. In 1980 reeds waren de gereserveerde winsten van de vennootschappen reeds fel ingekrompen, nl. van 28,1 miljard in 1979 tot 7,3 miljard. In 1981 was dat nog maar 2,7 miljard. Veelbetekenender is echter de daling van de bedrijfsresultaten met ruim 6 % naar nominale waarde : een dergelijke achteruitgang werd sedert vele jaren niet meer waargenomen. Daardoor ontstond een forse vermindering van de bruto spaarquote der ondernemingen en dat heeft uiteraard een negatieve invloed op hun investeringen gehad.

De overheidsconsumptie groeide in 1981 (+1,5 %) tegen nagenoeg hetzelfde tempo aan als in 1980 (+1,6 %). Ondanks de begrotingsmoeilijkheden neemt zij weliswaar nog toe, maar dan toch in een veel geringere mate dan voorheen. In 1975 steeg zij met 4,9 %, in 1976 met 4 %, in 1977 met 3,3 %, in 1978 met 6,2 % en in 1979 met 2,6 %, terwijl in de eerste helft van het decennium '70 het jaargroeitempo 5 % beliep.

Voor het eerst sedert bijna 30 jaar daalde naar volume in 1981, volgens de ramingen van het Economisch Budget, het gezinsverbruik (—2,0 %), terwijl het peil van het reëel beschikbaar inkomen, zoals hiervoren gezegd, stabiel bleef. In 1979 was het nog met 4,4 % vermeerderd, maar in 1980 was dat tempo tot 1,7 % gezakt. Zelfs in 1975, toen het B.N.P. met 1,8 % naar volume terugliep, was de ontwikkeling nog positief hoewel de stijging uiterst gering was (0,4 %). Daaruit blijkt ten overvloede het wezenlijke onbehagen van de gezinnen ten aanzien van hun inkomensverloop. Een ander bewijs van hun omzichtige banden bij bestedingen is dat het volume van de investeringen in woningen in 1981 met nagenoeg 20 % terugliep, na reeds een vermindering met 12,6 % in 1979 en met 1,3 % in 1980. Dienvolgens liggen de vaste bestedingen voor woningen naar volume ongeveer een derde lager dan de piek van 1978.

Onder de druk van de geringere woningvraag zou de bruto vorming van vast kapitaal in 1981 met 8,5 % naar volume dalen t.o.v. het voorgaande jaar. Hoewel,

rekening houdend met de begrotingsmoeilijkheden, de vermindering van de investeringen door de overheid tot ca 1 % kan worden beperkt, is de teruggang terzake veel groter bij de ondernemingen (—6 %) en dat zal in de nijverheid stellig nog meer het geval zijn. Meer bepaald in de fabrieksnijverheid is het volume van de bestedingen voor vaste uitrusting opnieuw fel gedaald, na een sterke opgang in 1980 (+19,4 %) die evenwel maar voorbijgaand zal zijn geweest. Hij volgde op een aanzienlijke, maar geleidelijke inkrimping van de fabrieksinvesteringen van 1975 tot 1978 en een stagnatie in 1979.

De uitvoer zou naar volume slechts weinig vermeerderd zijn in 1981, maar de toeneming overtreft toch die van de invoer. De sterke hausse van de invoerprijzen, samen met de geringe vordering van de prijzen der uitgevoerde produkten hebben evenwel een forse aangroei van het negatief saldo van de netto uitvoer veroorzaakt, want het loopt in 1981 op tot iets meer dan 190 miljard in lopende prijzen, tegen iets minder dan 150 miljard F een jaar voordien. Bovendien is, zoals hiervoren reeds opgemerkt, het in 1978 negatief geworden saldo van de factorinkomens alsmaar verder in de rode cijfers geraakt en beliep het in 1981 nagenoeg 30 miljard lopende frank, tegen 18,3 miljard in 1980.

Het lopend tekort op de betalingsbalans in 1981 bedroeg 228,3 miljard frank en vertegenwoordigt 6,4 % van het B.N.P. in lopende prijzen tegen 5,2 % in 1980. Na toevoeging van de netto kapitaaltransfers (—4,5 miljard frank vertegenwoordigt het bekomen nieuwe saldo de binnenlandse financieringsbehoeften van de Belgische economie (232,8 miljard in 1981, tegen 184,5 miljard in 1980), waarvan de tegenhanger voorkomt in de algebraïsche som van het overschot der particulieren en der ondernemingen (+247,3 miljard frank in 1981, tegen 128,9 miljard frank in 1980) en in het overheidstekort (—480,1 miljard frank, of 13,4 % van het B.N.P. in 1981, tegen — 313,4 miljard frank in 1980).

*
* *

Verdeling van het nationaal produkt over de produktiefactoren

(in miljoenen lopende franken)

OMSCHRIJVING	1976	1977	1978	1979	1980 (a)
1. Het inkomen uit bezoldigde arbeid	1 517 365	1 656 013	1 781 822	1 905 833	2 071 716
2. Ondernemingsinkomen van zelfstandigen en personenvennootschappen	350 014	358 135	380 717	385 239	396 254
3. Inkomen uit vermogen toevloeiend aan particulieren	281 346	311 837	338 510	374 988	422 267
4. Reserveringen van vennootschappen	14 171	11 167	25 200	28 110	7 287
5. Directe belastingen der vennootschappen van alle juridische vormen	72 718	76 441	81 660	91 890	89 717
6. Inkomen uit vermogen en ondernemersinkomen toevloeiend aan de overheid	2 815	3 644	165	6 417	24 171
7. Intrest der overheidsschuld	— 97 756	—116 959	—137 866	—166 142	—214 409
Netto nationaal inkomen tegen factorkosten					
(aangepast)	**2 140 673**	**2 300 278**	**2 470 208**	**2 626 335**	**2 797 003**
8. Afschrijvingen	231 126	260 546	278 519	298 689	305 758
Bruto nationaal inkomen tegen factorkosten					
(aangepast)	**2 371 799**	**2 560 824**	**2 748 727**	**2 925 024**	**3 102 761**
9. Indirecte belastingen	308 326	335 151	364 957	388 861	413 851
10. Subsidies	— 36 537	— 40 227	— 46 500	— 56 253	— 51 710
Bruto nationaal product tegen marktprijs					
(aangepast)	**2 643 588**	**2 855 748**	**3 067 184**	**3 257 632**	**3 464 902**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.

Bruto toegevoegde waarde tegen marktprijs per activiteitsklasse en bruto nationaal produkt

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	In werkelijke prijzen					In vaste prijzen (van 1975)				
	1976	1977	1978	1979	1980 (b)	1976	1977	1978	1979	1980 (b)
1. Landbouw, bosbouw, visserij	76 942	68 339	76 035	73 242	74 062	65 494	67 537	74 651	74 882	75 212
2. Extractieve nijverheid	19 018	18 232	16 930	15 708	17 876	18 369	16 709	15 740	15 143	15 639
3. Be- en verwerkende nijverheid	719 910	763 183	805 093	858 371	883 567	687 706	694 083	711 687	733 086	730 953
a) Voedingsmiddelen, dranken en tabak	*131 691*	*135 533*	*146 756*	*153 241*	*160 774*	*124 658*	*123 599*	*126 332*	*129 958*	*131 829*
b) Textiel	*38 275*	*37 465*	*37 023*	*41 584*	*42 735*	*38 506*	*33 995*	*33 342*	*36 857*	*36 121*
c) Kleding en schoeisel	*25 676*	*24 129*	*24 834*	*25 404*	*25 425*	*22 982*	*20 673*	*20 273*	*19 944*	*19 482*
d) Hout en meubelen	*34 090*	*36 630*	*36 391*	*37 936*	*42 427*	*32 305*	*33 307*	*33 585*	*33 228*	*35 763*
e) Papier, drukkerij, uitgeverij	*36 191*	*39 398*	*39 854*	*42 525*	*44 228*	*34 484*	*36 435*	*36 040*	*36 302*	*35 614*
f) Chemie en aanverwante activiteiten	*65 283*	*74 215*	*77 911*	*86 522*	*95 713*	*71 231*	*78 673*	*82 422*	*88 106*	*84 908*
g) Klei, ceramiek, glas en cement	*33 268*	*37 719*	*36 101*	*36 279*	*39 199*	*32 313*	*33 557*	*32 282*	*31 759*	*33 278*
h) IJzer- en staalnijverheid	*37 019*	*29 040*	*39 550*	*47 168*	*33 610*	*33 311*	*31 190*	*36 562*	*37 039*	*34 287*
i) Non-ferrometalen	*12 876*	*12 319*	*11 800*	*13 100*	*13 000*	*13 595*	*11 589*	*11 000*	*11 360*	*11 390*
j, k) Metaalverwerkende nijverheid, scheepsbouw en garages	*275 503*	*300 321*	*314 177*	*331 008*	*339 896*	*255 393*	*259 069*	*267 189*	*275 452*	*275 942*
l) Niet elders genoemde industrieën	*30 038*	*36 414*	*40 696*	*43 604*	*46 560*	*28 928*	*31 996*	*32 660*	*33 081*	*32 339*
4. Bouwnijverheid	195 663	215 564	221 160	225 591	260 054	177 904	182 991	180 770	177 452	188 218
5. Elektriciteit, gas en water	17 671	80 140	95 393	96 167	106 991	75 104	82 311	93 319	88 837	88 445
						637 323	641 775	451 058	468 003	473 951

4. Bouwnijverheid	195 663	215 564	241 160	235 591	269 054	177 582	181 930	182 880	34 087	32 330
ringswezen, woongebouwen	712 988	775 849	855 050	886 910	948 000	881 525	911 775	942 000	968 000	1 000 000
a) Handel	*496 170*	*531 537*	*565 494*	*592 987*	*631 844*	*440 583*	*439 636*	*451 058*	*468 003*	*473 951*
b, c) Financiële diensten en verzekeringen	*107 997*	*119 485*	*135 204*	*150 163*	*156 209*	*93 038*	*96 008*	*103 726*	*110 667*	*111 019*
d) Woongebouwen	*108 821*	*122 827*	*134 398*	*145 760*	*160 556*	*103 702*	*106 131*	*108 526*	*110 967*	*113 475*
7. Vervoer en verkeer	204 876	222 420	241 911	267 462	302 587	189 712	190 235	198 775	209 307	222 678
8. Diensten	681 789	765 019	841 855	907 426	981 414	620 857	635 340	657 711	675 932	690 007
9. Correctie voor investeringen met eigen arbeidskrachten	4 101	4 079	4 031	4 288	5 166	3 907	3 700	3 532	3 625	4 274
10. Intermediair verbruik van toegerekende intresten i.v.m. kosteloze diensten van financiële tussenpersonen	—35 326	—39 625	—45 115	—48 085	—47 410	—28 792	—30 187	—32 986	—33 941	—32 887
11. Aftrekbare B.T.W. op investeringen	—29 520	—30 280	—32 050	—33 050	—45 930	—27 980	—27 330	—27 370	—28 020	—29 610
Bruto binnenlands produkt tegen marktprijs										
Totaal 1 tot 11	**2 628 112**	**2 846 926**	**3 068 499**	**3 266 030**	**3 497 876**	**2 419 564**	**2 456 454**	**2 536 946**	**2 608 598**	**2 656 335**
Statistische aanpassing	— 1 824	— 3 278	—11 415	— 4 898	—14 674	19 488	9 464	9 817	— 2 822	11 111
Gecorrigeerd totaal	**2 626 288**	**2 843 648**	**3 057 084**	**3 261 132**	**3 483 202**	**2 439 052**	**2 465 918**	**2 546 763**	**2 605 776**	**2 667 446**
12. Saldo van de factorinkomens ontvangen van en betaald aan het buitenland	17 300	12 100	10 100	— 3 500	—18 300	16 100	10 400	8 400	— 2 700	—13 900
Bruto nationaal produkt tegen marktprijs										
(aangepast)	**2 643 588**	**2 855 748**	**3 067 184**	**3 257 632**	**3 464 902**	**2 455 152**	**2 476 318**	**2 555 163**	**2 603 076**	**2 653 546**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De nomenclatuur is deze van de Nationale Rekeningen als gepubliceerd door het Nationaal Instituut voor de Statistiek.
(b) De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.

Besteding van het nationaal produkt
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	In werkelijke prijzen					In vaste prijzen (1975)				
	1976	1977	1978	1979	1980 (b)	1976	1977	1978	1979	1980 (b)
A. *Private consumptie*	**1 623 065**	**1 772 392**	**1 898 245**	**2 058 496**	**2 228 861**	**1 500 158**	**1 532 666**	**1 578 116**	**1 647 041**	**1 675 588**
1.-3. Voedingsmiddelen, dranken en tabak	439 100	461 080	481 844	505 648	537 889	396 226	392 897	401 536	416 466	426 898
4. Kleding en ander persoonlijk goed	130 532	137 245	145 268	158 612	167 484	122 062	120 379	119 687	125 219	127 894
5.-6.-8. Huur, taxes, water, verwarming, verlichting, onderhoud van de woning	308 550	342 594	376 049	420 600	470 060	289 886	297 568	309 796	320 304	322 347
7. Duurzame huishoudartikelen	175 833	185 621	187 105	193 749	215 966	168 344	170 677	169 807	174 134	192 218
9. Persoonsverzorging en hygiëne	160 559	183 618	202 795	215 248	226 109	147 427	157 407	164 314	167 420	168 459
10.-11. Vervoer en verkeer	190 515	209 185	228 367	250 746	275 436	173 781	180 372	187 722	194 290	193 812
12. Vrije tijdsbesteding	136 396	151 706	163 807	177 054	192 316	126 968	127 165	128 064	134 115	138 852
13.-17. Andere	82 853	92 785	111 306	125 898	130 989	72 718	75 676	86 334	94 270	94 297
Statistische aanpassing	— 1 273	8 558	1 704	10 941	12 612	2 746	10 525	10 858	20 823	10 811
B. *Overheidsconsumptie*	**441 000**	**491 516**	**546 983**	**590 910**	**646 683**	**404 117**	**417 401**	**443 080**	**454 391**	**461 710**
1. Bezoldigingen en pensioenen	323 065	357 234	394 167	428 846	471 627	293 932	299 430	313 644	324 039	330 381
2. Lopende aankopen van goederen en diensten	93 201	104 437	118 814	128 911	132 312	83 750	84 147	91 975	91 166	91 144	80 748
3. Andere	24 734	29 845	34 002	33 153	42 510	20 435	23 147	25 461	25 186	25 144	25 581
C. *Bruto vaste kapitaalvorming*	**1 000 000**	**1 000 000**	**1 000 000**	**1 000 000**	**1 000 000**	**547 777**	**537 651**	**549 166**	**549 144**	**560 748**
1. Woningbouw	220 000	220 000	220 000	220 000	220 000	120 000	118 000	120 000	120 000	120 000
2. Andere gebouwen en werken	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000	220 000	215 000	220 000	220 000	220 000
3. Machines, uitrusting, materieel	380 000	380 000	380 000	380 000	380 000	207 777	204 651	209 166	209 144	220 748
D. *Wijziging in de voorraden*	**— 20 000**	**— 20 000**	**— 20 000**	**— 20 000**	**— 20 000**	**— 20 000**	**— 20 000**	**— 20 000**	**— 20 000**	**— 20 000**
E. *Uitvoer van goederen en diensten*	**1 000 000**	**1 000 000**	**1 000 000**	**1 000 000**	**1 000 000**	**1 000 000**	**1 000 000**	**1 000 000**	**1 000 000**	**1 000 000**
F. *Invoer van goederen en diensten*	**— 1 000 000**	**— 1 000 000**	**— 1 000 000**	**— 1 000 000**	**— 1 000 000**	**— 1 000 000**	**— 1 000 000**	**— 1 000 000**	**— 1 000 000**	**— 1 000 000**
G. *Bruto binnenlands produkt*	**4 044 065**	**4 243 908**	**4 425 228**	**4 629 406**	**4 855 544**	**3 431 935**	**3 467 718**	**3 530 362**	**3 630 576**	**3 697 046**
H. *Netto inkomen uit het buitenland*	**— 1 273**	**8 558**	**1 704**	**10 941**	**12 612**	**2 746**	**10 525**	**10 858**	**20 823**	**10 811**
I. *Bruto nationaal produkt*	**4 042 792**	**4 252 466**	**4 426 932**	**4 640 347**	**4 868 156**	**3 434 681**	**3 478 243**	**3 541 220**	**3 651 399**	**3 707 857**

2. Lopende aankopen van goederen en diensten	93 291	104 437	118 314	133 811	152 346	82 760	84 624	101 [illegible]	[illegible]	[illegible]
vorming	**578 023**	**614 040**	**653 556**	**681 926**	**736 358**	**537 777**	**537 651**	**549 166**	**549 144**	**560 748**
1. Landbouw	13 471	14 683	17 206	15 963	15 122	12 740	13 195	15 138	13 380	12 406
2. Extractieve nijverheid	1 848	2 036	2 462	3 053	2 914	1 783	1 897	2 232	2 785	2 630
3. Be- en verwerkende nijverheid	93 468	81 194	79 417	83 580	101 298	89 493	74 453	71 277	72 744	86 862
4. Bouwnijverheid	11 081	12 665	12 522	13 515	11 270	10 577	11 573	11 057	11 716	9 633
5. Elektriciteit, gas en water	33 736	38 379	39 820	41 906	51 792	31 544	34 061	33 350	33 042	39 356
6. *a*) Handel, bank- en verzekeringswezen	56 400	61 800	62 300	69 400	71 300	52 478	54 138	52 703	56 187	55 766
b) Woongebouwen	184 655	202 755	228 675	210 688	226 247	167 611	170 567	181 399	158 536	156 515
7. Vervoer en verkeer	57 634	61 667	73 547	72 409	83 000	54 268	55 751	65 123	61 807	68 622
8. Diensten	116 224	127 979	128 624	146 176	165 859	106 835	110 954	106 044	114 940	122 796
9. Verandering der voorraden	9 960	7 917	8 397	21 612	3 390	9 463	7 370	7 064	17 066	2 545
Statistische aanpassing	— 454	2 965	586	3 624	4 166	985	3 692	3 779	6 941	3 617
D. *Netto-uitvoer van goederen en diensten*	**1 500**	**— 22 200**	**— 31 600**	**— 73 700**	**—147 000**	**13 100**	**— 11 400**	**—15 200**	**— 47 500**	**— 44 500**
1. Factorinkomens ontvangen van het buitenland	92 500	97 000	114 100	134 400	211 800	85 900	83 900	94 800	107 300	160 500
2. Uitvoer van goederen en diensten	1 248 900	1 479 700	1 540 800	1 818 700	2 079 900	1 177 900	1 350 200	1 395 900	1 511 900	1 570 500
3. Factorinkomens betaald aan het buitenland	75 200	84 900	104 000	137 900	230 100	69 800	73 500	86 400	110 000	174 400
4. Invoer van goederen en diensten	1 264 700	1 514 000	1 582 500	1 888 900	2 208 600	1 180 900	1 372 000	1 419 500	1 556 700	1 601 100
Bruto nationaal produkt tegen marktprijs										
(aangepast)	**2 643 588**	**2 855 748**	**3 067 184**	**3 257 632**	**3 464 902**	**2 455 152**	**2 476 318**	**2 555 162**	**2 603 076**	**2 653 546**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De nomenklatuur is die van de nationale rekeningen als gepubliceerd door de N.I.S. Hergroeperingen zijn toch gemaakt voor sommige posten.
(b) De gegevens voor 1981 zijn nog niet beschikbaar.

Bruto binnenlandse produkten in de landen van de Gemeenschap

Mutatie in ten honderd

TIJDVAK	België	Dene-marken	West-Duitsland	Grieken-land	Frankrijk	Ierland	Italië	Luxem-burg	Neder-land	Verenigd-Koninkrijk	E.E.G.
1960-69	4,9	5,3	5,2	7,3	5,7	4,5	5,9	4,0	5,5	3,1	5,0
1970-79	3,5	2,8	3,2	5,4	4,0	3,8	3,3	2,8	3,5	2,2	3,3
1977	0,8	1,8	2,7	3,5	2,9	5,8	1,9	0,5	2,4	1,0	2,3
1978	3,0	1,5	3,2	6,2	3,3	6,3	2,6	4,2	2,5	3,6	3,2
1979	2,4	3,4	4,4	4,0	3,2	1,9	5,0	3,6	2,2	—0,9	3,4
1980	2,4	—0,2	1,9	1,7	1,3	1,9	4,0	0,7	0,6	—1,4	1,1
1981 (a)	—1,4	—1,2	0,0	—0,2	0,1	1,7	—0,8	—3,0	—1,1	—1,4	—0,5

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen.

(a) Ramingen E.E.G.

LIJST DER STATISTISCHE TABELLEN (1)

BEVOLKING. Blz.

Geboorten, sterfgevallen, bevolkingsaangroei en totale bevolking 5
Loop van de bevolking in 1981 6-7

BEZOLDIGINGEN.

Indexcijfers van de regelingslonen 296
Loonindexcijfers 297
Gemiddelde bruto verdienste per uur, per bedrijfstak en per gewest van de arbeider in de nijverheid. Enquête april 1981 298
Gemiddelde verdiende bruto-uurlonen van de arbeiders en gemiddelde maandelijkse brutowedden van de bedienden in de nijverheid volgens de zesmaandelijkse geharmoniseerde enquête 299
Lonen van de in de maatschappelijke zekerheid en het N.P.F.M. opgenomen werknemers 301
Verdeling der ontvangsten van de R.M.Z. en het N.P.F.M. 301

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE.

Bijzondere handel (naar gewicht en waarde) 378
Hoeveelheidsindexcijfers en indexcijfers van de gemiddelde waarde bij de invoer en bij de uitvoer 383
Uitvoer per bedrijfstak 385
Invoer per bedrijfstak 386
Netto-uitvoer per bedrijfstak 387
Uitvoer per goederengroep. Miljoenen franken 388
Relatieve belangrijkheid van de uitvoer per goederengroep. Ten honderd 389
Geografische indeling van de uitvoer per goederengroep in 1981 390-391
Verschil van de uitvoer in 1981 t.o.v. 1980 392
Uitvoer per land van bestemming 393
Invoer per goederengroep 394
Relatieve belangrijkheid van de invoer per goederengroep. Tenhonderd 395
Geografische indeling van de invoer per goederengroep in 1981 396-397
Verschil van de invoer in 1981 t.o.v. 1980 398
Invoer per land van herkomst 399
Invoer, uitvoer en zichtbare handelsbalans per landengroep 400
Evolutie van de in- en uitvoer met de landen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling 402
Saldo van de handelsbalans per landengroep 403

---

(1) — Volgens alfabetische rangschikking der hoofdtrefwoorden.
— Betekenis der in de tabellen gebruikte tekens :
.. niet beschikbaar;
— nul, onbeduidend of zonder statistische betekenis;
/ gemiddelde.
— Wanneer de in de statistische tabellen opgenomen getallen werden afgerond, stemmen de totalen niet altijd overeen met de optelling van de partiële gegevens.

Blz.

Buitenlandse handel in landbouw-, bosbouw- en visserijprodukten. Waarde .. 54-55
Buitenlandse handel in ijzerertsen en ferrometalen. Waarde 101
Buitenlandse handel in radio-actieve stoffen, non-ferrometaalertsen en non-ferrometalen. Waarde 102
Buitenlandse handel betreffende bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten op basis van niet-metaalhoudende mineralen. Waarde 103
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Waarde 104-105
Buitenlandse handel in machines voor landbouw en industrie. Waarde 106-107
Buitenlandse handel in produkten uit metaal, exclusief machines en transportmiddelen. Waarde 108
Buitenlandse handel in bureaumachines, machines voor informatieverwerking, precisie-instrumenten, optische instrumenten, e.d. Waarde 109
Buitenlandse handel in automobielen en motoren. Waarde 110
Buitenlandse handel in transportmiddelen, andere dan automobielen. Waarde 111
Buitenlandse handel in elektrotechnische installaties en voorzieningen. Waarde 112-113
Buitenlandse handel in vlees, vleeswaren en -conserven, overige slachtprodukten. Waarde 114
Buitenlandse handel in melk en melkprodukten. Waarde 115
Buitenlandse handel in andere voedingsmiddelen. Waarde 116-117
Buitenlandse handel in dranken en tabaksprodukten. Waarde 118
Buitenlandse handel in leder, huiden en schoeisel. Waarde 119
Buitenlandse handel in textielprodukten. Waarde 120-121
Buitenlandse handel in hout en houten meubelen. Waarde 122
Buitenlandse handel in papier, papierwaren en drukwerk. Waarde 123
Buitenlandse handel in rubberartikelen en artikelen van plastic. Waarde 124
Buitenlandse handel in produkten en stoffen bestemd voor de recuperatie. Waarde 125
Buitenlandse handel in produkten van de overige be- en verwerkende nijverheid. Waarde 126
Balans van alle gassoorten 141
Balans van de totale energie 154-155
Samengevatte energiebalans naar vorm van energie 156
Buitenlandse handel betreffende de voornaamste bronnen van energie. Waarde 157
Buitenlandse handel betreffende de voornaamste bronnen van energie. Gewicht 158
Netto invoersaldo van de energiesector 159
Betalingsbalans van de B.L.E.U. (op transactiebasis) in 1980 en 1981 ..... 407- 408-409
Verrichtingen met het buitenland, verrichtingen in buitenlandse valuta's van de ingezetenen met de Belgische en Luxemburgse geldscheppende instellingen en termijnvalutatransacties 410-411
Kapitaalverkeer, a contant en op termijn, van de particuliere sector 412
Synthese van de transacties 413
Contant kapitaalverkeer van de openbare sector 413

DISTRIBUTIE.

Leurhandel. Indeling van de leurhandelaars volgens de aard van de handel .. 186
Inschrijvingen en schrappingen in het Handelsregister 187
Ontwikkeling van de zelfbedieningswinkels per 1 januari 188
Verkoop van verbruiksgoederen 188- 189-190
Ontwikkeling van de kleinhandelsomzet per distributietype 191-192
Detailhandelsomzetten naar bedrijfsvorm 193
Balans inzake toepassing van de wet van 29 juni 1975 betreffende de handelsvestigingen 196

Nationale Kas voor Beroepskrediet. Verstrekte kredieten 197
Faillissementen per gewest 365
Spreiding van de faillissementen per provincie 365

FINANCIEN (Zie Overheidsfinanciën, Geld en krediet, Inkomens uit vennootschappen).

GELD EN KREDIET.

Financiële activa 246
Goud- en nettodeviezenvoorraad van de Nationale Bank van België 249
Totale geldhoeveelheid 250
Geldhoeveelheid bij de overwegend geldscheppende instellingen 251
Oorzaken van de veranderingen in de geldhoeveelheid bij de overwegend geldscheppende instellingen 252-253
Benaderende indeling van de totale verplichtingen van bedrijven en particulieren naar debiteur en duur 254
Verplichtingen van de bedrijven en particulieren tegenover de Belgische financiële instellingen 254
Bedrijvigheid van het H.W.I. Daggemiddelden der wissels in omloop 255
Evolutie van de voornaamste balansposten van het Rentenfonds 256
Voornaamste uitgiften van de overheidssector in Belgische franken 263
Uitgiften van de vennootschappen 264
Beurs van Brussel. Omzet van de kontantmarkt 265
Rendement van effecten met vast rendement op de beurs van Brussel 266
Algemene Spaar- en Lijfrentekas. Evolutie van het particuliere sparen 267
Algemene Spaar- en Lijfrentekas. Algemene staat van de beleggingen 268-269
Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid. Verdeling over de economische sectoren 270
Nationale Kas voor Beroepskrediet 271

GEWESTEN (Economische ontwikkeling).

Bruto regionaal produkt tegen factorkosten in prijzen van 1970 356
Bruto regionaal produkt tegen factorkosten in werkelijke prijzen 356
Bruto toegevoegde waarde tegen factorkosten in werkelijke prijzen 357
Indexcijfers van de bruto toegevoegde waarde tegen factorkosten in prijzen van 1970 358
Gewestelijke spreiding van de investeringen die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959, van 14 juli 1966 en van 30 december 1970 359
Totale industriële leveringen en leveringen aan het buitenland van de provincies en gewesten 360
Voorziene buitenlandse investeringen. Regionale en sectoriële spreiding 361
Bruto indexcijfers van de industriële bedrijvigheid 362
Beroepsbevolking naar positie in het bedrijf en naar geslacht 363
Uitkeringtrekkende volledig werklozen 364
Verloop van de werkloosheidsgraad per regio 364
Sluiting van ondernemingen 365
Faillissementen per gewest 365
Spreiding van de faillissementen per provincie 365

INKOMENS (Zie Bezoldigingen, Inkomens uit vennootschappen, Geld en krediet).

INKOMENS UIT VENNOOTSCHAPPEN.

Rendabiliteit en schuldenlast van de Belgische bedrijven 305
Rendement van de Belgische vennootschappen op aandelen. Vennootschappen die hun voornaamste bedrijfszetel in België hebben 306-307

Blz.

Rendement van de Belgische vennootschappen op aandelen volgens de plaats van hun hoofdbedrijf 308-309
Ontwikkeling van de netto winsten, de dividenden en de belastingen van de maatschappijen, volgens verschillende bronnen 310
Rendabiliteit in enkele sectoren 310

INVESTERINGEN.

Investeringen ten behoeve van de economie 320-321
Sectoriële spreiding van de investeringen die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959, van 14 juli 1966 en van 30 december 1970 322
Sectoriële spreiding van de voorziene buitenlandse investeringen 323
Indeling van de voorziene buitenlandse investeringen volgens land van oorsprong 324
Regionale indeling van de voorziene buitenlandse investeringen in de fabrieksnijverheid 324
Nationale Investeringsmaatschappij. Sectoriële spreiding van de portefeuille tot 30 september 1981 325
Gewestelijke spreiding van de investeringen die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959, van 14 juli 1966 en van 30 december 1970 359
Voorziene buitenlandse investeringen. Regionale en sectoriële spreiding 361

LANDBOUW.

Bebouwde oppervlakte. Volgens de telling op 15 mei 51
Opbrengst per hectare en totale opbrengst van de belangrijkste landbouwteelten 52
Veestapel op 15 mei 52
Inlandse produktie van slachtrijpe dieren 53
Produktie van melk en eieren 53
Buitenlandse handel in landbouw-, bosbouw- en visserijprodukten. Waarde .. 54-55

LONEN (Zie Bezoldiging).

NATIONALE BOEKHOUDING.

Belangrijkste basisindicatoren XXX
Bruto regionaal produkt tegen factorkosten in prijzen van 1970 356
Bruto regionaal produkt tegen factorkosten in werkelijke prijzen 356
Bruto toegevoegde waarde tegen factorkosten in werkelijke prijzen 357
Indexcijfers van de bruto toegevoegde waarde tegen factorkosten in werkelijke prijzen 358
Verdeling van het nationaal produkt over de produktiefactoren 421
Bruto toegevoegde waarde tegen marktprijs per activiteitsklasse en bruto nationaal produkt 422-423
Besteding van het nationaal produkt 424-425
Bruto binnenlandse produkten in de landen van de Gemeenschap 426

NIJVERHEID.

Kwartaalgemiddelden van het seizoenverbeterd maandelijks indexcijfer van de industriële produktie 71
Bruto-indexcijfers van de industriële produktie 72
Bruto kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid 74-75-76
Vergelijking van het verloop van de hoogst mogelijke jaarproduktie van ruwijzer en ruwstaal met de werkelijke produktie per land in de E.E.G. 78

Blz.

Produktie van afgewerkte en eindprodukten van de ijzer- en staalnijverheid 79
Produktie van non-ferrometalen 80
Metaalverwerkende nijverheid. Evolutie van de totale tewerkstelling naar categorieën en produktensectoren 82
Metaalverwerkende nijverheid. Evolutie van de bestellingen naar categorieën en produktensectoren 83
Metaalverwerkende nijverheid. Evolutie van de leveringen naar categorieën en produktensectoren 84
Produktie in sommige takken van de scheikundige nijverheid 85
Verbruikte grondstoffen en leveringen in de plastiekverwerkende nijverheid 86
Voorraden weefsels 87
Produktie van de breigoednijverheid 87
Textielproduktie. Spinnerijen, weverijen, wolbereiding 88
Bedrijvigheid in sommige takken van de voedingsmiddelenindustrie 90
Bedrijvigheid in de zuivelnijverheid 92
Bouwvergunningen en begonnen bouwwerken 93
Produktie van de cementnijverheid 94
Activiteit in de glasnijverheid 94
Produktie van de kleinijverheid 95
Produktie van kalk, kalksteen en kalkderivaten 95
Produktie van de keramieknijverheid 96
Papier- en kartonnijverheid. Produktie en verwerking 97
Produktie van leder, schoenen en pantoffels 98
Houtverwerkende nijverheid en aanverwante produkten 99
Tabaksindustrie. Verwerkte hoeveelheid 100
Buitenlandse handel in ijzerertsen en ferrometalen. Waarde 101
Buitenlandse handel in radio-actieve stoffen, non-ferrometaalertsen en non-ferrometalen. Waarde 102
Buitenlandse handel betreffende bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten op basis van niet-metaalhoudende mineralen. Waarde 103
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Waarde 104-105
Buitenlandse handel in machines voor landbouw en industrie. Waarde 106-107
Buitenlandse handel in produkten uit metaal, exclusief machines en transportmiddelen. Waarde 108
Buitenlandse handel in bureaumachines, machines voor informatieverwerking, precisie-instrumenten, optische instrumenten, e.d. Waarde 109
Buitenlandse handel in automobielen en motoren. Waarde 110
Buitenlandse handel in transportmiddelen, andere dan automobielen. Waarde 111
Buitenlandse handel in elektrotechnische installaties en voorzieningen. Waarde 112-113
Buitenlandse handel in vlees, vleeswaren en -conserven, overige slachtprodukten. Waarde 114
Buitenlandse handel in melk en melkprodukten. Waarde 115
Buitenlandse handel in andere voedingsmiddelen. Waarde 116-117
Buitenlandse handel in dranken en tabaksprodukten. Waarde 118
Buitenlandse handel in leder, huiden en schoeisel. Waarde 119
Buitenlandse handel in textielprodukten. Waarde 120-121
Buitenlandse handel in hout en houten meubelen. Waarde 122
Buitenlandse handel in papier, papierwaren en drukwerk. Waarde 123
Buitenlandse handel in rubberartikelen en artikelen van plastic. Waarde 124
Buitenlandse handel in produkten en stoffen bestemd voor de recuperatie. Waarde 125
Buitenlandse handel in produkten van de overige be- en verwerkende nijverheid. Waarde 126
Personeelsbezetting in de steenkoolmijnen 132
Rendement in de steenkoolmijnen 132

Blz.

Steenkoolbalans 133
Op de boekhouding gesteunde exploitatieresultaten der steenkoolmijnen van 1979 tot 1981 136
Cokesbalans 137
Beschikbare elektrische energie 138
Balans van alle gassoorten 141
Vervoer en distributie van gas met pijpleidingen 143
Produktie en verbruik van aardolieprodukten 145
Zichtbaar brutoverbruik van primaire energie 148
Eindverbruik van energie per energiedrager 151
Balans van de totale energie 154-155
Samengevatte energiebalans naar vorm van energie 156
Buitenlandse handel betreffende de voornaamste bronnen van energie. Waarde 157
Buitenlandse handel betreffende de voornaamste bronnen van energie. Gewicht 158
Netto invoersaldo van de energiesector 159
Bruto indexcijfers van de industriële bedrijvigheid 362
Uitvoer per bedrijfstak 385
Invoer per bedrijfstak 386
Netto-uitvoer per bedrijfstak 387

OVERHEIDSFINANCIEN.

Kastoestand en Financieringsbehoefte van de Schatkist 218
Economische hergroepering van de ontvangsten en de uitgaven van de centrale overheid 220
Toestand inzake belastingontvangsten 221
Uitvoering der begroting 224
Indeling van de begrotingsuitgaven volgens de aard der uitgaven 224
Rijksschuld. Toestand einde jaar 225
Verloop van de Rijksschuld 227
Algemeen overzicht van de provinciale financiën. Alle provinciën samen. Gewone dienst 232
Provinciale financiën. Gewone dienst. Ontvangsten. Voornaamste onderverdelingen van hoofdstuk « Aandeel in het Fonds der provinciën en Provinciale belastingen » 232
Provinciale financiën. Gewone dienst. Functioneel-economische indeling 233
Geografische verdeling van de provinciale financiën. Gewone dienst 234-235
Algemeen overzicht van de gemeentebegrotingen. Gewone dienst 236
Evolutie van de belangrijkste gemeenteontvangsten 236

PRIJZEN.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen 287
Deelindexcijfers van de groothandelsprijzen 289
Indexcijfer van de consumptieprijzen 290- 291-292
Gemiddelde jaarstijging van het prijsindexcijfer in enkele landen 294

PRODUKTIE (Zie Nijverheid, Landbouw).

TOERISME.

Indeling der overnachtingen volgens het land van gewone verblijfplaats 201
Indeling der overnachtingen per toeristische streek en volgens het land van verblijfplaats der toeristen in 1980 202
Spreiding der overnachtingen 202

Blz.

Aantal overnachtingen op de kampeerterreinen per seizoen en volgens land van herkomst 203
Ontvangsten en uitgaven uit het vreemdelingen- en reizigersverkeer 204
Verloop en ontvangsten van het reizigersverkeer. Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen 204
Inrichtingen voor volksvakantie 205

TRANSPORT (Zie Verkeer en vervoer).

VERBRUIK.

Verkoop van verbruiksgoederen 188- 189-190
Verloop van de verrichtingen volgens de B.T.W.-aangiften in verschillende posten van het gezinsverbruik 333
Verloop van de verrichtingen volgens de B.T.W.-aangiften in de kleinhandel 334
Verloop van de kleinhandelsafzet 335
Uitrustingsgraad van de Belgische gezinnen in duurzame goederen 337
Inschrijving van nieuwe autovoertuigen 337
Inschrijving van tweedehandsvoertuigen 338
Indicator van de spaarmogelijkheden van de gezinnen 339
Indicator van de financiële toestand van de gezinnen 340
Evolutie van het toegestane verbruikerskrediet in de loop van ieder halfjaar 341

VERKEER EN VERVOER.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Vervoer van goederen bij wagenladingen 168
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Vervoer van goederen bij wagenladingen : indeling naar de aard der vervoerde goederen 168
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Reizigersverkeer 169
Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen. Aantal reizigers 169
Aantal wegvoertuigen 171
Evolutie van het aantal ondernemingen van beroepsgoederenvervoer over de weg 171
Binnenvaart. Indeling van het vervoer volgens de aard der goederen 172
Binnenvaart. Indeling van het vervoer volgens bekken 172
Samenstelling van de Belgische binnenvaartvloot 173
Binnenvaart. Vervoerde goederen 174
Toestand van de Belgische koopvaardijvloot 174
Haven van Antwerpen. Zeevaart 175
Haven van Gent. Zeevaart 176
Havens van Brugge en Zeebrugge. Zeevaart en binnenscheepvaart 177
Hoeveelheden goederen die volgens de drie voornaamste vormen van vervoer werden vervoerd 178
Vergelijking in tkm van de drie voornaamste vormen van vervoer 179
Handelsverkeer in de Belgische luchthavens 180
Luchtverkeer van de SABENA 181

VERZEKERINGEN.

Toegelaten maatschappijen naar Belgisch en buitenlands recht, volgens de uitgeoefende takken op 31 december 1981 276
Indeling der maatschappijen op 31 december 1981 276
Levensverzekeringen. Geïnde premiën en wiskundige reserves 277
Levensverzekeringen. Dekkingswaarden 277
Kapitalisatieverrichtingen 278
Kapitalisatieverrichtingen. Dekkingswaarden 278

Blz.

Hypothecaire leningen 279
Hypothecaire leningen met tussenkomst. Dekkingswaarden 279
Verplichte verzekeringen van de burgerlijke verantwoordelijkheid betreffende de autovoertuigen 280
Verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid betreffende motorrijtuigen. Dekkingswaarden 281

VISSERIJ (Zie Zeevisserij).

WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID.

Aantal arbeiders en uren-arbeiders in sommige bedrijfstakken 12
Actieve bevolking. Indeling per bedrijfstak 13-14
Werknemers opgenomen in de sociale zekerheid 14
Indeling (N.A.C.E.) naar activiteitsklasse van de op 30 juni in de sociale zekerheid opgenomen werknemers 15
Werknemers opgenomen in de sociale zekerheid op 30 juni 16-17
Werknemers opgenomen in de sociale zekerheid op 30 juni in de nijverheid .. 18
Indeling naar de grootte van de inrichtingen der op 30 juni 1980 en 1981 in de sociale zekerheid opgenomen werkgevers en werknemers 19-20
Indeling per provincie en taalstreek van de onder de sociale zekerheid ressorterende werkgevers en arbeiders op 30 juni 1981 21
Verloop van de werkloosheid 28
Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, per provincie en taalstreek. Mannen en vrouwen 28-29
Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, normale geschiktheid, per provincie en taalstreek. Mannen en vrouwen 30-31
Maandelijks verloop van de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen in 1980 32
Maandelijks verloop van de volledige werkloosheid in 1980 en 1981 33
Indeling van de volledig werklozen per bedrijfstak in 1981 34
Indeling van de volledig werklozen per bedrijfstak en taalstreek in 1981 35
Werkloosheidsgraad. Indeling per bedrijfstak en geslacht 36
Werkgelegenheidstekort 37
Indeling van de volledig werklozen volgens leeftijdsgroep, duur en taalstreek 38-39
Uitkeringtrekkende volledig werklozen van belgische en vreemde nationaliteit 40
Plan tot opslorping van de werkloosheid 41
Sluitingen van ondernemingen in 1981 42
Beroepsbevolking naar positie in het bedrijf en naar geslacht 363
Uitkeringtrekkende volledig werklozen 364
Verloop van de werkloosheidsgraad per regio 364

ZEEVISSERIJ.

Visaanvoer. Hoeveelheid 56
Visaanvoer. Waarde 56

LIJST DER GRAFIEKEN[1]

BEZOLDIGINGEN. Blz.

Ontwikkeling van het gemiddeld bruto uurloon in Belgische franken van een mannelijk arbeider in enkele nijverheidssectoren 300

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCHE-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. Waarde 379-380
Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. Hoeveelheidsindexcijfers 381-382
Structuur van de in- en uitvoer in 1976 en 1981 384
In- en uitvoer per landengroep 401
Saldo van de handelsbalans der B.L.E.U. per geografische zone 404

DISTRIBUTIE.

Verloop van de omzet in de kleinhandel 194
Verloop van de indexcijfers van de omzet in de kleinhandel 195
Nationale Kas voor Beroepskrediet. In 1981 toegekende kredieten volgens het doel 197

GELD EN KREDIET.

Nationale Kas voor Beroepskrediet. In 1981 toegekende kredieten volgens het doel 197
Financiële activa van bedrijven en particulieren 247
Aandeel van de activa op ten hoogste één jaar in het totaal der financiële activa van bedrijven en particulieren 247
Evolutie van de spaardeposito's en van de netto-uitgiften van obligaties en kasbons 248
Ontwikkeling van de rentepercentages van enkele beleggingen in Belgische franken die open staan voor het publiek vergeleken met de gemiddelde jaarlijkse procentuele stijging der kleinhandelsprijzen 257
Beurs van Brussel. Bedrijvigheid 263

INVESTERINGEN.

Bruto binnenlandse kapitaalvorming 326
Bedrijfstaksgewijze ontwikkeling van de bruto binnenlandse kapitaalvorming 327

NATIONALE BOEKHOUDING.

Conjunctuurindicator XIII

(1) Volgens alfabetische rangschikking der hoofdtrefwoorden.

Blz.

NIJVERHEID.

Industriële produktie. Algemeen indexcijfer 73
Evolutie van de industriële produktie volgens goederengroepen 77
Produktie van de ijzer- en staalnijverheid en de eerste verwerking 79
Produktie van de nijverheid der non-ferrometalen 80
Produktie van de metaalverwerkende nijverheid 81
Produktie van de scheikundige nijverheid en rubbernijverheid 86
Textielnijverheid 89
Voeding 91
Bouwnijverheid en nijverheid der niet metaalhoudende mineralen. Produktie 94
Produktie van de bouwmaterialen 96
Papier- en kartonnijverheid. Produktie 97
Produktie van de leder-, schoen- en pantoffelnijverheid 98
Produktie in de hout-, tabaksnijverheid en de waterdistributie 100
Steenkoolbalans 134
Steenkoolleveringen aan de grote binnenlandse verbruikssectoren 135
Hoogovencokes 137
Netto produktie van elektriciteit per energiedrager 139
Elektriciteitsverbruik 140
Beschikbaar gas 142
Netto gasverbruik. Alle gas, inclusief vloeibaar en raffinaderijgas 144
Produktie, invoer, uitvoer en binnenlandse leveringen voor aardolieprodukten 146
Op de binnenlandse markt geleverde petroleumprodukten 147
Zichtbaar verbruik van primaire energie 149
Vergelijking tussen het verloop van de indexcijfers der industriële produktie en dat van de indexcijfers van het brutoverbruik van primaire energie .. 150
Eindverbruik van energie per energiedrager 152
Eindverbruik van energie per sector 153

OVERHEIDSFINANCIEN.

Schatkisttoestand 219
Fiscale druk in de landen van de Europese Gemeenschap 222-223
Rijksschuld 226
Evolutie van de Rijksschuld 228

PRIJZEN.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen 288
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor nijverheidsprodukten 288
Indexcijfers van de consumptieprijzen van 1977 tot 1981 293

VERBRUIK.

Verloop van de indexcijfers van de omzet in de kleinhandel 336
Kleinhandel 338

VERKEER EN VERVOER.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Reizigersverkeer 170
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Vervoer van goederen bij wagenladingen 170
Zeeverkeer in de haven van Antwerpen 175
Zeeverkeer in de haven van Gent 176

Blz.

WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID.

Werkzoekenden, uitkeringtrekkende volledig werklozen, ingeschreven op het einde van de maand. Alle categorieën 43-44
Werkzoekenden, uitkeringtrekkende volledig werklozen, ingeschreven op het einde van de maand. Normale geschiktheid 45-46

LIJST DER AFKORTINGEN

A.D.S.D.	Algemene Directie voor Studiën en Documentatie van het Ministerie van Economische Zaken.
AGEFI	Agence économique et financière.
A.S.L.K.	Algemene Spaar- en Lijfrentekas.
B.D.B.H.	Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel.
B.D.B.L.	Belgische Dienst voor Bedrijfsleven en Landbouw.
B.D.O.P.	Belgische Dienst Opvoering Produktiviteit.
BENELUX	Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Economische Unie.
B.I.B.	Bank voor Internationale Betalingen. (Bank for International Settlements).
B.I.T.	Bureau International du Travail (U.N.O.). (Internationaal Arbeidsbureau).
B.L.E.U.	Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.
B.L.I.W.	Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel.
B.N.P.	Bruto Nationaal Produkt.
B.N.T.	Belgische Netto Ton.
B.R.T.	Belgische Radio en Televisie.
B.R.T.	Bruto Register Ton.
B.T.W.	Belasting over de toegevoegde waarde.
B.V.V.O.	Beroepsvereniging der Verzekeringsondernemingen.
C.A.O.	Collectieve Arbeidsovereenkomst.
C.B.H.K.	Centraal Bureau voor Hypothecair Krediet.
C.D.C.V.	Centrale Dienst voor Contingenten en Vergunningen.
COBECHAR	Comptoir Belge des Charbons. (Belgisch Steenkolenkantoor).
C.O.H.	Comité voor Ontwikkelingshulp.
d.i.	dit is.
D.I.S.C.	Domestic International Sales Corporation.
DISTRIGAZ	Maatschappij voor Gasvoorziening.
D.M.V.Z.K.	Dienst voor Maatschappelijke Veiligheid der Zeelieden ter Koopvaardij.
D.T.	Douanetarief.
D.W.T.	Death Weight Ton.
E.A.V.W.	Europees Akkoord Voor Wegvervoer.
E.B.U.	Europese Betalingsunie.
E.C.A.	Economic Cooperation Administration.
Ecu.	European Currency Unit (Europese Munteenheid)
E.E.G.	Europese Economische Gemeenschap.
E.F.M.S.	Europees Fonds voor Monetaire Samenwerking.
E.F.T.A.	European Free Trade Association (Europese Vrijhandelsassociatie).
E.G.A.	Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (zie ook : EURATOM).
E.G.K.S.	Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.
E.M.O.	Europese Monetaire Overeenkomst.
E.O.F.	Europees Ontwikkelingsfonds.
E.O.G.F.L.	Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw.
E.R.P.	European Recovery Program.
E.S.R.A.	Economische en Sociale Raad (Benelux).
EURATOM	Europese Gemeenschap voor Atoomenergie.
EUROCHEMIC	Société Européenne pour le Traitement Chimique des Combustibles Irradiés. (Europese Vennootschap voor de Scheikundige Behandeling van Bestraalde Kernbrandstoffen).
E.V.A.	Europese Vrijhandelsassociatie.
EXIMBANK	Export-Import Bank.
FABRIMETAL	Fédération des Entreprises de l'Industrie des Fabrications Métalliques. (Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid).
F.A.O.	Food and Agricultural Organization (U.N.O.). (Voedsel- en Landbouworganisatie).
FEBELTEX	Federatie der Belgische Textielnijverheid.
FEBEVO	Federatie van de Belgische Voedingshandel.
G.A.S.M.	Geassocieerde Afrikaanse Staten en Madagaskar.
G.A.T.T.	General Agreement on Tariffs and Trade. (Algemene Overeenkomst voor Handel en Tarieven).
G.D.T.	Gemeenschappelijk Douanetarief.

H.W.I.	Herdiscontering- en Waarborginstituut.
I.A.T.A.	International Air Transport Association.
I.B.R.D.	International Bank for Reconstruction and Development. (Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling).
I.E.A.	Internationaal Energie-Agentschap.
I.E.S.P.O.	Instituut voor Economisch, Sociaal en Politiek Onderzoek (Leuven).
I.M.F.	Internationaal Muntfonds.
I.T.C.I.	Internationale Type-Classificatie per Industrie.
I.W.O.N.L.	Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw.
kWh	Kilowattuur.
L.A.SH.	« Lighter Aboard Ship ».
L.E.I.	Landbouw Economisch Instituut.
L.G.O.	Landen en Gebieden Overzee.
M.I.V.B.	Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel.
m.k.	metrisch kwintaal.
MW	Megawatt.
N.A.C.E.	Nomenclature générale des activités économiques dans les Communautés Européennes (Algemene systematische bedrijfsindeling in de Europese Gemeenschappen).
N. A. M.	Nederlandse Aardgas Maatschappij.
N.A.T.O.	North Atlantic Treaty Organization.
N.A.V.O.	(Noord-Atlantisch Verdragsorganisatie).
N.B.B.	Nationale Bank van België.
N.D.D.	Nationale Delcrederedienst.
n.e.v.	niet elders vernoemd.
N.I.L.K.	Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet.
N.I.M.	Nationale Investeringsmaatschappij.
N.I.S.	Nationaal Instituut voor de Statistiek.
N.K.B.K.	Nationale Kas voor Beroepskrediet.
N.M.B.S.	Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.
N.M.K.N.	Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.
N.M.V.B.	Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen.
N.P.F.M.	Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers.
N.R.T.	Netto Register Ton.
N.S.F.W.O.	Nationale Stichting voor de Financiering van het Wetenschappelijk Onderzoek.
O.E.E.S.	Organisatie voor Europese Economische Samenwerking.
O.E.S.O.	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling.
O.P.E.C.	« Organisation of Petroleum exporting Countries ».
R.D.R.	Rechtstreekse Directe Regeling.
R.E.	Rekeneenheid.
R.S.V.Z.	Rijksinstituut voor de Sociale Verzekering der Zelfstandigen.
R.S.Z.	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid.
R.V.A.	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
R.I.Z.I.V.	Rijksinstituut voor Ziekte en Invaliditeit.
SABENA	Société Anonyme Belge d'Exploitation de la Navigation Aérienne.
ske	steenkoolequivalent.
SIDMAR	Maritime Staalnijverheid N. V.
SOCOREC	« Société coopérative d'étude et d'assistance pour la reconversion économique des régions touchées par la fermeture des charbonnages ».
S.T.R.	Speciale trekkingsrechten.
Tcal	Teracalorie.
T.C.I.H.	Type-Classificatie voor de Internationale Handel.
T.o.e.	ton olie equivalent.
t.o.v.	ten opzichte van.
Tske	ton steenkoolequivalent.
U.N.O.	United Nations Organization.
U.N.C.T.A.D.	United Nations Conference on Trade and Development.
U.S.A.	United States of America.
U.S.S.R.	Unie der Socialistische Sovjetrepublieken.
V.A.R.	Verenigde Arabische Republiek.
V.B.B.K.V.	Vaste bruto binnenlandse kapitaalvorming.
VENEX	Vennootschap ter bevordering van de economische expansie.
W.V.P.	Wereldvoedselprogramma.

INHOUDSTAFEL

Blz.

VOORBERICHT VII

ALGEMENE INLEIDING IX

§ 1. — *De internationale conjunctuur* IX

§ 2. — *De conjunctuur in België* XII

EERSTE DEEL : Bevolking en werkgelegenheid

HOOFDSTUK I. — BEVOLKING 3

HOOFDSTUK II. — WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID 9

AFDELING I. — WERKGELEGENHEID 9

AFDELING II. — WERKLOOSHEID 22

TWEEDE DEEL : Produktie van goederen en diensten

HOOFDSTUK I. — LANDBOUW EN ZEEVISSERIJ 49

HOOFDSTUK II. — NIJVERHEID 57

§ 1. — *Algemeen overzicht* 57

§ 2. — *Basismetaalnijverheid* 60

§ 3. — *Metaalverwerkende nijverheid* 62

§ 4. — *Scheikundige en rubbernijverheid* 64

§ 5. — *Textielnijverheid* 65

§ 6. — *Voedingsmiddelen- en dranknijverheid* 66

§ 7. — *Bouwnijverheid* 67

§ 8. — *Bouwmaterialen* 68

§ 9. — *Diverse sectoren* 70

HOOFDSTUK III. — EVOLUTIE IN DE ENERGIESECTOR 127

§ 1. — *Energiebeleid in 1981* 127

§ 2. — *Evolutie van het energieverbruik in 1981* 129

HOOFDSTUK IV. — VERKEER EN VERVOER 161

§ 1. — *Spoorwegverkeer* 161

§ 2. — *Wegvervoer* 162

§ 3. — *Scheepvaart* 162

1. — Binnenscheepvaart 162

2. — Zeehavens 163

3. — Belgische koopvaardijvloot 166

§ 4. — *Luchtverkeer* 166

Blz.

HOOFDSTUK V. — DISTRIBUTIE 183

HOOFDSTUK VI. — TOERISME 199

DERDE DEEL : Financiën, Geld en Krediet

HOOFDSTUK I. — ALGEMEEN OVERZICHT VAN HET MONETAIR EN FINANCIEEL BELEID 209

HOOFDSTUK II. — OVERHEIDSFINANCIEN 213

Afdeling I. — Rijksfinancien 213

Afdeling II. — Gemeentelijke en provinciale financien 229

HOOFDSTUK III. — GELD EN KREDIET 237

Afdeling I. — Geldmarkt 237

§ 1. — *Wisselkoers* 237

§ 2. — *Evolutie van het rentepeil* 239

§ 3. — *Verkrapping van de geldmarkt* 241

§ 4. — *Verloop van de geldhoeveelheid* 242

§ 5. — *Financiële activa* 243

§ 6. — *Financiële verplichtingen* 244

Afdeling II. — Kapitaalmarkt 258

HOOFDSTUK IV. — VERZEKERINGEN 273

VIERDE DEEL : Prijzen en Inkomens

HOOFDSTUK I. — PRIJZEN 285

HOOFDSTUK II. — INKOMENS 295

Afdeling I. — Inkomen uit arbeid 295

Afdeling II. — Inkomens uit vennootschappen 302

VIJFDE DEEL : Investeringen en Verbruik

HOOFDSTUK I. — INVESTERINGEN 313

HOOFDSTUK II. — GEZINSVERBRUIK 329

ZESDE DEEL : Overzicht van de economische ontwikkeling der gewesten

ECONOMISCHE ONTWIKKELING DER GEWESTEN 345

Afdeling I. — Brussel 345

§ 1. — *Industriële produktie* 345

§ 2. — *Werkgelegenheid en werkloosheid* 345

§ 3. — *Bedrijfssluitingen* 346

§ 4. — *Investeringen* 347

§ 5. — *Handel en diensten* 347

Blz.

Afdeling II. — Vlaanderen 348
§ 1. — *Industriële produktie* 348
§ 2. — *Tewerkstelling en werkloosheid* 348
§ 3. — *Sluiting van bedrijven* 350
§ 4. — *Investeringen* 350
Afdeling III. — Wallonie 351
§ 1. — *Industriële produktie* 351
§ 2. — *Werkgelegenheid* 352
§ 3. — *Werkloosheid* 352
§ 4. — *Bedrijfssluitingen* 353
§ 5. — *Investeringen* 354

ZEVENDE DEEL : Buitenlandse handel van de Belgische-Luxemburgse Economische Unie

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE 369
Afdeling I. — Handelsbeleid 369
Afdeling II. — Algemene ontwikkeling van de buitenlandse handel 372
§ 1. — *Uitvoer* 374
1. — Sectoriële spreiding 374
2. — Geografische spreiding 374
§ 2. — *Invoer* 375
1. — Sectoriële spreiding 375
2. — Geografische spreiding 376
§ 3. — *Handelsbalans* 376
1. — Sectoriële spreiding 376
2. — Geografische spreiding 377
Afdeling III. — Betalingsbalans 405

ACHTSTE DEEL : Macro-economische aspecten

MACRO-ECONOMISCHE ASPECTEN 417

*
* *

Lijst der statistische tabellen 427
Lijst der grafieken 435
Lijst der gebruikte afkortingen 439
Inhoudstafel 441

*
* *

Lijst van de publikaties van de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie van het Ministerie van Economische Zaken 445

PUBLIKATIES

van de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie van het Ministerie van Economische Zaken

I. — ALGEMENE PUBLIKATIES.

— *De Belgische economie in 19...* Jaarlijkse uitgave. Prijs : 400 F.

— *Handels- en nijverheidsondernemingen in België. In acht te nemen formaliteiten. Fiscaal en sociaal stelsel. Hulpverlening bij oprichting en expansie.* 13e Uitg. Prijs : 150 F. December 1980.

— *Overzicht van de economische ontwikkeling.* Maandelijks. (Tweetalig). Jaarabonnement voor België en het Groothertogdom Luxemburg : 150 F (andere landen : 250 F); per nummer of bijlage : 15 F (andere landen : 25 F).

— *Overzicht van de conjunctuur.* Halfmaandelijks. Tweetalig. (Beperkte oplage).

II. — PUBLIKATIES VAN DE CENTRALE BIBLIOTHEEK QUETELETFONDS.

— *Centrale Bibliotheek Queteletfonds (van het) Ministerie van Economische Zaken. Reglement.* 15+15 blz. (Tweetalig).

— *Aanwinsten van de Centrale Bibliotheek (Queteletfonds).* Maandelijkse lijst. (Tweetalig). Jaarabonnement voor België en het Groothertogdom Luxemburg : 250 F (andere landen : 375 F); per nummer : 25 F (andere landen : 37 F).

Deze publikaties, voorzover zij nog voorradig zijn, zijn te verkrijgen bij het Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie, Nijverheidsstraat 6, 3e verdieping, 1040 Brussel (postrekening 000-2005876-13); zij kunnen ook in de Centrale Bibliotheek (Queteletfonds) op hetzelfde adres worden ingezien.

Benevens de hierboven vermelde periodiek gepubliceerde uitgaven worden door de A.D.S.D. nog een aantal speciale studies over diverse onderwerpen opgemaakt; deze zijn eveneens op hetzelfde adres verkrijgbaar.